

LUO KUANGPİN - YANG YİYEN

Kızıl Kayalar

LUO KUANGPIN-YANG YIYEN
Kızıl Kayalar

Bu kitabın yayın hakları
Analiz Basım Yayın Tasarım Uygulama Ltd. Şti.nindir.

İlk kez 1965 yılında Pekin Yabancı Dilde Eserler Yayınevi tarafından
basılan bu kitap, Verlag Neuer Weg'de (Tübingen, 1972) yayımlanan
Almanca basımından dilimize çevrilmiştir.

Birinci Basım: Bora Yayınları, 1976

İkinci Basım: Aydınlık Yayınları, Mart 1978

Üçüncü Basım: Ocak 1998

Teknik Hazırlık: Analiz Basım Yayın

Baskı: Yaylacık Matbaası

ISBN: 975-343-199-6

KAYNAK YAYINLARI: 241

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM UYGULAMA LTD. ŞTİ.

İstiklal Caddesi 184/4 80070 Beyoğlu-İstanbul

Tel ve Faks: (0212) 252 21 56-252 21 99 Faks: 249 28 92

LUO KUANGPİN-YANG YİYEN

Kızıl Kayalar

Çeviren: Mustafa Tutkun

ROMANDAKİ KİŞİLER

Yü Sin-ciang, Yangze Silah Fabrikası montaj kısmında işçi.

Çeng Kang, Yangze Silah Fabrikası montaj kısmı şefi.

Çeng Yao, Kız kardeşi, Çungking Üniversitesi'nde öğrenci.

Hua Ve, Çungking Üniversitesi'nde öğrenci.

Ana, Hua Ve'nin anası, Huaying Dağları'ndaki partizan birliklerinin komutanı.

Liu Si-yang, Parti üyesi, Çungking şehri Parti komitesi sekreter yardımcısı.

Sü Yün-feng, Çungking şehri Parti komitesi üyesi.

Çiang Süe-çin, Çungking şehri Şatsi semt komitesi sekreteri.

Koca Ağabey, "Mağara" toplama kampında siyasi tutuklu.

Ding Çang-fa, "Mağara" toplama kampında siyasi tutuklu.

Lung Kuang-hua, "Mağara" toplama kampında siyasi tutuklu.

Çi Siao-süan, "Beyaz Saray" toplama kampında siyasi tutuklu.

Yüan, "Beyaz Saray" toplama kampında siyasi tutuklu.

Hua Zi-liang, "Beyaz Saray" toplama kampında siyasi tutuklu.

Fu Çi-kae, Seçuan Bankası'nda başmuhasip.

Şö Peng-fe, Güneybatı Yönetim Bürosu 2. Şube şefi.

Ve Çi-po, Güneybatı Çin Guomintang Ordu Bürosu Gizli Servis şefi.

Şen Yang-çay, Güneybatı Çin Guomintang Ordu Bürosu Gizli Servis şef yardımcısı.

Mao Yen-feng, Guomintang Gizli Servisi şefi.

Li Çi-kang, Güneybatı Çin Guomintang Ordu Bürosu Gizli Servisi'nde ajan.

Çeng Ke-çang, Güneybatı Çin Guomintang Ordu Bürosu Gizli Servisi'nde ajan.

Japonya'ya Karşı Zafer Anıtı kalın bir sis tabakasına bürünmüştü. Yangze ve Çialing ırmaklarının birleştiği dağ başında kurulmuş olan şehrin üstü, kara ve yoğun bulutlarla örtülüydü. Kapalı bir havayla başlamıştı yeni yılın ilk günü.

Bu sıkıntılı havaya rağmen caddeler insanla doluydu.

"Gazeteci, gazeteci! Merkez gazetesi! Barış!" Sisler arasında yalınayak koşan gazeteci avazı çıktığı kadar bağıyordu: "Yazıyor, 1948'de Çin'in durumunun ne olacağını yazıyor... Amerikan atom demesini yazıyor... Üçüncü dünya savaşının çıkacağını yazıyor..." Sonra ansızın yeni bir haber: "Polis emri: Havai fişek patlatmak kesinlikle yasak!"

İnsan seli arasında ilerleyen bir delikanlı, "havai fişek" sözü üzerine elinde olmaksızın çevresine bakındı. Ama gazeteci çocuk kaybolmuştu, uzaklardan hafif sesi duyuluyordu sadece. "En yeni mahalli haberler! Bir memurun başına gelenler! Bütün bir ailenin zehirlendiğini yazıyor... Uzun veda mektubu..." Acele adımlarla yoluna devam eden güçlü kuvvetli delikanlının adı Yü Sin-ciang'dı. Bugün iş elbisesini temiz, mavi, pamuklu bir elbiseyle değiştirmişti. Kömür karası kaşlarının altındaki gözlerinden çevresinde olup biten hiçbir şey kaçmıyordu. Yirmisini henüz geçmiş olmasına rağmen yüz ifadesi son derece ciddiydi. Yaştlarının çoğundan daha akıllı ve bilgili bir görünüşe sahipti.

Gazete haberlerini duyduktan sonra kaşlarını çatarak adımlarını hızlandırdı. Sıcaktan ceketinin kollarını kıvrımış, güçlü kolları ve nasırlı elleri ortaya çıkmıştı.

Arkalarında kara bir duman bulutu bırakarak ilerleyen bir dizi otobüsün geçmesini bekledi. Mazotlu eski motorların kulakları sağır eden gürültüsü, avazları çıktığı kadar bağırarak adı Amerikan mal-

larını satan seyyar satıcıların sesleri, iki tekerlekli çekçek sürücülerinin haykırışları ve kalabalığın uğultusu' ana baba gününe döndürmüştü bugün caddeleri.

Yü Sin-ciang'ın acelesi vardı. Fakat rengârenk kaynaşan caddeler boyuna dikkatini çekiyordu. Caddenin iki yanında yükselen binalar, dükkânlar, bankalar, lokantalar, dansingler, işçi bulma büroları ve haraç mezat satışın alabildiğine yürüdüğü mağazalar, üzerlerinde "Yeni Yılınız Kutlu Olsun", "Yeni Yıl Mutluluk ve Uğur Getirsin" gibi bayram tebrikleri yazılı rengârenk şeritler ve kâğıt fenerlerle süslenmişlerdi.

Hayalgücü kuvvetli bir dükkân sahibi ise daha orijinal bir şey düşünmüştü. Yüksek bir binanın damından kırmızı veya yeşil ipek şeritler yerine, gıcır gıcır on bin yuanlık banknotlardan oluşan renkli, uzun kâğıt şeritler sarkıyordu. Henüz piyasaya yeni çıkmış yüz binlikler de vardı on binliklerin arasında. Belki de milyonluk banknotların habercileriydi bunlar. Herhalde kâğıt paraların renkli kurdelelerden daha ucuza mal olduğunu hesaplamış olmalıydı dükkân sahibi. Ne yazık ki, yüz binlikler küçük kardeşlerinden ne daha büyüktüler, ne de daha güzel basılmışlardı. Tersine, soluk renkleriyle diğerlerinden daha az göze çarpıyorlardı. Guomintang paraları en ufak bir esintide hışırdarak uçuşuyorlardı havada.

Anlaşılan bu oyuna gıcık olan çıkmamıştı. Yoksa yüksek makamlar havai fişekler gibi bunları da yasaklardı.

Yü Sin-ciang, üzerinde "Sermayesine" ve "Yarı Fiyatına" yazan çığırtañan reklam afişlerinin önünden kafasını sallayarak geçti. Vitrinlerdeki hemen hemen bütün fiyatların arkasına, kısa bir zaman önce yeni bir sıfır daha eklendiğini herkes biliyordu. Bu afişler, iflasın eşiğine gelenlerin umutsuz mücadelesini örtbas etmeye çalışan bir maskeden başka bir şey değildi.

Uzun uzun çalan korna sesleri geçenleri ürküterek, izmarit toplayan bir sürü aylak çocuğu dağıttı. Tepedeki anıt üzerinde bir hoparlörden esrarlı bir kadın sesi şarkı söylüyordu.

Peşinde bir sürü kuyruklu özel araba olduğu halde, caddenin tam ortasından son süratle geçen beyaz bir polis arabası Yü'nün dikkatini çekti. Arabalar, Amerikan bayrağı ve "Amerikan İstihbarat Teşkilatı"nın

ilk bakışta göze çarpan işaretini taşıyorlardı. Ağır silahlı polis arabası "Zafer" Oteli'ne giden yolu açıyordu. Valilik, müttelikler için bir yeni yıl balosu düzenlemişti orada.

Yü Sin-ciang kaşlarını çatarak yanından hızla geçen arabalara baktı. Arabanın penceresinde, çalıştığı silah fabrikasına her zaman gidip gelen Amerikalıyı görür gibi oldu. Birisi, son arabanın kuyruğuna "Amerika Çin'den defol!" sloganını yapıştırmıştı.

Yü, araba konvoyuna nefret dolu bir bakış attıktan sonra, cadde-
denin karşı tarafına geçerek yoluna devam etti.

İzlenmediğinden emin olmak için birkaç köşe başını döndükten sonra, nihayet Seçuan Bankası'nın blok evlerinin bulunduğu sokağa geldi. Blok evlerin bulunduğu mahalle şehrin kıyısındaydı. İki yanı ağaçlarla çevrili cadde, yeni yıl şenliklerine rağmen bomboştu.

Zile bastı. Az sonra siyah kapı açıldı. Ev sahibi orta yaşlı bir adamdı. Avrupalı, lacivert bir elbise giymişti. Omzuna bir palto almıştı. Yü Sin-ciang'ı görünce belli belirsiz başını salladı ve içeri girmesi için yol verdi. Kapıyı kilitlemeden önce alışkanlıkla caddeye bir göz attı. Anormal şartlar altında bir hayat sürdüğü belliydi.

Konuğun buyur edildiği küçücük salon titizlikle döşenmişti ve derli topluydu. Yuvarlak bir sehpanın üstündeki yeni yılda âdet olan erik çiçeklerinden güzel bir koku yayılıyordu ortalığa. Renkli tebrik kartları ve dolu şekerlikler bayram havasını daha da belirginleştiriyordu. Duvardaki katlanır resimlere Sü De-hung'dan yeni bir at resmi eklenmişti. Mangalda yanan odun kömürlerinden tatlı bir sıcaklık yayılıyordu odaya.

Yü Sin-ciang işçilerin yoksul gecekondularındaki gibi rahat edemiyordu burada. Ama bu çevreden pek etkilendiği de yoktu. Mücadele zordu elbette. Beyaz terör şartlarında başka türlü olmuyordu. Kendini ve örgütü güvenlik altına almak için, ev sahibinin böyle bir hayat tarzının ardına gizlenmesi zorunluydu.

Yü Sin-ciang oldukça yeni bir kanepeye oturdu.

"Beni Sü yoldaş gönderdi" dedi.

"Tahmin etmişim zaten, dün ırmağın karşı yakasındaki yangını gördüm..." Ev sahibinin adı Fu Çi-kaoydu. Paltosunu askıya astı. Hem konuşuyor, hem de çay hazırlıyordu. Yü'ye çay fincanını uzatırken gözlerinin içine kaygıyla baktı.

- "Bütün gece hiç uyumadın herhalde. Nasıl çıktı bu yangın?" diye sordu.

Fu Çi-cao semt komitesi üyesiydi ve Partinin iktisadi işlerinden sorumluydu. Fabrikadaki durum hakkında uzun uzun bilgi aldı.

Yü Sin-ciang için anlatılması güç olan da buydu ya zaten. Gökyüzünü kızıla boyayan ve yoksul evlerini çabucak yutuveren obur alevler, yeniden gözlerinin önünde canlanmıştı. Hemen cevap veremeyerek büyük yudumlarla çayını içti.

Fu her şeye karşı hazırlıklı gibiydi. Tereddütsüz konuşmaya başladı:

"Merak etme, işçilere yardım için bir yol buluruz elbet. Sü yoldaş ne diyor? Ne kadar lazım?"

Bir an sustuktan sonra yine sordu: "Gazeteyi okudun mu? Yangın, sözde işçilerin dikkatsizliğinden çıkmış."

Merkez gazetesinin bir nüshasını Yü'ye uzatarak küçük başlıklı bir haberi gösterdi: "Öyle sanıyorum ki, bir bit yeniği var bunun altında, sen ne dersin?"

Yü Sin-ciang'ın heyecanı gözlerinden okunuyordu. Ansızın ayağa fırlayarak yüksek sesle:

"Ne dikkatsizliği! Casuslar çıkardı yangını! Kendi gözlerimle gördüm" diye bağırdı.

Yangın yerine nasıl koştuğunu, orada, aralarında top atölyesinin grup sekreteri Siao ustanın ve daha birçok yoldaşının bulunduğu kalabalığın arasına nasıl karıştığını yeniden hatırladı. Kundakçılar elleri kolları bağlı olarak oraya getirilmişlerdi. İşçiler bunların ana fabrikadan gönderilmiş ajanlar olduklarını öğrenmişlerdi. O iki adamı şimdi bile karşısında görür gibi oluyordu.

"Yakalanır yakalanmaz Güneybatı Yönetim Bürosu 2. Şubesi'nin emriyle kundakladıklarını itiraf ettiler" dedi.

Fu birden irkildi: "Ama bunlar Ordu Bürosu'ndan!"

Yü heyecanlı olduğu için Fu Çi-cao'nun sözlerine dikkat etmemişti. Sert bir sesle:

"Onları elimize geçireceğiz, tam tazminat isteyeceğiz" diye kesip attı.

Yangından çok önce bütün kısımlarda şüpheli işaretler göze çarpmıştı. Önce inzibatlar fabrika sahasında arzı endam etmişler ve

işçileri fazla mesaiye zorlamışlardı. Sonra fabrikanın genişletileceği bahanesiyle, işçi evlerinin bulunduğu alan da fabrikaya ait ilan edildi. Bunun üzerine işçiler barakalarını yıkıp başka yerlere taşınmak zorunda kaldılar. Dünkü yangın bu baskı kampanyasının zirvesiydi ve mücadeleyi önemli ölçüde keskinleştireceği muhakkaktı. Bugün fabrikanın bütün kısımlarından işçiler top atölyesinde toplanacaklardı. İşçilerin kararı şuydu: Fabrika yöneticileri yan çizseler bile, fabrikanın genişletilmesi için öngörülen malzeme yangın yerine taşınacak ve yeni işçi barakaları yapılacaktı. Yoksa onlara soluk aldırılmayacaklardı.

Yü Sin-ciang hırsla sehpaye vurdu. Vazodaki erik dallarından çiçekler dökülmeye başladı.

Heyecanı Fu Çi-cao'ya da geçmişti. Bankada çalıştığı için kitle hareketlerine pek katılamamasına rağmen, siyasi durum hakkında bilgi sahibiydi. "Elbette! Çan Kay-şek'in cephanesinin yüzde sekseni Çungking'den gidiyor. Amerikan cephanesi tükenince burayı sıkıştırmak zorundalar" dedi.

"Her ne olursa olsun, Çungkingli işçiler Çan Kay-şek ve onun iç savaşı için ellerini kirletmeyecekler" diye karşılık verdi Yü.

Yü Sin-ciang, fabrikanın genişletilmesine ve işçi evlerinin yıkılmasına karşı verilen mücadelenin ne kadar önemli olduğunu çok iyi biliyordu.

"Sü yoldaş, kundakçıları halk önünde teşhir etmemizi ve herkesi yardıma çağırmanızı tembih etti. Ayrıca, tazminat alıncaya kadar, yangından zarar görenler için şehrin bütün işyerlerinde yardım kampanyaları açacağız."

"Ben de o zamana kadar..." diyerek Yü Sin-ciang'ın sözünü kesti Fu. Evet, birkaç yüz işçinin bakımını sağlaması gerekiyordu. Partiyi maddi yönden desteklemek onun görevlerindendi.

Yü Sin-ciang başıyla tasdik ettikten sonra gerekli olan para miktarını bildirdi. "Sü yoldaş bu parayı ileride bağış hesabından geri alacağını söyledi" dedi.

"Orası kolay, yarın parayı alabilirsin."

Daha yeni yılın başıydı ve nakit para kıt olmasına rağmen zorluklardan hiç söz etmiyordu Fu. "Eğer yetişmezse daha fazla bulmaya çalışırım" diye öneride bulundu üstelik.

Fu, işçinin bitkin bir durumda olduğunu sezdiğinden, "Gitmeden önce biraz dinlen ve bir şeyler ye" diye diretti.

Sonra saatine bakarak ekledi:

"Karım alışverişe çıktı. Neredeyse döner. Biz kendimiz bir şeyler pişirelim. Hizmetçi de köydeki akrabalarına bayram ziyaretine gitti."

Yü Sin-ciang'ı artık fazlası ilgilendirmiyordu. Çok konuşmayı sevmezdi. Çalışmanın dışında hiçbir şeyle fazla ilgilendiği yoktu. Hatta çoğu zaman yemek yemeyi bile unutuyordu. Hiç kendine dikkat etmediğinden yakınıp dururdu anası. Sü de bu konuda onu eleştirmişti. Fakat bu alışkanlığından bir türlü vazgeçemiyordu işte. Şu anda da en az düşündüğü şey yemek ve uyumaktı.

"Bir şey daha var" diyerek birdenbire Fu Çi-cao'ya döndü: "Sü yoldaş bu semtte gizli bir buluşma yeri hazırlamak gerektiğini düşünüyor" dedi.

Bu fikir, bu çevredeki işçi hareketlerinin gelişmesi sonucu ortaya çıkmıştı. Sü'nün niyeti, bu yeri diğer semt çalışmalarından ayrı tutmaktı. Şimdiye kadar bu görevi kime vereceğine bir türlü karar verememişti. Yü, Sü yoldaşın düşüncelerini hatırlayarak Fu Çi-cao'ya döndü:

"Bu buluşma yerinin temin edilmesi, kitle çalışmasının dışında gerçekleşmeli. Bu yüzden Sü yoldaş seni düşündü. Kabul edip etmeyeceğini soruyor."

"Gayet tabii. Zaten Çiang Çie bizi yakında terk edecek. O zaman öğrenci çalışmalarının da bir kısmını yürütürüm" diyerek gülümsedi Fu ve görevi itirazsız kabul etti.

"Bu çevre bir kültür merkezidir. Bu yüzden bir kitapçı dükkânı fena fikir olmasa gerek. Para bulunur, sadece tezgâhtar bulmak gerek."

"Sü yoldaş o meseleyi halletti."

"Kim yapacak bu işi?"

"Çen Sung-lin" diye açıkladı Yü, "Bir işçi. Benim iyi arkadaşımdır."

"Çok güzel. Ne zaman gelecek?"

"Fabrikada olup bitenleri biliyorsun. Birkaç günden önce gelemez."

Sü yoldaşın da bir kitapçı dükkânının gereğini düşündüğünü öğrenince, anlayışla gülümsedi Fu. Yü, Sü yoldaşın, dükkânın küçük ve göze batmayacak şekilde olmasını ve ilerici kitapların satılmamasını tavsiye ettiğini açıkladı.

"Biliyorum, biliyorum. Birkaç yıl önce de böyle bir buluşma yeri hazırlamıştım" diyerek başka bir konuya geçti Fu.

"İleri'nin son sayısını okudun mu, Yü?" diye sorarak cebinden daktiloyla yazılmış, dürülmüş bir kırmızı kâğıt çakırdı. Yü Sin-ciang gelmeden az önce Partinin gizli gazetesini titizlikle incelemişti.

"Bak: 'Şimdiki Durum ve Görevlerimiz', Başkan Mao'nun çok esaslı bir yazısı. Çin devrimi artık bir dönüm noktasına gelmiş bulunuyor, zafer yakındır!" Fu üzerinde notlar olan bir kâğıdı kenara koydu. "İki gündür, daha neler yapabileceğimizi düşünüyorum. Parti için ne yapsak azdır. Biliyor musun, geleceği düşündükçe..."

Zil çalındı.

"Mutlaka karımdır" dedi Fu, "Seni çok beğeniyor, biliyor musun? Şiir yazan bir işçi hiç görmemiş şimdiye kadar. Senin *Sinhua*'ya yazdığın şiiri okudu ve çok hoşuna gitti." Fu hemen kalkmak isteyen Yü Sin-ciang'a engel oldu: "Seni mutlaka görmek istiyor. Hem böyle soğuk bir havada aç karnına gitmek de olmaz. Bir şeyler yemelisin." Yü Sin-ciang'a kendi not ettiği kâğıdı vererek Partinin yeni belgesi hakkında fikirlerini dile getirdiğini açıkladı. Bu yazının Partinin gizli organında yayımlanmasını istiyordu. Yü'den okumasını rica etti.

Zil birkaç kez daha çaldıktan sonra, paltosunu omzuna alarak kapıyı açmaya gitti.

*

Şaping Caddesi'nde açılan yeni kitapçı dükkânı küçük ve gösterişsizdi. Her türden kitap ve dergi satıyordu. Ayrıca müşterilerinin çoğunluğu çevrenin orta ve yüksekokul öğrencilerinden oluştuğundan, eski ders kitaplarının alım, satım ve sipariş işleriyle de uğraşıyordu.

Tezgâhtar, yuvarlak yüzlü, tıknaz ve olsa olsa on sekiz on dokuz yaşlarında bir gençti. Çen Sung-lin burada çalışmaya başladığından beri fabrikaya hiç uğramamıştı. Fabrikada hiç kimse onun kitap satıcılığı yaptığını bilmiyordu. Çocukluğundan beri fabrikalardaki dev-

rimci hareketin içinde olduğundan, başlangıçta kendini çok yalnız hissetti. Şu anda silah fabrikasında olup bitenleri öğrenmeye can atıyordu. Ama buna imkân da göremiyordu. Keyfince soruşturmalarda bulunması doğru olmazdı. Ayrıca, burası acil durumlarda buluşma yeri olarak kararlaştırılmıştı. Ne var ki Sü yoldaş, dükkân açıldığından beri bir kere bile uğramamıştı. Bu yüzden Çen kendini sanki gereksiz ve kenara atılmış bir eşya gibi hissediyordu.

Dükkânın yönetimini hâlâ bankada başmuhasiplik yapan Fu Çi-kao yürütüyordu. Bu alanda acemi olan Çen Sung-lin'e yardım etmek için sık sık uğruyordu. Daha önceden de dükkân işletmişti Fu. Söylediği her şeyi doğru ve yerinde bulan Çen, ona saygı ve güven duymaya başlamıştı.

Çen, burada tanıdığı olmadığından, dükkânın kapalı olduğu pazartesi günleri Çungking Üniversitesi'ne gidiyordu. Fu Çi-kao ona Hua Ve adında bir üniversite öğrencisine verilmek üzere, Şanghay veya Hong-Kong'da basılmış bazı yayınlar veriyordu.

Bugün günlerden yine pazartesiydi. Çen üstünü değiştirdi, Hong-Kong gazetelerinden ikisini katlayarak paketledi ve sonra kapıyı kilitleyerek dükkândan çıktı.

Şaping Caddesi'ni geride bırakıp üniversiteye giden yola saparken, hastanenin karşısındaki köşe başında, gençlik kulübünün kapısına yapıştırılmış bir sürü afiş ilişti gözüne. Kapının üzerinde iki Guomintang bayrağı asılıydı. Kırmızı bir afiş, bilmem hangi profesörün "Öğrenim ve Devlet" konulu bir konuşma yapacağını ve arkasından da bir film gösterileceğini ilan ediyordu. Çen afişe şöyle bir göz attıktan sonra yoluna devam etti.

Her zaman öğrencilerin kitap, elbise vb. alım satım ilanlarıyla dolu olan üniversite yolu üzerindeki duvarda, bugün de bir yığın afiş ve ilan asılıydı.

Çen, silah fabrikası işçileri için bağış çağrısında bulunan afişleri hayretle okudu. "Kardeşlerimizle Dayanışma İçin Yardımda Bulunun" yazılı bir afiş özellikle göze batıyordu. Ayrıca bir yazı, yangını ve gerçek nedenlerini bütün açıklığıyla teşhir etmekteydi. Bu afişin üstü gerici sözlerle karalanmıştı: "Kahrolsun Kızıl Büyücüler", "İftira!" Bunların yanında başka bir afiş asılıydı: "İç Savaşta Karşınız!", "Söz Özgürlüğü İstiyoruz!" Ve bunlara benzer daha bir yığın başka yazı ve afişler...

Bu yazılar, "Öğrenim ve Devlet" gibi palavralardan çok başkaydı. Çen diğer duvar gazetelerini de gözden geçirdi. Bazıları yırtılmış, üzerlerine kalın fırçayla, "Devlet başkanına hakaret! Komünist propagandası!" vb. gibi yazılar yazılmıştı.

Çen'i en çok zamkı hâlâ kurumamış olan *Kuyruklu Yıldız*'ın bir nüshası etkiledi. Ne yazık ki, sadece başlığı ve başyazısının yarısı kalmıştı. Orada şunlar yazılıydı: "İç Savaşın Genişletilmesi Entrikalarına Karşı Çıkalım!"

Çen, diğer üniversitelerde olduğu gibi Çungking Üniversitesi'nde de, yangından zarar gören işçiler için bir kampanya açıldığını duymuştu. Fakat bu kadar gelişmiş olabileceğini doğrusu hiç tahmin etmemişti.

Yine göze batan bir ilan şöyle diyordu:

Çungking Üniversitesi Öğrenci Birliği, yangın hakkında bir konuşma yapması için silah fabrikasından bir işçiyi davet etmiştir.

Yer: Öğrenci Birliği

Zaman: Pazartesi, Saat 9:00

Onun yanında başka bir ilan, başka bir toplantıya çağrı yapıyordu:

Çungking Üniversitesi'nin Üç Halk İlkesi Gençlik Birliği, Profesör Hu Fang'dan "Öğrenim ve Devlet" konusunda bir konuşma yapmasını rica etmiştir.

Yer : Şaping Gençlik Kulübü

Zaman : Pazartesi, Saat 8:30

Konuşma sonunda renkli Hollywood filmi "Su Perisi" gösterilecektir.

Bunlardan başka daha bir sürü ufak tefek ilanlar vardı. Bunların arasında Hukuk Fakültesi Kantin Komisyonu, tespit edilen tarihe kadar paralar ödenmediği takdirde, yemek çıkarmama tehdidini savuruyordu.

Uzaktan gübütlüer geliyordu. Çen biraz daha yürüdükten sonra, "Ruhi Terbiye Sekreterliği"nin önündeki ağaçların altında toplanmış bulunan bir öğrenci grubuyla karşılaştı. İstemdışı bir şekilde adımlarını hızlandırdı ve heyecanlı öğrencilerin arasına karıştı. Anlaşılan öğrencilerin de çoğunun ne olup bittiğinden haberi yoktu. Bu arada sekreterliğin çevresi kalın bir insan duvarıyla çevrilmişti. Hua Ve de aralarındaydı. Fakat Çen onu yine hemen gözden kaybetti.

Ta ön sıralardan ince bir ses yükseldi:

"... İşte bu yüzden soruyoruz: Öğrencilerin güvenliği garanti altında mıdır, değil midir?"

Genç kızın sesi ona yabancı gelmiyordu. Ayaklarının ucunda yükselmesine rağmen konuşanın kim olduğunu göremedi.

"Gürültüyü kesin! Toplanmak yasak!" diye sakın ve sert çıkmaya çalışan bir ses ikazda bulundu. "Temsilciniz kimdir? Yalnız o konuşsun!"

"Benim fakülte temsilcisi!" Bu, demin konuşan kızın sesiydi.

"Hangi fakülte? Şebeke numaranı ver! Adın ne?"

Genç kız sekreterlik amirinin bu sert sorularından hiç de öyle etkilenmiş benzemiyordu. Tersine açık bir sesle karşılık verdi: "Edebiyat Fakültesi, birinci sınıf, adım Çeng Yao."

Çeng Yao ismini duyan Çen birden irkildi. Montaj fabrikasındaki kısım şefinin kız kardeşi değil miydi bu? Çen kıza daha önceleri sık sık rastlamıştı. Burada öğrenci olduğunu da biliyordu. Fakat zeki ve uyanık, küçük bir kız olarak hatırlıyordu onu. Hiç böyle konuştuğunu duymamıştı.

"O bizim fakülte temsilcimizdir, bırakın konuşsun. Diğerleri sesini kessin!"

Bu sırada kalabalık içinde bir yerden kışkırtıcı yuhlamalar duyuldu.

"Kim yuh çekiyor? Haydi göster o pis suratını!"

"Arkadaşlar, mesele şu..." Sesler yavaş yavaş kesildi. Çeng Yao kendinden emin ve açık bir sesle devam etti: "Dün öğrenci temsilcilerinin bir toplantısı vardı. Biz bu toplantıda yangından zarar gören işçilere yardım konusunu tartışıyorduk. Fakat Ve Çi-po adında bir öğrenci ajan..."

"Dürüst kimselere çamur atma! Hani ispatı?" diye kalabalık arasından bir ses bağırdı.

"Ya ordu istihbaratından ya da gizli polisten, onu herkes tanıyor!" diye sert bir şekilde karşılık verildi.

"Sakin olun!" Sekreterlik amirinin soğuk sesi tekrar duyuldu: "Yalnız temsilci konuşacak. Böyle ciddi bir öğrenim yerinde elde yeterli delil olmadan isnatlarda bulunulamaz."

"Delilim var tabii!" Çeng Yao'nun kafası kızmıştı. "Ve Çi-po toplantıyı dağıtmaya kalkıştı. Bunda başarılı olamayınca, bu sabah kara liste tutarken enselendi. Bakın, işte kara liste burada! Ayrıca polis komiserliğinin gizli bir emrini de üzerinde bulduk!"

Öğrenciler son derece heyecanlanmışlardı. Tekrar bağırmağa başladılar:

"Ajanların ortalıkta cirit atmalarına izin vermeyelim! Nerede Ve Çi-po? Getirin boyunu görelim!" Bunu Çen'in hemen yanı başında duran, mavi önlüklü, uzun boylu bir öğrenci bağırmişti.

"Ve Çi-po sekreterliktedir. Üniversite yönetiminin onu ağır şekilde cezalandırmasını talep ediyoruz! Arkadaşlar, şimdi gizli emri ve isinlerin bulunduğu kara listeyi okuyorum. . ."

"Resmini çekin ki, herkes tanısın!"

"Doğru!"

"Herkesin önünde sorguya çekilmesini istiyoruz!"

"Kabul! Hukuk Fakültesi sorguyu hazırlasın!"

"Arkadaşlar, heyecanlanmayın, sakın olun! Biz Güneybatı Çin'de en yüksek öğrenim kurumu olarak herhangi bir kimseyi kanunsuz bir şekilde ne tutuklayabilir, ne de mahkûm edebiliriz." Sekreterlik amirinin soğuk fakat titrek sesi yine araya girmişti.

"Sekreterlik amirine soruyoruz: Kara liste tutmak kanunsuz değil midir?" diye uzun boylu genç tekrar bağırırdı. Çen onun heyecandan kızarmış yüzüne baktı.

"Üniversitede ispiyonculuğa tahammülümüz yok bizim! Üniversite yönetiminden öğrenci ve doçentlerin güvenliği için teminat istiyoruz!"

"Çok doğru!"

"Evet!"

O anda binanın arka penceresinden, birisi atlayarak kaçmaya başladı. Fakat öğrenciler bunu fark etmişlerdi. Hemen haykırışlar yükseldi:

"Ve Çi-po kaçıyor!"

"Ajanı serbest bıraktılar!"

"Ama sekreterlik amiri yakasını elimizden kurtaramaz, onu tutalım!"

"Tutun! Peşini bırakmayın!" diye bağırarak uzun boylu genç, ilk olarak kendisi ajanın peşinden koşmaya başladı. Çok hızlı koşuyordu. Az sonra kaçana yetişmişti bile. Çen de diğerleriyle birlikte takibe katıldı.

Ajan bir köşeyi dönerek ormanın içinde kaybolmuştu. Uzun boylu genç de tam ormana girmek istiyordu ki, ansızın kafasını tutarak yere yığıldı.

Bağrışmalar yine başladı.

"Katiller, onu vurdular!"

"Yardım edin!"

Ağaçların arasında birçok insan kaçışmaya başladı ve sonra bir siren sesi duyuldu. Bir cip üniversite alanına saparak kaçağı kurtardı.

Cip daha önceden de orada olduğu halde kimse önemsememişti.

"*Kuyruklu Yıldız*'ın başyazarı yaralandı" diye açıkladı birisi. Çen, sadece bir parçası kalmış olan duvar gazetesini hatırladı.

Yaralıyı geri getirdiler. Bir taş kafasını yarmıştı, yüzünden kanlar akıyordu.

Öğrenciler yaralının kollarına girmişler, boyuna "Li Çi-kang, Li Çi-kang!" diye bağırıyorlardı. Hua Ve de grubun içindeydi, fakat Çen'i fark etmemişti.

Öğrenciler sekreterliğin önünde yeniden toplanmışlar, sorularına cevap istiyorlardı.

Çen olan biteni yeteri kadar görmüştü. Çam ağaçlarıyla kaplı bir tepeye doğru yöneldi ve Hua Ve'nin kaldığı öğrenci yurduna giden yola saptı.

Demek ki adı Li Çi-kang'dı. Çen ona karşı kuvvetli bir yakınlık duymaya başlamıştı.

II

Kitapçı dükkânı bu akşam da çoğunluğu öğrenci olan müşterilerle doluydu.

Çen Sung-lin'in bir sürü müşteri arasında o kadar çok işi vardı ki, nefes alacak zamanı bile olmuyordu. Kitapları raftan indir, para al, para ver derken, öğrencilerin konuştuklarına kulak kabartacak vakit bile bulamıyordu. Konuşulanları ancak şöyle böyle anlayabiliyordu. Seçuan Pedagoji Enstitüsü'nün rozetini taşıyan bir öğrenciyle, lise öğrencisine benzeyen bir diğeri özellikle dikkatini çekiyordu. İkisi de bir kitap rafının önünde durmuşlar, hararetli hararetli konuşuyorlardı.

"Çungking Üniversitesi boykot mu yapacakmış? Neden?" diye sordu lise öğrencisi.

"Ajan yüzünden ve..."

Elinde iki kitap tutan bir müşteri para ödemek üzere Çen'i çağırırdı.

Son saatlerde duyduğu böyle bölük pörçük konuşmalardan durumu aşağı yukarı kavrayabiliyordu. "Ruhi Terbiye Sekreterliği"nin önündeki olay öğrencileri hareketlendirmişti. Şimdi boykot yapmak istiyorlardı ve mücadelelerinin diğer bölge okullarınca da destekleneceğini umuyorlardı. Çen, düşman kampındaki şaşkınlığı ve perişanlığı gözünün önüne getirdi.

Bu arada hava iyice kararmıştı. Müşteriler de seyrelmişti. Fu Çi-cao dükkâna girdi ve herhangi bir müşteriymiş gibi kitapları karıştırmaya başladı.

Fu'nun gelişinin belli bir nedeni vardı. Bir rafın önünde kalın bir kitabı okumaya dalmış, uzun saçlı, soluk benizli, genç bir müşteriye fark ettirmeden izlemeye başladı. Herhalde çoktandır orada olmalıydı. Çökük yanakları lambanın ışığı altında boz bir renge

bürünmüştü. Acaba Çen'in sözünü ettiği bu muydu? Dükkânın kapanmasına az kaldığı halde o hâlâ okuyordu. Fu, Çen'in genci rahatsız etmekten kaçındığını fark etti. Bizzat kendisi, okumayı sevenlere karşı çok anlayışlı davranmasını salık vermişti Çen'e. Mutsuz ve hasta görünüşlü bu gence sabırlı bir şekilde yaklaşmak gerekiyordu.

Suluk benizli genç, bir süredir kitabevine sabah, öğle ve hatta akşamları sık sık geliyordu. Gelir gelmez de hemen belli bir rafa yaklaşıyor ve sessizce okumaya dalıp gidiyordu. Okuduğu şeyler çoğunlukla edebiyat eleştirileri veya çeviri romanlardı. Hatta bazen kendini okumaya öyle veriyordu ki, yüksek sesle okumaya başlıyor ve bu yüzden diğer okuyucular ters ters bakıyorlardı. Kitap satın aldığı çok enderdi. Alsa bile onlar da ucuzlamış kitaplardı. Kıyafeti fakirdi, çekingen bir tavrı vardı ve hiç de öğrenciye benzemiyordu. Belki de küçük bir memurdu. Ama bir memur günün her saatinde kitapçıda bu kadar uzun zaman nasıl kalabilirdi?

Fu, birkaç kere sormak istediye de, fazla gayretkeşliğin yarardan çok zarar getireceğini düşündü.

Çen kitapları düzenlerken belli etmeden gence yaklaştı, herhalde bir konuşmaya girmek istiyordu.

Fu, Çen'den çok memnundu. Genç olmasına rağmen çok becerikli ve hamarattı. Bir süre sonra iyi bir yardımcı olacağı muhakkaktı.

Kitaplığın önündeki genç rahatsız olmuş, herhalde devamlı okuduğu, fakat hiç satın almadığı için utanmıştı. Çen yanına yaklaştığında, aceleyle kitabı ona uzattı ve çekinerek teminat verdi:

"Bir yerini yıpratmadım."

Çen güldü: "Gorki'yi okumayı seviyor musun?"

"Hem de nasıl!" diyerek mahzun mahzun gülümsedi, "Ne yazık ki satın alamıyorum."

"Adını öğrenebilir miyim?"

"Adım Çeng'dir." Kitabı göğsüne bastırarak kendini savunmak istencesine Çen'e baktı: "Çungking Üniversitesi'nde kalıyorum" dedi.

Çen onun çekingenliğini sezerek, "Okumaya devam et" dedi ve yine yalnız bıraktı.

Az sonra dükkânda sadece üç müşteri kalmıştı.

Şimdi Fu Çi-cao da yanına yaklaşarak genci dostça selamladı. Son zamanlarda halktan kişilerle ilişki kurma isteği artmıştı.

"Buraya otur, burası daha aydınlık" dedi.

Genç okuyucu yine ürkmüşe benziyordu. Toparlanarak Gorki'nin *Ana* romanını tekrar rafa yerleştirdi. Fu Çi-cao'ya bir suçlu gibi bakıyordu: "Özür dilerim, sizin dükkânı kapatmanızı..."

. "Zararı yok, sen okumana devam et."

"Çok geç oldu, özür dilerim" diyerek onlardan ayrıldı ve gecenin karanlığında gözden kayboldu. Fu arkasından onun cılız yapısına bakarak düşündü. Acıymıştı ona.

Fu, dükkân kapandıktan sonra, Çen'in yatıp kalkmak için döşemiş olduğu üst kattaki küçük odaya gitti.

Küçük yazı masasının başına oturarak, Çen'in okurken tuttuğu notları karıştırmaya başladı. Çen gerçekten çalışkandı. Fazla okumuşluğu olmamasına rağmen, *Halk İçin Bilimsel Felsefe* üzerine ciddi notlar tutmuştu.

Fu defteri kapattı, bir sigara yaktı ve derin düşüncelere daldı. Aslında pek sigara içmezdi. Ama son günlerde işler yolunda gittiği zamanlar, eğer keyfi de yerindeyse, bir sigara yakmayı alışkanlık edinmişti.

Kitabevi açılalı epeyce zaman olmuştu. Fu, dükkân açıldığından bu yana Çen'le şöyle bir oturup etraflıca konuşmak istiyordu. Bütün ülkenin zafere kavuşması yakındı. Uzun zamandan beri kafasında kurduğu planları mümkün olduğunca çabuk gerçekleştirmeliydi. Evet, bir sürü tasavvur ve idealleri vardı. Önceleri bunlar için önünde daha çok zaman olduğunu sanıyordu, ama şimdi durum değişmişti. Artık somut planlar kurup, bunları uygun şart ve fırsatlarda adım adım gerçekleştirmenin zamanıydı. Eskiden de bir sürü iş yapmıştı; özellikle Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı'nın başlangıcında, Partiye yeni girdiği zamanlar. O zamanlar birçok öğrenci hareketinde yer almış, genellikle en üstün mevkilerde ve açık çalışmıştı.

Güney Anvey olaylarından sonra her şey değişti. Durum kötüleştikten sonra saklanmak zorunda kaldı. Daha sonra girdiği bankada biraz yükseldi ve Partinin mali meselelerini de halletmeye

başladı. Kitle çalışmalarına katılma imkânı hemen hemen hiç kalmamış gibiydi. Beyaz terör şartları altında yeni çalışma yöntemlerine başlangıçta güçlkle alışabildi. Bu en tehlikeli zamanda Parti ile olan ilişkisini gevşek tutması gerekiyordu. Sadece birkaç ay, ı bir defa Parti yöneticilerinden birisi ile ilişki kurabilmek çok canını sıkıyordu.

Zamanla yeni çalışma şekline alıştı. Zengin tabakalarla kurduğu çeşitli ilişkiler ve bir banka memurunun hayat tarzıyla kendini gizlemekte ustalık kazandı. Gizli çalışmanın bazı ilkelerini oldukça iyi biliyordu. Bu yüzden bankanın lojmanlarında şüphe çekmeksizin oturabiliyordu. Partiye en ufak bir güçlük çıkarmamış, kendine verilen görevleri hep en iyi bir şekilde yerine getirmişti.

Fakat bu olaysız geçen hayat, son zamanlarda onu artık tatmin etmemeye başlamıştı. Gençlik çağlarındaki ateşli coşkunluğuyla kıyaslanamayacak ölçüde olsa bile, illegal çalışan bir devrimci olarak hareket ve mücadelenin özlemine duyuyordu. Partinin son iki önemli belgesini okuduktan sonra, eyleme katılma hevesi daha da güçlenmişti. Devrim artık bir dönüm noktasına varmış, yıllarca süren mücadelenin zaferi gelip kapıya dayanmıştı. Coşkun atılganlığı ve Partiden hep daha fazla görev istemesi bu yüzdendi.

Semt komitesi sekreteri Çiang Çie'nin öğrenci çalışmaları için başka bir yoldaş görevlendirmiş olmasına rağmen, Sü yoldaş, semt komitesindeki yoldaşlardan habersiz olarak kendisine bu gizli buluşma yerinin hazırlanması görevini vermişti. Herhalde Sü Yün-feng bu konuda pek onun gibi düşünmüyordu, ama o bunu Partinin kendisine karşı duyduğu güveni gösteren bir kanıt olarak yorumlamaktaydı. Bu yüzden, para konusunda olsun, gizli buluşma yeri sağlama konusunda olsun, Partinin ona verdiği bütün görevleri en iyi şekilde yerine getirmeyi kafasına koymuştu. Daha fazla çalışma olanakları arıyordu. Örneğin, kitabevini genişletmeyi düşünüyordu. Böylece kültür alanında tutunmak daha kolaydı. İyi bir yardımcıdan başka bir eksiği yoktu ve Çen bu eksiği giderecek duruma girmek üzereydi.

Merdivenlerin gıcirtısı onu bu düşüncelerinden sıyırdı. Çen dükkânı düzene koymuş ve yukarı çıkmıştı. Fu Çi-cao yardımcısına baktı:

"Nasıl, bu iş hoşuna gidiyor mu?" diye samimi bir tavırla sordu.

Çen sıkılarak gülümsedi: "Sabahtan akşama kadar gücünü nasıl harcayacağını bilemiyorsun. Çekiçle çalışmayı buna yeğlerim."

"Hâlâ fabrikayı mı özlüyorsun?"

"Silah fabrikasında durum nasıl şimdi?" Çen duygularını gizlemeye çalışmıyordu. "Gidip şöyle bir ortalığı kolaçan etsem nasıl olur?"

"Hâlâ bir ilerleme yokmuş..." Yü Sin-ciang'ı uzun zamandan beri göremeyen Fu da kesin bir şey bilmiyordu: "Buna rağmen bütün fabrikalardan yardım geliyor. Bunun da yararı inkâr edilemez."

Çen'in gözleri parladı. Ama bütün çabasına rağmen fazla bir şey öğrenememişti. Göğüs geçirerek yatağa çöktü.

"Bu işi sevmiyor musun?" diye sordu Fu.

"Seviyorum, seviyorum!" Çen düşüncelerini nasıl ifade edeceğini bilemiyordu.

"Partinin benden istediği her şeyi severek yaparım, yalnız..."

Yumruğunu sıkarak hızla yatağa vurdu. Düşüncelerini en iyi şekilde böyle ifade edebilmişti.

Fu onu anlıyordu. Alıştığı çevreden koparılıp böyle bambaşka bir işe verilen Çen gibi genç birinin, buna öyle kolayca alışmamasını yadırgamamak lazımdı. Uzun zaman kitle çalışmasından ayrı kalması ona da bir zamanlar çok koymuştu. Bu yüzden Çen'in fazla üstüne düşmedi, sessizce sigarasını içmeye devam etti.

"Kitabevini ne zaman genişleteceğiz?" diye ansızın sordu Çen. Fu Çi-kaoyu yavaş yavaş genişletmek istediğini ona da söylemişti. Böylelikle kitabevi sadece gizli buluşma yeri olmakla kalmayıp, dışa karşı da bir işe yarayacaktı.

"Ben de zaten şimdi seninle bu konuyu konuşmak istiyordum. Kitabevini genişletmemiz her şeyden önce Parti yararınadır. Burası hem bir üs olacak, hem de el altından ilerici kitaplar satabileceğiz..."

Bu Çen'e daha ilginç göründü.

Fu devam etti:

"Kaldı ki müşterilerimizin çoğu öğrencidir. Bunların gerçeklere ve bir yol göstericiye ihtiyaçları var. Onlara doğru yolu gösterecek bir kılavuz gerek Çen. Bu bizim için şerefli bir görevdir. *Sinhua* ve ilerici

kitabevlerinin geleneğini mutlaka sürdürmeliyiz." Fu, burada Çen'in pek bilmediği bazı şeyler de anlatmak zorunda kaldı. Örneğin, silahlı mücadele köylük alanlarda son derece geliyor, kadroların bir kısmı şehirlerden çekilerek, köylü hareketini desteklemek üzere köylük bölgelere gönderiliyorlardı.

"Peki, neden dükkânı hâlâ büyütmedik?" diye sorusunu tekrarladı Çen.

"Önce her şeyi iyice düşünmemiz gerek. Plansız çalışmak olmaz."

Fu yavaş konuşuyordu, ama kafasında şimdiden bir plan hazırda bile. "Her ne olursa olsun hazırlıklara başlamalıyız" diyerek yeni bir sigara yaktı ve bir an düşündükten sonra konuşmasını sürdürdü:

"Kafama takılan bir şey daha var. Dükkânı büyüttükten sonra, ilerici gençleri toparlamak için yeni bir edebiyat dergisini çıkartmak da çok faydalı olur herhalde."

Böyle bir şey Çen Sung-lin'in aklına gelmemişti henüz. Hemen sordu:

"Parti ne diyor buna?"

Fu buna bir soruyla karşılık verdi:

"Parti şimdiye kadar kitleler için yararlı olan bir şeye ne zaman karşı çıktı ki? Eğer gizli çalışan biri oturup ille de Partinin ona iş vermesini beklerse, ondan pek iş çıkmaz."

Bu heyecan Çen'i bayağı etkilemişti. Bu yeni amirini ister istemez Yü Sin-ciang'la karşılaştırdı. Yü ile küçük yaştan beri arkadaşlıklar. Daha çocukken montajda beraber çalışmışlardı. Yü yaşça kendisinden büyüktü. Devrimci mücadeleye de daha erken katılmıştı. Ciddi ve güvenilir bir insandı. Buraya gelmeden önce kendisini eski devrimci arkadaşlarıyla olan her türlü ilişkisini kesmesi için ciddi bir şekilde uyarmıştı.

Buna karşılık, Çen'i cesaretle çalışmaya teşvik eden ve ona daima özen ve hoşgörü gösteren Fu Çi-kao'nun kişiliği ve çalışma tarzı ne kadar değişikti! Çen, bazen Fu'yla arasında belli bir mesafe bulunduğunu hissediyordu. Bu, ya onu az tanıdığından ya da aydınlara karşı duyduğu çekingenliktendi. Daha sonraları bunu düşünmez oldu. Çünkü kendinden daha üst kademedeki bir yöneticiyi, öyle olur olmaz konularda sürekli

eleştirmek doğru değildi. Kaldı ki, herkesin kendine has bir çalışma tarzı vardı. Çen bütün bunları düşünürken, Fu'nun konuştuklarını neredeyse unutmuştu.

Misafirinin henüz yemek yememiş olduğunu hatırladı ve konuşmasına ara verir vermez sordu:

"Az kalsın unutuyordum. Yemek yedin mi?"

Fu babacan bir tavırla güldü: "Ben de zaten senin unutkanlığını düşünerek, akşam yemeğini yiyip de geldim" dedi. Sonra öneride bulundu: "Bugün hava oldukça serin. Bir bardak şarapla içimizi ısıtsak nasıl olur?"

Çen hemen yataktan aşağı atlayarak içkiyi getirdi. Sonra çalışma, öğrenim ve genel olarak hayat hakkında samimi bir sohbete daldılar.

Fu Çi-cao bir ağabey gibi sabır ve ilgiyle Çen'in fikir ve özlemlerini dinliyordu. Konuşma tekrar işe dönünce, Li Çi-kang'ı sordu.

Çen, Çungking Üniversitesi'nde olanları o zamanlar Fu'ya anlatmıştı. *Kuyruklu Yıldız* ilericiydi ve diğer bazı öğrenci gazeteleri gibi biraz da sekterdi.

"Hua Ve'nin Li Çi-kang'la ilişkileri ne âlemde?" diye öğrenmek istedi Fu.

"Bu yılın başından beri beraber oturuyorlar. Birbirleriyle fazla bir ilişkileri yok herhalde. Hua Ve, Li'nin önceleri çok faal olduğunu, geçen yılki tutuklamalarda kara listeye geçtiğini ve az kalsın tutuklanacağını anlattı."

Fu biraz düşündükten sonra şu tavsiyede bulundu:

"Hua Ve'ye Li Çi-kang'la olan ilişkisini pek duyurmamaya çalış."

Çen başıyla onayladı. "Hua Ve herhalde Fu'nun yönetimi altında çalışmıyor olsa gerek" diye düşündü.

Çen, Fu'nun geceyi orada geçireceğini ummuştu. Bu yüzden Fu başka bir işi olduğunu ve son otobüse yetişmesi gerektiğini söyleyince şaşırıldı.

Ayrılırlarken Fu, Çen'e cesaret vermek istedi: "Hoşça kal! Senden çok memnunum. Söylenen her şeyi yapıyorsun, çalışkansın ve çok çabuk ilerliyorsun..." Konuşmasını yarıda kesti. Genç devrimci yoldaşları fazla övmek doğru değil diye düşünmüştü.

Fu aşağıda bir kitaplığın 6n6nde durakladı. Aklına çok 6nemli bir Şey geldiği belliydi. "Buraya devamlı okumaya gelen genç sahidenden garip bir çocuğa benziyor. Ona yaklaşmaya alış."

*

Aradan birkaç g6n geçtikten sonra, en tekrar Çungking 6niversitesi'ne gitti. Hua Ve'nin kaldığı, içinde on beş yirmi ranza bulunan salona girdi. İlk bakışta g6z6ne kitabevine devamlı okumaya gelen genç ilişti. Li i-kang'ın yatağına uzanmış ve yine bir kitaba dalmıştı.

en, Li i-kang'a ilk defa burada rastladığını hatırladı. Li yatağa uzanmış, çevresindekiler ıslak havlularla onun kanını durdurmaya çalışıyorlardı.

şimdi burasının b6yle bomboş olması tuhaf bir etki yaptı 6zerinde. Hua Ve'yi selamladıktan sonra, yatağın 6zerinde yatan 6đrencinin kim olduğunu sordu.

Hua Ve, en'le aşağı yukarı aynı yaştaydı. "Li i-kang'ın akrabası, kardeş ocuklarıymışlar. şimdi işsizmiş, geçici olarak burada kalıyor" diye cevap verdi Hua.

en alçak sesle g6ld6: "Akrabası ha? Tevekk6li değil, o kadar sık bizim d6kk6na geliyor."

"Niye soruyorsun ki?" diye hayretle sordu Hua Ve.

"Hiç, bizim devamlı m6şterilerimizdendir de..." en daha fazla bir Şey s6ylemedi. Fu'nun s6zlerini hatırlamıştı.

Li i-kang içeri girerek getirdiği iki sandviçi yatağın 6st6ndeki gence verdi.

en onları d6ř6nceli d6ř6nceli seyrediyordu. "B6t6n g6n birkaç sandvile yaşamak, bu da hayat mı?" diye d6ř6nd6.

Bu sırada bir 6đrenci salona girerek Hua Ve'nin kulağına bir Şeyler fısıldadı. Hua Ve salonu terk etmeden 6nce en'e d6nerek, "Ben hemen d6neceğim, 6gle yemeğini kantinde yiyebilirsin" dedi.

Yalnız kalan en yatağın 6zerine oturdu. Bir bardak su doldurduktan sonra gazeteleri karıştırmaya başladı. Yatağın 6zerindeki gencin su istediğini duydu. Li herhalde unutmuştu. Hemen bir bardak su doldurarak ona g6t6rd6.

Li Çi-kang Çen'in elinden bardağı alarak sevinçle sordu: "Çok oldu mu geleli?" Sonra öbürünü Çen'le tanıştırdı: "Çen Sung-lin, yeni arkadaşım. Bu da Çeng Ke-çang, kardeş çocuklarıyız. Eskiden postanede çalışırdı, şimdi iş arıyor."

Çeng Ke-çang başını kaldırarak yavaşça elini uzattı. Hâlâ utanır gibiydi. "Biz birbirimizi daha önce de görmüştük... kitabevinde" diyerek zoraki güldü. "Ben hep bedava okurum. ."

"Demek tanışıyorsunuz, ha?" diye hayretle sordu Li Çi-kang.

"Çok olmadı" diye sıkılgan bir tavırla cevap verdi Çeng, "O benimle konuşmak istemişti, ama ben... bu benden ne istiyor, diye düşündüm."

Çen güldü: "Şimdi de arkadaş olduk. Kimin aklına gelirdi ki?"

El sıkışarak arkadaşlıklarını mühürlediler. Li de onların sevincine katıldı.

"Sizin burası sahiden çok dar" diyerek küçük yatakhaneyi gözden geçirdi Çen, "Böyle uyuyabiliyor musunuz?"

"Şimdilik başka çaremiz yok" diye dert yandı Li Çi-kang, "Biraz sıkışmamız gerek."

"Geceleri o uyuyor" diye Çeng açıkladı, "Benim nasıl olsa işim yok, bol bol okuyorum. Gündüzleri o derse gidince, ben uyuyorum."

"Vardiye usulü, ha?" Üçü birlikte güldüler.

"Biraz daha su getireyim" dedi Çeng.

Çen, Hua Ve'nin karşıdaki yatağını göstererek, "Orada yarım şişe daha var" dedi.

Fakat Çeng buna rağmen ayağa kalktı ve ağır ağır dışarı çıktı.

Çen, Li Çi-kang'la sohbeta başlamıştı. *Kuyruklu Yıldız*'ın son sayısını okuduğunu ve fena bulmadığını söyledi.

"Seviye tutturmak pek kolay değil" diye cevap verdi Li Çi-kang, "Eğer paramız olsâydı daha fazla gazete ısınarlar ve teorik makaleler satın alabilirdik."

"Şanghay veya Hong-Kong'dan herhangi bir şey okudun mu?" diye sordu Çen.

"Son zamanlarda hayır" diye cevap verdi Li, "Önceleri *Şanghay Edebiyatı*'nı okumuştum, fena değildi. Geçenlerde birisi bana bir şarkılı oyun getirdi: *Beyaz Saçlı Kız*, çok etkileyiciydi."

"Onu ben de okudum. Hong-Kong veya Şanghay'dan bir şeyler okumak ister misin?"

Li, "Hiç elime geçmiyor ki" diye dert yandı ve hafifçe kızardı.

"Bende var!" diyerek *Devir*'in bir sayısını cebinden çıkardı Çen, "Ama dikkat et, kimse görmesin."

Li, "Tabii, tabii" diyerek sevinçle teminat verdi ve Çen'in elini sıkarak teşekkür etti.

Çen cebindeki *İleri*'lerden birine el attı, fakat sonra vazgeçti. Her ne kadar Fu ona gazeteyi okuması için Li'ye vermesini söylediye de, hepsini bir defada vermek şart değildi.

Li Çi-kang *Devir*'i katlayarak iç cebine koydu. Bu arada Çen'in gözü kırmızı bir kâğıda ilişti. *İleri* değil miydi bu? Li başını kaldırıncı Çen'in cebine baktığını fark etti. Ceketinin önünü hemen kapattı ve tereddütle, "Beni düşündüğün için çok teşekkür ederim Çen. Fakat böyle şeyleri getirmek tehlikelidir, aman dikkat et. . . " dedi. Bir an konuşmasına ara verdi. "Hong-Kong ve Şanghay gazetelerini de devamlı getirmemelisin."

Bu sözleriyle Li, Çen'in daha da gözüne girmişti.

"Haydi yemeğe gidelim Çen!" diye kapıdan seslenen Hua Ve, başıyla Li'yi selamladı.

Kantine giden yolda Hua Ve paylayıcı bir sesle sordu:

"Niye böyle akılsızca hareket ediyorsun Çen?"

Çen karşılık vermek üzereyken mavi elbiseli, kısa mantolu bir kız gördüler. Saçları kısa kesilmişti. Gülünce yuvarlak yüzünde gamzeler belirliyordu.

Genç kız, Çen Sung-lin'i görür görmez ona doğru koştu ve gülererek seslendi:

"Hem buraya eğlenmeye geliyorsun, hem de beni tanımıyorsun artık. Geçenlerde sekreterliğin önünde de bana yardım etmedin."

Çen hayretle sordu: "Nereden biliyorsun?"

Çeng Yao, Hua Ve'ye göz kırptı. Bu sefer o da gülmek zorunda kaldı.

Çeng Yao, Çen'e bir tomar kâğıt para uzattı. "İşçiler için bağış, demin aldım" dedi.

"Kısım şefine benden selam söyle" diyen Çen düşünceli düşünceli paraya baktı.

"Olur, arkadaşın Yü'ye de, değil mi? Siz zaten iki kardeş gibisiniz" diyerek tekrar güldü Çeng Yao ve beyaz elini Hua Ve'ye uzattı:

"Hani benim şeyler? Tosla bakalım!"

Hua Ve, etrafta kimsenin olmadığına kanaat getirdikten sonra, bir paket kırmızı kâğıdı aceleyle Çeng'e uzattı. O da hemen çantasına soktu.

Sonra "Hoşça kalın" deyip koşarak uzaklaştı.

III

Küçük vapur hâlâ ırmağın ortasında yalpalayıp duruyor, bir türlü kıyıya yanaşamıyordu.

İskele, karşı tarafa geçmek isteyen yolcularla doluydu. Çeng Yao ihtiyar bir kadının arkasında sıraya girmiş, sabırsızlıkla ayaklarının ucunda dikilip duruyordu. Kuyruk, ta iskeleye kadar uzanmıştı. Orada, güneş gözlükleri ve dudaklarının ucundaki sigaralarıyla iki adam dikilmişler, kaba bir tavırla ellerini kollarını sallayıp duruyorlardı. Ne arıyorlardı bu serseriler orada? Şimdiye kadar hiç burada görmemişti onları. Herhalde hafiye idiler.

Çeng'in tahminleri doğruduydu. Vapur iskeleye yanışır yanaşmaz, hemen yolcuları aramaya başladılar.

Çeng Yao, korkuyla istemediği bir şekilde kitap çantasını sımsıkı kavradı. Önündeki ihtiyar kadın sallanan iskelenin üstünde bağlı ayaklarıyla* korka korka yürümeye çalışıyordu. Çeng hemen onun yardımına koştu ve koluna girdi.

"Daha çabuk, daha çabuk!" diye bağırılmaya başladılar iki hafiye. Çeng Yao ihtiyar kadınla birlikte iskeleye çıktı. Arkalarındakiler iteleyip duruyorlardı. Hafiyeler birkaç işçiyi durdurarak üstlerini aramaya başladılar. Çeng Yao ve ihtiyar kadına bakmadılar.

Karşı kıyıdaki bir sürü merdiveni çıkarken terlemişti Çeng Yao. Fakat ırmaktan esen serin bir rüzgârla bir an tıvırdı. Aşına olduğu fabrika bacasının üst kısmını gördü. Evine gelmişti. Neşeyle son basamakları da çıkarken, silah fabrikası işçilerinin lojmanlarına doğru bir göz attı. Yangın yerinde bir sıra küçük ev yerden mantar gibi bitmişlerdi.

* Çin kadınları, ayakları küçük olması için küçük yaştan itibaren sımsıkı bağlanarak yankötürüm bırakılırlardı.

Dönerek, üzerinde "Yangze Silah Fabrikası Montaj Kısımı" yazan kapıdan içeri girdi. Son zamanlarda olduğu gibi, bugün de elektrik motorlarının madeni seslerini duyamadı. Her taraf bir ölü sessizliğine bürünmüştü. Çeng Yao küçücük bir tuğla eve girdi.

"Anne! İkinci ağabeyim** nerede?" Pencereden aceleyle ağabeyinin odasına baktı ve koşarak tekrar anasının yanına geldi.

"Ah, geldin mi? Otur, önce bir şeyler iç, deli kız!" diyerek bir sürahi aldı anası, "Su getireyim de elini yüzünü yıka."

"İkinci ağabeyimi görmedin mi?"

"Toplantıdan henüz döndü ve koşu koşu yine büroya gitti."

"Toplantıda ne yapacak ki? Herkes grevde" diyerek ayağa fırlayan genç kız, dışarı koştu.

"Ah benim aptal kızım, şeytan götürsün seni!" diye yapmacık bir öfkeyle peşinden koştu anası. "Gel, önce elini yüzünü yıka!"

"Olur, şimdi!" diyerek koşmaya devam etti. Tam köşeyi dönüyordu ki, Yü Sin-ciang'la burun buruna geldiler. Hemen genç adamın koluna yapışarak acele acele konuşmaya başladı: "Yangın yerindeki evler yakında bitiyor. Yarın kiremit taşımaya gidiyorum. Sen de gelecek misin?" dedi. Ve yine cevap beklemezsin anlatmaya devam etti:

"Üniversitede işçiler için para topluyoruz."

Yü Sin-ciang gülmekle yetindi.

"Bana işinden söz etsene. Üniversitedeki arkadaşlar çok merak ediyorlar."

Yü başını salladı. "Git, önce ağabeyini ara" dedi.

"Nerede o?"

Yü büroyu gösterdi ve göstermesiyle de Çeng'in o yana doğru koşması bir oldu. Yolda tekrar dönerek esrarlı bir tavırla:

"Çeng Sung-lin'in selamı var" diye ekledi.

*

Çeng Yao, akşam yemeğinden sonra yemek odasından ağabeyi Çeng Kang'la birlikte çıktı.

** Çin'de aile bireyleri doğum sırasına göre çağınırlar.

Çeng Kang, ufak tefek kız kardeşine hiç benzemiyordu. Geniş omuzları ve köşeli bir yüzü vardı. Yüksek alnının altında iri, siyah gözleri parılıyordu. Orta boyluydu. Sırtında deri bir ceket ve paçalarını siyah çizmesine soktuğu mavi kot bir pantolon giymişti.

İki kardeş balkona çıkarak uzakları seyretmeye başladılar. Önlerinde Çialing Irmağı'ndan dağlara doğru muhteşem bir manzara uzanıyordu. Çeng Yao, her eve dönüşünde ağabeyini buraya çeker, o gün üniversitede olup bitenleri anlatırdı.

Akşam güneşinin yanlmasına ırmağa düşen son ışınları, suyu, parıl parıl yanan bir altın rengine büründürmüştü. Ama şimdi Çeng Yao'nun böyle şeylere ayıracak zamanı yoktu. "İkinci ağabey, ırmağı bırak da beni dinle biraz!" diye ağabeyini haşladı.

"Anlat bakalım!" Çeng Kang hâlâ ırmağa bakıyordu. Gözlerini o Kızıl Kayalardan, bir zamanlar Parti bürosunun bulunduğu kayalıklardan ayıramıyordu bir türlü.

"Öğrencilerin çoğu artık üniversiteyi bırakmak istiyor."

Bu sözler üzerine Çeng Kang ansızın başını çevirerek, kız kardeşinin cevap bekleyen gözlerine baktı. Bu gözler ona, kız kardeşinin artık yuvada bekleyen eski yavru kuş olmaktan çıktığını ve uçmayı denemek için kanatlarını çırparak baharın ilk fırtınalarını bekleyen bir küçük martı haline geldiğini söylüyorlardı.

"Sahi söylüyorum, hemen yola çıkmak istiyorlar! Köylere!" Kızın gözleri inci gibi parılıyordu. Köylük bölgelere gönderilen bütün diğer öğrencilerle birlikte silahlı köylü ayaklanmalarına katılmayı, bir partizan olmayı, mücadele dolu romantik hayatı tanımayı öyle özlüyordu ki! Sözlerine cevap alamayınca gözlerindeki parıltı söndü. Çaresiz bir tavırla, "Mutlaka yine çok küçük ve aptal olduğumu söyleyeceksin" dedi.

Çeng Kang'ın yüz ifadesi hiç değişmemişti. Kardeşinin arzusunu çoktan keşfetmiş bulunuyordu. Ama ona cevap vermek için pek acelesi yoktu.

"Bizim gruptan üç kişi gidiyor. Yakında daha fazla giden olacak. Hiç olmazsa umut edebilir miyim?"

"Umut serbest, ama pek hayal kurma."

Çeng Yao ağabeyine şöyle bir göz attıktan sonra, bakışlarını yine ırmağın altın dalgalarına çevirdi. Cevap onu tatmin etmemişti. O hayal kurmuyordu, yeni bir hayatı özlüyordu.

"Bunu bir daha düşüneyim" diyen Çeng Kang bir süre sustuktan sonra sordu: "Hâlâ boykotta mısınız, sevgili kardeşim?"

"Okul idaresini Ve Çi-po'yu okuldan atmaya ve bütün doçent ve öğrencilerin güvenliklerini teminat altına almaya zorladık. Eğitim Bakanlığı'ndan bir soruşturma telgrafı gelmiş. Şimdi müdüriyet ona kafa yorup duruyormuş"

"Eğitim Bakanlığı mı? Ne soruşturacaklar ki onlar?" diye güldü Çeng Kang, "Hikâye her tarafta duyuldu mu?"

Kız kardeşi evet anlamında başını salladı: "Öğrenci Birliği bir Şanghai gazetesinde haber çıkarttı. Polis komiserliği deliye döndü. Haberin yayılmasından korktukları için çabucak bir mektup yolladılar. Şöyle diyor mektupta: 'Sözü geçen öğrencinin yaptıkları kendi kişisel çatışmalarından ibarettir. Yüksekokulların içişlerine karışmaya niyetimiz yoktur.' Ama Ve Çi-po'yu hâlâ teslim etmediler. Sözüm ona kimliğini saptamamışlar. Yakında haber vereceklermiş falan filan." Çeng Yao konuşmasını kesti. Ansızın bir şey gelmişti aklına. "Kitap çantam!" diye bağırarak heyecanla balkondan dışarı fırladı.

Az sonra yine geri döndü ve esrarlı bir tavır takınarak "Özel olarak senin için getirdim, yalnız sen okuyabilirsin" dedi.

Çeng Kang gülerek elini uzattı, fakat kız kardeşi çantayı sımsıkı tutuyor ve bir şart koşuyordu:

"Hemen okuman gerek. Çünkü yarın yine ona geri vermek zorundayım."

"Kime?"

Kız kardeşi kıpkırmızı kesildi. Başını önüne eğdi. Ağabeyi onun utangaçlığından yararlanarak hemen çantayı elinden kaptı. "Bakalım sakladığın neymiş?"

"Çantamı geri ver!" diye haykırdı genç kız heyecanla.

Çeng Kang, daktiloyla sık aralıklarla yazılmış bir tomar kâğıdı çantadan çıkardı. Birinci sayfada *İleri* yazısı kıpkızıl parlıyordu.

"*İleri*, ha?" diye irkildi Çeng Kang ve derhal ciddileşti. "Bunu niçin eve getiriyorsun?"

"Senin için, okuyasın diye."

Ağabeyi ters ters başını salladı. Kız kardeşi sesindeki azarın sebebini anlayamamıştı. "Bunu eve getirmeni kim söyledi sana?"

Çeng Yao ürkek bir tavırla ağabeyine baktı. Bütün coşkunu boğulup gitmişti. Ama bu yüzden kolay kolay teslim olacak da değildi.

Çeng Kang kâğıtları göstererek kız kardeşini ciddiyetle uyardı: "Bundan sonra bir daha bunları eve getirme. Eğer bir ele geçerse hapi yutarız. Çocuk oyuncağı değil bu!"

Kız kardeşi küskün bir tavırla karşılık verdi: "Bana şimdiye kadar hiçbir şey olmadı."

"Sen düşüncesizsin" diyerek ciddiyetle açıklamaya devam etti Çeng Kang, "Bu cesaret değil, dikkatsizliktir. Her tarafta *İleri*'nin arandığını hiç fark etmiyor musun? İstasyonlarda, iskelelerde, her yerde hafiyelerin pusuya yattıklarını hiç görmedin mi?"

Ağabeyinin sakin ve ciddi konuşma tarzı, Çeng Yao'yu daha da hidetlendiriyordu. İnatçı bir tavırla karşılık verdi: "Ben mi dikkatsizim! Tevekkeli değil, kısım şefi olduktan sonra senin değiştiğini boşuna söylemiyorlar. Sen korkaksın! Eski arkadaşlarınla konuşmaktan bile çekiniyorsun... İyi, korkma, ben seni hiçbir şeye sürüklemem!" Konuşmasını burada kesti. Gözleri yaşlarla dolmuştu. Ona ne kadar güvenmiş, hatta tapmıştı. Ya şimdi? Ne büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı! Ansızın ağabeyinin elinden *İleri*'yi kaptı. Parça parça yırttıktan sonra, hepsini çantasına tıktırarak odasına kaçtı.

Çeng Kang kararsızca öyle kalakaldı. Acaba çok mu kaba davranmıştı? Ama diğer yandan çocuk oyuncağı da değildi bu. Biraz yumuşak bir sesle seslendi:

"Sevgili kardeşim gel buraya!" Fakat Çeng Yao odasına girmiş, kapıyı arkasından büyük bir gürültüyle kapattıktan sonra, kendini yatağın üstüne atmıştı.

Çeng Kang biraz düşündükten sonra yavaşça kapıyı vurdu. Hiç ses çıkmadı. Biraz daha bekledikten sonra yatak odasına gitti. Şimdi fazla açıklama yapmanın zamanı değildi.

*

Çeng Kang, yatağına uzanarak, başını kollarının üstüne koydu. Gece ilerlemiş olmasına rağmen uyku tutmuyordu. Kız kardeşinin

söylediklerini düşünüyordu. Nedense bugün gözüne daha değişikgörünmüştü kız kardeşi. Demek *İleri*'yi okuyordu. Acaba gizli örgütle de ilişki kurmuş muydu? Doğru, büyümüştü artık, devrimci çalışmalara katılıyordu. Henüz genç ve tecrübesiz ve oldukça da inatçıydı. Ama çalışma zamanla olgunlaştırırdı onu. Kız kardeşini düşündükçe gözlerinin önünde bir sürü şey canlanıyordu.

Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı'nın başlangıcında, ailecek buraya, Seçuan'a kaçmışlardı. 1943 yılında babası öldüğünde okulu bırakmak zorunda kalmıştı. Sonra bir imtihan kazanarak Yangze Silah Fabrikası'nın ana işletmesinde küçük bir büro memuru olarak iş buldu. Guomintang'ın sıkı gözetimi altında bulunan bu silah fabrikasında işe başladıktan sonra, nefret duyduğu pis, iğrenç bir dünyayla karşılaşmıştı. Yüksek memurlar Amerikan üniformaları giyiyorlar ve sabahtan akşama kadar borsada oynamaktan, kapkaççılık ve istifçilik yapmaktan başka hiçbir şey bilmiyorlardı. Halkın kanını doymaz bir oburlukla son damlasına kadar emiyorlardı. Genç Çeng Kang bütün bunlara karşı öfke ve kinden başka birşey duyamıyordu. Bürodaki bu briyantınli kafalar, bütün günlerini gazete okuyarak, gevezelik ederek ve kadınlara laf atarak öldürmekteydiler. Ayrıca pek seyrek büroya uğrayan bazı "memure" hanımlar da vardı. Hepsi de bazı karışık ilişkileri sayesinde büroya kapağı atmışlardı. Ödeme günleri dışında pek yüzlerini gören olmazdı.

İlk ödeme gününden az bir zaman önce, böyle bir memure hanım, Çeng Kang'ın çalıştığı kısımda arz-ı endam ediverdi. Çegn Kang'ın karşısına oturarak örgü örmeye başladı. Arada bir örgüsüne ara verip onu süzüyordu. Bir ara sordu: "Ne haber küçük bey? Burada yenisin galiba? Benim Paris parfümüm seni rahatsız etmez inşallah!" Sonra yine yazı makinesinin başına geçerek kıpkırmızı boyalı uzun tırnaklarını cilveli bir tavırla ona doğru uzattı: "Tırnaklarımın manikürüne yardım etsene biraz n'olur?"

Bu iğrenç ortamda kendini yalnız hissetmeksizin iki yıl geçirdi. Çünkü dostları vardı. Bunlar eski ilerici okul arkadaşları ve fabrikanın okuma grubundan işçilerdi. Sık sık bir araya geliyorlar, birlikte *Sinhua*'yı okuyorlar, günlük meseleler üzerinde tartışıyorlar ve

ilerici eylemlere katılıyorlardı. Hepsi de Kurtarılmış Bölgelere gitmeye can atıyorlardı. Hatta *Sinhua*'ya ortak bir mektup yazarak, bu konuda yardım istemişlerdi.

Çeng Kang bu mektubu tekrar göreceğini rüyasında görse inanmazdı. Günün birinde ağabeyi, kimsenin gözüne çarpmaksızın gizlice eve gelmiş ve yanında da mektubu getirmişti. Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı'nın başlangıcında Yenan'a gitmiş olan ağabeyi ile çoktandır bütün ilişkileri kesilmişti.

"Ağabey!" diye haykırarak ne zamandır ayrı kaldığı ağabeyini hasretle kucakladı Çeng Kang, "Çungking'e nasıl geldin?"

"Geçen yıl karşı yakadan Kızıl Kayalardaki Parti bürosuna gönderildim" diye cevap verdi ağabeyi, "Çungking'e geldiğimde her tarafta seni soruşturdum. Nihayet gazetenin yazı işlerinden bu mektubu gönderdiler bana."

Çeng Kang sabırsızca sordu:

"Hepimiz Kurtarılmış Bölgelere gidebilir miyiz, ne dersin?"

"Çok zor."

"Niçin?"

"Guomindang bölgesinde de adama ihtiyacımız var."

Ona hak vermek zorunda kaldı. Sonra ağabeyi kimin kalıp kimin gideceğine karar verdi. Bir zaman sonra Çeng Kang, ağabeyinin tavsiyesiyle Partiyeye alındı.

Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı'nın zaferinden sonra, terhis edilen askerler dalga dalga evlerine dönmeye başladılar. İşyerlerindeki büyük ve küçük patronların hepsi, büyük para vurmak için, gerici Guomindang hükümetinin peşine takılarak Nanking veya Şanghay'a gitmişlerdi. Fakat dışarıdan gelen işçilerin çoğu hâlâ memleketlerine dönememişlerdi. Aynı zamanda işyerlerinde üretim de kısıtlanmıştı. İşçiler, kısa çalışma ve işten atılma tehdidi altındaydılar. Millet aç ve perişandı.

Günün birinde Çeng Kang, Yangze Silah Fabrikası'nın bir şubesi olan montaj fabrikasına memur olarak gönderildi. Fabrika küçüktü. En fazla üç yüz işçi çalışıyordu. Savaş bittiğinden bu yana üretim durdurulmuştu. Guomindang'ın kendine göre hesapları vardı: Makine gerekirse, nasıl olsa Amerika gönderiyordu, bunun için bu harap olmuş fabrikaya ihtiyaç yoktu; silah gerekirse, zaten çok fazla bulunuyordu.

Gemiler dolusu Amerikan savaş malzemesi gece gündüz limanlara boşaltılıyordu. Şimdi mesele, bu fabrikada çalışan ve bir türlü başlarından def edemedikleri, geceli gündüzlü yazdıkları dilekçe ve talepleriyle ana fabrikadakilerin bile başlarını ağrıtop duran işçilerdi. Yöneticiler genç Çeng Kang'ı oraya göndermekten başka çare bulamadılar. Bakalım bu hurda yığınıyla nasıl başa çıkacaktı?

Çeng Kang işyerini değiştirdiğini Partiye bildirdi. Ağabeyi giderken ona, "İşini iyi yapmaya bak, meseleyi biliyorsun" demişti.

İşyerindeki örgüt zayıftı. Sadece bir tek Parti üyesi vardı: Usta başı ihtiyar Siao. Çeng Kang'ın işçileri birleştirmesi, üretimi yeniden başlatması ve işyerinde mücadeleyi örgütlemesi gerekiyordu.

Fabrikaya vardığında, aralarında yabancı otlar bitmiş hurda yığınlarıyla dolu birkaç atölye buldu. Fabrikanın yıkılmaya yüz tutmuş işliğinde, evsiz barksız kalmış birkaç yüz işçi aileleriyle birlikte oturuyorlardı. Hepsi de Direnme Savaşı sırasında başka eyaletlerden buraya gelmişler ve fabrika, üretimi durdurduğundan beri tek kuruş bile ücret alamamışlardı. Demek yöneteceği fabrika buydu: Bir yığın hurda ve birkaç yüz insan!

Özellikle insanların sefaleti ve perişanlığıydı ona koyan. İşçilere giderek, neler yapılabileceğini onlarla tartışmak istedi. Fakat onlardan, içinde güven namına bir şey olmayan, çukura kaçmış gözlerinde okuduğu buz gibi bir nefret ve suskunluktan başka bir cevap alamadı. Fırtınadan önceki sessizlikti bu. Tesadüfen karşısına çıkan bir ilan tahtasında bir kaç slogan ilişti gözüne:

"Yemek yemek istiyoruz!"

"Kahrolsun gerici Guomindang"

Çeng Kang bu sloganların kalın bir fırçayla işçiler tarafından yazılmış olduğunu gördü. Bu ona cesaret verdi. Sloganların yanında sararmış birkaç tane afiş asılıydı. En büyüğünün üstünde şöyle yazıyordu:

"Savunma Bakanlığı'nun Yangze Silah Fabrikası'na 0272 sayılı emri.

"Bizim emrimiz altındaki fabrikaların hepsinin ordu malı olduğu duyurulur. Bütün işçi ve memurlar ordu mensubudurlar.

Grev ve sabotaj eylemleri askeri disipline aykırıdır. Eğer bize tabi işyerlerinden birinde yukarıda adı geçen suçlardan biri işlenecek olursa, işyeri kapatılacağı gibi elebaşları da askeri mahkeme tarafından mahkûm edileceklerdir..."

Grev yapılması halinde üretim durdurulacak deniyordu! Ama burada grev yapan olmamıştı ve üretim buna rağmen durmuştu. Siniirlenerek okumaya devam etti:

"Zaferden sonra sürüm güçlükleri dolayısıyla bütün işyerleri birbirini ardına üretimi durdurmaktadırlar. Bu işyerinin ürettiği şeylere artık ihtiyaç kalmamıştır. Sadece halkı düşündüğümüz içindir ki, bu işyerini kapatmıyoruz... İşçilerimiz bu iyi niyetimizi takdir etmelidirler..."

Birisi bütün bunların üstüne kırmızı bir fırçayla "Orospu çocukları!" yazmıştı. Yanında sadece bir satırı okunabilen bir bildiri daha vardı!

"Yangze Silah Fabrikası'nda üretimin durdurulması dolayısıyla..."

Yırtılmış yazının devamı yerine, tebeşirle şunlar yazılmıştı: "Üretimin durdurulmasına son! Derhal işbaşı!"

Çeng Kang'ın çevresinde yavaş yavaş bir grup işçi toplandı. Çoğunun öfkesi yüzünden okunuyordu. Yumruklarını sıkmış, susuyorlardı.

Çeng Kang arkasına döndüğünde öfkeli fakat suskun bir kitleyle karşılaştı. Göğsü bağı açık, güçlü kuvvetli genç bir işçi, ellerini kalçalarına dayayarak sordu:

"Yeni müdür sensin demek! Şimdi çalışılacak mı, çalışılmayacak mı?"

Çeng Kang cevap vermedi.

Dermansızlıktan ayakları üzerinde duramayan bir işçi bir adım öne çıkarak titreyen dudaklarıyla konuştu:

"Müdür bey, her şeyimizi sattık. Şimdi pirinç almaya bile paramız yok..."

"Çocuklarıma yardım edin, biraz ilaç parası verin..."

"Bu ne biçim zafer lan?"

"Allah belalarını versin! Memleketi soyup soğana çevirdikleri yetmiyormuş gibi, şimdi de zaferden vurgun vuruyorlar. Biz garibanlar ise memleketimize bile dönemiyoruz."

"Makineleri satalım, hepsini bölüşelim!" diye seslendi ilk konuşan işçi elini kolunu sallayarak.

"Makineleri satacaksınız da ne olacak?" Çeng kararsızdı. Makinelerin satışından elde edilecek parayla birkaç yüz işçi kaç gün doyabilirdi ki?

"Bu hurdayı kim alır?" diye orta yaşlı bir işçi sordu, "Yü Sin-ciang'ın teklif ettiği şey yürümez. İşleri daha da bozar." Kendine yol açarak Çeng Kang'ın karşısına dikildi. "Bizim ücretleri ödeyecek misiniz, ödemeyecek misiniz?"

Çeng Kang yine cesaretlenmişti. Karşısında mücadele eden işçiler vardı. Tabii onlara kim olduğunu gösteremezdi, göstermemeliydi.

"Niye konuşmuyor ki bu?" diye seşlendi Yü Sin-ciang dedikleri ceketinin önü açık olan işçi.

"Gelin marizleyelim şunu!" diye bu sefer yuvarlak yüzlü, kısa boylu bir genç seslendi. Yü Sin-ciang'ın arkadaşı, Çen Sung-lin'di bu.

"Ağır olun bakalım!" diye eliyle işaret ettikten sonra, yüksek sesle konuşmaya başladı Çeng Kang: "Dinleyin kardeşler! Benim durumun da sizinki gibi. Ben de memleketime dönemiyorum. Bizim hiçbirimiz memleti soyup zengin olmadı. Biz de yoksulluk çekiyoruz. Biz de insan gibi yaşamak istiyoruz. Biz işçiler..."

"Bırak şimdi zırvalamay! Biz derhal işe başlamak istiyoruz! Kabul ediyor musun, etmiyor musun?" Bu, arkadaşının desteğindeki Yü Sin-ciang'ın öfkeli sesiydi yine.

"Derhal işe başlayalım!" Şimdi bütün sesler birleşmiş, meydanı çınlatıyordu.

Çeng Kang önünde duran topluluğa baktı. Mümkün olduğunca sakin olmaya çalışıyordu. Ağır ağır, fakat yüksek bir sesle cevap verdi:

"Sizinle tamamen aynı fikirdeyim. Derhal işe başlayalım!"

Bir anda ses seda kesildi. Bazılarının yüzünden sevinç okunuyordu. Diğerleri ise soğuk soğuk gülümsüyorlardı, inanmadıkları belliydi.

"Siparişleri kendimiz bulacağız, ne dersiniz?" diye yaşlıca işçi tekrar sordu.

"Oldu. Siao ustanın teklif ettiği gibi yapalım!" diye bir başkası tasdik etti ve gözlerini Çeng Kang'a dikti.

Siao usta, Çeng Kang'ın onu anlamadığını görünce, devam etti:

"Elektrik sayacı hâlâ devrede. Mesele, hat vergisinin ödenip ödenmeyeceği."

"Ödenecek." Çeng Kang, elektrik harcanmasa bile, verginin ödenmesi gerektiğini idaredeki işinden biliyordu.

"Eğer yapacağımız elektrik gideri hat vergisini geçmezse, ayrıca paraya ihtiyacımız yok. Siparişleri kendimiz temin ederek fabrikayı işletebiliriz."

Birkaç ustabaşı Siao ustanın teklifini ayrıntılı bir şekilde tartıştılar. Hepsi de bu fikri doğru buluyordu. Birkaç genç işçi, hâlâ kenarda duruyor, susuyorlardı.

Çeng Kang, yaşlı işçilerin açıklamalarından bir fikir edinmişti. Siao ustanın teklifi fena değildi. Önlerindeki en büyük zorluk olan işletme masrafları sorunu da böylece çözülmüş olacaktı. Dikkatle Siao ustayı inceledi. Herhalde Siao yoldaş bu olmalıydı. Sevinçle sordu:

"Bu eski makinelerle çalışabileceğimize inanıyor muzunuz usta?"

Çeng Kang'ın samimi tavrını gören usta, açık bir sesle cevap verdi:

"Bu makineler bizi eskiden de geçindirmişlerdi."

"Bizim fabrikanın ustaları çok esaslıdırlar. Bir başlamaya görsünler, ellerinden hiçbir şey kurtulmaz! Özel işletmelerin montajına yardım edebiliriz..." diye yuvarlak yüzlü genç de atıldı.

"Eğer müdür yardım ederse, biz fabrikayı işler hale getiririz."

"Doğru! Elbirliğiyle olur bu iş" dedi Çeng Kang, "Üretimi ve yönetimi kendi elimize kalır, kendi ücretlerimizi kendimiz öderiz."

Biraz ara verdikten sonra şu teklifte bulundu:

"İlkönce birkaç usta seçip ne yapacağımızı kararlaştıralım, ne dersiniz?"

"Oldu! Biz Siao ustayı seçiyoruz." Yü Sin-ciang en yüksek sesle bağıyordu. Arkasında bir sürü genç işçi vardı.

"Liu usta!"

"Tan usta da olsun..."

"Yü Sin-ciang da yanlarında bulunsun!"

*

Ertesi sabah, bu dağ şehrinin ender gördüğü bir sağnak başladı. Çeng Kang, yağmur altında yalınayak ana fabrikanın bürosuna koşarak rapor verdi. İşçilerin perişanlığını ve derhal işe başlama isteklerini bir bir anlattı. Büro şefi haberi dinledikten sonra, alaycı bir tavırla gülümsedi: "İşletme giderlerini ödeyemeyiz. Eğer buna rağmen çalıştırabileceklerse, mesele yok." Fakat herhangi bir kaza olursa, idare sorumluluk kabul etmeyecekti. Yazılı raporuna hiç kimse bakmadı bile. Büro şefi son olarak aylık gelirin yüzde 40'ının ana fabrikaya aktarılması gerektiğinden falan söz etti. Yeniden işbaşı yapmanın şartı buydu. Çeng Kang öfkeden köpürerek tekrar fabrikaya döndü.

Birkaç ustanın yönetimi altında, makineler gözden geçirildi, hammadde ayrılıp saptandı, hurda ve çöplük temizlendi, her taraf düzene sokuldu ve atölyelerin tamiri için bir grup oluşturuldu.

İşçilerin elleri fabrikaya yeniden can vermişti. Sağanak halinde yağın yağmura rağmen yarım gün içinde her şey yoluna girdi: Makineler çalışır durumdaydı ve mevcut hammadde de bir iki yıl yeterdi. Şimdi her şey, bir türlü çalıştırılmayan çok önemli bir motora bağlıydı. İşçiler, bu ve diğer işyerleri için toplanan bütün bağış paralarının motorun tamiri için harcanmasına karar verdiler. Fakat bu da yetişmedi. Bu kez aç işçiler ellerini kendi keselerine atarak, neleri var neleri yok ortaya koydular. Yağmur aralıksız yağıyordu. Çeng Kang, Siao usta ve Çen Sunglin, bütün günü aç, susuz ve soğuktan titreyerek, şehirdeki motor tamirhanesinde geçirdiler. Ancak akşamüstü motorun tamiri bitmişti.

Motoru ırmağın kıyısına getirdiklerinde, yükselen suların bütün iskeleyi kapladığını gördüler. Su yükselmeye devam ettiğinden ne motorlu taşıtların, ne de salların ırmağı geçmesi olanaksızdı. Çialing'in karşı kıyısındaki fabrikada ise, birkaç yüz işçi, karıları ve çocukları ile birlikte hasretle motoru bekliyorlardı. Uzun süre

tartıştılar. Sonunda ne olursa olsun deyip denemekten başka çare göremediler. Arayıp, onları küçük kayığıyla karşı tarafa geçirmeyi göze alan bir kayıkçı buldular. Kayıkçı onların ricalarını dinledikten sonra, deli deli akan ırınağa bir baktı. Sonra motoru kayığın iç kısmına taşıttı ve küreklere sarıldı.

Dalgalar kayığı bir fındık kabuğu gibi sallıyorlar, kaldırıp kaldırıp vuruyorlardı. Kayığın pruvasından kamaraya kadar her yer sular içinde kalmıştı. Tam kayıkçı, "Korkmayın, başaracağız!" diye bağırırken, dev gibi bir dalga üzerlerine çarptı. Hepsi iliklerine kadar ıslanmışlardı. Kamara hemen hemen suyun altındaydı.

Hava iyice kararmıştı. Bir saatten beri hâlâ ırmağın ortasında dalgalarla boğuşuyorlardı. Bitkinlikten küreklere çekecek takatları kalmamıştı. Ansızın uzaktan bir ses işittiler:

"Çeng Kang!"

"Siao usta!"

Rüzgâr ancak bölük pörçük sesleri kulaklarına taşıyordu. Bağırınlar çoktular. Çeng Kang başını kaldırdı. Karşı yakadaki işçiler rüzgâr yağmur demeden ellerinde meşalelerle onları karşılamaya gelmişlerdi. Az sonra başardılar.

*

Fabrika nihayet çalışmaya başladı. Bacalardan koyu bir duman yükseliyor, sıvı demir, kıvılcımlar saçarak kalıpların içine dökülüyordu. Torna tezgâhlarının üzerine eğilen işçiler kan ter içindeydiler, fakat dudaklarından mutlu bir gülümseme eksik olmuyordu.

Ana fabrikadaki yöneticiler de az zaman sonra gözlerini montaj fabrikasına çevirmeye başladılar. Çünkü montaj kısmı kâr getiriyordu. Artık Çeng Kang'ın "üstün başarısını" övmek gerekmekteydi. Bu yüzden ana fabrikanın müdürü, Çeng Kang için bir ayırım yaparak onu büyük yeteneklerinden dolayı önce kısım şefi yardımcılığına, sonra da kısım şefliğine getirdi.

Bu arada Parti örgütü de gelişmişti. Önce Yü Sin-ciaņg, sonra da Tan usta Partiye alındı. Bir hücre teşkil edildi ve Siao usta hücre sekreteri oldu. Daha sonra Çen Sung-lin ve iki orta yaşlı işçi daha Partiye girdiler. Bir zaman sonra, Siao usta bir grup işçiyle birlikte, genişletilecek olan

silah fabrikasına gönderildi. Yü Sin-ciang hücre sekreteri olduktan sonra, Çeng Kang artık sadece doğrudan Parti yönetimiyle ilişki kurmaya başlamıştı. Bütün yüreğiyle işçilerin yanında olmasına rağmen, Parti disiplinine en sıkı bir şekilde uyması gerekiyordu. Bu yüzden hücreyle örgütsel bağlarını kesmek zorunda kalmıştı.

Siyasi durum gündün güne kötüye gidiyordu. Çan Kay-şek Amerikan emperyalizminin desteği ve emriyle, bütün halkın direnişini hiçe sayarak, Siyasi Danışma Konferansı'nın kararını bozmuş ve Kurtarılmış Bölgelere açıktan saldırıya geçmişti. 1947 ilkbaharında iç savaş artık kaynama noktasına varmıştı. Guomindang gericileri ansızın Parti bürosunu ve *Sinhua*'yı kuşatmışlardı. Çeng Kang'ın ağabeyi ve Parti bürosu üyeleri bu yüzden Kızıl Kayaları terk ederek Yenan'a çekilmek zorunda kaldılar.

Çeng Kang'ın bütün örgütsel bağları kopmuştu. Bu onun için çok acıydı, fakat disipline uymak zorundaydı. Rastgele oraya buraya başvurup temas arayamazdı. Bu yüzden beklemeye başladı ve bir ay sonra nihayet beklediğine kavuştu: Orta yaşlı, tanımadığı bir yoldaş ziyaretine gelmişti.

Misafir sanki Çeng Kang'ın evini tanıyor gibiydi. Rahat bir tavırla odaya girerek, cebinden katlanmış küçük bir kâğıt parçası çıkardı ve Çeng Kang'a uzattı. "Ağabeyinden bir mektup" dedi.

Çeng Kang mektubu açınca ağabeyinin tanıdık yazısıyla karşılaştı: "Sağsalim yerime vardım, şimdi ordudayım. Merak etme, her şey yolunda. Bu mektubu aldığında en sevdiğin insanlara yeniden kavuşmuş olacağın için, şüphesiz çok sevineceksin. Hoşça kal!"

Çeng Kang misafirini kucakladı. Sevinçten gözleri dolmuştu.

"Seni, daha işçiler arasında okuma hücresi kurduğun zamanlardan tanıyorum. Parti seni iyi bir yoldaş olarak kabul ediyor" diye söze başladı misafir, "Parti seninle ilişkiyi yeniden kurmaya karar verdi. Şimdi yine bizimlesin. Partiyi yıkmak mümkün değildir. Kızıl Kayalar devrimin tohumlarını attı ve bize mücadele geleneğini miras bıraktı. Onu sürdüreceğiz."

Çeng Kang'ın kalbi yerinden fırlayacakmış gibi atıyordu. Sevinçten dili tutulmuş gibiydi. Günlerce her akşam balkona çıkarak, Çialing üzerinden Kızıl Kayaları seyretmiş ve yarın, mutlaka yarın Parti birini gönderecektir diye düşünmüştü. Beklediği olmuştu işte.

"Benim adım Sü Yün-feng. Çalışmalarda bana yardım etmek ister misin?"

"İstemez miyim hiç?"

*

Çeng Kang o günden itibaren Sü Yün-feng'in kuryesi oldu. Sü yoldaşın tavsiyesi üzerine kendini işyerindeki her türlü Parti çalışmalarından uzak tutuyordu. Dışa karşı iyi bir kısım şefi gibi gözükerek daha yararlı olabilirdi Partiyeye.

Çeng Kang, Sü'yle çalıştıkça, onun çalışma şevkine ve kırılmaz azinine her gün biraz daha hayran oluyordu. Yenilmeyecek zorluk, çözülmeyecek sorun yoktu onun için. Sık sık kıyafet değiştirmesine rağmen, kıyafeti her zaman sadeydi. Günlük hayatın basit meseleleriyle kafasını yorduğunu hiç görmemişti onun. Ama arkadaşları söz konusu olunca, her şeyleriyle ilgileniyor, candan bir yakınlık gösteriyordu.

Sü yoldaşın geçmişi hakkında çok az bilgi edinebilmişti Çeng Kang. Sadece onun işçi olduğunu, Yangze Silah Fabrikası'nda uzun zaman tamirci olarak çalıştığını ve bu yüzden oradaki işçilerin hemen hemen hepsini tanıdığını biliyordu. İşçilerin mücadele verdiği her yerde hazır ve nazırdı. Bıkıp usanmaksızın planlar kurar, örgütler, durup dinlenmek aklına bile gelmezdi. Böylece Çeng Kang için parlak bir örnek oldu. Sü, Parti içinde başka bir göreve tayin edildiği zaman, ondan ayrılmak ne kadar zor gelmişti Çeng Kang'a!

Sü ondan ayrıldıktan bir müddet sonra, günün birinde, önceden tespit edilen bir zamanda, bir kadın yoldaş geldi ziyaretine. Kararlaştırılmış olan bir parola ile kendini tanıttı. Sakin ve kendinden emin bir tavrı vardı. Otuzundan genç görünüyordu. Sırtındaki sade mavi elbise orta boylu vücuduna tıpatıp uymuştu. Oturduktan sonra, rahat bir tavırla konuşmaya başladı: "Benim adım Çiang Süe-çin, ablan yaşında olduğuma göre, bana sadece Çiang Çie diyebilirsin." Sıcak ve tok bir sesi vardı: "Parti şehir komitesinin yayın organı *Ta-arruz*'u devamlı okuyor musun? Nasıl buluyorsun? Düzeltmek için bir teklifin var mı?" diye sordu.

"*Taarruz*'u 21. sayıya kadar okudum. Eleştirecek bir şey bulamadım." O anda uzun zamandır kafasını kurcalayan bir şey aklına geldi ve ekledi: "Bizim işyerindeki işçiler *Sinhua* çıkmadığı için çok üzülüyorlar. Parti hakkında bir şeyler öğrenmek için yanıp tutuşuyorlar. Dört gözle Kurtarılmış Bölgelerden gelecek zafer haberlerini bekliyorlar. Fakat *Taarruz* sadece Parti üyeleri için, kitle gazetesi değil. Bu eksikliği gidermek için bir şey yapamaz mıyız?"

"Haklısın" diye başını salladı Çiang Çie. "Şehir komitesi bunu çoktandır düşünüyor. Yakında kitle için de bir Parti organı çıkartacağız. Adının *İleri* olmasını düşündük, haftalık olacak ve içinde en çok kurtuluş savaşının gelişmeleri hakkında haberlere, günlük sorunların yorumuna ve Parti siyasetinin propagandasına yer verilecek."

Çeng Kang'ın gözleri sevinçle parladı. Hemen sordu: "*İleri*'nin hazırlanmasına ben de katılamaz mıyım?"

Çiang Çie gülümsedi:

"Sü yoldaş senin böyle şeylere ilgi duyduğunu söylemişti zaten. Önceden de okul tiyatro grubunda, sahne arkasında, dekor ve ışıklandırma gibi işlerde çalışmışsın. Şimdi yine perde arkasında çalışmak için bir fırsat çıktı sana: Şehir komitesi, senin burada gizli bir matbaa kurmayı tasarlıyor. Yani bugünden sonra sen de *İleri*'nin kadroları arasındasın. Baskı işlerinin sorumluluğunu sen üstleneceksin, dağıtımı ise ben..."

Çeng Kang, onun da Sü gibi tecrübeli ve olgun bir yoldaş olduğunu fark etmişti. Ne kadar çok üstün yetenekli yoldaşlar vardı Partide! Daha aradan yarım saat bile geçmeden Çiang Çie'ye karşı sınırsız bir güven duymaya başlamıştı. Çiang Çie, Çeng Kang'ın içinden geçenleri anlamıştı. Onun dikkatini tekrar toparlayabilmek için, sesini hafifçe yükseltti:

"Çeng Kang, *İleri*, şehir komitesinin propaganda aracı olarak çıkacak ve halk içinde etkisi büyük olacak, biliyorsun. Bu yüzden düşmanın da dikkatini çekeceği açık. Onun için gizli çalışma kurallarına kesin olarak uyman şart, başka türlü olmaz. Arkadaşlarınla bütün ilişkilerini mümkün olduğunca azaltmalısın, kitle çalışmalarına kesin olarak son vermelisin. Yoksa sadece kendini değil, Partiyi de tehlikeye sokarsın."

Kısa bir tereddüitten sonra devam etti:

"Belki bazı arkadaşların senin kenara çekilmene başka anlam vereceklerdir. Fakat bence Parti yararına olduktan sonra, her türlü kişisel gücünü sineye çekmek gerek..."

Çeng Kang sessizce dinliyordu. Kuryecilik işine benzemeyecekti bu. Ondan daha çok şey beklendiğinin farkındaydı. Yeni görevi daha güç ve daha büyük sorumluluk yüklüyordu. Çiang Çie'nin elini kuvvetle sıkarak, "Partiye söz veriyorum!" dedi.

Çiang Çie onun heyecanını fark etmişti. İçtenlikle teminat verdi: "Partinin sana güveni büyüktür, Çeng Kang."

*

Çeng Kang'ın yatak odasının arkasındaki kiler, o günden sonra *Ileri'nin* matbaası oldu. Çeng Kang, gündüzleri büyük bir ciddiyetle dirayetli bir kısım şefi rolünü oynuyor, akşamları ise matbaacı oluyor ve sabahlara kadar bu gizli işiyle uğraşıyordu.

Kapının yavaşça tıklatılmasıyla düşüncelerinden sıyrıldı. "Evladım, hâlâ uyumadın mı? Sana içecek bir şey getirdim." Anası içeri girerek çevresine bakındı. "Uyusana artık, çok geç oldu."

"Kız kardeşim uyuyor mu?"

"Çoktan. Rüyasında birileriyle kavga bile ediyor."

"Sen de git uyu, ana."

Anasını kapıya kadar geçirdi. Sonra bir bardağa su doldurarak masanın üzerine koydu. Masanın üzerinde sakin gecenin sessizliğini, anca duyulur tik tak sesleriyle bozan bir saat vardı. Biraz su içtikten sonra yine canlandı. Kilerin kapısını sessizce açarak, lambayı yaktı. Yatak odasındaki küçük gece lambasını söndürdükten sonra, kendini kilere kapattı.

Önünde, birçok yerlerinde değişiklikler yaptığı bir taş baskı makinesi duruyordu. Masanın üstünde açık kırmızı renkli kâğıtlar kat kat yığılmıştı. Sırtına önlüğünü giydikten sonra, alışkın ellerle eldivenleri parmaklarına geçirdi. Böylece siyah boya ellerinde ve üzerinde hiçbir iz bırakmıyor ve bir ziyaret olduğunda şüphe çekmeksizin misafirini karşılayabiliyordu.

Baskı makinesinin kapağını kaldırarak mumlu plakayı yerleştirdi. Silindire boya sürdü ve ilk sayfayı basmaya başladı.

Dakikalar geçiyor, bir plakayı diğeri izliyordu. Çok seri çalışıyordu. Kısım şefinden çok, tecrübeli bir matbaacıya benziyordu.

*

Soğuk sis yavaş yavaş dağıldı. Sabah güneşi altında parıltıyan dağların sivri zirveleri meydana çıktı. Kuşlar şen cıvıltılarıyla doğan güneşi selamlarcasına yükseklere doğru uçuşuyorlardı.

Çeng Yao, ırmak kıyısındaki kayalardan birinin üzerine oturmuştu. Dün gece pek iyi uyuyamamış ve kötü rüyalar görmüştü. Bir defasında, sanki büyük ağabeyi gelmiş, onu da Yenan'a götürmek istiyordu, ama sonra Hua Ve'yi kanlara bulanmış bir durumda kendisi ile birlikte bir hapisane hücrelerinde görmüştü. Ajan Ve Çi-po onları sorguya çekiyordu. Bir başka kez ise, küçük ağabeyiyle birlikte bir vapurdaydılar. Hafiyeler *İleri*'yi arıyorlar, o ise nereye saklayacağını bir türlü bilemiyordu. Yanında sadece kitap çantası vardı. Güneş gözlüklü hafiyeler onlara doğru ilerliyordu. Tam bu sırada uyandı. Ortalık henüz aydınlanmamıştı.

Bir zamandan beri içi bir türlü rahat değildi. Mücadele dolu hayat onu çekiyor, düşüncelerini rahat bırakmıyordu. Ateşli karakteri, ani coşkunluğa ve kolayca heyecanlanmaya yatkındı. Ağabeyiyle arasında geçen münakaşa bir kara bulut gibi dağılıvermişti. Sabah erkenden ağabeyinin penceresine sokulmuş ve hafifçe camı tıkladı. Fakat ikinci ağabey, yorganına sımsıkı sarılmış, horul horul uyuyordu. Dün yaptıklarından biraz utanmaya başladı şimdi. Ona nasıl korkak diyebilmişti? Aslında ağabeyi haklıydı. Çılgınlık ve cesaret aynı şey değildi. Sonra bazı şeyleri hatırladı: O daha saçlarını yeni yeni örmeye alışırken, Sekizinci Yol Ordusu'ndan ve partizan savaşlarından ona ilk kez söz eden ikinci ağabeyiydi. Başkan Mao ve Yenan hakkında da birçok şeyler anlatmıştı. O zamanlar bir geceyarısı eve yüzü gözü kan içinde dönmüştü. Olanları pek hatırlamıyordu; fakat ağabeyinin, ortalığı yaygaraya vermemesi için kendisine nasıl sıkı sıkı tembihte bulunduğu hâlâ aklındaydı. Yüzünü yıkamış ve ertesi sabah, yine her zamanki gibi çalışmaya gitmişti. Sonra, gece düştüğünü söylemişti.

Başka bir şey daha aklına geldi. Çeng Kang'm doğum günüydü. Yemekler pişmiş, fakat o hâlâ eve dönmemişti. Muhakkak yine atölyededir demişti anaları. Gerçekten de onu orada, yağlara bulanmış bir halde, bir işe dalmış buldu. Yolda ona gururla bakarak, "Aynı bir işçi gibisin, ikinci ağabey. Tevekkeli değil, senin diğer kısım şefleri gibi kibirli olmadığını boşuna söylemiyorlar" demişti. Fakat Çeng Kang bu sözlerden hiç de memnun kalmışa benzemiyordu. Yüzü asılmıştı. Ondan sonra bir daha hiç kimse onu işçilerle birlikte görmedi.

Çeng Yao oturduğu kayadan aşağıya atladı. Kendisinin sanki hiç sırrı yok muydu? Yeni Demokratik Gençlik Birliği'ne girdiğini ağabeyine söylememişti. Şimdi kendini daha akıllanmış buluyor, daha çok şey sezdiğini sanıyordu. Şüphesiz ağabeyi de ondan habersiz bazı çalışmalara katılıyor olmalıydı. Belki gizli görevleri vardı. Yoksa o da büyük ağabeyi gibi komünist miydi?

Irmağın karşı kıyısındaki vapur şimdi hareket etmiş ve kısa bir düdük çaldıktan sonra bu kıyıya doğru yol almaya başlamıştı. Çevre iyice aydınlanmıştı. Eve gitmeliydi. Belki Çeng Kang onu bekliyordu.

Yolda fabrika kapısına doğru giden mavi elbiseli bir kadınla karşılaştı. Böyle erken saatte kimi ziyaret edecekti acaba? Evlerinin kapısı önünde sözleşmiş gibi ikiside durdular.

"Çeng Yao musun sen?" diye gülümseyerek sordu yabancı kadın.

"Nereden biliyorsunuz siz benim adı mı?" Çeng Yao yabancı kadını kuşkuyla süzmeye başladı.

"Ağabeyin söyledi" diye, dostça yanıtladı kadın. "Adım Çiang, ağabeyine gitmek istiyordum."

Kadının dostça tavrı aralarındaki buzları çözmüştü. Yabancı kadının öyle candan ve tabii bir gülümseyişi vardı ki, abla gibiydi. Çeng Kang'ın gizli işiyle mutlaka bir ilgisi vardır diye düşündü ve misafiri içeri buyur etti.

Ağabeyi herhalde daha kalkmamıştı. Kapıyı hızlı hızlı vurdu:

"Kalk, misafirin geldi!"

Çeng Kang nihayet kapıyı açtı. Gözlerinden uyku akıyordu.

"İyi uyumadın mı?" diye sordu Çeng Yao.

"Uyudum, uyudum" diye güldü Çeng Kang, "Kim geldi?"

"Bir kadın, adı Çiang."

"Ah, Çiang Çie! Çabuk içeri al!"

Daha yatağını düzeltmeye uğraşırken Çiang Çie içeri girdi. Ağabeyinin sevinci kardeşine de geçmişti. Tahmini doğru çıkmıştı: Ağabeyinin bir yoldaşydı misafir. Memnun bir tavırla misafire çay ikram ettikten sonra, odayı sessizce terk etti.

Kız kardeşi kapıyı kapattıktan sonra, "Bugün çok erkencisin" dedi Çeng Kang.

Çiang yatağın ucuna ilişti: "Bütün gece çalıştın mı yine?"

"Hayır, iki saat uyudum" diyerek yüzünü yıkamaya başladı Çeng Kang.

"Bugün epeyce şey konuşmamız gerek. Onun için erken geldim." Yüzünden iyi bir haber getirdiği anlaşılıyordu. Yeni görev bölüşümünden dolayı birkaç gün ortalıkta görünmemişti.

"İşten başını kaşıyamıyorsun galiba. Çoktandır seninle konuşmak istiyordum."

"Ben de onun için geldim zaten" diyerek gülümsedi Çiang.

"İleri hakkında konuşmak istiyorum tabii..."

Çiang Çie başını salladı: "Anlat bakalım!"

"Ben mumlu plakaların yazılması ve basım işinin ayrı ayrı ellerde yapılmasını hiç pratik bulmuyorum. Bence bu işlerin ikisini de bir kişi yapabilir."

"Çoktan beri mi düşünüyorsun bunu?" Bu teklif Çiang'ın ilgisini çekmişe benziyordu. Gerçekten de uzun zamandan beri bu düşünce kafasını kurcalamaktaydı Çeng Kang'ın. Fakat Çiang Çie'nin son zamanlarda öyle acelesi vardı ki, bir türlü fırsat bulup açamamıştı bu konuyu.

"Bunun iki yararı var: Hem adamdan tasarruf etmiş oluruz, hem de daha güvenli." Üçüncü nedeni kendine sakladı. İlk defasında beceriksizlik edip, kazara mumlu plakayı zedelediğinden beri, hep böyle bir şeyin tekrar başına gelmesinden korkuyordu. Eğer mumlu plakaları kendisi yazacak olursa böyle bir korkusu kalmayacaktı. Daha o zaman, mumlu plakaları yazmasını öğrenmeye karar vermişti. Şimdi ise oldukça temiz yazabiliyordu.

"Peki kim yapacak bunu?"

"Ben. Bak, bunu ben yazdım." Çeng Kang çekmecedan temiz yazılmış bir mumlu plaka çıkardı.

"Üçüncü sebebi söylemedin ama. O zamanlar mumlu plakanın zedelenmiş olması, değil mi?.."

Çeng Kang güldü. Yine her zamanki gibi doğru tahmin etmişti.

"Evet, haklısın. Böylece hem bir adamımız boşalmış olur, hem de gizli tutmak daha kolaylaşır. Yoldaşlarımızın birçoğu köylük bölgelere gidiyorlar biliyorsun. Ayrıca *İleri*'nin bu kadar çok kişi tarafından hazırlanması pek pratik değil. Fakat sağlığına bir zarar gelmesin, bundan endişeleniyorum."

"Oh yeterince kuvvetliyim ben. Yirmi yaşımı bitirdim, bak şuraya!" diyerek pazularını gösterdi Çeng Kang.

Çiang Çie gülmekten kendini alamadı.

"Senin yorulmak nedir bilmediğini biliyorum" diyerek devam etti, "Ama böyle daha zor olacak senin için. Sağlığına özellikle dikkat etmelisin. Daha önümüzde yapacak çok işimiz var. Kuşağımız günün birinde ülkülerini gerçekleştirmeye, yani komünist toplumu inşa etmeye giriştiği zaman da, yine bugünkü kadar genç ve güçlü olmalısın."

"Biz yaşlanmayız Çiang Çie" dedi Çeng Kang. Bir süre sustuktan sonra ekledi: "Ve eğer günün birinde hayatta olmasam bile, komünizm gerçeği bensiz de galip gelecektir. Yenileri doğrulacak ve onlar mücadeleyi sürdürecektir."

Sessizce oturuyorlardı. Kalpleri birlikte çarpan iki mücadele yoldaşı!

Anası yavaşça kapıya vurdu ve su getirdi. Misafiri sevinçle selamladı.

Tekrar yalnız kaldıklarında, Çiang Çie başka bir konuya geçti: "Kız kardeşin geçenlerde Gençlik Birliği'ne alındı. Çok iyi bir kıza benziyor. Biraz çocuksu görünüyor, ama olsun."

"Fakat çok inatçı, üstelik oldukça da küçük burjuva."

"Ağabey olarak böyle kesin yargılarda bulunmamalısın. Bir burjuva okulunda okuduğunu ve bu burjuva toplumunda yaşadığını unutma. Sanki biz bu etkenlerden tamamen sıyrılabildik mi?" Sonra ekledi:

"Kız kardeşinin âşık olduğundan haberin var mı?"

"Bildiğim kadarıyla üniversitede sık sık Hua Ve'yle görüşüyor."

Çiang Çie başını sallayarak doğruladı: "Hua Ve temiz bir çocuktur. Tanıyor musun onu?"

Çeng Kang hayır der gibi başını salladı ve güldü: "Eve getirmeye cesaret edemiyor" dedi.

"Hua Ve yakında üniversiteyi bırakacak. Kardeşin de köylere gitmek istedi, fakat talebi reddedildi. Hua Ve gidince çok zor olacak onun için. Ona yardım etmelisin."

"O da köylere gitse nasıl olur?"

"Oralarda şimdi çok çetin mücadeleler veriliyor. Durum biraz düzelinceye kadar bekleyelim, ondan sonra göndeririz."

Çiang Çie biraz duraksadıktan sonra sordu:

"Bir şey daha var Çeng Kang. Anana iyi bir gelin bulmayı düşünmüyor musun hiç?"

Çeng Kang güldü: "Şimdi âşktan söz etmeyelim."

"O niye öyle?" diye hayretle sordu Çiang Çie.

"Çalışmamızı baltalamaktan başka bir işe yaramaz."

"Ben pek senin gibi düşünmüyorum."

"Teorik olarak haklısın belki. Karşılıklı teşvik, yardım vb. Ama ben evlendikten sonra sıcak yuvalarına çekilip, bir parçacık 'kişisel mutluluk' uğruna devrimden uzaklaşan öyle çok insan gördüm ki!"

"Bu söylediklerinde gerçek payı var. Devrimci ülkülerini bu küçük mutluluğa' feda edenler de çıkıyor tabii. Ama bir de Marx ve Lenin gibi devrimci önderlere bak! Marx'la karısı Jenny arasındaki bağların ne kadar güçlü olduğunu biliyor musun? Böyle bir duygu devrimle bağdaşmaz mı?"

"Onu kastetmedim. Fakat aile hayatı bir sürü yükü de beraberinde getiriyor, özellikle kadın için."

"Ben Parti üyesiyim ve çok tatlı bir de çocuğum var. Ama bu benim çalışmalarına zerre kadar engel olmuyor."

"Belki kurtuluştan sonra düşünürüm" dedi Çeng Kang ciddi ciddi.

"Bu tavrın hoşuma gidiyor, gerçi biraz tek yanlı ama..." diyerek güldü Çiang Çie. "Bugün çok konuştum. Fakat yoldaşların hepsi seni düşünüyorlar. Hem artık ayrılıyor. Bu yüzden bu kişisel meseleleri de bir kere dile getireyim dedim."

"Gidiyor musun? Nereye?"

"Köylük bölgelere. Dün bastığın gazeteleri verir misin?"

"Peki bundan sonra kiminle çalışacağım?"

"Li Çing-yüan yoldaşla. Şehir komitesi *İleri*'yi çok önemli buluyor. Bu yüzden, bundan sonra doğrudan şehir komitesinden talimat alacaksın." Çiang Çie, Çeng Kang'ın elini sıkarak gülümsedi: "Biliyor musun, ne zamandır benim işimin bir kısmını üstlenecek birini arıyordum. Bu teklifinle bütün tasalarım birdenbire son vermiş oldun."

Çeng Kang durumu hemen kavramıştı. Çiang Çie'nin ellerine bakınca, çelik kalemin işaret ve orta parmağında yol açtığı nasırları fark etti.

"Demek matrisleri sen yazıyordun?" diye hayretle sordu.

Çiang Çie bir şey söylemeksizin sadece gülümsemekle yetindi.

IV

Çiang Çie limana varınca dört bir yanma bakındı, ama hiçbir şey göremedi. Kalın sis tabakası çevresini görmesine engel oluyordu.

"Çok kesif bir sis var, değil mi bayan? Daha çok zaman var, bir şeyler yemek istemez misiniz?"

Teşekkür ederek reddetti. Kısa bir duraksamadan sonra, yüksek topuklu modern ayakkabılarıyla ırmağın kıyısına doğru yürümeye başladı. Bir hamal, bir iki parça eşyasını taşıyordu. Satıcıların bağrıışları, dilencilerin yalvarışları kesik kesik kulağına çarpıyordu. Sızsın bir ses gürledi: "Daha çabuk olun, sırayı kapatın!"

Çiang Çie çevresine bakındığında, sislerin arasında hayeletler gibi ilerleyen yırtık üniformalı bir sürü acemi asker gördü. Ellerini yenlerinin içine sokmuşlar, tir tir titreyerek çökük omuzlarıyla yürüyorlardı. Süzölmüş yüzlerinde elmacık kemikleri dışarı fırlamış gibiydi. Gözlerinin karanlık çukurlarında ne bir anlam, ne bir umut kalmıştı.

Çiang Çie hamalın parasını vererek yolcuların arasına karıştı, beklemeye başladı. Rüzgâr elbisesinden içeri giriyor, soğuk hava titretiyordu. Mantosunun düğmelerini ilikleyerek ellerini ceplerine soktu.

Demin gördüğü askerler bir türlü kafasından çıkmıyordu. Sefaletin son kertesine varmış olan bu köylüleri, bu eziyete daha ne kadar dayanabilirlerdi? Bunun yeni bir isyan ve direniş dalgasıyla sonuçlanacağı şüphesizdi. Bir an için sanki gözlerinin önündeki sisler dağılır ve karşı dağların arasında silahlı köylülerin taşıdığı kızıl bayraklardan bir deniz dalgaları gibi oldu...

Acaba Peng'in bulunduğu yerde çalışmalar nasıl yürüyordu? Bunu düşününce, ne kadar büyük bir sorumluluk yüklendiğini hissetti. Şimdi Partinin, birçok yoldaşı kuzey Seçuan'a göndermesi, Peng'i sevindirecekti şüphesiz. Onu uğurlayalı neredeyse bir yıl olmuştu. Yine

bu limanda ayrılmışlardı. Hâlâ Çungking'deki gibi kan kusuyor muydu acaba? "Kanımızın son damlası da zafer için feda olsun!" diyor muydu yine sık sık? O zaman çocukları henüz doğmamıştı. Ne demişti Peng giderken: "Tekrar kavuştuğumuzda bütün Çin kurtarılmış olacak ve çocuğumuz 'baba' demeye başlayacak. Sonra komünizmin inşasına geçeceğiz. Kolay olmayacak bu. Onun için çocuğumuzu küçük yaştan sade yaşamaya alıştıır, nazlı yetişmesin." Şimdi küçüğü memeden kesmişti. Peng buna ne kadar sevinecekti kim bilir!

"Çiang Çie!" diye seslendi birisi. Başını çevirince, Fu Çi-kao'nun, elinde büyük bir bavulla ona doğru ilerlediğini gördü.

"Daha vakit erken, oturalım biraz" diye teklifte bulundu Çiang Çie. Eşyalarını alarak rıhtımın تنها bir yerine doğru yürüdü. Orada paketini yere koyarak üstüne oturdu. Fu da bavulu yere bıraktı ve el-bisesindeki tozları silkmeye başladı.

"Yü bavulu ancak dün geceyarısı getirdi. Başına mutlaka bir şey geldi diye düşünmeye başlamıştım." Fu bavulun üstüne oturarak esrarlı bir tavırla fısıldadı: "İki yüz tane *Ileri*, 'Şimdiki Durum ve Görevlerimiz' özel sayısı, üç tabanca ve mermi."

"Söylediğim gibi yerleştirdin mi?"

Fu başını salladı: "Evet, kimlik cüzdanın en üstte. Al, bu da bavulun anahtarı."

Çiang Çie, Fu'nun alnındaki terleri sildiğini gördü ve sordu:

"Niçin bir hamal tutmadın?"

"Ah, bavul pek ağır değil. Hem böyle daha emin."

"Daha mı emin?" Çiang Çie başını salladı ve yoldan geçenleri işaret etti:

"Hiç senin gibi düzgün kıyafetli birinin kendi bavulunu taşıdığını görüyor musun?"

"Gerçekten de! Bunu hiç düşünmemiştim!"

Bir şey bekler gibi Çiang Çie'ye bakarak rica etti:

"Bir daha kimbilir ne zaman görüşürüz, Çiang Çie. Bende gördüğün başka hataları da söylesene!"

Çiang düşünceye daldı. Semt komitesi sekreterliği görevini yeni yoldaşına devretmeden önce, Fu'yla birçok defalar konuşmuştu.

"Bir şey daha var. Hua Ve, Çen Sung-lin'i sık sık üniversiteye gönderdiğini söylüyor, doğru mu?"

"Evet, ama eskidendi." Fu bir an duraksadı: "Ben Çen'i üniversiteye gönderdimse, sadece Hua Ve'ye öteberi götürmesi içindi."

"Öyle ama, yine de pek doğru bulmuyorum bunu."

Fu anlamış gibi görünüyordu.

"İyi ki beni uyardın, artık dikkatli olurum."

Vapura binme zamanı gelmişti. Giderek daha fazla yolcu, konuşa konuşa iskeleye yaklaşıyorlardı.

Fu endişeyle sordu: "Artık kolay kolay Çungking'e dönemezsin herhalde. Çocuğu iyi ellere teslim ettin mi bari?"

Çiang Çie ağır ağır başını salladı.

"Parti bu konuda bana yardımcı oldu. Yalnız onu fazla şımartacaklarından korkuyorum."

"Peng Sung-tao yoldaşa çok selam götür benden. Yolcular binmeye başladılar..."

O anda iki el silah sesi havayı sarstı.

"Askerler suya atladılar. Kaçmak istiyorlar!" diye bağırdı birisi.

Bir silah daha patladı. Şimdi bir çıkarma gemisine doluşan askerler görünüyordu. Güvertede yepyeni ağır topların namluları yükseliyordu. Topların üzerinde bir Guomintang bayrağı dalgalanmaktaydı. Bir sürü hamal, ordu erzak çuvallarını geminin pruvasına yerleştirmekle meşguldüler.

"Yaralanan var mı?" diye sordu birisi.

"Kimbilir?"

"Brrr! Bu zehir gibi soğukta da suya atlanır mı?"

"Atlamayıp da ne yapacaklar?" diye söze karıştı birisi, "Nakliye gemisi bugün Seçuan'ı terk ediyor."

Çiang Çie vedalaşmak üzere Fu'ya elini uzattı. "Git artık. Semt komitesindeki arkadaşlara tekrar selam söyle. Çungking'de bu fırtına geçinceye kadar kendinize dikkat edin."

"Merak etme, Çiang Çie!" diyerek teminat verdi Fu, "Tekrar görüştüğümüzde her taraf günlük güneşlik ve bu fırtına dinmiş olacaktır, buna eminim."

Çiang Çie, Fu gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı ve sonra vapura bindi.

"Kamaralara gidecekler bu taraftan, biletleriniz lütfen!"

Kamara parası ödeyemeyen bir sürü insan, sigara dumanından göz gözü görmeyen güverte koğuşlarına tıklım tıklım sıkışmışlardı. Rüzgâr tutmasın diye gerilmiş olan branda bezleri küpeştelere çarpıp duruyordu. Karmakarışık gürültüye çocuk viyaklamaları da karışıyordu.

Çiang Çie, pruva yakınlarındaki kamarasını bularak içeri girdi. Orada paketini açarak yatağını yaptı. Bavulunu yatağının altına sürmeye çalıştı. Fakat sığmamıştı. Bu yüzden yatağının üstüne koydu. O sırada dışardan geçen bir kamarota sordu: " Ne zaman hareket ediyoruz?"

"Sis henüz çok kesif. Saat dokuzdan önce hareket edemeyiz herhalde."

"Birinci süvari Ho kalktı mı acaba?"

"Ah, yoksa siz onun akrabası bayan Li misiniz?"

Çiang Çie gülümseyerek başını salladı.

"Birinci süvari gece vardiyasındaydı. Siz gelince kendisini uyandırmamı söyledi. " Tam o anda Bay Ho da omuzunda paltosuyla içeri girdi.

"Ben de seni bekliyordum. Yalnız mı dönüyorsun eve?"

"Evet, kardeşinin vakti yoktu. Otursana!" Bavulu yatağın üstünden kaldırdı, fakat koyacak yer bulamıyor gibiydi.

"Bu bavulu götüremem demiştim, ama kardeşine dinletemedim. Şimdi nereye koyacağımı bilemiyorum."

"Burada koyacak yer yok. Benim oraya götürelim."

Bir kamorot çağırdı. Kamarot bavulu tam kaldırmak isterken Çiang Çie engel oldu: "Bir dakika, içinden bir şey almam gerek."

Bavulu tekrar yatağın üstüne koyarak herkesin gözü önünde kapağını açtı. İçindeki pembe iç çamaşırlarını karıştırarak, arasından çok şık , küçük bir el çantası bulup çıkardı. Bu arada birkaç ilaç şişesi geçti eline. Gülerek, "Her şeyi de düşünmüş, görüyor musun, neler gönderiyor anneme? Balıkyağı bile koymuş köyde bulunmaz diye" dedi. Sonra bavulu kilitleyerek kamarota verdi.

"Hareket etmemize daha zaman var, biraz dışarı çıkalım istersen" diye teklifte bulundu Ho.

Çiang Çie olur diyerek başını salladı. Tam el çantasını alıp kamaradan çıkmak istiyordu ki, öbür taraftan "Kontrol başlıyor! Kimse yerinden ayrılmamasın!" diye bir ses çınladı.

Gürültü bir anda dinmiş, ağır bir sessizlik çökmüştü.

Beyaz üniformalı iki bahriye polisinin ardından silahlı askerler geliyorlardı. Silahlarının ucundaki süngüler pırıl pırıl parlıyordu. Güverteden çocuk ağlamaları duyuluyor, oraya buraya sürülen eşyaların sesleri geliyordu.

"Yavaş ol, şimdi kıracaksın!" diye bağırdı bir kadın sesi. Hemen arkasından yere düşüp kırılan bir kavanoz sesi duyuldu. Bir kadın dökülen turşusu için sızlanmaya başladı.

Çiang Çie'nin kamarasındaki örgülü saçlı bir genç kız uzun uzun sorguya çekildi. Öğrenciye benziyordu. Çiang Çie, az önce yol arkadaşından aldığı *Merkez* gazetesini, kayıtsız bir tavırla açarak okumaya koyuldu.

"Nereye gidiyorsunuz hanımefendi?"

Çiang Çie gazeteyi kasten ağır ağır indirerek, yukarıdan bir tavırla, "Höçüan'a" dedi.

"Kimliğinizi gösterir misiniz?"

El çantasının fermuarını açarak eldivenli parmak ucuyla kimlik cüzdanını çıkardı ve umursamaz bir tavırla yatağın üstüne attı. Memur bu tavır karşısında sinmişti. Koca damgalı kimlik kartına şöyle bir göz atmakla yetindi.

"Çok özür dilerim. Biz sadece görevimizi yapıyoruz" diyerek saygılı bir tavırla geri çekildi.

Yolcuların küfür ve lanetleri arasında, polisler demir alan gemiyi terk ettiler.

Çiang Çie kamarasından çıkarak ağır adımlarla güverteye doğru yürüdü. Bu arada sis çekilmişti. Güneş ışınları Çialing'in yeşil dalları üzerinde parıldıyorlardı.

Hoşça kalın yoldaşlar! Hoşça kal Chungking! Vapur Yangze Silah Fabrikası'nın önünden geçiyordu. Çeng Kang'ın oturduğu küçük tuğla evi hayal meyal seçebildi. Gökyüzü açıktı. Evlerin bacalarından dumanlar yükseliyordu. Hâlâ denizcilerin bağırtıları ve vapur düdüklüleri geliyordu kulağına. Dağ şehri giderek geride kaldı.

Çiang Çie geminin güvertesinde dimdik durmuş, sakin bakışlarını ufka çevirmişti. Kalbi umut doluydu...

*

Toz ve çamur içinde kalan otobüs nihayet hedefine vardı. Yolcular aşağı dökülerek, tepedeki bagajdan uzatılan eşyalarını almaya başladılar. Höçüan'da Çiang Çie ile beraber otobüse binmiş olan Hua Ve, eşyalarla ilgileniyordu. Çiang Çie kuzey Seçuan'a ilk defa geldiğinden, Hua Ve onu karşılamaya gelmişti. Kolaylık olsun diye birbirlerini abla kardeş diye çağırıyorlardı.

"Bu yağmurda çekilecek yol değil, abla. Hamal da yok buralarda. Eşyaları taşımak bana düşüyor."

"Sen bavulu al, öbürlerini bana ver."

O anda istasyondaki hoparlörden memurun sesi duyuldu:

"Lütfen sıraya girin! Eşya kontrolü var!"

Çiang Çie irkildi. O anda otobüsün şoförü bir gölge gibi yanına yaklaşarak, "Bu da yeni çıkmış. Son gelişimde kontrol falan yoktu" dedi alçak sesle. Sonra Hua Ve'nin elindeki ağır bavulu alarak şoför mahaline yerleştirdi: "Birazdan bavulu size getiririm" dedi

Çiang Çie buranın yabancı olduğu bir şey söylemedi. Onun yerine Hua Ve başıyla tasdik ederek kısaca, "Şehir kapısında bekliyoruz" dedi ve paketi aldı. Çıkış yerinde inceden inceye arandılar. Çiang Çie kimlik kartını göstermesine rağmen, askeri polis paketi didik didik etti. Bu küçük kasabada da beyaz terörün nasıl azgınca hüküm sürdüğünün en açık bir işaretiydi bu. Şoförün onların yardımına koşmuş olması büyük bir şanstı. Dışarı çıkınca rahat bir soluk aldılar. Fakat Çiang Çie'nin akli, içinde belgeler ve silahlar bulunan bavulda kalmıştı. Kim bilir şoför onu ne zaman getirebilecekti? Onun için Hua Ve'ye dönerek:

"Şehir buradan uzak mı?" diye sordu.

"Aşağı yukarı on dakika çeker" diye yanıtladı Hua Ve. O daha genç olduğu için bu olayı o kadar önemsememişti. Şehir yolunda yürürlerken sevinç ve heyecandan içi içine sığmıyordu. Daha birkaç yıl önce, henüz ortaokula giderken buralarda anasına yardım etmiş, haber götürüp getirme işlerini üstlenmiş, mektup taşımış ve gizli görevlerde yer almıştı. Bu yüzden şimdi burada hiç yabancılik duymuyordu. Üniversiteye giriş imtihanını kazandıktan sonra, anasından ilk defa ayrılmıştı. Geçen yıl anasının, yoldaşlarıyla birlikte yine

dağa çıktığını öğrendi. Şimdi kendisi de silahlı mücadeleye katılmak üzere geri dönebildiği için çok seviniyordu. Bu yüzden şu anda hiçbir şey keyfini kaçıramazdı. Çiang Çie'nin kulağına eğilerek fısıldadı:

"Şu dağları görüyor musun? Anam orada işte. Belki de geri döndüğümünden haberi bile yoktur."

Çiang Çie, daha yola çıkmadan önce şehir komitesindeki yoldaşlardan Hua Ve'nin anasının mükemmel ve tecrübeli bir savaşçı olduğunu duymuştu. Kocasını o zamanlar köylük bölgelere gittiğinde, onunla birlikte çalışmıştı. Bu yüzden ona karşı büyük bir yakınlık duyuyordu.

Çiang Çie, Hua Ve'nin gösterdiği yöne baktı. Orada yağmur perdesinin ardında, tarlaların bitiminde, yalçın tepeleri, uçurumları ve yeşil ormanlarıyla uçsuz bucaksız sıradağlar ufuk boyunca uzayıp gidiyordu.

"Evet, şahane bir manzara" diye onayladı, "Ünlü Huaying Dağları bunlar mı?"

Hua Ve sadece başını sallamakla yetindi.

Çiang Çie bakışlarını dağların duman rengi tepelerinden bir türlü ayıramıyordu. Acaba Peng bu dağlarda mıydı? Onu nerede bulacaktı?

"Şu karşı dağın ortasındaki silik, beyaz noktayı görüyor musun? Eskiden orası Sovyet Kızıl Ordusu'nun komuta merkeziydi."

Tabii, dağın ortasında olacaktı komuta merkezi, zirvede kuracak değillerdi ya. Çiang Çie elinde olmayarak gülümsedi.

"O yerin adı Doğu Denizi Manastırı'dır. Çok sarp bir bölge, sol yanı kayalık, sağ yanı göl. Efsaneye göre, bu göl Doğu Denizi'ne açılıyormuş, adı oradan geliyor."

"Doğuştan rehbersin sen!" diye Hua Ve'yi överek adımlarını hızlandırdı Çiang Çie.

"Burası benim memleketim. Anam daha o zamanlar dağlarda savaşlara katılmıştı."

"Peki ya baban?"

"Bilmiyorum." Bir müddet sustuktan sonra alçak sesle devam etti: "Onu götürdüklerinde ben henüz çok küçüktüm. Mutlaka çok olmuştur öleli."

Çiang Çie, Hua Ve'nin hayatında böyle bir yaranın varlığından habersizdi.

"Demek küçüklüğünden beri hep ananın yanındaydın?"

"Evet. Biliyor musun, onun ağladığını hiç görmedim. Hep şunu söylerdi: 'Çabuk büyü oğlum! Kızıl Ordu bir gün geri gelecek ve intikamımız kanlı olacak. Yetimler ve dullar da ayaklanacak o gün!' Şimdi yine dağlara gitmiş, hatta komutan olmuş."

Çiang Çie, bu cesur ve tecrübeli savaşçığı gözlerinin önünde canlandırmaya çalıştı. Düşüncelerinde daha şimdiden onun yanında dağlardaydı.

"Senin anan bir kahraman, Hua Ve. Onu göreçeğime öyle seviyorum ki!"

"Söylediklerine göre, herkes onu saygısından 'muhterem hatun' diye çağırıyormuş."

Hua Ve'nin heyecanı Çiang Çie'ye de geçmişti. Şimdi kocasını daha çok özlüyordu. Bir yıldır onsuzdu, nasıl sakin olsundu?

Şehre yaklaşmışlardı. Yağmur hızlanmış, yol giderek iyice çamura batmıştı. Onlarla birlikte gelen yolcular, şimdi şehir kapısına varmışlardı. Orada bir insan kalabalığı göze çarpıyordu. Yoksa orada da mı kontrol vardı? Kimlik cüzdanı olmasına rağmen, yine de son derece dikkatli olmalıydı.

Köşede küçücük bir aşevi ilişti gözüne.

"Önce bir şeyler yiyelim. Belki o zamana kadar yağmur da diner" diyerek içeri girdiler.

Onlardan başka müşteri yoktu bu havada. Bir masaya oturduktan sonra Çiang Çie sordu: "Güzel yiyecekleriniz var mı bari?"

"Seçuan'ın peynirli fasulyesi ünlüdür. Çok acıdır, ne dersin?"

Çiang Çie başını sallayarak kabul etti.

Yemek geldiğinde Hua Ve bir tadına baktı ve zevkle dudaklarını şapırdattı.

"Ye bak, enfes değil mi? Burası şehirden bin kez daha iyidir. Çocukken bir defasında bundan o kadar çok yemiştim ki, bir şey olacak diye ananın ödü kopmuştu."

"Küçükken çok haylaz bir çocuktun herhalde?"

"Hem de nasıl!" diyerek başıyla doğruladı Hua Ve, "Bir defasında atış öğreniyim derken, bizim kuluçka tavuğu vurdum. Ama ne güzel dayak yemiştim o zaman." Evinden söz ederken adeta kendinden geçiyordu. Şimdi onu bekleyen şeyin, onun için dünyanın en güzel şeyi olduğu, ıslıl ıslıl yanan gözlerinden belliydi.

"Anam beni hiçbir zaman şımartmadı. Çok çile çektim o zamanlar. Ama, orada hiçbir iyi gün görmemiş olmama rağmen, kuzey Seçuan'ı yine de çok seviyorum. Dünyada hiçbir yere değişmem. İlerde bu dağlarda petrol kuyuları açıp, petrol çıkartacağız. Sonra da Çialing'in üzerinde bir çelik köprü kuracağız." Sonra alçak sesle ekledi: "Ve bir de şehitlerimizin hatırasına bir anıt!"

Çiang Çie yemek çubuklarını bırakarak çevresine bakındı. Hua Ve nasıl da konuşkan ve atak oluvermişti birdenbire! Onu hiç böyle görmemişti. Coşkunuyla dikkatleri üzerlerine çekmesinden korktu. Ama yağmur nedeniyle burada gerçekten yapayalnızdılar.

"Hele iki yıl burada partizanlık yap, sen de Kuzeyi seveceksin, Çiang Çie! Buradan başka yere gitmek istemeyeceksin. Birlikte eskiyi yıkıp, kendimize yeni bir dünya kurarız!"

"Peki, ya Çeng Yao sonradan gelmezse, yine de burada kalabilecek misin?" diye gülümsedi Çiang Çie.

"O benim memleketimi sevmezse, ben de onu sevemem" diye tereddütsüz bir karşılık geldi. Sonra çok gizli bir şey söylemiş gibi fısıldadı: "Ama o, çoktan beri buralara gelmek istediğini söyledi bana."

Çiang Çie'nin güldüğünü görünce rahatsız oldu.

"Senin kocanın da bizim dağlarda olduğunu duydum. Anamla beraber çalışıyorlarsa, ne iyi değil mi? Ne var ki 'enişte'min adını hâlâ bilmiyorum" diye güldü.

"Eğer onu görürsen, kim olduğunu bileceksin" dedi Çiang Çie. Gözleri ışıltı ışıltı. "Biraz daha ye!" dedi Hua Ve'ye. Çünkü boyuna konuşmaktan yemek yemeye fırsat bulamamıştı bir türlü.

Hua Ve bu sözü iki ettirmedi.

Çiang Çie hâlâ çiseleyen yağmura baktı ve bundan sonra yapmaları gereken şeyleri düşündü. Bavulu, şehirde gizli bir buluşma yerine getireceklerdi. Oradan onları birisi alıp dağlara götürecekti. Ama çeşitli işaretler, burada bazı şeylerin değiştiğini gösteriyordu. Bu durumda bavulu şehre götürmek akıl kârı değildi. Hatta bavulu getirecek olan şoförü şehir kapısında beklemeleri bile sakıncalıydı. Onun için Hua Ve'ye öneride bulundu: "Ben önce şehir kapısına kadar gidip duruma bir bakayım. Sen bu arada rahatça yemeğini ye ve şoförü bekle."

Ayağa kalkarak ihtiyar dükkân sahibinin yanına gitti. "Burada şemsiye satın alacak bir yer biliyor musunuz?" diye sordu.

İhtiyar eliyle gideceği yönü gösterdi. Çiang Çie şehir kapısına doğru yürümeye başladı. Orada hâlâ yoğun bir insan kalabalığı vardı. Hiç iyi bir işarete benzemiyordu bu. Adımlarını hızlandırdı. Kalabalığa yaklaştıkça, orada duranları daha iyi seçebiliyordu. Çıplak ayaklı hamallar, geniş şapkalı köylüler, şemsiyeli şehirliler ve tüccarlar. Bazıları şehir duvarlarına kısa bir göz attıktan sonra, başlarını önlerine eğerek acele acele yollarına devam ediyorlardı. Daha başkaları orada durarak duvarlara bakıyorlar, kafa kafaya vererek fısıldaşıyorlardı. Çiseleyen yağmurun arasından şehir duvarlarını seçmeye çalıştı. Sanki duvarların üstünde bir şeyler asılıymış gibi geldi ona. Az sonra daha iyi görebildi: Yukarda sepetler asılıydı. Çiang Çie birden irkildi: Sepetlerde devrimcilerin kanlı kesik başları vardı.

Olup biteni henüz tam olarak anlayamamış olmasına rağmen, idam edilenlerin arasında yoldaşlarının olduğu muhakkaktı. Bir an bütün vücudu titredi.

Önce, görevini düşünerek sessizce yoluna devam etmek istedi. Fakat sonra fikrini değiştirdi. Ne olduğunu, kimlerin öldürüldüğünü öğrenip Partiye bildirmeliydi. Heyecanını bastırmaya çalışarak tekrar kalabalığa döndü. Bakışları, duvara yapıştırılmış büyük bir yaftaya ilişti. Yazılar yağmurdan akmış, okunamaz haldeydi. Duvarda kırmızı boyayla yazılmış birkaç isim vardı, yağmurla karışmış kan damlalarını andırıyorlardı.

Yazıyı okuyabilmek için daha öne yaklaşmaya çalıştı. Sonra ilk ismi okumayı başardı ve donup kaldı. Duyuları onu yanıltıyorlar mıydı acaba? Hayır, doğru olamazdı bu: Onun ismi yazılıydı orada! Gözlerinin önünde bir şeyler uçuşmaya başladı. Etrafı kapkara kesilmişti. Bütün vücudunu buz gibi bir ter basmıştı. Alnındaki yağmur damlacıklarını ve soğuk terleri eliyle sildi, kendini toparlamaya çalıştı, ama alnındaki soğukluk geçmiyordu. Orada apaçık yazılıydı:

"Huaying kolunun siyasi komiseri Peng Sung-tao"

Onun Peng'i miydi bu, yıllarca bütün sevinç ve çileleri paylaştığı savaş arkadaşı, yoldaşı, kocası? Olanaksızdı bu! Nasıl olur da tam şu anda ölebilirdi? Belki de bir aldatmacaydı! Ama, ya kesik başlar? Çiang Çie bütün gayretini toparlayarak biraz daha öne sokuldu... Ve onu gördü, onun aşına çehresini tanıdı. Onun gözleriydi bunlar, iri ve umut dolu...

Peng, sen gece gündüz savaştın ve şafak sökünceye kadar da benimle birlikte savaşacağına söz vermiştin bana! Etrafında her şey dönmeye başladı. Gözlerinden yaşlar boşalıyordu. Düşüp bayılmak üzereydi.

"Abla!" diye tanıdık bir ses geldi kulağına. Ansızın irkildi. Biraz geri çekilerek, ona kaygıyla bakan Hua Ve'yi gördü.

"Her tarafta seni aradım, abla."

Hua Ve'nin elindeki bavula ilişti gözü. Ne yapıyordu? Şimdi bunun zamanı ve yeri miydi? Ya görevi? Burada daha fazla kalamam, diye düşündü. Dudaklarını ısırarak kitleye baktı. Sırsıklam olmuş başörtüsünü düzelttikten sonra, hafif, fakat kesin bir sesle, "Şehre girmiyoruz!" dedi. Paketini alarak Hua Ve'ye çabuk yürümesini söyledi. Son bir kez daha duvara bir göz attıktan sonra, kendine bir yol açarak Hua Ve'ye yetişti. Çamurlara, su birikintilerine dalıp çıkıyordu. Ayakkabısı ve çorapları tamamen çamura batmıştı. Şu anda hiçbir şeyi umursamıyordu. Kendine hâkim olmalıydı. Acısını kalbinin derinliklerine, çok derinlere gömmeliydi. İleriye bakan gözleri giderek yine berraklaştılar. İntikam, gözyaşlarından daha güçlü olacaktı. Daha çabuk yürümeye başladı. Paketin ağırlığını hissetmez olmuştu. Elinde bavulla ardından gelen Hua Ve, ona yetişmekte güçlük çekiyordu.

Çok önlerinde, sırtında küfe, bir köylü yürüyordu. Bir inişte köylüyü bir an göremez oldular, başka bir yola sapmıştı. Çiang Çie'ye kılavuzluk eden Hua Ve'nin bütün korkusu köylüyü gözden yitirmeleri idi. Bu yolu o da tanııyordu çünkü. Durmadan tepeleri aşıyorlardı. Bir köy görüldüğünde, hemen yollarını değiştirerek açıktan geçiyorlardı.

Akşam yaklaşıyordu. Köylü şimdiye kadar ne bir kelime konuşmuş, ne de bir dakika mola vermişti. Hua Ve, düşman devriyelerini aşmanın sandığı kadar da kolay olmadığını fark etti. Çiang Çie niçin bu kadar sessizdi acaba? Sadece on dakika şoförü beklemiş, sonra onu aramaya çıkmıştı. Ama sanki bu on dakika içinde tamamen değişmiş gibiydi Çiang Çie. Şehir kapısında olanları o da görmüştü, fakat asılı yaftayı okuyamamıştı. Yoldaşların şehit edilmelerine sevinecek halleri yoktu şüphesiz, ama Çiang Çie'nin yarası çok daha derinlerde gibiydi.

Hu Ve de bu şartlar altında ilk kararlaştırılan buluşma yerine gitmemeyi daha uygun bulmuştu. Bu yüzden ikinci buluşma yerini tercih ettiler. Şehir yakınlarındaki bir hana girerek, sanki oda tutmak istiyorlarmış gibi, parolayı söylediler. "Hancı" da oldukça sinirliydi. Hiçbir şey an-

latmadı. Sadece yemekleriyle meşgul olarak, bir an önce gitmelerini tavsiye etti. "Hancı"nın söylediğine göre, dağlardaki partizanların yanına gitmek, sıkı abluka dolayısıyla çok zordu. Bunun için, şimdilik Parti yönetiminin tespit ettiği başka bir yere gitmeleri gerekiyordu.

Çiang Çie üstünü değiştirmiş, şimdi tam bir köylü kadınına benziyordu. Bavulu ve paketi, hancının onlara kılavuz olarak verdiği köylüye teslim ettiler. Köylü eşyaları küfenin içine dağıtarak, en üstüne de göze batmayan bazı öteberi yerleştirdi. "Hancı" onlara tekrar tekrar çok dikkatli olmalarını tembih etti. Köylü ile konuşmayacaklar, sadece onu uzaktan izleyeceklerdi. Eğer herhangi bir şey olursa, o zaman kendi başlarının çaresine bakacaklardı.

Hua Ve'nin pek bir şeye aldırış ettiği yoktu. Her ne kadar idamlar buradaki durumun çok nazik olduğunu kanıtlıyorsa da, o kadar büyük bir tehlikenin varlığına inanmıyordu. Ancak devriyeleri peşi peşine aşmak zorunda kaldıklarında, durumun ne kadar gergin olduğunu anlayabiliyordu.

Yolun iki yanındaki tarlaların harap oldukları ilk bakışta belli oluyordu. Ekinler bu mevsimde çok daha büyümüş olmalıydılar. Ama burada hem pirinçler, hem de fasulye ve bezelyeler, daha tomurcuk halindeyken kurumuşlardı. Oysa toprak verimliydi. Hua Ve, zorla askere alınma, ekinlerin yağma edilmesi ve daha birçok şeyler yüzünden köylülerin hayatının nasıl cehenneme döndüğünü düşündü.

Dağ tepesinde bir tapınak yıkıntısına vardıklarında, köylü bir ormana saptı ve daha hızlı yürümeye başladı. Çiang Çie burada bir an durakladı. Bir taşın üzerine kazılmış bir söz dikkatini çekmişti. Hua Ve de durarak açıkladı: "Bu bölgede buna benzer birçok anıt vardır, hepsi de Sovyetler zamanından kalma."

Çiang Çie'nin bakışları, büyük bir özenle kazılmış işaretlere takıldı. En çetin zorlukları yenebilecek bir güç yatıyordu bu işaretlerde:

*"Çekiş eski dünyayı yıkacak
Orak yeni dünyayı aydınlatacak."*

Manastırın kapısının orta yerinde, dinsel yazılar yerine, altın harflerle şunlar parıldıyordu:

"Şehitlerin yerine yenileri doğrulacak !"

Buradaki her işaret, o kahramanlık zamanlarından haber getiren bir silah patlayışı gibiydi. Çiang Çie'nin gözleri buğulandı. Bu sözleri kalbinin bir köşesine yazacak, şehitlerin yerini o ve daha birçokları alacaklardı.

Az sonra bir bambu kamışlığının ardından bir çiftliğin silik çizgileri görüldü. Köylü büyük bir ağacın altında durdu. Tepedeki ağacın yanından dağları iyi görebiliyordu. Köylü çevreyi kolaçan ettikten sonra, dönerek onlara işaret verdi. Sonra küfesini yeniden sırtlayarak, bambu kamışlığını geçti ve yükünü indirdi. Bunun üzerine tek bir söz daha söylemeksizin yoluna devam etti.

Çiftlik binası normal köy evlerinden daha büyüktü ve oldukça bakımlıydı. Avluda tavuklar yemleniyorlardı. Hatta iple bağlanmış bir manda bile vardı. Birçok köylü alet tamir etmekle meşguldü. İçlerinden biri ayağa kalkarak eşyaları aldı ve yeni gelenlere kendisini izlemelerini işaret etti. Ana binanın çevresinden dolaşarak, birkaç küçük kulübenin yanından geçtiler ve bir arka avluya vardılar. Çeşmenin önünde bir an mola verdikleri sırada, ak saçlı, fakat dinç bir kadıncağız, çevik adımlarla binanın kapısından dışarı çıktı.

"Ana!" diye seslendi Hua Ve alçak sesle. Kadına doğru koşarak ellerine sarıldı. Ona dağlara varmadan önce, daha burada rastlayabileceğini hiç aklından geçirmemişti.

Onları getiren köylü eşyaları yere koyarak hemen ortalıktan kayboldu.

"Bu Çiang Çie yoldaş, ana!" dedi Hua Ve.

Yaşlı kadın Çiang Çie'ye yaklaştı, gözlerini kısarak yabancıyı inceden inceye süzdü. Kollarını ağır ağır kaldırdı ve sonra ansızın büyük bir sevgiyle kucakladı.

"Senin geleceğini çoktan biliyordum." Kesin ve tok sesi, yumuşak bakışlarıyla çelişkiydi. "Haydi içeri gir!" dedi.

Çiang Çie'yi sade döşenmiş bir odaya aldı. Ananın ona gösterdiği candan sevgi bir anda sarıvermişti Çiang Çie'yi. Ama, sanki tam şu anda içindeki sürekli bir heyecanı yenmeye çalışmış gibi huzursuz bir hali vardı ananın.

"Çok biçimsiz bir zamanda geldin. Peng daha dün gitti. Çalışmaları gözden geçirecek. Birkaç güne kadar anca döner. Hua

Ve, misafirimize niçin çay ikram etmiyorsun?" Hua Ve'nin elinden sıcak çay bardağını alarak kendisi uzattı. Sonra bakışlarını daracık odada gezdirerek anlatmaya başladı:

"Sıkı abluka yüzünden bu günlerde dağlara gitmek çok zor. Peng, seni almam için beni aşağıya yolladı. Burada oldukça emniyetteyiz. Köy ihtiyar heyetinden bir yoldaşın çiftliği burası."

Çiang Çie bir yandan çayını içerken, bir yandan da anayı inceliyordu. Bu tecrübeli savaşıyı pekâlâ birlik komutanı olarak düşünebilirdi. Fakat şu anda çok kararsız bir tavrı vardı. Demin elinde olmadan söyledikleri Çiang Çie'nin garibine gitmişti. Çay fincanını yavaşça yere koyarak, mümkün olduğu kadar sakin bir sesle konuşmaya çalıştı: "Önce rapor vermek istiyorum."

"O kadar acele etme bakalım!" diyerek sözünü kesti yaşlı kadın, "Önce bir şeyler ye, sonra anlatırsın."

Çiang Çie acısını bastırmaya çalıştı. Yemek büyük bir özen ve sevgiyle hazırlanmıştı. Ana en iyi parçaları onun tabağına koyuyordu.

"Bak bu sırf senin için yapıldı. Ben artık böyle şeyleri yiyemiyorum, dişlerim çok kötü. Peng, sevdiğimi bildiğinden zaman buldukça benim için şalgam, sebze falan ekiyor. Şarap niye hâlâ gelmedi ki?"

Hua Ve bile şaşırmıştı anasının haline. Anası gerçi konuşkan kadındı, ama bu kadar çabuk ve çok konuştuğunu hiç görmemişti. Kolunu bir ara bir şarap bardağına çarparak devirdi. Hua Ve'ye bakarak yeni şarap getirmesini söyledi.

Yine Peng'den söz etmişti. Çian Çie kendi kendine sordu: Bilmiyor muydu acaba? Yoksa şimdilik ondan gizlemek mi istiyordu? Aklına başka bir düşünce daha geldi: Acaba Peng ölmemiş olabilir miydi? Şehir kapısında gördüğü şey bir aldatmacadan ibaret olamaz mıydı? Ama gözlerini görmüştü, kendisi için asla sönmeyecek olan o gözleri! Başını kaldırdı. Ana, hâlâ kendini ele vermemeye çalışarak Çiang Çie'nin tabağına en iyi parçaları doldurmakla meşguldü.

Hua Ve bir şarap şişesiyle geri döndü. Anası bardakları doldurarak kendi bardağını kaldırdı:

"Arkadaşların şerefine! Peng'in şerefine! Senin gelişin şerefine!"

Yine onun adını anmıştı. Kalbi kasıldı. Sadece bir yudum aldıktan sonra, bardağı sessizce bıraktı. Ananın kalbinin de dopdolu olduğunu hissetmişti. Onu üzmemek için zorla yemeğini bitirmeye çalıştı.

"Daha yemiyor musun?"

"Zaten hep azıcık yer!" dedi Hua Ve. İki kadının tavırlarından bir anlam çıkartamıyordu.

"Kendini iyi hissetmiyor musun yoksa?"

"Yok, bir şeyim yok."

Çiang Çie elinden geldiği kadar kendine hâkim olmaya çalıştı. Fakat ana onun kireç gibi bembeyaz kesildiğini ve gözlerini yaşlarla dolduğunu gözden kaçırmamıştı.

Hua Ve'ye dönerek sordu:

"Bir şey mi oldu?"

"Ben sahiden fazla yemek yemem" diye Hua Ve'yi doğruladı Çiang Çie.

Hua Ve bir an düşündükten sonra: "Yolda çok korkunç bir şey gördük, şehir duvarlarında..."

"Ne gördünüz?"

Hua Ve başını önüne eğdi: "Ben sadece sepetleri gördüm, yaftayı okuyamadım. Ya sen, Çiang Çie?.." Belki de isimler onun aklında kalmıştır der gibi Çiang Çie'ye baktı.

Şimdi ananında benzi atmıştı. Doğrudan Çiang Çie'nin gözlerine baktı.

"Ben her şeyi biliyorum!" diye hıçkırdı Çiang Çie. Ananın ellerine sarıldı. Artık gözyaşlarını tutamıyordu: "Ben onu gördüm."

İhtiyar kadın hiçbir şey söylemeksizin Çiang Çie'yi göğsüne bastırdı.

"Bir an önce duyduğum iyi oldu."

"Bağışla beni Çiang Çie!" dedi Hua Ve, onun acısını ancak şimdi anlayabilmişti.

"Bütün yol boyunca niye öyle tuhaflaştığımı bir türlü anlayamamıştım." Kapıyı açarak kendini dışarı attı.

"Ağla Çiang Çie, ağla!" dedi ana, "Seni çok iyi anlıyorum. İkimiz de aynı felakete uğradık. Yoldaşlar, zafer için, iyi günler için yıllarca çarpıştılar, ama şimdi kendileri göremeyecekler o günleri. Gözyaşlarımız zaafımızın ifadesi değil Çiang Çie, o bir yemindir. Ağla, gözyaşların tükeninceye kadar ağla..."

Bir ana gibiydi bu kadın ona. Gözyaşlarını tutmak için boşuna uğraştı. Sonra vazgeçti. Onun yanında doya doya ağladı.

Ne kadar hasret, ne kadar mutlu bir bekleyiş içindeydi. Ona balık yağı getirmişti. Ciğerleri hastaydı... Dermansız bir halde kendini ananın omuzlarına bırakarak hıçkırılmaya devam etti.

Ana susuyor, Çiang Çie'yi daha sıkı göğsüne bastırıyordu. Çiang Çie nihayet başını doğrultarak ananın yüzüne baktı. Orada, gözlerinde sonsuz bir sevgi ve sınırsız bir kin okudu.

"Sen dulların ve yetimlerin de savaşıacaklarını söyledin" dedi sessizce ağlayarak, "Gözlerimde yaşlar varken, nasıl mücadele ederim?"

"Çiang Çie..." Yaşlı kadın şevkatle saçlarını okşadı. Sonra ona bütün gerçeği söyledi: O akşam, zorla asker toplanmasına ve ekin talanına karşı bir protesto mitingi düzenlenmişti. Peng de mitinge katılmaya karar vermişti. Oraya henüz varmıştı ki, bütün meydanın kuşatıldığını ve iki makineli tüfeğin kitleyi taramak üzere hazır beklediğini fark etti. Oradaki kalabalık bütün bunlardan habersiz, mücadele sloganları haykırmakla meşguldü. Peng, hemen bir şey yapılmazsa korkunç bir katliam olacağını fark etmişti. Derhal bir el ihtar atışı yaparak, diğerlerinin geri çekilmesini sağladı. Çarpışmada, Peng ve iki yoldaşı şehit düşmüşlerdi.

Çiang Çie anlatılanları sessizce dinledi. Gözyaşları yavaş yavaş dindi. Ananın anlattıklarını sanki yaşıyor gibiydi. Alçak sesle, "Onun görevini üstlenmek istiyorum..." dedi.

Evet, onun yerine geçecekti. Şehitlerin yerine başkaları doğrulacaktı.

Ana düşünceli bir tavırla konuştu: "Peng şöyle derdi: Her kim kitleleri babası olarak görürse, kitleler ancak onu evlat olarak kabul ederler. Canımız da dahil her şeyimizi bu uğurda vermeliyiz, aynı onun gibi."

V

"Çen, bugünkü gazeteyi okudun mu?"

Li Çi-kang yatakhaneye girerek Çen Sung-lin ve Çeng Ke-çang'ın konuşmalarını yarıda kesti. Çen'in bir süreden beri burada olduğunu biliyordu. Yanına oturarak *Merkez* gazetesini açtı. Burada oturan bütün diğer öğrenciler derslere gitmişlerdi. Onun canı derse gitmek istememişti, dışarı çıkarak bir süre sonra bir gazete ile geri dönmüştü. Şimdi burada ikisinden başka kimse olmadığını görünce okumaya başladı:

"Dinle bak... Huaying Dağları'ndaki komünist asi birlikleri tamamen yok edildi... Eşkîya reisi Peng Sung-tao'nun ibret için kellesi kesildi... Başyazının konusu: 'Huaying Dağları'ndaki Büyük Zafer.' Ayrıca Güneybatı Yönetim Bürosu'ndaki Basın Bürosu şefinin konuşması da var. Bütün bir sayfayı doldurmuş, hepsi zırva!"

Gazeteyi yatağın başucuna atarak üzgün bir tavırla konuştu:

"Herhalde kırlık bölgelerdeki hareket ağır bir darbe yedi."

"Bu saçma şeylere inanma!" diye tavsiyede bulundu Çen Sung-lin. "Kırlık bölgelerdeki mücadele öylesine gelişmiş durumda ki, gericiler ne halt edeceklerini şaşırmış bulunuyorlar. İç bölgelerdeki Guomintang birlikleri adım atamaz hale geldiler. Bakın, burada ne yazıyor?" Gazeteyi aldı: "'Güçlü ordu birlikleri imha seferini sürdürüyorlar'. Madem Huaying Dağları'ndaki birlikleri tamamen yok etmişler, daha kimleri 'imha' etmek istiyorlar. Kendi kendilerini ve başkalarını aldatmaktan başka bir çabaları yok. Bu haberin iyi bir yanı varsa, o da şimdi resmen 'Huaying Dağları'ndaki Birlikler'den söz etmeleri. Çünkü şimdiye kadar böyle birliklerin varlığını bile itiraf etmek istemiyorlardı. Her halükârda bütün bunlar birliklerimizin ne kadar güçlendiğini gösteriyor!"

Çeng Ke-çang, Çen'in ona demin getirdiği *Ve Çeliğe Su Verildi* kitabını elinden bırakarak konuştu: "Belki öyle ama, çok insan ölmüş..."

Çen sordu: "Kurbansız devrim olur mu? Şehit vermekten mi korkacağız?"

"Kormayacağız tabii" diyerek hemen Li Çi-kang araya girdi. "Bir kişinin yerine bin kişi doğrulacaktır. Haklısın."

Çeng Ke-çang da söze karıştı: "Bir kişi öldüğünde onun yerini birçokları almalı. Bizim de daha çok çalışmamız gerek. İçinde yaşadığımız zaman, bunu bizden istiyor!"

Çen de aynı bu fikirdeydi. Yumruğunu yatağın üzerine vurarak, "Gerçekten ben de köylük bölgelere gitmeyi öyle istiyorum ki!" diye haykırdı.

Çeng başını kaldırarak bir şey söylemeksizin ona baktı. Li Çi-kang, "Hua Ve gitti. Galiba kuzey Seçuanlıymış, herhalde köylük bölgelere gitmiştir" diye atıldı.

"Hua Ve mi? İnsan nerede gerekli ise oraya gider!" diye kestirme bir cevap verdi Çen.

Li Çi-kang bir an sustu. Sonra inanmaz bir tavırla karşılık verdi: "Elbette insan her tarafa gitmeli. Fakat Çungking'de insana ihtiyaç yok mu sanki? Ben şahsen arkadaşlarımı kolay kolay terk edemem."

"Ne demek terk edemem?" Çen, Hua Ve'nin ayrılırken ona söylediği iki dizeyi hatırladı:

*"Bütün dostlarımın vatanı
Gökyüzü ve engin denizler..."*

"Doğru" dedi Li Çi-kang. "Haklısın. Durmamalıyız, daima ileriye bakmalıyız."

Onları sesizce dinleyen Çeng Ke-çang güldü: "İkinizde tam bir kitap kurdusunuz! Biri klasik şiirler okuyor, öteki de 'durmamak, daima ileri bakmak'tan söz ediyor. Nasıl olsa Çen, Çungking'den bir yere ayrılmayacak, sen niye meraklanıyorsun?" diyerek Li'ye döndü: "Hatta ben ona hak veriyorum. İnsan genç olduğu sürece uzaklara gitmeli! Ah, şimdi aklıma geldi. *Kuyruklu Yıldız*'ın yarın çıkması lazım. Sense hâlâ elindeki yazıyı bitirmiş değilsin..."

"Sen yazını yaz, artık sizi meşgul etmeyeceğim." Çen, demin geri verdikleri kitapları alarak gitmek istedi.

Li Çi-kang masanın başına oturarak dolmakalemını çıkardı. Bir an kaşlarını çattı ve sanki aklına o anda gelmiş gibi sordu: "Sahi, edebiyat dergisinin hazırlıkları ne âlemde, bitti mi?"

Bu mesele uzun zamandan beri Çen'in kafasını kurcalayıp duruyordu. Fu Çi-kaoy çok uğraşmış, fakat gerekli şeyleri şimdiye kadar temin edememişti.

Şimdi onlara ne cevap verecekti? Li'nin yazı yazmak, dergi yönetmek gibi işlere ne kadar hevesli olduğunu biliyordu.

"Para işleri yoluna girmiyor bir türlü" dedi.

"Eğer hepimiz düşünürsek, bir çıkar yol buluruz herhalde." Li önüne birkaç boş dosya kâğıdı alarak Çen'i uğurladı: "Yarın gazetenin bitmiş olması gerek. Onun için ben şimdi yazı yazacağım, kusura bakma."

"Ben seni geçireyim" diyerek ayağa kalktı Çeng Ke-çang, "Hem biraz hava almış olurum. Sıcaktan bunaldım burada."

Çen, Fu'nun para yüzünden karşılaştığı zorlukları düşünüyordu. Çeng Ke-çang onu avuttu ve beklenmedik bir öneride bulundu: "Belki ben bir şeyler yapabilirim. Postanede edebiyat meraklısı birkaç iyi arkadaşım var, onlarla bir konuşayım."

"Konuşmazsan daha iyi olur" dedi Çen, "Eğer yetişmezse, biraz daha bekleriz ne yapalım?"

"Nasıl olsa havalar ısınmaya başladı, paltomu satsam nasıl olur?" diye sordu diğeri.

"Olmaz öyle şey, sen işsizsin, hayır!"

"Çen, bu derginin çıkmasını çok istiyorum, hepimiz istiyoruz bunu, biliyorsun" diye ısrar etti Çeng Ke-çang.

Ertesi sabah Çeng Ke-çang, kimseye bir şey söylemeksizin paltosunu ve yatak takımını koltuğunun altına aldığı gibi şehrin yolunu tutmuştu.

Geri döndüğünde parayı sessizce Çen'in eline sıkıştırdı.

Çen çok duygulanmıştı. "Yapmamalıydın bunu" diye mırıldandı. Sonra bunu Fu Çi-kaoy'a anlattı:

"Son kuruşuna kadar bana verdi. Şimdi kendisi ne yiyecek?" diye sordu.

Fu önce hayret etti, fakat sonra memnuniyetle güldü: Takdire layık bir davranışta bulunmuştu Çeng Ke-çang. Fakat en önemlisi, onun bu hareketi bir edebiyat dergisine ne büyük bir ihtiyaç duyulduğunu gösteriyordu.

Bunun üzerine hazırlıkları hızlandırdı. Çen'e kâğıt ve gerekli malzemeyi temin etmesi için para verdi. Bir akşam, Çeng Ke-çang yine dükkânda kitap okumakla meşgulken, dışarıda çok şiddetli bir yağmur başlamıştı. Ne ayağında doğru dürüst bir ayakkabı, ne de şemsiyesi olduğu için, Çen onu bırakmadı.

Bir bardak şarap içerek sohbete başladılar. Çeng'in yüzüne biraz kan gelmiş, çenesi açılmıştı.

"Her şey boş, Çen, bütün hayat fasarya. Bazen rahip olmayı düşünüyorum ya da hayatıma son vereyim, bitsin diyorum."

"Niye böyle düşünüyorsun?"

"Belki beni çok pısrık bulacaksın. Ama görüyorsun işte, bir iş bile bulamıyorum. Bu pis toplumda paran yoksa karnını bile doyuramazsın. Ne kadar doğru söylemişler:

*"Şarap ve et çürüyor saraylarda
Açlıktan ölenlerin kemikleri yollarda."*

"Buna en iyi örnek benim. Postaneden ayrılırken, az kalsın hapse bile giriyordum."

Şarabını ağır ağır yudumladı. Konuşmaya tereddüt eder gibi bir hali vardı. Çen'in teşvikiyle anlatmaya devam etti:

"Gizli bir gazete çıkıyor, biliyor musun?" diye alçak ve kuşkulu bir sesle sordu, "Adı *İleri*, pembe kâğıt üzerine taş baskı. Her sayısını beş altı sayfa çıkıyor. Bir defasında onun yüzünden neredeyse papazı bulacaktım."

"Ne oldu ki?"

"Çoğunluğu gençlerden oluşan bir okuma grubumuz vardı postanede. Grup başkanı Partidendi galiba. Bana sık sık *İleri* getirirdi. Bir defasında onu okurken, kısım şefi üstüme gelmez mi? Şimdi hapı yuttum işte, diye düşünüyordum, ama şansım varmış. Beni 'solcu' diye damgalayıp işten attılar. Daha da kötü sonuçlanabilirdi!"

Doğrusu onun *İleri*'yi bilebileceğini ve hatta bu yüzden başının derde girmiş olabileceğini aklının köşesinden bile geçirmemişti Çen.

Ama imkânsız değildi. *İleri*'yi birçok genç okuyordu. Çeng Ke-çang da oldukça ilerici görünüyordu. Dükkâna ilk girişinde hemen gözüne çarpmış olması bir tesadüf değildi.

"Bu Guomintang köpeklerinin Allah belasını versin! Postanede özel bir kontrol sistemi kurmuşlardı. Posta kutularına atılan *İleri*'lerin çoğuna el konuyor, yerine varmıyordu. Tabii değişik ad kullanıldığından, gönderilenlerin adlarını saptayamıyorlardı. Sonra posta kutularının başına hafiyeler dikmeye başladılar. Ama kontrolcüler olmadığı zaman, bizim okuma grubundaki arkadaşlarla, el konanları gizlice yine gönderiyorduk. Çok eğlenceli oluyordu."

Yağmur çoktan dinmişti. Çeng öyle hararetle anlatıyordu ki, geceyarısının nasıl olduğunu fark edememişlerdi. Artık bu saatten sonra dışarı çıkması doğru olamazdı. Bu yüzden Çen onu, o gece orada alıkoydu.

Ertesi sabah Çeng bir teklifte bulundu: "Sen dükkânda yalnızsın. Benimse işim gücüm yok. Eğer bir sakıncası yoksa, sana yardım edebilirim."

Fu Çi-cao'nun bu tekliften iki gün sonra haberi oldu ve derhal kabul etti. Ama Çen düşünüyordu. Çeng'e o da acıyordu, fakat kitapçı dükkânı gizli bir buluşma yeri idi. Buraya arkadaşlarını yerleştirmesi doğru olur muydu acaba? Tereddütünü Fu'ya da söyledi. Fakat Fu, bütün bu düşünceleri bir çırpıda kenara itiverdi. Biraz dikkatli olmak yeterliydi ona göre. Kısa zaman sonra, Çeng Ke-çang'dan iyice emin olununca, gizli örgüte de alınabilir ve resmen kitabevinde çalıştırılabilirdi. Dükkân nasıl olsa genişletileceğinden adama ihtiyaç vardı. Yeni bir adam aramaktansa, artık tanıdıkları Çeng'i çalıştırmak şüphesiz çok daha güvenilirdi. Bu söz üzerine Çen artık karşı çıkamadı.

Çeng iyi çalışıyor ve boş kalan her dakikasını okumakla geçiriyordu. Ücret istememişti. Yemekten başka bir şeye ihtiyacı olmadığını, istediği kadar bedava kitap okuyabilmenin ve ortak çalışmanın sevincinin kendisi için en büyük armağan olduğunu söylüyordu. Ona ilk defa bir *İleri* verdiklerinde altın bulmuş gibi sevinmişti.

"*İleri*'nin bir daha elime geçeceğini rüyamda görsem inanmazdım" dedi heyecanla.

"Senin üniversitedeki amca oğlu, hiç vermiyor muydu sana?"

"Veriyordu, ama kırk yılda bir. Çok dikkatlidir o."

Daha sonra Fu Çi-ka'o'nun aklına yeni bir fikir geldi. Çeng Ke-çang'a postanedeki arkadaşları aracılığıyla belli adreslere birkaç *İleri* göndertmesini söyledi Çen'e. Böylece onun güvenilir olup olmadığını deneyebilecekler ve Çen'in tereddütleri de dağılmış olacaktı.

Birkaç gün sonra Fu, gazetelerin gerçekten yerlerine varmış olduğunu müjdeledi: "Gördün mü, ben sana söylemedim mi?" diyordu sevinçle.

*

Çelik kalem, matrisin üzerinde temiz ve düzgün izler bırakıyordu.

"...Büyük karşı saldırının seyri içinde, köylülerin zorla askere alınmaya, ekinlerin yağma edilmesine ve ağır vergilere karşı mücadeleleri yeni bir aşamaya girmiştir. Mücadele Güneybatıya kadar yayılmış bulunuyor, her yanda partizan grupları oluşuyor. Silahlı partizanlar günlerden beri Seçuan'ın kuzeyinde ve doğusunda olduğu gibi, Kveyçov'da da düşman birliklerini yenip çoğaltıyorlar. Güney Yunnan'daki partizanlar..."

Çeng Kang bütün dikkatini önündeki matrise vermiş, alışkın hareketlerle yazmaya devam ediyordu:

"...Amerika'nın ve Çan Kay-şek'in çok sayıda askeri birliği Güneybatıda yoğunlaştırma teşebbüsleri, daha şimdiden başarısızlığa mahkûm edilmiş bulunuyor. Seçuan, Sikang, Yunnan ve Kveyçov'daki ikinci cephe hattının bütün birlikleri, partizanların göz açtırmaması sonucu yedek kuvvet olarak işe yaramaz duruma gelmişlerdir..."

Çeng Kang, uyuşan parmaklarını ovuşturarak yazdığı metni dikkatle okudu ve sonra *İleri*'nin başlıklarını bir defa daha gözden geçirdi:

"Öğrencilerin ağır yaşama şartlarına karşı verdikleri mücadeleyi destekleyin!"

"Silah fabrikası işçilerinin cephane imalatının artırılmasına karşı mücadelede kazandıkları yeni zafer."

Ayağa kalkarak biraz su doldurdu. Hiç uykusu yoktu. Bu yüzden tekrar oturarak baskı makinesinde yapmayı düşündüğü değişiklikler üzerine kafa yormaya başladı. Çok geceler, elinde sivri uçlu bir kurşunkalem ve önünde bir yaprak beyaz kâğıtla sabahlara kadar böyle oturmuştu. Kalemin ucunu dişleri arasında kemirerek düşünüyor, düşünüyor, fakat önündeki kâğıt hep boş kalıyordu.

Çeng, daha iyi ve daha verimli bir baskı tekniği geliştirmek istiyordu. Bunun için her türlü imkânı denemişti. O köhnemiş baskı makinesini çoktan bir kenara atmıştı. Şimdi eğer boyayı iyi zımparalanmış bir bambu çubukla sürerse, 2 500 nüsha kadar kursuz olarak basabiliyordu. Bundan başka, baskı boyasının karışımıyla ve kâğıdın cinsiyle de birçok denemeler yapmış ve hatta bir defasında istediği gibi ince, fakat dayanıklı bir kâğıt bulabilmek için, bütün şehrin altını üstüne getirmişti. Fakat buna rağmen hâlâ çok az basabiliyordu. Bu yüzden hayalindeki baskı makinesini yaratıncaya kadar kafa yormaya kararlıydı. Kol kuvvetinin yerine başka bir şey düşünmesi gerekliydi. Elektrik kullanamazdı. Hem pahalıydı, hem de motor fazla gürültü çıkarırdı. Fakat bir ayak pedalı yapar ve silindiri de buna uygun olarak monte ederse, iki eli de boş kalırdı... Belki de en iyisi, matbaalardaki gibi ofset baskı yapmaktı.

Makineyi gözlerinin önünde görür gibi oldu. Fakat kalemi eline alıp planı çizmek isteyince, yine her şey silikleşip gözlerinin önünden kayboldu. Yeniden kurşunkalemi kemirmeye başladı. Anlaşılan, her şeyi henüz bütün ayrıntılarıyla düşünmemişti.

Kapının tıklatılmasıyla kendine geldi.

"Kim o?"

"Li Çing-yüan."

Çeng Kang sevinerek kapıyı açtı.

"Bu saatte hâlâ çalışıyor musun?" Li masanın yanına yaklaşarak gözlüğünün camlarını sildi. "Yine mi makine?"

"Sadece deneme yapıyorum..."

"Böyle hiç dinlenmemen hoşuma gitmiyor. Unutma ki, iyi bir yay bile çok fazla gerilirse kopar."

Çeng Kang gülmekle yetindi: "Vız gelir bana. Aksine, ne kadar çok çalışırsam, o kadar güçlü hissediyorum kendimi."

"Siz ikiniz galiba bir yarışmaya girdiniz."

Bu "ikiniz" sözünü özellikle vurgulamıştı. Cebinden bir kâğıt çıkararak Çeng Kang'a uzattı.

"İşte mektubunun cevabı."

Çeng Kang ne olduğunu hatırladı. Li Çing-yüan kendisine ilk defa geldiğinde yine böyle ılık bir aşkamüstüydü. Sırtında Avrupalı bir elbise ve gözlerinde siyah çerçeveli gözlükler vardı. Li, tecrübeli ve sakin bir yoldaşı. Siyah çerçeveli gözlüğünün ardındaki miyop gözleri, düşüncelerini ve duygularını açığa vurmuyorlardı. Olsa olsa, arada sırada dudaklarında beliren belli belirsiz tebessümünden bir şeyler çıkarabilirdi insan. Ağarmış saçları mücadeleyle geçirdiği uzun yılları anlatıyorlardı. Çok konuşmasını sevmiyordu. Söylemek istediklerini birkaç kelimeyle kısa ve özlü bir şekilde ifade etme yeteneğine sahipti. Doğruluk ve titizlik çalışmalarının temel kuralıydı. Bu sefer Çeng Kang'a getirdiği, sadece öylesine yazılmış bir matris değil, eksiksiz bir haber tutanağıydı. Her şey tertemiz ve çok güzel yazılmıştı. Tek bir hata yoktu. Bu, *Sinhua Ajansı*'nin haberlerini dinleyen yoldaşın, Parti çalışmasını son derece ciddiye aldığını gösteriyordu.

Nasıl bir insan bu acaba, diye kendi kendine sormuştu Çeng Kang. Belki o da kendisi gibi gündüzleri çalışıyor, akşamları ise radyonun başına geçerek, bütün parazitlere rağmen, Kurtarılmış Bölgelerden haberleri dinlemeye çalışıyordu. Ve bu işi cumartesi, pazar demeden, bütün yıl boyunca dur durak bilmeksizin, her akşam saatlerce yapıyordu...

"Ona bir kere olsun mektup yazamaz mıyım? Bunun gizlilik kurallarına aykırı olduğunu biliyorum. Ama yalnız bir defa yazacağım, isimsiz..." diye ricada bulunmuştu Çeng Kang.

"Kabul, yalnız bir defaya mahsus, ama kısa yaz" diye razı olmuştu Li Çing-yüan.

Yazacak o kadar çok şey vardı ki! Sonunda bütün duygularını ve hayranlığını şu bir tek cümlede toplamıştı:

"Sana devrimci mücadele selamlarımı yollarım!"

Bugünlerde cevap bekliyordu. Acaba kendinden genç mi, yoksa daha yaşlı bir yoldaş mıydı? Erkek miydi, yoksa kadın mıydı? Muhtemelen olan bir şey varsa, o da iyi bir yoldaş olduğuydu.

Şimdi cevap elindeydi. O da bir cümleden ibaretti:

"Hasretle ellerinden sıkırım!"

Li Huan-min

"Saat on bir olmuş. Demin birisi beni alıkoydu. Bu gece sende kalacağım." Li cebinden bir haber tutanağı çıkararak Çeng'e uzattı.

"İyi, sen yatakta uyu. Ben kendime şurada bir yer yaparım."

"Yatağa ikimiz de sığarız. Hem bu gece sana biraz yardım etmek istiyorum. Ayrıca, bana öyle geliyor ki, çizdiğin planın dışında da kafanı kurcalayan şeyler var senin."

"Evet, yeni baskı makinesi biterse işim bayağı hafifleyecek. O zaman bana başka bir görev daha verebilirsiniz, diye düşündüm. *Ta-arruz* u da ben basamaz mıyım?"

"Bu olmaz işte!" diye kesinlikle reddetti Li, "İki gazeteyi de aynı yerde basmak örgüt disiplinine aykırıdır. Eğer bir şey olursa, ikisi birden elden gider."

"Peki, haberleri dinlesem nasıl olur? Gerçekten fazla bir işim kalmıyor."

"Hem adama mektup yaz, hem de sonra elinden işini almak iste!" Li Çing-yüan'ın bu akşam bambaşka bir hali vardı. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşıp duruyor, sigaranın birini söndürüp birini yakıyordu.

"Ben de eskiden aynı senin gibiydim, yalnız böyle kuvvetli değil. 1935 yılında Nanking'deyken ben de sabahlara kadar yazıp basardım. Sonraları hapishaneye düşünce sıhhatim bozulmaya başladı. Nanking'in kışı Çungking'inkine benzemez, bunu bilesin. Her gece sobasız odada, donmuş parmaklarla yazı yazardım, sonra da benim müzelik baskı makinesinde basardım. Gecenin sessizliğinde öyle ses çıkarırdı ki! Evet, gizli baskıda çok şey gelir insanın başına, çok ilginç bir iştir!"

"Son iki günün haberleri özellikle sevindirici" diye canlı bir tavırla devam etti, "Sana matris yazmaya yardım edeyim. Bakalım eski mesleğimi unutmuş muyum?"

Çeng Kang ona bir plaka, çelik kalem ve mumlu kâğıt verdi. Li Çing-yüan oturarak, demin getirdiği haberlere bakıp yazmaya başladı.

Çeng Kang yanı başında dikilmiş onu seyrediyordu. Li daha birinci satırı bitirmeden, ne kadar çabuk ve becerikli yazdığına hayret etti. Li'nin yazış tarzı kendisinininkinden daha başkaydı. Li, her kaviste ve hatta iki çizginin kesiştiği yerlerde çelik kalemi kaldırıyordu. Çeng Kang gözlerini Li'nin elinden ayıramıyordu. Bu yazış tarzının ken-

dininkinden çok daha üstün olduğunu anlamıştı. Bu şekilde yazılan matrisler o kadar kolay yırtılmayacağından, daha çok sayıda basılabilir ve aynı zamanda, çizgilerin kesiştiği yerlerde siyah lekeler belirmeyeceğinden, daha okunaklı çıkardı.

"Ne güzel yazıyorsun!" diyerek iyice sokuldu Çeng Kang. Li'nin yazdığı metni okudu: Mücadelelerinin zafer haberleriydi. Tevekkeli değil, Li bu akşam bu kadar neşeliydi. Mutlu haberi de kendi eliyle yazmak istemişti.

"Bu kalemde iş yok, iyi sertleştirilmemiş." Kalemin çelik plakaya sürtünmekten kütleşen ucunu yokladı. "Bir kere de gramofon iğnesiyle dene, onlar daha serttir. Daha ince ve okunaklı yazabilirsin. Yalnız biraz bilmek lazım."

Tekrar yazmaya başladı. Odada çelik kalemin çıkardığı hafif ve ahenkli seslerden başka bir şey duyulmuyordu.

Li, büyük harflerle başlığı yazdı:

"Kuzeybatıdaki savaş cephesinden zafer haberleri: Yenan yeniden kurtarıldı!"

Bu ılık ilkbahar gecesinde, hava ağarınca kadar çalışarak sohbet ettiler. Sabah olduğunda Li, gitmeden önce Çeng'e dönerek:

"Sana bir şey söylemem gerek, Çeng Kang. Bu senin basacağın son *İleri* olacak" dedi.

"Neden ki?" diye hayretle sordu Çeng Kang.

"Birincisi, gazetenin tirajı artırılacak. Şehir komitesi gazeteyi dizgi-baskı olarak çıkarmaya karar verdi. İkincisi, hep aynı yerde basmak da çok tehlikeli, düşmanın dikkatini çekebilir. Zaten şimdi yeni bir istihbarat örgütü de kurmuşlar..."

"Dizgi-baskı mı olacak dedin?" Çeng Kang'ın gözleri sanki "onu da ben bassam, olmaz mı" diye yalvarıyordu.

"Cephane imalatı artırılacakmış. Senin işyerinde çetin mücadeleler olacak demektir. Parti sana yeni ve önemli bir görev verecek. Daha fazlasını gelecek defa anlatırım. Elindekini çabuk bitirmeye bak ve her an hazır ol!"

Li çabucak hesapladı: "Bugün perşembe, üç gün içinde bitirirsin. Pazar günü tam saat 12'de gazeteleri alması için birini gönderirim."

"Mutlaka bitireceğim!" diye heyecanla söz verdi Çeng Kang.

VI

Bulutlu gecenin karanlığında yükselen muazzam bina, bütün görkemine rağmen kasvet vericiydi. Kalın perdeler dışarıya zerre kadar ışık sızdırmıyorlardı. Sanki sıçramak üzere sinmiş bir canavarı andırıyordu bina. Ara sıra yük arabalarının farları, karanlığı delerek yükseklerdeki yazıları aydınlattıktan sonra, demir kapıların ardında kayboluyorlardı.

Binanın içinde hummalı bir faaliyet hüküm sürmekteydi. Ses geçirmez odaların ardında, telsiz ve telgraf cihazlarının maniple tıkırtıları gece gündüz kesilmiyordu. Çok uzaklardaki alıcı istasyonlarına kadar şifreli haberler tellenmekteydi. Elektrikli cihazların vızıltıları arasına çeşitli sesler karışıyordu: "214, cevap ver, 214... Kesin bilgiler gelir gelmez harekete geçilecektir..."

Konuşmacı gizli emri bir robot gibi tekrarlayıp duruyordu: "Bir an önce örgütsel faaliyetlerini araştırın! İzlemeye devam edin!"

Buradan gece gündüz alınıp verilen bütün bu telefon konuşmaları, şifreli haberler, Güneybatı Çin'in Seçuan, Sikang, Yunnan ve Kveyçov eyaletlerini kapsayan geniş bir bölgedeki casusluk faaliyetlerini yönlendiriyorlardı.

Şatafatlı dış kapının üzerindeki işaretleri gündüzleri çok uzaklardan okuyabilmek mümkündü: "Sosyal Yardım Merkezi." Uzaktan lüks bir villayı andırmasına rağmen, yapının çevresine hâkim olan askeri hava, uğursuz ve kasvetli bir mahkeme binası izlenimini veriyordu.

Güneybatı Yönetim Bürosu'nun 2. Şubesi'ydi burası, yani Savunma Bakanlığı Gizli Servisi'nin takma ismi. Kapıdaki "Sosyal Yardım Merkezi" yazısı sadece bilmeyenlerin gözünü boyamak içindi. Bu gizli servis, devasa bir örümcek ağına benziyordu; casusluk merkezleri, grupları, istasyonları ve üsleriyle muazzam bir zulüm ağı.

Bütün bu görünmez ipler, zehirli kara örümceğin yuvasını teşkil eden bu binada birleşiyorlardı. İplerden birinin hafifçe titreyişi, bütün ağı harekete geçiriyor ve yuvayı hummalı bir faaliyete sokuyordu.

Fakat bu ağı harekete geçiren, ne sayısız küçük örümcekler, ne onların kana susamış hempaları ve ne de telsizcilerdi. Tüm faaliyet ve bütün eylemler, saldırılar, izlemeler, ilişkiler, bizzat zehirli örümceğin başının altından çıkıyordu. Bu tek adam buranın kayıtsız şartsız hâkimiydi. Sadece o karar veriyor ve burada olup biten her şeyi o yönlendiriyordu. Şu anda, üçüncü kattaki bürosunda, bir döner koltukta hareketsiz oturuyordu. İriyarı cüssesi, sinekkaydı traşlı kara yüzü, kalın, çatık kaşları ve yağlı, ifadesiz çenesiyle burada oturan ve önündeki evrakları imzalamakla meşgul olan bu adam, bu binada kudret ve iktidarın simgesiydi. Yakalarında ışıllı parıldayan altın kaplama erik çiçeği işaretleri rütbesini belirtiyorlardı.

Ortada rengârenk bir halı, koca bir divan, bir çay masasının üzerindeki kristal sigara takımlarıyla son derece lüks bir odaydı burası. Çiçekli bir tabağın üzerindeki minyatür manzara bu lüksü daha da vurguluyordu. Odanın tam orta yerinde kocaman, siyah bir yazı masası vardı. Masanın arkasında askeri haritalar asılıydı.

Masanın başındaki adam, en kısa bir zaman içinde emir ve uygulamaya dönüşecek olan evrakları inceliyordu. Çoğu zaman kanla sonuçlanırdı bu emir ve uygulamalar. Her zamanki gibi şimdi de yan taraftan çığlıklar duyuluyordu.

"Konuşacak mısın, konuşmayacak mısın? Konuş!"

"Kimin emri altındasın? Söyle!"

Kırbaç havada ısıklık sesleri çıkararak şakladı.

Masadaki adam doğrularak bir sigara yaktı. Zevkle bir soluk çekti. Bu sesler onun için müzik gibiydi. Yüzünde buz gibi bir tebessüm belirdi.

Geçen yıllarla birlikte buradaki hayata alışmıştı. İşkence edilenin çığlıkları herhangi bir nedenden dolayı ne zaman kesilse, hemen bir boşluk ve korku hissedirdi içinde. Ancak bitmez tükenmez uzun sorgular sırasında kendini mutlu hissedişiyor, varlık ve kudretini doğrulayan bir sarhoşluk duygusuna kapılıyordu. Öldürmek artık onun için bir meslek olmuştu. İstihbarat şefi Mao Yen-feng'in yıllardan beri sağ kolu haline gelmişti. Diğer casusluk şefleri

arasında önemli bir yeri vardı. O olmasa casusların ve cellatların çoğu işsiz kalırdı. Bir sürü unvan ve rütbe kazanmıştı. Kısaca, 2. Şube şefi, istihbarat şefi, Ordu Bürosu mensubu ve bu binanın efendisi piyade tuğgeneral Şö Peng-fe'ydi o. Sadece tuğgeneralliğe kadar yükselebilmesinin nedeni, Ordu Bürosu'nun eski şefi Day Li'nin bu rütbede ölmüş olmasıydı. Bu örgütün mensupları daha yüksek rütbelere terfi ettirilemediğinden tuğgeneral olarak kalmıştı.

Aşağıda bir araba fren yaparak durdu. Herhalde birkaç saat önce tutuklanmasını emrettiği kimseler getirilmişti. Karmakarışık bir gürültü ve oraya buraya koşuşan ayak sesleri duydu. Bütün bunlar onun emriyle, onun iradesiyle oluyordu. Tekrar bir sigara yakarak, önüne yeni bir evrak dosyası çekti.

Çok önemli bir dosyaydı bu: Gizli bir konferansın tutanakları. Güneybatı Yönetim Bürosu Şefi Cu Şao-liang yönetmişti bu konferansı. Şö, tutanağı önce işi biten evrakların arasına attı. Fakat sonra fikrini değiştirerek, zafer neşesi içinde metni dikkatle bir daha okumaya başladı:

"Aralıksız grev düzenleyen, silah ve cephane üretimini baltalayan, ikmali engelleyen, halkı kıskırtan ve Çungking'in güvenliğini tehdit eden komünist eşkıyaların yönetim organlarını en kısa zamanda yok etmek için tüm güçlerimizi seferber edebilmemiz gerekmektedir. Bu amaçla Güneybatı Yönetim Bürosu'nda bir istihbarat şubesi teşkil edilecektir. Şube Şö Peng-fe'nin emri altında olacak ve şef yardımcılıklarına Yen Zuy ve Şen Yang-çay getirileceklerdir. Kovuşturma amaçları için silahlı kuvvetlerin ve gizli servislerin bütün mensupları istihbarat şubesinin emri altına gireceklerdir..."

"Posta kontrol kısmına İleri dergisi ve onu dağıtanlar ve alanlar hakkında en sıkı bir takibatta bulunması emredilir. Postanelere ve posta kutularının yanına gözcüler konacaktır... Kızıl yayınlar, kültürel yaşam ve solcu gazeteciler gözlenecektir..."

"Demokratik örgütlere sızılacaktır. Gizli komünist örgütle bağ kurulacaktır..."

"Huaying Dağları'ndaki temizleme harekâtına paralel olarak bütün komünistler tutuklanacak ve örgütsel ilişkileri tespit edilecektir.

"İşyerlerinde ve maden ocaklarında gözetim sıkılaştırılacak ve özellikle silah sanayiinde kontrol artırılabacaktır..."

Bu konferansta İstihbarat Şubesi başkanlığına getirilmiş, bütün ilgili organlar onun emrine verilmişti. En büyük rakibi Yen Zuy'un üstünde bir mevkiye getirildiğine son derece seviniyordu. Doğrusu bu atama büyük bir şans eseri idi. Bunu, Yen Zuy'un gizli bir servisin şefi olması dolayısıyla açık çalışmamasına borçluydu. Ordu Bürosu içinde eskiden beri birbirini hem tamamlayan, hem de kontrol eden "resmi" ve "gizli" görevler vardı. Aslında "resmi" ile "gizli" arasındaki bu farkın bir bahaneden ibaret olduğunu ve Cu Şao-liang'ın kendisini Mao Yen-feng'in yanında mahsus göklere çıkardığını biliyordu tabii. Yen Zuy'la boy ölçüşecek durumda olmadığını da farkındaydı. Şö Peng-fe henüz bir yarıbayken, o Day Li'nin sağ koluydu. Bu binada ve "Çin-Amerikan İşbirliği Örgütü'nün" (SACO)* merkez binasında tuğgeneral olarak yönetici bir mevki vardı. Fakat inatçılığı yüzünden, Day Li'nin ölümünden sonra yerine geçen Mao Yen-feng'le çatışmış ve bu yüzden yıldızı sönmeye başlamıştı. Bunun üzerine Yen Zuy merkez şubesindeki görevini terk etmek zorunda kalarak, Güneybatı Ordu Bürosu'nun gizli işler sorumlusu, yani bu bölgenin Gizli Servisi'nin şefi olmuş ve böylece Mao Yen-feng'in eski başyaveri Şö Peng-fe, onunla aynı seviyede bir mevkiye getirilmişti. Ve şimdi de Şö, İstihbarat Şubesi şefliğine atanmış, Yen Zuy ise onun yardımcısı olmuştu.

Bütün bunlara rağmen yine de canı sıkılıyordu, Yen Zuy hiç sinmediği gibi, tersine küstah tavırlar alıyor ve ortak çalışmayı arkadan baltalıyordu. Bunun da nedeni SACO'nun tüm örgütünün Güneybatı bölgesine bağlı oluşuydu. Ayrıca Amerikalı özel danışman, bu bölgedeki çalışmalarla özellikle yakından ilgilenmekteydi. Yen Zuy'un niyeti açıktı. Bu örgütün vurucu gücüne dayanarak tek başına çalışmak ve Şö Peng-fe'yi faaliyetlerin dışında bırakmak istiyordu. Yen Zuy'un şu sırada harekete geçmesi en büyük korkusuydu. Acaba yeterli bilgi toplayabilmiş miydi? Ya gizli örgütün izini bulmuşsa?

* "Sino-American Cooperation Organisation" kelimelerinin ilk harfleri.

Fakat şimdi bu konuda fazla kafa yormak istemiyordu. Düşüncelerini tekrar kontrol altına almaya çalıştı. Ötekinin kendisinden daha ilerde olabileceğine ihtimal vermiyordu. Karda yürüyüp izini belli etmeyen komünistlerle başa çıkmak, Yen Zuy gibi bir tilkinin bile harcı değildi. Zaten ona asıl sıkıntı veren yalnız Yen Zuy değil, özellikle komünistlerin gizli çalışmada gösterdikleri bu büyük dikkat ve hünerdi. Şimdiye kadar işe yarar en ufak bir iz bile bulamamıştı.

Yaveri elinde bir evrak dosyası olduğu halde içeri girdi. Rahatsız etmemek için odayı hemen yine terk etmek üzereydi ki, Şö Peng-fe başını kaldırmaksızın sordu:

"Yeni bir şey var mı?"

"Cu'nun bürosundan bir yazı geldi." Biraz duraksadıktan sonra alçak sesle devam etti: "Soruşturma Bürosu, Yen Zuy'un yeni atanan Amerikalı özel danışmanla sıkı ilişkileri olduğunu öğrenmiş bulunuyor..."

"Ne dedin?" Şö'nün gözlerinde kızgın bir parıltı belirdi. Fakat hemen kendisine hâkim olarak kısaca emretti:

"Soruşturma sürdürülsün!"

Yeni gelen evraklardan, üzerinde "Gizli, Çok İvedi" yazan birini önüne çekti. Üstünde kırmızı işaretlerle *Güneybatı Yönetim Bürosu* yazılıydı. İlk bakışta göze çarpan bir "Cu" yazısı göndereni belirtiyordu. Şö duraksayarak zarfı açtı. Okudukça yüzü asılıyordu. Yine yukarıdan sıkıştırıyorlar, İstihbarat Şubesi'nin tek adım bile ilerleme göstermediğinden şikâyet ediyorlardı. Partizanlar, pirinç ayaklanmaları, sabotaj eylemleri, ikmal zorlukları ve yine partizanlar. Ekselanslarının emri açıktı: Derhal, en kısa zamanda... "Hep aynı hikâye" diye homurdandı.

"Yeni bir haber! Çungking istasyonu arıyor!" diye seslenen yaverin sesi, Şö Peng-fe'yi kara düşüncelerinden sıyırdı. Ahizeyi eline alarak adını söyledi.

"Posta kontrolü *İleri*'yi mi ele geçirdi dedin? Kim göndermiş? Ne demek tespit edilemedi?"

Karşı taraftakinin çaresiz özürleri Şö Peng-fe'yi daha da çileden çıkarıyordu. Avazı çıktığı kadar bağırdı: "Generalissimo'nun* emri, anlıyor musun? *İleri*'nin yuvasını üç gün içinde bulacaksınız, yoksa kellenizi yok bilin!" Homurdanarak ahizeyi yerine bıraktı.

* Bağımsız askeri iktidar sahipleri. Burada Çan Kay-şek.

Beyaz bir ışık yanıyordu ikinci katta. Küfür sesleri ve çığlıklar geliyordu yukarıya. Bu işkence müziğini dinlemek de artık zevk vermez olmuştu Şö'ye. En kötüsü, İstihbarat Şubesi kuruldu kurulalı hiçbir ilerleme kaydedilmemiş olmasıydı. Bütün işler ters gidiyordu. Havaya uçurulan silah depoları, cephane nakliyatı; hiçbiri aydınlatılamamıştı. Her bir tarafta dağıtılan *İleri*'nin yuvası da bulunamamıştı. Her gün bin bir türlü dilekçeyle dilenciler gibi başına musallat olan öğretmenlerle bile başa çıkamıyordu artık.

Cu Şao-liang'ın onun yeteneksizliğini nasıl dünya âleme teşhir edeceğini ve amirlerinin mahvedici bakışlarını görür gibi oldu. Kim bilir, belki günün birinde kendi durumu, emrinde çalışanlarınkinden daha da kötü olacaktı. Bu düşünceyle titredi. Odanın sessizliğinde kol saatinin hafif tik taklarını bile duyabiliyordu. Akrep o anda tam on ikiyi gösteriyordu. Alıcı ve verici cihazlarının sesleri kesilmiş, yalnız sorgular aralıksız sürüyordu.

Bütün bu işkenceler, bu faaliyetler neye yarıyordu ki? Eğer şimdi de bir şeyler yapamazsa, bütün cephelerde çıkınaza girmiş olan iç savaş gibi, o da hapı yutmuş olacaktı. Ansızın ayağa kalktı. İçindeki bu boşluk ve güvensizlik duygusuna katlanamaz olmuştu artık. Bir an sessizce ayakta dikildikten sonra bürodan çıktı.

Haykırışlar ve çığlıklar ona yol gösteriyordu. Sorgu yapılan bir odaya girdi. Sigara dumanlarıyla karışık boğucu bir hava çarptı yüzüne. Aşağı yukarı otuz yaşlarında bir adam işkence masasına bağlanmıştı. Şö'nün adamlarından biri elinde kızgın bir demir olduğu halde ona yaklaşıyordu. Şö, adamlarla hiç ilgilenmeksizin doğru pencerenin yanına giderek perdeyi araladı. İçindeki sıkıntıyı gidermek için temiz havaya ihtiyacı vardı. Yüzüne çarpan ince yağmur biraz aklını başına getirdi.

İşkence edilen adam avazı çıktığı kadar bağıriyordu. Suratına bir kova su çarptılar.

Şö geri dönerek işkenceciye doğru yürüdü.

"Kim bu?" diye sordu.

"Yünyang ilçesinden" diye saygılı bir ses cevap verdi.

"Bu üçüncü gün, hâlâ konuşturamadınız mı?"

"Şimdi, şimdi konuşacak efendim. İki defa canını burnundan getirdim. Artık daha fazla dayanamaz."

İşkence gören, yavaş yavaş baygınlığından ayılarak korku dolu bakışlarını çevresindeki silik gölgelerde gezdirdi, zorlukla soluk almaya çalıştı.

Şö Peng-fe ona doğru yaklaştı.

"Görevin nedir?" diye sert bir sesle sordu.

Adamın bakışları yakasındaki altın rütbe işaretlerine takılmıştı. Başı önüne düşerek kendi kendine konuşur gibi titrek bir sesle cevap verdi: "İlçe temsilcisi."

"Partideki görevini soruyorum!" diye bağırarak ayaklarını hırsla yere vurdu Şö.

"Partideki görevim mi...?" Adam işkenceciye bakarak çaresizlik içinde gözlerini yumdu. "Onun dediği gibi... İlçe komitesi sekreteri." Patlamış dudakları heyecandan titriyordu.

Şö, "Yeter, kesin!" diye emrederek odadan çıktı. Görünüşe bakılırsa adam artık konuşacaktı. Anlaşılan komünistler arasında da kolay teslim olanlar çıkıyordu. Ne olurdu bunların sayısı biraz daha fazla olsa!

Koridorda tekrar rahat nefes almaya başladı. Hoş bir serinlik vardı burada. Bu uzun koridoru nedense çok seviyordu. Onun gibi adamlar sık sık geceleri de çalışmak zorundaydılar. Sadece her an cesur olmak, sürekli pusuya yatmak, her zaman uyanık olmak yeterli değildi. Aynı zamanda düşmanın azmini kırmak ve tam en uygun anda darbeyi vurabilmek için, onun bütün ruhi, bedeni, ailevi ve kişisel zaafalarını ustaca kullanmak gerekiyordu. Üstünlüğünün ve hızlı mesleki yükselişinin sırrı buydu işte. Bu koridor ona çok zaman yeni bir mücadele hırsı kazandırmıştı. Bugün nasıl olacaktı acaba? Derin bir uykuya yatmış gibi duran karanlık ve ürkütücü şehre doğru baktı.

Bütün vücudu hazan yaprağı gibi titreyen yaşlı bir adam yanından geçirilerek sorgu odasına götürüldü. Şö hiç orali olmadı. Yalnız, kapının açık bırakılması için işaret etti. İçerde olup bitenleri izlemek istiyordu.

Başhakim Cu Çie sorguya başladı:

"Adın ne?"

"Bendenizin ismi Çiang'dır, muhterem başkan beyefendi"

"Bütün adını öğrenmek istiyorum" diye sert bir sesle yeniden sordu.

"Ben... Bana Çiang dede derler."

Yumruğunu dosyanın üzerine indiren hakim öfkeyle bağırdı:

"Adını soruyorum sana, sersem herif!"

"Bendeniz... Ping-cang."

"Kaç yaşındasın?"

"Geçen yıl yaş günüm vardı... Şimdi altmış bir."

Bu sorgu Şö'nün sinirine dokunmaya başlamıştı. Fakat tam o sırada arkalardan bir yerden son derece sert bir ses sordu: "Partiye ne zaman girdin?"

"Bin dokuz yüz... bin dokuz yüz otuz altıda."

Şö merakle dinlemeye devam etti.

"Kefilin kimdi?"

"Vang Ciu-ling..."

"Giriş formaliteleri neydi?"

"İki... ya da üç resim verdim, sonra bir parti kimliği aldım."

Şö irkildi. Parti kimliği mi? Komünistler ne zamandan beri üyelerine kimlik kartı veriyorlardı?

"Peki, ne iş yapıyordun partide?"

"Hiç... hiçbir şey... hiçbir işim yoktu benim..."

"Saçmalama!"

"Muhterem beyefendi, vallahi ben hep çayhanede oturup çay içiyordum, sohbet ediyordum. Arada sırada limanda biraz para da topladım..."

Belki de limandaki işçi hareketine katılmıştı? Ama meselenin bu kadar basit olmadığını düşündü Şö.

"Peki, partiye niçin girdin?"

"Hiç... sadece öyle..."

"Doğru söyle, kıvırtıp durma!" Yumruk yine masanın üstüne indi.

"Hep Vang'ın kabahati... Ne kadar çok olursak, o kadar iyi olacağını söylemişti bana. Sonra önderimizin adı da Çiang'mış... Ve eğer Merkezi Ordu Seçuan'a gelirse bizim için çok daha iyi olurmuş. Ben de kaydoldum..."

"Sen hangi partiden söz ediyorsun Allah aşkına?"

"Ben de pek iyi bilmiyorum. Vang, isminin şey... Galiba Gu-omindang olduğunu söyledi."

"Hay Allah belanı versin!" diyerek köpürmeye başladı Şö, "Böyle manyakları nereden buluyorsunuz?" Öfkeli adımlarla, soluk soluğa bürosuna döndü.

Lambanın ışığı yine endişeyle kırışan yüzüne düşüyordu. Bütün bu evrak yığını saçmalaktan başka bir şey değildi. Daha önce okumuş olduğu bir mektup geçti eline. Mektup Şen Yang-çay'dan geliyordu. Gizli Servis şef yardımcısı olan Şen Yang-çay, SACO hizmetinde bulunuyor ve Yen Zuy ile hiç geçinemediğinden, orada kendisini son derece rahatsız hissediyordu. Şö, eski arkadaşının içinde bulunduğu ruh halini çok iyi anlıyordu, ama şimdi böyle sızlanıp yakınmanın, bu kadar karamsarlığa düşmenin sırası mıydı? Doğum gününü bile kutlamamıştı. Çevrelerinde her şeyin çökmekte olduğu bir zamanda buna şaşmamak gerekirdi. Kendi durumu da ondan pek farklı değildi.

Polis komiserliğinden gelen henüz açılmamış bir mektup daha vardı önünde. Düşünceli bir tavırla mektubu elinde tarttı. Acaba yine kötü bir haber miydi? Yoksa nihayet olumlu bir haber mi?

Zarfı yavaşça açtı. Suratı yine asıldı, çizgileri derinleşti. Silah fabrikasındaki iki kundakçının idam kararıydı bu.

Yazılar gözlerinin önünde uçuşmaya başladılar. Eli ayağı kesilmişti, vücudu felce uğramış gibiydi. Böyle anlarda kendi kendinden şüpheye düşer, artık her şeyin bittiğini zannederdi.

Ne yapmalıydı? Bu ikisini kurban edecek miydi? Bu yangın hikâyesi o zamanlar çabucak her tarafa yayılmıştı. İşçi ve öğrenci hareketleri dalga dalga yükselerek üzerine doğru geliyordu. Önce taviz vermek istememişti. Yangından az önce, işçiler fabrikanın genişletilmesine engel olan kulübelerinin yıkılmasına karşı koymuşlardı. Direniş dalgası öyle büyüktü ki, cephane imalatının artırılması planları tehlikeye düşüyordu. Sonra Savunma Bakanlığı'ndan, direnişin sert bir biçimde kırılması için bir emir geldi. Bunun üzerine her şeyi göze alarak, işçileri oldubittiyeye getirmek için kulübelere kundak koyma emrini vermişti. Başarı, ona muhakkak görünüyordu. İşçiler şiddet karşısında geri çekilmek zorunda kalacaklardı.

Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı, her şey düşündüğünün aksine gelişti. Fabrika yangından zarar görenlere tazminat ödemek zorunda kalmış ve fabrikayı genişletme planları da aksamıştı. Fakat bununla da iş bitmemişti. İşçiler rahat vermiyorlar, yangın

hikâyesinin tümüyle açıklığa kavuşmasını talep ediyorlardı. Bu durum ona büyük bir huzursuzluk vermekteydi. Eğer bu darbeyi si-neye çekip bir uzlaşmaya varmazsa, direnişin önünü alamayacaktı. Tehlikeli bir şekilde gelişme eğilimi gösteren durumu kurtarmak için, halkı yatıştırmak gerekiyordu. Mektubu ve iki adamın adını tekrar okumaya gerek görmeksizin talimatını yazdı: "Halkın öfkesini yatıştırmak için, bir an önce herkesin gözü önünde idam edilsinler!"

Kalemi masanın üstüne fırlattı, elinden kayan kâğıt, karanlık bir köşeye doğru uçtu.

Şimdi kendisini çekemeyenlerin, onu nasıl tefe koyacaklarını, be-keriksizliğiyle nasıl alay edeceklerini gözlerinin önüne getirdi. Onu kişisel emirlerle tepedên tehdit eden Güneybatı Yönetim Bürosu şefi neyse ne de, asıl şu sivilceli suratlı rakibi Yen Zuy'u ne yapacaktı? Hemcinsleri tarafından izlenen yaralı bir vahşi hayvan gibi, bitkin bir halde koltuğuna yığıldı kaldı...

"Yeni bir haber!"

İrkilerek kendini topladı. Şimdi hiçbir şekilde sükûneti ve hâkimiyeti elden bırakmamalıydı. Zaafını açığa vurmamalıydı. Yüzü gerginleşti, gözleri yine ışıldamaya başladı. Eğilerek yere düşen yazıyı çabucak kaldırdı.

"Gir!" diye sert bir tonla seslendi. Sesi az önce içinde olup bi-tenleri hiç açığa vurmuyordu.

İşkence memuru ona bir sorgu zaptı uzattı. Sonra masanın önünde hazır ol vaziyetinde durarak heyecanlı bir sesle konuştu: "Hepsini ele geçirdik efendim. Her şeyi itiraf etti!"

Adam saygıyla yanında beklerken, Şö Peng-fe sorgu zaptını can sıkıntısıyla gözden geçirdi.

"Nasıl, polis komiseri de mi onlardan?.."

"Evet efendim" diye tasdik etti işkenceci. "Yünyang ilçe polis ko-miseri, ilçe meclisi başkanı, üç şube şefi, lise müdürü ve mahkeme başkanı, hepsi de komünist. İyi bir av olacak bu!"

"Mahkeme başkanı da ha? Ve de polis komiseri?" Bunda bir bit yeniği vardı mutlaka.

"Her şeyi bizzat itiraf etti efendim. Polis komiseri silahlı ayak-lanmadan sorumlumuş!"

"Komünistleri yok etmek için de o sorumlu değil miydi?"

"Evet efendim, yönetim kademelerine girmesi için komünistler tarafından görevlendirilmiş."

Şö susuyordu. Kafasının içine bir sürü tahminler dolmuştu. Önce bunların üzerinde iyice bir düşünmeliydi.

"Haddim olmayarak bir teklifte bulunmuştum efendim."

"Okudum" diye soğuk bir sesle cevap verdi Şö. Ansızın kendini toparladı ve kâğıdın altına "Hepsi tutuklansın" diye yazdı.

Başını kaldırdı: "Söyle onlara, şu Çiang serserisini de ifade vermeye zorlasınlar. Yünyang'da parti örgütleyicisi olduğunu itiraf etsin."

Sorgu memurunun gözleri sevinçle parladı. Bu iyi bir avdı! İlçe Parti sekreterini ele geçirmiş olacaktı ve kim bilir daha kimleri? Kendisinin de bunda az payı yoktu hani! Oraya bir gemi ve bir tabur asker göndereceklerdi. Alacağı harcırahı düşünmeye başladı. Kesesi yine dolacaktı. Daha sonra alacağı nişanlar da cabası.

Şö Peng-fe'nin bütün bu itirafları hiç ciddiye almadığından habersizdi tabii. Ne zamandan beri bir Parti sekreteri bu kadar çabuk yelkenleri suya indiriyordu? Ve sonra polis komiseri, mahkeme başkanı ve bütün diğerlerinin komünist olduklarına nasıl inanacaktı? Bu Yünyanglının anlattıkları zırvadan başka bir şey değildi. Bütün bunlar mahalli çatışmalardan ibaret olmalıydı. Buna rağmen eyleme geçilmesini emretmesinin sebebi tamamen başkaydı: İllegal Parti örgütünden hâlâ en ufak bir iz bile bulamamıştı. Yukarıdakiler sıkıştırıp duruyorlardı. Bu eylem ona hiç olmazsa biraz soluk aldıracaktı. Böylelikle, tüm bir ilçe Parti örgütünü ele geçirdiğini söyleyebilirdi. Eğer ilerde doğru olmadığı ortaya çıksa bile, itirafları gösterirdi. Sonradan bütün kabahati yükleyebileceği Çiang gibi, bir şamar oğlanı bulmak kolaydı nasıl olsa.

Sorgu memuru emir üzerine çoktan ortadan kaybolmuştu. Gerçi şimdilik biraz rahat soluk alabilecekti. Fakat bununla önündeki meselelerin hiçbiri hallolmuş değildi: Ordu, polis ve istihbarat birliklerine görev dağıtması, çalışmaları düzene sokması gerekiyordu.

Telefon uzun zamandan beri acı acı çalıyordu. Sonunda sabırsız bir tavırla ahizeyi eline aldı.

Telefondaki Şen Yang-çay'dı.

"Doğrusu çok yüreksizsin... Evet, mektubunu aldım" diye cevap verdi Şö, monoton bir sesle. Ansızın gözleri yerinden fırlayarak ayağa fırladı. "Ne dedin? Yen Zuy onların izini mi buldu?"

Karşı taraftaki çok alçak bir sesle konuşuyordu. Şö bunun nedenini biliyordu. Ayrıca telefon hattında sürekli olarak çıtırtılar duyuluyordu. Bu yüzden korkulu bir sesle sordu: "Uzun zamandan beri mi bu iş üzerinde çalışıyor? İzlerini nasıl buldu?"

Şimdi tamamen yıkılmıştı. Yen Zuy gibi anasının gözü bir adam bir daha çıkmazdı. Kendisi hâlâ karanlıkta bocalarken, o izleri bulmuştu bile. Bitkin bir halde koltuğuna çöktü. Ahize elinden kaydı. Etrafında her şey dönmeye başlamıştı.

*

Li Çi-kang, Şen Yang-çay'ın ona bizzat telefon etmesine hayret etmişti. Tam da şefinin teftiş gezisine çıktığı bir zamanda, şef yardımcısının onu telefonla araması çok garipti. Hem, niçin Gizli Servis'e değil de, 2. Şube'ye çağırılıyordu ki? Bütün bunlara bir cevap bulamadı. Fakat bu kesin emre uymaktan başka çaresi yoktu.

Her zamanki gibi derse veya çayhaneye gidiyormuş izlenimini uyandırmak için koltuğunun altına birkaç ders kitabı sıkıştırarak, aheste aheste üniversiteden çıkarak istasyonun yolunu tuttu.

Bir saat sonra gideceği yere varmıştı. No. 32, yani eski meslektaşı Ve Çi-po onu giriş kapısında bekliyordu.

Eski ahbaptılar. Birlikte bir "Çin-Amerikan İşbirliği Örgütü" grubunda "ranger" eğitimi görmüşler, sonra kendisi Gizli Servis'e, Ve Çi-po ise 2. Şube'ye atanmışlardı. Sonraları ikisi de ayrı ayrı görevlerle Çung-king Üniversitesi'ne gönderildiler. Böylece okul arkadaşı da olmuşlardı.

Ve Çi-po o olaydan sonra polis tarafından yine 2. Şube'ye gönderilmişti. Şimdi orada, sırtında bir Amerikan üniforması olduğu halde tatlı bir hayat sürüyordu. Zavallı Li ise, dirseği aşınmış ceketi ve koltuğunun altına sıkıştırdığı birkaç eski kitap ve defteri ile fakir bir öğrenci kılıfına bürünmek zorundaydı. Onu selamlayarak geçmek istiyordu ki, Ve yüzünde bir sevinç ifadesiyle ona doğru koştu: "Tebrik ederim dostum, tebrik ederim!" dedi.

"Niçin tebrik ediyorsun?" diye hayretle sordu Li.

"Geçenlerde üniversitede sana tatsız bir şaka yapmak zorunda kalmıştım. Fakat gördüğün gibi sadece senin çıkarın içinmiş."

Li soğukça gülümsedi: "Herkes kendi efendisine hizmet eder!"

Ve, başını salladı ve esrarlı bir tavır takınarak, "Şube şefi Şö seni bekliyor" dedi.

"Şö mü? Ne yapacak ki beni?"

"Evet Şö. Bu hayırlı bir iş, fakat seni önce kimin tebrik ettiğini unutma dostum!"

Li, Şö Peng-fe'nin lüks bürosuna götürüldü. Odaya girdiğinde divanda oturan Şen Yang-çay'ı gördü. Dolu kül tablalarından anlaşıldığına göre, uzun zamandır orda olmalıydı.

Şö onu mübalağalı bir samimiyetle karşıladı. Ve Çi-po sigara ve çay ikram etmek için koşturup duruyodu. Li, bu ani konukseverliğin altında bir şeyler yattığını sezmişti. Birazdan her şey anlaşılacaktı. Zaten fazla beklemesine gerek kalmadı. Şö alaycı bir tavırla ansızın ilk soruyu sormuştu bile: "Şaping Kitabevi'ndeki çalışmalarınız nasıl gidiyor?"

Li ürktü, böyle bir soruyu hiç beklemiyordu. Şö Peng-fe, Yen Zuy'un en gizli planlarını nasıl bilebilirdi? Yen ona ısrarla, bu işi hiç kimseye açmamasını ve özellikle 2. Şube'yi hiç karıştırmamasını tembih etmişti. Doğrudan cevap vermeye cesaret edemedi, fakat Şö Peng-fe'yi de başından savamazdı. Alçak sesle sordu:

"Şube şefi beni çağırılmışlar, emirlerini öğrenebilir miyim? Size ne gibi bir hizmette bulunabilirim?"

"Oh, hiç de öyle önemli bir hizmette bulunamazsın. Yen Zuy, Çeng Ke-çang'a *Ileri*'nin dağıtımını yaptırıyormuş, öyle mi? Gizli Servis şefi komünistlere hizmet ediyor!" diyerek bir kahkaha attı.

Li çok fena bozulmuştu. Demek bunu da biliyorlardı. Sadece yutkunmakla yetindi, bir şey söylemeye cesaret edemedi.

"Üstelik de hepsi bizden gizli tutuluyor bu işlerin. Bu konuda biraz sohbet edelim mi, ne dersin?"

Li, karşısındaki bu kudretli adama kuşkuyla baktı ve susmaya devam etti.

"Ben onların izini çoktan bulmuştum." Şö, kendinden emin ve hâkim bir tavırla, Li Çi-kang'ın şaşkınlığından yararlanmaya çalışıyordu.

"Hatta *İleri*'yi de daha önce keşfettim. Posta kontrolü Çiciang'dan Çungking'e gönderilen iki mektubu yakaladı. Üstündeki yazı *İleri*'nin yazısıyla aynıydı. Hem de tam bir ay önce bulduk bunu" diye övündü, "Ayrıca komünistlerin merkezine bağlı bir vericiyi de ele geçirdik. Şimdi derhal harekete geçmek istiyorum!" Açık ve kesin bir ifadeyle devam etti: "Seni bunun için çağırttım. Bildiklerimizi birbirimize söyleyip, durumu beraber tahlil edersek daha iyi olur. Darbeyi vurduğum zaman, sizin çalışmalarınıza bir zararı dokunmasın."

Li Çi-kang öyle bir çıkmaza girmişti ki, bütün bunlara ne cevap vereceğini bir türlü bulup çıkaramıyordu. Anlatılanlara pek inanası gelmiyordu. Yen Zuy'un gizli planını açıklamalı mıydı şimdi burada? Bu berbat durumda başka çaresi de kalmamıştı galiba. Oturduğu yerde donmuş kalmıştı. Sırtından soğuk terlerin boşaldığını hissetti.

Şimdi de bu ana kadar hiç konuşmamış olan Şen Yang-çay, monoton bir sesle söze başladı: "Bugün öğleden önce Generalissimo'dan bir emir aldım. Komünistlerin yönetimini bir hafta içinde dağıtmamızı istiyor. Bu onun bizzat üçüncü emri. Aksi tesadüfe bak ki, tam da şu sırada Yen Zuy Yunnan'a bir teftiş gezisine çıkmış bulunuyor. Ama Şube şefi derhal harekete geçmemizin zorunlu olduğu kanısında. Onun için seni çağırttı. Meseleyi burada konuşabilirsiniz."

"Burada mı konuşacağız?" diye şaşkın bir tavır takınarak sordu Li Çi-kang. Bu meselenin aslında 2. Şube'yi değil, Gizli Servis'i ilgilendirdiğini ima etmek istiyordu.

Yen Zuy ile Şen Yang-çay'ın aralarının bozuk olduğunu biliyordu. Bunun için Şen Yang-çay'ın önünde sinmesine gerek yoktu. İşin kötü yanı, Şen'in Şö Peng-fe'yle işbirliği yapması ve şefinin yokluğundan yararlanarak ona her şeyi anlatmış olmasıydı.

"Bizim burada bazı şeylerin değiştiğinden haberin yok herhalde. Yen Zuy sana bu görevleri verdiğinde, İstihbarat Şubesi henüz kurulmamıştı. O zamanlar Gizli Servis kendi başına çalışabiliyordu. Şimdi İstihbarat Şubesi var ve Şube şefi Şö bunun başkanı, yani ordudan bürolara kadar bütün cihaz onun emrinde. Yen Zuy ve ben, yeni kurulan şubenin şef yardımcılarıyız. Yani senin anlayacağın, Yen Zuy geri dönse bile Şö Peng-fe'ye hesap vermek durumundadır ve

şimdi o burada yok. Bu yüzden bildiklerini çekinmeden anlatabilirsin. Ben de yanında olduğuma göre senin için hiçbir sorumluluğu yok" dedi Şen Yang-çay.

Şö Peng-fe, sanki bu konuşulanlar onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi bir tavır almıştı. Divana rahatça yaslanmış, sırtarak sigarasını içiyordu.

Onun bu sırtışı karşısında, Li Çi-kang soğuk soğuk terlediğini hissetti. İstese de istemese de her şeyi anlatmaktan başka çaresi kalmamıştı. Arada bir kekeleyerek anlatmaya başladı:

Başlangıçta görevi, Çungking Üniversitesi'ndeki ilerici öğrenci hareketlerini izlemektir. Bu arada Hua Ve şüphesini çekmiş ve Yen Zuy ne yapıp yapıp bir an önce onun odasına taşınmasını emretmişti. Nitekim, sonradan Hua Ve ile Çen Sung-lin'in ilişkisini keşfetti. Bunun üzerine Amerikalı özel danışman, Yen Zuy'u üniversitedeki olayı sahneye koymakla görevlendirmişti. Kendisi bu oyunda zavallı kurban rolünü oynayacak ve böylece gizli Partinin güvenini kazanacaktı. Yen Zuy'dan el konmuş *İleri*'lerin birkaçını almış ve sanki tesadüfmiş gibi Çen Sung-lin'e göstermişti.

Ne anasının gözü herif bu, diye geçirdi Şö kafasından. Kısa bir zaman içinde Amerikalı müttefiklerin göndirdiği özel danışmanı tavlamıştı bile. Demek bütün plan onun, başının altından çıkıyordu. Ama kimin daha çabuk davranacağını şimdi göreceklerdi.

Anlatılanları büyük bir dikkatle dinleyen Ve Çi-po, Şö'nün bir göz işareti üzerine Li Çi-kang'ın çayını tazeledi. Li Çi-kang'ın o zamanlar üniversitede oynadığı o küçük oyun, aslında hiç de tesadüf değildi. Gerçi o gün öyle denk gelmişti, ama Şubey'le Gizli Servis'in birbirine girmesi sık sık rastlanan bir şeydi. Tabii o gün Li Çi-kang'ı da gözlemiş ve onun hakkında da rapor vermişti. Fakat Li'nin hareketlerinin önceden planlanmış bir eylem olduğunu anlayamamıştı.

Li Çi-kang anlatmaya devam etti: "Sonradan servis, Çeng Ke-çang'ı da yardımcı olarak gönderdi. Özel danışman, çalışma ilkelerimizi şöyle saptamıştı: Her şeyi en iyi şekilde izleyip tahlil edecektik. Meraklı sorgu ve ağız aramalardan kesinlikle kaçınacaktık. Danışman, komünist hareketin artık eskisi gibi olmadığını, damdan düşercesine sorularla hiçbir şey öğrenemeyeceğimizi, tersine kendimizi açığa vuracağımızı söylemişti bize."

Şö Peng-fe, "Devam et!" diye emretti.

Yen Zuy, Çeng Ke-çang'a paltosunu ve yatak takımını satmasını söylemiş ve böylece gerçekten Partinin güvenini kazanmasını sağlamıştı. Daha sonra Şaping Kitabevi'ne yerleşmiş ve orada da yeni bir adam tespit etmişti...

"Kim?" diye sordu Şö sabırsızca.

"Kitabevine sık sık gelen birisi. Adı Fu Çi-kaio, dükkânın yöneticisi. Fu ne zaman dükkâna gelse, o gün Çen Sung-lin Çeng Ke-çang'a bir *İleri* veriyor. Özel danışmanın tavsiyesi üzerine, Çeng, Çen'e *İleri*'yi postayla gönderme olanağından söz etti. Bұndan Şube şefinin de haberi var ya..."

"Fu Çi-kaio nerede oturuyor?"

"Servis, Çeng'e bunu sormasını yasakladı. Yen Zuy, bunu öğrenmeleri için iki kişiyi görevlendirdi. Fu Çi-kaio Seçuan Bankası'nın başmuhasibiymiş."

"Çen Sung-lin'le başka kim görüşüyor?"

"Hiç kimse."

"Kitabevinin ruhsatı kimin üzerine?"

"Onu bilmiyoruz."

"Biz öğreniriz. Ticaret Odası'nın kayıtlarına bakmak yeter. Peki senin üniversitedeki görevinde bir değişiklik olmadı mı?"

"Hayır, hâlâ devam ediyorum. Yalnız, Hua Ve geçenlerde birdenbire üniversiteden kayboldu. Nereye gittiğini bilmiyoruz."

Şö konuyu değiştirdi: "Sizin araştırmalarınız maalesef çok yüzeyde kalmış. Sadece *İleri*'yi dağıtan birkaç kişi ortaya çıkarmışsınız. Fakat asıl izi-posta kontrolü vasıtasıyla ben buldum. Yine de senin raporuna göre Partiyi önce dıştan sarıp ondan sonra çekirdeğini yok edebiliriz." Sorar bir tavırla Şen Yang-çay'a baktı: "Bence işe önce kolayından başlayalım, yani ilk darbeyi kitapçıya indirelim."

Li Çi-kang karşı çıkma cesaretini gösterdi: "Evet ama, Yen Zuy'un fikrine göre Partiye sızıncaya kadar beklememiz lazımdı. Şimdiye kadar her şey yolunda gitti..." Şö'nün tehditkâr bakışları üzerine bir an durakladı ve konuşmasının yönünü değiştirmeye çalıştı: "Yen Zuy yarın ya da öbür gün geri dönecek. O zamana kadar bekleysek nasıl olur?"

"Ne dedin?" diye köpürdü Şö, "Onu mu bekleyelim? Ben Çiciang'da harekete geçmeye ta ne zamandan karar vermiştim. Şen Yang-çay hiç olmazsa size haber vermem için rica etti de, ondan bekledim bu kadar."

Örgütler zaten birbirine bağlı. Ben Yen Zuy gibi bencil değilim. Doğrusunu istersen, ben sadece Şen Yang-çay'ın hatırı için durdum. Yoksa bu iş şimdiye kadar çoktan hallolmuştu. O zaman sizin ne yapacağınızı görürdük!"

"Şube şefi haklı" diye doğruladı Şen, "Elbette bekleyip bütün örgütü bir seferde kökünden kazımak çok iyi olurdu. Fakat bekleyecek zamanımız yok. Nanking her gün sıkıştırıp duruyor, sen de biliyorsun."

"Zaten Hua Ve'nin aniden ortadan kaybolması sizin bir hata yaptığınızı gösteriyor" diye söylendi Şö, "Daha neyi bekleyeceksiniz? Eğer hemen harekete geçmezsek, hepsini kaçıracağız. Sonra da hiç kimse sorumluluğu üstlenmeyecek tabii!"

Li alçak bir sesle, "Beyefendi, hiç olmazsa Çeng Ke-çang'ı bu işe karıştırmamak olmaz mı? Onun ajan olduğunu şimdiye kadar hiç kimse bilmiyor" diye rica etti.

Şö anlayış gösterirmiş gibi bir tavır takınarak bir an düşündü: "Öyle şey olmaz! Onu da birlikte tutuklarız. Varsın bundan sonra da Fu Çi-kaio ve Çen Sung-lin'le uğraşsın, ne yapalım, başka çıkar yol yok."

Li Çi-kang bozularak sustu.

Şö Peng-fe kibirli bir tavırla konuştu: "Sen hâlâ binbaşı mısın? Yen Zuy sizi nasıl mükâfatlandırıyor böyle? Şimdi sana ve Çeng Ke-çang'a İstihbarat Şubesi adına ellişer milyon yuan vereceğim. Eğer planımız başarıya ulaşırsa, daha fazla alacaksınız."

Bir işaret üzerine Ve Çi-po yanına seğırtti.

"Li'yle beraber büroya gidin de, parasını alsın. Ayrıca akşam yemeği için de iyi bir şeyler hazırla!"

Li tam çıkmak üzereyken, Şö onu tekrar alkoydu: "Eve gittiğinde Çeng Ke-çang'a haber ver, her şeyi ayrıntılı bir şekilde konuşmalıyız. Hemen bu akşam darbeyi indireceğiz."

Şö Peng-fe bu konuşmanın sonucundan son derece memnun kalmıştı. Çiciang'da Partinin izini keşfettiği masalının aslı astarı yoktu tabii, ama kitabevi şimdi elinin altındaydı.

"Yine haklı çıktın, bütün plan özel danışmanın hüneriymiş" diye yaranımaya çalıştı Şen Yang-çay. Sonra gülümseyerek sigarasının külünü silkti: "Bu hamleyi duyunca, o bile hayran olacaktır."

Şö Peng-fe keyifli bir kakkaha attı.

VII

Bahar yağmuru bir türlü dinmek bilmiyordu.

Saat henüz akşamın sekizi olmasına rağmen, dükkânda çok az müşteri kalmıştı. Sonunda onlar da gittiler ve yalnız kalan Çen, kitapları raflara yerleştirmeye başladı.

O sırada dükkânın kapısı sessizce açılarak orta yaşlı bir adam içeri girdi. Üstü başı sıırıslılandı. Koltuğunun altına meşin bir dosya sıkıştırmıştı. Uzun boylu ziyaretçinin yüzünde en fazla göze çarpan, geniş ve açık alnydı. Üstündeki yağmur sularını silkmeye başladı.

"Merhaba Çen."

"Ah, Sü yoldaş!" Çen, Sü Yün-feng'in elini sıktı. Fabrikadan ayrılıp burada işe başladığından beri onu ilk kez görüyordu.

"Ne haber, satıcılığa alışabildin mi?" diye sordu Sü.

"Tabii" diye tereddütsüz cevap verdi Çen.

Son zamanlarda işini bayağı benimsemişti, büyük bir zevkle çalışıyordu.

"Fabrikada durum nasıl, Sü?"

"Bunu soracağımı biliyordum." Sü'nün hemen bu konuya girmek için acelesi yoktu. "Çok yağmur yağıyor, onun için bu akşam burada kalacağım. Ne zamandır birbirimizi görmüyoruz, oturup uzun uzun dertleşelim."

Sü, buradaki her şeyi sanki iyice kafasına yerleştirmek istermiş gibi, bakışlarını yavaş yavaş etrafta gezdirdi.

"Gelişimin diğer bir nedeni de, bu buluşma yerini yakın bir zamanda kullanacağımızı haber vermek içindi."

Çen sevinmişti, herhalde bundan sonra Sü'yü sık sık görebilecekti.

Sü'nün gözleri henüz boş duran yepyeni birkaç rafa ilişti. Şaşırmış gibiydi.

"Dükkânı genişletmek mi istiyorsunuz, Çen?"

"Tabii ya! Yeni mobilyaların hepsi ısmarlama yaptırıldı, sadece birkaç eksikimiz daha var. Yandaki odayı da dükkâna katacağız."

Sü'nün şaşkınlığı gittikçe büyüyordu.

"Senin bundan haberin yok mu?" diye sordu Çen.

Sü cevap vermedi. Diğer raflara doğru giderek kitapların adlarını incelemeye başladı.

Çen kaygıyla Sü'nün elbisesine baktı.

"Gel, önce yukarıya çıkalım da üstünü değiştir, sırsıklam olmuşsun" dedi.

"Sen yukarıda mı oturuyorsun?"

Çen başıyla onayladı.

"Peki, önce yukarı çıkalım. Şimdilik kitapları bir kenara bırak."

Yukarı çıktıklarında Sü tekrar sordu: "Oradakiler ne?"

"Kâğıt, bizim dergi için" diye açıkladı Çen.

"Ne dergisi?"

"Edebiyat dergisi. Bütün bunlardan haberin yok mu senin?"

"Haberim olduğunu kim söyledi?"

"Fu, Parti yönetiminin hepsini desteklediğini söyledi."

Sü anlatılanlara pek kulak vermiyor gibiydi. Çen'in yatak odasına girdi. Çen ona bir tabure uzattı, fakat Sü yatağın üstüne oturmuştu bile. Deminki neşesi kaçmış gibiydi. O, odayı gözden geçirirken, Çen çay doldurmuş ve Sü için giyecek bir şeyler aranıyordu.

"Hele dur şimdi" diyerek ona engel oldu Sü, "Burada başka kimler kalıyor? Neden iki tane leğen var?"

"Şimdi yeni bir tezgâhtarımız daha var" diye gayretkeş bir tavırla açıkladı Çen.

"Dem'in amcasının oğlu geldi, beraber dışarı çıktılar."

"Yeni tezgâhtar mı dedin? Kim bu?" Sü'nün sesinden şüphe ve hoşnutsuzluk okunuyordu.

"Çeng Ke-çang adında bir işsiz."

"İşsiz ha?" Partinin bu gizli buluşma yerine nasıl oluyor da yabancılar giriyordu? Fu her şeyin konuştukları gibi olacağına dair teminat vermemiş miydi? Ya şimdi? Dükkânı niçin genişletiyorlardı? Raflar göze çarpıcı kitaplarla doluydu. Bir dergi, yeni bir tezgâhtar, bütün bunlara kim izin vermişti? Fu ona bunlardan hiç söz etmemişti bile. İyi ki, bugün gelmişti buraya.

Sü Yün-feng, Fu Çi-ka'o'dan hiç hoşnut değildi. Yılların tecrübesi onda bir içgüdü geliştirmişti. Bu içgüdü şimdi onu uyarıyordu.

"Yeni tezgâhtar kim tavsiye etti, Çen? Kim getirdi onu buraya? Her şeyi etraflıca anlat bana!"

Sü'nün ciddi tavrı şimdi Çen'in de huzurunu kaçırmıştı. Gerçekten de Fu'nun bütün bu işlerinden Sü'nün hiç haberi yok gibiydi. Her şeyi bir bir anlatmaya başladı. Sü, onu hiç sözünü kesmeden sonuna kadar dinledi.

"Çeng Ke-çang... Postane... Okuma grubu? Nereden çıktı bütün bunlar? O sözünü ettiği okuma grubunu kim yönetiyormuş?"

"Çiu adında biri, ama artık orada değilmiş."

"Peki şimdi kim yönetiyormuş?"

"Li Ke-ming ve Çang Yung."

Sü bu isimleri hiç duymamıştı. Postanede bu adamların gerçekten var olup olmadıklarını soruşturmaya karar verdi. Bu Çeng Ke-çang'ın da neyin nesi olduğunu araştırmak lazımdı. Buraya bir yabancının sızmış olması, ona yeni mobilyalardan ve dükkânın genişletilmesinden çok daha kötü görünüyordu.

Çen sonra Çeng Ke-çang'ın tavırlarını ve kendinde bıraktığı izlenimleri anlatmaya başladı.

Sü yine sözünü kesmeksizin dinledi onu.

"Şiir de mi yazıyor?" diye sordu, "Göster bakayım bana!" Çen, Çeng'in yastığının altından küçük bir defter çıkardı.

Sü bütün dikkatiyle satır satır okumaya başladı. Ansızın bir taşlamaya rastladı. Defteri elinden bıraktı. Bu mısralar ona yabancı gelmiyordu.

"Bunu burada mı yazdı?"

"Evet, o günü çok iyi hatırlıyorum. O akşam son derece sevinçliydi. Bunun hayatında yazdığı en iyi taşlama olduğunu söyledi."

"Peki, bu şiiri yayımlandı mı?"

"Hayır, şimdiye kadar hiçbir şey yayımlanmamış. Fu, ileride, birkaçını bizim çıkaracağımız dergiye koyabileceğimizi söyledi."

Sü kararlı bir tavırla, "Bu şiir kopya edilmiş" dedi, *Ma Fantuo'dan Şiir Derlemeleri*'ni al eline ve karşılaştırmak için bak!"

"Kopya mı etmiş?" diyerek irkildi Çen, "Ama böyle bir sahtekârlığı nasıl yapabilir?"

"Sadece bu değil, diğer şiiirlerin de birçok yerleri bana yabancı gelmiyor. Maksadı ne dersin? Şimdiye kadar hiçbir şey yayımlanmamış, böyle bir şeyi aklından geçirmediği de belli. Bütün bunların üstünde hiç düşündün mü? Niye yapıyor bunu? Bizim güvenimizi kazanmak için değil mi?"

Sü'nün bu sözleri Çen'i düşündürdü.

"Bu kitabevi Partinin gizli bir buluşma yeridir" diye toparladı Sü, "Çeng Ke-çang'ın tasarladığı bir şey var."

"Onun bir casus olduğunu söylemek istemiyorsun herhalde?"

Sü sakin ve ölçülü bir sesle sordu: "Düşün bakalım, son zamanlarda dikkatini çeken bir şey oldu mu?"

Çen bir an düşündükten sonra cevap verdi: "Li Çi-kang şimdiye kadar kitabevine hiç gelmemişti. Fakat demin bu yağmurda gelerek Çeng'i aldı gitti. Az sonra Çeng Ke-çang tekrar geri döndü ve bu akşam ne olursa olsun bir yere çıkınamamı söyledi. Li Çi-kang saat onda gelip benimle önemli bir şey konuşacakmış. Bunları söylerken de tuhaf tuhaf gülüyordu."

Sü kaşlarını çattı ve sustu.

"Bu işte bir bit yeniği var, Sü. Yoksa bu akşam..."

"Li Çi-kang bu aşkam ilk defa olarak mı buraya geldi?"

"Evet, ilk defa."

"Ve bu akşam saat onda yine gelecek, öyle mi?"

"Evet."

Son derece şüpheli bir durumdu bu. Fu Çi-kao'nun bu adamların buraya yerleşmelerine izin vermesi, başışlanacak bir hata değildi. Bu buluşma yerini artık kullanamayacakları gibi, şimdi derhal terk etmeleri de gerekiyordu. Kaybedecek zaman yoktu. Li Çi-kang'ın burada görünmesi durumu ortaya koyuyordu. Çen saat ondan önce mutlaka ortalıktan kaybolmalı ve bir süre için bir fabrikada gizlenmeliydi.

"Tedbirli olmak korkaklık değildir, Çen. Onlar dönmeden senin buradan gitmen gerek" dedi.

"Ya dükkân ne olacak?"

"Artık bir işe yaramaz. Hiçbir şey olmasa bile, böyle bir dükkânı artık gizli buluşma yeri olarak kullanamayız."

Çen ona meşin dosyayı uzatarak, "Önce sen git!" dedi.

Sü dosyayı aldı, fakat gitmek için o kadar acele etmedi. Onun sakın ve kendinden emin tavrı Çen'e de geçmişti. "Birkaç şeyi daha halletmeliyim, ondan sonra giderim" dedi.

*

Lambanın ışığı alçak sesle konuşan iki insanın üzerine düşüyordu. Yağmurun şakırtısı seslerini hemen hemen tamamen bastırmaktaydı.

"Söylemek istediklerim bunlardı." Fu Çi-kao susarak Sü Yün-feng'e baktı.

"Başka bir şey var mı?" diye sordu Sü.

"Hepsi bu kadar." Fu derin bir soluk alarak saatine baktı. "Semt komitesinin toplantısına gitmem gerek. Korkarım geç kalacağım."

"Gitmene gerek yok."

"Neden?"

"Ben demin yoldaşlara haber verdim, toplantı ertelenecek."

Fu, Sü'nün bu kesin tavrına hayret etti. Bütün bunlar onun için çok ani olmuştu. Durumun bu kadar ciddi olabileceğine bir türlü inanmıyordu. Galiba Sü, yıllarca gizli çalışmanın verdiği tedbirlilikle, gereğinden fazla titiz davranmaktaydı. Ama şimdi bunu tartışacak zaman değildi.

"Hemen gidip dükkâna baksam nasıl olur?" diye sordu.

"Sakın ha! Çen dükkânı çoktan terk etti."

Fu korktu. Tekrar oturarak konuşmaya başladı: "Eğer bir hata yaptıysam, bu incelenebilir tabii, fakat hemen..."

"Sen buna hata mı diyorsun?" Sü meselenin bu konuş tarzını sevmemişti: "Son zamanlarda çalışmalarını hiç gözden geçirdin mi?" Sorusuna cevap bekledi. Fakat Fu bakışlarını kaçırmıyordu.

"Gizli bir buluşma yerinin hazırlanması ile ilgili ilkeler ne zamandan beri saptanmış bulunuyor. Buna karşılık sen ne yapıyorsun? Nereden geldiğini bile bilmediğin bir insanı içeri sokuyorsun. Dükkânın mümkün olduğu kadar küçük olması ve orada ilerici kitaplar satılmaması gerekirdi. Sen tutuyorsun, dükkânı genişletmeye kalkıyorsun, bir sürü dikkat çekici kitaplar satıyorsun ve hatta bir dergi çıkarmak istiyorsun. Çungking Üniversitesi senin çalışma alanına girmiyor, fakat buna

rağmen Çen'i boyuna oraya gönderiyorsun. Bütün bunların her türlü gizlilik ilkelerine aykırı olduğunu ve bu buluşma yerinin derhal terk edilmesi gerektiğini kavramıyor musun?"

Öteki, başı öne eğik dinliyordu.

"Bütün bunları nasıl unutabilirsin? Nasıl oluyor da Partiyeye karşı çıkıyorsun ve böyle kafanın doğrusuna hareket ediyorsun? Durmadan daha fazla görev istiyorsun, gerçi böyle çok faal gözüküyorsun, ama niye yapıyorsun bunu ha?"

Fu Çi-kao çalışma ilkelerini çiğnediğini anlamıştı. Fakat nihayet kendisi de yıllardan beri illegal çalışmaktaydı. Sonra Li Çi-kang ile Çeng Ke-çang'ın ajan olabileceklerine de hiç ihtimal veremiyordu. Birkaç şiirin kopya edilmiş olması ne ifade ederdi ki?

Sü, onun kafasından geçenleri okuyor gibiydi. Sabırla sordu: "Çeng Ke-çang'ın geçmişini gereği kadar araştırdın mı?"

"Henüz araştıramadım, ama ilk fırsatta yapacağım. Fakat Çen Sung-lin onu çok iyi tanıyor. Onun aracılığıyla gönderdiğimiz bütün gazeteler de yerlerine vardı."

"Sen, Çen'e yanlış talimat vermişsin. Şimdi sorumluluğu onun üstüne nasıl yıkabilirsin? Hem niye tutup da Çeng Ke-çang'a *İleri* postalatıyorsun? Böyle mi deneyeceksin onu? Niye araştırma yapması için Partiyeye haber vermiyorsun? Kaldı ki, *İleri*'yi posta ile göndermenin yasak olduğunu da pekâlâ biliyordun."

Fu Çi-kao yere bakıyor, susuyordu.

Sü açıklamaya devam etti. Eskiden postanede gerçekten de bir okuma grubu vardı. Fakat düşmanın dikkatini çektiğinden uzun zamandan beri çalışmıyordu. Bu grubun mensupları hiçbir zaman *İleri* postalamamışlardı. Fu bütün bunlara verecek bir cevap bulamıyordu.

"Çeng Ke-çang'ın casus olması kuvvetle muhtemel. Sen hem aldanmışsın ve hem de hâlâ gerçeği kabul etmek istemiyorsun. Sen düşmanımızı tanıyorsun. Onu küçümsemenin yanlış olduğunu da biliyorsun. Ben Şaping Kitabevi ile uzaktan yakından ilişkisi olan herkesin derhal yerlerini değiştirmelerinden yanayım. Bir an önce hep sine haber vermeliyiz."

"O zaman ilk olarak Çen Sung-lin ortadan kaybolmalı."

Fu bir an düşündü: "İyi toplumsal ilişkileri olduğu için dükkânı Liu Si-yang'ın üzerine kaydettirmiştim."

"Peki niye onun üstüne? Sana başka yoldan birini bulman söylenmemiş miydi? Yü Sin-ciang hiç kitabevine uğradı mı?"

"Hayır."

"Peki başka kim var? Semt komitesinden hiç kimse geldi mi?"

"Yok başka kimse. Ama Li Çi-kang hâlâ üniversitede."

"Parti üniversiteye haber verecek. Şimdi düşün bakalım, başka kim var, hepsine en kısa zamanda haber vermemiz şart. Liu Si-yang bu işe hiç karıştırılmamalıydı."

"Başka kimlerin söz konusu olabileceğini evde düşünüyüm."

"Nasıl, bir de eve mi gitmek istiyorsun?" diye sordu Sü, "Peki sen tehlikede olmadığını mı sanıyorsun?"

Fu korkuyla sordu: "Nasıl, ben de mi?"

"Elbette! Seni çoktan mimlemişlerdir. İlk olarak sen ortadan kaybolmalısın. Hem güvenlik açısından bir daha burada buluşmayalım."

"Madem gitmem gerekiyor, o zaman köylere gitmek istiyorum..."

"Nereye gideceğine sonradan karar verilir. Hiçbir şekilde bugün artık eve gidemezsin!"

Fu gönülsüzce başını sallayarak onayladı.

Sü, Fu'nun kendisiyle hemfikir olmadığını seziyordu. Fakat şimdi önemli olan örgütü kurtarmaktı, eleştiri sonradan yapılırdı. Bu yüzden Fu'ya saatin onu geçtiğini hatırlattı. Gece on ikide sokağa çıkma yasağı başlıyordu, bunun için şimdi ayrılmalıydılar. Sü, Liu Si-yang'ı şahsen tanııyordu. Bunun için Fu'ya ona hemen emin bir yerden telefon etmesini söyledi. Bu gece her ikisi de bir arkadaşlarının yanında barınmalıydılar. Sü hesapladı: "Bugün cumartesi, yarın öğleden önce saat onda kapalı çarşının giriş kapısında buluşalım. Bundan sonra yapılacakları orada konuşuruz."

"Peki, tam zamanında gelirim" diyerek elini kuşkuyla Sü Yün-feng'e uzattı Fu, "Sü yoldaş, bana yardım ettiğin için sana teşekkür ederim. Her şeyi tekrar düşüneceğim. Bu konuda yoldaşların da bana yardımcı olacaklarından eminim..."

"Parti hatasını görüp kendisini değiştirmek için samimiyetle çaba harcayan herkese inanır." Saatine baktı. "Saat onu geçiyor. Hemen Liu'ya telefon et, mutlaka kendisiyle konuşmalısın!"

"Peki gidiyorum."

"Hey, şemsiyeni unutma!"

Sü de şemsiyesini açtı: "Yolda giderken dikkatli ol!"

"O konuda hiç merak etme, dikkat ediyorum."

Yağmur giderek hızlanıyordu. Sü ıssız caddede durarak Fu'nun arkasından baktı. İçi pek rahat değildi. Fu'nun ve kendisinin izlenmediklerinden emin olduktan sonra, başka bir yöne doğru yürüdü. Fu örgütün ondan istediğini yapacaktı herhalde, fakat pek fazla bir şey kavramışa benzemiyordu. Bir tehlikenin varlığına hiç inanmıyordu ve Sü'yü de huzursuz kılan buydu.

*

"Çen! Çen!" diye seslenerek dükkânın kapısını vuruyordu Çeng Ke-çang. Yağmur yine bütün hızıyla yağıyordu. İçeride hiçbir hareket olmayınca tekrar seslendi: "Çen, ben döndüm, kapıyı aç!"

Hafifçe kapıya değdi. Sadece dayalı olan kapı hemen açılıverdi. Dükkânın ışığını yaktıktan sonra, ağır adımlarla merdivenlerden yukarı çıktı.

"Hayırlı bir haberim var Çen, dinliyor musun? Amca oğlu bana iş bulmuş, ilkokulda öğretmenlik. Hem uzak da değil, burdan sadece on dakika çekiyor. Ne dersin, öğretmen mi olayım, yoksa burada mı kalayım?" Bunları söylerken yukarıya varmıştı. Sözlerine devam etti: "Kapıyı bile kilitlemeden yatmışsın..."

Odanın ışığını yaktı. Yakmasıyla birlikte, büyük bir telaş içinde merdivenlerden aşağı koşarak sokağa fırlaması bir oldu.

"Gelin! Çabuk olun!"

Karanlıklar arasından yağmurluklu birkaç kişi koşarak geldiler. Öndekinin elinde bir tabanca vardı. Dükkâna girince çevresine bir göz attı.

"Ne oldu?"

"Gitmiş!"

"Ne?!"

"Daha saat sekizde buradan çıktım, şimdi yok..."

"İki buçuk saat bile olmamış..."

"Öyle, iki buçuk saat. Şimdi ne yapacağız, Ve Çi-po?"

Ve Çi-po çevresine bakındı. Her şey yerli yerindeydi. Şüphe çekecek hiçbir şey yoktu ortalıkta. "Haydi, arayın!" diye emretti.

"Bu da nesi? O mu yazmış bunu?" yatağın başucunda bir pusula bulmuştu.

"Tabii o yazmış" diyerek kâğıdı heyecanla kaptı Çeng. Çabucak okuduktan sonra cevap verdi: "Bana haber bırakmış. Boşuna korktuk. Ne diyor bak: 'Müdür beni çağırdı. Yeni vitrin dekoru üzerine konuşacağız. On ikiye kalmaz dönerim. Eğer geç kalır gelmezsem, yarın sabah kahvaltısında mutlaka buradayım.' Elimizden kurtulamayacak!"

Çeng Ke-çang kâğıdı masanın üstüne atarak, çekmecedan bir paket yerfıstığı çıkardı.

"Bekleyelim bari. Bakın, fıstık ve şarap da var. Fakat ne yazık ki çok kalmamış."

Ve Çi-po cebinden kokulu bir mendil çıkararak alnında biriken terleri sildi. Sonra yağmurluğunu çıkardı. "Oyun başlamadan bitecek diye ödüm koptu. O zaman şefin yanına varamazdık bir daha. Yine de dikkatli olalım." Öbürlerine döndü: "Siz dışarı çıkıp yakın bir yerde bekleyin. Benim vereceğim işaret üzerine hemen harekete geçersiniz! Biz yukarıda kalalım, ama kafayı çekecek bir şeyler bulmalıyız. Başka türlü vakit geçmez burada."

Çeng Ke-çang öbürlerinin arkasından bağırdı: "Aşağının ışığını söndürün ve kapıyı deminki gibi dayayın!"

"Fıstıklar da enfes ha!" diyerek güldü Ve Çi-po, "Dikkat et, geri döndüğünde yine biraz oyun oynayacağız. Sen kapının yanında durursun, korkudan tir tir titriyormuş gibi yaparak kollarını yukarı kaldırırsın. Ben de elde tabanca..."

İçkisini içerken, gözüne ansızın yatağın altında duran bir şey ilişmişti.

"Bu da nesi?" Ayağıyla hafifçe dokundu. Kül olmuş kâğıt parçacıkları uçuşmaya başladılar.

"Ne yakmış bu adam burada?"

"Allah Allah! Bu da nereden çıktı?"

"Mutlaka gizli yazılardır" diye korkuyla ileri atıldı Ve Çi-po.

Çeng Ke-çang hemen ayağa fırlayarak Çen'in bavulunu kaptı, kilidini kopartır gibi açtı. Bavul bomboştur. Buldukları tek şey, yanmış kâğıt parçacıklarıyla yarısına kadar dolu bir leğendi.

"Hay Allah kahretsin!"

"Kuş elimizden uçtu!" diyerek sövüp saymaya başladı Ve Çi-po.

*

Fu Çi-kao çamurlara basmamaya çalışarak yürüyordu. İlkbahar yağmuru dinmiş, sadece yol kenarındaki evlerin saçaklarından sular damlıyordu. Derin düşüncelere dalmıştı. Yağmur dindiği halde şemsiyesini kapatmak aklına gelmemişti. Hâlâ başını üstünde tutuyor, arada sırada kuşku bakışlarla çevresine bakınıyordu. Fakat hiç kimsenin onunla ilgilendiği yoktu.

Sü'nün açıklamaları onu serseme çevirmişti. Eğer Li Çi-kang ve Çeng Ke-çang'ın ajan oldukları doğruysa, durum kötüydü. O zaman yalnız kitabevi değil, Çen ve kendisi de tehlikedeydi. Oturdıkları yeri değiştirmeleri ve ortadan kaybolmaları gerekiyordu. Fakat kitabevi ve bu iki adamla olan ilişkileri sadece dünden beri değildi ki! Şimdiye kadar niçin bir şey olmamıştı? Acaba gerçekten ajan mıydı bunlar? Çeng Ke-çang'ı düşündü, bu sade ve çelimsiz genç nasıl ajan olabilirdi? İşsizlik yüzünden yaşama azmini yitirmiş bunun gibi o kadar çok aydın tanımıştı ki! Şimdi mi yanılacaktı? Nihayet kendisi de insanları tanıyordu.

Aydınlık bir caddeye saptı. İlişki kurduğu kimseleri kendisinden iyi kim tanıyabilirdi ki? Sü Yün-feng dükkâna sadece bir defacık gelmiş ve orada birkaç dakika kalmayla sanki her şeyi keşfedivermişti. Kopya edilmiş birkaç şiirden ne çıkardı? Adamı tanıyamıyordu bile. Bu iş bu kadar büyütülmeye değer miydi? İlkelere bu kadar bağlılık da fazlaydı! Yıllarca gizli çalışmanın yol açtığı sinirlilikten başka bir şey değildi bu. Demin bunu aklından geçirmiş, fakat Sü'ye söylememişti.

Bu arada Ünlü "Cathy" Sineması'nın önüne gelmişti. Program henüz bitmiş, seyirciler göz kamaştırıcı bir ışık altında, üzerinde çıplak bir kadın resmi olan kocaman bir afişin önünden geçerek caddeye dökülüyorlardı. Fu da kalabalığın içine karıştı. Belli bir gayesi olmadan, dans müziği duyulan bir lokale girdi.

Efkâr dağıtmak için bir kahve ısmarladı. Pencereden reklam ışıklarının ışıllı aydınlattığı caddeye baktı. Gecenin sakin havası yavaş yavaş sınırlarını yatıştırıyordu. Sü'nün anlattıklarından gi-

derek daha çok şüphe etmeye başladı. Gerçek ajanlar şimdiye kadar beklemez, darbeyi çoktan indirmiş olurlardı! Kadife perdenin arkasındaki dansingden yine müzik sesleri gelmeye başladı. Çevresine bir göz gezdirdi. Müşteriler, çoğunlukla kendi havalarına dalmış çiftlerdi. Bir köşede oturan kendisiyle ilgilenen yoktu.

Kahve ona biraz acı geldi. Bunun üzerine bir konyak ve biraz çerez ısmarladı.

Sü Yün-feng ile olan ilişkileri üzerine düşünmeye başladı. Sü'den pek hoşlanmıyordu. Onu fazla ciddi, fazla titiz buluyordu. Her şeyi inatçı bir şekilde eleştiriyordu. Ya düşüp kalktığı insanlar? Örneğin, Çeng Kang ve Yü Sin-ciang: Gerçi bu insanlar şöyle böyle çalışabiliyorlardı, ama hepsi bu kadar. Ne doğru dürüst bir ülküleri, ne de meselenin tümü hakkında bir kavrayışları vardı. Henüz çok genç ve tecrübesizdiler. Tabii, Sü kendisi gibi tecrübeli bir yoldaşa kıyasla bile, onlara daha kolay önderlik edebiliyordu. Bu düşünceleri daha önce de birçok defalar kafasından geçirmiş, ama şimdiye kadar hiç kimseye açıklamamıştı. Kısa bir zaman önce şehirden ayrılmış bulunan Çiang Çie'yi de sempatik bulmuyordu. Onlarla kendi arasında bir mesafe hissediyordu. Bu yüzden körü körüne itaat etmeyip, biraz da kendi bildiği gibi çalışıyorsa, bunun kusurunu kendisinde aramamak lazımdı. Bu buluşma yeri için ne büyük planlar kurmuştu! Kitabevini genişletecek, bir dergi çıkartacak ve giderek orasını birçok insanın toplandığı bir merkez haline getirecekti. Kurtuluştan sonra, böyle bir çalışmanın, şimdi yaptığı azıcık mali işlere kıyasla, çok daha iyi karşılığını görebilirdi. Devrimci mücadelede sivrilebilmek ve devrim dalgaları arasında kaybolup gitmemek için, herkes yeteneklerine göre kendisini geliştirmeliydi. Bu buluşma yerini hazırlama işi çıkmadan önce, öğrenci hareketinde çalışmayı düşünmüştü. Sonradan kuzey Seçuan'da durumun iyi olduğunu duyunca, köylük bölgelere gitmek istedi. Orası kendi memleketiydi. Eğer bütün işler yolunda gider ve bir iki yıl dışını sıkabilirse, kurtuluş günü gelip çattığında, belki de bir partizan birliğinin komutanlığına kadar yükselmiş olurdu. Bu yüzden böyle "faal"di. Ona göre, şimdi gerekli olan, artık alçakgönüllülük ve aşırı ihtiyatlılık değil, tersine büyük işler ve gözüpek eylemlerdi. Ve işte tam böyle bir zamanda Sü araya girmiş ve bütün planlarını bir çırpıda mahvetmişti. Halbuki her şeyi ne kadar iyi planlamıştı: Li Çi-kang yazı işleri müdürlüğü için biçilmiş kaftandı. Çeng

Ke-çang'ı da pekâlâ eğitebilirdi. Bütün bu hayalleri darmadağın etmişti bu akşam Sü. Hiç şüphesiz, casus falan bahaneydi, asıl neden kıskançlıktan başka bir şey değildi. Sü, kendisine danışılmadan bazı işlerin başarılmasını çekememişti, hepsi bundan ibaret. Bunları düşündükçe, Fu'nun öfkesi gittikçe yükseliyordu. Konyağı bir dikişte içerek, bir kadeh daha ısmarladı.

Acaba bu düşüncelerini Parti yönetimine duyurmalı mıydı? Belki de en iyisi hiçbir şey söylememektir. Sü, ne de olsa son zamanlarda iyi çalışmıştı. Kim bilir, belki de kendi anlattıklarına kolay kolay inandıramayacaktı Partiyi? Şimdiye kadar Partinin önderliğine daima gönüllü olarak boyun eğmiş, verilen her görevi yerine getirmişti. Ara sıra zayıf itirazlarda da bulunduğu olmuştu, fakat kalbinin içini hiçbir zaman Partiye göstermemişti. Şimdi de en akıllıca iş, yine ihtiyatlı davranmaktır. Zaferin gelip kapıya dayandığı böyle bir zamanda, yönetici bir yoldaşı şikâyet etmesi kendisi için zararlı olabilir.

İçkisinden bir yudum daha aldı. Çaresiz, olanları sineye çekecekti. Ya sonra? Yine bitmez tükenmez eleştirilere katlanmak zorunda kalacaktı, belki de ceza görecekti. En azından sevindirici bir şey bekleyemezdi. En kötü bir ihtimalle, onu bankadaki görevinden alabilirlerdi de. Son yıllarda büyük güçlüklerle kendisine sağladığı şu bir parçacık refahı ve rahat yuvasını bozmalarına izin verecek miydi? Ya şu anda belki de kendisini beklemekte olan zavallı karısının hali ne olacaktı?

Kadehi bir kenara iterek düşünmeye devam etti. Sahi, Liu Si-yang'a da telefon etmesi gerekiyordu. Telefon şu anda boştu. Sadece oraya kadar gidip numarayı çevirmesi yeterliydi. Bir bahane bulup onu dışarı çağırmalıydı. Liu Si-yang'la aynı üniversitede okumuşlardı, yalnız o kendinden bir sönestr gerideydi. Fu, o zamanlar bu tanışıklıktan çok memnun kalmıştı. Çünkü Liu iyi bir aileye mensuptu. Bakışlarını telefondan ayıramıyordu; eğer Liu'yu şimdi buraya çağırırsa, kendisi de artık eve uğrayamazdı. O zaman bugün karısını görmesi de hayal olacaktı. Bakarsın, Sü yarın sabah ansızın onun Çungking'den ayrılmasına karar verirdi. Bu durumda karısıyla vedalaşmaya bile fırsat bulamayacaktı. Karısına bunu yapamazdı.

Lokalden çıktı. Gece rüzgârı ona iyi geldi. Yakın bir yerde gözüne kırmızı bir kâğıt feneri ilişti. Orada Seçuan'ın meşhur sığır eti

satılırdı. Karısı çok severdi bunu. Karısı için büyücek bir paket et sardırarak evin yolunu tuttu. Yarın Sü'ye gece eve gitmediğini ve Liu'yu da telefonla arayıp bulamadığını söyleyecekti.

Banka lojmanları görünmüştü. Adımlarını yavaşlatarak çevresine bakındı. İzleyen yoktu. Hızlı adımlarla evin kapısına doğru yürüdü. Yukarıda hâlâ ışık yanıyordu. Demek karısı uyumamış, onu bekliyordu.

Paketi koltuğunun altına sıkıştırarak, şemsiyesini kapattı ve kapının ziline doğru uzandı.

Aynı anda arkasında birkaç gölge belirdi. Sırtına bir tabanca namlusu dayanmıştı.

"Kımıldama!"

Korkudan kalbi duracak gibi oldu. Bağırarak istedi, hiç olmazsa her şeyden habersiz olan karısını uyarmalıydı. Fakat aynı anda ağzına bir bez tıkadılar. Buz gibi kelepçeler bileklerini bir anda kavrayıvermişti. Şemsiye ve et elinden kayarak çamurların içine yuvarlandılar.

"Karısını da götürelim!"

Ağzındaki bezi güçlkle biraz gevşeterek boğuk bir sesle konuşabildi: "O Partiden değil..."

Aynı anda pis kokulu bez, yine sımsıkı ağzına kapatılmıştı.

Adamlar öne doğru bir adım atarak zile bastılar. Fu'nun gözleri karmarmaya başladı.

Uzaklarda ağır çan sesleri, şehrin üzerinde inleyerek on iki kez çaldılar.

VIII

Kapalı çarşının içindeki kibar bahçeli lokal, bugün de her zamanki gibi çok kalabalıktı. Avrupai elbiseler, üniformalar, geleneksel Çin kıyafetleri göze çarpıyordu.

Bugün pazar olduğundan yer bulmak daha da zordu. Burası sadece zevk düşkünü üst tabakaların değil, boş gezen takımından şık giyinmiş kadın ve erkeklerin de buluşma yeri idi. Ayrıca tüccar, komisyoncu ve bankacı gibi işadamları da burada bir araya geliyorlardı. Bir masada yeni haberler konuşulur, fıkralar anlatılırken, diğer bir masada randevular tespit ediliyor, günün konuları tartışılıyordu. Bütün bu konuşmaların, gülüşmelerin ve bağrıışmaların arasına karışan bardak ve kadeh şıkırtıları, sigara satıcısının ve garsonların seslenişleri ve dilencilerin yalvarışları, burasını bir panayır yerine çevirmişti.

Masalardan birinde, Li Çing-yüan, kahverengi takım elbisesiyle, varlıklı kişilerin geleneksel Çin kıyafetine bürünmüş olan Sü Yün-feng'in karşısına oturmuştu. İlegal çalışmada gizli meseleleri konuşmak üzere sık sık böyle bir çevreyi aramak zorunda kalıyorlardı.

Sü Yün-feng dün akşam Fu'dan ayrıldıktan sonra, semt komitesinin yeni sekreterine giderek, geceyi onda geçirmişti. Orada derhal ortadan kaybolması gereken yoldaşları tespit etmişlerdi. Sü, şehir komitesi sekreter yardımcısı Li Çing-yüan'la buluşmak üzere bu bahçe lokaline gelirken sekreter de bu sabah saat dokuzda Şaping Caddesi'ne gitmişti.

Sü, kitabevinde tespit ettiği şeyleri ve Fu Çi-ka'o'yla aralarında geçen konuşmayı anlattı.

Garson onlara doğru yaklaştı. Li, elindeki *İş İlanları* gazetesini indirerek, altın fiyatları üzerine lügat parçalamaya başladı. Yandaki masada da hararetle borsadaki son durumu tartışıyorlardı.

Garson gittikten sonra Li, âdeti üzere eliyle gözlüğünü düzelterek alçak sesle konuşmaya başladı:

"Bu sabah semt komitesine uğradım. Sen yoldaşların güvenliğini sağlamak için bütün gece çırpınıp durdun herhalde."

Sü başını salladı ve sordu: "Oradakiler yeni bir şey öğrenebilmişler mi?"

"Çen Sung-lin emin bir yerde olsa gerek. Yoldaşlar geceleyin kitabevinin yakınlarında şüpheli şahıslar fark etmişler."

Li'nin yüz çizgilerinden hiçbir şey okunmuyordu. Heyecanı sadece ıslıl ıslıl yanan gözlerinden belli oluyordu. "Tahmininde haklı çıktın" dedi.

"Liu Si-yang'a bir şey olmuş mu?"

"Bilmiyorum, hemen temas kurmaya çalışacağım."

Bir gazete satıcısı masaların arasında dolanmaya başladı. Li büyük bir sükûnet içinde sigara yaktı.

"*Life*, bugün geldi... *Stern! Millers Revue*, dün yeni çıktı!"

Sü şüphesinin doğrulanmasına hiç de sevinmemişti. Gizli buluşma yerinin temini için Fu'yu görevlendirmek büyük bir ihtiyatsızlık olmuştu. Fu Çi-kaio şimdiye kadar çok sık hata yapmıştı. Ama bu hataların ne denli hafife alındığını ancak şimdi görebiliyordu. Ne kadar faal pozlar takınırlarsa takınsınlar, bu cins insanlara güvenmek doğru değildi. Li Çing-yüan'a baktı. Sanki dünya umrunda değilmiş gibi, zevkle sigarasını içiyordu.

Masalar arasındaki gelip gitmeler yüzünden konuşmaları sık sık kesiliyordu. Fakat bu onları hiç rahatsız etmiyor, tersine burada güvenlik içinde olduklarını gösteriyordu.

Gazete satıcısı ortadan kaybolduktan sonra, Li konuşmasına devam etti:

"Dün şehir komitesinin bir toplantısı vardı. Şi yoldaş geri döndü ve Merkez Komitesi'nin son talimatlarını getirdi. Aslında seninle bunlar üzerinde konuşmak istiyordum."

Li'nin sözünü ettiği Şi yoldaş, şehir Parti örgütünün sekreteriydi. Kısa bir zaman önce yönetici yoldaşlarla görüşmek üzere, Partinin güney merkezine gitmişti. Kundakçıların idamından sonra, fabrikadaki mücadele daha da şiddetlendiğinden, Sü bu toplantıya katılamamıştı.

"En önemlisi şu" diye devam etti Li, "Yoldaşlar, İstihbarat Şubesi'nin kuruluşunu çok ciddiye almamız gerektiği kanaatindeler. Ve

yoldaş, kısa zaman önce SACO içinde bir yapı değişikliğine gidildiğini bildirdi. Yeraltı çalışması konusunda uzman olan yeni bir adam getirilmiş. Belli işaretlerden yeni adamın Partiye yaklaştığı anlaşılıyor."

Sü'nün aklına yine Çen'in dün akşam söyledikleri geldi. Li Çi-kang'ın birdenbire yağmurda kitapçıya gelip, Çeng Ke-çang'ı dışarı çağırması önemli bir işaretti. Yoldaşların dükkânın yakınlarında şüpheli şahıslar görmeleri ise daha çok şey anlatıyordu. Ansızın düşmanın düşündüklerinden daha da ileride olabileceği duygusuna kapıldı. Bu anda aklına gelen bir başka düşüncüyü de Li'ye açtı; "Eğer Fu'ya bir şey olduysa, çok kötü."

"Fu garip işler peşinde. Sadece, sözde senin talimatınla çıkaracağı gazete için her yerden borç para toplamakla kalmamış, üstelik Çeng Kang ona para vermeyince kıyameti koparmış. Şimdi de Çeng Kang'ı Parti kararlarına itaat etmemekle suçluyor."

Sü şaşkınlığını göstermemeye çalıştı. Fu, uzun zamandır örgütsel ilişkisi olmayan Çeng Kang'dan ne hakla para istiyordu?

"Fu tekin değil, bu şimdi açıkça ortaya çıkıyor." Dün semt komitesi sekreterinden öğrendiklerini hatırladı. Orada defalarca Fu'yu başka bir göreve vermeyi düşünmüşlerdi. Fakat o her defasında, ancak mali meseleleri yapabilecek yetenekte olduğunu ve şimdi bankadaki yerini terk etmenin çok zamansız olacağını söyleyerek kıvırmıştı. Sonra, son aylar içinde birdenbire çok faal oluvermişti. Sadece kitapçı işini sevinçle üstlenmekle kalmamış, aynı zamanda öğrenci hareketinde çalışmayı da istemişti. Anlaşılan, kurtuluştan sonrasını düşünerek, eşeğini şimdiden sağlam kazığa bağlamak istiyordu.

"Söyler misin bana, Fu gibi kafasının dikine giden bir adamın bizimle ne işi var?" diye sordu Sü.

"O artık pusulayı şaşırdı. Bir dergi çıkarmak istiyor, hatta yazı işleri sorumlusu hazır. Dükkânı genişletmek istiyor, yeni bir tezgâhtar emrine amade. Bunda bir bit yeniği var. Bu cins insanlardan hemen ayrılmak gerek."

"Haklısın" diye doğruladı Sü, "Derhal örgütle ilişkilerini keselim. Bilet hazır. Diğer işleri de tamam. Hemen bugün şehri terk etmeli."

"Dün akşam ona fazla sert davranmaman iyi oldu. Eleştiri kâr etmiyor, ondan ayrılmamız."

Sü düşüncesini biraz daha genişleterek sordu: "Ya dün akşam yine eve gittiyse?"

"Mümkün tabii. Nerede buluşmak için sözleşmiştiniz?"

"Çarşının ağzında."

"O zaman başka bir lokale gidelim. Burası buluşma yerine çok yakın."

Garsonu çağırdı. Bu sırada Li, sigarasının tükendiğini fark ederek Sü'ye döndü:

"Ben önden çıkıp sigara alayım. Dışarıda bekliyorum seni" dedi.

Sü hesabı ödedikten sonra saatine baktı. Henüz on olmamıştı. Tam gazeteyi alıp ayağa kalkacağı sırada, ansızın Li Çing-yüan geri döndü ve eğilerek kulağına fısıldadı: "Dışarıda ajanlar var!"

Sü çevresine bakındı. Bahçe lokalinin girişinde birkaç şüpheli şahıs dolaşıyordu. Biraz daha dikkatli bakınca dışarıdaki bütün yolların tutulmuş olduğunu fark etti. Fu Çi-kaio da bu anda iki kişiyi lokale doğru getiriyordu. Sü, durumu hemen kavramıştı. Hiç istifini bozmaksızın Li'ye döndü ve alçak sesle:

"Li, derhal bütün yoldaşlara haber ver, hepsi ortalıktan kaybolsunlar. Fu bizi ele verdi" dedi.

"Gidelim!" diye diretti Li.

Dışarıda yoldan geçenleri durdurmaya başlamışlardı bile.

"Çok geç artık!" Sü, çay bardağını kenara iterek Li'ye fısıldadı: "Fu seni tanımıyor. Hemen git! Semt komitesine durumu haber ver. Çeng Kang, Liu Si-yang... ve Yü, Fu'nun tanıdığı herkes, hemen oturdukları yerleri değiştirsinler."

Yandaki çıkış kapısı da tutulmuştu.

Fu o anda bahçeye girmiş, bakışları orada bulunanları tarıyordu.

"Beni merak etmeyin. Haydi git artık!"

"Seninle temas kurmak için elimizden geleni yapacağız!" Li Çing-yüan yavaşça geri çekildi.

Sü Yün-feng gazeteyi bir kenara atarak ayağa kalktı. Hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi Fu Çi-kaio'ya doğru yürüdü. Ancak hainle göz göze geldikten sonra yüksek sesle seslendi:

"Hey, Fu Çi-kaio, hele şükür gelebildin! Gel otur şuraya!"

Bütün ajanların gözleri bir anda Sü Yün-feng'e çevrildi. Li Çing-yüan bu fırsattan yararlanarak dışarı sıyrıldı. Bir kere daha dönerek

Sü'ye baktı. Yüzünde en ufak bir heyecan okunmuyordu. Sadece, uzun yıllardan beri tanıdığı dostunun ve yoldaşının götürülüşünü seyrederken, gözleri dolmuştu.

*

Saat ona geliyordu. Fabrika pazar sessizliği içindeydi. Çeng Kang gazete basıyordu. Boş kâğıt demeti giderek alçalıyordu. Elini çabuk tutması lazımdı. Çünkü Li Çing-yüan, tam söz verilen zamanda gazeteleri alması için birini gönderecekti.

Nihayet son sayfayı da bitirdi. Bu kez önemli haberler vardı: Li'nin o akşam getirdiği ve bizzat yazdığı kutlama mesajı, yani Yenan'ın geri alınışı,

Yorgunluğunu ancak şimdi hissetti, kolları uyuşmuştu. Yorgunluktan kan çanağına dönmüş bir çift göz, aynadan ona bakıyordu. İki gece üst üste hiç gözünü kırpmamıştı.

Mumlu kâğıtları yaktıktan sonra basılmış sayfaları düzeltti. *İleri* bu sefer beş sayfaydı, 2 500 nüsha ile daha bir hayli işi vardı. Yenan'ın yeniden alınışının halkta uyandıracacağı sevinci gözlerinin önünde canlandırdı.

Bu sırada dışarıdan bazı sesler geldi. Acaba fabrikadan işçiler miydi? Acele etti. Şimdi yan taraftan ayak sesleri geliyordu. Arkasından anasının heyecanlı sesini duydu:

"Çeng Kang evde yok, anahtarı da yanına aldı!"

Hiçbir zaman böyle yüksek sesle konuşmazdı anası, muhakkak ona duyurmak istiyordu. İrkilerek ayağa fırladı. Baskı makinesini ve gazeteleri artık kurtaramazdı. Ya kendini kurtarabilecek miydi acaba?

Geceleri lamba ışığını dışarıya sızdırmasın diye gerdiği perdeyi bir çekişte aşağı indirdi. Pencereyi açarak devamlı orada hazır duran bir süpürgeyi pencerenin dışındaki çiviye astı. Bu, fabrikaya girmek isteyen her yoldaşı uyarcaktı. Yan tarafta şiddetle kapıya vuruyorlardı.

Uyarma işaretini yerine koyduktan sonra rahatlamıştı. Şimdi onlar gelmeden önce kaçmalıydı. Fakat Partinin yayın organı da onların eline geçmemeliydi! Gazeteleri katladıktan sonra koltuğunun altına sıkıştırarak pencerenin pervazına sığdırdı. İki dakika içinde işçi lojmanlarında izini kaybettirebilirdi.

"Orada kal!"

"Kıyırdama!"

Dört bir yandan geliyorlardı. Çok geç kalmıştı. Fabrikayı da çevirmişlerdi. Aşağısı ajandan geçilmiyordu. Tekrar içeriye atladı. Fakat tam bu anda odanın kapısını kırmışlardı. Birçok tabanca namlusuyla karşı karşıya geldi.

"Sü Yün-feng'in kuryesi Çeng Kang sensin, değil mi?"

Cevap vermedi.

Birisi öne doğru atılarak koltuğunun altındaki gazeteleri hızla çekip aldı.

"İleri ha?"

Bunu rüyalarında görseler inanmazlardı. Çünkü hain söyleyemezdi bunu onlara.

"Demek İleri'nin yuvasını keşfetmişiz de haberimiz yok, kısım şefi bey!"

Hayatının anlamı demek olan çalışmasının ürünlerine bu haydutların nasıl saldırdıklarını, onları yerlere saçarak nasıl üzerinde tepindiklerini gördükçe yüreğine bir bıçak saplanmış gibi oluyordu.

Bu arada onu tepeden tırnağa aramışlar, dışarı götürüyorlardı. O sırada ak saçlı anası koşarak kendini oğlunun önüne attı.

"Benim için üzülme ana" dedi Çeng Kang. Ağzı kupkuru kesildiğinden konuşurken zorluk çekiyordu.

Ajanlar onu öne doğru ittiler.

Onların önünde merdivenlerden aşağı indi. İki kişi geride kalarak av köpekleri gibi pusuya yatmışlardı. Fakat çabaları boşunaydı, çünkü yoldaşlarını süpürgeyle uyarılmıştı.

Dışarıdaki arsada işçiler yollarını kestiler:

"Geri çekilin!" diye bağıryıyorlardı ajanlar.

"Önce kısım şefini serbest bırakın!"

Çeng Kang, kendisi için öne atılanların hepsini çok iyi tanıyordu.

"Yolu açın, yoksa ateş ederiz!"

Fakat bu tehdit işçileri sindirememişti.

"Kısım şefini serbest bırakın dedik, duymadınız mı?"

Ajanların başı, "Haydi, çabuk geri çekilin!" diye emrederek elindeki tabancayla çevresindekileri tehdit etmeye başladı. Çeng Kang'ı ortalarına alarak bir yan sokağa daldılar.

"Kısım şefini tutukladılar!"

"Haydi arkasından gidelim!"

Ajanlar bu arada Çeng Kang'la birlikte, çalışır halde bekleyen bir deniz motorunun bulunduğu rıhtıma varmışlardı. Ancak ırmağın ortalarına geldikten sonra rahat bir soluk alabildiler.

Çeng Kang ajanların telaşından yararlanarak kollarını bağladıkları ipleri biraz gevşetmeyi başarmıştı. Uygun bir fırsat kollayarak, ajanlardan birinin suratına ansızın bir yumruk indirdi. Sonra bir atılımla motorun kenarına sıçradı. Fakat tam suya atlayacağı sırada, birçok el birden kollarına yapışarak onu geri çektiler. Var gücüyle kendini kurtarmaya çalıştı. Ama bütün çabaları boşunaydı artık, kapana kısılmıştı bir kere.

*

Çeng Yao otobüsten aşağı atlayarak Sun Yat-sen Parkı'na doğru koştu. Sakin olmaya çalışıyor ve izlenmediğinden emin olmak için boyuna çevresine bakınıyordu. Ne kiminle buluşacağını ne de buraya niçin çağrıldığını biliyordu. Sadece buraya gelmesini bildiren gizli bir talimat almıştı üniversitede, başka bir şey bildiği yoktu. İki yanı ağaçlı gölgelik bir yola girdi. İçinden hep tekrarlayıp duruyordu: Suni kayaların arkasındaki üçüncü taş sıra, üçüncü taş sıra!.. İşte oradaydı kaya! Bankları saymaya başladı. Gerçekten de üçüncü bankta birisi oturuyordu. Fakat oturan kimsenin yüzü bir gazetenin ardında kaybolmuştu. Gazeteye iyice dalmış görünüyordu. Adımın sadece uzun, gri, ipekli elbisesini ve siyah, deri ayakkabılarını görebildi. Kimdi bu? Dikkatle dört bir yanına bakındıktan sonra, salına salına o yana doğru yürüdü. Tam yabancıyla nasıl konuşmaya başlayacağını düşündüğü sırada, adam gazeteyi indirerek, genç kıza yanına gelmesini işaret etti.

"Ah, Li Amca!" Onu hemen tanıdı. Ağabeyinin arkadaşı Li Çing-yüan'dı bu.

"Neden bu kadar heyecanlısın, Çeng Yao?" diyerek Li, kızın ter içinde kalmış yüzüne baktı.

"Otobüs öyle kalabalıktı ki, tahmin edemezsin. Az daha yetişemeyecektim!"

Li Çing-yüan ayağa kalkarak onunla parkta dolaşmaya başladı.

Uzun bir sessizlikten sonra nihayet sordu:

"Çeng Yao, cesur olduğunu sanıyor musun?"

"Ben hiçbir şeyden korkmam!"

"Cesaret derken, sebatkârlığı, sağlamlığı ve kararlılığı kastediyorum. Şimdi söyleyeceklerimi iyi dinle: Bizim, gözünü budaktan sakınmayan, hiçbir karşılık beklemezsin kendini bütün varlığıyla devrimci çalışmaya adanmış bir yoldaşımız var. Onun komünist olduğunu en yakın dostları bile bilmiyorlar. Aile üyelerinin bile sezmediği gizli bir görevi var. Bu yoldaş tutuklanıyor. Fakat en büyük tehlike anında bile, önce kendisini değil, yoldaşlarının güvenliğini düşünüyor. Düşman her an kapıyı kırıp içeri girebilir. Fakat o ilkönce, önceden kararlaştırılmış olan ikaz işaretini pencereye asıyor. Onu yakaladılar, fakat yoldaşlar uyarılmış oldu ve böylece daha fazla insanın tutuklanması önledi. Şimdi söyle: Cesurca ve fedakârca bir hareket değil mi bu?"

Li'nin anlattıkları Çeng Yao'nun huzurunu kaçırmıştı. Dün akşam kız arkadaşı Sun Ming-sia, nişanlısı Liu Si-yang'a gitmiş, fakat bugün bir hücre toplantıları olduğu halde, hâlâ geri dönmemişti. Acaba onun mu başına bir şey gelmişti?

"Kim bu sözünü ettiğin cesur yoldaş?"

"Ağabeyin." Li, genç kızın dupduru gözlerine baktı. "Bu gün onu yakaladılar."

Çeng Yao'nun yüzü sarardı.

"Cesur olan ağlamaz" dedi Li.

Çeng Yao, gözlerinde yaşlar olduğu halde, "Ağlamıyorum" diye iddia etti.

Li, ona ağabeyiyle birlikte daha başka yoldaşların da tutuklandığını bildirdi.

"Nasıl? Sü Yü-feng ve Yü de mi yakalandılar? Ne felaket!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Şey... Yani bana çok dokundu da. Hepsini çok severdim." Az sonra başını kaldırarak itirafta bulundu:

"Daha birkaç gün önce, Çeng Kang'ın aşırı dikkatliliğiyle meseleleri abarttığını düşünüyordum. Onun ne kadar haklı olduğunu ancak şimdi anlıyorum. Sen de bunları bana anlatabilmek için kendini tehlikeye attın, değil mi?"

"Bu benim yoldaşlara borcum."

Li, bir yandan sürekli olarak çevreyi kollarken, diğer yandan Çeng Kang'la ilgili ve genç kızın bilmesi gereken her şeyi anlattı. Çeng

Yao onu dikkatle dinliyordu. Anlatılanların hepsi onun için yepyenyeydi. Fakat Li, Çeng Kang'ın tutuklanmadan önce başka bir göreve verildiğinden söz etmedi.

Sonunda Çeng Yao onun sözünü keserek, ağabeyinin görevini üstlenmeyi istedi.

Li Çing-yüan hayvanat bahçesine giden yola saptı. Çeng Yao'nun teklifine doğrudan cevap vermedi. Sadece, "Tek insan kendi başına çok bir şey yapamaz, ama kendini her şeyiyle devrime adarsa, ne kadar yücelir, biliyor musun?" demekle yetindi.

Çeng Yao bu sözleri belleğine kazıdı. Acılarını bastıran bir güç yükseliyordu bu sözlerden.

"Ona mektup yazabilir miyiz?"

"Şimdilik olanaksız. Fakat onunla temas kurmak için elimizden geleni yapacağız. İlkönce onu nereye götürdüklerini öğrenmemiz gerek."

Li bunları sadece laf olsun diye söylememişti. Gözetim ne kadar sıkı olursa olsun, mahpuslarla ilişki kurmak mümkündü. Daha şimdiden toplama kamplarındaki mücadele arkadaşlarıyla ilişkileri vardı ve bunlar daha da geliştirilebilirdi.

"Ya İleri ne olacak?" diye sordu Çeng Yao. Fakat bütün ısrarlı bakışlarına rağmen, yanında sakın sakın yürüyen Li'den bir cevap alamadı.

Fu Çi-kao'nun ihaneti üzerine durum son derece ciddileşmişti. Parti için en tehlikeli şey hainlerdi. Şu son saatler Li Çing-yüan için de gerçek bir imtihan olmuştu. Tehlikedeki yoldaşları bir an önce güvenlik altına alması gerektiğinden, şehir komitesine rapor vermeye zaman bile bulamamıştı. Bu arada daha başka yoldaşların da tutuklandığını öğrendi. İşin asıl zor yanı, yakalananların görevinin sürdürülmesiydi. Ayrıca, onların yakınlarıyla da ilgilenmek gerekiyordu. Parti çalışmalarının kısmen yeniden örgütlenmesi gerekirdi. Bugünkü gibi bir durum bir daha tekrarlanmamalıydı. Bundan başka, böyle durumlarda, devrimin ülke çapında olağanüstü geliştiğini düşünmeksizin, teslimiyete kapılacak insanların da çıkacağını hesaba katmak zorundaydı. Yine daha başkaları, düşmanın şu andaki gücünü küçümseyerek, karşısaldırıya geçmek gibi maceracı düşüncelere kapılabilirlerdi. Li, bu akşam Şi yoldaşla ya-

pacağı görüşmede daha fazla dikkatli olunmasını tavsiye edecekti. Çabuk tespit edilebilecek çalışmaları durdurmak, bunun yerine örgütü sağlamlaştırmak lazımdı. Tüm Parti çalışması halkın içinde gizlenmeliydi. Düşmana, Partiyi zaafa düşmüş gibi gösterip, gerçekte bu mücadeleden daha güçlü çıkmalıydı. Bütün bunları şimdiye kadar tekrar tekrar düşünmüştü. Fakat şimdi Çeng Yao'nun yanında yürürken de kafası hep bunlarla meşguldü.

Li, kendisini sabırsızca izleyen Çeng Yao'nun gözlerine baktı. Bu gözler de aynı ağabeyininkiler gibi korkusuzdular. Li ona karşı özel bir sorumluluk duyuyordu. Çevresinde daima genç insanlar olmuştu ve daima bu insanları devrim yoluna sevk etmekle yükümlü görmüştü kendini. Çeng Yao'yu da bugün bu yüzden çağırtmıştı. Tabii onu avutmak, ona yardımcı olmak zorundaydı. Fakat daha önemli olan, onun gelecekteki çalışmalarını düzenlemektir. Bu konuda da bazı şeyler düşünmüştü. Fakat ilkönce onu daha yakından tanımak istiyordu.

"İzin ver de *İleri*'yi ben basayım, n'olur? Çeng Kang'ın görevini üstlenmek istiyorum, isterse ucunda ölüm olsun..." Sözüünü bitirmeden gözleri yaşlı ama kararlı bir tavırla durakladı.

Li Çing-yüan onu ne kadar sempatik bulduğunu belli etmemeye çalışarak:

"*İleri* bundan sonra da çıkmaya devam edecek tabii" dedi. "Mücadelemiz durmayacak. Ağabeyin, devrimcilerin kurban vermekten korkmamaları gerektiğini söylerdi. Fakat devrimin hedefi, kendini kurban etmek değil, tersine düşmanı yenmektir."

Sonra ona kararını bildirdi:

"Sen artık üniversiteye gidemezsin. Li Çi-kang seni tanıyor. Tehlikede olan bütün diğer öğrenciler de üniversiteden alınacak. Bugünden sonra senin ismin Çen Çing'dir, iyi belle: Çeng Çing. Mesleğin gazetecilik. Şimdi doğru *Dağ Şehrinde Akşam* gazetesine gideceksin ve orada yazı işleri müdürü Cao'ya başvuracaksın." Sonra ona bir kimlik kartı uzattı.

"Peki ne iş yapacağım?" diye tereddütsüzce sordu Çeng Yao.

"Önce bir berbere git ve saçını modern bir şekle soktur. Tam bir hanımefendiye benzemelisin. Ve bugünden itibaren artık öğrenci değil, gazeteci olduğunu hatırlıdan çıkarma. Ne iş yapacağını sana Cao yoldaş ayrıntılı olarak anlatacaktır."

IX

Başarılı av, tüm "Sosyal Yardım Merkezi"ni, en tatlı hayaller içinde yüzdüren bir sarhoşluk havasına sokmuştu. Bir sorguyu diğeri izliyordu. Eylem üstüne eyleme girişiliyordu. Canavar, korkunç ağzını açmış, tüm Partiyi bir lokmada yutmaya çalışıyordu.

Sadece üçüncü kattaki adam, kendini sakın ve soğukkanlı olmaya zorluyordu. Elinden geçen sayısız evraklar, göz açıp kapatıncaya kadar "onaylanmıştı" damgasını yiyip, ilgili kısımlara iletiliyordu. Sonunda masanın üzerinde sadece bir tek dosya ve Fu Çi-cao'nun itirafları kalmıştı. Şö Peng-fe evraklardan başını kaldırarak, dolmakalemini masanın üzerine fırlattı.

Hayatından memnundu. Fu Çi-cao'nun ifşa ettiği ayrıntılı bilgiler, bundan sonraki sorguda, planladığı ani saldırı için yeter de artardı bile. Fakat bütün Partiyi ele geçirmeye yetecek miydi acaba? Telefon zırlamaya başladı. Şen Yang-çay telefon ediyordu, sesinden çok neşeli olduğu belliydi.

"Tebrik ederim dostum. Her zaman söylerim, at binenin, kılıç kuşananındır! Bir gecede beş komünist! Casusluk tarihine yeni bir sayfa ekleyecek bu eylem. Eğer Sü Yün-feng'in dili de bir çözülürse, bu sayının elliye, hatta beş yüze çıkacağından eminim!"

Şö, anlamaz bir tavır takınarak sordu:

"Sen neden söz ediyorsun Allah aşkına?"

"Nasıl? Benden de gizleyeceksin ha? Bütün cihazımızı ayağa kaldırdım. Sizin oradan tek bir telefon konuşması bile dışarı sızmaz oldu. Sen beni uykuda mı sanıyorsun, kuzum? Hatta az önce özel danışman bile bu konuda benden bilgi istedi."

Şö Peng-fe bir şey söylemek istedi, fakat karşı taraftaki telefonu kapatmıştı bile.

Bir gece içinde nasıl da birdenbire bu kadar iyimser ve keyifli oluvermişti Şen! Özel danışmanla aralarında geçen konuşmayı ihtiyaten kendine saklayacağı muhakkaktı. Ama her halükârda Amerikalının da bu işle ilgilendiğini biliyordu şimdi.

Li Çi-kang ve Çeng Ke-çang'ın öğrendikleri şeyler çoktan eskimişti. Çen Sung-lin'in kaçıışı bunun en iyi ispatıydı. Bereket versin ki, Fu Çi-cao'nun anlatacak epeyce şeyi vardı ve şimdi Sü Yün-feng ve Çeng Kang'ın sorguları herhalde her şeyi gün ışığına çıkartacaktı. Eğer bu gece onları konuşturabilirlerse, tüm örgüt ellerinde demektir! Şen belki de haklıydı. Birkaç saat sonra, sadece beş komünist değil, Çungking'in, hatta belki de Seçuan'ın tüm işçi ve öğrenci hareketi bir darbeye ellerine geçebilirdi. Hele bir de komünistlerin merkezine yaklaşabilirlerse!..

Ama Şen'in söyledikleri onu biraz da ürkütmüştü. Eğer özel danışman bile bu meseleyi soruyorsa, bir an önce rapor vermek zorundaydı. Fakat bunun için elinde malzeme olması gerekirdi. Bunun da olup olamayacağı bu gece belli olacaktı. Ona güçlük çıkartacakları muhakkaktı. Ayrıca Fu Çi-cao şahsen tanımadığı Li adında birinden söz etmişti. Ona ait hiçbir iz bulamamışlardı henüz. Hiç olmazsa ikisinden birini konuşturabilirdiler! Fu'nun Çeng Kang hakkında anlattıkları da bir acayıpti. Çeng Kang'ın evinde *İleri'nin* yuvasını ele geçirdikleri halde, Fu onlara bu konuda hiçbir bilgi verememişti. Sadece Çeng Kang'ın eskiden Sü Yü-feng'in kuryeliğini yaptığını söylemişti. Anlaşılan Çeng Kang'ın artık Sü'yle bir örgütsel bağı kalmamıştı. Muhtemelen daha önemli kişilerin yönetimi altındaydı. Belki de merkeze giden izi Çeng Kang kendilerine gösterebilirdi.

Kanepede oturan ve yeni talimat bekleyen Cu Çie'ye dönerek, "Şu iki belgeye bir bak" dedi, "Sence ikisinden hangisi daha önemli?"

Bütün planlarının bir sabun köpüğü gibi sönüp gitmemesi için çok emin hareket etmek istiyordu. Bunun için astlarının da meseleyi doğru kavramaları gerekiyordu.

"Sü Yün-feng elbette, bütün iplerin onun elinde toplandığını siz söylediniz" diye cevap verdi Cu.

"Peki, ya Çeng Kang?"

"Hiç hesapta olmayan esrarengiz bir şahıs."

"Neden?"

"Fu Çi-kao, Çeng Kang'ın eskiden kurye olduğunu söyledi. Halbuki şimdi *İleri*'yi onun evinde ele geçirdik..."

"Biraz daha açıkla."

"Bence Çeng Kang önceleri Sü Yün-feng'in emri altındaydı. Fakat *İleri*'yi başkasının denetimi altında ve çok gizli bir talimatla çıkartıyordu. Kim bilir, belki de Li bu işle ilgilidir?"

Şö Peng-fe, Sü Yün-feng'in belki de şehir komitesinden daha yüksek bir yönetim kademesine mensup olabileceğini düşünüyordu. Bu durumda da Çeng Kang ondan aşağıda demekti. Hem Sü'nün şu esrarengiz Li'den daha önemli olmadığı ne malumdu? Her halükârda bu düşünce ona çok daha çekici geliyordu. Li meselesini şimdilik fazla gürültüye getirmemek gerekirdi. Her şeye rağmen Cu Çie'den bayağı memnundu. Çeng Kang'ın sorgusu için hazırladığı planı ancak şimdi ona açıkladı.

"Nasıl hareket edeceğini biliyorsun. O henüz gençtir. Daha ilk seferinde alaşağı etmelisin."

"Yeni bir haber, efendim!" Telsizci içeri girerek hazır ol durumuna geçti.

"Nanking'den bir yıldırım telgrafı!"

Şö, zarfa şöyle bir göz attıktan sonra cebine koydu. Daha sorgular başlamadan, telgraflar yağmaya başlamıştı.

Bürodan çıktı. Onun çıkmasıyla dışarıdaki bütün sesler anında kesildi. Herkes büyük bir saygıyla ona bakıyordu. Herkesin, böyle önünde el pençe divan durmasının gururunu okşamadığını söyleyemezdi. Dudaklarında bir an için parlayıp sönen hafif bir tebessüm belirdi. Duygularını göstermemeliydi. Yaklaşılmaz bir tavır ve ölçülü adımlarla adamlarının önünden geçti.

Sorgu odasında her şey emirlerine uygun olarak hazırlanmıştı. Pencereye yaklaşarak, Çungking'in sayısız ışıklarına bir göz attı. Nihayet bu gece bütün şehri hâkimiyeti altına alabilecek miydi? Kendisini büyük döner koltuğa bıraktı. Şimdilik odada yalnızdı. Çevresine bakındı. İçindeki bu boşluk ve şüphe duygusu da ansızın nereden çıkmıştı? Ani bir hareketle koltuğunu pencereye çevirdi. Birkaç dakika sonra sorgu başlayacaktı. Gizli Parti örgütünün yönetici kişileriyle karşı karşıya gelecekti. Bir yandan kendine bol

şanslar dilerken, diğer yandan içinden bir ses erken sevinmemesini ihtar ediyordu. Kendisini topladı. Şimdi yeni avının üstüne atılmadan önce iyice yere sinerek, pençelerini içeri çeken canavardı o.

Tutuklu, rahat ve kendinden emin bir tavırla içeri girdi. Şö Peng-fe onu yan bir bakışla süzdü. Tutuklunun alnındaki derin çizgiler, büyük bir azim ve kuvvetin ifadesiydi. Yüzünde çelik grisi gözlerinden başka her şey hareketsizdi.

Zabıt tutacak olan Ve Çi-po, şefe doğru giderek alçak sesle açıkladı: "Sü Yün-feng bu."

Ötekinin onu hiç takmaması sinirine dokunmuştu. Şu anda sadece ani bir saldırının başarıya ulaşabileceğini düşündü. Onu gafil avlamalıydı. Azim ve iradesini ancak böyle kırabilirdi.

Yüzünü tutukluya çevirdi:

"Neden tutuklandığımı biliyor musun?" diye sert bir sesle sordu.

Cevap alamadı. Sü Yün-feng bakışlarını pencerenin dışındaki ışıklara çevirmişti.

"Senin hakkında her şeyi biliyoruz. Sen Çungking'de Partinin baş sorumlularından biri olan Sü Yün-feng'sin."

Yakasındaki altın kaplama erik çiçekleri parıldıyorlardı. Sü Yün-feng, Güneybatı bölgesinin casusluk şefiyle karşı karşıya olduğunu biliyordu. Fakat karşısındakinin sıkılmış yumrukları ve sinirli bakışları, hiçbir şey bilmediğini ortaya koyuyordu.

"Her şeyi biliyorsunuz da, bu kadar gürültü patırtı niye?" diyerek karşısındakinin sorusunu cevaplandırdı. Sonra rahat bir tavırla bir iskemleye oturdu.

Bu küstahlık Şö Peng-fe'ye pusulayı biraz şaşırtmıştı. Çok uygunsuz kaçtığı halde, "Otur!" diye emretti.

Sü Yün-feng rakibini gözden geçirdi. Sözde bu gizli bir sorgu olacaktı, ama rütbelerini bile çıkarmamıştı. Anlaşılan kendisini bu şekilde sindirmek istiyordu. Bu adamların burunları da niçin hep böyle kaf dağında olurdu acaba?

Şö Peng-fe zoraki bir gülümsemeden sonra, bir dosyayı ele alarak mahsus uzun uzun elinde tarttı:

"Bütün bunlar senin hakkındaki bilgiler. Sü Yün-feng, 1938 yılında Çungking'e gelmiş, sık sık görevini değiştirmiş..."

Dosyanın içinden birkaç sayfayı çıkararak Ve Çi-po'ya uzattı.

"Ona bazı yerlerini oku bakalım!"

Ve, okumaya başladı.

"Sayı 27018. Gizli haber kaynaklarına göre, Sü adında bir şahıs, 1945 yılında elektrik işletmesindeki grev sırasında kışkırtıcılık yapmış..."

"Sayı 40034. Araştırmalar, 1946 yılında Daduku Çelik Fabrikası'nda ortaya çıkan Yang adlı birisinin, yukarıda zikredilen Sü ile aynı şahıs olduğunu ortaya koymuştur..."

"Araştırmalar, adı geçen Sü'nün Yangze Silah Fabrikası'nın ana işletmesinde işçilik yaptığını ve daha Japonya'ya karşı savaşın başlangıcında Komünist Partisi'nin üyesi olduğunu..."

Sü Yün-feng'in kılı bile kıpırdamıyordu. Yıllardan beri çalıştığı Çungking'de onun hakkında bazı bilgiler toplamış olmaları olağandı. Sandalyesinde hareketsiz oturmuş, pencereden şehri seyrediyordu.

Şö Peng-fe şimdi de başka bir dosyadan, sararmış bir fotoğraf çıkardı. Yandan çekilmiş soluk resim, biraz Sü Yün-feng'i andırıyordu.

"Bunu hatırlıyor musun? Üç yıl önce Zengcia Caddesi 50 numarada bize bu hatırayı bırakmıştın."

Hatırlıyordu tabii. O zamanlar Yenan'dan daha yeni dönmüş ve yeni bir görev almak üzere Partinin Güney merkezine gönderilmişti. Merkez, o zaman Zengcia Caddesi 50 numarada, Çu En-lay'ın oturmuş olduğu evde bulunuyordu. Bu ev, Gizli Servis Şefi Day Li'nin evinin çok yakınındaydı. Hatta o zamanlar casuslar, Güney merkezi bürosunun bulunduğu evde kalıyorlar ve ikinci kattan her şeyi gözetliyorlardı. O zaman gizlice onun da resmini çekmiş olmalarında şaşılacak bir şey yoktu. Fakat yarım gün içinde bu kadar belge toplayıp düzenlemiş olmaları doğrusu ilginçti. Uyanık bulunmak gerekiyordu.

"Araştırmalarımızın doğruluğundan herhalde şüphe edemezsin" diye alay etti Şö Peng-fe.

Fakat Sü'nün ani cevabı onu olduğu yere mıhladı: "Bu birkaç kırık dökük bilgiyle beni Çungking'de asla bulamazdınız. Bu şekilde tek bir devrimciyi ele geçiremezsiniz. Eğer aramızdan bir hain çıkmasaydı, senin karşına dikilsem, yine beni tanıyamazdın."

Öteki, "Doğru" diye hak verdi, "Sizin 'yoldaşınız' Fu Çi-cao'nun doğrusu bize büyük yardımı dokundu. Biz sadece senin hakkında her şeyi öğrenmekle kalmadık, aynı zamanda başkalarını da yakaladık."

"Eline geçirdiğinden daha fazlasını sana o hain de söyleyemez artık." Sü Yün-feng kendinden emin bir tavırla devam etti: "Yoksa onu serbest bırakıp, benimle bu kadar ilgilenmezsiniz. Fakat sana doğrusunu söyleyeyim mi? Eğer Sü Yün-feng senin ihtiyacın olan her şeyi bilse bile, bunun sana pek yararı dokunmayacak."

Şö Peng-fe gereğinden fazla konuştuğunun farkına varmıştı. Şimdi bağırıp çağırmaıyla denese nasıl olurdu acaba? Yoksa işkenceye mi başlamalıydı? Hayır, karşısındaki adamın bundan da korkmadığını görmemek için biraz kafadan sakat olmak lazımdı... Taktiğinde bir yanlışlık vardı. Daha şitndiden neredeyse savunmaya geçmişti. Fakat her şey bu sorguya bağlıydı. Bu sorguda yenilmemeliydi.

Şö tekrar konuşmaya başladı: "Tabii ki sana karşı büyük bir ilgi duyuyoruz. Fakat bu durum çok çabuk değişebilir, çünkü elimizde senin hemen icabına bakmak için yeterli..." Sözüünü bitirmedi. Bu sözlerdeki tehdit apaçıktı. "Ama biz her şeyden önce senin iyiliğini düşünüyoruz."

Sü Yün-feng ona sadece bir göz atmakla yetindi, cevap vermeye değmezdi.

"Sınıf mücadelesinin zalim ve kanlı olduğunu senin de bilmen gerekir." Şimdi bu iğneleyici tavrın en iyi yöntem olduğuna inanmıştı. "Eğer Fu Çi-cao'nun izlediği yolu seçmeyecek olursan, o zaman seni başka bir yol bekliyor!" Ansızın konuşmasını kesti, bir işareti üzerine Sü Yün-feng'in yüzü çok güçlü bir projektör ışığıyla aydınlandı.

Şö Peng-fe ayağa fırlayarak öne doğru yürüdü. Yan taraftaki ağır bir demir kapı gıcırtyla açıldı. Yandaki bölmeden, daha göz kamaştırıcı bir ışıkla birlikte keskin bir kan kokusu geliyordu.

"Burayı görmek istemez misin?" diye pis pis sırtarak bir sigara yaktı.

Soğuk ve sessiz bir odaydı burası. Beton döşemenin üzerinde kanlar içinde bir vücut yatıyordu, ayak bileklerine prangalar vurulmuştu. Üzerindeki sayısız yaradan kanlar sızıyordu.

İnsandan çok hayvana benzeyen, göğüsleri kara kıllarla kaplı birkaç korkunç yaratık, ellerindeki kanlı kırbaçları sallayarak baygın adamın

başında bekliyorlardı. Adamın üzerine sarı bir ceket attılar. Şö Peng-fe elinde sigarasıyla, göz kamaştırıcı ışığın altında yatanı işaret etti: "Bak bakalım, tanıyabilecek misin bunu?" diye sordu.

Sü Yün-feng tehdide aldırış etmedi. Fakat kanları görünce, içinde büyük bir öfkenin yükseldiğini hissetti. Kim bilir şimdiye kadar kaç kişiyi böyle ölesiye dövmüşler, kaç kişiyi tanınmaz hale getirmişlerdi? Şö Peng-fe'nin soğuk sevinci kalbine bir ok gibi saplanmıştı sanki. "Bak, bu senin eski kuryen, kısım şefi Çeng Kang! Tanıdın mı?"

Çeng Kang'ı da yakalamışlardı ha? Demek hain kendilerinden daha çabuk davranmıştı. Yere diz çökerek Çeng Kang'ın başını avuçları arasına aldı ve baygın yüzüne baktı. Gözlerinin üstüne düşmüş saçları düzelterek, beyaz alnındaki kanları sildi. Çeng Kang'a bakarken duyduğu sınırsız acıyla gözlerine yaşlar dolmuştu. *

"Çok zalimce bir şey değil mi? Bu seni biraz etkiliyor mu bari?"

Sü Yün-feng ona kin dolu bir bakış fırlattı. Fakat kendisini hemen topladı. Karşısındakinin de sadece onun duygularının esiri olmasını beklediği açıktı.

Şö Peng-fe odaya çöken sessizliğe dayanamadı. Elindeki bu kozu en iyi şekilde değerlendirmeliydi. "Bu şartlar altında insan kendini ve yoldaşlarının hayatını düşünmeli. Yoksa, sadece Sü Yün-feng teslim olmadı desinler diye, herkesi kurban edecek kadar dik kafalı mısınız?" diye sordu.

Sü Yün-feng, Çeng Kang'ı kollarında tutarak konuştu: "Gerçi seninle benim aramda ortak bir dil yoktur. Ama sana şu kadarını söyleyebilirim: Devrim sayısız kurbanların omuzlarında yükselir. Devrimin zaferi için canını vermek, bizler için en büyük şereftir!"

"O nasıl şey?"

"Siz bir komünisti komünist yapan şeyi asla anlayamayacaksınız!"

Öteki ne diyeceğini bilemedi. Sü sözlerine devam etti: "Şunu kafanıza koyun: Ne Çeng Kang'dan, ne de diğer herhangi bir insanımızdan hiçbir şey öğrenemezsiniz. Benimle çalışmış olan Çeng Kang'la da iftihar ediyorum."

Bu sırada Çeng Kang kımıldamaya başlamıştı. Sü Yün-feng eğilerek ona adını seslendi.

Şö Peng-fe'nin aklına yeni bir fikir gelmiş gibiydi. Demin yaktığı sigarasını yere fırlatarak tehdide başladı: "Anlaşılan sadece Çeng Kang'ı değil, tüm örgütünüzü ele geçirdiğimizden haberin yok senin."

Çeng Kang gözlerini açtı. Cevap vermek istedi, fakat boğazından sadece zayıf bir hırıltı çıktı: "Örgütü... ele... geçiremezsiniz..."

Şö derhal saldırıya geçti:

"Seni kim yönetiyor? Söyle!"

"Merkez Komitesi" diye açık bir sesle cevap verdi Çeng Kang, "Ve Mao Zedung!"

Sü onu daha sıkı göğsüne bastırdı: "İyi cevap verdin Çeng Kang" dedi.

"Kimin doğrudan emri altındasın? Konuş!"

"Onu asla ele geçiremeyeceksiniz!"

Sü Yün-feng hep ona sesleniyordu. Sonunda Çeng Kang onu tanıdı.

"Sü!" Gözleri yaşlarla dolmuştu. Demek Sü'yü de yakalamışlardı. Tekrar kendinden geçti.

Şö Peng-fe, kendi düzenlediği bu "kavuşma anını" büyük bir heyecanla izliyordu. Bundan birkaç sonuç çıkarabildiğini sandı. Bu candan bağlılık, sadece sınıf dayanışması dedikleri şeyden mi ibaretti acaba? Buna inanamazdı. Bu ikisinin hâlâ örgütsel bağları olduğu muhakkaktı. Birdenbire Çeng Kang'ın "Onu asla ele geçiremeyeceksiniz" dediği aklına geldi. Sonra Sü'yü görmüş ve hemen bayılmıştı. Bu, onun pekâlâ Sü'nün yönetimi altında olabileceğini gösteriyordu. Üstelik Sü de adamıyla "iftihar" etmekteydi. Acaba *İleri* de onun yönetimi altında mı çıkıyordu?

"Sizin örgütsel ilişkileriniz benim için sır değil, hatta elimde sağlam delillerim de var. Şimdi inandın mı?"

"Hangi sağlam deliller?" Sü Yün-feng, Çeng Kang'ın evinde *İleri*'den başka bir şey bulamadıklarını biliyordu.

"*İleri*'yi susturamayacaksınız" dedi, "Üç gün sonra görürsünüz."

Demek Sü Yün-feng, Çeng Kang'ın evinde *İleri*'nin yuvasını ele geçirdiklerini biliyordu. Bu, *İleri*'nin Sü'nün yönetimi altında çıktığını ispat etmiyor muydu? Ayrıca, Fu Çi-cao, Çeng Kang'dan Sü adına para istediğinde, hiçbir şey alamamıştı. Anlaşılan hâlâ örgütsel bağları mev-

cuttu ve Sü daha önemliydi. Sü Yün-feng, Çeng Kang'ın amiri ve *İleri*'nin sorumlusu olmalıydı. Şimdiye kadarki konuşmalardan elde ettikleri en önemli sonuç buydu. Bunu derhal Nanking'e bildirmeliydi.

"Senin kim olduğun ortada, ben her şeyi biliyorum."

"Sen, hainin sana anlattıklarından başka hiçbir şey bilmiyorsun."

"Belki de yanılıyorsun." Çeng Kang'a bakarak, "Bunu kim yönetiyordu?" diye sordu.

Bunu sorduklarına göre, *İleri*'den bizzat kendisinin sorumlu olduğunu sanıyorlardı herhalde. Eğer onları bu düşüncelerinde bırakırsa, hem örgütü, hem de Li Çing-yüan'ı saklamış olurdu. Ağır ağır doğrularak konuştu: "Ben Parti şehir komitesi üyesiyim ve işçi hareketinden sorumluyum. *İleri* ile olan ilişkimi zaten biliyorsunuz."

Tekrar kendine gelmiş olan Çeng Kang, "Sü!" diye seslendi.

Sü başını sallayarak ona döndü: "Hain onlara her şeyi anlatmış." Şö Peng-fe'nin gözlerine bakarak ekledi: "*İleri*'yi ben çıkarıyordum. Fakat hain size bunu bile söyleyememiştir."

Çeng Kang durumu kavramıştı. Kendisi uzun zamandır Sü ile beraber çalışmıyordu. *İleri* önce Çiang Çie'nin, sonra da Li Çiang-yüan'ın yönetimindeydi. Sü, yoldaşları güvenlik altına almak ve düşmanı yanıltmak için bunu mahsus üstüne almıştı.

Çeng Kang, Sü'ye bir şeyi daha bildirebilmek için bu fırsattan yararlanması gerektiğini hissetti ve alçak sesle, "Yü'yü de tutukladıklarını gördüm" dedi.

Şö Peng-fe övünmekten kendini alamadı: "Liu Si-yang daha önemli, o da elimizde!" dedi.

Çeng Kang, Liu Si-yang adında birini tanıımıyordu, fakat Sü tanıyordu. Fu'nun kitabevini üstüne kaydettirdiği yoldaştı bu. Fu'nun onu da ele verdiği açıktı.

"Birkaç kişinin eksilmesiyle komünist hareketin fakirleşeceğini sanmayın!" dedi.

Şö azametli bir tavırla, "Hâlâ mı kibirlilik?" diye alay etti. Durumu kafasında toparlamaya çalıştı: Bu ikisinin birbirleriyle ilişkileri açıktı. Bütün ipler, bu ikisinin, özellikle Sü Yün-feng'in elinde toplanıyordu. Bunları nasıl konuşturmalıydı? Elinde onları gafil avlayacak hiçbir şey kalmamıştı. Ama içlerinden birini konuşturabilse, diğeri bir sorun olmaktan çıkardı artık.

"Avcumun içinde olduğunuzu kavramışsınızdır inşallah. Aklınızı başınıza toplayın. Formalite falan aramıyorum ben. Yalnız kısacık bir itiraf yazın yeter. Göreceksiniz, durumunuz hemen değişecek."

Masanın üzerindeki kâğıt ve fırçayı* düzelterek, yanı başında gülümseyen Sü Yün-feng'i kenara itti ve sert bakışlarını ansızın Çeng Kang'a çevirdi: "Sana teminat veriyorum, eğer yazarsan derhal serbestsin."

Sü Yün-feng üstün bir tavırla gülümsedi, "Biz görüşlerimizi hiçbir zaman gizlemedik" dedi.

Bunun üzerine, bütün vücudu kanlar içindeki Çeng Kang, ardından ayağındaki prangaları sürükleyerek bitkin bir halde masaya yaklaştı ve yazmaya başladı:

"İtirafım..."

Yazısını bitirdiğinde, artık kabaran duygularına hâkim olamaz olmuştu. Fırçayı rastgele bir tarafa fırlatarak, yüksek sesle okumaya başladı:

*"Prangalara vursanız
Dövseniz kamçılarla
Dilim dilim kesseniz bıçaklarla
Tek şeyim var söyleyecek*

*Başın eğmez insan olan
Özgürlük için yalvarmaz
Yılmaz zindanlarınızdan
İşte budur itirafım!"*

Sü ona doğru yaklaşarak koluna girdi. "Çok iyi yaptın Çeng Kang" dedi.

Şö Peng-fe'nin suratı sapsarı kesilmişti. Çeng Kang okumaya başlayınca, bu ikisini birbirinden ayırmanın olanaksız olduğunu anlamıştı. Nasıl bir sorguydu bu? Komünistler açıkça savaş bil-dirileri okuyorlardı.

"Kesin artık! Kırk sekiz çeşit Amerikan sorgu yöntemini henüz tatmadınız herhalde?"

* Çin yazısı genellikle fırçaıyla yazılır.

"Seksen sekiz çeşit de olsa, vız gelir bize!"

"Buranın efendisi biziz, kafanıza yerleştirin bunu. Melek de olsanız, iskelet de olsanız sizi konuşturacağım. Buna adınız gibi inanabilirsiniz."

Şö Peng-fe son kozuna varıncaya kadar kullanmaya kararlıydı.

"Her şeyi hazırlayın!" diye yandaki odaya bağırdı. Saatine bakarak kesin bir şekilde açıkladı: "Size üç dakika süre tanıyorum. Ya örgütü ele verirsiniz ya da derhal idam edileceksiniz."

Çeng Kang ve Sü Yün-feng omuz omuza duruyorlardı. Birbirlerine bakarak kararlarını verdiler. Odada saatin tik taklarından başka bir ses duyulmuyordu.

"Bir dakikanız kaldı. Konuşuyor musunuz? Konuşmuyor musunuz?"

"Başımızı kesebilirsiniz, fakat eğdiremezsiniz" dedi Çeng Kang.

Sü Yün-feng'in sakin ve hâkim sesi, Şö Peng-fe'yi iliklerine kadar titretti: "İşkence altında söylemediğimizi idam sehvasında da öğrenemeyeceksiniz!"

"Çeng Kang'ı dışarı çıkarın!"

Birkaç zalim el ona uzandı.

"Çekin pis ellerinizi, ben kendi başıma da gidebilirim!"

Sü Yün-feng'e dönerek bakışlarıyla ona veda etti. Prangalarını arkasından sürükleyerek Şö Peng-fe'nin önünden geçerken Şö, istemdişi irkilerek geri çekildi.

"Öğleden sonra sorguya çektiklerinizi de kurşuna dizin!" diye emretti.

Dışarıdan yaklaşan ağır ayak sesleri duyuldu, sonra uzaklaştılar. Şö Peng-fe gülerек:

"Liu Si-yang ve nişanlısının da eceli geldi!" dedi.

Sü Yün-feng, Çeng Kang'ın ve Yü'nün seslerinin birleşerek, "Yaşasın Komünist Partisi!" diye haykırdıklarını duyunca göğsünde derin bir sızı hissetti.

Elveda yoldaşlar! Sü'nün gözleri yaşardı ve dudaklarında acı bir gülümseme belirdi.

"Hâlâ gülüyor musun?" diye bir öküz gibi böğürdü Şö Peng-fe, "Seni derhal kurşuna dizdireceğim!"

Sü, "Buyur!" diyerek korkusuzca öne doğru yürüdü.

"Hayır, hayır!" dedi Şö Peng-fe, "Onları senin gözlerinin önünde kurşuna dizdireceğim. Sadece sen artakalacaksın. Fu Çi-kao, bütün siyasi tutuklulara, senin örgüte ve yoldaşlarına ihanet ettiğini bildirecek." Sin-sice güldü. "O zaman 'yoldaşlarının' nasıl gırtlığına sarılacaklarını ve senin kendini boş yere nasıl savunmaya çalışacağını görmek isterim doğrusu!"

"Eğer beni o hainle aynı toplama kampına göndermeye cüret edersen, bunun tam aksini göreceksin!"

Şö Peng-fe pencereye yaklaşarak komut verdi:

"Ateş!"

Dışarıda silah sesleri duyuldu.

Çok uzaklarda, simsiyah karanlık gecenin içinde, belli belirsiz ışıklar titreşiyordu.

Şö, içinde büyük bir hayal kırıklığının yükseldiğini hissetti. Dışarıdan gelen silah seslerini dinledi ve elinden oynacağı alınmış bir çocuk gibi üzüldü. Ne kazanmıştı ki?

X

Salonun ortasında asılı avizeden tavana vuran ışık, oradan tüm odaya yumuşak ve hoş bir aydınlık saçılıyordu. Beyaz duvarda bir sürü fotoğraf asılıydı: Amerikan casusluk şefi ve SACO'nun şef yardımcısı Miles, Day Li ve Mao Yen-feng; burada tapılan Tanrıların bir galerisi. Fotoğraflardan birini Şö Peng-fe'nin karısı Taytay biraz önce asmıştı, Çan Kay-şek'in kendi eliyle imzalayıp kocasına ithaf ettiği bir resmi. Bu resim kocasına öğleden önceki kutlama töreni sırasında armağan edilmişti. Diğer iki resim de bugün öğleden önce çekilmişti: Şö Peng-fe'yle, onu bir Amerikan madalyasıyla taltif eden Amerikalı özel danışmanın el sıkışmaları ve Şö Peng-fe'nin Mao Yen-feng tarafından kara, hava ve deniz silahlı kuvvetlerinin liyakat madalyasıyla taltif edildikten sonra gülümserken çekilmiş bir fotoğrafı.

"Haydi otursanıza" diye konuklarını zorladı Taytay.

Ansızın çalan bir korna sesi konukları ürküttü.

"Peng-fe!" Evin hanımı ayak parmaklarının ucunda yükselerek sevinçli bir telaşla titredi: "Git karşıla, değerli konuğumuz geliyor" diyerek kocasına seslendi.

Dışarıda, üzerinde Amerikan bayrağı olan bir araba keskin bir fren yaptı.

Konuklar, "Özel danışman!" diye mırıldanarak kapının yanında saygıyla sıralandılar.

Şö Peng-fe aceleyle merdivenlerden aşağı inerek, büyük bir gayretkeşlik içinde arabanın kapısını açtı. Fakat herkesin şaşkın bakışları arasında çıka çıka Şen Yang-çay çıktı dışarı.

"Ya özel danışman nerede?"

"Tam arabaya bineceği sırada Washington'dan bir yıldırım telgrafı geldi. Çok özür diliyor, fakat dansa mutlaka yetişeceğini söyledi."

Araba keskin bir korna çaldıktan sonra yine hızla oradan uzaklaştı.

"Bir şey söyledi mi?" diye hoşnutsuz bir tavırla sordu Şö.

Şen, ağır adımlarla merdivenleri çıkmaya başladı. Ancak diğerleri biraz dağıldıktan sonra, alçak sesle konuştu: "Gelecekte seninle birlikte daha iyi çalışabileceğine çok seviniyor. Fakat diyor ki.. "

"Ne diyor?"

"Çalışma tarzımızın çok laçka oluşundan yakınıyor. Özellikle disiplini çok uymamız ve Miles zamanının ruhunu yaşatmamız gerektiğini söylüyor. Ayrıca teknik araçların da modernleştirilmesi gerekiyormuş. Washington'la doğrudan telsiz bağlantısı, radar istasyonları, havadan gözetim vb.nin sağlanmasını ve artık bu ilkel çalışma tarzına bir son verilmesi gerektiğini söyledi."

Şö, "Bunların zamanı geldi de geçiyor bile" diyerek onayladı. Yeni atanan Amerikalı danışmanın derhal sert bir rota izlemesinden çok memnundu. Kendi çalışmalarının da layık olduğu şekilde beğenilmesi iyice göğsünü kabartmıştı.

"'Miles ruhunu' yaşatmak ve beynelmilel çalışmak zaten bizim tarihi görevimizdir."

Şö Peng-fe Amerikalılarla birlikte çalışmanın zorunluluğunu çok iyi hissediyordu. Özel danışmanın yardımıyla Güneybatıda Ordu Bürosu'nun kolay kolay vazgeçilemeyecek bir desteği haline gelmeyi kafasına koymuştu.

"Sonra gizlilik meseleleri hakkında da konuştu danışman."

"Doğru, bunu ihmal edemeyiz. Şüpheli kimselerin aramıza sızması için, SACO'nun bütün birlikleri, bankalarımız, hastanelerimiz, lokantalarımız ve fabrikalarımız sıkı bir gözetim altına alınmalı."

Şö camlı kapıyı itti ve birlikte salona girdiler.

Aynı anda Taytay, Mao Yen-feng'in yanından ayrılarak hafifçe el çırpı. Sonra yumuşak bir sesle cıvıdamaya başladı: "Sayın bayanlar ve baylar! Bu mütevazı şöleni pek muhterem şefimizin şerefine veriyoruz. Fazla konuk davet etmedik, lütfen kendinizi evinizde gibi rahat hissedin."

Sonra şişko Mao Yen-feng'in koluna girerek kendi yanında yer gösterdi. Kendisinin sadece şefle ilgilenmesi gerektiğini biliyordu. Diğerleriyle kocası uğraşır.

Masa arkadaşına dönerek, bin bir çeşit yiyeceklerle dolu masayı işaret etti: "Buyrun, tadına bakın muhterem efendim!" dedi. Aynı zamanda özür diliyordu: "Çungking'de değişik bir şey bulmak çok zor, sadece birkaç çeşit Rus çerezi... Ama şarap fena değil. Amerikan

şampanyası ve Fransız Porto şarabı da var. Ayrıca sizin çok sevdiğiniz Maotay'dan da birkaç şişe ayırdım. Şimdi bunları şerefimize içeceğiz." Taytay kadehleri doldurdu.

Fakat Mao Yen-feng, nazikçe biraz beklemesini işaret etti. Bir açış konuşması yapmadan içmeye başlamak yakışık almazdı. Ayağa kalkarak kadehini kaldırdı. Sora gülümseyerek hafifçe Taytay'a doğru eğildi ve açış konuşmasına başladı:

"İlkönce ev sahibemiz muhterem hanımefendiye kalpten teşekkürlerimi arz etmeyi borç bilirim. Aynı zamanda bu fırsattan yararlanarak, sizlere sevinçli bir haberi iletmek istiyorum..."

Mao Yen-feng bekleyiş dolu gözlerle çevresine bakındı. Ancak uzun ve sıkıcı bir aradan sonra alkış sesleri yükseldi.

"Şö Peng-fe'nin giriştiği bu eylem teşkilatımızın olağanüstü geleneğini devam ettirmiştir. Bu başarılı harekât, Çin halkının hain düşmanları için ağır bir darbe olmuştur. Bunun şerefi hem Gizli Servis'e ve hem de 2. Şube'ye aittir. Düşmanın izini Gizli Servis bulmuş, takibatı ise 2. Şube üstlenmiştir. Başarılı çalışmalarının bir armağanı olarak, Güneybatı Gizli Servisi'nin şimdiye kadarki şefi, arkadaşımız Yen Zuy'un danışman olarak Nanking'e gönderilmesine karar vermiş bulunuyoruz."

Şö Peng-fe kendinden emin bir tavırla Yen Zuy'u süzdü. "Evet dostum, bunu hiç hesaba katmamıştın herhalde, ama bu kez ben senden daha baskın çıktım" diye düşündü.

"Şimdiye kadar elinde bulundurduğu Güneybatı Gizli Servisi yönetimini bundan böyle Şö Peng-fe üstlenecektir."

Özenle boyanmış kadın konuklar hemen fısıldaşmaya başladılar:

"Ah, o zaman her iki örgüt de onun emri altına giriyor demek."

"Bütün ülkede bugüne kadar böyle bir şey olmadı."

Mao Yen-feng kadehini hâlâ elinde tutuyordu. "Sizi ilk olarak tebrik etmek şerefini kendime başlıyorum, şerefimize!"

Şö Peng-fe yapmacık bir tevazu gösteriyordu. Sakin bir tavırla ayağa kalkarak kadehini bir yudumda boşalttı ve Mao Yen-feng'in oturmasını bekledi. "Aziz vatanımıza ve partimize sonsuz teşekkürlerimi arz ederim. Kadehlerinizi tek ve ölmez önderimiz Generalissimo'nun şerefine kaldırmanızı rica ediyorum!"

"Şerefine!"

"Şerefine!"

Şö Peng-fe yeniden doldurulmuş kadehiyle Mao Yen-feng'in yanına yaklaştı: "Hepinizi sayın şefimizin şerefine içmeye davet ediyorum."

"Şerefine!"

Mao Yen-feng şişinerek sırttı. Taytay yeniden kadehini doldurdu.

Şö Peng-fe kadehini üçüncü defa kaldırdı:

"Bir kere daha kazandığımız zaferin şerefine!"

Bu arada, Yen Zuy'un önüne kadeh bile konmamış olduğunu fark etti. Ona da bir kadeh doldurarak keyifle sırtına vurdu.

"Başarılarını ve terfini candan tebrik ederim, aziz dostum. Ortak davamızın şerefine içelim."

Yen Zuy hiç de öyle Şö'nün tahmin ettiği kadar yıkılmış görünmüyordu. Her ne kadar kendisinin Mao Yen-feng'le birlikte onun arkasından çevirdiği dolaplara sevindiği söylenemezse de, pek ilgilenmiyor gibiydi. Nezaket kurallarına uyarak ayağa kalktı. Sivilceli yüzüne kendinden emin bir tebessüm yayılmıştı. Kadehini diğer konuklarla tokuşturduktan sonra, ötekini tebrik etti. Sonra kadehini Şen Yang-çay'a doğru kaldırdı:

"Haber alma yeteneklerine doğrusu hayran oldum. Cidden son derece büyük bir başarı!"

İçkisini yenileyerek Mao Yen-feng'in yanına yaklaştı.

Mao Yen-feng "Şerefine!" diyerek kadehini kaldırdıktan sonra sordu: "Nanking'e yolculuk ne zaman?"

"Özür dilerim, eğer izin verirseniz bir ricam var. Ben hemen Nanking'e gitmek istemiyorum."

"Yok canım?"

"Önce Amerika'ya gitmek istiyorum" diye Yen Zuy büyük bir sükûnetle sürdürdü: "Geçenlerde müttefiklerimizin ilgili bir teşkilatından bir telgraf aldım. Yüksek bir görevle danışmanlığa atandığım bildiriliyor."

Kadınlar arasından "Ah, Amerika'ya ha?!" diye gıpta dolu sesler yükseldi.

"Yurtdışına gideceksin demek? Harikulade bir şey bu!" diyerek Yen Zuy'un kadehini doldurdu Mao Yen-feng. "O zaman yeni bir unvan daha kazanacaksın herhalde: 'Savunma Bakanlığı'nın Amerika'daki özel görevli temsilcisi.' Bunun şerefine içmemiz şart."

"Bir şey daha var. Özel danışman, Gizli Servis'in birkaç genç mensubunu da, orada ihtisas görmeleri için beraberimde götürmemi söyledi. Li Çi-kang da bunlar arasında."

"Sen hepsini daha iyi tanıyorsun. Aralarından istediğini seç. Nasıl olsa son zamanlarda Kuzeyden çok sayıda gelen oldu. İstersen birkaç kişi de fazladan götür." Sonra çok önemli şeyler söyleyecekmiş gibi bir tavır takınarak devam etti:

"Son zamanlarda Amerikalılar da güçler dengesinde bir değişiklik olasılığını hesaba katıyorlar. Eğer durum daha da ciddileşirse, gizli servisler arasında işbirliği iyice geliştirilecek, özellikle haber alma tekniğinde. Senin oraya gönderilmen, benim geçenlerde bu konuda Amerikan makamlarıyla imzaladığım bir anlaşma çerçevesi içinde oluyor."

Şö Peng-fe donakalmıştı, ama kendini çabuk toparladı. İki kadeh şampanya doldurarak Yen Zuy'un yanına yaklaştı:

"Dostluğumuzun ve yolculuğunun şerefine! Bizim eski şef Miles'e de benden selam götür!"

O anda Mao Yen-feng'in yaveri içeri girerek, amirine bir zarf uzattı ve kulağına bir şeyler fısıldadı. Mao Yen-feng daha mektubu açmadan yüzünden bütün kanı çekilmişti. Taytay'ın rica dolu bakışlarına aldırmaksızın, ayağa kalkarak yandaki odaya geçti. Mao Yen-feng'in aksi bir bakışı üzerine Şö Peng-fe de aceleyle şarabını içerek, hemen onun peşine takıldı.

Eğlencenin üzerine bir gölge düşmüştü. Salona şaşkın bir sessizlik çöktü. Taytay bütün çabasıyla durumu kurtarmaya çalışıyordu. Zoraki bir gülümseyişle ayağa kalktı: "Kadehimi bütün konuklarımın şerefine kaldırıyorum!"

Yan odada Mao Yen-feng zarfı açarak içinden birkaç tane pembe kâğıt çıkarmıştı.

"İleri ha?" diye korkuyla irkildi Şö.

Mao Yen-feng gazeteyi açtı. Heyecandan bir türlü okuyamıyordu. Gözleri başlığa çivilenmiş kalmıştı: "Çungking halkı Yenan'ın kuruluşunu kutluyor!" Gazeteyi Şö'ye fırlattı. Şö'nün beti benzi atmış, susuyordu.

Mao Yen-feng öfkesini gizlemek için en ufak bir çaba bile göstermedi:

"Daha demin Generalissimo'ya haber gönderdik, şimdi karşımıza çıkana bak!"

"Fakat bu başka bir *İleri*, dizgi baskı bu."

"Ha şunu bileydin! Taş baskısını daha yeni elimize geçirdik, şimdiyse dizgi baskı çıkmaya başladı. Sana üç gün süre tanıyorum."

Şö bakışlarını korkuyla amirine dikti, fakat cevap vermeye cesaret edemedi.

"Komünistlerin bütün şehirde, işçileri greve kışkırttıklarından haberin var mı bari?"

"Nereden biliyorsunuz?" diye yutkundu Şö.

"Dünya kadar bildiri dağıtıyorlar. Yalnız siz salakların dünyadan haberi yok!"

"Ama bu imkânsız bir şey! Bizim işçi hareketi ile ilgilenen sorumlu adamlarımız var..."

"Silah fabrikasının işçileri bir araya toplanarak tutuklananların serbest bırakılmasını talep ediyorlar. Bundan da haberin yok tabii?"

"Bunu biliyorum, engel olunmasını emrettim."

Uzaklarda, sanki Şö'nün kekeleyişine bir cevap gibi, canavar düdüklere çalmaya başladı. Hemen arkasından ışıklar titreşmeye başladı ve sonunda tamamen söndü. Şimdi her yer karanlıkta kalmıştı.

Yan taraftan Taytay'ın telaşlı sesi duyuluyordu: "Çabuk lambaları getirin!"

"Elektrikler kesildi herhalde." Şö Peng-fe sakın olmaya çalışıyordu. "Cereyan bütün şehre yetişmediği için sık sık kesiliyor."

Mao Yen-feng, "Saçmalama!" diye bağırды, "Sağır mısın, nesin? Canavar düdüklere hâlâ çalıyor, duymuyor musun? Yarın 1 Mayıs, yine grev yapıyorlar!"

Canavar düdüklere çok iyi duyuluyordu. Ansızın çok yakınlarda bir yerde bir başkası daha çalmaya başladı, arkasından bir başkası daha. Birkaç dakika içinde bütün şehrin sirenleri birleşmişler, gecenin sessizliğini yırtan tehditkâr bir çığlık haline gelmişlerdi.

Şen Yang-çay odaya girerek haber verdi:

"Amerikan ofisinden demin telefon ettiler, özel danışmanın arabasının her an gelmesi bekleniyor."

Mao Yen-feng Şö'yü dışarı göndererek sordu:

"Danışman ne dedi?"

"Parti örgütünü bulmak zorunda olduğumuzu söyledi."

Şen öbürünün yanına sokularak fısıldadı: "Onların kemiklerinden yağ çıkarmalıyız. Nasıl olsa elimizde rehinleri var."

Mao Yen-feng bir an düşündükten sonra doğruladı: "Haklısın, toplama kamplarında yeteri kadar siyasi tutuklu var. Onlara daha sert davranırlar. Kısa bir zaman içinde bütün siyasi tutukluların konuşturulmasını emrediyorum." Koltuğundan fırlayarak devam etti: "Sü Yün-feng gibi kimseler, yalnız elimizde rehin değil, aynı zamanda ayaklı birer lügattir, aç aç oku!" Kendinden emin bir tavırla masaya bir yumruk indirdi. "Eğer demir pençelerimizle sımsıkı kavırsak, bütün siyasi tutukluları bülbül gibi konuşturacağımıza kesinlikle inanıyorum. Bu ayaklı ansiklopedilerden her şeyi öğreneceğim, göreceksin! Özel danışman haklı. Şö Peng-fe'nin bundan haberi var mı?"

"Şö dün akşam oradaydı" diye cevap verdi Şen Yang-çay, "Bütün bunlar onun fikri olsa gerek."

Karanlık, Mao Yen-feng'in yüzünü gözlerden saklıyordu. Epeyce bir zaman sonra tekrar sesi duyuldu:

"Hareket noktamız Sü Yün-feng olmalıdır. Öyle görünüyor ki, bu işle bizzat benim uğraşmam gerekecek."

Şimdi dışarıdan aralıksız çalan keskin korna sesleri duyulmaya başlamıştı. Salonda bir kargaşalıktır gidiyordu. Taytay hâlâ bağıırıyordu: "Hay Allah! Nerede kaldı bu lambalar!"

*

Ortadaki büyük yuvarlak masanın en nadir yemeklerle dolu olduğu kibar yemek salonunda hâlâ sessizlik hüküm sürüyordu. Konuklar yemek odasının yanındaki salondaydılar. Şö Peng-fe telefon ahizesini yerine koyarak, asık suratla pencereye doğru ilerledi ve oradan havuzdaki altın balıklarını seyretmeye başladı. Yaşlılığı yüzünden bayağı yorulmuş olan Şen Yang-çay tembel tembel koltuğa uzanmış, gözlerini yummuş, düşünüyor gibiydi. Yan tarafında, kapakları açık birkaç Amerikan dergisi vardı. Yalnız Cu Çie ve adamları büyük bir hamaratlık içinde koşuşturup duruyorlardı. Gramofon baygın bir müzik çalıyordu.

Dışarıda bir arabanın fren sesi duyuldu. Kısa boylu, şişko, dazlak kafalı birisi, arabadan güçlkle çıkarak ağır bir tavırla binaya doğru ilerledi. Arkasından yılan gibi kıvrak, güzel bir kadın, flaşlı bir fotoğraf makinesi ile onu izliyordu. Dudaklarından basmakalıp koketçe bir tebessüm hiç eksik olmuyordu. Boyalı saçlı başını çevirdiği herkese, cömertçe gülücükler dağıtıyordu.

Şen Yang-çay, sarı saçlı kadının elinden fotoğraf makinesini alırken, Şö Peng-fe sarışının beline sarılarak şişkoya döndü: "Basın ne âlemde?"

"Bugün öğleye kadar bu işle uğraştım" diye anlatmaya başladı şişko, "Yarına kadar bekleyin. Bütün gazetelere duyurdum. Yarın ilk sayfada büyük manşetlerle geçecek." Elini kolunu sallayarak hararetle anlatmaya devam etti: "Başlık şöyle olacak: 'Mutlu bir haber: Komünist Partisi'nin ileri gelen bir yöneticisi hükümetle işbirliği yapmaya karar vermiş bulunuyor.' Haberin yanına, kadehini kaldırırken çekilmiş gülümseyen bir resmi. Kimsenin bir şey fark etmeyeceğine garanti veririm." Sarışına dönerek: "Resim konusunda tamamen Miss Mary'ye güvenebiliriz" dedi.

"Ona ne şüphe. Onun danışmanla çektiği resimleri gördüm. Hepsi birer harika, tam Hollywood'a layık" diye Şen de şişkonun sözlerini onayladı.

Sarışın nazlı nazlı kırıttı: "Ah, abartıyorsunuz canım" dedi.

Herkes bu noktaya yeterince güldükten sonra, Şen Yang-çay bir öneride bulundu: "Planımızın başarıya ulaşması için şimdi bir demesini yapsak nasıl olur, Şö?"

"Güzel fikir, sen hemen bu işi üstlen!" Şö sarışının belini bırakarak şişkoyla birlikte yan odaya geçti. Şen Yang-çay, Cu Çie'nin omzuna dokunarak, "Provayı sen üstüne alabilirsin" deyip onun üstüne yıktı.

Cu Çie tam karşılık vereceği sırada, sarışın dilber çevresine keskin bir esans kokusu yayarak ikisinin arasına girdi ve "Ben de katılabilirim, değil mi?" diye kırıtarak sordu.

Şen gülerek, "Elbette!" diye karşılık verdi.

Cu Çie hafifçe öksürerek boğazını temizledi ve konuklarına dönerek: "Komünist Partisi'nin ileri gelenlerinden birini karşılamak üzere bugün burada toplanmış bulunuyoruz. Şö Peng-fe önce bir prova yapmamızı emretti..."

Birdenbire sesler kesildi, herkes dikkatle Cu'yu dinliyordu. Nihayet Şen Yang-çay ayağa kalkarak, "Konuk içeri girdiğinde herkesin ayağa kalkıp alkışlamasını rica ediyoruz" dedi. Herkes söyleneni hemen yerine getirdi.

Şö Peng-fe ile şişko içeri girdiler. Şen Yang-çay ayağa kalktı. Anlaşıldığına göre beklenen konuk her an içeri girebilirdi. Provaya son verildi. İlk olarak sarışın dilber kapıya koşarak, o anda sertçe bir frenle duran Austin'e baktı.

"Arabadan, iki polisin arasında fakir kılıklı bir adam indi."

Şö Peng-fe anlamlı anlamlı gülümseyerek öne doğru atıldı: "Ah, Bay Sü, hoşgeldiniz! Son günlerde durumunuzun biraz sıkıntılı olduğunu biliyoruz. Buyrun, buyrun!" Orada bulunanların hepsini tek tek tanıtmaya başladı.

Cu Çie gayretkeş bir tavırla kapıyı göstererek, "Buyurun lütfen!" dedi.

Sarışın da cesaretle öne doğru ilerledi ve kendini tanıttı: "Mary, Merkez gazetesinin muhabiriyim."

Şişko da yılışık yılışık sırtarak eğildi: "Bendeniz Güneybatı Yönetim Bürosu Basın Bürosu şefi. Amirim adına sizi karşılamakla şeref duyuyorum..."

Şen Yang-çay ustaca söze karıştı: "Duyduğumuza göre, nihayet bu can sıkıcı durumdan kurtuluyormuşsunuz. Buna cidden çok sevindik!"

Sü Yün-feng şimdilik susmayı tercih ediyordu. Orada bulunanlardan Şö hariç hiçbirini tanımıyordu. Fakat oynanan bu komedinin ardında gizli bir amacın olduğunu derhal kavramıştı. Dikkatli olmaya karar verdi. Dudaklarında alaycı bir gülümseyişle salona girdi. Aynı anda büyük bir alkış koptu.

Şö Peng-fe çabucak bir işaret verdikten sonra konuşmaya başladı: "Bay Sü'nün hürriyetine tekrar kavuşacağına dair Nanking'den sevindirici bir haber almış bulunuyoruz."

Sü, "ikinci defadır aynı şarkıyı söylüyorlar" diye düşündü. Ona günlerden beri gösterdikleri özel davranışın son perdesiydi bu anlaşılın. Bütün bu maskaralığın amacı, sorgunun amacıyla aynıydı. Tehditlerle bir şey elde edememişler, şimdi onu satın almak istiyorlardı.

"Serbest bırakılıp bırakılmamam sizin meseleniz, benim değil. Bu beni ilgilendirmiyor, siz düşünün. Yalnız konuklarınızı tepeden tırnağa silahlı muhafızlarla getirtmeniz çok komik."

Şö Peng-fe onaylarcasına başını salladı. Ona hak veriyor gibiydi. Ama Sü Yün-feng onun kafasından geçenleri okuyordu. Şiddet ve öfke gösterilerinin fayda etmediğini görünce, hoşuna gitse de gitmese de bazı şeyleri onuruna yedirmek zorunda kalmıştı.

Yeni bir alkış gösterisinden sonra Şö Peng-fe konuşmasını sürdürdü:

"İzninizle sizlere Sü Yün-feng'i tanıtmak istiyorum. Kendisi Komünist Partisi şehir komitesinin sorumlu bir üyesi olup, burada işçi hareketini yönetmektedir. Ülkemizin önemli şahsiyetlerinden biridir. Serbest bırakılışını kutlamak üzere..."

Herkes hareketsizce oturan konuğa baktı. Acaba şimdi alkışlamak gerekli miydi? Sarışın, fotoğraf makinesini alarak çok kıymetli sahneyi çekmeye hazırlandı.

Sü, bakışlarını topluluğun üzerinde gezdirdi. Sonra iki elini masanın üzerine koyarak sakin bir sesle açıkladı:

"Ev sahibi bir konuşma yapmamı bekliyor herhalde. Peki, onu hayal kırıklığına uğratmak istemiyorum: Bu şölen bana başka bir olayı hatırlattı. Eskiden beni fabrika müdürü birkaç defa yemeğe davet etmişti. Orada da her şey buradaki gibi pahalı ve kibardı. Peki, benim gibi basit bir işçiyi niçin davet ederdi ki? Çünkü ben işçi temsilcisiydim. Bizde buna, ağza bir parmak bal çalmak derler. O zamanlar reddettim ve sofraya yeterince sofraya takımının konmamış olduğunu söyledim. Müdür afallamıştı. Ona, bir tek tabaktan sadece bir kişinin doyacağını, fakat bütün fabrika işçilerinin ağızlarının kapatılamayacağını bildirdim."

"Fakat Bay Sü, rica ederim!" Şö Peng-fe'nin yanındaki şişko sallanarak ayağa kalktı. "Konudan oldukça uzaklaşıyorsunuz galiba. Buradaki, Güneybatı Yönetim Bürosu'ndan beylerin hazırladığı resmi bir ziyafet."

"Konudan uzaklaştım ha? Nedir ki bugün gündemde olan konu? Konuklarınızı niçin davet ediyorsunuz?" Yumruğunu sıkılmış dimdik duruyordu. "Eğer sizin gibi insanlarla konuşacaksam, ne şekilde konuşacağıma da kendim karar veririm."

Şö Peng-fe ürktü. O kadar kurnazca hazırladığı plan, bu şekle dökülmemeliydi. Ayağa kalkarak durumu kurtarmaya çalıştı: "Konuşmanıza devam edin, Bay Sü. Biz sadece bugünkü küçük şölenu kimin düzenlediğini söylemek istemiştik."

"Öyleyse dinleyin! Ben o zamanlar müdüre, beni davet etmekle işçileri doyuramayacağını söylemiştim. Ya şimdi durum nedir? Beni niçin bu şölene davet ediyorsunuz? Çünkü ben Komünist Partisi'nin bir yöneticisiyim, çünkü işçiler beni dinlerler. Bundan korkuyorsunuz. Sizin niyetinizi çok iyi biliyorum. Parti yöneticilerinden Sü Yün-feng sizinle aynı masada oturacak ve sonra ona kimse inanamayacak, bu değil mi amacınız? Fakat siz, kendi kendinize gelin güvey oluyorsunuz!" Elinde olmayarak güldü: "Bütün bu hokkabazlığı kim hazırladı? Söyleyin, koskoca bir ahmak değil mi o?"

Şö Peng-fe çevresindekilerin dehşet içinde kaldıklarını fark ederek hemen öneride bulundu: "İsterseniz bir yandan yemek yerken, bir yandan sakın sakın sohbet edelim."

Sü Yün-feng rahat bir tavırla oturarak, çevresindekilere işaret etti: "Hepiniz sorumu duydunuz, herkes cevap verebilir. Konuşma özgürlüğümü kısıtlamıyorum, zamanımız da var."

Çevresine bakındı. Fakat casus takımının hiçbiri cevap vermeye cesaret edemiyordu. Çoğunun diken üzerinde oturdukları belliydi. Bu sıkıcı sessizliğin içinde Şö Peng-fe, Şen Yang-çay'a bir şeyler fısıldadı. Bunun üzerine diğeri ayağa kalkarak yandaki odaya geçti. Şö Peng-fe, rolünü unutan ve tek dileği bir an önce perdenin kapanması olan bir tiyatro oyuncusuna dönmüştü. Sü Yün-feng, diğerlerini içine düştükleri utançtan kurtarmak için hiç de acele etmiyordu. Böylece, bu sıkıcı sessizlik Şen Yang-çay dönüp Şö'nün kulağına bir şeyler fısıldayınca dek sürdü. Belki de bütün bu oyunun rejisörü birazdan bizzat sahneye çıkacaktı.

Topluluk yavaş yavaş yine canlanmaya başladı. Herkes sohbete dalmıştı. Sarışın, kadehini kaldırdı. Birisi gramofona yeni bir plak koymuştu. Hoparlörden yavaş ve iç gıcıklayıcı bir müzik sesi duyuluyordu.

Ceng Ye

Şö Peng-fe bardakları doldurdu. Sarışın, bardaklardan birini alarak cüretkâr bir tavırla Sü Yün-feng'in önüne koydu. Sonra fotoğraf makinesini alarak, yarın ilk sayfaya konulacak olan resim için hazırlığa başladı. Fakat Sü Yün-feng ona bu iyiliği yapmadığından, Şö Peng-fe kadehini yine indirerek yemek çubuklarına sarıldı.

Şen Yang-çay, "Lütfen buyurun!" diye Sü'ye ısrarda bulunuyordu, "Bu yemekleri Çungking'in en iyi ahçıları hazırladılar."

Sü Yün-feng, bir işaret üzerine Cu Çie'nin ona bir tabak uzatışına baktı. Mary bir defa daha makinesini kaldırdı.

Şö Peng-fe ayağa kalkarak, ağzı kulaklarında olduğu halde, Sü'ye bir kadeh uzattı. Sadece elini uzatsa yeterdi. Flaş bir an parlayacak ve yarınki büyük haber çantada keklik olacaktı. Böylece Şö Peng-fe'nin elinde, Sü Yün-feng'in Guomintang'la işbirliği yaptığına dair delil hazır demektir. İşin içyüzünü anlamak gerçi o kadar zor değildi. Fakat bunlar Partiye pislik sıçratamamalıydı. Sü uzatılan kadehi görmezden gelerek elinin tersiyle itti ve olduğu yerde doğruldu:

"Bu saçmalıkları kafanızdan çıkarın! Sizinle kadeh tokuşturmak, sizinle resim çektiirmek ha! Fedailerinizi çağırırsanız daha iyi edersiniz. Nereden aldınız bu masanın üstündeki şeyleri? Halkın nafakasını gasp ederek yiyip içiyorsunuz."

Sonra sandalyeyi kenara iterek salonun ortasına doğru yürüdü. Başını dimdik tutarak emretti: "Beni hapishaneye geri götürün!"

"Aman, rica ederim, o nasıl söz?" diye yatıştırmaya çalıştı Şen Yang-çay, "İçki içmek zorunda değilsiniz tabii. Fakat buna rağmen konuşmuyorsunuz. Buyrun, sizinle birlikte dinlenme odasına çekilelim."

Derhal güçlü kuvvetli birkaç kişi ayağa kalkarak, bir muhafız grubu teşkil ettiler.

"Patronunuzu çağırırsanız daha iyi edersiniz!"

Şö Peng-fe araya girdi. Şen Yang-çay'a ve şüpheli şahıslara yerlerine oturmalarını işaret ederek çay istedi. Sonra Sü Yün-feng'den kendisiyle birlikte yan odaya geçmesini ricâ etti.

"Gidelim bakalım" diye düşündü Sü. Onlardan korkusu yoktu.

Yandaki odaya girerek, arkasından odaya doluşan topluluğa aldırış etmeksizin kanepeye oturdu.

Yemek salonundan bir an alkış sesleri duyuldu ve hemen yine ke-sildi. Şö Peng-fe derhal dışarı çıktı.

Sü, bütün bu olanların sanki kendisiyle hiç ilgisi yokmuş gibi, büyük bir sükûnet içinde akvaryumdaki altın balıklarını seyrediyordu. Yaklaşan ayak sesleri duydu. Az sonra o zamana kadar hiç görmediği birisi girdi içeriye. Askeri bir otorite sağlama çabaları, adamın ufak tefek yapısına hiç de yakışmıyordu. Buna rağmen, iri yapılı Şö Peng-fe'nin yanında silik kalmamak için büyük çaba harcıyordu.

"Duyduğuma göre masada ileri geri laflar etmişsiniz. Her halükârda sizinle bizzat konuşmaya karar verdim."

Şö Peng-fe, "Amirimiz" diye tanıttı. Demek Savunma Bakanlığı Gizli Servisi'nin patronu Mao Yen-feng bu adamdı. Sü Yün-feng, ayağına özel yüksek ökçeler konmuş deri çizmeler giymiş bu şişko adamı tepeden tırnağa süzdü. Bunun gibi kendini nimetten sayan ödleklere çok görmüştü. Yalnız Çan Kay-şek'in hep bu tiplere güvenmesini anlamak güçtü.

"Amirimiz sırf sizinle görüşmek üzere özel olarak Nanking'den geldiler" dedi Şö.

Öteki hemen yaman bir tavırla söze başladı: "Ben şimdiye kadar birkaç komünist tanıdım. Rütbe sırasına bakarsak herhalde Çang Kuo-tao'yu* yabana atamayız. Yeteneklerine göre, Ye Ding** de önemsiz

* Çang Kuo-tao: Çin Komünist Partisi'nin on iki kurucusundan biri. Honan-Hupeh-Anvey (Oyuvan Sovyetleri) Sınır Bölgesi'nde partizan birliklerini örgütlemiş, 1934'te Guomintang birliklerine yenilerek batı Seçuan'a çekilmiş ve 1935 Temmuz unda Uzun Yürüyüş'te bulunan Başkan Mao ve Çu Teh'in birlikleriyle buluşmuştur. Çang Kuo-tao burada, Başkan Mao'nun Zunyi Konfransı'nda kabul edilen stratejik çizgisine karşı çıkmış ve Kuzeye gitmeyi reddederek Guomintang'la uzlaşmayı savunmuştur. Fakat bir yıl sonra, Guomintang birliklerinin sürekli baskısı karşısında Kuzeye çekilmek zorunda kalmış ve Yanan'a gelinceye kadar birliklerinin hemen hemen tamamını kaybetmiştir. 1938'de Kızıl Bölgeden ayrılarak Hankov'da Guomintang'a katılmıştır. Bu arada yayınladığı bir duyuruyla Guomintang'ı "en devrimci parti" ve Çan Kay-şek'i "tek önder" olarak tanıdığını ilan etmiştir. 1949'da Guomintang'm nihai yenilgisinden sonra Hong-Kong'a kaçmıştır.

** Ye Ding: 1927'de Nançang'da komünistlerin giriştiği ayaklanmanın önderlerindedir. Aynı yılın aralık ayında Kanton'daki ayaklanmaya da katılmış, ayaklanmanın yenilgiye uğraması üzerine Hong-Kong'a kaçmıştır. 1937'de Kiangsi-Fukien-Hunan Sınır Bölgesi'ndeki kızıl partizanları toplayarak Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı'na katılmak üzere Yeni Dördüncü Ordu'yu kurmuştur. 1941'de Çan Kay-şek tarafından tutuklanmış, serbest bırakıldıktan sonra Yanan'a giderken bir uçak kazasında ölmüştür.

sayılmaz, değil mi? Size gelince azizim, bence biraz daha düşünceli davranırsanız iyi edersiniz." Mao Yen-feng, boynunu mümkün olduğu kadar uzatmaya çalışarak çok bilmiş bir tavırla açıklamalarına devam etti: "Komünistlerin kuralına göre, tutuklanmanızdan itibaren artık Parti örgütüne mensup değilsiniz. Yani artık Partili olmadığınıza göre, Partiyi korumak için kendinizi zor duruma sokmanıza da gerek yok. Aramızdaki ilişkiler artık iki parti arasındaki ilişkiler gibi değil, hükümetle bir birey arasındaki ilişkilerdir. Bireyin hükümete tabi olması ise, herhalde sizin şu çok övdüğünüz demokratik merkezîyetçilik denilen şeyle çelişme gerektir."

"Bizim ilişkilerimiz ha?" diye tekrarladı Sü Yün-feng, "Devrim ile karşıdevrim arasındaki ilişkiler, sınıf düşmanları arasındaki ilişkilerdir."

"Sınıf mücadelesi, silahlı ayaklanma... bu lafları biliyoruz. Halbuki sizin Marksist sınıf mücadelesi öğretiniz çoktan hapı yutmuş durumda. Söyleyin, Marx ve Lenin öleli ne kadar zaman geçti?"

"Ama Stalin yaşıyor ve proletarya devrimi öğretisi de yaşayacaktır. Marksizm-Leninizm, Alman faşizmini yenilgiye uğrattı ve Çin halkının eline, kendisini, Amerika'nın icazetiyle casusluk yapanlar da dahil olmak üzere, tüm gericilerden kurtaracak silahı verdi."

"Bu ne cüret?" diye köpürdü Mao Yen-feng.

"Ben Marksizm-Leninizmin bütün dünyada gericiliği yeneceğini söylemeye cüret ediyorum."

Şö Peng-fe ara bulmaya çalıştı. Odadaki hava, her an patlamaya hazır bir barut fıçısına dönmüştü.

Mao Yen-feng kendini toparlamak için geri çekildi. Sonra Şö Peng-fe'yi dışarı gönderdi. Arkasından kapıyı hızla iterek kapattı. Şimdi odada yalnız kalmışlardı.

Tekrar yerine oturarak nazik bir tavırla, "Buyrun, çay için lütfen. Önce baş başa biraz sohbet edelim" dedi.

Sü cevap vermedi. Ayak ayak üstüne atarak ellerini dizinin üstünde birleştirdi.

"Sizi buraya çağırabildiğimiz için çok mutluyuz." Mao Yen-feng'in ses tonu tamamen değişmişti. "Biz sizin gibi önemli bir yöneticiyi değerlendirmesini biliriz. Doğrusunu söylemek gerekirse, zaten size

bunun için ihtiyacımız var. Savaş, hiç ummadığımız bir şekilde, bizim aleyhimize geliyor. Geri cephemizin sağlamlaştırılmadığı da bir gerçek. Sizin tarafınız giderek bizden daha güçlendi. Bildiğiniz gibi, Çin tarihinde Kuzeyle Güney arasında sık sık çatışmalar olmuştur. Sizin son hedefiniz, bizim iktidardan çekilmemizdir. Fakat bizim öyle bir niyetimiz yok. Tabii karşı tarafı yenmek için Amerikan yardımını da kullanacağız. Bu yüzden, belli bir dönemde Kuzeyle Güney arasında bir çatışmanın çıkması kaçınılmazdır. Ben durumu böyle tahlil ediyorum. Her neyse, Güneybatı bizim hiçbir şart altında teslim etmeyeceğimiz geri cephemizdir. Sizin bizim için değeriniz, tamamen gelecekteki bu gelişmelerle ilgili. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz sanırım?"

Sü sadece gülümsemekle yetindi ve konuşmasını sürdürsün diye bekledi.

"Ben Gizli Servis için çalışıyorum ve politikacılıktan pek hoşlanmam. Fakat Güneybatıyı sükûnete kavuşturmak için, Guomindang'la komünistler arasında bir işbirliği örneği yaratmayı düşündük. Çungking'de sizin bu işin başını çekeceğinizi umuyoruz. Bu kanlı savaşa bir son vermek ve anlaşmak, hepimiz için çok daha iyidir. Böylece bütün memlekete hizmet etmiş olacağımıza şüphe yoktur. Tabii siz de şartlar ileri süreceksiniz. Bir kere ortak çalışmamızın genel hatlarını tespit ettikten sonra, o konuda tartışabiliriz. Her şeyden önce bu yeni bir şeydir ve çok büyük bir siyasi önemi olan bir teşebbüstür."

"Ben şart falan koşmuyorum" diye kısaca kesip attı Sü, "Benim sizin siyasi bezirgânlıklarınıza ortak olarak devrimi arkadan vurmaya hiç niyetim yok."

"Böyle bir cevap vereceğinizi biliyordum" diye itirafta bulundu Mao Yen-feng, "Fakat duruma neresinden bakarsak bakalım, sizin için sadece üç yol görünüyor. Biri yukarıya götüren yol, biri aşağıya götüren yol, bir de orta yol var. Deminki teklifim yukarıya götüren yoldu. Elbette size, uygun bir düşünme zamanı bırakacağız. Çünkü, sizin gibi eski bir Partili için bugünden yarına görüşlerini değiştirmek kolay olmadığı gibi, oldukça da ıstıraplıdır, ama olanaksız değildir. Bunun için, bız bir orta yol da düşündük: Biz size hürriyet ve refah garanti edeceğiz, buna karşılık siz de bize ihtiyacımız olan şeyleri söyleyeceksiniz, yani

örgütün bir kısmını teslim edeceksiniz. Örneğin silah fabrikasındaki Parti üyelerinin bir isim listesini verebilirsiniz bize. Tabii bize vereceğiniz bilgiler tamamen aramızda kalacaktır. Hatta eğer siyasetten tamamen çekilmeyi arzu ediyorsanız, sizi siyasi bakımdan hiçbir tehlikeye sokmak istemiyoruz.

"Peki ya aşağıya giden yol hangisi?"

"Onu ne yapacaksınız canım? Nasıl olsa o konuda konuşmamıza gerek kalmayacak. Çünkü biz sizden bazı şeyleri öğrenmek istiyoruz ve öğrenmek zorundayız."

"Tam tersi olacak bunun, benden hiçbir şey öğrenemeyeceksiniz!"

"Sizin doğru yolu seçeceğinizden eminim."

"Siz öyle düşünüyorsunuz. Fakat size şu kadarını söyleyeyim ki, bu düşünceleriniz boş bir hayalden, karşıdevrimci bir kuruntudan başka bir şey değildir."

Mao Yen-feng gülererek, "Öyle mi?" diye sordu, "Ama ben hiç de sizin gibi düşünmüyorum. Benim tekliflerim tamamen gerçekçidir. Sonunda bizimle birlikte çalışmaktan başka çareniz kalmayacaktır."

"Yıllardan beri bizim peşimizde koşturup duruyorsunuz, hâlâ tanıyamadınız mı bizi?"

"Ne olursa olsun, yarınki gazetelerde şöyle bir makale çıkacak: 'Komünist Partisi ileri gelenlerinden biri hükümetle işbirliği yapmaya karar verdi.' Altında Sü Yün-feng'in komünistlere ve işçilere yazdığı bir açık mektup yer alacak. Bu olay, sizin sahip olduğunuz otoriteden dolayı, Parti içinde ve işçiler arasında hiç şüphesiz kargaşalıklara yol açacaktır. Ondan sonra sadece bir tek Fu Çi-kaoyla kalmayacak bu iş!"

"Diken üzerinde oturuyorsunuz. Bir resmini bile çekemediniz. Yalancı gazetelerinize sizden başka kimsenin inanacağını sanıyor musunuz? Bu aptalca planla mı başarıya ulaşacaksınız? Ömrümde sizlerden daha salak insanlar görmedim."

Mao Yan-feng alaycı bir tavırla Sü Yün-feng'in gözlerinin içine bakarak, sözcüklerin üstüne basa basa konuştu: "Tabii bu iş bu kadarla kalmayacak. Şö Peng-fe'nin söylediği gibi, sizi serbest bırakmak niyetindeyiz."

"Çok güzel, öyleyse gidebilirim." Sü ayağa kalkarak gitmeye davrandı.

Mao Yen-feng hemen önüne geçti. Sü Yün-feng'in gülümsemesi, Mao Yen-feng'in çaresizliğini daha da artırmıştı. Tekrar yerine oturdu.

"Sizi serbest bırakacağız tabii. Yalnız önce silah fabrikasına gideceğiz. Orada kendinizi bizimle birlikte işçilere göstermeniz gerek. Hatta sizin için bir karşılama töreni bile hazırlattık."

"Siz bilirsiniz. Yalnız ağızımı da kapatmanız lazım. Yoksa tüm gerçeği işçilere anlatacağım. O zaman işçilerin ne kadar şaşıracaklarını tahmin edersiniz herhalde?"

Sonra arkasını dönerek akvaryuma doğru ilerledi.

XI

Güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. Daracık hücrelerde insan ne-redeyse boğulacaktı. En hafif bir esinti bile gelmiyordu buraya. Yakınlarda bir yerde bir cırcırböceği, tekdüze bir türkü tutturmuştu.

Liu Si-yang da diğerleri gibi dayanılmaz bir susuzluk çekiyordu. Yorgun bakışlarını nöbetçi kuleleri üzerinde gezdirdi. Duvarın ardındaki bambu kamışların sadece gövdeleri kalmıştı. Yakıcı sıcak, yeşillik namına bir şey bırakmıyordu burada. Uzaktaki dağlar kelleşmiş ve kızıl bir renge bürünmüştü. Çalılar ve dikenler kızgın güneşin altında titreşir gibiydiler. Sanki büyük bir yangın, her şeyi yakıp kavurarak geçmişti. Liu'nun gözleri çıplak elektrik telleriyle çevrilmiş yüksek duvarın üstündeki yazılara ilişti:

"İyi düşün

Gençlik bir daha geri dönmez

Bugün ve bu yerde

Eğil ve gururu bırak"

Duvarın üstündeki makineli tüfekler ve süngüler, güneş ışınları altında pırıl pırıl parlıyorlardı. Bu sabahki tüm sahneler tekrar gözlerinin önünde canlandı. Hapishane arabasındaki yolculuğunu ve kısa bir moladan sonra bu gizli toplama kampına getirilişini düşündü.

Bir ay önce tutuklanışını da çok iyi hatırlıyordu. O akşam nişanlısı Sun Ming-sia üniversiteden çıkınca ona uğramıştı. Geceleyin birlikte radyonun başına oturmuşlar ve Kurtarılmış Bölgelerden haberleri dinlemişlerdi. Bütün parazitlere rağmen kelimesi, kelimesine yazmışlardı zafer haberlerini. Daha sonra her iki yazıyı karşılaştırmış ve düzenli bir şekilde temize çekmişti. Ertesi sabah onları *Ileri*'de basılması için Li Çing-yüan'a verecekti. Sonra,

Sun Ming-sia ocaktan sütü indirip bardaklara koymuş ve her iki müsveddeyi de yakmıştı. Birlikte oturup bir şeyler atıştırdıkları saat sabahın beşini gösteriyordu. Su Ming-sia hiç yorgun değildi. Boyuna üniversiteden söz edip duruyordu. Hua Ve'nin görevini şimdi kendisinin üstlendiğini ve Çeng Yao ile birlikte çalışmanın onu çok eğlendirdiğini anlatıyordu.

Ansızın merdivenlerde aceleci ayak sesleri duymuşlardı. Tutuklanmadan önce, yazdıklarını masanın gizli bir gözüne saklamaya ancak vakit bulabilmişti.

Onu ele verenin Fu Çi-cao olduğunu sorgu sırasında öğrenebilmişti. Fakat hain, onun Kurtarılmış Bölgeden haberleri dinleyip *İleri*'ye haber olarak hazırladığını bilmiyordu. Liu bu sırrı dikkatle gizlemeye karar vermişti.

Casusluk şefi ile konuşması da hâlâ gözlerinin önündeydi. Yakasındaki altın kaplama erik çiçekleriyle döner koltuğuna kurulmuş, elindeki bir Amerikan çakmağıyla oynuyordu. Onu süzerek alay etmişti: "Beyimiz hem bir burjuva çevresinden geliyor, hem de komünistlerle düşüp kalkıyor. Senin hiçbir eksiğin yok, niçin siyasetten elini çekmiyorsun?"

Yanıtlamamış, sadece tükürür gibi suratına bakmakla yetinmişti.

"Bu numarayı biliyoruz. İyi ailelere mensup nüfuz sahibi kimseler propaganda için kullanılıyor. Hayatından memnun olmayan, yolunu şaşırmış genç aydınlar komünistlerin eline düşüyorlar. Böylesine sık sık rastlıyoruz."

"Beni kimse kullanmıyor. Komünizme inanma özgürlüğünü ben kendi kendime verdim." Böyle bir terbiyesizliği şimdiye kadar ne görmüş, ne duymuştu. Kendine ve Partiye hakaret etmelerine izin vermeyecekti. Bu karşısında oturana da izin vermeyecekti.

"Komünistlerin derdi sınıf mücadelesi. Ya sen hangi sınıfa mensupsun? Ağabeyinin Çungking'de ve Şanghay'da işyerleri var, yani kapitalistsiniz. Ben bugüne kadar komünistlerle çok uğraştım. İyi tanırım onları. Sen sanıyor musun ki, onlar bir kere başa gelince, sizin malınıza mülkünüzü el sürmeyecekler? Hem seni sınıf kökenine bakıp, zaten bir kenara atacaklar. 'İzm'ler ve doktrinler dünyada her

zaman var olmuştur, ama bunlardan bir hayır gelmez. Ben çok şey gördüm geçirdim. Onun için sana ciddi olarak 'Üç Halk İlkesi'* ile uğraşmanı tavsiye ederim..."

Onunla niçin bu tonda konuştuklarını ve niye diğer yoldaşları gibi kendisine de işkence yapmadıklarını, bugüne kadar bir türlü anlayamamıştı. Ailesinin para yedirdiğini bilemezdi tabii. Ayrıca Şö Peng-fe onun gibi varlıklı bir aydının gerçekten komünist olabileceğine de inanamamıştı. Bu yüzden ona karşı başka türlü davranmışlar, kendi taraflarına çekmeye çalışmışlardı. Liu Si-yang bütün bunlardan habersizdi. Bildiği tek şey, bu insanlarla hiçbir ortak yanı olmadığıydı.

"Sınıf kökeni tek başına belirleyici değildir" demişti. "Ben Üç Halk İlkesini yeterince biliyorum. Hem yalnız onu değil, tüm burjuva okullarının teori ve ilkelerini de tanıyorum. Fakat sonunda tek gerçek olarak Marksizm-Leninizmi buldum."

"Öyle mi, peki niye bula bula onu buldun?"

"Ben üniversitede her çeşit iktisadi ve siyasi öğretilerle ilgilendim. Fakat ancak materyalizm, insan toplumunun gelişim kanunları ve sermayenin karakteri bana gerçeği gösterdi: Proletarya, en muazzam gelişme olanaklarına sahip olan sınıftır ve insanlığı kurtarmakla görevlidir."

"Materyalizmini kendine sakla. Buradan çıkıp çıkmayacağını düşünsen daha iyi edersin." Sesinde hâlâ teessüf okunuyordu. "Sen nihayet cahil bir işçi değilsin. Senden fazla bir şey istediğim yok. Sorguya bile çekilmeyeceksin. Sizin gizli örgütünüz zaten dağıtıldı. Sen öğrenci hareketi içinde çalıştın, ona da peki! Senin ve nişanlının hakkında her şeyi biliyoruz. Fu Çi-kao bize hepsini anlattı. O da komünist değil mi? Hatta senden çok daha fazla tecrübesi var, ama görüyorsun o uyanık!"

"Eğer benim de hain olacağını düşünüyorsanız yanılıyorsunuz."

"Sen durup dururken kendi başına çorap mı örmek istiyorsun? Senden fazla bir şey istediğimiz yok dedik. Sadece gazete için ufacık bir haber yazacaksın, pişmanlık duyduğunu ve yeni bir hayata başlamak istediğini bildireceksin, o kadar."

* Sun Yat-sen'in burjuva demokratik devrimi programı ilkeleri. Başkan Mao, "Yeni Demokrasi Üzerine" adlı yazısında, bu ilkelerden hareket ederek, halkı Japonya'ya karşı birleşik cepheyle birleştirmek üzere, Yeni Üç Halk İlkesini -Sovyetler Birliği ile Dostluk, ÇKP ile işbirliği, işçilerin köylülerin refahı için çalışma- ortaya koymuştur.

"Ben ne o kadar budalayım, ne de alçağım."

"Bak hele, sanki başka çaresi varmış gibi. Neyi tercih edersin? Gazetede kısacık bir açıklama karşılığında özgürlüğüne kavuşmayı mı, yoksa en çetin cevizleri bile yumuşatan yıllarca hapisliği mi?"

Bu "özgürlüğü" hiç duraksamadan reddetmişti.

"Bütün ömrünü hapisanede mi geçirmek istiyorsun?"

"Hayır, sadece siz hükümetten düşünceye kadar."

"Pekâlâ öyleyse burjuva çocuğu! Bakalım ne kadar dayanabileceksin? Üç ay geçmeden ayaklarıma kapanıp seni serbest bırakmam için yalvarmazsan, ben de bir şey bilmiyorum."

"Bunda da yanılıyorsunuz."

Sonra onu nemli ve karanlık bir hücreye götürmüşlerdi. Tekrar almaya geldiklerinde dışarıda da gece olmuştu. Uzun ve karanlık bir koridorla bir ağacı hatırlıyordu. Kendisiyle birlikte daha birçoklarını da dışarıya çıkartmışlardı. Sonra "Silah omuza!" komutunu ve tüfeklerin patlayışını duymuşlar, devrimci şiarları haykırmışlardı. Ama kurşunlar isabet etmemişti. Hepsi bir blöften ibaretti. Tekrar hücrelerine götürüldüğünde yalnız değildi, genç bir işçi daha vardı. Adı Yü Sin-ciang'dı. Onu da Fu Çi-cao ele vermişti. Orada iyi dost olmuşlar, birbirlerine yardım etmişler, birbirlerine arka çıkmışlardı. Bu sabah kendisini ve çok kötü bir şekilde dövülmüş olan Yü Sin-ciang'ı bu gizli toplama kampına getirmişlerdi.

Nişanlısını tutuklandığı günden beri görmemişti. Sadece "kurşuna dizildikleri" akşam onun da seslendiğini duymuştu. Şimdi neredeydi acaba? Onu da buraya mı getirmişlerdi?

Başını havalanma deliğinden dışarı çıkardı. Güneş öylesine göz alıyordu ki, bir şeyler görebilmek için gözlerini iyice zorlamak zorunda kaldı. Her iki sırada da hepsi birbirine benzeyen hücreler vardı. Kendi hücresinin birinci katta yedi numara olduğunu hatırladı. On adım uzunluğunda ve yedi adım genişliğinde bir hücreye yirmiden fazla insanı balık istifi gibi doldurmuşlardı. Anlaşılan hepsi uzun zamandan beri buradaydı. Acaba yoldaşlar da var mıydı içlerinde? Parti örgütü var mıydı?

Sımsıkı kilitlemiş çelik kapılar kampı sayısız hücrelere bölmüşlerdi. Buradan hemen hemen hiçbir şey göremiyordu. Sadece,

çelik kapıların arkasındaki parmaklıkların arasından, her sabah birkaç dakika için "hava almaya" çıkartıldıkları avluyu tanıyabilmişti. Avlu kızgın güneşin altında ıpıssızdı.

Burada yeni olduğu için, belki de gereksiz bir çekingenlik gösteriyordu. Tanımadığı birisine yaklaşımadan önce iyice gözden geçirip incelemeyi daha doğru bulmuştu. Çevresinde bir sürü arkadaş olduğu halde kendisini biraz yabancı hissediyordu. Fazla mı dikkatli davranıyordu acaba? Yoksa aydın çekingenliği miydi bu?

Güneş batmaya yüz tutmuştu. Buna rağmen, insan hâlâ diri 'diri kızartıldığı hissinden kurtulamıyordu. Elektrikli tellerin ardındaki kulelerde silahlı nöbetçiler bekliyordu. Daha başkaları, bellerinde tabancaları ve av köpekleriyle, devamlı olarak dışarıdaki dağlarda dolaşıyorlardı.

Şu susuzluk bari olmasaydı! Boğazı susuzluktan iyice kurumuş ve şişmişti. "Üç ay geçmeden ayaklarıma kapanacaksınız..." demişti Şö Peng-fe. Liu onun kendinden emin sırıtişını tekrar gözlerinin önünde görür gibi oldu. Af dileyip, Partiyi ele vermek ha? Asla! Bu imtihanı kazanmaya kararlıydı.

Başını çevirdiğinde, içine içecek sularını koydukları küçük, paslı te-neke gözüne ilişti. İçinde çok az bir şey kalmıştı. Fakat kimse içmiyordu. Herkes başkasının kendinden daha fazla ihtiyacı olabileceğini düşünüyordu. Başını çevirdi, oraya bakmanın anlamı yoktu.

Karşıdaki kadınlar koğuşunu seyretmeye başladı. Ansızın, bütün bu insanlık dışı zulme karşı bir cevap gibi, Gorki'nin ünlü şiiri aklına geldi. Alçak bir sesle içinden okumaya başladı:

*"Güneş doğar ve batar
Hücremse hep karanlık
Önünde dolaşır nöbetçiler
Gece-gündüz demeden.
Bekleyin durun işiniz yoksa
Nasıl kaçacağım?
Hürriyete âşığım elbet
Ama kıramam ki zincirlerimi!"*

O anda kulaklarına bir türkü sesi geldi. Bu sesi tanıyordu. İyice bakınca demir kapının ardındaki bir hava deliğinin ardından, Sun

Ming-sia'nın ela gözlerini tanıdı. Ne kadar saf ve duygulu söylüyordu! Sun uzun uzun Liu'ya baktı. Her zaman saçlarının örgülerini bağladığı kırmızı kurdelelerini hemen tanımıştı. Yüreğinden bir taş kalkmış gibi oldu. Demek o da buradaydı! Ne olursa olsun ayrılmayacaklardı.

"Su..!" Arkasında Yü Sin-ciang baygınlığından ayılmış inliyordu. Liu ona doğru yaklaştı. Yü, terden sıırsıklam bir halde yerde yatıyordu. Gömleğinin önünü yırtmış, kızgın demirle açtıkları ce- rahatli yara meydana çıkmıştı.

"Su...!"

Su kabı köşede duruyordu. Liu o yana doğru gitti. İçinde kala kala birkaç yudum su kalmıştı. Bu demir kafesin içinde çevresine bakındı. Herkes susuzluktan yanmasına rağmen kimse ona el sürmüyordu. Uzun süre duraksadıktan sonra, bir kaba azıcık koydu. Bakışları Yü Sin-ciang'ın şişmiş yüzüne ilişti ve birazcık daha boşalttı.

Duvarın dibinde bacakları şişmiş birisi oturuyordu. Çenesini avuçları arasına almış, sessizce boş piposunu çekiyordu ve Yü Sin-ciang'ı süzüyordu. Sonra Liu'nun elinden su kabını alarak, "Ateşi çok yüksek, demin işkenceden döndü, ona biraz daha fazla su ver" dedi. Geri kalan suyu Liu'nun elindeki kaba doldurarak boş tenekeyi köşeye fırlattı. "Yüksük kadar şey, kime yeter ki bu?" diye söylendi.

İkisi birden Yü Sin-ciang'ı yavaşça doğrultarak ağzına su akıttılar. Keşke biraz daha fazla olsaydı! Liu Si-yang ceketini çıkarıp, hiç olmazsa biraz güneşi tutması için Yü'nün yanına gerdi. Diğer bir yer- leri karıştırarak, parça parça olmuş eski bir kâğıt yelpaze çıkarttı ve hastayı birazcık olsun serinletebilmek için yelpazelemeye başladı.

Liu, adamın, içinde tütün namına bir şey bulunmayan kilden pi- posuna bakarak "Köylü müsün?" diye sordu.

"Evet, adım Ding Çang-fa. Batı Seçuanlıyım. Çok güzel bir mem- lekettir. Yalnız toprak ağaları ve it kopuk çok!"

"Benim adım Liu Si-yang."

"Duydum. Bunun adı da Yü Sin-ciang'mış. Sizler Çungkinglisiniz değil mi? Buraya alışmak kolay olmayacak sizin için. Bu 'çöplük' her halükârda şehir hapishanesinden daha berbat." Göğüs geçirdi. "En kötüsü de tütünsüzlük."

Şimdi kâğıt yelpazenin hışırtısından başka bir ses duyulmuyordu. Liu'nun gözleri duvarda bir noktaya takıldı. Elindeki yelpazeyi bırakarak kırmızı yazıları okumaya başladı:

*"Partinin bana verdiği görevi yaptım
Yaşasın Parti!"*

Lu Cie"

Kanla yazılmıştı bu yazılar. Bu basit sözcüklerle yoldaşlarına veda eden kişiyi tanımıyordu Liu. Günün birinde düşman süngülerinin karşısında kendisi de bu kadar metin bir şekilde ölebilecek miydi acaba?

Biraz daha yakından bakınca, duvarda daha başka yazılar da gördü. Birisi tırnaklarıyla bir şeyler kazımişti, ama bunları okuyamadı. Onun yanında güneş ışınları şu şiiri aydınlatıyordu:

*"İnsanlara kapı kapalı
Köpeklereyse açık
Diyorlar ki:
Sürün dışarı, özgürlüğe sürün
Özgürlüğü seviyorum
Ama bildiğim bir şey daha var
O da insanın köpek olmadığı!
Gün gelecek
Kopacak büyük bir kıyamet
Ve biz
Doğrulacağız yeniden!"*

Liu heyecanla sordu: "Kim yazdı bunu?"

İnce bir ses, "Bizim komutan" diye cevap verdi, "Ye Ding yoldaş!"

Bunu söyleyen adam Liu'nun yanına geldi. Uzun boyluydu, her hareketi asker olduğunu adeta haykırıyordu. Gri üniforması hâlâ sırtındaydı. Yakıcı sığağa rağmen yakasını boynuna kadar düğmelemişti. Kasketi bile başındaydı. Yalnız kollarını kıvrımış, esmer, adaleli kolları görünüyordu.

"Yeni Dördüncü Ordudanım ben" dedi, "Komutanımız bu şiiri aşağıdaki iki numaralı hücrede yazmıştı. Ben de herkes okusun diye buraya yazdım." Kimliğini saklamaya hiç gerek duymuyordu. "Adım

Lung Kuang-hua. İç savaşta yaralandım." Ceketinin önünü açarak, sağ omzundaki uzun bir yara izini gösterdi. "Kendime geldiğimde esir edilmiştim. Vurun ulan beni dedim ama vurmadılar. On bir kişi esir düşmüştük. Kimisi aldıkları yaralardan öldü, kimi de yolda yapılan eziyetlerden. Kala kala takım komutanı Vang'la ben kaldık. Bu yıl beni buraya getirdiler. Vang aşağıda, eskiden komutanımızın kaldığı iki numaralı hücrede. Eğer bir daha buradan çıkamazsam çıkamam, ne yapalım? Ama bir de çıkarsam, elime bir makineli isterim. İşte o zaman hesap sorulacak!"

Liu Si-yang buraya geldi gelesi çok az konuşmuştu. Kıyafetinin düzgünlüğünden utanıyordu. Ayrıca ona işkence de yapmamışlardı. Bu durumda diğerlerinin şüphesini çekmesinin normal olduğunu düşünüyordu. Ama şimdi onu da kendilerinden saydıklarını anlamıştı. Daha şimdiden köylüyle ve Kızıl Ordu askeriyle tanışmıştı. Herhalde kendisine Partiyi bulması için yardım ederlerdi.

Dışarıda bir gardiyan, elinde bir yelpaze olduğu halde hücrenin önünden geçti. Hemen arkasından yan tarafta bir kilit sesi duyuldu.

"Beşinci hücre, hava almaya!"

Kimse yerinden kıpırdamamıştı.

"Dışarı çıkın!"

Hâlâ bir hareket yoktu.

"Açık havaya çıkın dedik, duymadınız mı?"

"Beşinci hücrede ne var ki?" diye sordu Liu.

"Hücrelerin çoğunda herkes ya hasta ya da o kadar dermansız ki, dışarı çıkacak halleri yok" diye arkasında duran birisi alçak sesle cevap verdi.

"Altıncı hücre, hava almaya!" Demir kapı tekrar gıcırdadı. Anlaşılan yan tarafta herkes hasta değildi, çünkü gardiyan burada bir daha seslenmedi.

Hemen ardından kendi hücreleri de açıldı. Ding Çang-fa doğrularak alındaki terleri sildi. Fakat kimse ayağa kalkmıyordu. Sadece Lung Kuang-hua köşeye doğru yürüyerek, dolu pislik kovağını eline aldı.

Liu, "Bırak, ben yapayım" diye diretti. Buradaki hayata alışması ve diğer tutuklulara yaklaşması gerektiğini hissediyordu. Elindeki yelpazeyi bir kenara atarak ayağa kalktı.

"Peki sen kovayı götür, ben de su arayayım" diyen Lung, su te-
nekesini alarak dışarı çıktı.

Liu Si-yang dişlerini sıkarak ağır kovayı kaldırdı ve Lung'u izledi.

Aşağıda çevresine bakındı. Burada da her şey kupkuruydu. Lung
Kuang-hua suyu nereden bulacaktı?

Helanın dayanılmaz kokusu çok uzaklardan burnuna çarptı. Her yan
pislik içindeydi. Sinekler bulut gibi inip kalkıyordu. Kovayı boşaltırken
gözleri karardı. Karanlık zindandaki uzun tecrit hapsi onu güçten
düşürmüştü. Şimdi de bu dayanılmaz koku tuz biber ekiyordu üstüne.
Kendini zorlukla dışarı atabildi. Avlu bir türlü bitmek bilmiyor, mer-
divenler de şimdi ona daha uzun ve dik görünüyordu. Lung Kuang-hua
ona yetiştiğinde neredeyse düşmek üzereydi.

"Nen var?" diye sorarak elinden kovayı aldı Lung. Hücreye gel-
diklerinde su kabını söverek bir köşeye fırlattı: "Bir damla bile su
yok. Orospu çocukları!"

Köşede ihtiyar bir tutuklu öksürük nöbetine tutulmuştu. Öylesine
öksürüyordu ki, neredeyse boğulacaktı. Ding Çang-fa ve Lung Kuang-
hua hemen onun yardımına koştular. Birisi onu doğrulturken diğeri
sırtına vurmaya başladı. Bir başkası da kabında kalan bir yudum suyu
ona uzattı.

"Geçti, geçti" dedi ihtiyar, "Suyu hastaya saklayın..."

Dışardan yayılan bir çürük kokusu yemek saatinin geldiğine
işaretti. Lung Kuang-hua yüksek sesle seslendi: "Yemek, yoldaşlar!"

Liu, yemek diye verdikleri çöplere bakınca midesi bulandı. Hiç açlık
duymuyordu. Lung Kuang-hua diğerlerini uyandırmak için elindeki ka-
ravanaya vurmaya başladı. Fakat ne "yemek" olduğunu herkes biliyor
olmalıydı ki, kimse yerinden kıpırdamadı, gözlerini açan bile olmadı.

Savaşçı Lung Kuang-hua'nın gözlerine yaşlar dolmuştu. Herkesin
"Koca Ağabey" diye çağırdığı yaşlı adamın yanına giderek yalvardı:
"İki günden beri hiç kimse bir şey yemedi ağabey. Ama bizim tek ser-
mayemiz sağlığımızdır."

İhtiyar zorlukla doğruldu. Şaşılacak derecede kesin bir sesle em-
retti: "Bir şeyler yiyin, herkes hiç olmazsa birkaç lokma alsın. Peki,
başlangıcı ben yapayım." Ötekiler de yavaş yavaş kendilerine gel-
diler. Liu tereddütle ihtiyarın yanına yaklaşarak tabağını yarıya kadar
doldurdu ve yemek çubuklarını uzattı.

Koca Ağabey yemeğin tadına bakınca rengi kaçtı. Büyük bir çabayla ağzındakini yutmayı başardı. Sonra yemek çubuklarıyla tabağının kenarına vurarak, diğerlerine de cesaret vermeye çalıştı: "Herkes birazcık yesin. Bunların bizi dize getirmelerine izin vermeyeceğiz!"

Herkes doğrularak oturdu. İlk olarak Ding Çang-fa tabağını uzattı.

Şimdi hepsi birbiri ardına gelmeye başlamışlardı. Liu onların ne kadar zorluk çektiklerini fark ediyordu.

Liu, su paylarının kamp idaresi tarafından kasten azaltıldığını bilmiyordu. Bu şartlar altında yemek yemek, yavaş yavaş yaklaşan ölüme karşı bir mücadeleyleydi. Herkese dağıttıktan sonra kendi de güçlüğüle bir iki lokma yutmaya çalıştı. Hâlâ baygın yatan Yü Sin-ciang için de bir şeyler ayırdı. Yemeğin yarısından fazlası artmıştı. Dışardaki dolu kovalardan anlaşıldığına göre, diğer hücrelerde de yemeklere hemen hemen hiç el sürülmemişti.

Hava kararmaya başlamıştı. Gardiyanlar hücreleri kontrol ederek, akşam yoklaması için herkesin adını okuyorlardı.

Gökyüzünde ilk yıldızlar parlıyordu bile. Ufukta karabulutlar belirmişti. Fakat hücrede hâlâ boğucu bir sıcak vardı. Akşam hiçbir serinlik getirmemişti. Şimdi sivrisineklerin saatiydi. Sürüler halinde demir parmaklıklardan içeri hücum ederek, dermansız insanların ve yaralıların üzerine üşüşüyorlardı. Çoğunda sinekleri kovalamak için bile takat kalmamıştı.

Liu Si-yang da yere uzanmaktan başka bir çare göremedi. Orada öyle ne kadar zaman yattığını bilmiyordu.

Geceyarısı esen rüzgâr içerisini biraz serinletti. Uzaklardan yaklaşan gök gürültüleri duyuluyordu. Ansızın şiddetli bir gök gürültüsüyle yerinden fırladı.

Bekçi kulelerinden bambu çingirakların takırtısı yayılıyordu. Belli saatlerde kontrol işareti olarak yapıyorlardı bunu. Takırtı giderek daha gürültülü ve daha sinir bozucu bir hal aldı.

"Dinleyin, yine birisini götürüyorlar!"

Devamlı gök gürlüyor, şimşekler çakıyordu. Dışarıda av köpeklerinin havlamaları duyuluyordu. Birdenbire komşu hücrenin kapısının açıldığını işittiler.

"5013 numara, dışarı çık!"

"5013!"

Liu hava deliğine koşarak dışarı baktı. Uzun boylu, zayıf bir adam komşu hücreden çıkıyordu. Çakan bir şimşeğin ışığında ellerine derhal kelepçeler taktıklarını gördü. Adam, merdivenlerden aşağı inerek kadınlar koğuşunun önünde ansızın durakladı. Orada yere çakılmış gibi kalakalmıştı. Elveda demek için çakan şimşeklerin ışığı altında birisini bekliyordu. Hamile bir kadın göründü kapıda. Parmaklıklardan kollarını uzatarak kelepçeli mahkûma sarıldı.

"Kim bu?" diye sordu birisi.

"Kimse bilmiyor. Daha dün Yunnan'dan buraya getirdiler."

Kadının kolları çözüldü. Adam kollarını kaldırarak seslendi: "Elveda yoldaşlar! Kurtuluş gününde Partiye benden selam söyleyin!"

Liu'nun gözleri yaşardı. Şimşeklerin ışığında, duvarın yanında duran Ding Çang-fa'yı seçebildi. Tımağıyla duvara bir şeyler kazıyordu. Liu anlamıştı: Burada katledilenlerin hesabını tutuyordu...

Dışarıda silah sesleri duyuldu. Sonra korkunç av köpeklerinin havlamalarından başka bir ses işitilmez oldu. Yağmur bütün şiddetiyle damı dövüyordu. Kapkara gökyüzü yıkılacak gibiydi.

"Lanet olsun!" Lung Kuang-hua kapının demir parmaklıklarını sarstı: "Bana bir silah verin, bu eşkıya çetesinden bir tekini sağ korsam adam değilim!"

XII

Günlerden beri yağın şiddetli yağmurlar sıcaklığı bastırmıştı. Kampın arkasındaki kayaların arasından gece gündüz dereler gibi dağ suları akıyordu. Rüzgâr şimdi kuş cıvıltılarını da demir parmaklıklardan içeri taşıyordu.

Yü Sin-ciang sabahın erken saatinde uyanmıştı. Ateşi düştükten sonra şimdi biraz düzelmişti. Yarası da yavaş yavaş iyileşiyordu. Bu sabah kendisini özellikle zinde hissediyordu. Hava henüz iyice aydınlanmamıştı. Diğer tutukluların çoğu daha yatıyorlardı, hatta içlerinde horlayanlar da vardı. Pencerenin önünde birisi süngü talimi yapıyordu. Yü, askeri alışkanlıklarını terk etmeye hiç niyetli olmayan Lung Kuang-hua'yı hemen tanıdı. Onu rahatsız etmeden pencereye doğru yürüdü. Gökyüzünde en ufak bir bulut bile görünmüyordu. Başını çevirince, bakışları Koca Ağabey'e takıldı. Gerçek adının ne olduğunu hâlâ bilmiyordu. Ağır hasta olup az konuşmasına rağmen, bütün tutuklular onu hücrenin en yaşlısı olarak çok sayıyorlardı. Şimdi yine öksürmeye başlamıştı. Sonra duvara yaslandı. Bu yüz Yü'ye yabancı gelmiyordu, fakat nereden tanıdığını bir türlü bulup çıkaramıyordu.

Hücre kapısı bir gıcırıtıyla açıldı. Bir gardiyan kafasını içeri sokarak aksi bir suratla bağırdı: "Haydi, açık havaya!"

Herkes birden irkilerek doğruldu.

"İt herif!"

"Kime küfrediyorsunuz ulan?" diyerek çıkıştı gardiyan.

Lung Kuang-hua hemen iki adım ilerleyerek gardiyana kötü kötü baktı. Ötekilerin de tehdit edici bakışları karşısında gardiyan geri çekilmeyi daha akla yatkın bulmuştu.

Liu Si-yang ayağa kalkmış ve pislik kovasını yine eline almıştı. Lung Kuang-hua kovayı elinden alarak: "Onu bana bırak. Sen Ding Çang-fa'yla birlikte su aramaya git" dedi.

"Oldu, biz ikimiz su arayalım" diye onayladı Ding Çang-fa. Boş piposu hâlâ dişlerinin arasındaydı.

Koca Ağabey yine öksürerek sordu: "Ding, o merhemden daha var mı?"

Ding Çang-fa kutuyu aramaya başladı. Bulduktan sonra Yü Sin-ciang'a uzatarak, Liu ile birlikte dışarı çıktılar.

Bugün hava öyle güzeldi ki, hastalar bile temiz hava almak için dışarı çıkmışlardı. Yü Sin-ciang ihtiyara merhem kutusunu uzattı, fakat içinde hiçbir şey kalmamıştı. Yü, o anda Koca Ağabey'in kulağında bir ben fark etti ve onu nereden tanıdığını hemen hatırlayıverdi. On yıl önce gece okulundaki öğretmeni değil miydi bu?

Hücrede ikisinden başka kimse kalmayınca ihtiyar sordu. "Senin adın Yü Sin-ciang, değil mi?"

Yü başını salladı. O zamanlar ancak on iki, on üç yaşlarındaydı. Bu kadar uzun bir zamandan sonra eski bir öğrencisini hatırlayabilecek miydi?

"Nerelisin?"

"Vuhanlı."

"Şivenden anlaşılıyor zaten. Uzun zamandan beri mi Seçuan'dasın?"

"Japonların Vuhan'ı işgalinden sonra, Hanyang Silah Fabrikası'yla birlikte Çungking'e geldim."

Hanyang fabrikasını kasıtlı olarak anmıştı. Çünkü gece okulu o zamanlar oradaydı.

"Çok güzel yerlerdir oralar. Kaplumbağa Dağı, Yılan Dağı ve Turna Kulesi, insanın tekrar gidesi geliyor..." Hastalığını unutmuş gibiydi. Şimdi Sung Devrinden bir şiir okumaya başladı.

"Aynı bir öğretmen gibisin" dedi Yü Sin-ciang.

"Öğretmendim zaten. 1940'ta tutuklanmadan önce, uzun yıllar Çengtu'da Çince hocalığı yaptım. Hapishaneye geldiğimde bana Koca Ağabey adını taktılar."

"Biliyor musun Koca Ağabey, bir zamanlar ben de Sia adında bir öğretmen tanıyordum; on yıl önce Vuhan'da tutuklanmıştı."

"Öyle mi?"

"Öğretmenimiz tutuklandıktan sonra, onun öcünü nasıl alalım diye hep kafa yorup durmuştuk. Akşamları polisleri taşa tutardık. Onu hâlâ çok iyi hatırlıyorum."

"İnsan böyle şeyleri unutamaz zaten." İhtiyar şimdi daha alçak sesle konuşuyordu: "Ben de öğrencilerimden birini hatırlıyorum. Babası komünistti. 7 Şubat 1923'teki büyük grev sırasında yaralanmıştı. Onun oğlu hâlâ çok iyi aklımda!"

Yü heyecanla ihtirayın elini sıktı.

Öteki konuşmasını sürdürdü: "Şimdi benim adım Sia değil. Burada kimse benim hakkımda bir şey bilmiyor. Ben Çengtu'da sonra tekrar tutuklandım. Luo Şi-ven ve Çö Yao-sien* yoldaşlarla birlikte hapisane hapisane dolaştırıldık. Bugüne dek benim gerçek adımlı öğrenemediler. Sen de bana Koca Ağabey de!"

Yü Sin-ciang heyecanla dinliyordu.

"Sen buraya gelir gelmez hemen tanıdım. Mühendis babana tıpatıp benziyorsun. O ne oldu?"

"23 Mart 1946 mücadelelerinde şehit düştü." Yü babasının akıbetini kısaca anlattı.

"Çok yiğit bir yoldaştı. On yıl önce onunla aynı Parti hücreindeydik."

"Burada da Parti örgütü var mı?"

"Mücadelenin olduğu her yerde Partimiz de vardır" diye kestirme bir cevap verdi Koca Ağabey. "Partinin senden ve Liu Si-yang'dan haberi var. Siz ikiniz, Lung Kuang-hua ve Ding Çang-fa ile beraber bir hücre teşkil edeceksiniz. Hücre sekreteri Ding Çang-fa olacak."

Yü'nün sevinçten dili tutulmuştu.

"Tutuklandığınızda dışarıda yeni bir şeyler var mıydı?"

"Başkanımız Mao yeni bir inceleme yazmıştı: *Şimdiki Durum ve Görevlerimiz*. En önemli kısımlarını ezbere biliyorum." Bambu takırtıları Yü'nün sözünü kesti.

"Hapishane arabası geliyor" dedi Koca Ağabey, sonra gözlerini yumarak sustu.

* Luo Şi-ven yoldaş Komünist Partisi'nin Seçuan bölge sekreteriydi. Çö Yao-sien yoldaş ise Seçuan ordusunun sorumlu yöneticilerindendi. İkisi de 1946 Ekim'inde öldürüldü.

Yavaş yavaş diğerleri de geri dönmüşlerdi. Demir kapı tekrar arkalarından kapandı. Ding Çang-fa, bulanık yağmur suyuyla yarıya kadar dolu su kabını köşeye koyarak sessizce duvarın dibine, her zamanki yerine oturdu. Dışarıda takırtılar giderek yükseliyordu.

"Duyuyor musun Yü?" diye sordu Liu Si-yang.

Hemen arkasından bir polis arabasının sireninin sesi geldi. Ses gittikçe yakınlaşıyordu. Yü yerinden kalkarak kapıya doğru ilerledi.

"Bir şey görebiliyor musun?" diye sordular arkadakiler.

"Evet, bir cip görüyorum. Arkasında bir kamyon var. Şimdi tenteyi geri çekiyorlar. İçinden bir sedye indiriyorlar."

"Sedye mi dedin? İyi gördüğüne emin misin?"

Yü hemen cevap vermedi.

"Çeng Kang adında birini duydunuz mu?" diye sordu birisi.

"Ona çok kötü işkence yapmışlar. Bugüne kadar nerede olduğunu bilen yok."

Yü Sin-ciang'ın heyecanı gittikçe artıyordu. Yoksa bu, 2. Şube'de çok kötü işkence yaptıkları kısım şefi Çeng Kang mıydı?

Şimdi bütün tutuklular hücre kapılarına yığılmışlardı. Tüm kamp ayağa kalkmıştı. Merdivenlerden yukarı çıkan tok çizme sesleri duyuldu. Bu seslerin arasına başka bir gürültü de karışıyordu. Sanki maden madene veya taşa çarpıyor gibi bir sestir bu. Gürültü gittikçe yaklaşıyor, fakat Yü Sin-ciang hâlâ bir şey göremiyordu.

"Bu gürültü ne böyle?"

"Bilmiyorum."

"Prangalar olsa gerek, şimdi görürüz."

"Şimdi üçüncü hücrenin önündeler... dördüncü..."

Yandaki hücrenin kapısı açıldı. Yü Sin-ciang ayak parmaklarının ucunda yükselmeye çalıştı. Nihayet görebilmişti: Sedyenin üstünde yırtık bir battaniye vardı. Battaniyenin altında baygın bir insan yatıyordu. Kim olduğunu, sedyeyi hücrelerinin önünden geçirirlerken de tanıyamadı. Sadece ağır prangalar vurulmuş kanlı ayaklar görebildi. Zincirler ayak bileğini kemiğe kadar yemişti. Pranganın zincirleri yerde sürükleniyordu. Sedye, arkasında geniş bir kan izi bırakmıştı.

Onu şimdiye kadar boş duran yan hücreye taşıdılar.

Aşağıdaki hücrelerden de "Kimdi o?" diye soruyorlardı.

Dışarıda yine ayak sesleri duyuldu. "Pezevenkler sopa ve kol kildi getiriyorlar, çapraz bağlayacaklar" dedi Lung Kuang-hua.

Yü Sin-ciang huzursuzluk içinde parmaklıklı kapının arasından dışarıyı gözlüyordu.

*

Sabahleyin beliren son bulutlar da dağılmış, güneş kızgın bir tepsi gibi gökyüzünde yükseliyordu. Çok uzaklarda fundalıklarla örtülü dağlar, burada bekçi kulübeleri ve elektrikli teller... tüm bu manzara, hareketsizliği içinde, korkunç bir fotoğraf izlenimi uyandırıyordu.

Sekizinci hücrenin önünde nöbetçiler bekliyorlardı. Hâlâ baygın yatan adamın yanına günlük gezinti saatlerinde bile kimseyi yaklaştırmamak için, hücrenin önünü adeta kordon altına almışlardı. Öğleyin gardiyanlardan biri, elinde yarısına kadar dolu bir tas çorba ile içeri girmiş, fakat el sürülmemiş olarak yine geri götürmüştü. Akşam da aynı şey tekrarlandı.

Yü Sin-ciang, yandaki arkadaş hakkında bir şeyler öğrenebilmek için günlerce uğraşıp durduysa da, bütün çabaları sonuçsuz kalmıştı.

Geceleyin kampın üzerine yine bunaltıcı bir sıcak çökmüştü. Sivrisinekler tam takım saldırıya geçmişler, dışarıdaki tüyler ürpertici takırtı şafak sökünceye değin sürüp gitmişti. Yü Sin-ciang, günün ilk ışınlarıyla birlikte yine nöbetinin başına geçti. Yandakinin kim olduğunu mutlaka öğrenecekti. Onun Partinin önemli yöneticilerinden biri olduğunu seziyordu.

Dışarıda, tel örgülerin ardında bir kartal tembel kanat çırpışlarıyla havalandı. Gölgeli uçurumların üzerinde biraz dolandıktan sonra, ansızın dimdik gökyüzüne doğru yükselerek gözlerden kayboldu. Yü, kartalı seyrederken, iyileşmeye yüz tutmuş yarasını sıvazladı. Şimdi dışarıda olmanın ne kadar güzel olacağını canlandırdı hayalinde. Siao usta, Çen Sung-lin ve bütün diğer arkadaşları şu anda ne yapıyorlardı acaba? Kurtuluş savaşı cephesi hangi eyalete, hangi şehre kadar ilerlemişti? Şu anda onların yanında olmanın, birlikte omuz omuza savaşmanın ne kadar hasretini çekiyordu! Sü Yün-feng ile Çeng Kang'ı da düşünmeden edemedi. Onları nereye götürmüşlerdi acaba?

Ansızın madeni bir şakırtı duydu. Sesler yan hücreden geliyordu.

Alışılmış sabah sessizliği bir anda sona ermişti. Kimse konuşmuyordu, fakat herkes irkilmişti. Heyecanları yüzlerinden okunuyordu. Daha birkaç gün önce sedye ile getirdikleri arkadaşın bu kadar çabuk ayağa kalkacağı kimin aklına gelirdi! Nasıl bir irade gücü, nasıl bir dayanıklılıktı bu! Ayak sesleri günlerdir onun için endişelenen arkadaşlarını selamlıyordu. Bu sesler, kendisi ve onunla birlikte acı çeken herkes için yeni bir güç kaynağıydı.

Fakat gardiyanlar da dikkat kesilmişlerdi. Şimdi kalın kaşlı bir gardiyan, eli silahının kabzasında olduğu halde, bürosundan çıkmış, sekiz numaralı hücreye doğru koşuyordu.

"Kim bu serseri?" diye sordu Liu Si-yang.

"Başgardiyan Baykuş" diye cevap verdi Lung Kuang-hua.

"Kan emici bir vampirdir o. Şimdiye kadar üç yüzden fazla insanın kanına girdi" diye tamamladı bir başkası .

"Arkadaşımıza yürümeyi yasaklamak istiyor."

"Cevabını aldı ama, dinle bak!"

Çelik şakırtılarının arasından önce alçak sesle, sonra giderek büyüyen bir heybetle, gururlu bir marş yükseldi:

*"Uyan artık uykudan uyan
Uyan esirler dünyası
Zulme karşı huncumuz volkan
Kavgamız ölüm dirim kavgası..."*

Bu müzik, herkesi sarsan bir top gürleyişiydi. Ezgilerin arasında davul seslerini, halkın askerlerinin muzaffer geri dönüşünü ve durdurulamaz gerçeğin ilanını duyuyorlardı.

Bütün hücrelerden, giderek daha fazla sesler birleşerek muhteşem bir koro oluşturdular.

Baykuş "Marş söylemek yasak!" diye böğürüyordu.

"Marş söyleyen hemen kurşuna dizilecek!" Kudurmuşçasına kapılara vurmaya başladı. Ama bir defa yükselen bu savaş çağrısını susturmak ona mı kalmıştı? Marş, bu cehennemden dalga dalga taşarak, önu alınmaz bir tufan gibi dağlara doğru yayılıyordu.

Öfkeden pancar gibi kıpkırmızı kesilen Baykuş, sekiz numaralı hücreye doğru atıldı.

"Kes sesini! Sü Yün-feng, duyuyormusun?"

Sü Yün-feng!

Kadınlar koğuşundan, "Sü yoldaş!" diye sesler yükseldi. Yü Sinciang da heyecanlanarak bu adı seslenmişti. Sonra yüksek sesle söylemeye devam etti:

*"Bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık
Enternasyonal kurtulur insanlık!"*

Sü Yün-feng hücre kapısının önünde dikilmiş yıldızları seyrediyordu. Geceyarısı olmasına rağmen zerre kadar uykusu yoktu. Yoldaşların hepsi derin bir uykudaydılar. Sadece dışarıdaki takırtı, belirli aralıklarla sürüp gidiyordu. Gün batarken yine marş söylemişlerdi. Sesleri karanlık gecenin içinde hâlâ yankılanıyor gibiydi:

*"Şafaktan önce kıyıyı aydınlatan
Bir fenersin
Yönümüzü gösteren
Kaptanımızsın sen,
Yiğit Komünist Partisi,
Sen her şeyimizsin, sen,
Vuran kalbimizsin!"*

Sü Yün-feng, baygınlığından ayıldığından beri içinde müthiş bir güç hissediyordu, toplama kampındaki bütün arkadaşları birleştiren, elle tutulması olanaksız, fakat varlığı her an hissedilen bir güç.

Tutuklanmasından önce şehir komitesinde, toplama kampındaki yoldaşlarla ilişkinin sağlanması konusunu tartışırken, hayallerinde canlandırdıkları manzara bugün burada gördüklerine tamamen uygundu. Şimdi tek düşüncesi, bir an önce Parti örgütünü bulmaktı. Bu mümkündü, nasıl olsa yoldaşları da onunla ilişki kurmaya çalışacaklardı. Görüldüğü gibi onu tecrit etmeleri de bir işe yaramamıştı. Söylediği marş, hücre duvarlarında yankılanıp geri dönmemiş, aksine bütün arkadaşları muazzam bir mücadele ruhuyla birleştirmişti.

Diğerlerini uyandırmamak için ayağındaki demiri eline alarak, o kanlı ve yırtık pırtık battaniyeden ibaret olan sefil yatağına doğru yürüdü. Uzun süre uyuyamadı, hep yoldaşlarını düşünüyordu. Partinin

bu badireyi de atlatacağına emindi. Ama olaylardan ders çıkartacak, düşmana daha etkili darbeler indirebilmek için birçok taktiğini değiştirmek zorunda kalacaktı. Her şeyden önce, örgütün daha gizli ve daha emin çalışması gerekiyordu. Dışarıdaki mücadeleden ayrı düşmesi onu o kadar fazla üzmemişti. Çünkü şimdi önünde yeni bir mücadele görevi vardı: Örgütün korunması gerekiyordu. Düşman, Li ve Şi yoldaşlara ve şehir komitesine kesinlikle yaklaşmamalıydı. Aynı zamanda buradaki Parti örgütünü bulmalı ve bu en güç şartlar altında mücadeleyi sürdürmeliydi.

Dışarıda telaşlı sesler duyuldu. Sü başını kaldırarak dışarı baktı. Gece fenerinin donuk ışığında, esrarlı gölgelerden başka bir şey seçilmiyordu. Nöbetçiler bir aşağı bir yukarı gidip geliyorlardı. Fakat ansızın bu seslerin arasına bir başka ses daha karıştı, hafif ağlayışa benzer bir şey. Ses kadınlar koğuşundan geliyordu ve yeni doğmuş bir bebeğin haykırışlarıydı bunlar. Sü, içinde bir sevinç duygusunun yükseldiğini hissetti. Hayat burada bile ne kadar güçlüydü! Ayağındaki prangaları eline alarak kapıya yaklaştı, karanlığın arasından kadınlar koğuşunu görmeye çalıştı.

Komşu hücrede de bir canlılık baş göstermişti. Birisi sordu: "Oğlan mı, kız mı?"

"Bir çiçekmiş, öyle dediler!"

Çocuğa bir güzel ad konmalıydı. Sü geleceği düşündü. Bu çocuk iyi bir zamanda yaşayacaktı.

Gökyüzü pembeleşmeye başlamıştı. Sü kapıda duruyor, hâlâ kadınlar koğuşuna bakıyordu. Sonra ayak demirlerini yine kaldırarak, battaniyesini aldı, aşağıya atarak bekçiye emretti: "Bunu kadınlara götür, kundak yapsınlar!"

Bu sırada ilk hücreler sabah gezintisine çıkmaya başlamışlardı. Onlar da neleri var neleri yok kadınlar koğuşuna verdiler. Herkes duygulanmış, yüzlerine sessiz ve mutlu bir gülümseme yayılmıştı.

Yedinci hücrenin kapısı açıldı.

Sü Yün-feng, elinde su kabıyla acele adımlarla hücresinin önünden geçen Yü Sin-ciang'ı tanıdı. Yü, köşeyi dönerek arka tarafa doğru gitti. Sü, binanın arkasında sık sık su aradıklarını fark etmişti: Toprağı iyice araştırmışlar ve arka tarafta, kendi hücresinin pen-

ceresine yakın bir yerde, nemli ve yosunlu bir yer bulmuşlardı. Yağmurdan sonra orada bulanık bir su birikintisi oluşmuştu. Sivrisinekler oğul oğul inip kalkıyorlardı. Eğer kazılırsa, belki bir de pınar çıkabilirdi oradan.

Herhalde ötekiler de aynı şeyi tahmin etmişlerdi. Dün öğleden sonra kapılar açıldığında, kadın erkek, ellerinde ve ayaklarında prangalar olduğu halde, aralıksız kazmaya gitmişlerdi.

Bir araçları olmadığından elleriyle kazıyorlardı. Sü, bacağı kırılmış bir kadının alçak sesle türkü söyleyerek kazışını bir türlü unutamıyordu:

*"Yerle bir oluncaya kadar
Kalacağız bu cehennemde
Gelecek için, insanlık için"*

Hava karardığında çukur bayağı derinleşmişti. Fakat hâlâ su görünmüyordu. Belki bir gece daha bekleyip biraz daha kazmak gerekiyordu. Eğer su bulunursa yüzlerce arkadaş susuzluğun azabından kurtulacaktı. Fakat Sü Yün-feng, hapishane yöneticilerinin buna göz yummayacaklarını da seziyordu. Çünkü suyu kasıtlı olarak kısımışlardı. Ayrıca bu, tutukluların ortak bir mücadele eylemiydi ki, böyle bir şeyi kolay kolay hazmedemezlerdi.

Pencereye yaklaşarak yüzünü parmaklıklara dayadı. Doğru tahmin etmişti. Çukur, güneşte ıslık ıslık yanan pınar susuyla doluydu. Yü Sin-ciang, suyun önünde diz çökmüş, bir avuç dolusu su içtikten sonra elindeki kabı dolduruyordu.

Sü'nün zincirlerini yavaşça şakırdatması üzerine, Yü başını kaldırdı ve bakışları karşılaştı.

"Sü yoldaş!" diye seslendi Yü, "Ben senin yanındaki hücredeyim."

Sü başını salladı.

"Dikkatli ol!" Yü hareketsizce orada durmuş, parmaklıklı pencereye bakıyordu. Ancak, Sü bakışlarıyla artık gitmesini işaret ettikten sonra oradan ayrıldı.

Kadınlar koğuşundan da su almaya geliyorlardı. Sü, dün akşam da gelmiş olan kırmızı kurdeleli kızı tanıdı. Genç kız ayağa kalkıp

alnına düşen saçlarını iterken, bakışları demir pencereye ilişti ve Sü'yü gördü. Bir tebessümle selamladı, Sü de aynı şekilde karşılık verdi. Sü, Sun Ming-sia'yı tanımıyordu, ama onun iyi bir yoldaş olduğunu şimdiden anlamıştı.

Köşede gri üniformalı birisi göründü. Öyle acele ediyordu ki, az kalsın kızın elindeki suyu dökenekti. Soluk soluğa özür dileyerek su çukuruna doğru koştu. Çabucak elindeki kabı doldurarak ortalıktan kayboldu. Fakat aradan bir dakika bile geçmeden yine oraya damlamıştı. Böylece birçok defa koşarak gidip geldi. Sü Yün-feng onun niye böyle sık sık gidip geldiğini bilmiyordu, ama bunu kendisi için yapmadığı açıktı. Halk ordusunun hiçbir mensubu böyle bir şey yapmazdı.

"Burada saklanıyorsun ha? Yedinci hücrenin teneffüs saati çoktan geçti! Bak sen, çukur da kazıyorsun, öyle mi?" Tutukluların "Ayı" dedikleri gardiyan su çukurunu keşfetmişti. Çizmesiyle çamur topraklarını oraya itmeye çalıştı.

"Hey, ne yapıyorsun? Bu sıcakta suyumuzu niye kesiyorsunuz? Bu çukuru biz kazdık. Kapatılmasına izin vermiyoruz!" Lung Kuang-hua gardiyana öfkeli bir bakış fırlattıktan sonra diz çökerek elindeki kabı doldurdu.

"Suyu nereye götürüyorsun?"

"Sana ne! En fazla ihtiyacı olan hücrelere götürüyorum."

Ayı, Lung'un eline vurdu ve su kabı yere düştü.

"Kaldır şunu!" diye hırsla emretti Lung Kuang-hua.

"Ben mi kaldıracağım?" Ayı bir adım ilerleyerek tehdit eder gibi bir tavır takındı.

"Gel hele gel!" Lung Kuang-hua hemen kollarını kaldırarak kavga durumuna geçmişti.

Bunun üzerine gardiyan geri çekildi ve çamur topraklarını gene ayağıyla suya iterek tabancasını çıkardı.

"İsyan ediyorsun ha? Haydi, doğru büroya!"

"Haydi!" Lung Kuang-hua bir an bile duraksamadı.

Sü bütün olanları görmüştü. Bu, mücadelenin ilanı demekti. Bir kere bu duruma geldikten sonra, her ne pahasına olursa olsun, sonuna kadar mücadele etmek lazımdı. Yalnız, arkadaşlarıyla bir konuşabilseydi...

"Kesin dayağı!"

"Bırakın!"

Dört bir yandan sesler yükseliyordu. Sü kapıya doğru yürüdü ve az sonra şişko kamp komutanının apar topar bürodan dışarı fırladığını gördü. Komutanın yüzü gerçi insanı andırıyordu, insan gibi giyinmiş ve hatta insan gibi konuşabiliyordu da. Fakat, ancak vahşi bir hayvanın olabileceği kadar sinsi ve zalimdi. Bu yüzden ona Orangutan diyorlardı.

"Lung Kuang-hua güpegündüz duvarın dibine çukur kazıyor ve isyan hazırlıyor. Gardiyanlardan birine de saldırdı, duyuyor musunuz?" Orangutan protesto seslerini susturmaya çalışıyor ve bunun için olayları tamamen çarpıtmaktan da çekinmiyordu.

Kırmızı kurdeleli kız hücreden dışarı koşarak bağırmağa başladı: "Hepsi yalan! Kışkırtmaya önce gardiyan başladı, hepimiz gördük."

"Gördün ha, Sun Ming-sia? Emin misin?" Orangutan tehditkâr bakışlarını kızı dikti.

"Hepimiz gördük" diye diğer kadınlar da bir ağızdan bağırarak hücreden dışarı çıktılar. "Hem de çok iyi gördük."

"Sizin gördükleriniz hep hava cıva!" diye alay etmeye başladı Orangutan. "Lung Kuang-hua çoktan her şeyi itiraf etti bile!"

O anda işkencecilerin elinden kurtulan Lung Kuang-hua dışarı fırladı. Kısa zaman içinde onu öyle benzetmişlerdi ki, yüzü tanınmaz hale gelmişti.

Koridorun ortasında dikilmiş, kasketini sallıyordu.

"Suyumuzu..." Sözlerini bitirmeden yere yıkıldı. Ağzından oluk gibi kan boşalmıştı. Kadınlar yanına diz çökerek ona yardım etmeye çalıştılar.

"Gördünüz mü?" diye pis pis alay etti Orangutan. "Su çukuru derhal kapatılacak. Her kim kazdıysa, şuraya dizilsin!"

"Teröre izin vermeyeceğiz!" diye yüzlerce ses birden karşılık verdi.

"Su çukurunu kapatmaya kim cesaret ediyor?"

Orangutan dikkatle geri geri çekildi. Sonra boynunu uzatarak avazı çıktığı kadar bağırmağa başladı:

"Aha! Demek isyan ediyorsunuz? Makineli tüfekleri bu tarafa çevirin!" Yüzünü hain bir gl kaplamıtı. "İsyan etmek istiyorsunuz ha? Elebaınız kim, söyleyin? Niye birdenbire sustunuz yle? Yiğit olan ortaya çıksın!"

Diğer gardiyanlar da ellerinde demir prangalarla yaklamılar, reislerinin etrafını sarmılardı.

Ansızın yukarıda prangalar akırdadı. Madenin madene çarpmasından çıkan ses Orangutan'ı rktmt.

"Çenenizi kapatın! Tahriklere son verin!"

Onunla böyle konuşmaya cüret eden kimdi? Orangutan sekizinci hücrenin kapısının ardında bir gölge fark etti.

S Yn-feng kapının ardında dimdik duruyordu. Orangutan yavaş yavaş geri çekildi.

XIII

Hücredekilerin hepsi gece gündüz Lung Kuang-hua ile ilgileniyorlar, başında nöbetleşe bekliyorlardı. Orangutan su çukurunu kapattırmaya ve tutuklulara karşı harekete geçmeye cesaret edememişti. Fakat eziyetlerin ardı arkası kesilmiyordu. Buna karşılık, tutukluların direnişi de geliyordu.

Yemek diye getirdikleri bulanık suyun içinden fasulye tanelerini ayıklayıp hasta için ayırıyorlardı. Ellerinde kalan son ilaçları da ona veriyorlardı. Fakat bütün çabaları boşunaydı. Lung Kuang-hua'nın tüm vücudu tek bir yaradan ibaretti. Durumu gözle görülür şekilde kötüleşiyordu. "Mapushane Çiçeği"nin -adını Sü takmıştı- doğduğu hücreden yarım kutu süttozu göndermişlerdi. Lung Kuang-hua aklının başında olduğu anlarda, süttozunu yetim çocuğa geri götürmelerini istiyordu. Çocuğun babası o fırtınalı gecede kurşuna dizilmiş, anası ise doğumda ölmüştü. Bir de çocuğun o kadar ihtiyacı olan besinini elinden alamayacağını söylüyordu. Yalnız kendinden geçtiği zamanlarda, biraz tozu suda eriterek ağzına akıtabiliyorlardı.

Yü Sin-ciang, sessizce Lung Kuang-hua'nın elini avucuna aldı. Nabzının ne kadar cansız attığını hissedebiliyordu. Lambanın donuk ışığı hastanın her gün biraz daha kötüleşen, bir deri bir kemik kalmış yüzüne düşüyordu. Hasta elini dermansızca oynatarak zayıf bir sesle tutarsız sözler sayıklamaya başladı. "Kardeşler... şimdi Seçuan'dalar... bütün Çin kurtuldu..."

Sonra tekrar kendinden geçerek inlemeye başladı. Bu böyle günlerce sürüp gitti.

Vakit geceyarısıydı. Yü Sin-ciang ölesiye yorgundu, fakat hastanın başından ayrılmıyordu. İkide bir eğilip kulağına şunları fısıldıyordu: "Kayfeng ve Loyang kurtarıldı. Liu Deng'in ordusu Güneye doğru ilerliyor." Lung Kuang-hua bu anda biraz kendine gelmiş gibiydi. Yüzü hafif bir gülümsemeyle aydınlandı, sonra yine gözlerini yumdu. Savaş arkadaşlarını görüyor, duyuyor gibiydi. Sanki o da onlarla beraberdi, zafer sevincini birlikte yaşıyordu.

"Komutana... söyle..." Gözlerini iri iri açarak, sanki orada keşfedilecek bir şey varmış gibi büyük bir dikkatle tavana dikti. Elleri hareket etmeye başladı.

Bütün gün onun başında beklediği halde, şimdi de bir türlü uyuyamayan Liu Si-yang hastanın yanına oturarak elini alnına koydu. "Bugün yine ilaç getirmediler."

"Git, yat biraz. Ben seni sonra uyandırırım."

Liu başını salladı, fakat gitmedi. "Yarın sabah onu hastaneye kaldırmaları için ne mümkünse yapmalıyız."

"Takım komutanı... Topçular... Bizimkiler!.." diye birdenbire çok açık bir sesle konuşmaya başladı Lung Kuang-hua. Doğrularak oturdu. Yüzünü hafif bir kızılık kaplamıştı. Yü, destek olarak onu tekrar yatırdı.

"Bizim topçular..." Lung Kuang-hua ateş nöbetleri arasında top sesleri duyar gibiydi. "Dinle... takım komutanı... Kurtuluş Ordumuz..."

Liu Si-yang da uzaklardan gelen gümbürtüleri duyuyordu. Fakat bu, Kurtuluş Ordusu değil, yeni topların denemesini yapan silah fabrikasıydı. Ama onun inancını bozmak istemediler. Bu tek sevincini niçin elinden alsınlardı?

"İşte onlar... bizim toplarımız... duyuyorum!" Gözleri ıslık ıslık yanıyordu. Başucunda bekleyen arkadaşlarına baktı: "Şimdi daha iyiyim. Siz kalkıp hazırlanın, onları karşılayın..."

Liu Si-yang'ın içi ferahladı. Yü'ye dönerek fısıldadı: "Uyuyor artık, git sen de biraz yat!"

Gerçekten de Lung Kuang-hua sakinleşmişti. Yü ve Li de sırt sırta vererek biraz sonra uyuyakaldılar.

Herkes derin bir uykudaydı. Sessizliği yalnız bambuların takırtısı ve silah fabrikasının top gümbürtüleri bozuyordu. Lung Kuang-hua patlamalarla tekrar uyandı. Yine kendi toplarını duyduğunu sandı. Önünde kıvılcaklı bayraklardan bir deniz dalgalanıyor, Kurtuluş Ordusu'nun askerleri omuzlarında silahları, süngü takmış yürüyorlardı. Toplama kampını unutmuş, çevresindeki arkadaşlarını unutmuştu. "Takım komutanı! Birlikler geliyor!" diye ayağa fırlayarak öne doğru atıldı. "Bir silah... bir silah verin bana!" Kapının önünde durarak demir parmaklıkları kavradı. Başını dimdik, elinin birini öne doğru uzatmış, sadece bir silah bekliyordu. Sonra yere yığıldı.

Yü onu tutmak için ileri atıldığında Lung Kuang-hua artık kıpırdamaz olmuştu. Bir eli hâlâ parmaklıkları sımsıkı kavramış, öteki bir şey beklercesine öne doğru uzanmıştı.

"Lung Kuang-hua öldü!"

Bu sözler derhal bütün hücreyi elektriklendirdi. Ding Çang-fa onu kollarına alarak büyük bir özenle hücrenin ortasında yere yatırdı. Üniformasının düğmelerini yukarıya kadar ilikleyerek, sıvanmış kollarını aşağıya indirdi. Yü ona yardım ediyordu. Lung Kuang-hua hayatta olduğu gibi ölümünde de asker kalmalıydı. Ding Çang-fa ölünün ceplerini boşalttı. Bir parça kâğıda sarılmış iğne ve iplik buldu. Kemikten yapılmış iğne birçok kez bilenmişti. Çok sık kullanıldığı belliydi. Göğüs cebinde beş köşeli, küçük, kırmızı bir yıldız buldular. Bunu şimdiye kadar hiç kimse görmemişti: Kalbinin üstünde saklanmıştı onu.

Koca Ağabey yıldızın ne için olduğunu anlamıştı: "Yıldızı kasketine dikin" dedi. Liu, gözleri yaşlarla dolu olduğu halde sessizce dikti.

*

Lambanın ışığı duvara keskin bir gölge vuruyordu. Orangutan masanın başına oturmuştu. Üstünde "Bugünün İşini Yarına Bırakma" yazılı levhayı sinirli bir hareketle bir kenara iterek, her akşam yatmadan önce özel danışmanın hediyesi olan Parker 51'le günün önemli olaylarını yazdığı defterini masanın gözünden çıkardı. Tam, tarihi ve hava durumunu yazmıştı ki, içine çöken bir sıkıntıyla durakladı.

Dolmakalemi hediye aldığı gün Şö Peng-fe onu özel danışmana beraberinde götürmüştü. Danışman, "erik koruluğu"ndaki villasında çiçek tarhlarının arasında ona, toplama kampındaki siyasi tutukluların direniş azimlerini kırmak için elinden geleni ardına koymamasını tembih etmişti. Şimdi ona tavsiye edilenlerin hepsini yapmış, fakat istenilenin tam aksi bir sonuç elde etmişti. Hiçbiri sarsılmadığı gibi, bölmeyi de başaramamıştı. Bunun yanı sıra disiplini ayakta tutmak her gün biraz daha zorlaşıyordu. Şö Peng-fe'nin kızgın bakışlarını karşısında görür gibi oldu. Kendini son derece rahatsız hissetmeye başlamıştı.

En sonunda sözü ona bir şamar oğlanı bulmuşlardı. Buranın efendisinin kim olduğunu Lung Kuang-hua'nın üzerinde herkese göstereceklerdi. Ama sonuç ne olmuştu? Gözleri birkaç gün önce yazdığı satırlara ilişti: "Günlerdir su verilmemesine rağmen hiçbir şey elde edilemedi. Su çukuru kapatılmadı. Şimdi ne olacak?"

Dışarıdan sesler gelmeye başladı. Son günlerde hiç rahat bir soluk alamamıştı. İsyankârlık giderek artıyordu. Dışarı baktı, fakat olağanüstü bir durum göremedi. Günlük defterini kenara iterek raftan birkaç kitap indirdi. *Generalissimo'nun Konuşmaları*'ni hemen yine bir kenara fırlattı. Onun yerine *Tutuklu Psikolojisi*'ni eline aldı. Belki bunun içinde işe yarar bir şeyler bulabilirdi. Fakat şimdi dışardaki sesler daha da yükselmişti.

Lung Kuang-hua'nın ölümünün kara haberi o arada bütün hücrelere ulaşmıştı.

Bağrıışmalar ve gürültüler kamp komutanını rahat bırakmıyordu. Pencereye doğru ilerledi. Sesler duvarın bittiği yerden geliyordu. Siyasi tutuklular geceyarısı isyana mı kalkıyorlardı ne?

"Bir ölü için niye bu kadar gürültü ediyorlar?" Pencerenin önünden geçen Baykuş sesleniyordu: "Götürün ölüyü, olsun bitsin!"

"Götürmemize izin vermiyorlar."

Baykuş bizzat bakmaya gitti.

"Dışarı çıkarın ve gömün!"

"Her şey meydana çıkmadan bir yere götüremezsiniz!"

Orangutan bu sözlerin ardında yatan tehdidi sezmişti. Etrafa çöken ölü sessizliği ona, gardiyanların hücreye girmeye cesaret edemediklerini gösteriyordu.

"İsyan mı etmek istiyorsunuz, ha? Eğer bir daha gürültü çıkarırsanız hepiniz kurşuna dizileceksiniz" diyerek köpürüyordu Baykuş.

"Siz onu döverek öldürdünüz, şimdi de cinayetinizi örtbas etmek istiyorsunuz, yok öyle şey!"

Kadınlar koğuşundan da sesler geliyordu. Bu bir ayaklanma mıydı? Birçok badirelerden geçmiş bu birkaç yüz komünistle başa çıkmak kolay değildi. Nitekim, protestolarını bir türlü susturamıyorlardı şimdi. Ayaklanma böyle mi başlardı acaba?

Orangutan dışarı çıkarak seslendi:

"Susun! Her şeyi sükûnetle konuşalım!"

Fakat sesler kesilmedi, tersine daha yükseldi.

"Biz siyasi tutuklulara yapılan kötü davranışa karşı mücadele ediyoruz!"

Orangutan bir iki adım geri çekilerek açıklama yaptı: "Size cenazenin dürüst bir şekilde kaldırılacağına dair teminat veriyorum. Her şeyi konuşmamız için temsilci gönderin! Fakat bırakın, ölüyü dışarı çıkarsınlar!"

"Ancak her şey hallolduktan sonra!"

"Peki!" Orangutan başka bir şey düşünmüştü. "Şimdilik hücrede kalsın. Temsilci olarak kimi gönderiyorsunuz?"

"Yedi numaralı hücrenin tümünü!"

Orangutan sesine mümkün olduğu kadar yumuşak bir ton vermeye çalışarak, "Bugün artık çok geç oldu. Şimdi sesinizi kesin. Yarın sabah yedi numaralı hücreden bir veya iki temsilci gönderirsiniz..." diye seslendi.

En iyisi bu olayı gereksiz yere fazla uzatmamaktı. Bu yüzden geri çekildi.

Kısa bir zaman sonra Baykuş telaş içinde büroya daldı.

"Ben olsaydım, hepsini birer kurşunla temizlerdim. Başkaldıranı haklayalım, olsun bitsin."

"Bu iş o kadar basit değil. İdamların bizim yetkimiz dahilinde olmadığını biliyorsun. Ayrıca hiç kimse bizim bir meseleyi oyalamayı beceremediğimizi söyleyememelidir. Zaten o zamanlar Sü Yün-feng'e karşı savunmaya geçmek zorunda kalmıştık, şimdi de bu Lung Kuang-hua çıktı başımıza."

Orangutan bir uçuşunun kenarında durduğunu hissediyordu. Ayağının kaymaması için yere çok sıkı basmalıydı. Baykuş'un durumdan hiç de hoşnut olmadığını sezerek, onu yatıştırmaya çalıştı: "Bu gece çifte nöbetçi dikelim. Gerisini yarın düşünürüz. Eğer yine başlarlarsa karışmayalım."

*

Yü Sin-ciang ve Liu Si-yang temsilci olarak büronun yolunu tutular.

Bütün arkadaşları Lung Kuang-hua için yas tutuyorlardı. Çifte nöbetçilerin ayak sesleri dışında, tüm kampta çıt çıkmıyordu. Parmaklıkları kapıların ardında, temsilcilerin arkasından bakan yüzler görünüyordu.

Koca Ağabey onları uğurlarken şöyle demişti: "Sü Yün-feng taleplerimizde mutlaka ısrar etmemiz gerektiği fikrinde. Lung Kuang-hua için resmi bir cenaze töreni istiyoruz. Eğer bunu başarısız kampağı güçler durumu tamamen değişecektir. Bütün arkadaşlar talepleri destekliyorlar. Tek adım bile geri atmayacağız!" Bu düşüncelerle büroya girdiler.

Orangutan ağır ağır yerinden kalkarak şaşırmış gibi bir tavır takındı.

"Sizi kim çağırıyor? Ne istiyorsunuz?"

Liu öfkesinden ne diyeceğini bilemedi. Yü Sin-ciang ciddi bir tavırla açıkladı: "Biz kamptaki bütün tutukluların temsilcisiyiz. Bize burada yapılan insanlıkdışı eziyetleri protesto ediyoruz. Tutukluların dövülüp öldürülmesini protesto ediyoruz. Biz seninle bu konuları görüşmek üzere görevlendirildik."

"Benimle görüşmek istiyorsunuz, öyle mi?"

Orangutan hindi gibi kabarak masaya bir yumruk indirdi: "Eğer birisi öldüyse, ben onun gömülmesinden sorumluyum. Bunda görüşülecek bir şey yok!"

"Sen herkesin önünde bizimle görüşmeye hazır olduğunu söyledin. O zaman senin sözünü tutmayarak görüşmeleri reddettiğini arkadaşlara bildireceğiz."

Öteki onların gitmeye hazırlandıklarını görünce, "Durun bakalım" diyerek alıyordu. Sonra sınıca sordu: "Talepleriniz nedir?"

"Beyaz bir kefen, bir tabut ve Lung Kuang-hua için doğru dürüst bir mezar."

"Başka bir arzunuz var mı?"

"Bütün ağır hastaların bugünden sonra hastaneye kaldırılması."

"Başka?"

"Bütün eziyetlere ve kötü muameleye son verilmesi. Siyasi tutukluların yaşama şartlarının düzeltilmesi."

"Hepsi bu kadar mı?"

"Hayır, yiğit şehidimiz Lung Kuang-hua için bir cenaze töreni talep ediyoruz."

"Cenaze töreni ha?" diye yadırgayan bir tavırla tekrarladı Orangutan. Bakışlarını ağır ağır Yü Sin-ciang'a çevirdi:

"Peki, ya bunu kabul etmezsem?"

"O zaman açlık grevine gidiyoruz!"

"Açlık grevi mi?"

"Evet, bütün taleplerimiz kabul edilinceye kadar açlık grevi yapacağız."

Kamp komutanı sustu. Bunu hiç düşünmemişti. Kendisine tutuklulara nasıl davranılacağını dikte edip, resmi bir cenaze töreni düzenlemek istiyorlardı. Bu, suçunu herkesin önünde açıkça itiraf etmek demektir.

"Şartlarımızı kabul ediyor musun, etmiyor musun?"

"Şart da ne oluyor?" Orangutan soğuk soğuk sırıttı. "Açlık greviyle SACO'yu dize getiremezsiniz. Bu işten siz zararlı çıkarsınız. Fakat ille de denemek istiyorsanız buyrun deneyin."

Bu sefer ikisi birden, "Kabul ediyor musun, etmiyor musun?" diye aynı zamanda sordular.

"İçinizden birinin ölmesine ne kadar üzüldüğünüzü anlıyorum, fakat..." Sözü bitirmeden başını hayır der gibi salladı.

"Taleplerimizi kabul ediyor musun, etmiyor musun?"

"Siz burada ne arıyorsunuz yahu? Sizi buraya kim çağırdı?"

"Biz temsilciyiz ve senden nihayet kesin bir cevap bekliyoruz."

"Temsilci de ne demek oluyormuş?" diye ansızın kükredi, "Kim sizi gönderdi?"

Kamp komutanı zile bastı. Tepeden tırnağa silahlı Ayı, derhal elinde prangalarla içeri daldı.

Orangutan şeytanca gülererek, "Burada gürültü çıkarmanın ne demek olduğunu göstereceğim size!" dedi, "Bakalım, bundan sonra bir daha kim buraya görüşmeye gelecek? Bunlara en ağır prangaları vurun."

Göz açıp kapayıncaya kadar kadınlar koğuşunun yanındaki ceza hücrelerine kapatıldılar. Az zaman sonra, kampta herkes temsilcilerinin ceza hücrelerine tıkıldıklarını öğrenmişti.

Kamp komutanı yeni protestolarla karşılaşmayı bekliyordu. Bu fırsattan yararlanarak elebaşları da ele geçirebilirdi. Fakat beklediğinin aksine kampta çıt çıkmıyordu. Bunu neye yorumlamak gerekirdi şimdi?

Yü Sin-ciang, keskin bir düdük sesi duyunca ceza hücresinde çevresine bakındı. Aynı anda domuz suratlı bir gardiyanın merdivenlerden koşu koşu aşağı indiğini gördü. Duvarın dibinde hiç el sürülmemiş karavanalar dizilmişti.

"Açlık grevi başladı."

Yü öteki hücrelerden ona el salladıklarını gördü.

"Son defa söylüyorum. Üç dakika içinde karavanaları almazsanız bugün başka yemek yok!"

Yedi numaralı hücrenin kapısı açıldı.

"3148 numara, yemeği içeri al!"

"Dışarı çık!"

Tüm kampta cevap olarak tek bir ses çınladı:

"Arkadaşlar, açlık grevimiz başlıyor!"

Sonra çevreye ağır bir sessizlik çöktü. Artık hiç kimse konuşmuyordu, fakat bu sessizliğin içinde büyük bir gücün yattığını herkes seziyordu.

Baykuş bir gardiyan sürüsüyle birlikte oraya buraya koşuşturuyor, büyük laflar ediyordu:

"Dinleyin! Her kim direnir ve gürültü ederse, en ağır prangalara vurulacaktır!"

Kilitler alınarak hücrelerin kapıları açıldı. Fakat gardiyanların aptalca böğürmelerinden başka bir ses işitilmiyordu. Yüzlerce tutuklu, sanki bir anda yok olmuşlardı.

"İsyan bu! Ayaklanma!" Baykuş'un bağırmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. "Burası sizin babanızın evi değil. Burada bizim sözümüz geçer, komünistlerin değil, anladınız mı? Haydi bakalım, gelin yemeklerinizi alın!"

Bütün hücrelerin kapılarından içeri teker teker baktı, fakat kimse yerinden kıpırdamıyordu.

"Canınız isterse! Karavanaları götürün, haydi!"

*

Orangutan gecenin geç saatlerinde hâlâ bürosunda oturuyor, pis pis düşünüyordu. Açlık grevi üç gündür sürüyordu. Tutukluların tekrar temsilci göndermeyeceklerini hiç hesaba katmamıştı. Her şey düşündüğünün tersine geliyordu. Eğer bu böyle sürerse, yarın ya da öbür gün hücreleri açınca cesetlerden başka bir şey bulamayacaklardı. O zaman özel danışmana nasıl hesap verecekti? Şartları kabul etse miydi? Fakat böyle bir şey de SACO'nun tarihinde görülmüş değildi. Ama ihtiyaçları olan yüzlerce komünistin göz göre göre intihar etmelerine de seyirci kalamazdı. Eğer bu olay ortaya çıkarsa, onu sadece "görevini ihmal"le suçlamakla kalmayacaklar, cezalandıracaklardı da. Özel danışmanın bir defa kafası kızdı mıydı, Şö Peng-fe ve hatta tüm Güneybatı Gizli Servisi bile esaslı bir papara yemekten kurtulamazdı. Şiddete dayanan bir isyanı hesaba katmış ve buna karşı bütün güvenlik tedbirlerini almıştı. Fakat şimdi karşı karşıya kaldığı durum, şiddetten çok daha kötüydü. Açlık grevini silah kullanarak bastıramazdı. Böyle düşündükçe, şartları derhal kabul etmenin belki de en akıllı yol olacağı fikrine kapılıyordu. Ama buna yetkisi var mıydı? Telefon önünde duruyordu. Tam 2. Şube'ye telefon edip soracakken yine vazgeçti.

Sabah güneşi dağların arasından ağır ağır yükselmeye başlamıştı ki, Baykuş asık bir suratla yorgun argın içeri girdi.

"Bugün dördüncü gün. Eğer derhal bir şey yapılmazsa, sonra çok geç olabilir."

Baykuş'un yılgınlığı Orangutan'ı kızdırmıştı. Onu tersleyerek kendi de dışarı çıktı.

Biraz sonra bir hücreden çıktığı görüldü. Sonra başka bir kapıya yanaştı.

"Eskiler 'sağlık ve hayat ata mirasıdır' demişler. Kendi kendinize kıymak istemezsiniz herhalde!"

Kimsede bir tepki yoktu. Galiba onu dinlemiyorlardı bile. Fakat yine de oradan ayrılamıyordu. "Söylesenize yahu, cenaze töreni ne-nize gerek? Şimdi eski defterleri karıştırmanın ne âlemi var? Kafasızlık sizin bu yaptığınız."

"Temsilcilerimizi hapsedmek kafasızlık değil mi?"

Sonra başkaları da cevap verdiler. Boyun eğmeye hiç niyetleri olmadığı seslerinden anlaşılıyordu.

"Saçmalamayı bırak da, şartlarımızı kabul et!"

"Cenaze töreni istemek niye kafasızlık oluyormuş?"

Sesler Yü Sin-ciang'ın da dikkatini çekmişti. Hücrelere doğru baktı.

"Orangutan yine nifak saçmaya çalışıyor. Birinci hücreden ağzının payını aldı."

Liu Si-yang da durumu fark etti. Diğerleri gibi işkence görmediği için, şimdiye kadar hep utanıyordu. Şimdi ise sadece açlık grevine katılmakla kalmamış, üstelik ilk defa olarak prangaya da vurulmuştu. Bu durumdan bayağı gurur duyuyordu. Mücadelelerinin başarıya ulaşacağından emindi.

"Uyuyabildin mi, Yü?"

Yü kafasını salladı: "Hayır, yalnız bir şey düşündüm."

"Lung Kuang-hua'yı mı düşündün?"

"Onu da düşündüm. Fakat söylemek istediğim o değil. Çok eskiden olmuş küçük bir olay aklıma geldi. Daha çocuk yaşta bir fabrikada işe başlamıştım. Günün birinde paydostan sonra, Çialing Irmağı'na yüzmeye gittik. Yüzdükten sonra taşlara uzanmış güneşleniyorduk. Bu sırada süslü villasından ihtiyar bir herif çıktı ve bağırıp çağırmaya başladı: Biz sokak çocuğuyuz, villasının yanında güneşlenemezmişiz, def olup gitmeliymişiz. O zaman niçin her şeyin, ama her şeyin para babalarına ait olduğunu düşünmüştüm. Güneşi bile tekellerine almak istiyorlardı. Eğer günün birinde iktidara gelecek olursak, bu şişko para babasını bulup, ona güneşin bize ait olduğunu söyleyeceğim. Tabii zaferden sonra çok işimiz olacak, ama bunu söylemeye mutlaka vakit bulacağım. 'Güneş bizimdir' diyeceğim." Acaba Liu onu anlayabilmiş miydi? Yüzüne baktığında onun ne kadar zayıflamış olduğunu fark ederek sordu: "Şimdiye kadar hiç açlık grevine katılmış mıydın?"

"Eskiden öğrenci hareketinde 'Açlığa Karşı Mücadele Kampanyası'na katılmıştım. Fakat bu benim ilk ciddi açlık grevim. İlk iki gün dayanılacak gibi değildi, fakat şimdi daha iyiyim. Neden biliyor musun?"

Yü hayır anlamında başını salladı.

"Hiç açlığı düşünmemeye karar verdim. Tabii buna rağmen bu düşünce var. Fakat ona karşı mücadeleye kesin olarak karar verince,

açlık duygusu kayboluyor. Gerçekten çok garip bir şey. Böylece yeni bir şey daha öğrenmiş oldum. Şimdi Koca Ağabey'in diğer toplama kampları ve oralarındaki mücadeleler hakkında anlattıklarını daha iyi anlıyorum."

Ansızın günlerden beri duyulmayan bir düdük sesi işittiler. Düdük, yemek saatini haber veriyordu. Yü Sin-ciang, Baykuş'un bir sürü gardiyanla birlikte yaklaştığını gördü. Karavanalar muntazam bir şekilde dizilmişlerdi. Bu sefer içlerinde kokuşmuş, kapkara pirinç topakları yerine, hâlâ buharları tüten, bembeyaz ve taptaze bir pirinç yemeği vardı. Ayrıca her karavanaya yeterli miktarda lezzetli et parçaları koymuşlardı.

"Gördün mü Liu?"

Liu Si-yang gülümsemekle yetindi.

"Niye gülüyorsun?"

"Acaba ötekilerle temas kurabilir miyiz?"

"Neden?"

"Bunun bir anlamı olmalı, sen de öyle düşünmüyor musun? Bu onların artık ne halt edeceklerini şaşırdıklarını gösteriyor. Eğer ötekilere bir iki gün daha dayanmalarını söyleyebilirsek..."

"Ben bir bağırayım, herhalde duyarlar."

"Yukarıya bak, Yü!" diye seslendi Liu.

Sü Yün-feng, hücre kapısının arkasında gülümsüyordu.

"Gördün mü? Gülümsüyor. Ötekiler de gördüler. Artık seslenmemize gerek yok."

*

"Yeter artık! Yapsınlar cenaze törenlerini!" Orangutan, Baykuş'a bakarak, "Sen de aynı fikirde misin?" diye sordu.

Öteki, amirinin böyle birdenbire fikrini değiştirmesinden şaşkına dönmüştü.

"Peki, sonra durum ne olacak? Biz bir daha nasıl söz geçireceğiz bunlara? Ya Şö Peng-fe duyarsa..."

"Demin telefon etti. Bütün şartları kabul etmemizi emrediyor."

Baykuş bunun üzerine ne söyleyeceğini bilemedi.

Orangutan fısıldayarak devam etti: "Şef, taviz verip, hareketi kimin yönettiğini öğrenmemizi söyledi. Zafer sarhoşluğu içinde elebaşları

gün ışığına çıkacak ve kendilerini ele verecektir. Şö, Sü Yün-feng'in tecrit edilmiş olduğunu ve yedinci hücrenin de tek başına bu işi başarmış olmasına imkân olmadığını söyledi. Bunun arkasında daha başkalarının, belki de örgütün olduğu muhakkak!" Orangutan'ın keyfi yerine gelmişti. Bu sefer daha uyanık davranacaktı.

"Bütün tedbirleri al! On dakika içinde herkes toplansın! Ondan sonra 2. Şube'den kesin talimatları alacağım."

*

Ertesi günün sabahı, Yü Sin-ciang ağır ayak sesleriyle uykudan uyandı. Ayı hücreye girmiş, anahtarları şakırdatarak ayağındaki pranganın kilidini açıyordu.

"Kamp komutanı seni görmek istiyor."

Bir diğer gardiyan da Liu'nun ayaklarındaki prangaları çözdü.

Büroda Orangutan ayağa kalkarak başını salladı:

"İleri sürdüğünüz bütün şartları kabul ediyoruz."

Yü Sin-ciang kılını bile kıpırdatmaksızın, "Öyleyse herkese haber ver!" dedi.

Öteki sırttı: "Sözüm erkek sözüdür."

Bu arada birkaç gardiyan bir yemek masası hazırlamışlardı. Orangutan anlamlı anlamlı gülümseyerek, "Önce bir karnınızı doyurun..." dedi.

"Açlık grevi cenaze töreni yapıncaya kadar sürecektir" dedi Liu. Masaya bakınadılar bile.

"Peki, töreninize derhal başlayabilirsiniz. Bütün bunlar ne kadar çabuk biterse, siz de o kadar çabuk yemek yiyebilirsiniz."

Yü Sin-ciang, Liu'ya işaret ederek, "Gel, arkadaşlara haber verelim, tören hazırlıklarına başlasınlar" dedi.

Sis yavaş yavaş dağılmış, gökyüzü aydınlanmıştı. Bütün hücrelerin kapılarının açık olmasına rağmen, hiç kimse dışarı çıkmıyordu. Ortalıkta hiçbir hareket yoktu.

Tam zafer haberini vermeye giderlerken, yedinci hücrenin canlandığını gördüler. Yoldaşlar dışarı çıkıyorlardı. İyice zayıflamış ve güçten düşmüş olan Koca Ağabey başını gökyüzüne kaldırmıştı.

Önündeki yoldaşsa, üzerinde "Burada yiğit şehidimiz Lung Kuang-hua'nın ruhu dinleniyor" yazılı bir levhayı taşıyordu. Ding Çang-fa ve diğer birkaç kişi, yamalı ve hâlâ kanlı üniformasını özenle giydirdikleri Lung Kuang-hua'yı taşıyorlardı. Kasketindeki küçük kızıl yıldız uzaktan fark ediliyordu. Arkasında henüz yazıları kurumamış bir döviz: "Bir kahraman olarak öldü. Anısı ölümsüzdür!" Sü Yün-feng de aralarındaydı. Onun arkasından upuzun bir sıra halinde bütün diğer yaşlı arkadaşları geliyordu.

Bütün hücreler boşalıyordu. Erkekler kollarına siyah bantlar bağlamışlar, kadınlar saçlarına beyaz, yapma çiçekler takmışlardı. Cenaze alayı sessizce ileri doğru harekete geçti ve taş avluya gelince durdu. Burada duvarlardaki makineli tüfeklerin gölgesi altında saygı duruşuna geçtiler, yoldaşlarına yürekten veda ettiler. Sun Ming-sia, "Mapushane Çiçeği"ni kucağına almıştı. Çocuk bugün ilk defa güneşe çıkıyordu. İri gözleri ilk defa güneşi ve bu kadar yaşlı çehreyi bir arada görüyordu.

Yüksek duvarlara, gerici sloganları örten birçok afiş asılmışlardı. Bütün hücreler, en kötü kâğıtlardan bin bir zahmetle hazırlamışlardı bu afişleri. Şimdi rüzgârda hışırdayıyorlardı. Onların altında, duvarların arasında biten yabancı otlardan ördükleri çelenkler duruyordu. Her çelenge birer de kurdele bağlamışlardı.

Avlunun ortasında, üzerinde havai fişekler, tütsü çubukları, mumlar ve daha başka şeyler bulunan bir kurban masası vardı. Ortasında Lung Kuang-hua'nın ruhuna ithaf edilen plaket duruyordu. Yukarıda, duvarın tepesinde, yeni yerleştirilen makineli tüfeklerin namluları tehdit edici bir tavırla tutuklulara çevrilmişti. Yedi numaralı hücrede kalanlar, masaya yaklaşarak tütsü çubuklarını ve mumları yaktılar. Havai fişekler de tutuşturuldu.

Bebek, patlamalardan korkmuş, ağlamaya başlamıştı. Çocuğun ağlayışı yaşlı yürekleri daha da yaraladı.

Törenin sessizliği içinde yavaş yavaş yükselen bir türkü, giderek coşkun bir denizin dalgaları gibi kabarmaya başladı:

Sū Kuang

"Zafer çiçekleri açıyor
Şehitlerin kanından.
Bir yıl önce bugün
Gökyüzü kaplıydı karabulutlarla
Ama şimdi halkın askerleri
Ezerek bütün düşmanı
Geçtiler Sarı Irmağı.
Bir yıl sonra
Bu cehennem kapısındaki
Mezarın başında
Özgürlüğün kızıl bayrağı dalgalanacak
Ve bir levha
Şöyle duyuracak şanlı adını:
Çinli Komünist,
Halk Kurtuluş Ordusu askeri
Lung Kuang-hua."

XIV

Vakit, öğle üzeriydi. Güneş yine ortalığı kızdırıyordu. Seçuan'ın kuzeyindeki küçük kasabada hayat sönmüş gibiydi. Caddeler bomboş, pazar yeri bile sessizdi. Ortalıkta, "imha komandosu"ndan askerlerin dışında, pazar bitiminden önce müşterilerinin mallarını evlerine taşıyan birkaç köylüden başka kimsecikler yoktu.

Kasabanın kıyısındaki ıssız bir sokakta, büyücek bir sebze demeti taşıyıcısının sırtında sallanıp duruyordu. Sırtındaki yükü öbür omzuna atarken, hamalın güneş yanığı yüzü ortaya çıktı. Eski bir çiftliğin siyah kapısının önünde durarak, "Amca!" diye seslendikten sonra cevap beklemeksizin içeri girdi.

Hua Ve, yükünü indirdikten sonra, alnında biriken terleri sildi ve tehlike durumlarında işaret vermek için dizilmiş bir sıra saksıya acele bir göz attı. Her şeyin yolunda olduğuna dair kanısı uyandıktan sonra, avludan geçerek eve girdi. Fakat ev sahibi hâlâ görünürlerde yoktu.

Orta bölmede, üzerinde pırıl pırıl bir çaydanlık duran uzun bir masa vardı. Oda, örnek bir düzenlilik ve temizlik içindeydi.

Hua Ve'nin buraya ilk gelişi değildi. Çiang Çie'yle anasının duvarın dibindeki sırasının üzerinde oturup uzun uzun konuştuklarını çok iyi hatırlıyordu. Çiang Çie bir çalışma grubu ile birlikte Çialing Irmağı üzerinden Daba Dağları'na gitmişti. Geçenlerde bu bölgeden aldıkları haberler, zorla asker toplamalara, ekin talanına ve vergi vurgunculuğuna karşı yeni mücadeleleri bildiriyordu. Çiang Çie, birkaç gün önce yeni bir haber daha göndermişti. Huaying Dağları'ndaki üsde bir kadro toplantısının yapılmasını öneriyordu. Toplantıdan önce anayla burada buluşacaktı.

Zamanı kendisi tespit ettiğine göre, mutlaka tam zamanında burada olmalıydı. Hua Ve bir bardak soğuk su içtikten sonra, batmak

üzere olan güneşe huzursuzca bir göz attı. Nerede kalmıştı bu ev sahibi? Çiang Çie'nin de şimdiye kadar gelmiş olması gerekirdi. Burada bazı şeylerin değiştiğini henüz bilmiyordu Çiang Çie.

Hua Ve arka odaya giden kapıyı itti ve gözüne, ilk bakışta yatağın üstünde duran mavi kumaş bir çanta ilişki. Demek gelmişti. Çantayı, Çiang Çie yola çıkmadan önce anası dikmişti. Şimdi rüzgârdan ve yağmurdan rengi solmuştu. Anasının Çiang Çie'ye hediye ettiği kumaş ayakkabılar da çantanın üzerindeydi. Daha yırtılmamışlardı, yalnız tabanları birkaç kez yamanmışsa benziyordu. Bu tanıdık şeylerle karşılaşması, Hua Ve'nin içine su serpmişti. Çiang Çie'nin yapacak bazı işleri olmalıydı herhalde, neredeyse gelirdi. Belki henüz yemek de yememişti. Gidip mutfağı bir kolaçan etmek istedi. Aynı anda Çiang Çie'nin sesini işitti. Onun avluya girdiğini duymamıştı.

"Hua Ve, yalnız mısın? Ana gelmedi mi?" Hua Ve onu sevinçle karşıladı. "Ana dağlarda kaldı" dedi.

Çiang Çie terlemiş ve üstü başı toz içinde kalmıştı. Uzun yoldan geldiği ilk bakışta anlaşıyordu.

"Çungking'den gönderilecek olan cephaneye geldi mi?"

"Hayır" diye anlatmaya başladı Hua Ve, "Yü Sin-ciang'ı yakalamışlar. Ana, seni almam için gönderdi beni."

"Yü Sin-ciang'ı yakalamışlar ha?"

Hua Ve ona olayı bildiği kadar anlattı. Büyük tutuklamalardan az bir zaman sonra, Yü Sin-ciang'la cephaneye naklini örgütlemek üzere kuzey Seçuan'dan Çungking'e gönderilen yoldaş, onun bir gün önce tutuklandığını öğrenmişti. Partiyi bulamamış ve gereksiz yere şehirde oyalanmamayı daha akla yakın bularak, hemen aynı gece geri dönmüştü.

Hua Ve'nin anası, kendilerine daha derinlemesine bilgi getirmek üzere, Çungking'den birinin gönderilmesini bekliyordu. Fakat Çungking'den haber gelinceye kadar ellerini kavuşturup oturamazdı da. Bu yüzden, Çiang Çie'yle bundan sonra atılacak adımları görüşmek için Hua Ve'yi onu almaya göndermişti.

Fakat bilmedikleri bir şey vardı: Şö Peng-fe, Fu Çi-cao aracılığıyla kuzey Seçuan'da onların izini bulmuş ve oraya Şen Yang-çay'ın yönetiminde bir ajan grubu göndermişti.

Hua Ve anlatırken, Çiang Çie'nin bu sabah Lan yoldaştan öğrendikleri aklına geldi. Çungking'den casuslar gönderilmişti. Derhal karşı tedbirler almak gerekiyordu. Mümkün olduğu kadar çabuk dağlara giderek, Hua Ve'nin anasından bilgi almalıydı.

"Ayrıca, anam bugünkü toplantının da ertelendiğini söyledi."

"Doğru yapmış." Şimdi, Sakallı Lan yoldaşın sözünü ettiği casusların burada ne aradıklarını anlamıştı. Hua Ve'nin anası, Çungking'den etraflıca bilgi edinememesine rağmen, çok akıllıca davranmıştı.

Hua Ve endişeyle sordu: "Bu ev sahibi de bugün nerede kaldı?"

"Gelişin iyi oldu Hua Ve. Geri kalan şeyleri götürmek için bana yardım edersin. Buradan taşınıyoruz."

Çünkü Çiang Çie buraya geldiğinde, ev sahibi ona, bahçe kapısı önünde iki gündür bazı şüpheli kimselerin dolaştıklarını anlatmıştı. Bunun üzerine Çiang Çie, bu buluşma yerini derhal başka yere aktarmaya karar vermiş ve ev sahibini eşyaların bir kısmı ile birlikte önden göndermişti. Kendisi de dışarıda çevreyi gözden geçirmiş ve şimdi arta kalan eşyaları almak için geri gelmişti.

Hua Ve eşyaları bağlamak için bir ip aradı.

"Bu buluşma yerini çok sık kullandık. Burası artık çok tehlikeli. Bizim ihtiyara bir daha geri dönmemesini söyledim. Burada kalan şeyleri de biz götürürüz. Çok dikkatli olmamız gerek."

Hua Ve odaya girerek eşyaları sarmaya başladı. Çiang Çie'nin yardımını kabul etmedi:

"Sen çok uzaktan geldin, biraz dinlen. Önümüzde daha çok yolumuz var."

Çiang Çie yine çevresine bakındı. Yanında hep taşıdığı çantadan, mavi ve dar bir elbise çıkararak üstünü değiştirdi ve saçlarını taramaya başladı.

Hua Ve, Çiang Çie'nin götürmek istediği şeyleri sebze demetiyle birlikte bağladı. Çiang Çie ona içinde belgelerin bulunduğu bir çanta verdi ve kıyafetleri birbirine uymadığı için, onun önden gitmesini salık verdi. Belli bir yerde onu beklemesini söyledi. Hua Ve gittikten sonra kendisi tekrar odaya girerek, hep yaptığı gibi, her şeyi son bir kere daha iyice gözden geçirdi ve sonra avluya çıkmak üzere çantasını aldı.

"Çiang Çie!"

Çiang Çie irkildi. Bu sesi tanıyordu. Fu Çi-kao değil miydi bu? Evet oydu. Onu son görüşünden bu yana biraz daha zayıflamış gibiydi, kıyafeti de daha sadeydi.

Fu Çi-kao onu bulduğuna sevinmiş gibi gülümsedi: "Seni çok aradım, Çiang Çie." Heyecanla etrafına bakındı.

"Seninle çok önemli bir şey konuşmak istiyorum. Burada yalnız mıyız?"

Çiang Çie, kısa bir duraksamadan sonra ona yaklaşması için işaret etti. Fu Çi-kao'nun burayı nasıl bulduğunu anlayamamıştı. Onun hain olduğundan haberi yoktu henüz.

"Köy Çalışmalarını Destekleme Komitesi, beni bir yük cephaneyle buraya gönderdi. Boşaltmak için hemen adam göndermemiz gerek. En iyisi, sen kendin gelip her şeyin yolunda olup olmadığına bir bakıver."

Çiang Çie sessizce onu süzüyor, cevap vermiyordu.

"Beni bizzat Sü gönderdi. Yü Sin-ciang hasta."

Çiang Çie hayretle, "Hasta mı?" diye sordu ve Fu'nun bakışlarını kendisinden nasıl kaçırdığını izledi.

"Tifüse yakalanmış, uzun zamandır hastanede yatıyor."

"Sü, benim için bir mektup verdi mi?"

"Her şeyi sözlü olarak söylememi tembih etti. Mektup yazmanın çok tehlikeli olacağını söyledi."

"Çungking'de yeni bir şeyler var mı?" diye ansızın sordu Çiang Çie.

"Sen gittiğinden beri çok şey oldu."

Olaylar hakkında bir hayli bilgili görünüyordu.

"Kitle hareketleri çok gelişti. Çiang Çie, 1 Mayıs günü büyük bir genel grev oldu. Bir görecektin, düşman feleğini şaşırılmıştı."

Çiang Çie, onun sözünü keserek sordu: "Son zamanlarda yoldaşlardan hiç tutuklanan oldu mu?"

"Yok, kimse tutuklanmadı. Eğer sana böyle bir şey söylendiyse kulak asma, hepsi dedikoðu."

"Demek hiç kimse tutuklanmadı? Yoldaşları çok merak ediyorum da. Peki beni burada bulacağını nereden biliyordun?"

"Sü Yün-feng bizzat söyledi."

Çiang Çie, daha bu soruyu sorarken, Çungking'deki yoldaşların hiçbirinin bu buluşma yerini bilmediklerini düşünmüştü. Sonra, son iki gündür şüpheli şahıslar da dolaşıyorlardı etrafta. Ayrıca Yü Sinciang'ın hasta olduğu da doğru değildi.

"Yemek yedin mi?"

"Hayır, çok işim vardı." Fu, Çiang Çie'ye artık gitmeleri için ısrar etti: "Yoldaşlar, cephaneyi boşaltmak için bizi bekliyorlar."

Çiang Çie, "Peki!" dedi, "Fakat burada adamımız yok. Dağlardaki üsse gitmen gerek. Sana ben bir mektup vereyim." Kâğıt ve kalem çıkararak yazmaya başladı. "Bu mektubu Huaying Dağları'na götür. Orada sana derhal adam vereceklerdir" diye açıkladı yazarken.

"Ben dağlara giden yolu bilmiyorum, ama..." diye kekeleyerek Çiang Çie'nin yazdığı pusulayı almak istemedi Fu.

"Fakat sen buralısın. Kasabadan çıkan büyük caddeyi izle doğru dağlara çıkarsın." Çiang Çie kendisini tehdit eden tehlikeyi çoktan kavramıştı.

"Fakat ben daha yeni geldim, eğer hemen gidersem şüpheyi çekerim..."

Çiang Çie fazla üstelemedi. Sadece zaman kazanmak istiyordu. Hua Ve'nin biraz arayı açması lazımdı.

"En iyisi sen şimdi benimle gel ve cephaneye bir bak."

"Bir dakika." Kenara çekilerek tekrar saçlarını taramaya başladı. Acaba kurtulmak için bir imkân bulabilir miydi? Fakat şimdi dış kapının önünde de bazı şahıslar görmüştü.

Fu, huzursuzca bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu.

"Çiang Çie!"

Çiang Çie hiç oralı olmadı.

Fu coşkunu bir tavırla anlatmaya başladı: "Burada gerçekten çok şey değişmiş, ilk baktığıta belli oluyor. Her tarafta zorla asker toplanmasına ve ekin talanına karşı hareketler var, halk silahlanmış. Burada çok iyi çalıştığınız belli. Kitlenin yüksek bilinç düzeyinden ve düşmanın şaşkınlığından da anlaşılıyor bu. Duyduğuma göre Huaying Dağları'ndaki partizanlar, düşmanın birçok birliklerini tümüyle darmadağın etmişler, olağanüstü bir şey bu!"

Fu, Çiang Çie'ye bir göz attı. Fakat o, hiç sesini çıkarmaksızın se-dirde oturuyordu. Konuyu değiştirerek samimi ve sadık bir tavır takındı:

"Bana gerçekten çok yardımın dokundu, Çiang Çie." Ajanlar şimdi kapının önüne kadar gelmişlerdi. "Çungking'de seninle vedalaşırken söylediklerin hiç aklımdan çıkmıyor. Sana bütün samimiyetimle söz veriyorum ki, bu sözlerini ilelebet tutacağım... O zaman güneşin yakında her yanda parıldayacağını söylemiştik, hatırlıyor musun? Peng yoldaşın tam zaferin arifesinde aramızdan sonsuza dek ayrılacağı kimin aklına gelirdi ki? Gerçekten son derece üzgünüm, Çiang Çie."

"Kes sesini! Onun adını ağzına alma!" Artık kurtuluş çaresi kalmadığını anlamıştı. Hua Ve'ye erişemezlerdi. Bu saklambaç oyununa gerek kalmamıştı artık. "Niye geldin sen buraya?" diye sordu.

Fu Çi-kaio korkuyla bir iki adım geri çekildi. Fakat bir an sonra yine aynı haince samimiyet maskesini takınarak cevap verdi:

"Cephane getirdiğimi söyledim ya, Çiang Çie!"

"Kimi inandıracaksın bu sözlerine?"

"Ama beni bizzat Sü yolladı."

"Sü, bu buluşma yerini hiç bilmiyor." Çiang Çie ayağa kalkarak, Fu'nun önüne dikildi: "Niyetin ne? Söyle artık!"

"Beni yanlış anlama, Çiang Çie. Kötü bir maksatla gelmedim buraya" diye kendini savunarak yavaş yavaş geri çekilmeye başladı Fu.

"Demek ajanları buraya sen getirdin?" Onun nasıl renkten renge girdiğini izledi. "Sefil hain!" dedi.

"Bana mı hain diyorsun?" Fu dişlerini gıcırdattı, suratı da sesi gibi değişerek adileşmişti: "Partinin bana şimdiye kadar ne yararı dokundu, söyler misin bana? Canımı ne için tehlikeye sokacağım, sizler için mi? Sabahtan akşama kadar huzursuzluk ve korku içinde yaşamaktan ve sonra da güler yüzle sizin bitmez tükenmez eleştirilerinizi dinlemekten bıktım artık. Sü Yün-feng, Çeng Kang... ve sen Çiang Çie, hep bir kusur bulurdunuz bende, ama her zaman. Geçti artık bunlar. Şimdi ne olduğumu söyleyeyim mi sana? Yarbay oldum, Ordu Bürosu'nda komiserim! Anladın mı?"

Fu, giderek Çiang Çie'ye yaklaşıyordu: "Seni bulmak için çok ter döktüm. Haydi, şimdi de eğit beni!" Elini cebine atarak bir tabanca çıkardı ve Çiang Çie'nin göğsüne doğrulttu.

"Sonunda seni elime geçirdim, Çiang Süe-çin!"

"Ateş et öyleyse! Ne duruyorsun?"

Fu Çi-kaoyu arkilerek geri çekildi. Çiang Çie adımı adım onun üstüne yürüdü. Sonunda Fu köşeye sıkışıp kalmıştı. Elini ağır ağır kaldırarak hainin suratına bir şamar indirdi.

Aynı anda ajan sürüsü içeri hücum etti. Fu, köşeye sıkışmış, bir elinde tabancasını tutuyor, diğer eliyle alev alev yanan yanığını ovuşturuyordu.

Çiang Çie elbisesini düzelterek, tek söz bile söylemeksizin başı dimdik bir halde dışarı çıktı. Önünde ardına kadar açılan siyah dış kapıya doğru yürüdü.

*

Sağnak halinde yağın bereketli yağmurlarla yıkanan doğa çok güzel bir berraklığa bürünmüştü. Kızıl bir güneş, gökyüzüne, Huaying Dağları'ndan yükselip uzaklarda ufukta yiten rengârenk bir gökkuşağı germişti. Saf bir mavilik içinde pırl pırl parlıyordu gökyüzü. Serin, hoş bir rüzgâr esiyordu. Bugün Çialing Irmağı kıyıları gerçek bir cennet gibiydi. Masmavi gökyüzüne doğru yükselen, ince uzun, bembeyaz Çin mabedi, tüy gibi akıp giden beyaz bulutlar ve tüm şahane manzara, bir barış ve huzur sembolü izlenimini uyandırıyor.

Tahtirevandaki yaşlı kadının ise, şu anda bu şahane manzaraya hayran olmak aklından bile geçmiyordu. Kayıtsız çehresinin ardında büyük bir kaygı gizliydi. Çiang Çie'yi kurtarabilecek miydi acaba? Aldığı bilgiler sağlam mıydı? Tahtirevanın çıkardığı hafif ses, düşüncelerini dağıtmayı başaramıyordu. Çiang Çie'ye bir şey olmamalıydı. O, Partinin ve Peng yoldaşın emanetiydi onlara. Çiang Çie'yi düşünmek, onun sıcak gülümseyişini, birlikte geçirdikleri zamanı hatırlamak, yüreğini sızlatıyordu.

Tahtirevanı, partizan birliğinin öncü grubundaki iki delikanlı taşıyorlardı. Birisi Hua Ve'ydı. Irmak kıyısında durakladılar. Önlerinde karşı kıyıdaki şoseye açılan büyük bir taş köprü vardı. Köprü'nün üstünde jandarmalar yolcuları aramakla meşguldüler.

"Karşıdaki çayevinin önünde indirin de, önce bir şeyler içelim."

Köprüden birisi sesleniyordu:

"Tahtirevan nereden geliyor?"

"Yüciaçang'tan."

"Nereye gidiyor?"

"Şehre!"

Köprünün hemen önünde yaşlı kadın tahtirevandan indi. Bluzunu düzeltirken, jandarmalara seslendi: "Yine mi kontrol var? Eşyalarımın hepsi tahtirevanın içinde, gelin bakın." Kalın bir altın bilezik ve pahalı yüzüklerin parıldadığı elini kaldırarak sabırsız bir tavırla tahtirevanı işaret etti. Fildişi sapından mavi bir püskül sarkan balıkçıl kuşu tüylerinden yelpazesi de göz alıcıydı hani! Jandarmaların tehditkâr bakışları oldukça yumuşamıştı.

"Çok taşındınız, yorulmuşsunuzdur. Gelin, önce yemek yiyelim. Hava biraz serinleyince yine yolumuza devam ederiz."

Yaşlı kadın, köprünün hemen yanı başındaki, kapısı yarı açık, küçük çayhaneye girdi. Kapının yakınında bir yerde oturdu. Çayhaneci kadın, anında damlamıştı:

"Hamınefendi ne arzu ederler? Yumurta ister misiniz?"

"Önce bir çay getirin. Niye bu kadar sıkı buralar?"

Çayhaneci kadın çayı koyduktan sonra, iki taşıyıcı için fasulye getirdi.

"Daha haberiniz yok mu? Komünistlerin yakında şehre saldıracaklarını söylüyorlar. Bir kargaşalıktır gidiyor, her kafadan bir ses çıkıyor."

"Allah Allah! Bu da nereden çıktı?"

"Herhalde siz buraya yeni geliyorsunuz. Artık hiçbir sakallı ihtiyar sokağa çıkmaya cesaret edemiyor. Birkaç gün önce kasabada mavi sakallı birisini aradılar. Sözüm ona komünistmiş. Sakallı kimi buldularsa tutukladılar. Beyaz sakallı, kara sakallı, kırmızı sakallı, kısaca her renkten sakallı topladılar da, mavisini bir türlü bulamadılar. Sonradan her şeyin bir yanlış anlama olduğu ortaya çıktı. Meğerse adamın mavi sakalı falan yokmuş, sadece adı Lan'mış..."*

Jandarmalar tahtirevana şöyle bir göz attıktan sonra yaşlı kadının masasına yaklaştılar.

"Yüciaçang'da hiç komünist gördünüz mü? Söylendiğine göre komünistler orada ellerini kollarını sallaya sallaya dolaşıyorlarmış. Acaba aslı var mı?"

* Lan, Çi: Mavi demek.

"Yüciaçang'da durum çok kötü. Bütün toprak ağaları yasaklanıyor ya da kaçıyor. Buna rağmen, ilçe hâlâ asker göndermiyor."

Çayhaneci kadın, yaşlı kadının sözünü keserek çaçaron bir tavırla anlatmaya başladı:

"Ya şehrin hali! Her taraf komünist dolu. Önderlerinden biri, iki eliyle ateş eden yaşlı bir kadınmış. Hiç de boşa atmazmış. Yaşlı bir kadının böyle bir şeyi becerebileceğini benim aklım almıyor. İlçe yönetimi ne yapacağını şaşırılmış durumda. Kendilerine bir yararları var mı ki köylere de adam göndersinler."

Askerlerden biri çayhaneci kadının şüphesizliğine sinirlendi: "Kocakarının iki eliyle ateş ettiği, şehir kapısında açıkça yazılı. Okuman yazman yok mu? Senin dükkânının kapısında bile bir tutuklama müzekkeresi asılı."

"Yerin dibine batsın tutuklama müzekkeresi!" diye küfretti bir diğeri, "Kocakarı partizan birliği komutanı. Dağlardan aşağı inerse, yanında en azından yüz kişiyi de beraberinde getirir!"

"Olur, olur" dedi içlerinde en yüksek rütbeli olduğu anlaşılan birisi, "Ne de olsa, 'imha komandosu' daha geçenlerde bir komünist siyasi komiseri idam etti. Bakarsın öcünü almak isterler."

"Siyasi komiser, fakirlere yardım etmek için yeryüzüne inen bir talih yıldızıymış!" diye teminat verdi çayhaneci kadın, "Yıldız olduğu için de, tabii yine yerine dönmek zorundaydı, onlar yeryüzünde öyle sürgit kalamazlar. Duymadınız mı? Siyasi komiser Peng, gökyüzünde güpegündüz görünüyormuş. Suangho'da her gün kafiler halinde gelip, onun göğe uçtuğu yeri ziyaret ediyorlar. Tütsü yakıp, diz çöküyorlar."

"Bu mucizeyi sen de gördün mü?"

"Gören çok olmuş. Onu gören fakirler, her türlü kazadan beladan esirgeniyor, zenginler ise kelleyi yitiriyorlar."

Hua Ve'nin anası etrafına bir göz gezdirdi: "Bu yaşıma geldim, böyle bir şey duymadım" dedi.

Askerler de bu anlatılanlara ne anlam vereceklerini bilemediklerinden, konuyu ciddi ciddi tartışmaya başladılar.

"Tevekkeli değil, fakirler komünistleri boşu boşuna tutmuyorlar, koruyucu ruhları var tabii. Belki de en iyisi geceleri hiç dışarı çıkmamak. Bakarsın bir hayalete falan rastlarsın, belli mi olur?"

"Yine şehirde yeterince asker var. Her tarafta nöbetçiler bekliyor. Köylük yerde durum daha tehlikeli."

"Kasabada da çok az asker var. Polis komiseri de köylere gitti."

"Polis komiseri bu sabah buradan geçti" dedi çayhaneci kadın, "Beyaz tenteli şahane bir tahtirevan içinde, iki askerle birlikte geçtiler."

"Komünistler bir rastlarsa, tahtirevanının şahaneliği falan beş para etmez. Burada ateşten uzakta kalmayı tercih ederim."

"Çok rahat konuşuyorsun. Buradan sadece bir tek komünist salsan, kelleni uçururlar."

Başları olan asker konuşmaya katılmıyordu. Karga gözlerini altın bileziğe dikmişti. Yavaşça yaşlı kadının yanına kayarak, onunla bir sohbete girmeye çalıştı.

"Siz böyle silahsız, koruyucusuz yola çıkmışsınız. Ama bugünlerde yollar hiç tekin değil."

Yaşlı kadın adama yanına oturması için işaret ederek, yelpazelenmeye devam etti. "Bir çay daha getir!" diye seslendi.

"Ben sizi şehre götürmeleri için yanınıza iki asker katayım."

Rüzgâr, bir türkünün kesik ezgilerini onlara kadar getiriyordu. Çok arkalarda birkaç köylü belirmişti. Bu mevsimde köylülerin işleri çok olurdu. Bu yüzden sık sık böyle topluluklara rastlamak olağandı. Fakat bugün ortada garip bir şeyler dönüyor gibiydi.

"Bir şeyler oluyor galiba?" diye aceleyle içeri giren bir asker seslendi. Şimdi diğerleri de içeri girmişler, alçak sesle konuşuyorlardı.

"Havada bir şeyler var ama, ne acaba? Bak, yine birileri geliyor!"

Jandarmaların başı hâlâ gözlerini bilezikten ayıramıyordu. Adamlarından birinin kulağına eğilerek fısıldadı: "Görüyor musun? Saf altın! Bayağı da ağır! Kandırıp dışarı çıkar ve al elinden."

Tekrar yaşlı kadına döndü: "Görüyorsunuz ya, durum gittikçe nazikleşiyor. Ama biz sizi koruyacağız, isterse çifte tabancalı kocakarı bizzat gelsin. Ben de zaten onun yolunu gözlüyorum. On bin gümüş yuan armağan var işin ucunda. Dünya kadar para, üst üste yığsan bu masa kadar olur."

Yaşlı kadın gülerek doğruladı: "Daha da fazla olur. Ne dersin ben bu kadar eder miyim?"

"Ha ha ha! Çok şakacısınız! Ama şimdi en iyisi sizi emin bir yere götürmek. Adamlarım şehre kadar size eşlik edecekler."

"Memnuniyetle, ama önce bir şeyler daha içelim."

Bu arada gittikçe daha fazla köylü toplanmaya başlamıştı. Çoğu gençlerden ibaret olan köylüler, çayevinin önünden köprü'nün karşı tarafına geçerek, şosenin iki yanına dağıldılar. Bazıları serinlemek için çeşmenin yanında birikmişler, alçak sesle konuşuyorlardı. Demin ortalığa hâkim olan sessizlikten iz kalmamıştı. Sadece çayhane hâlâ sessizdi, kimse ağzını açmaya cesaret edemiyordu. Jandarmaların başı artık yerinde duramaz olmuştu. Sonra gözden kayboldu.

"Biraz sıcak su daha getirin!" diye seslendi yaşlı kadın. Sonra çayhaneci kadına yanına oturmasını rica etti.

Bu anda çayhanenin önünde beyaz tenteli bir tahtırevan durmuştu. Tahtırevanı tepeden tırnağa silahlı iki muhafız koruyordu.

Çayhaneci kadın, "Polis komiseri!" diye bağırarak ayağa fırladı.

Komiser, sarı üniforması içinde, güçlkle tahtırevandan indi. Köprü'nün ve nöbet yerlerinin bomboş olduğunu görünce köpürmeye başladı: "Sersem herifler! Hani nöbetçiler?" diye bağırınca birkaç asker dışarı çıkarak efendilerini saygıyla selamladılar.

"Eğer buradan bir tek komünisti salarsanız, hepinizi kurşuna dizdireceğim!"

Azarlanan askerler, "Baş üstüne!" diye haykırarak geri çekildiler.

Muhafız, polis komiserine hemen bir sandalye çekti ve çayhaneci kadın derhal çay getirmeye koştu.

"Bana bir bardak tatlı şarap getirsinler."

Sandalyeye otururken gözüne öteki tahtırevan çarptı.

"Oradaki güzel tahtırevan kimin?"

Çayhaneci kadın, "Bu hanımefendinin" diye aceleyle atıldı.

Komiser çevresine bakındı ve ansızın donakaldı. Sandalyesini devirerek ayağa fırladı, yavaş yavaş birkaç adım geri çekildi.

"Siz... siz... çifte tabancalı muhterem hatunsunuz siz!"

Yaşlı kadın gülümsedi: "Beni hatırladın demek! Aferin, vefasız değilmişsin." Komiser elinde olmadan adım adım gerilerken, o, büyük bir sükûnet içinde yelpazelenmeye devam ediyordu. Bu arada gittikçe daha çok sayıda "köylü" yaklaşmış, bütün çıkış yollarını ka-

patmıştı. Polis komiseri, sahibinin o kadar ustalıkla kullandığı o çifte tabancaları ipekli elbisenin altında bile görüyor gibiydi. Başını ne yana çevirse, hep onun adamları vardı. Alnında soğuk ter damlacıkları birikmişti.

"Herhalde beni ölüme mahkûm ettiğini unutmamışsındır? Üç yıl önce hapishaneden kaçtığım zaman, geceyarısı, siste, yağmurda yirmi kilometre izlemiştin beni, hatırlıyor musun?" Yelpazesıyla kapıyı işaret etti: "Şimdi hakkımda yine bir tutuklama müzekkeresi çıkartmışsın, öyle mi? O armağanı kendim kazanmak istiyorum, ne dersin?"

"Fakat rica ederim, yok öyle bir şey!" Evet, üç yıl önce silahsız ve tek başına geceyarısı kaçmıştı. Şimdiyse partizan birliği komutanıydı ve dağlardan adamlarını da beraberinde getirmişti.

"Hepsi bir yanışıktan ibaret!"

"Öyle mi? Kucak dolusu gümüş yuanlar da mı?"

Komiser susmayı yeğledi. Birkaç "köylü" büyük bir rahatlık içinde silahını aldılar. Muhafızlar ve köprü nöbetçileri silahlarını, cephanesiyle birlikte çoktan yere atmışlardı.

"Ne arıyorsun burada?"

"Muhterem hatun, Çungking'deki 2. Şube'den adamlar geldi. Bir komünist kadını yakalamışlar, adı Çiang Süe-çin. Bugün öğleden sonra arabayla Çungking'e götürülecek. Fakat benim bununla hiçbir ilişkim yok, yemin ederim. Gizli Servis'in şef. yardımcısı bizzat burada. Ben sadece yolları kontrol ediyorum."

"Götürün!" diye emretti Hua Ve. Komiseri ve muhafızları çayhaneye soktular. Hua Ve de peşlerinden gitti. Az sonra partizanlar sırtlarında nöbetçilerin üniformaları olduğu halde, tekrar dışarı çıktılar. Hua Ve'nin anası hâlâ iskemlesinde oturmuş, çayını yudumluyordu. Diğerleri köprüye gittiler. Ansızın dağlardan güçlü balta sesleri gelmeye başladı, kararlaştırılan işaret bu. Hemen arkasından motor sesleri duyuldu. Hızla şoseden gelen bir askeri kamyon, köprünün önünde nöbetçiler tarafından durduruldu.

"Kontrol!"

Kasketinin üzerinde Guomintang güneşi olan şoför, motoru susturmadan, şoför mahallinden aşağıya eğildi:

"Bu Yönetim Bürosü'nün askeri arabasıdır, kontrol edilmeyecek!"

"Hem de öyle bir kontrol edilecek ki!" Bir kara binanın emniyetinin çıt diye bir ses çıkararak boşaltıldığı duyuldu.

Şoför küfrederek motoru durdurdu ve aşağıya atladı: "Sersemler! Gözünüz kör mü?"

"Kör olan sensin, kamlumbağa dölü!"* Subay ve şoför kaşla göz arasında silahsızlandırılmış ve tutuklanmışlardı. Partizan, başındaki kasketi fırlatarak üniformasının önünü açtı. Kolunda kıvıll bir yıldız göründü.

"Çanların kimin için çaldığını fark etmiyor musun, koçum?"

Arabadakiler de, yepyeni Amerikan silahlarını ister istemez teslim etmek zorunda kaldılar. İçlerinden birisi sivrildi. Bir fırsatını kollayarak kaçmaya yeltendi. Hua Ve arkasından silahını doğrulttu. Fakat diğer partizanlar, hemen peşinden yetişerek kaçağı yakalamışlardı bile. Adamın saçları darmadağın olmuş, yüzünde renk namına bir şey kalmamıştı.

"Fu Çi-kaoy, ha? Alçak hain!"

Fu'nun bütün vücudu bir hazan yaprağı gibi titriyordu. Dizlerinin bağı çözülmüştü.

Diğerleri arabayı aradılar, fakat Çiang Çie yoktu. •

Yaşlı kadın, köprünün başında subayı sorguya çekiyordu.

"Kimsin sen?"

"Binbaşı Ve Çi-po." Çevresine bakındı, korkusunu sezdirmemeye çalışıyordu.

"Çiang Süe-çin nerede?"

Ve Çi-po çevresindeki çehrelere baktı, fakat cevap vermedi.

Yaşlı kadının sabrı tükenmişti. İki otomatik tabancayı kaşla göz arasında çekerek Ve Çi-po'nun göğsüne doğrulttu.

Tehdit edici namlulara dehşetle bakıp kekelemeye başladı Ve Çi-po:

"Dur dur, söylüyorum..."

Hele şimdi Hua Ve'yi de tanımış ve durumunun umutsuzluğunu iyice anlamıştı.

"Dün gece şef fikrini değiştirerek, Çiang Süe-çin'i geceleyin bizzat götürdü, gizlice nehir yolundan..."

"Ne diyorsun?" Yaşlı kadın sapsarı kesilmişti.

Hua Ve tabancasıyla işaret ederek, "Yürü!" diye emretti.

* Kamlumbağa Çin'de kötü bir hayvan olarak bilinir ve ağır bir hakaret olarak kullanılırdı.

XV

"Mağara" denilen toplama kampının üzerine yine kapkara bir gece çökmüştü.

Hava deliklerine dayalı başlar, işkence hücrelerine bakıyorlardı. Dondurucu bir gece rüzgârı esiyordu.

"Geceyarısı sorgu mu var yine?"

"Şö Peng-fe ile Cu Çie de geldiler."

"Acaba şimdi sıra kimde?"

Liu Si-yang, "Yine Sü Yün-feng olmasın?" diye sordu.

Sü hücre kapısının önünde dimdik duruyordu. Yü Sin-ciang lambanın donuk ışığı altında onun düşünceli yüzünü hayal meyal seçebildi. Çian Çie'yi düşünüyordu herhalde. Lung Kuang-hua'nın cenaze töreninden az sonra getirmişlerdi onu. Onun teslim olmadığını ve yoldaşlarını koruduğunu herkes biliyordu. Ve yine bunun ne demek olduğunu da biliyordu herkes.

Kamp yönetimi tutukluların şartlarını kabul etmek zorunda kaldıktan sonra, artık eski zulüm yöntemlerine başvurmaya cesaret edemiyordu. Bu yüzden şimdi bütün hınçlarını Çiang Çie'den çıkarmak istiyorlardı. Çiang Çie'nin hepsi adına çektiği eziyetler, bu insanların yüreklerini büyük acı ve öfkeyle doldurmuştu.

"Baykuş şimdi avanesiyle birlikte kadınlar koğuşuna gitti."

"Kimi götürüyorlar?"

"Çiang Süe-çin'i."

"Sahi, Çiang Çie geliyor."

"Yine mi o?"

Bütün hücrelerde sesler kesildi. Aradan epeyce bir zaman geçtikten sonra, işkence hücrelerinden sesler gelmeye başladı: "Konuşuyor musun? Konuşmuyor musun?"

İşkencecilerin böğürtüleri ve kahkahaları hücrelere kadar geliyordu. Sonra bir sessizlik oldu. Bir süre sonra korkusuz bir ses duyuldu: "Ben Parti yöneticilerinin ve diğer yoldaşların adlarını ve adreslerini biliyorum. Ama benden zerre kadar bir şey öğrenemeyeceksiniz."

İlk günden beri hep böyleydi: Sakin ve kararlı. Kampa getirildiğinde gülümsemişti. Fakat bu tebessüm yoldaşların kaygılarını dağıtmaktan çok uzaktı.

Sorguyu yürütenler, Çiang Çie'nin sakin sesinden, bu yolla bir şey elde edemeyeceklerini anlamışlardı. Herhalde şimdi yeni bir taktik düşünüyorlardı.

"Şu Fu Çi-kao namussuzu bir elime geçse!" diye dişlerini gıcırdattı Yü Sin-ciang.

"Çiang Çie ile birlikte başka yakalanan oldu mu?"

"Hayır, bir tek o."

"Huaying Dağları'ndaki partizan birliği onu kurtarmaya çalışmış, fakat düşman onu bir gece önce gizlice vapurla kaçırmış."

Şö Peng-fe'nin kibirli kahkahası yükseldi: "Bir kadınla başa çıkamayacağımızı mı sanıyorsun? Sen bilirsin, biz seni konuşturmasını biliriz!" Ardından yine eşkıyaların alaycı yaygaraları duyuldu.

Bu acılı gece bir türlü bitmek bilmiyordu. Yıldızlar artık soluklaşmıştı, şafak sökmesi yakındı.

"Nasıl iyi düşündün mü? Konuşacak mısınız?"

"Hayır" diye cevap verdi çok zayıf ve alçak bir ses.

"Parmak işkencesine başlayacağız, iyi düşün."

Cevap gelmedi.

O anda herkes sanki bambu kamaların kendi tırnakları arasına sokulduğunu ve akan kanları hissediyor gibiydi.

"Konuşacak mısınız?"

Yine cevap yok.

"Bir daha yapın!"

Sü Yün-feng'den öğrenemediğini Çiang Çie'den de öğrenemeyeceğini anlayan Şö Peng-fe, hırsından çatlayacaktı. Çiang Çie'nin eskiden Partinin semt komitesi sekreteri olduğunu Fu Çi-kao'dan öğrenmişlerdi. Köylük bölgelerde belki de daha önemli olan şimdiki görevini ve gizli Partinin izini ümitsizce araştırıyorlardı. En zalim işkence bile boşunaydı.

Hücrelerdeki yoldaşlar, bir su şırlıtısı duydular.

Şö Peng-fe'nin cinnet nöbetleri artık duyulmaz olmuştu. Çiang Çie'nin de sesi çıkmıyordu. Yoldaşlar hava deliklerinin önünde hâlâ hareketsizce bekliyorlardı.

*

*İnsanlara kapı kapalı
Köpeklereyse açık
Diyorlar ki:
Sürün dışarı, özgürlüğe sürün!
Özgürlüğü seviyorum
Ama bildiğim bir şey daha var
O da insanın köpek olmadığı*

Kim türkü söylüyordu orada? Gün yeni yeni ışımaya başlamıştı. Liu Si-yang soğuk rüzgâra aldırmaksızın, şimdiye kadar hep kapının önünde beklemişti. Dalgın bakışlarını sonbahar kıyafetine bürümüş dağ yamaçlarına çevirmişti. Doğan güneşin ilk ışınları, kuru çalılıkların üzerine yanlamasına düşüyorlardı. Tek tük ağaçların yaprakları dökülmüştü. Şimdi çıplak dallarını yeni güne doğru uzatıyorlardı. Yalnızca, makineli tüfeklerin ve elektrikli tellerin soğuk parıltısı, tehdit edici görünüşünden bir şey yitirmemişti.

Liu Si-yang yattığı yere doğru gitti. Bir köşeden, bir bambu kamışından yontarak sivirilttiği kalemi ve yaktığı pamukların külünden yaptığı mürekkebi çıkardı.

Tutuklandığından bu yana yazdığı şiirleri içinde topladığı *Demir Parmaklıklar Arkasından Şiirler* adlı defterine yazmaya başladı.

"Çiang Çie geri dönüyor" dedi hâlâ kapının yanında duran Yü Sinciang.

Duvardaki büyük demir kapı açılmış ve Baykuş içeri girmişti.

"Bu tarafa bakmayın!" diye böğürdü. Fakat kim dinlerdi? Herkes ayak parmaklarının ucunda yükselmiş, boyunlarını uzatmışlardı. İki gardiyan, Çiang Çie'yi ortalarına almış; götürüyorlardı. Çiang Çie, bu korkunç geceden sonra, şimdi yarı baygın bir haldeydi. Çevresini görececek durumda değildi. Ellerinden hâlâ kanlar akıyordu. Hücredekiler, canilerin onu ne hale soktuklarını soluklarını tutarak nefret dolu bakışlarla seyrettiler.

Sekizinci hücreden güçlü ve güven dolu bir türkü yükseldi. Çiang Çie yavaş yavaş kendine gelmeye başlamıştı. Sü Yün-feng'i ve onun cesaret vaat eden gözlerini tanımış gibiydi. Bu, her çeşit teselliden daha fazla bir şeydi, bütün ilaçlardan daha etkiliydi. Bir an bütün vücudu sarsıldı. Hafifçe sallanıyordu. Fakat iradesinin tüm gücünü toparlayarak, sonunda dimdik durmayı başardı: Şimdi kansız ve soluk yüzü seçiliyordu. Tiksinti dolu bir hareketle gardiyanlarını iterek, zorlukla, fakat başını dimdik tutarak hücreğine doğru yürüdü.

Birkaç adım attıktan sonra yere yığıldı.

Kadınlar, koğuşlarından dışarı atılarak onu içeri taşıdılar. Kapı kilitlendi.

Herkes boyuna onun durumunu soruyordu birbirine. Güneş şimdi kadınlar koğuşunun üzerine düşmüştü. Demir parmaklıkların ardında büyük bir hamaratlık göze çarpıyordu.

"Vahşi köpekler, onu ne hale getirmişler!" Sayısız el demir parmaklıkları kıracak gibi kavramıştı. Hücrenin önüne bir karavana küflü pirinç koydular. Fakat yemek şimdi kimin aklına gelirdi ki? Liu Si-yang yere oturmuş, gözleri yaşlarla dolu olduğu halde yazıp duruyordu.

"Durumu nasıl, bilen yok mu?"

"Hâlâ baygın. Kadınlar onu kendine getirmeye çalışıyorlar."

Bir saat ve ardından bir saat daha geçti. Yü Sin-ciang hücrenin ortasında dikilmiş, Liu'nun demin yazdığı şiiri okuyordu:

Kızgın demir, bambu kama, soğuk su

Elektrik ve tüm zulüm.

Buna karşı altın gibi parlak

Ve çelik gibi sert

Bir irade ve kararlılık

Gece demediler gündüz demediler

İşkence için,

Fakat hâlâ çözemediler yoldaşların gururunu

Ve hayatının sırrını

Silahları ölüm kusarmış, ne yazar?

Sıcacık ve kıpkızıl çarpan

Bu yürek sende varken!

*

Kadınlar hâlâ Çiang Çie ile uğraşıyorlardı. Sun Ming-sia yaralarını yıkıyor ve elinden geldiği kadar mikrop kapınmasına çalışıyordu. Parmaklarındaki bambu kıymıklarını çıkarmak zorundaydı. Çiang Çie'nin halini gören bütün kadınların gözlerine yaşlar dolmuştu.

"Sakin ol, Ming-sia!"

"Bana şeyeyi ver!" Bir diğeri elinden cıvalı merhem şişesini alarak ona yardım etti.

Çiang Çie hâlâ yarı baygındı. Acıdan bağırmamak için dişlerini sıkıyordu. Sun Ming-sia, Çiang Çie'nin dün akşam işkenceye götürülürken dudaklarında beliren güçlü ve iyimser tebessümü hatırladı. Çevresine onca güç dağıtan bu tatlı tebessümü asla unutmuyacaktı.

"Tozu hazırladınız mı?"

Bu tozu duvarların arasında yetişen bir çeşit yosundan yapmışlardı. Sun Ming-sia tozdan yaralara serpererek, parmakları pamuk ve kumaş parçalarıyla özenle sardı.

Çiang Çie'nin yüzüne yavaş yavaş renk gelmeye başlamıştı. Dudakları bir an titredi.

Bütün kampta öyle bir sessizlik hâkimdi ki, bürodaki duvar saatinin vuruşları duyuluyordu.

"İşkence edilirken dudaklarını ısırılmış" dedi Sun Ming-sia.

"Birazdan kendine gelir. Yoldaşlara haber ver."

"Başının altına bir şey koysak, nasıl olur?" diye sordu Li Çing-çu cansız bir sesle. Bacağını kırdıkları kadındı bu.

"Doğru olmaz" diye reddetti Sun Ming-sia, "Sen meraklanma, git uzan biraz."

"Sen de biraz dinlen Ming-sia, ölesiye yoruldu."

"Merak etmeyin, yorgun değilim."

"Bu kadar gücü nereden toplamış ki Çiang Çie?"

Onu uzun zamandan beri tanıyan Li Çing-çu anlatmaya başladı:

"Onunla uzun süre birlikte çalıştım. Babası öldüğünde daha 'baba' bile diyemiyordu. Anası dikiş dikerek bin bir zorlukla geçimini sağlamaya çalışıyordu. Elindeki birkaç parça eşya sık sık rehine giderdi. Şehirde hayatın daha kolay olduğunu duymuş ve o zamanlar yedi yaşındaki kızıyla Çungking'e gelmişti. Fakat burada savaş ve açlık daha da şiddetli bir şekilde hüküm sürüyordu. Umutsuzluğa düşen anası

sonunda kendini ırmağa attı. Çiang Çie yetimhaneye düştü. Orada diğer çocuklar onu iter kakarlar ve çok zaman yemeğini elinden alırlardı. Ama hiç ağlamak istemezdi. Dokuz yaşında bir tekstil fabrikasında çalışmaya başladı. İki yıl böyle sürdü. Fakat günün birinde öylesine hastalandı ki, oradan da atıldı."

Li Çing-çu on yıl önce birlikte nasıl çalışıp öğrendiklerini çok iyi hatırlıyordu. Bir gün dağlardan akan bir derenin kıyısındaki bambu koruluğunda, büyük bir saygıyla orak çekikli kızıl bayrağa bakmış ve "Ben Çin Komünist Partisi'ne üye olmak istiyorum" demişti.

Li Çing-çu devam etti: "1947 yılında Parti, silahlı mücadeleyle desteklemek üzere bir grup yoldaşı kırılık bölgelere gönderdi. Çiang Çie ve kocası Peng Sung-tao derhal müracaat etti. Fakat parti sadece kocasını gönderdi. Çiang Çie'nin Çungking'de kalması gerekiyordu. Limanda kocasıyla vedalaşırken ben de yanlarındaydım."

Li Çing-çu da az bir zaman sonra köylük bölgelere gönderilmiş, ama daha yolda tutuklanmıştı.

"Kocasının şehit düştüğünü biliyor mu?" diye sordu Sun Ming-sia.

"Evet, kendi gözleriyle görmüş."

"Ya çocuğu? O nerede kalıyor şimdi?"

"Yoldaşların yanında, emine ellerde."

Öğleden sonra bütün hücreler birbiri ardına açılarak tutuklular hava almaya çıkartıldılar. Sü, yoldaşlara, Çiang Çie'yi örnek almalarını ve ondan öğrenmelerini tembihlemişti. şimdi yoldaşlar bu gezintiden yararlanarak dayanışma mektuplarını ve kendi yazdıkları şiirleri el altından kadınlar koğuşuna yolluyorlardı. Çiang Çie'nin düşmanın azgın intikamına nasıl yiğitçe dayandığını hepsi görmüştü. İşkence aletleri para etmemişti. Düşman çaresizlikten saçını başını yoluyordu. Çiang Çie ve hepsi için bir zaferdi bu.

Sun Ming-sia elinde bir mektup tutuyordu. "Dinleyin!" diye seslendi:

*Gecenin karanlığında
şafağa doğru uçan
Hey fırtına kuşu.
Uç, uç, doğuya doğru
Döğuş, Parti için savaş
Dördüncü Hücre*

Sun Ming-sia tam başka bir mektubu okumaya başlamıştı ki, zayıf bir ses duyular:

"Ne yapıyorsun, Ming-sia?"

"Çiang Çie! Nasıl iyileştin mi biraz? Bir şey istiyor musun?"

Çiang Çie gözlerini iri iri açarak çevresine bakındı ve gülümsedi. Sun Ming-sia sevinçten ne yapacağını şaşırılmıştı. Sonra elinde tuttuğu mektubu hatırladı.

"Bunların hepsi yoldaşların sana yazdıkları mektuplar. Bu ikinci hücreden."

"İkinci hücreden mi? Ye Ding yoldaşın hücresi değil mi?" Sun Ming-sia'nın başını salladığını görünce, yüzüne mutlu bir gülümseme yayıldı.

"Peki, ne diyorlar?"

"Sevgili Çiang Çie,

"Bir aydan fazla bir zamandır işkenceye katlanıyorsun ve hep sağlam kaldın. Sadece korkaklar ve acizler işkence önünde dize gelirler, komünistler değil. Nerede olursak olalım ve ne olursa olsun, kalplerimiz daima seninle birlikte çarpacaktır.

"Senin gibi sebatkâr ve sarsılmaz kalacağımıza, senin gibi cesur ve güçlü olacağımıza dair Partiye ant içiyoruz!"

Çiang Çie heyecanla dinledi.

"Eğer sizler ve Parti olmasa, ben neyim ki?" Mutluydu. Sadece yoldaşlar ve arkasında bıraktığı sınav yüzünden değil, aynı zamanda hainin de icabına bakılmış olduğunu ve artık bundan böyle kimsenin başını yakamayacağını öğrenmiş olduğu için de mutluydu. Tabii, düşman şimdi kudurmuştu ve ona çok daha fazla işkence ediyordu. Fakat Parti güven altına alınmıştı. Her şeyden önemli olan da buydu zaten.

"Bu da yedinci hücreden geliyor. Yoldaşlar sana Sü Yün-feng'in selamını gönderiyorlar."

Çiang Çie öyle heyecanlanmıştı ki, Sun Ming-sia onu yatıştırmak zorunda kaldı.

Çiang Çie'nin çevresine bakındığını görünce, "Bir şey mi istiyorsun?" diye sordu.

"Bizim küçük kımıldanıyor, uyandı galiba?"

"Sahiden de uyanmış. Bak hele, ne kadar da tatlı bakıyor" diyerek çocuğu Sun Ming-sia'ya uzattı Li Çing-çu.

"Zavallı yavru! Minicik yaşta böyle anasız babasız..." diye alçak sesle dertlendi birisi.

Çiang Çie: "Biz hepimiz ona hem ana hem de baba olacağız" diye teminat vererek kundaktaki çocuğu göğsüne bastırdı.

"Anasının babasının adını bilen var mı?" diye sordu.

"Hayır. Anası bizim yanımıza geleli sadece birkaç gün olmuştu. Ölmeden önce adını sordum, 'Komünist' diye cevap verdi. Daha fazla bir şey söylemek istemedi."

"Komünist!" Çiang Çie'nin gözyaşları küçüğün yüzüne damlıyordu.

"Çiang Çie!" diye kapıdan biri seslendi, "Erkek koğuşlarında dün akşamdan beri herkes nöbet başında. Senin nasıl olduğunu öğrenmek istiyorlar."

"Ming-sia, sen yazar mısın?"

Sonra Ming-sia'ya kelime kelime yazdırdı.

Akşamın geç saatlerinde, mektup gizli duvar deliklerinden bütün hücrelere iletildi. Yoldaşlar, donuk lamba ışığının altında oturuyorlardı, fakat sanki bütün hücrelere güneş doğmuş gibiydi. Mektubu tekrar tekrar okudular:

İşkence nedir ki bir komünist için

Kamalar kamuştandır

Azmimizse çelikten.

XVI

Haftalar geçti. Kışın dondurucu rüzgârları geride kalmıştı. Dışardaki durumun hızla değiştiği, kampta da hissediliyordu. Yoldaşların zafere olan inançları ve mücadele azimleri yükselirken, düşman zaafını artık gizleyemez olmuştu.

Daha sabah karanlığında, Liu Si-yang hücrenin açık duran kapısının önüne dikilmişti. Dışarıda, duvarın üzerinden bir küme serçe havalanarak elektrikli tellerin arasından dağılıp gitti.

Koridorda birkaç gardiyan, bir elektrik hattını değiştiriyordu. Liu bunlarla ilgilenmedi. Gözleri yoldaşların neşeli yüzlerine ve Sun Ming-sia'nın kırmızı kurdelelerine takılmıştı.

"Yine şiir mi yazıyorsun?" Bir ses onu daldığı düşüncelerinden sıyırdı.

"Gezinti sırası bize geldi" diye seslenen Yü Sin-ciang koluna girerek onu dışarı çekti.

Dışarıda, hücre kapılarından yoldaşların yüzleri görünüyordu.

Helada, gezme zamanları aslında bitmiş olması gereken beşinci hücredekilerle karşılaştılar.

"Siz hâlâ burada mısınız?"

"Tabii!"

Hep beraber güldüler. Açlık greviden sonra hücre kapıları artık gündüzleri kapanmıyordu. Bunun için dışarıda daha fazla kalmak mümkündü. Fakat birkaç günden beri, gözetim daha da gevşemiş gibiydi. Belki bu, işkencecilerin cephede durumlarının kötü olmasından ileri geliyordu. Orangutan son zamanlarda gereğinden fazla dostça davranmaktaydı. Hatta hücrelere yeni elektrik hatları bile çekmişti.

"Siz konuşmanıza bakın, ben gözetliyorum" diyerek dışarı çıktı Liu.

"Dün bizim hücreye yeni bir arkadaş geldi. Guiyang'da tutuklanmış, iyi haberler getirdi."

"Nasıl haberler?"

"2. Şube'de gazeteleri okumuş."

"Sonra?"

"Hepsini yazmış. Şimdi altıncı hücre okuyor." Bu sırada dışarıda Liu Si-yang öksürmeye başladı. Anlaşılan gardiyanlardan biri geliyordu.

Beşinci hücreden olan aceleyle fısıldadı:

"Kurtuluş Ordusu Yangzekiang'ı geçmeye hazırlanıyor."

Dışarıda gardiyanın ayak sesleri duyuldu. Beşinci hücreden olan, yüzünü buruşturarak umursamaz bir tavırla dışarı çıktı. Daha fazla bir şey öğrenemediği için kafası bozulmuştu Yü'nün. Dolaylı olarak gardiyana çattı:

"Hangi sersem önüme dikilip güneşimi kapatıyor?"

Gardiyan Yü'yü tanımıştı, fakat duymazlıktan gelerek yoluna gitti. Bir zamanların açlık grevi "temsilcisi"yle çatışmamak daha iyiydi.

Yü Sin-ciang, binanın arkasına koşarak soğuk pınar suyunda yüzünü yıkadı. Küçük su çukurunu genişletmişler ve çevresini taşla örmüşlerdi. Orada şimdi sadece yıkıyorlardı. Çünkü artık her gün kaynatılmış içme suyu veriliyordu. Yemek bile biraz yenebilir hale gelmişti.

Hücreye girdiğinde herkesin Ding Çang-fa'nın çevresinde toplanmış olduğunu gördü. Daha önce geri dönmüş olan Liu, ona dönerek sevinçle başını salladı. Haberleri bildirirken, Ding Çang-fa'nın ağzındaki boş kil pipo aşağı yukarı sallanıp duruyordu:

"Üç önemli haber var."

Biraz önce altıncı hücreden gönderilen birkaç yaprak kâğıdı eline alarak kapının önüne bir gözcü gönderdi.

"Birincisi: Liaosi-Şenyang çarpışması zaferimizle sonuçlanmış. 470 bin kişilik düşman kuvvetleri yenilgiye uğratılmış. Çangçun, Şenyang, Çinçov ve tüm Kezuydoğu kurtarılmış. Sadece en önemlilerini okuyorum. Ayrıntıları herkes sonradan kendisi okuyabilir. İkincisi: Huay Hay çarpışmasından aralıksız zafer haberleri geliyor: Çan Kay-şek'in kolordu komutanı Huang Po-tao nalları dikmiş, Huang Ve esir düşmüş, Sun Yüan-liang'ın birlikleri toptan yok edilmiş. Kurtuluş Ordusu yakında kuzey kıyılarına varıyor ve Yangze Irmağı'nı geçmeye hazırlanıyor."

Dinleyenler sevinç naraları attılar.

"Üçüncüsü: Guomindang yine barış görüşmelerinden söz ediyor."

"Sonları yaklaştı tabii, yakında muhakkak kurtulacağız buradan."

"O kadar acele etmeyin" diye yatıştırdı Ding Çang-fa, "Bunun altında mutlaka bir domuzluk yatıyordur, boşuna barış görüşmelerinden söz etmez onlar."

Şimdi bütün hücrelerden ve kadınlar koğuşundan da sevinç nidaları duyuluyordu. Bu sevinç, nöbetçileri telaşa düşürdü.

"Bir yıl daha geçsin, tüm Çin kurtulmuş olacak." Yü Sin-ciang sevincinden yerinde duramıyordu: "Sü'ye de haber vermeliyiz."

"Orangutan şimdi Sü'yle konuşuyor."

"Ne istiyor ki ondan?"

"Herhalde hayırlı bir iş için gelmemiştir" dedi Ding Çang-fa. Ama ne olursa olsun bu mutlu haberleri kutlamalıyız."

Hepsi bu öneriyi coşkununla kabul etti.

Koca Ağabey gülümsüyordu. "Bugün ayın kaçı ki?" diye sordu.

"29 Aralık."

"Öyleyse yeni yıl bayramını* kutlamak için şimdiden hazırlanalım."

Sekizinci hücreden çıkan Orangutan kendi kapılarının önünde durdu.

"Biraz sakın olun lütfen!" diyerek yılışık yılışık gülümsedi. "Size önemli bir haberim var: Demin 2. Şube'den bir yazı geldi. Hükümet savaşa son verip barış görüşmelerine başlamayı düşünüyor. Siyasi tutuklulara da bundan böyle daha iyi davranılacak. Biraz önce Bay Sü Yün-feng'e bu konuda bilgi verdim. Çalışmalarımızda hiç şüphesiz bazı aksaklıklar oldu. Bütün olanlar için son derece üzgünüm. Şö Peng-fe'nin emri üzerine, şimdi şu tedbirler yerine getirilecek: Birincisi, yeni yıl bayramı için herkese 125 gram et, yarım paket sigara ve bir bardak şarap verilecek."

"Sizin ihsanlarınıza mı kaldık? Korkudan altınıza edip şimdi de temizlemeye çalışıyorsunuz" diye alay etti bir tutuklu.

"İkincisi, bayram süresince hücre kapıları bütün gün açık kalacak. Her hücre yeterince aydınlatılacak." Sözlerini henüz bitirmemişti, ama artık kimse onu dinlemiyordu.

* Burada kastedilen, Çin ay takvimine göre yeni yıl bayramıdır.

"Acaba demin Sü'nün yanında ne arıyordu?" diye sordu Liu.

"Evet, niçin ilkönce Sü'ye haber götürdü?" Bu soruya Yü Sinciang da bir cevap bulamamıştı.

"Her şeye rağmen açlık greviden beri bizden korktuklarına şüphe yok, özellikle Liu ve Yü'den."

"O kadar basit değil bu mesele, bunun altında ne yattığını öğrenmemiz gerek."

"Öyle sanıyorum ki, Ordumuzun kazandığı zaferler, dizlerinin bağını çözdü."

Koca Ağabey konuyu değiştirerek bir öneride bulundu: "Şimdi önce bir yeni yıl sözü* düzelim."

Herkes öneriyi kabul etti. Fakat iyi düşünmek gerekirdi. Sözler hem oturaklı olmalı, hem de anlamı fazla açık olmamalıydı. Yoldaşlar onu derhal anlamalılar, gardiyanlar ise ya çok az anlamalı ya da en iyisi hiç anlamamalıydılar.

Sonunda onca beklenen gün gelmişti. Daha ortalık iyice ağarmadan, kadınlar koğuşu bir türkü tutturmıştı bile. Bütün kamp birlikte söylüyor, bir türküyü bitirip diğerine geçiyorlardı. Yeni yıl bayramı böyle başladı. Sonra hediyelere sıra geldi. Herkes elindeki en basit olanaklarla, yoldaşları için hediyeler hazırlamıştı. Çoğunlukla, en kötü kâğıtlardan hazırlanmış, üstlerine tentürdiyotla bir kızıl yıldız veya orak çekiç çizilmiş ve dayanışma sözleriyle süslenmiş tebrik kartlarıydı bunlar. Yedinci hücre sakinleri gece gündüz çalışarak, diş fırçası saplarından yüzlerce kırmızı, sarı ve cam rengi yıldızlar kesmişlerdi. Kadınlar her hücre için küçük bir bayrak dikmişler, üstlerine işaretler işlemişlerdi. İşlemeler için yünü çoraplarından sökmüşlerdi.

Sonra kapılara, hep birlikte yazdıkları ilkbahar sözlerini yapıştırdılar. Mahpushane Çiçeği'ne bile, Çiang Çie elinden tutarak birkaç çizgi çizdirmişti. Bütün bu sözlerin ortak yanı vardı: Hepsi iyimserlik ve zafer inancıyla doluydular.

Kadınlar koğuşunun kapısına dikey olarak şu yazı yapıştırılmıştı:

* Çin yeni yıl bayramı için ikisi dikey olarak kapının iki yanına ve biri üstüne yapıştırmaya asılan üç dize.

*Burada sadece aylar geçti,
Ama dışarıda bin yıl!*

"Ama dışarıda bin yıl"dan, bin yıllık feodal toplumu yıkıp halka özgürlük getiren hızlı devrimci gelişmenin kastedildiğini herkes anlamıştı. Yatay dize olarak, "Dünyayı değiştirelim" sözünü seçmişlerdi.

Üçüncü hücre klasik bir şiir kullanmıştı: Bir kayısı dalı, bir duvarın üzerinden uzanarak, baharın tutuklanamayacağını herkese gösteriyordu. Bunun üzerine yatay olarak "Bahar yine gelecek" yazılmıştı.

Orangutan yedinci hücrenin önünde "Burası seviç yuvası" sözlerini okuyunca afallayarak durakladı.

Yü Sin-ciang, "Bu mağaraya pek yakışıyor, değil mi?" diye sordu.

"Şey, tabii... yani sevinç kişiye göre değişen bir şey..."

"Yoksa 'Yoksulluk ve sefalet' mi deseydik?" diyerek güldü Ding Çang-fa. Orangutan duymazlıktan geldi.

Herkes, kendilerine Kurtuluş Ordusu'nun kazandırdığı bu hücreleri terk etme özgürlüğünden iyice yararlanmaya bakıyordu.

Duvarın üstüne, kamp yöneticilerinin "Bayram tebriği" olarak yeni bir dizi makineli tüfek sıralanmıştı. Orangutan ve Baykuş, büroya çekilmişler, kapılarını da sımsıkı kapatmışlardı.

Yü Sin-ciang da hücreden dışarı çıktı. O da diğerleri gibi Sü'nün yanına gitmeye can atıyordu, fakat Koca Ağabey özellikle şimdi çok dikkatli olup, gizliliğin hiçbir kuralını çiğnememesini tembih etmişti. Bu yüzden, hücrelerinden çıkmış olan Sü'nün çevresinde toplanan yoldaşları ve dört bir yandan onu candan selamlayışlarını sadece seyretmekle yetindi.

Sü Yün-feng, ayak bileklerindeki prangalarla öne doğru ilerledi ve yumruğunu kaldırarak seslendi: "Yeni yılınız kutlu olsun yoldaşlar!"

Birisi, iyi bir gong yerine geçen bir bakır sahan eline geçirmişti. Karmakarışık sesler ve gong, ortalığı gerçek bir bayram yerine döndürüyordu.

Birkaç kişi Yanggo* dansına kalktılar. Prangaların şakırtısı oyuna ağır bir hava veriyordu. İlk olarak Sü alkış tutmaya başladı. Arkasından alkış sesleri bütün kampı çınlattı. Küçük meydan, şimdi hepsi için şahane bir sahne olmuştu.

* Yanggo: Çin hasat türküleri ve dansları.

Sü elini yavaşça Yü Sin-ciang'ın omzuna koyunca, Yü sevinçle irkildi. Hücrelerinin arasında sadece bir duvar vardı. Birbirleriyle gizli temas da kurmuşlardı. Ama şimdiye dek hiç bu kadar açık ve serbest bir şekilde karşı karşıya gelememişlerdi. Yü Sin-ciang'ın söylemek istediği çok şey vardı. Fakat trabzanların yakınındaki elektrik kablolarına bir göz atınca, çok dikkatli olması gerektiğini hatırladı.

"Niye bir şey söylemiyorsun?" diye sordu Sü.

Yü gözleriyle işaret ederek alçak sesle, "Her tarafa ses alma cihazları bağlamışlar" dedi.

"Onların çoktan icabına bakıldı, merak etme." Sü gülerken bir el işaretiyle, hatların yoldaşlar tarafından kesildiğini açıkladı.

Yü'nün gözleri sevinçle parladı ve hemen anlatmaya başladı:

"Şu karşıdaki dağı görüyor musun, Sü? Dağın öbür yanında Çialing Irmağı akar ve onun en solunda, şu dumanın yükseldiği yer, fabrikanın bacalarıdır."

"Evet, çelik fabrikasının bacaları."

"Ben bu çevreyi çok iyi tanırım. O fabrikada da Parti örgütümüz var." Yü sesini daha da alçattı: "Bir kere fabrikaya varıp ırmağı geçsen..."

Sü Yün-feng gülerken onun sözünü kesti ve aynı şekilde alçak sesle cevap verdi: "Nöbetçi kulelerini ve nöbetçileri görmüyor musun? Onların arkasında da daha bir sürü elektrikli tel örgü var. SACO'nun toplama kampından bugüne kadar hiç kimse kaçamadı."

"Fakat şimdi uygun fırsat var. Hücreler akşamları çok geç saatte kilitleniyor. Eğer hepimiz sana yardım edersek başarırısın. Burası senin için çok tehlikeli."

"Şimdilik daha güvenlikte sayılırım" dedi Sü, "Bugünlerde o kadar çok barış lafları ediyorlar ki, beni açıkça idam etmeye cesaret edemeyeceklerdir. Beni gizlice ortadan kaldırmak için de çok erken, daha ihtiyaçları var bana."

Sü gece gündüz sıkı bir göz hapsinde olduğunu biliyordu. Kaçmayı düşünmenin anlamı yoktu, ayrıca yoldaşları da boş yere tehlikeye sokmuş olacaktı. Alçak sesle:

"Beni artık daha fazla burada tutmayacaklar" dedi.

"Neden?"

"Burada bu kadar yoldaşın arasında olmam, onlara huzur vermiyor."

Yü'nün omzuna vurdu: "Bugün şu havanın güzelliğine bak. Herkes ne kadar neşeli, görüyor musun?"

Dördüncü hücreden bir "spiker" temiz bir Pekin şivesiyle ilan etti: "Şimdi bir halk oyunu seyredeceksiniz!"

Demir kapı açıldı ve birkaç adam havada seri taklalar atarak dışarı çıktılar. Büyük bir alkış koptu. Daha başkaları da katılarak bir daire çevirdiler. Diğerleri onların omzuna çıkarak canlı bir piramit oluşturdular. En tepedeki, kamp duvarlarından ve elektrikli tellerden daha yüksekte duruyordu. Mutlu bir çehreyle kızıl bir bayrak salladı. Son zamanlarda o kadar sık söylenen bir türkü, partizanların sevilen bir türküsü yavaş yavaş yükseldi:

*Kızıl bayrak dalgaları rüzgârda
Devrim için çarpar kalplerimiz
Kendi yaptığımız bu silahlarla
Tüm gericileri yok edeceğiz!*

Bu coşkun heyecandan ürken nöbetçiler dışarı fırlamışlardı. Sadece Orangutan ortalıkta gözükmüyordu.

Sü, "Çok iyi hazırlanmışlar" diye övdü, "Cenaze töreni ilk resmi geçidimizdi, Yü. Bu ikincisi. Bir resmi geçit ve bir gösteri."

Sü Yün-feng, Parti, kamptaki yoldaşlarla ilişki kurmayı başarmaz, buradaki mücadelenin çok daha gelişeceğine emindi. Bunun için Yü'ye dönerek: "İlgili yoldaşlar parolayı biliyorlar mı?" diye sordu.

"Dışarıyla ilişki kurmak için gerekli parolayı mı kastediyorsun? Koca Ağabey bütün hücre sekreterlerine bilgi verdi. Çiang Çie'nin yanındakiler de biliyorlar."

Sü başını sallayarak devam etmek isterken, bir alkış sesi sözlerini yarıda kesti. Kadınlar görünmüşlerdi. Üzerlerine renkli işlemeler ördükleri battaniyelerden kendilerine rengârenk kıyafetler hazırlamışlardı. Bastonuna dayanan Li Çing-çu'nun yanında yürüyen ve kucağında çocuğu taşıyan Çiang Çie, özellikle büyük bir tezahüratla karşılandı.

Çiang Çie de aynı şekilde temiz bir bayramlık giymişti. Hâlâ zayıf ve solgundu, yüzünde işkence izleri, yaralar görünüyordu. Fakat neşeli ve mutluydu. Onu selamlayan birçok neşeli yüz görünce, çizgileri hafif bir gülümsemeyle aydınlandı. Birçokları onu işkenceden sonra ilk kez görüyordu. Herkes onu içtenlikle selamladı.

Sü Yün-feng, Çiang Çie'ye el salladı. Bu fırsattan yararlanarak Yü Sin-ciang'a daha fazla şeyler anlatmak istiyordu. Kendisi tutuklanırken, Li Çing-yüan ona, seninle ilişki kurmak için her şeyi yapacağız diye teminat vermişti. Geçen bütün aylar boyunca bu sözleri hiç aklından çıkarmamıştı. Li daha önce de, bazı yoldaşları düşmanın içine yerleştirmeyi düşündüklerini söylemişti. Eğer bunu başardılarsa, ilişkinin yakında kurulmuş olması gerekirdi. Partinin yoldaşları yüzüstü bırakmayacağı açıktı. Şimdi alkışlar kulakları çınlatıyordu. Kadınların da Yanggo oyununa kalktıklarını gördü.

Erkeklerden biri coşarak bağırdı: "Aman dikkat edin, Gu-omintang bölgesinde Yanggo oynuyorsunuz diye kara listeye geçirip tutuklamasınlar."

"İşgal altındaki bölgelerde de kurtarılmış bölgeler var" diye güldü bir başkası, "Toplama kampında Yanggo oynayabiliriz."

Kadınlar hem oynuyor, hem de türkü söylüyorlardı:

*Yeni doğan ayla, ilkbahar gelince
Domuzları, koyunları salacağız,
Ne edelim domuzları, koyunları?
Kurtuluş Ordusu'na götüreceğiz...*

Şimdiye kadar sessizce seyreden nöbetçiler, bu sözler üzerine sarardılar ve silahlarını tutuklulara doğru çevirdiler.

Birisi güldü: "Niye hemen öyle nişan alıyorsunuz? Çan Kay-şek ateşkes anlaşmalarıyla uğraşmaktan başını alamıyor, şimdi size ateş emri verecek zamanı yok!"

"Bırak onları! Biz oyunumuza, türkümüze bakalım. Onlar da bu arada bizim güvenliğimizi sağlıyorlar işte!" diye alay etti bir diğeri.

Yü, kadınların oyununu seyrettikten sonra, derin düşüncelere dalmış olan Sü'ye döndü: "Hâlâ dışarıyla ilişki kuramadığımız için endişeli mişin?"

Sü, "Hayır" diyerek başını salladı, "önceki gün birkaç yeni gardiyan geldi, farkına vardınız mı?"

Yü, evet der gibi başını salladı: "Dışarıyla ilişki kurmak gerçekten zor."

"Zor tabii, fakat olanaksız değil." Sonra alçak sesle ekledi: "Ben mücadelemizi nasıl değerlendirdiğimi yoldaşlara bildirmek istiyorum."

"Anlat, ben hepsini aklımda tutarım."

"Beşinci hücreden gelen haberleri aldım. Bu sabah Orangutan bana bir gazete getirdi: Çan Kay-şek'in barış teklifini yazıyor. Kendi anayasasının yürürlükte kalmasını ve ordusunun devamını şart olarak ileri sürüyor. Sadece sonuncu şartı bile, onun yeni kuvvet toplamak için zaman kazanmak istediğini açıkça ortaya koyuyor."

"Bunun hakkında biz de konuştuk. Bütün bu barış teklifi bir savaş hilesinden başka bir şey değil."

"Parti ve başkanımız Mao Zedung onların bu oyunlarına gelmeyecektir. Kurtuluş savaşını zafere kadar sürdüreceklerdir." Bir an sustuktan sonra devam etti: "Düşman dışa karşı zaaf gösteriyor. Bize iyi davranıyorlar, kapıları açık bırakıyorlar ve yaltaklanıyorlar. Fakat asıl niyetleri bizi bu yoldan gafil avlayarak, Partinin izini bulmak."

Yü şimdi her şeyi daha iyi anlıyordu. "Konuşmalarımızı da bunun için dinlemeye çalışıyorlar, değil mi? Koca Ağabey de durumu aşığı yukarı böyle görüyor. Bütün bunların ardında belli bir amacın gizlendiğini o da tahmin etmişti. Bu yüzden yeni yıl şenliklerinde Parti örgütünün hiçbir şekilde meydana çıkmaması için, bütün yoldaşlara sıkı sıkı tembihte bulundu."

"Haklı." Sü gülümsedi. "Peki bizi şimdi bir arada görmelerini tehlikeli görmüyor musun?"

Yü, hayır anlamında başını salladı: "Bizim, Parti içindeki görevlerimizi ve ilişkilerimizi çoktan biliyorlar. Bizi ne kadar gözaltında bulundurlarsa, diğerleri o kadar daha rahat çalışırlar." Sü'ye iyice yaklaştı. "Eskiden senin kuryen olduğumu biliyorlar. Şimdi de aynı işi yaptığımı rüyalarında bile akıllarına getiremezler."

"Fakat yine de uyanık ol. Bugünden sonra artık gözlerini senden ayırmayacaklardır."

Vu Ciang-nien

Yeni yıl şenlikleri programı sonuna yaklaşmıştı. Birçok hücrenin tutukluları koro halinde bir türkü söylüyorlardı. Sü de alçak sesle onlara katıldı:

*Kara bulutlar
Güneşi kapatamazlar,
Zindan kapılarındaki kilitler
Baharı ürkütemezler...*

"Bu şiiri Liu Si-yang daha dün yazdı, Sü."

"Kurtuluştan sonra, burada yazılan bütün türküler ve şiirleri toplayıp basmak, çok ilginç bir çalışma olacak" dedi Sü.

Sun Ming-sia, Mahpushane Çiçeği kucağında olduğu halde, onlardan yana bakıyordu.

"Gel, gidip çocuğa bakalım." Sü Yün-feng ayağındaki prangaları kaldırarak aşağı indi. Sun Ming-sia hemen ona doğru gelerek, sevinçten ışıldayan bir yüzle küçük kundağı Sü'ye uzattı.

"Gülümsüyor bak, görüyor musun?" diye sevindi Sü ve bebeğin minicik yüzünü okşamaya başladı. "Haydi, 'Sü Amca' de bakayım!"

Sun Ming-sia güldü: "Daha birkaç aylık bebek nasıl konuşsun!"

*

Dışarıda yeni yıl şenlikleri sürerken, kamp komutanı, bürosunda ahizeyi eline alarak numaraları çevirmeye başladı. Kendini hiç de iyi hissetmiyordu. Açlık greviden sonra özel danışman, tutukluluk şartlarının sürekli olarak hafifletilmesinden yana çıkmıştı. Belki bu yolla komünistlerin izini keşfedeceğini düşünüyordu. Fakat yine de son derece tehlikeli bir şeydi bu. Örneğin, şimdi dışardaki şenlik kargaşalığı içinde herkesi göz hapsinde buldurmak olanaksızdı. Bu bayram şenliğinin ardında, planlı ve hedefli bir faaliyetin yattığına hiç şüphe yoktu. Ya bu kitle toplantıları? Her ne kadar yeni gözcüler koymuş ve fazladan makineli tüfekler yerleştirmişse de, gerçekten bir olay çıkarsa, ne yapacaktı?

"Beni 2. Şube'ye bağlayın. Ne, yok mu? Öyleyse özel danışmanın ofisine bağlayın." Aceleyle olayları anlatmaya başladı "...Ve şimdi de türkü söylüyorlar, durmadan türkü söylüyorlar!"

Öyle yüksek sesle söylüyorlardı ki, türkü seslerini herhalde telefonun öbür ucundaki de duyabiliyordu. Kısa bir sessizlikten sonra Şö Peng-fe'nin öfkeli sesi duyuldu:

"Şüpheli bir şeye rastlayabildiniz mi?"

"Ses alma cihazlarının tellerini kesmişler. Derhal tamir ettiriyoruz. Sü Yün-feng ve Yü Sin-ciang bir hayli konuşular."

Karşı taraftan cevap olarak sadece küfürler gelmeye başlamıştı.

"Baş üstüne efendim, emredersiniz!" Alnında biriken soğuk terleri sildi. "Baş üstüne. Evet, Yü Sin-ciang, eski kuryesi. Gözlemeye devam edilecek efendim, baş üstüne!"

Karşı taraftan ses kesilmişti. Fakat Şö Peng-fe telefonu daha kapatmamıştı. Herhalde haber önemli olmalıydı ki, tartışıyorlardı. Orangutan, Sü Yün-feng'in cenaze töreninde konuşma yaptığını duyunca, Şö Peng-fe'nin hırısından nasıl kudurduğunu çok iyi hatırlıyordu.

Aşağı yukarı on dakika sonra, Şö Peng-fe'nin sesi tekrar duyuldu. Orangutan şeytanca sırıtmaya başladı: "Baş üstüne efendim, emredersiniz! Çok gizli, peki efendim!"

*

Öğleden sonra birdenbire hücre kapıları kapatıldı, fakat kilit vurulmadı.

"Korktular mı dersiniz?" diye birbirlerine sormaya başladı tutuklular.

"Bırakın istediklerini yapsınlar" dedi Ding Çang-fa. Diğerlerinden aldığı sigaraları yattığı yere koydu. "Önce sigara içelim hele, ondan sonra düşünürüz. Ben demin Orangutan'ı..."

"Kadınlar koğuşundan birisi geliyor. Sun Ming-sia ve..."

Liu Si-yang kapıya doğru yürüdü. Sun Ming-sia ve diğer iki kadın, merdivenlerden yukarı çıkarak, trabzanlara çamaşır asmaya başladılar. Sun Ming-sia nişanlısına gülümseyerek, gözleriyle belli belirsiz bir işaret yaptı.

"Haydi, biz de çamaşır asmaya gidelim" diye fısıldadı Yü Sin-ciang. Liu, birkaç parça çamaşırı ıslatarak dışarı çıktı. Koridorda kimseye çaktırmadan hücrelere kulak veren bir gardiyan, onları

görünce, şeytan görmüş gibi ürkerek geri geri çekildi ve yuvaflanırcasına merdivenlerden aşağı indi. Liu çamaşırları birer birer asarak, Sun'un yanına yaklaştı.

Hücreye döndüğünde elindeki küçük pusulaya bir göz attı. Okuduktan sonra Koca Ağabey'e uzattı. O da okuyarak pusulayı Yü'nün eline sıkıştırdı. Yü, dışarıdan kimsenin görmemesi için parmaklıkları pencereye doğru yanaştı. Sonra pusulayı açarak okumaya başladı. Okudukları, içini sevinçle doldurmuştu:

"Sü'ye haber verin: Parola doğru, ilişki kuruldu.

Evden eğitim malzemesi geldi.

Çiang"

Hele şükür! Sü doğru tahmin etmişti. "Ev" dedikleri Partiydi. Küçük pusulayı ağzında çiğneyerek yuttu. Bugün gerçek bir bayramdı. Yü, Sü'ye bir an önce haber verebilmek için yanıp tutuşuyordu. Ama o sürekli göz hapsindeydi. Şu an için bir imkân göremiyordu.

Daha uykuya dalmadan kendi kendine söz verdi: Yarın muhakkak Sü'ye haber vermeliyiz.

Uyku esnasında ısınmak için herkes birbirine sokulmuştu.

Bir gürültüyle uykudan uyandılar.

"Ne oldu?" diye birisi aşağıya sordu.

"Yüksek sesle konuş, anlayamıyoruz!" diye söylendi.

Liu Si-yang:

"Demin Sü'yü götürdüler!"

Şimdi herkes duymuştu.

"Sü ha?" diye korkuyla irkildi Yü Sin-ciang, "Peki pranga şakırtılarını niçin duymadık?"

"Geceyarısı neyere götürdüler acaba?"

Herkes büyük bir heyecana kapılmıştı. Artık kimse uyuyamadı. İçlerinde buz gibi bir soğğun yükseldiğini hissettiler.

XVII

Güneybatı Yönetim Bürosu'nun toplantı salonundaki basın konferansı için çok sayıda davetli gelmişti. Beyaz örtülü masalara uzun sıralar halinde oturmuşlar, çay içip pasta yiyorlardı.

Basın Bürosu şefi dışarıdaki soğuğa rağmen terleyip duruyordu. Terlemesinin nedeni yakındaki kömür sobasının harıl harıl yanması değildi. Son zamanlarda oldukça canlanan solcu gazetecilerin bitmez tükenmez sorularına, tam da bu çetrefil barış görüşmeleri sırasında cevap vermek düşüncesi bütün keyfini kaçırıyordu. Ama verilen emirleri yerine getirmek zorundaydı. Bereket versin, Şö Peng-fe ona yardım edeceğine dair söz vermişti. Bu düşünce onu biraz olsun sakinleştiriyordu. Ne var ki, aradan bir saat geçmiş olmasına rağmen Şö hâlâ görünürlerde yoktu. Artık daha fazla bekleyemezdi. Bunun üzerine başlamaya karar verdi. Birkaç önemli haberle basın konferansını açarım diye düşündü.

"Değerli konuklar" diye öksürüp doğruldu. Kimse oralı olmadı. Herkes yanındakiyle sohbetine devam ediyordu. Hatta yanı başında oturmakta olan hükümet basınından gelen adamlar bile aldırış etmediler.

Toplantıya geç kalan bir grup salona girdi. Şişko toplantı başkanı, kravatını düzelterek gelenleri son derece saygılı bir tavırla selamladıktan sonra, eğilerek hepsi oturuncaya kadar saygıyla bekledi.

Yeni gelenlerin arasında, altı aydan beri gazeteci olarak çalışan Çeng Yao adında bir genç kız da bulunuyordu. Adıyla birlikte –şimdi adı Çen Çing'di– dış görünüşü de değişmişti. Daha olgunlaşmış ve bu zaman içinde çok şeyler öğrenmişti. Değişmeyen sadece berrak gözleriydi. Bu toplantıya katılma iznini almadan önce Cao yoldaşla arasında küçük bir tartışma çıkmıştı. Cao, onun orada duygularına

kapılıp, başının derde gireceğinden korkuyordu. Çeng, orada sadece dinleyici olarak oturacağına, legal mücadele yöntemlerini inceleyeceğine ve düşünceşizce beyanlarda bulunmayacağına dair söz vermişti. Sonunda eğiticişisi olan Cao yoldaş, gitmesine razı olmuş, o da tanıdığı bir grup gazeteciyle birlikte buraya gelmişti.

"Sayın başkanımız Çang, görevine başladığından beri ilk defa olarak, saygıdeğer basın mensuplarıyla görüşüp, onların hükümete yöneltecekleri bütün soruları cevaplandırmayı düşünmüş bulunuyor. Fakat Bay Çang'ın maaleşef bir engeli çıktığı için, kendileri bizzat burada bulunamayacaklardır. Onun yerine ben ve Şube Şefi Şö Peng-fe bu toplantıyı yöneteceğiz."

Hazırladığı müşvetteyi cebinden çıkarmak için konuşmasına bir an ara verdi. Sonra dinleyen olmamasına rağmen okumaya başladı:

"Hükümet, eskiden beri komünistlerle barış görüşmelerine girmek için sürekli çaba harcamıştır. Generalissimo, komünizm sorununun sadece siyasi yoldan çözümlenebileceğini her zaman önemle belirtmiştir. Bu yüzden, hükümet komünistlerin ileri sürdükleri sekiz şart üzerinde görüşmeye hazırdır. Generalissimo yeni yıl mesajında hükümetin iyi niyetini dile getirerek, eşkıyaların yok edilmesi için askeri harekâtı durdurmayı:..."

"Eşkıyaları yok etmek mi? Onlarla barış görüşmelerindeyiz" diye *Merkez* gazetesi muhabiri dikkatini çekti.

"Haklısınız, dilim sürçtü. Bundan sonra bütün gazetelerin 'eşkıyaları yok etmek' ve 'kargaşalıkları bastırmak' gibi ifadeleri kullanmamalarını rica ediyorum. Bundan böyle artık sadece 'iç savaştan söz edeceğiz."

Cevap olarak gülüşmeler duyuldu.

"Artık 'komünist eşkıyalar' ve 'ihanet partisi' gibi deyimler de kullanılmayacaktır. Şimdi sadece Çin Komünist Partisi denilecektir." Yüzünde en küçük bir tebessüm izi bile belirmeden bütün ciddiyetiyle devam etti: "Değerli konukların da bildikleri gibi, Başkan Çan Kay-şek, ülke barışının çıkarları uğruna başkanlık makamından çekilmeye hazır olduğunu bildirmiştir."

"Komünistler onu bir numaralı savaş canisi ilan ettikten sonra, başka çareşi de kalmıyor herhalde" diye laf attı birisi.

Çeng Yao yanındakine alçak sesle sordu: "Nanking'den ayrılışı üzerine çıkan haberleri hatırlıyor musun? Veda etmek ona çok zor gelmiş olmalı. Maiyetindekiler de durumdan pek hoşnut görünmüyorlardı."

"Merkezi Haber Bürosundakiler de bu işten pek keyiflenmiş olmasalar gerek."

Saçlarını sapsarı boyatmış bir kadın gazeteci, bu sözlere cevap vermek zorunluluğunu duydu. Miss Mary idi bu. Elindeki fotoğraf makinesini bırakarak bir şeyler söylemek istedi. Fakat demin konuşanı tanımıyordu. Kendisiyle burada hiç ilgilenen yoktu. Şimdiye kadar sık sık karşılaşmış olduğu altın çerçeveli gözlüklü bey bile ona destek olmuyordu. Bunun üzerine susmayı daha doğru buldu. Konuşmacı sözlerine devam ediyordu:

"Hükümet, savaşı bir an önce sona erdirmek ve halkın durumunu düzeltmek için, bir aydan beri mümkün olan bütün teşebbüslere girişmiş bulunuyor. Geçici başkan Li'nin bir süre önce belirttiği gibi, komünistler bir temsilci gönderip, görüşme yeri hakkında bir fikir birliğine varılır varılmaz görüşmelere başlanılabilecektir."

Bu basın toplantısında, daha önce yapılan bu cinsten toplantıların aksine bir durum vardı. Şimdiye kadar hep gürültü çıkarıp küstahlık edenler, bugün alışılmamış derecede sessiz ve rahatsız duruyorlar, buna karşılık başka zaman son derece çekingen davrananlar, şimdi gülüyorlar ve hararetle tartışıyorlardı.

Mary huzursuz bir tavırla çevresine bakındı ve yine neşeli bir sohbetin başlamış olduğu köşeyi izlemeye koyuldu. Gözleri, çok tabii ve rahat bir tavrı olan güler yüzlü genç kıza ilişti. Ancak yirmi yaşlarında olmalıydı. Taze teni, iri gözleri ve ondüleli saçlarıyla ne kadar genç ve güzeldi!"

Tek tük alkış sesleri onu daldığı düşüncelerden sıyırdı. Konuşmacı yine bir ara vermişti.

"Basın Bürosu şefine bir sorum var: Hükümetle komünistler arasındaki görüşmeleri Amerika'nın destekleyip desteklemediğini öğrenmek istiyorum."

Soru yöneltilen hiç düşünmeden cevap verdi: "Elbette destekliyor. Başkan Çan Kay-şek'in yeni yıl mesajından sonra, Büyükelçi Stuart, bu görüşmelerin gerçekleşmesi için eskiden beri çaba harcadığını belirtti."

"Peki Amerika'nın bir yandan hükümeti iç savaşta desteklerken, diğer yandan görüşmelerden yana çıkması, bu görüşmelerin amacı hakkında şüphe uyandırmaz mı?"

Basın Bürosu şefi cevap vermeyip gülümsemekle yetindi. Başkan soru bekler gibi çevresine bakındı. Altın çerçeveli gözlüklü adam, toplantı başkanının arzusunu anlamazlıktan gelerek, gayet sakin bir tavırla fincanına ithal malı iki kesme şeker atıp karıştırmaya koyuldu. Resmi hükümet basınından da kimse söz istemedi. Tam Mary onu bu müşkül durumdan kurtarmak istiyordu ki, çok yakışsız bir soru daha soruldu:

"Duyduğumuza göre, Komünist Partisi'nin bir sözcüsü bu barış teklifini ikiyüzlülük ve sahtekârlık olarak nitelendirmiş. Hükümetin attığı her adımın Amerika tarafından desteklendiği iddia ediliyor. Bunu nasıl yorumlayalım ve kamuoyuna nasıl açıklayalım?"

"Bu soru hükümetimizin ve müttefiklerimizin taktik sorunlarına dokunuyor. Ben bunu cevaplandırmaya yetkili değilim. Ve ayrıca hükümet hareket tarzını kendisi saptamak hakkına sahiptir" diye küstahça yanıtladı, "Sayın gazetecilerin de bunu istedikleri gibi yorumlamak haklarıdır."

Miss Mary rahat bir soluk aldı ve bu diplomatça cevabı alkışlayarak takdirini belirtti.

Ondüle saçlı genç gazeteci kız, ayağa kalkarak sordu: "Peki bu konuyu kendi yorumladığımız gibi yazmaya da hakkımız var mıdır?"

Çoğunluk gülerek onu alkışladı.

"Elbette, olaylar hakkındaki düşüncelerinizi yazmakta serbestsiniz. Fakat kamuoyuna duyurma meselesine gelince, bu konuda ayrıntılı kurallar hazırlanmaktadır. Bunlar size bildirilecektir."

Tam bu en nazik anda, bütün çehresiyle sırtarak Şö içeri girdi.

"Şube Şefi Şö geliyor" diye seslenen Mary rahatlayarak derin bir göğüs geçirdi. Resmi ve yarıresmi hükümet basını ilgilileri arasında bir canlanma başgösterirken, diğerleri suskunlaştılar. Gerçi karşı taraf şu sırada alışılmış baskı yöntemlerine başvuramazdı, fakat tehlike buna rağmen vardı. *Dağ Şehrinde Akşam* gazetesinin muhabiri Şö'yü göstererek fısıldadı: "Çen Çing, bu gelen Şö Peng-fe'dir."

Çeng Yao bunun üzerine yerine oturarak gösterilen tarafa baktı.

"Tam zamanında geldiniz, beyefendi" diye Şö'yü karşıladı toplantı başkanı, "Basın sizi bekliyor".

"Bu benim için büyük bir şereftir!" diyerek Şö Peng-fe çevresindekileri başıyla selamladı. Bir uşağın getirdiği havluyla elini sildikten sonra, şişko Basın Bürosu şefinin yanına oturdu.

"Ben devam ediyorum." Konuşmacının sesine şimdi güven gelmişti. "Güneybatı Yönetim Bürosu'nun eski şefi Cu'nun Fukien'e atanıp, Çang Çün'ün tekrar Seçuan'a dönmesinden bu yana, yeni şefimiz Seçuan'ın geleceğini güven altına almak için çok ciddi teşebbüslere girişmiş bulunuyor. Kısa bir zaman önce, başkomutanın yönetimi altındaki Hupeh Eyalet Meclisi, reformlar talep etmiş ve bunların gerçekleştirilmesi için yeni yollar araştırmaya başlamıştır. Eskiden beri zengin bir 'yeryüzü cenneti' olarak bilinen Seçuan, savaş gürültülerinden uzak kalmaktadır. Bu yüzden Çang Çün, eyaletimizin ısrarla özerkliğini savunuyor. Bu fikir, merkezi hükümet tarafından da büyük bir anlayışla karşılanmaktadır. Böylece, barış görüşmeleri nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, Seçuan'ın geleceği tehlike altında değildir. Biz Seçuanlıların görevi ise, aynı memleketin çocukları olarak el ele verip yeni bir Güneybatı kurmaktır. Ne yazık ki, aramızda bazı kimseler, değişen durum dolayısıyla, barış görüşmeleri havasını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalışmaktadırlar. Toplum düzenini tehdit eden kargaşalıklar ve dedikodular yayılmaktadır. Basın da bu akımların etkisi altındadır. Öyle gazeteler var ki, genel durumu hiç göz önünde bulundurmaksızın, hükümete karşı olur olmaz saldırıları yayınlıyor, *Sinhua* haberlerini yayıyorlar ve kargaşalık yaratıp cephe gerisinin huzurunu kaçırıyorlar. Bizim psikolojik inşa çabalarımızı baltalayanlar bunlardır. Hükümet, milyonlarca yurttaşımızın çıkarlarına aykırı düşen bu gibi girişimlere seyirce kalamayacağı gibi, gerekirse etkili tedbirleri alıp, bu bozgunculara dur demeye kararlıdır."

İlk olarak Mary atıldı: "Ben hükümetin bu tutumunu tamamen destekliyorum."

"Bizim gazete de!" diyerek *Merkez* gazetesinin temsilcisi aceleyle teminat verdi.

Bu destekleme nidaları, öncesinden sözleşilmiş gibi tam zamanında geliyordu. Gürültü dindikten sonra, uzun ve sıkıcı bir ses-

sizlik başladı. Bu tiyatro oyunu artık sonuna yaklaşıyordu. Fakat bir süre sonra, hiç beklenmedik bir şekilde, bazı kendinden emin sesler söz aldı. Konferansın havası bir anda değişti.

"Hükümetin, basın özgürlüğündeki kısıtlamaları yazılı olarak tespit etmeyi planlayıp planlamadığını öğrenebilir miyiz?"

"Barış görüşmelerinin yapıldığı bir sırada, basın özgürlüğünün kısıtlanmasını, demokratik hakların kaldırılmasına yönelik bir adım olarak değerlendirmek gerekmez mi?"

"Bizim gazetemiz bu kısıtlamalardan dolayı derin üzüntüsünü bildirir ve bunların tekrar ciddi bir şekilde gözden geçirilmesini diler."

Şö Peng-fe'nin parmakları sinirli sinirli oynamaya başladı.

Toplantı başkanı aceleyle teminat verdi:

"Lütfen yanlış anlamalardan kaçınalım, beyler. Fakat şimdi sözü en iyisi sayın Şö Peng-fe'ye bırakalım."

Tek tük alkış sesleri duyuldu.

"Gazeteciler, halkın sesi olarak halkın taçsız kralıdır. Basın özgürlüğü demokrasimizin medarı iftiharıdır. O kutsal ve dokunulmazdır. Fakat demin bazı meslektaşlar biraz fazla şiddetli ve aceleciydiler. Bu da muhtemelen karşılaştıkları bazı belirli komünist etkilerden ileri gelmekte ve onları, bazen hükümete karşı belli itirazlara sevk etmektedir. Aslında muhterem Çang Çün'ün tespit etmiş bulunduğu hükümler, basın özgürlüğünü zerre kadar kısıtlamayıp, tam tersine garanti altına almaktadır."

"Çok doğru!" diye onayladı. Basın Bürosu şefi, "Bu basın konferansımız bunun en iyi kanıtıdır. Her bir soru sorulabilir".

"Duyduğumuza göre ordu daha güçlendirilecekmiş. Silah fabrikası da üretimi artırıyor. Buna ne dersiniz?"

"Bu doğru değil" diye hemen yalanladı Şö Peng-fe, "Başkan Çan Kay-şek'in barış belgelerini açıklamasından bu yana, cephaneye üretimi tamamen durdurulmuş ve bunun yerine tüketim malları üretimine geçilmiştir. Üretime hız verilmiş olması mümkündür, fakat bu ordu ihtiyacı için değil, Güneybatı ekonomisinin kalkınması içindir. Seçuan'da durum son derece sakindir. Bu, sadece üretimin düzenliliğinde değil, üniversitedeki boykotların ve silahlı halk ayaklanmalarının da kendiliğinden kesilmesinde kendini gösteriyor."

"Huaying ve Daba Dağları'nda durumun nasıl olduğunu öğrenebilir miyiz?"

"Kuzey Seçuan'a büyük sayıda askeri birlik yığılmış. Bu durum, barış görüşmelerinin gidişatını etkilemeyecek midir?"

"Kuzey Seçuan'daki birliklerin güçlendirilmesi, hükümetin, az sayıda mahalli komünist isyanlara karşı bir savunma tedbiridir. Bu, hükümetin barış arzusundan tamamen ayrı bir şeydir. Kaldı ki, sayın konuklarımız, hükümetimiz bugün askeri, siyasi ve iktisadi açılardan, barışta olsun, savaşta olsun, komünistlerden, haydi kat kat demeyelim, fakat en azından birkaç kat üstündür. Eğer biz barış teklif ediyorsak, bu zaafımızdan değil, yalnız ve yalnız halkı düşündüğümüzdedir. Eğer komünistler bu arada bize zorluk çıkarıp geri cephemizin düzenini tehlikeye sokarlar ve bu yüzden özlenen barış gerçekleştirilemezse, bunun sorumluluğu hükümete ait olmayacaktır. Halk hükümetin iyi niyetini anlayacak ve hangi tarafın haklı olduğuna kendisi karar verecektir. Savaş suçlularının cezalandırılması ve komünistlerin sekiz şartına gelince, hükümet bunlara kesinlikle razı olamaz ve olmamalıdır."

Basın Bürosu şefi, Şö Peng-fe'ye kırmızı bir davetliler listesi uzattıktan sonra dinleyicilere döndü: "Basın toplantısı bittikten sonra, bütün değerli konuklarımızı bir şölene davet etmekle..."

Şö, tam kartı okumak istiyordu ki, karşı taraftan berrak bir ses duyuldu: "Eğer halk karar verecekse, Bay Şö'nün konuşmasını olduğu gibi yayımlayabilir miyiz?"

Çeng Yao bütün uyarıları unutmuş, bu soruyu sormadan rahat edememişti.

"Basın özgürlüğü var. Tabii her gazete yayımladıklarının bütün sonuçlarından sorumludur."

Genç kız Şö Peng-fe'nin dikkatini çekmişti. Kıza daha dikkatli baktı.

"Tabii bizim gazetemiz hükümet sözcüsünün konuşmasını aynen yayımlayacaktır. Metin basılınadan önce görülebilir. Fakat bizce, hükümet sözcüsünün kendi konuşmasının sorumluluğunu üstlenmesi daha akla yakındır." Bunları söyleyen yine genç gazeteci kızdı.

"Gazetemiz, Şube Şefi Şö'nün sözlerinin, geçici başkan Li'nin açıkça söz ve basın özgürlüğü ilan eden konuşmasıyla çeliştiği ka-naatindedir."

"Sayın Şube şefi, sizin görüşleriniz, hükümetin resmi görüşüne uygun mudur?"

Genç kızın sorusunun her taraftan desteklendiğini gören Şö, sinsi bir tebessümle, "Sayın bayanlar ve baylar, bütün sözlerimiz geçici başkanın konuşmasına ve hükümetin emirlerine hiç şüphesiz ki uygundur" dedi.

Aydınların, barış görüşmeleri sırasında aşırılıklara kapılacaklarını hesaplamıştı. Fakat şimdi bu gazeteciler ima ettiği tehdidi de hiç sayarak, burada yüksek sesle hoşnutsuzluklarını dile getiriyorlardı. Artık fazla ileri gitmişlerdi. Bakışları tekrar davetliler listesine iliştiğinde, toplantı başkanının şişko parmağıyla işaret ettiği adı okudu:

Çen Çing, Seçuan Günlük Gazetesi Muhabiri

Altında daha başka adlar da vardı.

Yeni bir soru daha soruldu:

"Güneybatı hükümeti, geçici başkanın verdiği bütün emirleri uygulayacak mı?"

Şö tereddütsüz cevap verdi: "Gayet tabii, emirlerin gerçekleştirilmesinin bütün sorumluluğu hükümete aittir."

Şimdi birkaç gazeteci birden ayağa kalkmışlardı.

"Siyasi tutuklular ne zaman serbest bırakılacak?"

"Hükümet bu iş üzerinde çalışıyor. Kimlikleri inceleniyor, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde saptanır saptanmaz bütün komünistler serbest bırakılacak."

Toplantı iyice canlanmıştı. Tartışmalar almış yürümüş, peşi peşine sorular soruluyordu.

"Hükümet barışı gerçekten arzuladığını kanıtlamak için, geçen yıl tutuklanan Sü Yün-feng, Çiang Süe-çin, Çeng Kang ve diğer tutukluları neden serbest bırakmıyor? Gazetemiz, bu meselede daha fazla araştırmaya gerek bulunmadığı kanısındadır. Bunların kimlikleri bilinmekte olup, Komünist Partisi'nin önemli kadrolarından oldukları uzun zaman önce bizzat hükümet tarafından açıklanmıştır."

"Herkes, hükümetin sözünü tutmasını ve yıllardır tutuklu bulunan General Çang Süe-liang* ve General Yang Hu-çeng'in** serbest bırakılmasını bekliyor."

Burada, Basın Bürosu şefi, Şö'nün yardımına koşmak zorunluluğunu duydu:

"Geçici başkan, bu meseleyi gerekli işlem için, Başkanlık Bürosu'na bağlı Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na havale etmiş bulunuyor. General Çang ve General Yang'ı görüşmek üzere Nanking'e götürmek için, Tayvan ve Çung-king'e uçaklar gönderilmiştir. Tayvan eyalet valisine ve Çung-king Şehir Meclisi Başkanı'na generalleri derhal serbest bırakmaları telgrafla emredildi."

Şö Peng-fe de söze karıştı: "Bu meseleyle Şehir Meclisi Başkanı Yang Şen ilgilediğine göre, bizzat ona sorabilirsiniz."

Dağ Şehrinde Akşam gazetesinin muhabiri ayağa fırlayarak itiraz etti:

"*Seçuan Günlük Gazetesi* Şehir Meclisi Başkanı'nı ziyaret etmiş bulunuyor. Başkan, General Çang ve General Yang'ın bizzat Ordu Bürosu tarafından tutuklanmış olduklarını ve mahalli hükümetin yetkisi dışında bulduklarını doğruladı. Buna göre, generallerin serbest bırakılması, doğrudan doğruya Şö Peng-fe'nin yetki alanı içindedir."

"Eğer General Çang ve General Yang gerçekten Çung-king'de bulunuyorlarsa, hemen şu anda geçici başkanın emrini uygulayarak, onları serbest bıraktırım."

"Çang Süe-liang Taypeh'te tutuklu, General Yang Hu-çeng ise Çung-king'de bulunuyor." Çeng Yao bir gazete çıkararak ayağa kalktı. "2. Şube şefinin bu haberi çoktan bilmiş olması gerekir. General Yang Hu-çeng, Çung-king'de Ziçiku yakınlarında gizli bir hapishanede bulunuyor."

Korkulu gözler, Çeng Yao'nun elindeki gazeteye baktılar.

Bizim niye bundan haberimiz yok ki?" diye hayret eder bir tavır takındı Miss Mary, *Merkez* gazetesinin muhabiri ve hükümet basınının diğer temsilcileri de her şeyden habersiz bir tavır takındılar.

* Çang Süe-liang: Guomintang generali, Kuzeyli savaş ağası Çang Zo-lin'in oğlu, 1936'da Sian'da Çan Kay-şek'i esir alarak Japonya'ya karşı savaşmak üzere komünistlerle birleşik cephe kurmaya zorlamıştır. Sonra Çan Kay-şek tarafından tutuklanmış ve hâlâ Tayvan'da Çan Kay-şek kliğinin esiri durumundadır.

** Yang Hu-çeng: Guomintang generali, Sian Olayı dolayısıyla Çan Kay-şek tarafından tutuklanmış ve iç savaşın sonuna doğru gizlice idam edilmiştir.

"Bundan benim bile haberim yok." Şö Peng-fe kaşlarını çatarak, "Gazete, bu bilgileri kontrol etti mi?" diye sordu.

"Tabii kontrol edildi."

"Haber güvenilir kaynaklardan mı?" diye gülümseyerek tekrar sordu Şö.

"Haber kaynakları hakkında bilgi vermek zorunda değiliz. Haber kaynaklarının mutlak gizliliği, basın özgürlüğünün en asgari bir kuralıdır. Bu konuda bizim gazete de ayırım yapmıyor."

Şö Peng-fe, "Bildiğim kadarıyla Ziçiku yakınlarında gizli bir hapishane yoktur" diye iddia etti.

Her taraftan sesler ve bağrışmalar yükseldi.

Çeng Yao sormaya devam etti: "Gazetemiz araştırma yapılması için oraya derhal bir temsilci göndermek istiyor. Hükümet buna razı mı?"

"Doğru! Şehir Gazeteciler Birliği araştırma yapmaları için basın mensupları göndersin!"

"Fakat biraz sakın olun lütfen, bayanlar, baylar! Bütün bunları sükûnet içinde de konuşabiliriz."

Şö Peng-fe, bu genç kızın başına bu kadar dert açacağını hiç hesaba katmamıştı. Merkezi Gizli Servis, epeyce bir zaman önce tutukluluk şartlarının sertleştirilmesi için emir vermişti. Yang Hu-çeng'in Çungking'deki bir hapishanede bulunduğu haberi basına sızar sızmaz, durumu derhal telgrafla Nanking'e bildirmişti. Mao Yen-feng, bugün ayrıntılı talimatlar almak için, Çan Kay-şek'in memleketi olan Feng-hua'ya hareket etmişti.

Toplantının havası biraz sakinleştikten sonra Şö Peng-fe kurnazca açıkladı: "Ben General Yang Hu-çeng hakkında gerçekten hiçbir şey bilmiyorum. Fakat toplantıdan sonra bu meseleyi derhal araştıracağım. Sizler de davetlisiniz."

Mary ilkönce alkışlamaya başladı.

Basın Bürosu şefi ayağa kalkarak büyük bir resmiyet içinde, "Toplantıya on dakika ara veriyoruz" diye açıklama yaptı.

Bazı özel gazete muhabirlerinin heyecanları hâlâ geçmemişti. Altın çerçeveli gözlüklü adam, "Bir gazetecinin en kutsal yükümlülüğünün tarafsızlık olduğunu unutmamalıyız" diye söze karışarak, meslektaşlarıyla hemfikir olmadığını belirtti. "Her halükârda, hiçbir gazeteci kendini sınırsız bir polemige kaptırmamalıdır."

"Sizin gazeteniz zaten ağırbaşlılığı ve tarafsızlığıyla tanınır ve tutulur" diye övdü *Merkez* gazetesinin bir muhabiri.

Basın Bürosu şefi, grubun arasına karışarak babacan bir tavır takındı:

"Hepsi benim eski meslektaşlarımdır. İyi bir gazete muhabiri olmak doğrusu zor bir sanattır. Bunu daha Avrupa ve Amerika'daki öğrenimim sırasında fark ettim."

Hükümet basınından biri, "Sizin gibi konuşabilmek de bir sanattır" diye pohpohladı. Herkes gülüşmeye başladı.

Miss Mary bu arada Çeng Yao'nun yanına yanaşmıştı. Onun ilgilenmeye değer bir kişi olduğunu fark etmişti. Şö Peng-fe bu kız hakkında daha fazla bilgi almak istediğini ona ima etmişti. Bu yüzden büyük bir samimiyetle kendini tanıttı:

"Adım Mary'dir, Merkez Haber Bürosu'nda özel muhabirim."

Çeng Yao, "Benim adım da Çen Çing, *Seçuan Günlük Gazetesi*'nde çalışıyorum" diye karşılık verdi ve Mary'ye kartını uzattı. "Eğer zamanınız olursa, ziyaretinizi beklerim. Ben, bizim gazetenin lojmanında oturuyorum, ikinci kat, sekiz numaralı oda." *

"Oh my dear!" diye cıvıdamaya başladı Mary, "Bu kadar gazeteci arasında ne kadar az kadın var! Çin basını maalesef çok geri. Batı'dan en az yüz yıl geriyiz. Amerika'da muhabirlerin ve fotoğrafçıların çoğu kadındır. Sizin de bildiğiniz gibi, kadınlar karşı cinsleriyle daha iyi kaynaşır, daha çok şey öğrenebiliyorlar."

Mary kartın üzerindeki telefon numarasına bir göz attı ve sonra İngilizce yazılmış kendi kartını uzattı. Bu sırada Şö Peng-fe de gülümseyerek onlara doğru yaklaşmıştı.

"Tanıştırabilir miyim?" diye hemen atıldı Mary "*Seçuan Günlük Gazetesi*'nden Çen Çing."

"Miss Mary, sizin Gazeteciler Federasyonu'nun müdiresi olmanıza hiç şaşmıyorum. İngilizceniz kusursuz. Haklı değil miyim Bayan Çen?"

"Biz çok az kadınız burada. Bir dahaki sefere hükümetin buna dikkat etmesi gerek. Okey Miss Çen, şimdi bir hatıra resmi çektirsek nasıl olur?"

Hemen *Merkez* gazetesinin muhabiri koşarak, Mary'nin makinesini aldı ve resim çekmek için hazırlandı.

"*Ladies first!*"* Bayanlar hoşnut olsunlar."

"Birkaç kişi daha çağırılım" diye duraksadı Çeng Yao.

Fakat muhabir makineyi Çeng Yao'ya doğrultmuştu bile. Şö Peng-fe, yanında durmuş gülümsüyordu. Mary, kaşla göz arasında, kolunu Çeng Yao'nun omzuna dolamıştı. Çeng Yao bir şeylerin döndüğünü sezdi, fakat sükûnet içinde oturmaya devam ederek gülümsedi. Tam fotoğrafçının parmağı deklanşöre dokunacağı anda, arkasına dönerek seslendi:

"Gözlüklü bey, siz de gelin!" Aynı anda fotoğraf çekilmişti. Çeng Yao, resimde sadece arkadan ve silik bir şekilde çıkacağını biliyordu.

Grup gittikçe genişledi ve Çeng Yao, herkes toplanıp koca bir daire oluşturuncaya kadar rahat vermedi.

O sırada içeri bir subay girerek, Şö Peng-fe'nin kulağına bir şeyler fısıldadı. Çeng Yao sadece, "Çang... derhal..." sözlerini anlayabilmişti.

Şö Peng-fe'nin suratı allak bullak olmuştu. Ayağa kalktı, salonu hemen terk etti.

*

Marş sesleri, sloganlar ve sinir bozucu gürültüler, Çang Çün'ün lüks bürosunun pencerelerinden giderek daha fazla duyulmaya başlamıştı. Açık mavi kadife perdeler güneşi engellediklerinden, içerisi hemen hemen karanlıktı.

Şö, huzursuzluk içerisinde, duvarda asılı büyük, kabartma bir Güneybatı haritasına doğru ilerledi. Üstüne kırmızı bayrakçıklar sokulmuştu. Hiç şüphesiz bu noktalar Komünist Partisi'nin özellikle faal çalıştığı yerleri gösteriyordu. İlegal silahlanma ve partizanlar demekti bu. Bayrakçıklar çok sık bir şekilde sokulmuş olup, Yunnan, Kveyçov, Seçuan ve Sikang'ı kaplıyorlardı. Özellikle Yunnan eyaletinde durum kötüydü. Burada bayrakçıklar hemen hemen Birmanya sınırlarına kadar uzanıyorlardı. Vietnam'a giden çıkış yollarının her iki yanında da –bu bölgeye kısa zaman önce bir denetleme gezisi yapmıştı– aynı şekilde her önemli şehre kırmızı bayrakçıklar sokulmuştu.

Dışarıdaki sesler daha da yükselmiş gibiydi:

* Bayanlar önce.

*Şeftali martta çiçek açar
Öğrenciler yemek isterler
Hükümet bizi hepten unuttu
Doçentler boykota gitti.
Hükümet, "Bu kargaşalıktır" der.
Bu nasıl hükümet?
İstiyor muzuz bunu?
Evet mi, hayır mı?*

"Hayır! Hayır!" diye binlerce ses çınladı dışarıda.

*Ekmek, özgürlük, demokrasi!
Kahrolsun Çan Kay-şek ve Li!
Hükümet kendini ne sanıyor?
Bir kürek pislikten başka ne ki!*

Şö Peng-fe kaşlarını çattı. Öğrencilerle nasıl başa çıkacağını hâlâ kestiremiyordu. Gözlerini duvardaki haritadan ayıramıyordu. Bakışları daha yukarıları, Huaying ve Daba Dağları'ndan güney Şensi'ye kadar taradı. Buraları da kızıl bayrakçıklarla doluydu. Anlaşılan Çang Çün, bunların yerini her gün bizzat değiştiriyordu. Çünkü sayısız yerlerde küçük iğne izleri vardı. Yunnan'daki kargaşalıklar ve her gün biraz daha gelişen partizan hareketi, muhtemelen gelecekte yabancı ülkelere açılan bağlantı yollarını da etkileyecekti. Kuzey ve doğu Seçuan'daki ve Kveyçov'daki partizan birliklerinin Kurtuluş Ordusu'na yol açtıkları muhakkaktı. Güney ve batı Seçuan'da ve Sikang'da da ayaklanmalar almış yürümüştü. Çang Çün durmadan yeni tedbirler alınmasını istiyordu. Çünkü bütün bu partizan hareketleri mahalli yönetimleri sarsmaktaydı. Mahalli iktidar organlarının komünistlerle gizlice ittifak kurduklarına sık sık rastlanıyordu. Birçok yerlerde darbe tehlikesi mevcuttu.

Telefonun çalmasıyla irkildi. Ahizeyi eline alarak kısa bir müddet karşı tarafı dinledi. Sonra öfkeyle cevap verdi: "Bu meseleyi kendiniz halledin, Çang'ın şimdi işi var. Öğrenci temsilcileriyle uğraşiyor."

Ahizeyi henüz yerine bırakmıştı ki, telefon tekrar çaldı.

"Ben Şö Peng-fe, burada Çang Çün'ün bürosundayım. Arka taraftan gelin, ön tarafta öğrenciler var. Dikkatli olun!"

Pencerenin dışındaki gürültüler azalacağı yerde çoğalıyordu. Yeni sloganlar haykırıyorlardı. Şö Peng-fe basın toplantısından öğrenciler

yüzünden çağrılmıştı. Kendi aldığı bilgilere göre, öğrenciler yarın gelmeliydiler. Tedbirlerini de buna göre almıştı. Ordu, milis ve askeri polis öğrencilerin yolunu kesip, özellikle yürüyüş alayının işçilerle birleşmesini önleyeceklerdi. Aynı zamanda Ordu Bürosu, gizli polis, Genç Savaşçılar Grubu ve Guomintang Gençlik Birliği bütün yüksekokullardaki eylemleri baltalayacaktı.

Bunlarla da yetinmemiş ve şehrin serseri takımından bir sürü insan toplamıştı. Bunlar kışkırtıcılık yapacaklar ve böylece, sonradan, öğrencilerin şehir halkına saldırdıkları, halkla dövüşerek kamu düzenini tehlikeye soktukları ileri sürülecekti.

Onların bugünden gelip bütün planlarını altüst edeceklerini nasıl bilebilirdi ki! Öğrencilerin sloganları şunlardı: Amerikan müdahalesine ve iç savaşa karşı ve hayat şartlarının düzeltilmesi için mücadele. Öğrenci Birliği, şehrin bütün öğrencilerini bu sloganlarla yurtsever direniş hareketinde örgütlemeye başlamıştı. Şö, öğrencilerin taleplerini de daha önceden biliyordu: İç. savaşa son verilmesi ve Komünist Partisi'nin sekiz şartının kabulü; casusluk örgütlerinin dağıtılması ve gerici gençlik çetelerinin yüksekokullardan geri çekilmesi; insan haklarının, söz ve toplantı özgürlüğünün garanti altına alınması; öğrenim giderlerinin devletçe karşılanması ve doçentlerin aylıklarının artırılması. Bundan sonra ne yapmak gerektiği hakkında henüz Çang Çün ile belli bir karara varamamışlardı. Şimdi ise, öğrenciler kitleler halinde buraya akın etmişler, avluya girmişler ve hatta meydanı ve büyük salonu işgal etmişler ve Çang Çün öğrenci temsilcileriyle bizzat görüşmekten başka çıkar yol bulamamıştı. Şö, kendini buraya hapsedilmiş gibi hissetti. Dışarıyla telefon bağlantısı da kuramamıştı. Duvarlar çok kalın olduğundan, yan salondaki görüşmelerden tek kelime anlayamıyordu.

"Yeni bir haber!" diyerek hazır kuvvet amiri içeri girdi. "Her tarafa telefon ettik, sizi nihayet burada bulabildik" diye özür dileyerek, elindeki kalın evrak dosyasını divanın üzerine bıraktı.

"Arka kapıdan mı geldin?"

Evet der gibi başını salladı: "Önemli haberler var. Fabrikadan, çok sayıda silah ve cephane çalınmış. Bunların hepsinin işçiler tarafından götürüldüğünden başka bir şey bilmiyoruz."

"Bu çok ciddi siyasi bir mesele!" diyerek irkildi Şö Peng-fe. Silah üretimi zaten çok yavaş ilerliyordu. Fabrikada durmadan çatışmalar çıkıyordu. Depodan malzemeler kayboluyor, nakliye kayıkları bile soyuluyordu.

Hazır kuvvet amiri, Şö'ye bir tomar kâğıt uzattı.

"Bütün şehrin işçileri grev için çağrıda bulunuyorlar ve..."

Telefonun çalmasıyla konuşması yarıda kesildi.

"Çang burada yok. Kimsiniz? Amerikan Basın Bürosu mu? Ben Şö Peng-fe. Nasıl? Şehir halkına açık bir mektup mu? İşçiler mi yayınlamışlar? Derhal araştıracağım."

"Bay Şube şefi, ben bu mektuplardan bir adet getirdim, buyrun."

Şö kâğıdı aldı, ama şu anda okuyacak durumda değildi. Hazır kuvvet amirine içindekileri kısaca anlatmasını emretti.

"Şehirde genel grev çağırısı yapıyorlar. Hükümetten komünistlerin sekiz şartını kabul etmesini istiyorlar."

"Silahlardan söz etmiyorlar mı?"

"Ediyorlar. Hatta Amerikalı uzmanların geliştirdikleri havan topu ve geri tepmesiz topları bile belirtmişler. Silah ve cephane üretiminin amacının, iç savaşın sürdürülmesi, yeni toplanan askeri birliklerin donatılması ve Seçuan ve Güneybatının, iç savaşın komünizm aleyhtarları bir üssü haline getirilmesi olduğunu söylüyorlar."

"Artık çok ileri gidiyor bunlar! Fabrikadaki gözetimcilere derhal çok sıkı bir araştırma yapmaları emredilsin!" Hırsından kuduracaktı. "Barış görüşmeleriymiş! Bunu duyunca tepem atıyor. Rezalet! Derhal bütün mektuplara el konsun!"

Şö pencereye doğru ilerledi. Tam perdeleri açmak isterken, dışarıdan yine sesler çarptı kulağına:

"Sekiz şartın kabulünü istiyoruz!"

"Çang Çün gelsin ve hesap versin!"

"Çayınız pastanız sizin olsun!"

Şö, perdeyi biraz aralayarak, dışarıdaki kalabalık kitleye bir göz attı. Çang Çün'ün öğrencilere gönderdiği bütün ekmek ve pastalar yerlere atılmıştı.

"Bu isyan etmektir!" Şö Peng-fe perdeyi bırakarak öfkeden mosmor olmuş suratını çevirdi.

"Bırak, bir iki ay daha bağırıp çağırırsınlar. Ondan sonra dünyanın kaç bucak olduğunu görürler."

Cu Çie, kapıdan kafasını uzattıktan sonra içeri girdi.

"Buyrun!" diyerek Şö'ye bir kâğıt uzattı.

"Bu da ne?"

"*Dağ Şehrinde Akşam* gazetesi, işçilerin açık mektubunu tam metin olarak yayımlamış."

Şö hazır kuvvet amirine dönerek: "Bunu yayımlamamalarını bütün gazetelere emretmedin mi?"

"Bütün gazetelere haber verildi, efendim." Hazır kuvvet amiri, Cu Çie'nin elinden gazeteyi aldı.

"Allah kahretsin! Bu daha beter!"

"Neden?"

Cu Çie izah etti: "*Dağ Şehrinde Akşam*, ayrıntılı bir görüşme yayımlamış."

Şö kaşlarını çatarak emretti: "Gazetenin bütün sayıları derhal toplatılsın ve dağıtımı yasaklansın."

Cu Çie zoraki bir gülümsemeyle karşılık verdi: "Hepsi tükenmiş efendim. Biz güç bela bir nüsha elimize geçirebildik."

"*Dağ Şehrinde Akşam* gazetesinin kâğıt hakkını keselim, gazetenin sahibini ve yazı işleri müdürünü gizlice tutuklayalım" diye öneride bulundu hazır kuvvet amiri.

Cu Çie, "Böyle bir hareket şu anda hiç de uygun düşmez sanırım" diye soğuk bir tavırla cevap verdi.

Şö susuyordu. Öğrencilerin seslenişleri yine kulağına çalındı.

Hazır kuvvet amiri ortaya başka bir fikir attı:

"Caddelerdeki güvenlik kuvvetlerinin sayısını artırıp, sık sık baskınlar düzenlese nasıl olur?"

Şö, demin yeniden araladığı perdeyi kapatarak geri döndü. Bütün bu önerilerin hiçbir işe yaramayacağını biliyordu. Fakat hiç olmazsa bir şeyler yapmak gerekiyordu. Elini kolunu bağlayıp oturamazdı ya!

Cu Çie bu fikre karşı çıktı: "Son zamanlarda birçok hükümet makamları Nanking'den Çungking'e taşınıp duruyor. Bu sırada girişilecek yeni baskınlar, birçok yanlışlıklara neden olabilir."

"2. Şube gerekli kişiler için bir çeşit geçiş belgesi düzenleyebilir" diye cevap verdi hazır kuvvet amiri.

Şö Peng-fe kısa bir süre düşündükten sonra karar verdi:

"Adil ve özel kimlik belgeleri çıkaralım. Özel kimlikler mavi renkte ve resimsiz olsun, diğerleri resimli ve beyaz. Sekreterliği hemen bu işle görevlendirin. Mavi kimliklerden mümkün olduğu kadar az sayıda dağıtılsın. Numaralansın ve kimlere verildiği çok sıkı bir şekilde kontrol edilsin."

"Sayın Şube şefi, ben buraya gelmeden önce Miss Mary telefon ederek sizi aradı."

"Ne istiyormuş?"

Cu Çie anlamlı anlamlı gülümseyerek, "Miss Mary bizzat sizinle görüşmek istediğini söyledi" dedi.

Şö başını salladı ve Cu Çie hemen Mary ile bağlantı kurdu.

"Alo Mary. Benim. Gazeteye bir daha uğramamış mı? Peki lojmanda da yok muydu?"

Miss Mary kısaca anlattı: *Seçuan Günlük Gazetesi*'nden Çeng Çing, sadece bugün değil, bir haftadan beri gazetenin lojmanında gözükmemiş. Fakat eşyalarının hâlâ orada olduğunu Mary kendi gözleriyle görmüş.

Şö'yü sadece bu genç gazeteci kız değil, özellikle çevresi ve arkasındaki adamlar ilgilendiriyordu. Belki onun aracılığıyla gizli Partinin bir izine rastlarını diye düşünmüştü. Fu Çi-cao'yu yitirdiğinden beri elinde hiçbir ipucu kalmamıştı. Partiye yaklaşmak gittikçe güçleşiyordu. Bunun için Mary'ye tembihte bulundu: "Genç bir kıızı gözlemek o kadar zor bir iş olmasa gerek. Gözlemeye devam et. Her şeyden önce kimlerle düşüp kalktığını öğren. Evet, hepsi araştırılsın. Günün birinde nasıl olsa yine ortaya çıkacaktır. Belki de ansızın eşyalarını almak için gelir."

Dışardaki gürültü artık dayanılmaz hale gelmişti. Şö, ahizeyi hırsla yerine koyarak perdeyi çekti ve gözlerini aşağı dikti. Sigarasından birkaç derin nefes aldı. Sonra suratında soğuk bir sırıtma belirdi. Ansızın geri döndü ve ağızındaki sigarayı fırlattı.

"Bu artık son olacak! Birkaç gün daha tepinsinler. Sonra hepsini bir defada ele geçireceğim."

Cu Çie, "Hepsini bir defada mı?" diye kekeledi.

"Tabii! Yürüyüş yapmak öğrencilerin hakkı, ateş açmak da benim hakkım!"

Astlarına daha fazla bilgi vermek gereksizdi. Basın toplantısında kendisine verilen kırmızı davetliler listesini Cu Çie'ye uzattı.

"Hemen birkaç adam topla ve Miss Mary'ye basını kontrol altına alma işinde yardımcı ol." Şimdi Çen Çing aracılığıyla Partiyi bulacağına kesinlikle inanıyordu.

Cu Çie'yi gönderdikten sonra aklına bir şey daha geldi.

Bu fikir, toplama kampındaki durumu tahlil ederken aklına düşmüştü. Şimdi hazır kuvvet amirine dönerek emretti:

"Çeng Ke-çang hemen 2. Şube'ye gelsin." Saatine baktı. "Akşam tam saat yedide onunla birlikte özel danışmana gideceğim."

Şö sesini iyice alçaltarak fısıldadı: "Ona özel bir görev vereceğim. Yaptığı her işin tamamen gizli kalması gerek."

*

Öğleden sonraki Öğrenci Birliği toplantısında bazı öğrenci sözcüleri, süresiz boykotu kesip, kararlaştırılan yürüyüşü yapmamayı önerdiler. Çıkan şiddetli tartışmalar üzerine, başkanlık divanı toplantıya aynı akşam devam edilmesine karar verdi. Halen gündemde bulunan iki karar önerisi de akşamki toplantıya ertelendi.

Toplantı bittikten sonra da öğrenciler küçük gruplar halinde tartışmaya devam ediyorlardı. Toplantıya muhabir olarak katılmış bulunan Çeng Yao, eylemlere karşı çıkan temsilcilerden hiç memnun kalmamıştı. Hele Çungking Üniversitesi'nin temsilcilerinin de bunların arasında olması çok kafasını kızdırmıştı.

Çeng Yao oradan hemen ayrılmadı. Öğrenci Birliği Sekreterliği'nden bu akşam oylamaya konacak olan karar önerilerini istedi. Bunlar, bir genel kurul kararı tasarısı ve şehrin bütün orta ve yüksekokul öğrencilerine yapılacak bir çağrıydı. Mücadeleyi daha geniş bir çevrede devam ettirmeye çağıran bu iki kararın kabul edileceğine kesin gözüyle bakıyordu. Bu yüzden, oylamalardan sonra hemen gazeteye verebilmek için, şimdiden bunları yazmaya başladı. Böylece kararlar sabahki ilk baskıda yayımlanmış olacaktı.

Barış görüşmeleri sırasında çalışma şartları biraz düzelmişti. Şimdi insan daha serbest hareket edebiliyordu. Çeng Yao gibi daha birçok genç, bu fırsattan sonuna kadar yararlanıyorlar, oradan oraya

koşup duruyordu. Çeng Yao, Partiye giriş müracaatının kısa bir zaman önce kabul edilmişinden bu yana, daha büyük bir şevkle çalışıyordu. Ağabeyi Çeng Kang'ı örnek alarak gecesini gündüzüne katıyor, fakat ne kadar çalışsa yine az görüyordu. Basın toplantısı bir türlü aklından çıkmıyordu. Orada çok taşkınca davranmış, düşmanın dikkatini üzerine çekmişti. Cao yoldaş, toplantıdan hemen sonra onu bu yüzden sıkı bir şekilde eleştirmişti. Bu maskeli ajan Mary'yi niyahet ekineyi başardıktan sonra da bir daha gazeteye gitmemişti. Buna rağmen gazeteci olarak çeşitli eylemleri izlemeye devam ediyordu. Öğrenci hareketi de yeni boyutlara ulaşmıştı. Bu yüzden son günlerde tamamen bu işle meşguldü. Yalnız, gazeteye verdiği haberleri artık başka imzayla yazıyordu. "Çeng Çing" tamamen kayıplara karışmıştı.

Henüz yazısını bitirmemişti ki, sekreterlikten gelen bir kız kulağına fısıldadı: "Dışarda birisi seni bekliyor."

"Beni mi bekliyor?" Çeng Yao şaşırıldı. Cao yoldaştan başka onun burada olduğunu bilen hiç kimse yoktu. Cao da onunla ilişkisini çok gizli tutuyordu. Kapı aralığından dışarıya baktı. Hemen hemen bir yıldan beri görmediği Çen Sung-lin'di bu! Biraz daha büyümüş ve yanmıştı, fakat gözleri aynı eskisi gibi berrak ve ışıltılıydı. Çen'in divan heyetinden birisiyle konuştuğunu ve ona bir mektup uzattığını gördü. Çen'in buraya bir görevle geldiğini anladı.

Çeng Yao onu tekrar gördüğüne sevinmişti. Onu ihtiyaten küçük odaya sokarak kapıyı kilitledi.

"Benim burada olduğumu nereden biliyorsun?"

"Beni Li gönderdi."

"Nasıl?" Çeng Yao sevinçli bir taşkınlık içine düştü. Şimdi gözüne daha olgun ve daha tecrübeli görünen Çen'e baktı ve sordu: "Şimdi onun kuryesi sen misin?"

Çen cevap vermedi, başını salladı.

"Bütün yıl boyunca nerelerdeydin? Yoksa fabrikada mıydın?"

"Çeng Ke-çang tam bir yıl işçi olarak fabrikaya sızdı, oraya nasıl gidebilirdim ki?" Sonra güldü: "Geçenlerde Hua Ve'ye rastladım. Seni görmemi istedi."

"Sahi mi?"

"Sahi!"

"Çalışmaları ne âlemde?"

"Çok iyi. Haini ve Ve Çi-po'yu kendi eliyle temizlemiş."

Çen, Çeng Yao'nun Hua Ve'yle ilişkisini kuzey Seçuan'da daha yeni öğrenmişti. Ama şimdi Hua Ve'nin ateşli selamlarını ona nasıl söyleyecekti?

"Hua Ve diyor ki... hımm... Neyse, kurtuluştan sonra seni nasıl olsa kuzey Seçuan'a aldırarak. O zaman kendisi söylesin."

Çen genç kızın yüzündeki pembeleşmeyi fark etmedi. Fakat kızın yazdığı kâğıtlar hemen gözüne ilişti. Yazıya şöyle bir göz gezdirdikten sonra, hoşnutsuz bir ifadeyle sordu:

"Bunu kim yazdı?"

Çeng Yao, "Neden?" diye hayretle sordu, "Sen de aynı fikirde değil misin?" Yazının Çen'in hoşuna gitmediğini açıkça fark etmişti. Kâğıtları tekrar kendine doğru çekti.

"Dersleri süresiz boykot! Bütün orta ve yüksekokul öğrencilerini yürüyüşe çağrı! Öğrenci hareketlerini silahlı mücadeleye dönüştürmek!" Başını esfle sallayarak şiddetle itiraz etti: "Bu iş böyle yürümez. Kanlı bir kıyımaya yol açar bu."

Çeng Yao, Çen'in de toplantıdaki bazı kimseler gibi konuşacağına rüyasında duysa inanmazdı. Bunun üzerine kararları savunmaya geçti:

"Ben bu konuda başka türlü düşünüyorum Çen. İlk eylemimiz başarıya ulaştığı bir anda, kararsız öğrencileri de saflarımıza kazanabilmek için daha yüksek mücadele biçimlerine geçmeliyiz. Bütün şehrin orta ve yüksekokul öğrencilerinin sokaklara döküldüğünü düşünebiliyor musun! İşçiler ve şehrin halkı da onları destekleyecek ve Guomintang gericilerinin hâkimiyeti sarsılmaya başlayacak. Şimdi barış görüşmeleri var. Bu yüzden cesaret edip, bize karşı şiddet kullanamazlar."

"Yaralı bir kaplanın daha tehlikeli olduğunu biliyorsun. Bize karşı şiddet kullanmaya niye cesaret edemesin? Bizim de taktiğe ihtiyacımız var. Coşkunluk tek başına yeterli değil. Onlar bütün hareketi bir vuruşta yok edebilirler." Çen'in, Çeng Yao'nun itirazlarına hiç kulak astığı yoktu. "Tevekkeli değil, Li sana boşuna kızmamış. Senin hâlâ gazetecilik yapman ve kendini her yerde göstermen doğru değil."

Genç kız, "İşimi bırakacak mıyım yani?" diye sordu. Yüzü sarı kesilmişti.

"Şehir komitesinin durumu nasıl değerlendirdiğinden haberin var mı?"

Çeng Yao haberi olmadığını söyledi. Cao yoldaşı birkaç günden beri görmemişti.

"Parti şehir komitesinin görüşü şöyle: Geniş kitleleri mücadelemize katmak, onların bilinçlerini yükseltmek ve barış görüşmeleri masalını açığa çıkarmak, doğru ve zorunluymuştu..."

Çen bildiklerini dili döndüğü kadar anlatmaya çalıştı. Gerçi o da hepsini anlamamıştı, ama Partinin kararları onun için bağlayıcıydı. Ve anlatmaya devam etti:

"Şehir komitesi, düşmanın bir sürü karşıdarbeler planladığını haber almış bulunuyor. Öğrenci hareketini ezmek için, geniş çapta tutuklamalar ve kıyım olacak. Bu yüzden en çabuk bir zamanda taktik değiştirilmelidir. Her çeşit aşırıktan ve özellikle örgütün herhangi bir şekilde açığa çıkartulmasından kaçınılacaktır. Görevimiz, örgütü sağlamlaştırmak ve Kurtuluş Ordusu'nu karşılamak için güç toplamaktır."

Kısa bir aradan sonra ekledi:

"Dik kafalı olmamalıyız, Çeng Yao. Sen de biliyorsun ki, benim de bizzat tecrübelerle aklım başıma geldi. Ben durumun bu değerlendirmesini tamamen gerçekçi buluyorum. Bugünlerde her yerde baskınlar oluyor. Bunlar da düşmanın yakında hücumuna geçeceğine işarettir."

Çeng Yao, içinden ona hak vermek zorunda kalmıştı. Aslında kendisi yönünü yitirmiş bulunuyordu. Şimdi doğru yolu tekrar bulduğu için çok memnundu. Çen Sung-lin gerçekten çok değişmişti. Yüz hatlarının hâlâ tam olgunlaşmamış olmasına rağmen, bakışlarında ona Yü Sin-ciang'ı ve hatta ağabeyini hatırlatan bir kendine güven ifadesi okunuyordu. Halbuki Çen ondan sadece birkaç yaş büyüktü. Çeng Yao, toplantıda kararlara muhalefet eden ve aralarında Çungking Üniversitesi temsilcilerinin de bulunduğu birkaç kişinin kendisinden daha olgun olduklarını ancak şimdi kavriyordu.

Şiddetle kapıya vuruldu. Çeng Yao açmaya gitti. Sekreterlikteki öğrenci kız ona bir mektup vererek alçak sesle açıkladı: "Divan heyeti şimdi bir toplantı yapıyor, kararlar yeniden kaleme alınacak."

Genç kız çevresine bir göz attıktan sonra ekledi:

"Bizim toplantı yerimizi aradıklarına dair bir haber aldık. Bu yüzden divan heyeti toplantıyı bu akşam..."

Çen kızın sözünü kesti: "Bu akşamki toplantıya katılmayacak. Bizim buradan derhal gitmemiz gerek."

Konuşurken cebinden bir sigara paketi çıkararak içinden bir sigara çekti.

"Li'den bir mektup. Okur okumaz yok et."

Çeng Yao sigaranın içinde küçük bir kâğıt parçası buldu.

*"Bu akşam saat sekizde, Lin Sen Caddesi, No: 318
Kaygısız Hayat Sigortası."*

XVIII

Sabah güneşi hücreleri ısıtmaya başlamıştı.

Yedinci hücre de bütün kamp gibi sessizdi. Bütün hücre sakinleri derin bir okumaya dalmışlardı. Adi kâğıtlara yazılmış eğitim yazılarını sırayla okuyorlardı. Döşemeyi yazı tahtası yapmışlar, çamurdan yaptıkları tebeşirlerle yazıyorlardı. Döşeme yazılarla dolunca, silip yeni baştan başlıyorlardı. Liu Si-yang, birkaç kez okuduğu yeni yıl mesajını bir kenara bıraktı. Ne büyük bir zafer inancı ve kuvvet saçılıyordu bu makaleden! Halk Kurtuluş Ordusu 1949 yılında bütün Çin'i kurtarmış olacaktı. Gericilerin bulunmadığı bir siyasi danışma konferansı yapılacak ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu ilan edilecekti. Evet, Çin halkı hainlere insaf etmeyecekti! Yeni yıl mesajının sözleri belleğine kazılmıştı: "Büyük ve küçük yılanlar, siyah ve beyaz yılanlar, zehirli ve 'güzel' yılanlar, hepsi kışın yaklaştığını hissediyorlar. Fakat henüz donmuş değiller."

Parti bu yeni yıl mesajını gizlice kampa sokmuştu. Kadınlar yazıyı çoğaltarak bütün hücrelere dağıtmışlardı. Liu, Sun Ming-sia'nın akıcı ve güzel el yazısını tanıdı. Eskiden Kurtarılmış Bölgelerden haberleri yazmak için kendisine yardım ettiği gibi, şimdi de Chiang Çie'nin kamptaki eğitimi örgütlemesine yardım ediyordu. Liu nişanlısını düşünürken mutluydu.

"Bir ara verelim, yemek vakti geldi" dedi birisi.

Ding Çang-fa, az önce yere beceriksizce yazmış olduğu kargacık burgacık birkaç yazıyı silerek, piposuna tütün doldurmaya koyuldu. Puposunu çekerken, bir yandan da kilden yapılmış satranç figürlerini ortaya çıkardı.

"Gel bakalım Liu, bugün senin şahın iflahını keseceğim!"

Dışardaki takırtılar sözünü kesti.

Yü Sin-ciang tam kapıyı açıp yemek almaya giderken, birdenbire geri döndü.

"Bir araba geldi. İki kişi büroya gidiyorlar."

Bu beklenmedik bir durumdu. Son günlerde hiç kimse ne getirilmiş, ne de götürülmüştü. Hele böyle güpegündüz gelmeleri olacak şey değildi.

Yü, dolu yemek karavanasıyla geri döndüğünde kapıda bir gardiyanla karşılaştı.

"Liu Si-yang, eşyalarını topla ve hemen dışarı gel!"

Bu da ne demek oluyordu?

Yü, gardiyanın arkasından seslendi: "Aceleniz ne? Önce yemek yiyeceğiz."

Gardiyan gülümsedi: "Serbest bırakıldıktan sonra daha iştahla yenmez mi dersin?"

Bunu duyduklarında çevreye bir sessizlik çöktü. Liu kısa bir duraklamadan sonra, kesin bir ifadeyle, "Ben burada kahvaltı etmek istiyorum" dedi.

Gardiyan başını sallayarak çekip gitti.

Serbest bırakılacaktı ha! Liu böyle bir şeyi hiç beklememişti. Kalbinin yerinden kopacakmış gibi attığını hissetti. Kapıya doğru giderek kadınlar koğuşuna doğru baktı. Orada tam bir sessizlik hâkimdi. Kendisinden daha hafif bir suçlama altında bulunan Sun Ming-sia'yı götürmüyorlardı. Liu düşündü: Demek beni serbest bırakacaklar? Bunun altında bir bit yeniği olduğu muhakkaktı. Yine sorguya mı çekeceklerdi acaba? Yoksa daha başka bir şey mi planlıyorlardı? Bildiği tek şey vardı, o da buradan gideceğiydi, hemen hemen bir yıldan beri bütün sevinç ve kederleri paylaştığı arkadaşlarından ayrılacaktı. Yine ilk tutuklandığı zamanki gibi yapayalnız kalacak, birliğiyle bağını kaybetmiş bir asker gibi yapayalnız mı hissedecekti kendini? Buranın bir cehennem olduğu bir gerçektir, onun içinse mücadele ettiği ve geliştiği yerdi.

"Seni serbest bırakmaları mümkündür" dedi birisi.

Liu sinirli bir sesle, "Hayır, yalnız gitmeyeceğim" diye bağırdı.

"Sakin ol Liu" dedi Yü Sin-ciang.

Koca Ağabey köşesinde güçlkle doğrularak, alçak sesle seslendi: "Liu yoldaş..."

Sing Çang-fa onun Liu ile konuşmak istediğini anlamış ve kapıda nöbet tutmaya başlamıştı.

"Ne dersin Liu, seni sahiden bırakacaklar mı?"

"Mutlaka sorguya götürüyorlardır."

"Pek de öyleye benzemiyor. Ama bir domuzluk düşündükleri muhakkak. Biliyorsun, Guomintang şimdi barış görüşmeleriyle uğraşiyor."

Liu arkadaşının kemikli ellerini sıkarak söz verdi:

"Ne olursa olsun Partiyi hayal kırıklığına uğratmayacağım."

"Yeni yıl mesajını unutma. 'Güzel' yılanlar da tehlikelidir. Onların da başını ezmek gerekir." Koca Ağabey bir an sustu. "Korkarım, seni bir daha buraya getirmeyecekler."

"Neden?"

"Normal olarak yapmazlar bunu. Seni başka bir yere sürüklemeleri mümkündür. Ne olursa olsun böyle bir şeye karşı hazırlıklı olmalısın."

Koca Ağabey ayrılığın Liu'ya ne kadar zor geldiğini görüyordu. Sözlerine devam etti: "Üzülme, gittiğin yerde de yoldaşlar olacaktır." Sesini daha da alçalttı. "Eğer seni Beyaz Saray'a götürürlerse, Çi Siao-süan yoldaşla ilişki kur. Hemen değil tabii. Orada buradakinden daha dikkatli olmak gerek." Sonra yavaş ve açık bir sesle, bir şiir okumaya başladı:

Hapiste buluşmuştuk seninle

Planı birlikte hazırlamıştık.

Sonra ayrıldık tek söz edemeden

Fakat: Ordumuz şimdi Şenyang önlerinde!

Koca Ağabey, Liu dizeleri iyice ezberleyinceye kadar bekledi. Sonra açıkladı:

"Bu, Çi yoldaşın veda şiiridir. Bunu ben buraya gönderilmeden az önce yazmıştı. O zamanlar, Çengtu'dan Beyaz Saray'a götürülenlerden sadece iki kişi kalmıştı, ben ve Hua adında birisi. Diğerlerini idam ederlerken o da yanlarındaydı. O zamandan beri de kafası pek yerinde değil. O zamanlar kaçmayı planlamıştık, fakat sonradan bunun olanaksız olduğunu gördük. Şiirde sözü edilen 'plan' budur. Eğer bu şiiri aklında tutarsan, Çi sana güvenecektir. Beyaz Saray'a gidersen, Çi'ye bizim 'plan'ı hazırladığımızı söyle. Parti ile ilişkimiz var ve Beyaz Saray'la ilişki kuracağız."

Liu söylenenleri kelimesi kelimesine bellemeye çabalıyordu. Yeni arkadaşının güvenini kazanabilmek için bunlara ihtiyacı olacaktı.

Koca Ağabey, "Sana söylemek istediklerim bu kadar" diye sözünü bitirdi ve Liu'nun elini sıkarak vedalaştı. "Haydi, git artık!" dedi.

Onlar konuşurlarken, diğerleri hiç rahatsız etmemişlerdi. Elllerinde yemek kaplarıyla Liu'yu bekliyorlardı.

"Biraz bir şeyler yemelisin" diye ısrar ettiler.

Liu bu özenin altında yatan kaygıyı seziyordu. Onların hatırını kırmamak için bir şeyler yemeye çalıştı. Yemek kabının dibinde, arkadaşlarının ona fark ettirmeden koyduğu yarım yumurtayı görünce gözleri yaşardı. Partinin gizlice yiyecek gönderdiğini ve bu kıymetli hediyein uzun zamandan beri saklandığını biliyordu.

Yemek kabım yere koyarak, tekrar Koca Ağabey'in yanına yaklaştı. Kalın ceketini sessizce sırtından çıkararak, onun zayıf omuzlarına koydu. Sonra arkadaşlarının bağladığı küçük bohçasını alarak kapıya doğru ilerledi.

Yü Sin-ciang cebine bir dolmakalem koydu.

"Al bunu, Sü'nün hediyesi bana."

Hiçbir şey söylemeden hediye kabul etti ve cebinden aylardan beri kan ve gözyaşları arasında yazdığı *Demir Parmaklıklar Arkasından Şiirler*'i çıkararak Yü'nün eline sıkıştırdı.

Gardiyan gelmişti. Artık veda etmek zorundaydılar. Herkes, bir tek kelime söylemeden sırayla elini sıktı. Hücrelerden birinden bir veda türküsü duyuldu, insana güç ve güven veren o türkü:

*Yerle bir oluncaya kadar
Kalacağız bu cehennemde
Gelecek için, insanlık için!*

Türkünün sözlerini alçak sesle mırıldanarak hücrelerin önünden geçti. Çiang Çie'nin güven dolu gözlerine baktı ve onu gördü. Çiang Çie'nin yanında duruyordu. Gözleri yaşla doluydu, fakat ağlamıyordu. Solgun yüzündeki dudakları bir şeyler söylemek istemiş gibi titriyorlardı. Fakat hiçbir şey söylemediler.

Büyük demir kapı önünde açılınca durakladı, yoldaşlarına döndü ve iki elini havaya kaldırarak son bir kez daha vedalaştı. Hepsi oradaydılar. Her hücrede kafa kafaya vermişler, ona el sallıyorlardı.

*

Liu Si-yang 2. Şube'ye götürüldü. Ona bir bardak çay vererek yalnız bıraktılar. Yavaş yavaş çayı içmeye başladı. Hemen hemen bir yıldan beri çayın tadını unutmamıştı. Ona ne yapmak istediklerini hâlâ bilmiyordu. Fakat bir yıl öncesine göre olaylar karşısında şimdi daha soğukkanlıydı. Kibar ve yabancı stil döşenmiş salona kayıtsızca bir göz attı. Çay fincanından keskin bir yasemin kokusu yükseliyordu.

"Ah demek geldin, üçüncü kardeş!"

Liu çay fincanını bırakarak sesin geldiği yöne baktı. Karşısında ağabeylerinden biri duruyordu. Onu, hatırında kaldığından daha şişman ve daha saçsız buldu. Neredeyse tamyamayacaktı. Onunla birlikte sıksa Başhakim Cu Çie de içeri girmişti.

"Ne kadar zayıflamışsın! Hapishanede hayat kolay olmasa gerek" diye konuşmaya başladı ağabeyi.

"Fark etmez!"

"Seni çok merak ettik." Sesinde akrabaca bir kaygı seziliyordu. "Büyük ağabeyimiz, seni hapisten çıkarınam için beni Şanghay'dan buraya gönderdi. Senin de bildiğin gibi, geçici başkan Li, barış görüşmeleri sırasında siyasi tutukluların serbest bırakılması için birçok defa emir vermişti."

Cu Çie bir kenarda durmuş, söylenenleri başıyla onaylıyordu.

"Beni hapisten çıkarmak için mi geldin?"

"Evet, Şube şefiyle görüştüm. Senin serbest bırakılmanda hiçbir sakınca görmüyor."

"Siyasi tutuklular serbest mi bırakılacaklar dedin? Bu o kadar basit bir iş olmasa gerek." Liu soğuk bir tavırla gülümsedi. "Guomindang'ın bu sözlerinin tek kelimesine bile inanmıyorum. Biz ancak bütün ülke kurtarıldığı gün özgürlüğümüze kavuşacağız."

"Bay Liu, siyasi durum son günlerde çok değişti. Korkarım, sizin yeni gelişmeler hakkında yeterince bilginiz yoktur." Cu Çie yapmacık bir samimiyetle konuşuyordu. Herkese yer gösterdikten sonra devam

etti: "Generalissimo yeni yılda barış önerisini yaptıktan sonra, çok şey değişti. Geçici başkan Li görevine başlar başlamaz, bütün siyasi tutukluların serbest bırakılmalarını emretti. Hükümet, barış görüşmeleri sırasında bütün siyasi tutukluları peşi peşine serbest bırakacak. Tabii Şube Şefi Şö, ağabeyinizin sosyal mevkiini de göz önüne almış bulunuyor. Biz, komünistlerin gerçekçi düşündüklerini ve durumları tahlil etmeye yetenekli olduklarımız biliyoruz. Onun için, siz de eski önyargıları bir yana bırakıp, hükümetin niyetinden kesinlikle şüphe etmemelisiniz. Biz halkın güvenini kazanmaya çalışıyoruz. Bu yüzden serbest bırakılacak ilk komünistler arasına siz de dahilsiniz."

Öne doğru bir adım atarak, elini Liu'ya uzattı.

"Özgürlüğünüze kavuştuğunuz için sizi kutlarım."

Liu oturduğu yerden ayağa fırlayarak, uzatılan eli geri itti.

"Kaç kişi serbest bırakılıyor?"

Cu, mahçup bir tavırla elini ovuşturdu.

"Bunların sayısı henüz hükümet tarafından gözden geçiriliyor. Sizin özel durumunuz var."

"Demek yalnız ben serbest bırakılıyorum? Mağara'da, Beyaz Saray'da ve SACO'nun öbür toplama kaplarındaki diğer tutukluları niçin serbest bırakmıyorsunuz? Guomintang bölgesinde sayısız toplama kamplarındaki bütün devrimciler ne olacak? Çang Süe-liang ve Yang Hu-çeng'in on yıldan fazla bir zamandan beri özgürlükleri gasp edilmiş bulunuyor. Onlar niçin serbest bırakılmıyor? Eğer barış görüşmelerinde samimi iseniz, daha neyi gözden geçirmek istiyorsunuz?"

"Üçüncü kardeş, sakın ol..."

"Sizin 'dürüst barış' dediğiniz şey, koskoca bir yalandan başka bir şey değil. Ben bu bir yıl içinde öyle cinayetler gördüm ki, tatlı sözlerinizin hiçbirisi bunları örtbas edemez. Kaç kişiye, susuz bırakmayla, Amerikan ve Çin işkence yöntemleriyle eziyet ettiniz! Önderlerimizi ve Lung Kuang-hua'mızı katledenler sizler değil misiniz? Size şu kadarını söylüyorum: Bir gün gelecek, halk bütün bu cinayetlerin hesabını soracaktır. Şimdi barış görüşmelerini ağzınıza sakız etmeşsiniz. Bir kişiyi serbest bırakarak halkın gözünü boyamak istiyorsunuz. Fakat bunu başaramayacaksınız!"

"Üçüncü kardeş, biraz kendine gel!"

"Eğer Guomintang'ın bize iftira etmeye ve bütün gerçekleri tersyüz etmeye hakkı varsa, bizim de gerçekleri söyleme hakkımız vardır."

"Bu kadar sinirlenmek zorunda değilsiniz, Bay Liu" diye dışlerinin arasından konuştu Cu Çie, "Hâlâ 2. Şube'de bulunduğunuzu unutmayın. Özgürlüğünüzü düşünseniz daha iyi edersiniz."

"Siz bu pis 'özgürlük'ünüzle benim ağzımı kapatabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Sizin olsun böyle 'özgürlük'! Beni derhal geri götürün!"

"Üçüncü kardeş" diye ağabeyi onu yatıştırmaya çalıştı, "Ailemizde bir komünistin bulunmasının bizi ne zor durumlara soktuğunu ve ne kadar pahalıya mal olduğunu tahmin edemezsin." Cu Çie'nin yanında, verdiği rüşvetlerden söz edemeyeceği için konuyu hemen değiştirdi: "Şube Şefi Şö, senin iyi davranmadığını söyledi. Eğer barış görüşmeleri olmasaydı, çıkmana izin vermeyecekti."

"İyi davranmamış mıyım? Komünistler, gericilere karşı nasıl davranmaları gerektiğini iyi bilirler!"

"Bay Liu" diye sözünü kesti Cu Çie, "Siz hükümetten memnun olmayabilirsiniz. Ama biz sözümüzü tutacak ve sizi serbest bırakacağız. Halkın bize güven göstereceğinden kesinlikle eminim. Ayrıca, yalnız siz değil, yavaş yavaş ötekilerde serbest bırakılacaklardır. Halen bir isim listesi hazırlanıyor."

"Herkes serbest bırakılmadan hiçbir yere gitmiyorum" diye kararını bildirdi Liu.

"Serbest bırakıldığınız için sizi tekrar kutlarım." Cu Çie yılışık yılışık güldü. "Bana zorluk çıkarmak istemezsiniz, sanırım. Ben de Şube şefine rapor vermek zorundayım. Hükümet dairelerinin ne kadar ağır çalıştıklarını hepiniz bilirsiniz. Amerikalı müttefiklerimiz de, bizi bu yüzden sürekli-eleştiriyorlar. Fakat bu kez, siyasi tutukluların serbest bırakılmalarını çabuklaştırmak için elimden geleni yapacağım."

"Öyleyse biz gidelim, Başhakim Bey. Herhalde başka bir formalite gerekmez, değil mi?" diye sordu Liu'nun ağabeyi. En kısa zamanda Şö Peng-fe'yi bizzat ziyaret ederek, teşekkürlerini bildireceğine dair söz verdi. Sonra Liu Si-yang'ın koluna girdi.

"Bırak beni!" Liu Si-yang kendini kurtararak, tekrar yerine oturdu. Cu Çie bakışlarını kaçırdı.

"Ben gitmiyorum."

Cu çaresiz bir tavırla ona baktı. Ağabeyi ise telaşla sordu:

"Ne yapmak istiyorsun?"

"Ya herkesi serbest bırakırsınız ya da gitmiyorum."

"Fakat üçüncü kardeş, Başhakim Bey, hükümetin yavaş çalıştığını daha demin açıklamadı mı? Barış görüşmeleri başarılı bir şekilde sonuçlanınca, Guomintang ve komünistler birlikte çalışmaya başlayacaklar ve bütün siyasi tutuklular serbest bırakılacak. Sen ne kadar erken dışarı çıkarsan bizim üzüntümüzü de o kadar azaltmış olursun."

"Ben yalnız gitmiyorum. Beni geri götürün."

Cu Çie sırtıttı. Sonra ansızın ciddileşti.

"Serbest bırakılıp bırakılmayacağınızı siz değil, hükümet belirler."

Sonra kapıya doğru yürüyerek, bir işaret verdi. Derhal birkaç silahlı muhafız içeri girerek, direnen Liu Si-yang'ı zorla aşağıya indirdiler ve ağabeyinin arabasına soktular.

"Gerçekten de o kadar basit bir iş değilmiş, Başhakim Bey. Özür dilerim."

Liu Si-yang öfkeden kıpkırmızı kesilmişti. Bu "serbest bırakılma"ya öyle kızmıştı ki, arabayla geçtikleri o tantanalı caddeleri gözü bile görmüyordu. Camdan esen rüzgârla biraz kendine gelerek, durumu üzerinde yine sakin kafayla düşünmeye başladı. Yarın sabah bütün gazetelerin bunu şişirerek yazacaklarına emindi: "Komünist Liu Si-yang serbest bırakıldı!" Onun adıyla halkı aldatmak istiyorlardı. Buna engel olmak gerekiyordu. Hiç kimsenin serbest bırakılmadığını, bütün bu tiyatronun kocaman bir sahtekârlıktan ibaret olduğunu herkese söylemeliydi. Ne yapacaktı şimdi? Hemen Partiyi bulup Li Çing-yüan'a bilgi verse, nasıl olurdu? Yoksa daha dikkatli davranması ve yoldaşlarla hemen ilişki kurmaması mı gerekiyordu? Basındaki dostlarını arayıp, bir açıklamayla gerçek durumu ortaya koysa? O anda aklına yeni bir düşünce geldi. Ya onu dışı karşı serbest bırakıp, gizlice gözaltında tutuyorlarsa? O zaman girişeceği her çaba, casuslara Partinin izini göstermeye yarayacaktı.

Araba büyük bir satış mağazasının önünden hızla geçerken, "Dur!" diye seslendi.

"Ben inmek istiyorum."

"Neden?" diye sordu ağabeyi, "İlkönce eve gidelim."

"Bir şeyler satın almak istiyorum." Asıl niyetini ağabeyine söylemedi: Takibi atlatmak için, arabadan inip satış mağazasındaki insan kalabalığı arasında kaybolmak istiyordu.

"Halime baksana, en azından sabun, diş fırçası gibi şeylere ihtiyacım var."

Fakat aynı anda onları izleyen bir cip fark etti. Arabayı ağabeyi de görmüştü:

"İnme! Arkamıza bir araba takmışlar."

"Demek ki, bunların 'dürüstlükleri' bu kadar. Alçaklık bu!"

Ağabeyi susuyordu. Sonra alçak sesle, "Bırak, önce eve gidelim, orada her şeyi derinlemesine konuşabiliriz" dedi.

Araba تنها yollardan geçerek, sonunda Liu ailesinin ağaçlıklar arasındaki konağının önünde durdu.

Liu Si-yang aşağı indi. Arkalarındaki cipin başka bir sokağa saptığını gördü, fakat çevrede avare dolaşan birkaç kişi gözüne çarptı. Önce adamları iyice gözden geçirdikten sonra eve girdi. Hemen kendi odasına gitti. Odası şahane villanın ikinci katındaydı. Çialing Irmağı'na bakıyordu. Evin etrafı, ağaçlar ve bir çiçek bahçesi ile çevrilmişti. Burada her şeyi, çiçeklerin arasındaki yapma kayaları ve altın balıklarıyla dolu havuzu çok iyi tanıyordu. Fakat bütün bunlar ne kadar uzakta kalmışlardı! Bu villada, bütün bu tantananın içinde kendini yabancı hissediyordu. Düşünceleri hâlâ yedinci hücredeki arkadaşlarının yanında.

Ağabeyi ona bir bardak çay hazırladı ve eliyle eşyaları göstererek, "Her şey bıraktığın gibi duruyor. Eşyaların dolabın içinde. Hemen üstünü değiştirebilirsin. Yazı masan, radyo, tabure, hepsi yerli yerinde. Süt gelmiş, hemen ısıtayım."

Yarım litrelik şişenin ağzındaki karton kapağı iterek çıkardı. Sütü küçük bir kaba boşaltarak, elektrik ocağının üstüne koydu.

"Kampta duruın çok mu kötüydü? Çok zayıflamışsın. Fakat evde kendini toplayabilirsin. Çekmede bir kuvvet ilacı var. Sütle birlikte onları iç, birkaç gün sonra da doktora gidersin. Ama ilkönce bir berbere gitmen gerek."

"Ben sıhhatliyim. Berbere gitmem de gereksiz, çünkü hâlâ özgür değilim. Şö Peng-fe seninle ne konuştu?"

Ağabeyi eliyle işaret ederek, "Ah, bırak şimdi bunları!" dedi, "Sen tutuklandığından beri onunla uğraşıyorum. Onu eve davet ettim, hediyeler verdim. Bir türlü gözü doymuyor."

Bunlar Liu'yu fazla ilgilendirmiyordu. Pencereye doğru giderek camları açtı. Yoğun bir bulut tabakası güneşi örtmüştü.

"Ev hapsinde bulunmamı sen mi kabul ettin?"

"Senin güvenliğin için dışarıya birkaç adam koyduracağını söyledi. Şimdilik sokağa çıkman yasak. Sana evde bir şey olduğu takdirde ben sorumluyum. Tabii bunların hiçbirini ben istemedim."

Liu cevap vermedi.

"Siyasetle uğraşman da yasak. Serbest bırakılman için bunu şart olarak ileri sürdü."

"Başka ne söyledi?"

"Başka bir şey söylemedi. Birkaç gün içinde tekrar ona gideceğim. Eğer biraz daha fazla para yedirirsek, belki senin Hong-Kong'a gitmene razı olur. Böylece buradaki bütün dertlerden kurtulursun."

"Ben katiyen Hong-Kong'a gitmem."

"Oradan Kurtarılmış Bölgelere geçebilirsin diye düşündüm."

"Beni sokağa bile salmıyorlar, nerede kaldı ki Hong-Kong'a gönderecekler. İkinci Ağabey, gazeteye benden bir mektup götürür müsün?"

"Olmaz. Şö Peng-fe senin gazetede bir ilan veya açıklama yayımlatmanı yasakladı. Hem ben mektubu götürsem bile, hiçbir gazete bunu yayımlamaz."

Bunun üzerine Liu, yüreğinin sanki cenderede sıkıldığını hissetti. Fakat yine de pes etmek niyetinde değildi. Yazı masasına giderek, orada, yakalandığı akşam yazdığı haber tutanağını buldu. Bu aklına bir fikir getirdi. Yine Kurtarılmış Bölgelerden haberleri dinleyemez miydi? İstasyonun yerini ayarlayarak radyoyu açtı. Fakat boşuna bekliyordu. Her zamanki parazitleri bile duyamadı.

Ağabeyi radyoyu kapattı. "Komünistlerin yayınlarını dinlemek yasak. Şanghay'da, Nanking'de ve her yerde radyoların kısa dalgaları söküldü."

Liu Si-yang o gece hiç uyuymadı. Bu yüzden sabahın erken saatinde kalkarak bahçede dolaşmaya çıktı. Bakışları ırmağın yakınındaki yan kapıya ilişti. Paslanmış kilit kim bilir ne zamandan beri hiç açılmamıştı. Kafasında şimşek gibi bir düşünce çaktı. Eğer bu kapıdan kaçarsa, iki üç dakika içinde ırmağa varır ve üç yüz dört yüz metre yüzdükten sonra kurtulmuş olurdu. Bunun için birkaç gün daha beklemeliydi. Belki o zamana kadar gözetim biraz gevşerdi. Karanlık bir gecede bu işi başarabilirdi. Kaçış planını kurduktan sonra, bahçede daha fazla kalmayı gereksiz gördü. Her taraftan gözetlendiği kuşkusuzdu. Bir süre havuzun başında durarak, altın balıklarının nasıl ilk güneş ışıklarına doğru yüzerek su yüzeyine geldiklerini ve yuvarlak ağızlarını sudan çıkarışlarını seyretti. Saatine baktı. Yedi olmuştu. Gazetelerin gelmiş olması lazımdı.

Az sonra büyük bahçe kapısının yanındaki küçük kapı açıldı. Gelen gazeteci çocuk değil, sütçüydü. Şişeleri süt kasasına yerleştirdikten sonra, Liu'ya kısa bir göz attı ve gitti. Liu bunu ilgisizce seyretti. Bütün bunlar şimdi ona ne kadar yabancı geliyordu!

Arkasından gazeteler geldi. Liu tahminlerinin doğru çıktığını gördü: *Merkez* gazetesinin mahalli haberler sayfasında büyük manşetlerle şu başlık yer alıyordu:

"Hükümetin barış yolunda samimi bir girişimi: Siyasi tutuklular serbest bırakılıyor."

ve altında:

"Komünist Liu Si-yang, serbest bırakılanların ilk grubu arasında."

Dişlerini sıkarak gazeteye bakakaldı. Haberin yanında özel muhabir Mary'nin onunla yaptığı bir röportaj yer alıyordu. Şöyle bir göz gezdirdi. Ev sahibi Liu çok neşeliymiş, hükümete cömert davranışından dolayı teşekkür ederek, onun samimi barış isteğini desteklediğini belirtmiş. Bunları sözde kendi söylemiş olduğu sözler izliyordu: Evinde dinlenmek istediğini ve şimdilik hiçbir siyasi çalışmaya katılmayacağını söylemiş.

Gazeteyi hırsla yere atarak merdivenlerden yukarı çıktı. Ona iftira edeceklerini biliyordu. Fakat daha da alçakça davranmışlardı. İnsanları kandırmak ve Partiyi küçük düşürmek için, bizzat kendi ağzından sözler yazmışlardı.

Büyük bir öfke içinde ağabeyini aradı. Fakat o, sabah erkenden çıkıp gitmişti.

Sonunda biraz yatıştı. Bu yalan ağını yırtmak gerekiyordu. Zindanların duvarları ardında sayısız devrimcinin bulunduğu ve kimşenin onları serbest bırakmayı düşünmediğini herkes öğrenmeliydi. En kısa zamanda buradan kurtulması şarttı. Dışardaki garip gölgeler yine gözünün önüne geldi. Bugün, evet bu gece bu işi başarması gerekiyordu. Bir kere ırmağa kadar varıp, karşı tarafa geçebilseydi! Nöbetçilerin nerede olabileceklerini hesapladı. Bunu mutlaka başarmalıydı. Ev hapsinden kaçmak, toplama kampından kaçmaktan şüphesiz ki daha kolaydı. Ayrıca bu bir yıl içinde çok şey öğrenmişti. Ve nihayet, eğer onu izleyip vururlarsa, böylece kendi kendilerini teşhir etmiş olacaktı. Onların "serbest bırakma" işinde ne kadar "dürüst" davrandıklarını herkes görecekti.

Öğle oldu. Ağabeyi hâlâ dönmemişti, evde yapayalnızdı. Güç toplaması gerekiyordu. Bunun için kendini uyumaya zorladı.

Öğleden sonra kendini çok iyi hissetti. Nispeten yeni olan birkaç gazeteyi okuyabilecek kadar sakinleşmişti. İlk olarak, birkaç özel gazetesinin Kurtarılmış Bölgeler ve Komünist Partisi'nin tutumu hakkında yazdıkları yazılar dikkatini çekti.

"Çin Komünist Partisi, barış görüşmelerine temel olarak sekiz maddelik bir program açıklıyor."

Yazıyı okurken en önemli noktaları iyice kafasına yerleştirmeye çalıştı. Bir sürü düşüncelere daldı. Sonra bir bardak çay doldurarak diğer gazeteleri okumaya koyuldu.

"Savunma Bakanlığı, Pekin'in barışçı yollardan kurtarıldığını açıklıyor."

"Savaşın bir an önce sona ermesi, Pekin şehrinin tarihi ve kültürel yapıtlarının korunabilmesi için, başkomutan savaş emrelerine derhal son verilmesini emretmiştir."

"Zırvalamak dediğin de ancak bu kadar olur" diye güldü, "Sanki başka çareleri kalmış gibi!"

Gözleri başka bir makaleye ilişti:

"Geçici başkan Li, siyasi tutukluların serbest bırakılmasını bir kez daha emretmiş bulunuyor. Hükümet fabrikalarda tekrar işbaşı yapılmasını talep ediyor. Cang Çün, öğrencilerin dört talebini kabul etti."

Yazının tarihine baktı. Oldukça eskiydi. Ansızın ilginç bir başlık gözüne çarptı:

"General Yang Hu-çeng, Ziçiku yakınlarındaki gizli bir hapisanede tutuklu bulunuyor."

Demek Yang Hu-çeng'in akıbeti meydana çıkmıştı. Fakat bu haberi nereden almışlardı? Heyecanla okumaya devam etti:

"Bütün ülke, hükümetin barışa hazır olduğunu kanıtlamak üzere, General Çang Süe-liang ve General Yang Hu-çeng'i serbest bırakmasını istiyor. Alınan haberlere göre, General Yang Hu-çeng Çungking'de tutukludur. Gazetemiz muhabirleri Şehir Meclisi başkanı ve diğer hükümet memurlarından defalarca bilgi istemişlerdir. Kendilerine, eğer Generalin Çungking'de bulunduğu haberi doğru çıkarsa, kaldığı yer tespit olunur olunmaz derhal serbest bırakılacağı bildirilmiştir."

"Güvenilir kaynaklardan öğrenildiğine göre General Yang Hu-çeng Japonya'ya karşı kazanılan zaferden bu yana, Çungking'de Ziçiku semti yakınlarındaki gizli bir hapisanede tutuklu bulunmaktadır. Eğer hükümet izin verirse, gazetemiz muhabiri yerinde araştırma yapmaya hazırdır!"

Nereden elde etmişlerdi bu haberi? Kimdi bu güvenilir kaynaklar? Çeng Çing adı ona hiçbir şey söylemiyordu. Muhtemelen takma addı. Bir süre önce, Mağara'dan dışarıya bazı belgeler ve bir isim listesinin kaçırıldığını hatırladı. Fakat Yang Hu-çeng'in Çungking'de bulunduğunu bilmiyordu. Kampta da kimsenin bundan haberi yoktu. Öyleyse bu iddia nereden çıkıyordu? Düşünmeye başladı. Nedense bu yazının Partinin eseri olduğunu hisseder gibiydi. Parti için aşılmayacak duvar ve tel örgü yoktu. Düşmanın tüm entrikalarını or-

taya çıkarıyor ve bütün dünyanın gözleri önünde teşhir ediyordu. Hiç şüphesiz kendisinin de birkaç gün içinde bu yalan ağını yırtarak, kamuoyuna gerçeği söyleyebilmesi mümkün olacaktı.

Karanlığın çökmesiyle birlikte, rüzgâr da çıkmıştı. Gökyüzünde koca bulut parçaları asılıydı. Az sonra yağmur başladı. Liu Si-yang ateş gibi yanan alnını cama dayadı. Gökyüzü ondan yanaydı. Rüzgâr giderek fırtınaya dönüşüyordu. Simsiyah gece, bu kapandan kaçışını düşmanın gözünden saklamaya uygundu.

*

Geceyarısı olmuştu, Liu hâlâ duraksıyordu. Yağmur daha çok yağmalı, fırtına daha şiddetlenmeliydi. Gün ağarmasına iki üç saat kala en uygun zamandı. O zaman yağmur daha çok hızlanacak, ortalık soğuk ve zifiri karınlık olacaktı. O zaman nöbetçilerin de dikkati dağılmış olurdu. Yatağına uzanarak ışığı söndürdü. Yarıuykuda kol saatinin tiktaklarını işitiyordu. Dışarıda fırtına iyice kudurmaya başlamıştı. Ağır yağmur damlalarının yaprakları dövdüğünü duyuyordu.

Tekrar fosforlu saatine baktığında saat üç olmuştu. Artık zamanıydı. Yavaşça kalktı, ayakkabılarını giydi ve sırtına koyu renkli bir palto geçirdi. Sonra pencerenin önünde durarak düşünmeye başladı.

Fakat aynı anda kapının yavaşça tıklatıldığını işitti. Vuruş tekrarlandı. Acaba ağabeyi mi dönmüştü? Işığı yakarak poltosunu çıkardı. Bu arada bahçe kapısının anahtarının çabucak paltosunun cebinden çıkarıp yanına almayı ihmal etmedi. Ancak ondan sonra kapıyı açtı.

Karşısında yağmurluklu bir yabancı duruyordu. Kasketinden hâlâ sular damlıyordu.

"Sen Liu Si-yang mısın?"

Liu, daha yüzünü iyice seçemedi, o odaya girmiş ve kapıyı arkasından kapatmıştı bile.

"Beni Parti gönderdi." Yabancı sırlıslık olmuş yağmurluğunu çıkararak bir askıya astı. Bakışlarını eşyaların üzerinde dolaştırdı. Sonra kol manşetlerinin arasından sakın bir tavırla küçük bir kâğıt parçası çıkararak Liu'ya uzattı. Liu kâğıdı şüpheye açtı. Kâğıt bomboştı.

Ziyaretçi, "Suya batır" dedikten sonra, bir sigara yaktı.

Liu, güvensiz bir tavırla kâğıdı suya soktu. Partinin böyle bir anda onu arama rizikosunu göze alacağına akli yatmamıştı. Yazılar yavaş yavaş belirmeye başladı:

"Liu yoldaş, seninli ilişki kurmak için Cu yoldaşı gönderiyoruz.

Li Çing-yüan"

Liu kâğıdı sudan çıkararak yırttı.

"Sen Cu yoldaş mısın?"

Ziyaretçi gülümseyerek başını salladı: "Beni Li gönderdi."

Liu hâlâ inanamıyordu. Böyle bir şeyi hiç beklememişti.

"Dışarda ajanlar var."

"Li burasını biliyor. Bana ırmak tarafından gelmemi ve duvardan atlamamı söyledi. Bereket versin, casuslar yağmurdan dolayı ortalıktan çekilmişlerdi."

Bir an sustuktan sonra sert bir ifade ile devam etti:

"Li, senin gazeteye verdiği açıklamadan hiç hoşnut değil. Bir zamanlar komünist olduğunu unuttun mu?"

"Ben görüşlerimi hiçbir zaman değiştirmiş değilim ve komünist olarak da Partiye bir zarar vermedim."

"Şimdi senin kendini komünist diye adlandırmaya hakkın yok!" dedi Cu sert bir tavırla.

Liu Si-yang ayağa fırladı. Heyecandan yüzü kıpkırmızı ke-silmişti.

"Neden?"

"Her yoldaşın tutuklandığı andan itibaren Parti üyesi sayılmadığını sende biliyorsundur sanırım. Şimdi bir de gazetede bu açıklamalar çıktı. Gericilere teşekkür edip onları destekliyorsun. Artık siyasetle uğraşmayacağını söylüyorsun. Bütün bunlar komünist adıyla nasıl bağdaştırılabilir?"

"Ben bu yazılanların hiçbirini söylemedim. Hepsi baştan sona kadar yalan."

"Gerçek gerçektir, kelimelerle değiştirilemez."

Cu şimdi daha sakin konuşmaya başladı: "Li, senin sınıf kökenini, geçmişini ve eski tutumlarını inceledi. Seni serbest

bırakmalarını çok garip buluyor. Gerçi *Merkez* gazetesinin söylentiler ve yalan haberler yaydığı, herkesin bildiği bir şey. Fakat ateş olmayan yerde duman tütmez. Bu yüzden Parti beni durumu incelemem için gönderdi. Eğer bütün bunları gerçekten yapmadıysan, o zaman Parti her türlü imkânı deneyerek, Guomindang'ın entrikalarını kamuoyuna teşhir edecektir."

Liu hiç duraksamadan cevap verdi:

"Onlar sadece benim şahsıma değil, bütün Partiye iftira attılar. Halkı siyasi tutukluların serbest bırakıldığına inandırmak istiyorlar."

"Senin Parti üyeliğinin tekrar yürürlüğe girip girmeyeceğine şimdi karar verilemez. Benim görevim, senin tutukluluk süresince tavrının ne olduğunu incelemek. Bu ve daha başka şeyler, tekrar Parti üyesi olup olmayacağını belirleyecektir. Az bir zaman önce kamptaki tutukluların bir isim listesi elimize geçti. Senin adın da onların arasındaydı, fakat daha fazla bir şey bilmiyoruz."

Partinin kendisine güvensizlik göstermesi Liu'ya çok dokunmuştu. Fakat aynı zamanda ziyaretçiyi de hiç gözünden ayırmıyordu. Şimdi onun isim listesinden söz ettiğini duyunca kalbinin delice çarpmaya başladığını hissetti. Bu son derece gizli meseleden, Partiden başka kimsenin haberi olamayacağına emindi. Ancak bu anda aracıya inanmaya başladı.

"Özellikle senin serbest bırakılman şüphe uyandırıyor." Cu, Liu'daki değişikliğin farkında değildi. "Karşı taraf boyuna barış görüşmelerinden söz edip duruyor. Bununla kitlelerin gözünü boyamak istemesi mümkün. Peki diğerleri niçin serbest bırakılmıyor? Demokrat muhalifler bile içerdeyken, niçin seni, bir 'komünisti' serbest bırakıyorlar? Şimdi Parti adına sana şunu bildiriyorum: Senden tutukluluğun sırasındaki tavrın hakkında dürüst bir rapor istiyoruz. Partiye inceden inceye hesap vermelisin ve ağır hatalar işlemiş olsan bile hiçbir şey gizlememelisin. Her şeyi samimi ve açık bir şekilde anlatmasın ki, Parti durum hakkında objektif bir fikre varabilsin."

"Ben Partiye asla ihanet etmiş değilim." Liu'nun elinde bunu kanıtlayan yeterli delil vardı. Elinden geldiği kadar kendine hâkim olmaya çalışarak, kısaca açıkladı: "... Parti, söylediğim ve yaptığım her şeyi araştırabilir."

"Tabii her şeyi araştırabilir ve araştırılacak da. Toplama kampıyla olan ilişkilerimiz sayesinde, senin hakkında bazı şeyler biliyoruz zaten. Ayrıca samimi olup olmadığını daha başka şekillerde de kanıtlayabilirsin. Ben Partinin temsilcisiyim. Senin yanında güvenlik içinde olup olmadığım da bunu gösterecektir."

Liu bu sözler üzerine irkildi ve içinde bir öfkenin yükselmeye başladığını hissetti. Kendisi bizzat sıkı bir gözetim altında bulunuyordu. Bu durumda onun güvenliğini nasıl garanti edebilirdi?

"Ayrıca Li, benim bugün buradan tekrar dışarı çıkmamın zor olacağı kanısındaydı. Bu yüzden birkaç gün senin yanında kalmam gerek. Ne olacağını göreceğiz. Eğer bana burada, senin yanında bir şey olursa, sorumluluk sana aittir."

Liu canı sıkın bir halde susuyordu.

"Saat dördü geçmiş, şimdilik bu kadar konuştuğumuz yeter."

Cu divana oturmuş çay içiyordu.

"İlkönce, serbest bırakılma olayının nasıl vuku bulduğunu aynen yaz. Eğer gazetede ki haber bir iftira ise, Parti senin raporunu yayımlayacak ve beklenmedik bir anda karşı saldırıya geçecektir."

Liu buna gerçi başından beri niyetlenmişti. Fakat tereddütünü belirtmekten kendini alamadı:

"Kim bilir, belki de hiçbir gazete bunu yayımlamaya cesaret edemez."

"Çungking'de olmazsa, Hong-Kong'da yayımlarız. Ayrıca İleri'de de basabiliriz."

"Ben hemen yazmaya başlıyorum. Sen benim yatağında uyuyabilirsin. Yarın senin için gereken her şeyi hazırlarım."

Liu, Cu'nun kibirli tavrından hiç hoşlanmamıştı. Bu yüzden kendini hiç rahat hissetmiyordu.

"Neden hemen yazmak istiyorsun? Vaktimiz çok." Cu bir sigara yaktı. Islanmış ayakkabılarını çıkardı.

"Heyecanını anlıyorum, Liu. Şimdi de yazabilirsin. Fakat Parti sağlığına da dikkat etmeni istiyor. Hapishanedeki hayat kolay değildi herhalde."

"Ben dayanabildim." Yazı masasının üstündeki lambayı yakarak, kâğıt çıkardı.

Partinin birini göndereceğini hiç tahmin etmemişti. Böyle şartlar altında normal değildi bu. Neyse, şimdi Cu gelmişti. Yalnız Partinin

ona güvensizlik göstermesi gücüne gidiyordu. Diğer yandan, gücenik tavırlar takınınanın da doğru olmayacağını düşündü. Nihayet Partinin, gerçek durumu araştırmak hakkıydı. Kendisine düşen görev de, ona bu işte yardımcı olmaktı.

Sabahleyin raporu bitirmişti. Hepsini tekrar temize çekerek Cu'ya verdi. Tabii, sadece kendi tavrını ortaya koyan ve Guomintang'ın çıkarttığı bütün söylentilerin baştan sona yalan olduğunu kanıtlayan bir açıklama yazmıştı. Bu açıklama her gazetede yayımlanabilirdi. Parti içi meselelere değinmekten özenle kaçınmıştı. Halbuki Cu'nun istediği başkaydı. Buna rağmen şimdi onu övdü:

"Hiç de fena yazmıyorsun."

Liu üzgün bir tavırla gülümsedi. *İleri* için haberleri de böyle yazmıştı. Ama bunu söylemek istemedi. "2. Şube'de olan her şeyi, Cu Çie ile konuşmamı, beni nasıl 'serbest' bıraktıklarını ve ev hapsinde tuttuklarını anlattım. Miss Mary diye birini hiç görmedim ve hiçbir yere de açıklamada bulunmadım" dedi.

"Peki hepsini okuyacağım." Cu raporu yazı masasının üstüne koyarak, samimi bir tavırla Liu'nun sırtına vurdu: "Önce uyuyalım. Diğer şeyleri sonra konuşuruz."

"Ben yorgun değilim."

"Olmaz. Mutlaka uyumalısın."

Aynı anda Liu'nun ağabeyi kapıda belirdi. Yabancı adamı görünce irkildi. Kendini biraz toparladıktan sonra Liu Si-yang'a döndü:

"Hâlâ uyanmadığını sanmıştım. Gel kahvaltı edelim."

"Sen git" diye işaret etti Cu.

Liu kısa bir duraksamadan sonra, ağabeyini izledi.

"İçerdeki kim?"

"Arkadaşım" diye cevap verdi Liu Si-yang.

"Buraya nasıl girdi?"

"Geceleyin duvarın üstünden."

"Hay allah, dışarıda ajanlar cirit atıyor" diye yakınmaya başladı ikinci ağabey, "Beni mahvedeceksin. Eğer bunu bir fark ederlerse halim dumandır."

"Fark etmemeleri için onun güvenliğini sağlamamız gerek."

"Bunu yapamam."

Liu Si-yang ciddi bir tavırla sordu: "Sana dün akşam söylediğimi unuttun mu? Ağabeyimizin, Şanghai'daki ithalat ihracat şirketinden geldiğini Çungking'de bazı ticari işleri olduğunu söylersin, olur biter. Onun için bir misafir odası hazırla."

"Fakat bu sahiden çok tehlikeli."

"Hep halk için bir şeyler yapmayı istemez miydin? Al işte, sana bir fırsat çıktı."

"Öyleyse onu da kahvaltıya çağır." İkinci kardeş istemeye istemeye boyun eğdi.

Kahvaltı sırasında hemen hemen hiç konuşulmadı. Daha sonra Liu, Cu'nun talimatı üzerine, birkaç saat uyumak zorunda kaldı. Öğleden sonra Cu, Liu'nun yazdığı raporu okudu ve Partinin son zamanlardaki çalışmaları hakkında bilgi verdi. En sonunda, Liu'dan kamptaki Parti çalışmaları hakkında ayrıntılı bir rapor yazmasını talep etti. Tutuklu yoldaşlarla ilişkileri daha sıkı bir şekilde düzenlemek ve onlara daha iyi yardım edebilmek için, buna ihtiyaç olduğunu söyledi.

Cu, partinin Liu'dan ne beklediğini inandırıcı bir dille açıkladı. Fakat Liu bu kez bu işe pek o kadar gönüllü bir şekilde yanaşmadı. Gerçi kamptaki Parti çalışmalarının hepsinden haberi yoktu, ama yine de bir hayli şey biliyordu. Örneğin Partinin kamptaki yoldaşlarla düzenli olarak ilişki halinde bulunduğundan ve onlara zaman zaman yazılar ve ilaç gönderdiğinden haberdardı. Ayrıca Sü Yün-feng'in kamptaki rolü ve yoldaşların aralarındaki örgütsel bağlardan da haberi vardı. Fakat bütün bunlar son derece gizliydi. Bunları önüne her gelen yoldaşa nasıl açıklayabilirdi? Partinin bu bilgilere ihtiyacı vardı tabii. Ama bu bir yıl içinde çok şey öğrenmişti. Bu gibi bilgilerin yazılı değil, ancak sözlü olarak verilmesi gerektiğini biliyordu. Böyle bir şeyi de ancak Li Çing-yüan'a şahsen söyleyebilirdi, aracıya yazılı olarak veremezdi. Kaldı ki, Cu da kendisi gibi tehlikedeydi. Diğer yandan, eğer bu isteği reddederse, Parti yine ona güvensizlik duymayacak mıydı? Ama şimdi kendini düşünmemeliydi. Parti çalışmalarının ilkelerine uymak zorundaydı.

"Bir düşüneyim" diye cevap verdi sonunda.

"Peki." Cu anlayışlı bir tavırla gülümsedi. "Partinin yoldaşlara yardım edebilmek için bu bilgilere ihtiyacı olduğunu anlıyorsundur

herhalde. Şangyao kampındaki ayaklanma, yoldaşlarımızın 'dışarıdaki silahlı güçlerimizle bağ kurmalarının ne kadar gerekli olduğunu göstermiş bulunuyor. Bence, Partinin tutuklu yoldaşlarla mevcut bağlarını daha da sağlamlaştırmalıyız. Parti senin durumunu inceledikten sonra, bu görevin sana verileceğini tahmin ediyorum."

Liu'nun konuşmaya niyeti olmadığını görünce, bir sigara daha yakarak içmeye başladı.

"Bu akşam veya yarın, bütün bildiklerini en ince ayrıntılarına kadar yaz. Yoldaşların aralarındaki örgütsel ilişkiler, oradaki çalışma kuralları, çeşitli yoldaşlar hakkında bütün bildiklerin, dışarıyla olan ilişkinin nasıl geliştirileceği ve buna benzer ne biliyorsan, hepsini yazmalısın. Yazılı olunca daha açık olur. Tabii, bu oldukça tehlikeli, ama ben raporunun Partinin eline geçeceğinden eminim. Şimdi ağabeyinin 'ithalat-ihracat şirketinin temsilcisi' olduğuma göre, arabasını da kullanabilir ve serbestçe içeri girip çıkabilirim. Görevini ciddiyetle ve titizlikle yerine getireceğini umuyorum. Ayrıca bu raporun da, senin kamptaki tavrının daha iyi açıklığa kavuşmasına yarayacaktır."

Liu bir süre sustuktan sonra, ağır ağır cevap verdi:

"Benim yazacak bir şeyim yok."

Cu, sakın ve soğuk bir ifadeyle karşılık verdi:

"İyi düşün, hiç kimsenin Partiden bir gizlisi olamaz. Bu Parti ilkesidir."

Ayağa kalktı. Liu'nun yazdığı raporu yazı masasının üstüne fırlatarak, odasına gitti.

Liu Si-yang'ın gözüne bu gece de uyku girmedi. Cu'nun raporu masanın üstüne öyle atışı, "Eğer yazmazsan, Parti üyesi olman artık olanaksız" der gibi bir şeydi. Bu tavır Liu'yu çok üzmüş ve kafasında yeni şüpheler uyandırmıştı. Bir komünist böyle mi davranırdı?

Ortalık ağardığında perişan bir halde bahçeye indi. Temiz hava iyi gelmişti. Ansızın beynine bir düşünce saplandı: Cu kendisini niçin bu kadar sıkıştırıyordu? Niçin şimdi kendi durumunun incelenmesini tamamen bir yana bırakmış, sadece kamptaki Parti içi meselelerle ilgileniyordu? Niçin kendisinin Parti üyeliği, bu raporu yazıp yazmamasına bağlı kılınyordu? Şüphesi giderek belirli bir şekil almaya başladı. Dikkatli olmaya karar verdi. Serinkanlılıkla düşünüp, bu "Parti temsilcisi"nin nereden ortaya çıktığını iyice araştırmalıydı.

Büyük bahçe kapısının yanındaki küçük kapı yavaşça açıldı. Sütçü, her sabahki gibi bugün de süt şişelerini merdivenlerin yanındaki kasaya yerleştirdi. Liu şişelerden birini almak istedi. Sütçü onun niyetini sezmiş olacak ki, ona bir şişe uzattı.

"Senin şişen bu." Bunu söylerken Liu'ya kısaca bir göz attı ve gitti. Bakışlarında Liu'yu kuşkulandıran bir ifade vardı.

Yukarıya çıkınca, Cu'nun odasının önünden sessizce geçerek kendi odasına girdi. Şişeyi eline alıp iyice baktı. Fakat hiçbir özelliğini göremedi. Sütü kaba boşaltırken dikkatle inceledi. Sütün içinde de bir şey yoktu. Gözleri şişenin karton kapağını attığı çöp sepetine kayd. Kapağı hemen oradan aldı. Her zamankinden biraz şişkinceydi. Üst tabakayı kaldırıncaya, altında Li Çing-yüan'ın aşına el yazısıyla yazılmış minicik bir pusula buldu:

"Seni gözlüyorlar. Tehlikedesin. Derhal kaç ve izini kaybet. Partiyi rastgele aramaya kalkma!"

"Partiyi aramaya kalkma" diye kendi kendine tekrarladı. Demek Koca Ağabey'in sözünü ettiği "güzel yılan" buydu! Önceki günkü pusulada da gerçi Li Çing-yüan'ın adı vardı, fakat yazı tuzlu suyla yazılmıştı ve yarıkaranlıkta tam olarak seçememişti. Ama bu pusula gerçektir. Demek evine casus göndermişlerdi.

Kapıyı kilitledi. İlk önce yazdığı açıklamayı yaktı. Derhal kaçınmayı düşündü, fakat ortalık iyice aydınlanmıştı; artık kaçmak olanaksızdı. Tam arka bahçe kapısının anahtarını saklarken kapı vuruldu.

"Kim o?"

"Benim Cu!"

Şimdi ne yapacağını biliyordu. Kendiliğinden bir "durum raporu" yazıp onları yanlış bir ize sürecekti. Akşam, casus hayatından memnun bir halde odasına çekilince, o da bir fırsatını kollayıp kaçacaktı. Bu yüzden şimdi çok sakindi. Kapıya doğru yürüyerek, anahtarı çevirdi.

XIX

Liu Si-yang bu kez tutuklandığında, artık kaçmak yolu kalmamıştı.

SACO'nun sıkı bir şekilde korunan büyük dış kapısını hızla geçtiler. Araba inişli çıkışlı boş arazide kıvrılarak ilerlemeye başladı. Siyah "Caddillac" şimdi ikinci tepeyi tırnanıyordu. Bu yol Liu'ya yabancı değildi. Az sonra Mağaraya varmış olmaları gerekiyordu. Yukardaki dağlardan itibaren arabayla on dakikalık bir yolları vardı. Birazdan takırtılar onu karşılayacak ve yine arkadaşlarının yanına "ev"e gelmiş olacaktı. "Caddillac", küçük bir derenin üstündeki bir köprüyü geçtikten sonra durdu. Liu köprünün sol tarafında siyah bir gölcük gördü. Dik dağların arasında yükselen yalçın bir kayadan aşan sular göle dökülüyordu.

"İn aşağı!" Onu getiren muhafızlar, arabanın etrafını çevirmişler, tehlikeli bir görevi kazasız belasız başarmışlarcasına memnun görünüyorlardı. Bileklerindeki "Made in USA, Pas Tutmaz" kelepçeler, Liu'nun kendi bohçasını almasına engel oluyordu. Burası çok sapa bir yerdi. Üç yanı dağlarla çevriliydi. Daha yukarılarda, bir uçurumun arasında, arkasında sarp kayaların bir duvar gibi yükseldiği kocaman, beyaz bir yapı gözüne çarptı. Binanın çevresindeki çam ağaçları kesilmişti. Dağın yamacında, silahlarının namluları bütün yönleri tehdit eden bir gözcü kulübesi görünüyordu. Kampın arkasındaki diğer gözetleme kuleleri ise, kamufle edilmişler, hemen hemen hiç fark edilmiyorlardı.

Liu, tanımadığı bu yerleri dikkatle gözden geçirdi. Sadece bina değil, çevresindeki kayalar ve hatta ağaç gövdeleri bile beyaza boyanmıştı. Firarileri geceleyin bile derhal seçebilmek için. Binayı çevreleyen duvar Mağaradakinden çok daha yüksekti. Duvarın üstündeki elektrik tellerini belli belirsiz fark etti. Bir gizli toplama kampı olmalıydı burası. Yoksa şu ünlü Beyaz Saray bu muydu?

Nöbetçiler, ateşe hazır silahlarıyla Liu'yu yokuş yukarı çıkarttılar. Bir yıllık tutukluluk yüzünden güçten düştüğünden, uzun ve dik yolu çıkıncaya kadar soluk soluğa kalmıştı. İçinden, burasının Beyaz Saray olmasını diledi. Böylece Çi yoldaşı bulabilirdi.

Nihayet büyük demir kapının önüne varmıştı. Kapının üstünde "İtırdağı Şatosu" yazısı okunuyordu. Toplama kamplarına sık sık böyle şiirsel adlar verilirdi. Şimdi Beyaz Saray'ın kapısı önünde bulunduğunu anlamıştı.

Demir kapı açılmadı. Büro kapısının önünde Amerikan üniformalı birkaç kişi kendisini bekliyorlardı. Alışık hareketlerle üstünü aradıktan sonra, Mağarada olduğu gibi, burada da, adını, yaşını ve diğer kimlik belirtilerini kaydettiler. Yalnız burada tutuklu elbisesinin üzerine haç yerine, mavi bir üçgen dikiliydi. Nöbet defterinin üzerinde büyük harflerle "Sino-American Cooperation Organization" yazılıydı. Bir berber, evde kaldığı sürece de kesmemiş olduğu sakalına dokunmaksızın, saçlarını sıfır numaraya vurdu. Bir yan kapı açıldı ve önünde merdivenler görüldü. Kapı üst ve alt kat arasında, binanın yarı yüksekliğindeki merdivenlere açılıyordu. Nöbetçiler buradan hem yukarıyı, hem de aşağıyı çok iyi kontrol edebiliyorlardı. Ona, daha fazla bakması için zaman bırakmayarak merdivenlerden yukarı ittiler. Üst katta hücreleri çevreleyen genişçe bir koridor uzanıyor ve koridorun her köşesinde nöbetçiler bekliyordu. Liu'yu soldaki köşede küçük ve karanlık bir hücreye ittiler. Arkasından kapı gıcırdayarak kapandı. Ayağına taktıkları ağır prangalardan zorlukla yürüyebiliyordu. Ayrıca bu karanlığa öyle ansızın atılmıştı ki, hiçbir şey seçemiyordu. Ancak gözü alıştıktan sonra orada yalnız olmadığını fark etti.

Hücredeki yabancı, orta boylu, güçlü, kuvvetli bir gençti. Gururlu bir ifadeye sahip köşeli yüzünde yara izleri görünüyordu. Güvensiz bakan gözleri, hücrenin kalabalıklaşmasına hiç de öyle fazla sevinmediğini gösteriyordu.

Birbirlerini karşılıklı süzdüler. Liu Si-yang karşısındakinin gözlerinde dile getirilmeyen soruyu okudu: "Dost mu, düşman mı?"

"Adım Liu Si-yang."

Li Şao-yen

"Benimki de Çeng Kang" diye soğuk bir karşılık verdi diğeri.

Çeng Kang! Mağarada ondan çok söz edilmişti. Ona defalarca işkence edildiğini anlatmışlardı. Fakat nerede olduğunu bilen yoktu. Hatta yaşayıp yaşamadığı bile belli değildi. Ve şimdi ansızın karşısında onu buluyordu! Liu, iyi bir yoldaşın yanına düştüğü için çok sevindi. Yakında onun yardımıyla mutlaka Çi Siao-süan yoldaşı bulabilir ve her şeyi anlatabilirdi. Yeniden tutuklanmasından sonra, anlatmak istediği birçok şey vardı. Birkaç kere konuşmayı denedi. Ama Çeng Kang son derece soğuk davranıyordu. Herhalde böyle ansızın içeri damlayanın kim olduğunu iyice öğrenmeden, yakın ilişki kurmayı sakıncalı ve gereksiz buluyordu. Böylece, bir türlü sohbet olanağı doğmadı. Liu, diğerlerini oldukça inatçı bulmuştu. Hiç konuşmadan, birbirlerini nasıl tanıyıp yakınlık kuracaklardı? Liu olayları Partije bildirebilmek için yanıp tutuşuyordu. "Çeng Kang, sen *İleri*'yi çıkarırken, ben *Sinhua Ajansı*'nın haberlerini dinliyordum, hatırlıyor musun? Ben oyum işte. Biz birbirimizi çoktandır tanıyoruz" deyiverse ne olurdu? Hayır, bunun da pek yararı olmayacaktı. Ona kolay kolay inanmazdı. Anlaşılan, burada insanların birbirlerini yeniden tanımaları gerekiyordu. Ancak ortakyaşam ve mücadele içinde, birbirlerine güven duymayı öğreneceklerdi.

Yavaş yavaş ortalık karardı. Gece olmuştu. Hücre öylesine karanlıktı ki, göz gözü görmüyordu. Yalnız pencereden içeri süzülen ölgün bir ışık, demir parmaklıkların gölgesini, delik deşik döşeme tahtalarına düşürüyordu. Bu gölge parmaklıkların demirden olduğunu düşünmek mümkün değildi. Öylesine belirsiz ve siliktiler ki, sanki hafif bir rüzgârla uçup kaybolacaklardı. Işık nereden geliyordu ki? Ay mı böylesine parlak ışıldıyordu, yoksa gözetleme kulesinin ışıkları mı? Dağlardan boğaza dökülen kaynak suyunun çağıltısı, şimdi gündüze göre daha açık duyuluyordu. Pencereden garip şekilli sarp kayalar fark ediliyor, fakat boğaz görünmüyordu. Liu, çağlayan suyun sesini dinledi, dağlarda delicesine esen rüzgâra kulak verdi, giderek sakinleştiğini hissetti.

Dışardan ayak sesleri duyuldu. Aksi yönlerden gelen iki nöbetçi karşılaşmışlardı. Herhalde birbirlerini tanıyamamış olacaklar ki, parola sordular ve tüfek mekanizmalarının şakırtıları duyuldu. Anlaşmazlık

hallolup bittikten sonra sohbeta başladılar. Fakat ne konuştukları hücreden duyulmuyordu. Sonra ayak sesleri uzaklaştı. Sadece suların çağılması ve rüzgârın uğultusu kaldı.

"Niçin uyumuyorsun?" diye alçak sesle sordu Çeng Kang.

"Uyku tutmuyor."

Çeng Kang kımıldadıkça, ayağındaki zincirler şangırdıyordu. Prangalar buz gibi soğuk ve ağırdu. Liu onu karanlıkta seçemiyordu. Sadece sesini duyuyordu.

"Ne düşünüyorsun?"

"Mağaradaki yoldaşları düşünüyorum."

Çeng Kang artık bir şey demedi. Sessizce yerinde yatıyordu. Liu gözlerini yine karınlığa dikerek yalnız başına oturmaya devam etti. O gece böyle geçti.

Sabahleyin çevre aydınlanmış olmasına rağmen, ortalıkta garip bir sessizlik vardı. Liu gözlerini açarak, tavanın beyazlığına baktı. Burada her şey ölü gibiydi. Ne Mağarada her sabah söyledikleri türküler, ne de eğitim sırasındaki tanıdık mırıltılar vardı. Sadece suyun çağılması. Burada her şey başkaydı. Bunu daha dün hissetmişti, bugün daha açık duyuyordu. Kısa bir süre için hücre kapıları açılınca, koridora çıkıp parmaklıkların yanına yaklaştı. Çevresine bakındı. Bütün bina, üzerinde elektrik yüklü tel örgüler bulunan o yüksek duvarlarla çevriliydi. Tel örgüler arasından karşı dağlar görünüyordu. Duvarlar, içinde başka bir yapı daha bulunan bir avluyu çevreliyorlardı. Ancak biraz daha dikkatli bakınca binanın birkaç katlı olduğunu fark etti. Bir kapının üstünde "Yönetim Bürosu" diye bir tabela asılıydı. Oradan karnlık bir koridor bodruma iniyordu. Birisi avluya birkaç ağaç dikmişti. Ağaçlar bodur ve cılız kalmışlardı. Taşların arasında yeterince besin bulamıyorlardı herhalde. Ama yaşıyorlardı ve yeşil yaprakları vardı. Duvarlara bir sürü gerici şiarlar yazılmıştı: "Ülküde bir olalım", "Marksizmi Üç Halk İlkesiyle yok edelim". Avlu bomboştı.

Ancak epeyce bir zaman sonra avluda kar gibi bembeyaz saçlı garip bir ihtiyar belirdi. İki ifadesiz gözün noktalandığı yüzü, uzun zamandır traş yüzü görmemiş, kır bir sakalla örtülmüştü. Avlunun çevresinde, kurulmuş bir makine gibi koşup duruyordu. Acaba Koca Ağabey'in sözünü ettiği deli bu muydu? Biraz sonra, iskelete dönmüş, yalınayak

birkaç kişi daha avluda gözüktüler. Yavaş ve çekingen adımlarla yürümeye alışmış oldukları belliydi. Gözleri ilgisiz ve donuk bakıyor, tek kelime konuşmadıkları gibi çevrelerini bile seyretmiyorlardı. Sadece içlerinden biri, yeni gelene kayıtsızca bir göz attı. Diğerleri onun farkında bile olmamış gibiydiler. Yalnız, testiyle ağaçları sulayan biraz daha genç birisi, Liu'nun dikkatini çekti. O sanki istemeden, saniyenin onda biri kadar bir zaman daha uzun bakmış gibi geldi Liu'ya. Buranın bu sağuk havası adeta ruhunu doldurmuştu. O, demir parmaklıklar arkasındaki hayata gerçi çoktan alışmıştı. Fakat ister 2. Şube'de, ister Mağarada olsun, daima yoldaşlarının sevgisi ve dayanışmasını hissetmişti. Bir pusula, birkaç cesaret verici söz veya belli belirsiz bir tebessüm... Bütün bunlar ona yalnız olmadığını duyurmuşlar, öldürücü yalnızlığı kovmuşlardı. Ama burada yalnızlık daha ilk dakikadan itibaren korkunçtu. Çeng Kang'ın suskunluğundan da daha dayanılmaz bir şeydi bu. Burada baktığı donuk gözler gülmeyi unutmışlardı. Oysa burası da SACO'nun bir toplama kampıydı. Guomintang burada "ağır suçluları" tecrit ediyordu. Burada zaman, günlerle aylarla değil, yıllarla ölçülüyordu. Bunların çoğu, sekiz yıl, on yıl veya daha fazla bir zamandır bu mezara diri diri gömülmüşlerdi. Belki de özgürlüğün ne ifade ettiğini unutmışlardı, belki de onu özlemiyorlardı bile? Belki burada da bir Parti örgütü vardı? Fakat burada diğer kamplardaki gibi tutuklu bir mücadelenin olabileceğini düşünemiyordu.

Liu, birkaç gün sonra, burada her şeyin ne kadar karışık olduğunu fark etti. Bu kampta pek fazla tutuklu yoktu. Buna karşılık kökenleri çok çeşitliydi. Bitişik hücrede, Huang Yi-şeng adında uzun boylu, güçlü kuvvetli biri kalıyordu. Guomintang'ın Kuzeydoğu Ordusu komutanıydı. Gardiyanlar onu "Bay Huang" diye çağırıyorlar ve özel muamele yapıyorlardı. Hemen hemen hiç konuşmuyordu. Bütün gün parmaklıkların önünde dikiliyor veya bir aşağı bir yukarı volta atıp duruyordu. Koridorun sonuna gelince, topuklarının üzerinde sert bir dönüş yaparak yürüyüşüne yeniden başlıyordu. Bütün gezintisi boyunca şefkatle göğsüne bastırıldığı iki kedisi vardı. Liu Si-yang onunla daha hiç konuşmamıştı, herhalde Çeng Kang da öyle. Yalnız iki gün önce kedilerden küçüğü kaçtığında, pencerenin önünden geçerken, onu görüp görmediklerini sormuştu. Yanında sık sık küçük, çelimsiz

ve kocaman yuvarlak kafalı bir çocuk da görüyordu. Nasıl gelmişti bu çocuk buraya? Üstündeki giysisi lime limeydi. Zeki ve etkili gözlerine bakılırsa, buradaki gardiyanlardan birinin çocuğu olamazdı. Oğlan her gün elinde kitaplarla Huang Yi-şeng'in hücreğine giriyordu. Liu Si-yang'ın zincir şakırtılarından hiç ürktüğü yoktu. Tersine, kapıya gelip parmaklıklara tutunarak ayak parmaklarının ucunda yükselmiş, kocaman, yuvarlak kafasını içeri sokarak, gözüpek bir tavırla sormuştu:

"Mağaradan mı geliyorsun?" Liu irkildi. Bu küçük bunu nereden biliyordu?

"Ne kadar uzun sakalın var! En azından altı ay orada kalmışsın." Çocuk gülerек çenesini sıvazladı.

"Sonra oynamak için tekrar gelirim. Şimdi ders çalışmam gerek. Huang Amca söyledi." Komşu hücreye koşarken tekrar dönerek seslendi. "Çeng Kang benim arkadaşımıdır!" Liu buna bir anlam veremedi.

Bir başka garip adam daha vardı burada. Ellisini geçkin, iki büklüm yalpalayarak yürüyen bir ihtiyar. Huangpu Askeri Akademisi'ni bitirmiş ve Çan Kay-şek'in muhafız kıtasının komutanı olmuştu. Çan Kay-şek onu çok tutmasına rağmen, günün birinde kendisini çekemeyenlerden birisi, onun "moruğun"* hayatına kastettiğini iddia etmişti. Bunun üzerine derhal tutuklanarak, sakat bırakılıncaya kadar dövülmüştü. Şimdi on beş yıldan beri Beyaz Saray'da olup, buranın en eskilerinden sayılıyordu. Belki de günün birinde yine "moruğun" işine yarayabilirdi. Çünkü o da özel muamele görüyordu. Bütün gün parmaklıkların önünde durup gardiyanlarla çene çaldığından, her şeyden haberi vardı. Çeng Kang veya Liu Si-yang'la karşılaştığında çok kunuşkan davranıyordu. Gardiyanlar onun gaipten haber aldığını iddia ediyorlardı. Bizzat kendisi *Mistik Kitabı*'nı ezbere bildiğiyle övünür, her önüne gelene, el falına bakmayı önerirdi. Herhalde son akşamlarda gardiyanlara sevindirici şeyler söylemiş olmalıydı ki, zapt edilmez kahkaları ta Liu'nun hücreğine kadar geliyordu. Üst katta kalanların çoğu kayırılıyor, özel muamele görüyorlardı. Herhalde küçük çocuk da bunlar arasındaydı. Söylediklerine göre, sol tarafta birkaç önemli şahıs kalıyormuş, aralarında Ordu Bürosu'ndan bir tuğgeneral ve bir toplama

* Çan Kay-şek.

kampının komutanı da bulunuyormuş. Birisi, onun siyasi tutukluların kaçmasına yardım ettiği için tutuklandığını anlattı. Fakat Liu, onu şimdiye kadar hiç görmemişti.

General Yang Hu-çeng ve oğlu çatının altındaki bir hücrede kalıyorlardı. Buraya altı ay önce gizlice getirilmişlerdi. O zamandan beri onların aşağıya inmelerine izin verilmiyordu. Sekreteri Sung Çi-yün ve karısı ise yeraltında bir mahzende bulunuyorlardı. Onların da generalle ilişki kurmaları yasaktı.

Sadece aşağıda yüz kadar komünist vardı. Şimdiye kadar iki bini aşkın komünist getirilmişti buraya. Şimdi artık yaşamayanların hepsi, geceleri peşi peşine ya çamlık yamaçlarda ya da asit teknesinde öldürülmüşlerdi. Ölen devrimcilerin çoğunun adları bile bilinmiyordu. Disipline aykırı hareketten tutuklanan bazı Guomintang ajanları da, komünistlerle aynı hücrelerde kalıyorlardı. Teğmen, binbaşı veya diğer rütbelerden Ordu Bürosu mensuplarıydı bunlar. Görevleri, tutukluluk süreleri boyunca komünistleri gözlemek ve bütün olup bitenler hakkında rapor vermektir. Liu Si-yang, kendisini aşağıda yer olmadığından mı, yoksa kasıtlı olarak mı Çeng Kang'ın yanına koyduklarını hâlâ bilmiyordu. Aşağıyla ilişki kurması kesinlikle yasaktı, böylece diğerlerinden tamamen tecrit edilmiş bulunuyordu.

Bir hafta böyle geçti. Liu'nun morali gitgide bozuluyordu. Burada nasıl mücadele edebilir, Partiye nasıl faydalı olabilirdi? Günler tekdüze geçip gidiyordu. Fakat Çeng Kang hiç de kendisi gibi sıkıntılı görünmüyordu. Hemen hemen her gün götürülmesine rağmen, Liu'dan çok daha sakindi.

Ne zaman on dakika için hava almaya çıkartılsalar, Liu büyük bir umutla aşağı hücrelerden çıkan arkadaşları gözlüyor, bir şeyler fark etmeye çalışıyordu. Fakat her seferinde de hayal kırıklığına uğruyordu. Çeng Kang'ın ise hiç oralı olduğu yoktu. Her zaman dalgındı ve ona güvenmiyordu. Çoğu zaman, başladığı bir cümleyi bile bitirmeden yarıda keserdi. Halbuki Çeng Kang'ın bu dalgın görünüşünün altında, devamlı tetikte olduğu seziliyordu. Sanki pusuya yatmış, bir şeyler bekler gibiydi. Onun bu hali Liu Si-yang'la ilgili olmalıydı. Fakat bazen de, onunla en ufak bir ilgisi yokmuş izlenimini uyandırıyor. Bugün onu yine sabahtan götürmüşler ve

hâlâ geri getirmemişlerdi. Liu onun için kaygılanıyordu. Niçin onu bu kadar sık götürüyorlardı? Buna bir türlü cevap bulamıyordu. Nihayet Çeng Kang tekrar sessizce hücreye döndüğünde, çok yorgun bir hali vardı. Onu getiren gardiyan, büyük bir sargı paketini bir köşeye fırlattıktan sonra kapıyı kilitledi. Çeng Kang, sanki sarhoşmuş gibi yalpalayarak yattığı yere doğru ilerledi. Kendini yıkılırcasına yere bıraktı. Bacakları hâlâ döşemenin üzerinde olduğu halde, hemen derin bir uykuya daldı.

Liu onu battaniyenin üzerine yatırdı. Hasta mıydı acaba? Belki de işkence sırasında iç organlarından yaralamışlardı onu? Fakat ateşi yoktu, taze bir yara da gözükmüyordu. Liu ceketini çıkararak, battaniyenin öbür yarısıyla birlikte Çeng Kang'ın üstüne örttü.

"Çeng Kang döndü mü?" Yuvarlak kafalı oğlan ansızın kapıda belirdi. Bir şey söylemeden uyuyana baktı ve sonra ellerini cebine sokarak sessizce uzaklaştı.

Akşam yemeği saatinde Çeng Kang hâlâ uyanmamıştı. Seslenmeleri duymuyor, çok ağır soluk alıp veriyordu. Liu ikide bir onu kontrol ediyor, nabzını yokluyordu. Hafifçe dizkapağına vurdu, fakat bacak hareketsiz kaldı. Sinirleri bile tepki göstermiyordu.

Çeng Kang gecenin geç saatlerinde kımıldanarak uyandı.

"Neyin var, Çeng Kang?" diye sordu Liu karanlıkta.

Çeng Kang bir süre cevap vermedi. Az sonra, "Sen uyu" diye yavaşça karşılık verdi. Herhalde konuşma isteği duymuyordu. Liu tekrar yerine uzandı.

Çeng Kang sessizce yatıyordu. Sert gece rüzgârı aklını biraz başına getirmişti. Artık uyuyamadı. Liu Si-yang'ın huzursuzca bir o yana bir bu yana dönüşünü dinledi ve başından geçenleri hatırlamaya çalıştı. Ne olmuştu bu sabah? Arabayla süratle ormanın içine girdiklerini hatırladı. Bir yıldan beri onu hiç rahat bırakmıyorlar, sorguya çekiyorlar, işkence ediyorlardı. Fakat bugün ilk kez onu Beyaz Saray'dan dışarı çıkarmışlardı. Normal olarak hep büronun arkasındaki hücreye götürürlerdi. Orada elektrik cihazları bulunuyordu. Önünde daha hangi sınavların bulunduğunu düşündü. Ne yaparlarsa yapsınlar, ağzından tek kelime alamayacaklardı.

Onu götüren gardiyan alçak sesle, "Barış görüşmeleri yapılıyor, bu yaralarla dışarı çıkamazsın" demişti.

Sahiden yaralarını mı tedavi edeceklerdi? Buna inanmıyordu. Son zamanlarda onu deneme tahtası gibi kullanmışlardı: Uyumta yöntemini denemişlerdi. Fakat uyutma yöntemi, ancak doktor ve hasta birbirleriyle uyumlu olarak çalışırsa bir sonuç verebiliyordu. Birbirlerine karşı çalıştıklarında hiçbir şey elde etmek mümkün değildi. Çeng Kang karşısındakinin talimatlarına kulak bile vermemişti. Önceki gün ise yalan makinesini getirmişlerdi. Fabrika markası açıkça okunuyordu: General Electric, 1948. Her kim yalan söylerse, kalp kardiyografisinde hemen düzensizlikler kaydediyordu. Fakat o hep gerçeği söylemişti: "Ben komünistim ve devrime asla ihanet etmeyeceğim." Bekledikleri itirafı bununla da elde edememişlerdi. Bugün önünde herhalde daha zor bir mücadele duruyordu, bundan şüphesi yoktu.

"Merak edecek bir şey yok" dedi gardiyan bir kez daha.

"Geçici başkan Li, siyasi tutukluların serbet bırakılmasını emretti. Dışarıda herkes senin serbest bırakılacağını biliyor."

Çeng Kang söylenenlere aldırmadı. İstediklerini yapsınlardı. Korkmuyordu.

Araba, ormanın ortasında, hastaneye benzeyen şatafatlı bir binanın önünde durdu. İçeride her şey pırıl pırıl parlıyordu. Ortalıkta tek bir toz bile gözükmüyordu. Tavanda altın gibi ışıldayan bir avize asılıydı. Geniş merdivenlere ayak seslerini bastıran kalın halılar serilmişti.

Yukarı çıkartıldığında gözüne "Sessiz Olun" yazan İngilizce bir tabela ilişti. Gardiyan kulağına eğilerek fısıldadı: "Burası Çin-Amerikan İşbirliği Örgütü'nün özel bir hastanesidir."

Çeng Kang, bir sürü pencerenin önünden geçirildi. Camlardan, Batı stilinde, kalabalıktan uzak bir yere inşa edilmiş binayı çevreleyen yeşil çam ağaçları görülüyordu. Tek tük kuş cıvıltıları sessizliği daha da açık bir şekilde duyuruyordu. Beyaz bir odaya götürüldü. Odanın ortasında bir ameliyat masası duruyordu. Duvarlarda ilaç ve alet dolapları sıralanmıştı. Öbür tarafta, açık bir kapının yanında bir dezenfeksiyon kazanı parlıyordu. Yeni cins, gölge düşürmeyen bir ameliyat lambası köşede duruyordu. Karşısında bir pencere vardı. Pencereden beyaz duvara, açık yeşil, çiğ bir ışık düşüyordu. Doktor önlüğü giymiş bir adam, yaklaşarak onu baştan aşağı süzdü. Çeng Kang, karşısındakinin fareyi andıran ikiyezli sivri suratına baktı. Adam bir şey söylemek ister gibiydi. Ama sonra gardiyana dönerek alçak sesle sordu:

"Hasta bu mu?"

"Ben hasta değilim. Tedavinize de ihtiyacım yok."

Doktorun ince dudakları bir gülümsemeyle gerildi.

"Bizim temiz ve asil bir mesleğimiz vardır. Siyasetle ilgilenmem ben." Doktorun kibar sesi, Çeng Kang'ın güvenini kazanmaya uğraşıyor gibiydi: "Lütfen ameliyat masasına uzanın, yaralarınızı muayene edeceğim."

Çeng Kang aldırış etmedi.

"Rica ederim, çekinecek hiçbir şey yok!"

Çeng Kang ameliyat masasının üstüne oturdu. Doktor gülümseyerek alışkın ellerle Çeng Kang'ın ceketini geri sıyırdı.

"Yaraların hepsi iltihaplanmış." Gözlerinde acımaya benzer bir şey belirdi. Steteskobu Çeng Kang'ın göğsüne dayayarak kalbini ve ciğerlerini dinledi. Sonra nabzını yokladı. Çeng Kang, briyantimli saçlarından tiksinerik pencereden dışarı baktı. Doktor tansiyonunu ölçtüktan sonra doğruldu.

Çeng Kang doktorun dalkavukça tebessümünü görmezlikten geldi. Göğsündeki yaralara basılan tentürdiyot müthiş yakıyordu, fakat dişlerini sıktı. Göğsündeki yaralar elektrik işkencesinden kalmaydı. Bir kısmı kapanmış, bir kısmı ise durmadan iltihaplanıyor, bir türlü iyileşmiyordu.

"Yaralar oldukça ciddi." Doktorun sesinde kaygı ve acıma seziliyordu. Sanki bütün bu işlerin dışında kalmak istermiş ve burada zorla çalıştırılmış gibi bir hali vardı. "Bunları iyileştirmek epeyce zor olacak. Fakat yeni Amerikan yöntemi ile belki başarabiliriz." Cerahatli yerlere bir toz serpmeye başladı. Çeng Kang, şişenin üstündeki İngilizce bir etikette bunun bir kükürt müstahzarı olduğunu gördü. Yaraların kenarlarına tentürdiyot sürdükten sonra, vazelin ve merhem koydu ve bir yakıyla üstlerini kapattı.

"Birkaç güne kalmaz iyileşir."

Çeng Kang: "Evet o zaman bana yeni yaralar açabilirsiniz" diyerek küçümser bir tavırla cevap verdi ve doğruldu.

Adam, elindeki bir ampulü Çeng Kang'a doğru uzatarak:

"İltihaplara karşı bir Amerikan ilacı: Penisilin" diye ekledi.

Çeng Kang'ın koluna bir kayış bağladıktan sonra, iğneyi damara batırdı. Çeng Kang, omuriliğinden sırtına doğru bir soğukluğun

yayıldığını hissetti. Bu soğukluk duygusu gittikçe artıyordu. Buz gibi bir soğuk ensesinden geçerek beynine doğru yükseliyordu. Beyni donuyor gibiydi. Çevresindeki eşyaların nasıl belirsizleştiğini ve bir sis tabakasına bürünmeye başladığını hissetti. Doktorun açık kapıya dönerek alçak sesle sorduğunu hayal meyal duyabiliyordu: "Doktor, bileşimin dozajı oldukça yüksek, beş santimetreküp yeter herhalde, değil mi?"

İçeriden kuru bir ses, "Yes" diye karşılık verdi.

Çeng Kang, burada asıl sözü geçen yan tarafta saklandığını anladı. Düşünme yeteneğini yavaş yavaş yitiriyordu. Sağ kolundaki kayışın gevşetilip, sol koluna bağlandığını hissetti.

"Say! Bir... iki..." Bu ses Çeng Kang'ı ürküttü. Saymak mı? Bunu sadece narkozda yaparlar diye düşündü. Şimdi durumu kavramıştı: Ona yaptıkları iğne, penisilin değil, uyuşturucu bir maddeydi. Bağırarak, yerinden fırlamak istedi. Fakat vücudu artık onu dinlemez olmuştu. Ne seslenebiliyor, ne de kımlıdayabiliyordu. Vücudundan ayrılmış, bulutların üstünde dolaşıyor gibiydi. Sanki hiçbir organa sahip değildi. Başındaki sarhoşça bir hafiflik duygusundan başka hiçbir şey hissetmiyordu.

"Benimle birlikte say: ...on üç... on dört... on sekiz..." Ses gittikçe uzaklaştı, boşlukta bir yerde asılı kaldı.

Bir ses İngilizce sordu: "Kendinden geçti mi?"

Öteki yine İngilizce cevap verdi: "Yes... tamamen baygın."

"Çeng Kang, Çeng Kang!" İsmi duyar gibi oldu, fakat cevap veremiyordu.

Ona nasıl bir iğne vurduklarını bilmiyordu, ama uyumamak için bütün gücünü toplamaya çalıştı. Düşünme yeteneği yine dalga dalga geri dönmeye başladı. Şimdi kendi varlığını hissetmeye başlamış, ameliyat masasında, casusların önünde yattığını kavramıştı.

Çekilen bir perdenin sesini belli belirsiz işitti ve pencerenin kalın bir perdeyle örtüldüğünü çok açık bir şekilde hissetti.

"Tam sessizlik!" Fare suratlı adam, o sırada içeri sokulan hayalet benzer gölgeleri ikaz etti. Madeni bir cismin hafif bir ses çıkararak, bir kaba düştüğünü duydu; herhalde iğneydi bu. Çeng Kang şimdi düşünme yeteneğini koruyabileceğine emindi. Tehlikeyi sezmiş, vargücüyle buna karşı direniyordu.

"Çeng Kang, Çeng Kang!" Samimi ve sıcak bir ses duydu. Sesi dinlemeye çalıştı, fakat yine kaybolmuştu.

"Çeng Kang! Ben Sü Yün-feng'im." Yine gelmişti işte o ses. Sü yanbaşında oturuyor gibiydi. Ağabeyinden bir mektup getirmişti. Sonra zihninde başka bir hayal belirdi: Birbirlerine veda ediyorlardı... Sü düşmana *İleri*'nin sorumlusunun kendisi olduğunu söylüyordu. Evet, Sü 2. Şube'de onun yanında duruyordu. Omuz omuza vermişlerdi. Dur! Sü tutuklanmıştı. Onunla konuşan Sü olamazdı, bu başka biriydi. Bu hatırlayışla bir darbe yemiş gibi oldu. Tehlike çanları yine çalmaya başladı. Gözlerini zorlukla açınca karşısında casusları gördü.

Bütün bu anıları, bağlantıları ve tepkileri, birkaç saniye içinde yaşamıştı. İğne, sinir sistemine hem uyuşturucu, hem de canlandırıcı etki yaptığı için, bu şartlar altında beyin çok seri tepki gösteriyordu. Eğer uyanıklığını yitirir ve bir an için kendini bırakırsa, bütün sorulara cevap verebilir, her şeyi açıklayabilirdi.

Çeng Kang, doktor gibi giyinmiş zayıf birini daha fark etti. Dazlak kafasının üzerindeki seyrek sarı saçları güçlkle seçebildi. Çukura kaçmış kurşuni gözleri hemen göze çarpıyordu. Yabancı doktor, kıllı eliyle fare suratlıya işaret etti. Sivri çenenin üstündeki ince dudaklar yine kıpırdamaya başladı.

"Ben Sü Yün-feng'im, Çeng Kang. Sü'yüm ben!"

Çeng Kang, sesin tonundan, onların oyunlarının fark edildiğini anlamadıklarını sezdi. Birisi fare suratlıya bir yaprak kâğıt uzattı. "Doktor" konuşurken gözlerini kâğıttan ayırmıyordu. Buradakilerin hepsi casustu. Bu düşünce onu öfkeliendirdi ve soğukluk duygusunun giderek kaybolmasına neden oldu. Daha da uyanmalı ve niyetlerinin ne olduğunu anlamalıydı.

"Ben zaman bulup gelemediğimde, *İleri*'leri nereye götürüyordun, Çeng Kang, hatırlıyor musun hâlâ?"

Çeng Kang cevap verdi: "Sen gelinceye kadar mutlaka beklememi söylemiştin ya!"

"Bir adres biliyor musun? Gizli Partinin adresini?"

"Adres mi? Sen o adresi biliyorsun ya."

"Hayır, bana gizli adresi söyle."

"En gizli adres senin adresin." Son sözleri güçlkle iştiliyordu. Yine hayaller görmeye başlamıştı.

"En önemli adresi biliyor musun? Partiyi mutlaka araman gerekse, nereye gidecektin, hatırlıyor musun?" Karşısında tekrar kurşuni gözleri ve sarı saçları gördü. Bu gözler onu zorluyor, sanki ağzını açıp, içinde bir başkasını konuşturuyorlardı: "Lin Sen Caddesi 318'e gidecektim." Tam bu sözler dilinin ucuna gelmişti ki, ansızın sarsıldı: Bu Parti sırrıydı. Li Çing-yüan'ın nerede bulunabileceğini kimse öğrenmemeliydi. Zihni yeniden açıldı ve cevap verdi:

"Ben sadece *İleri* 'yi basıyorum. Kimseyle ilişki kurmuyorum."

"Mağaranın Partiyle ilişkisi var. Bunu sen mi sağladın?"

Kurşuni gözler yine yaklaştılar. Konuşan başkasıydı, fakat kurşuni gözler daha tehlikeliydi, daha kalleşti.

"İlişki kurmamıza gerek yok. Şimdi serbest bırakılacağımızdan söz ediyorlar." Sesi giderek söndü.

"Çeng Kang, Çeng Kang!" diye seslendi fare suratlı.

Beyaz önlüklü yabancı İngilizce tekrar emir verdi: "Devam et!"

"General Yang Hu-çeng'in Beyaz Saray'da tutuklu olduğu haberi dışarıya nasıl ulaştı?"

"Yang Hu-çeng Beyaz Saray'da mı? Peki ben niçin göremedim?" Sanki o bir çift kurşuni gözle konuşuyormuş gibi geliyordu ona. Aynı zamanda başının ağrıdığını hissetti. Kendini toparlayarak cevap vermeye devam etti. En sonunda sabrı taşı. Beyni artık ona her zaman itaat etmiyordu. Şimdi cevapları daha seyrek gelmeye başlamıştı.

Ajanlar bu oyundan vazgeçmek niyetinde değillerdi. İnatla sormaya devam ediyorlardı. Başının ağrısı daha da şiddetlendi. Az önce onu hissetmemişti, fakat şimdi dalga dalga geliyordu. Konuşmak istemiyordu artık. İğnenin canlandırıcı etkisi azaldıkça, yerini baş ağrısı ve yorgunluğa bırakıyordu. Ötekiler hâlâ sormaya devam ediyorlardı. Nihayet dayanamayıp, "Defolun!" diye bağırdı. Ve artık konuşmadı.

"İyi öyleyse, ben artık gidiyorum Çeng Kang" diyerek ister istemez veda etmek zorunda kaldı diğeri.

"Nasıl, hepsi bu kadar mı?" diye hayal kırıklığı içinde sordu bir ses.

"İğne etkisini yitirdi. Uykuya daldı artık. Bu seferlik söyledikleriyle yetinmek zorundayız."

"Bir iğne daha yap!"

"Eğer bu gerçeği söyletici serumdan fazla yapılırsa, etkisi daha azalır. Siz kendiniz söylemişsiniz, doktor."

"Doğru" dedi öteki İngilizce.

"Şimdiye kadar tek kelime bile adres söylemedi!"

"Kesin artık!" Yabancı, bu ihtiyatsız konuşmayı kuru bir sesle kesti.

Çeng Kang yavaş yavaş kendine gelirken kolunun şiştiğini hissetti. Bütün gücünü harcayarak gözlerini açtığı anda, yabancıya ona iğne yaptığını gördü. Yine mi başlıyorlardı? Ürktü. Fakat iğnelere rağmen bir şey öğrenemeyeceklerdi. Kolunun varlığını yavaş yavaş yine hissetmeye başladı.

"Bu yatıştırıcı iğne, yoksa yine bayılır" dedi fare suratlı. Diğerleri sessizce kapıdan çıkarak kayboldular.

Kafasındaki soğukluk duygusu da yavaş yavaş azalıyordu. Çeng Kang nihayet tamamen kendine geldi ve Amerikalıya soğuk ve küçümser bir bakış fırlattı.

"Penisiline karşı çok hassasmışsınız." Gözleri kalleşçe parıldıyordu fare suratlının. "Bu ender olur. Kalbiniz çok zayıf. Eğer Amerikalı doktorumuz yetişmeseydi, baygınlık halinde kalbiniz kolaylıkla durabilirdi. Tekrar hayata kavuşmanızı doktora borçluyuz."

Çeng Kang öfkesinden neredeyse patlayacaktı. Kendini tutmaya çalışarak, pencereden dışarıdaki çam ağaçlarına baktı. Perde yine açılmıştı. Amerikalı "doktor" suçüstü yakalanmış bir hırsız gibi, ilaç dolaplarına doğru sokulmuş, mahçup bir tavırla oradaki ilaçları karıştırıp duruyordu.

"Baygınlık sırasında insan sık sık hayal görür. Demin böyle bir şey hissettiniz mi?"

"Hiçbir şey hissetmedim!" diye cevap verdi Çeng, Kang. "Aydınlıktan korkan birkaç yaratıktan başka hiçbir şey."

"Kendinizi iyi hissediyor musunuz?" diye İngilizce sordu yabancı. Kurşuni gözler mahçup bir tavırla gülümsüyorlardı. Çeng Kang'ın eline büyük bir paket pamuk, tentürdiyot ve merhem tutuşturdular.

"Doktorumuz sizin kaderinizle çok yakından ilgileniyor" diye teminat verdi fare suratlı, "Tedavi ve ilaçlar parasız. Gerçekten çok hümanist bir insan."

Çeng Kang, onun hakkındaki düşüncesini suratına karşı haykırmayı düşündü. Fakat ne gereği vardı? Kısa bir karşılık vermekle yetindi: "Söyle ona, benim hümanizm anlayışım onunkinden daha başka!"

Liu Si-yang, en sıkı gizli çalışma şartları altında, Çeng Kang'ın yardımcısı olarak ortak mücadeleye katıldı.

Artık neşesine diyecek yoktu. Minicik pusulayı elinde tutarken içinde sanki bir güneş doğmuştu. Şimdi her şey öylesine berrak, öylesine aydınlıktı. Demirin soğukluğunu ve sertliğini hissetmeksizin başını pencerenin parmaklıklarına dayadı. Beyaz Saray'daki gizli mücadeleye ilk kez katılıyordu. Bu yüzden henüz heyecanını dizginleyememişti. O küçük pusula dün ortaya çıkmıştı. Çeng Kang, ayaklarının ağrıdığını bahane ederek, açık hava saatinde hücrede kalmıştı. Prangalar ayak bileklerini öyle yara etmişlerdi ki, artık bin bir güçle hareket edebiliyordu. Gardiyanların sabahleyin getirdikleri ilaç paketini, yine hücreden dışarı fırlatmıştı. Buna rağmen Liu, Çeng Kang'ın bu yüzden dışarı çıkmadığına inanmıyordu. Herhalde, herhangi bir nedenden dolayı yalnız kalmak istiyordu. Liu, Çeng Kang'ın kendisine hâlâ güvenmediğini seziyordu. Bıkın bir halde hücreye, Çeng Kang'ın yanına dönerek kapıyı kapattı. Başını çevirdiğinde, bir yoldaşın berrak ve dost bakışlarıyla karşılaştı. Bunun ne ifade ettiğini biliyordu. Az mı beklemişti bu bakışları!

Çeng Kang sanki bambaşka bir insan oluvermişti. Çehresinden gençlik ve sıcaklık yayılıyordu. Liu'ya gülümseyerek pusulayı uzattı ve alçak sesle açıkladı: "Aşağıdan geliyor."

Liu kalbinin delice çarptığını hissetti. Kurşunkalemle yazılmış pusulayı okudu: "*Yeni gelen sağlamdır.*" Sevinçle sordu: "Çi yoldaştan mı geliyor?"

"Evet, Çi Siao-süan yoldaştan."

"Benim ona bir haber bildirmem gerek."

"Bildirebilirsin. Önce oturup biraz sohbet edelim."

Liu pusulayı küçük küçük yırttıktan sonra yuttu. Her şeyin ölü hissini uyandırdığı bu yerde, yoldaşlara giden yolu nihayet bulmuştu. Bir de Partiye kabul edildiği zaman yaşamıştı bu mutluluk duygusunu.

"Çeng Kang!" diye seslendi birdenbire. "Bizim uzun zamandan beri dost olduğumuzu ve birbirimize mektuplar yazdığımızı biliyor musun?"

"Sen miydin o?" Kucaklaşarak, kalplerinin karşılıklı atışını dinlediler.

*

Çeng Kang, bu andan itibaren artık büyük bir hamaratlıkla yazılarını yazabiliyordu. Önceleri sadece gözetlenmediği anlarda yapabiliyordu bu işi. Şimdi durum değişmişti. Çünkü Liu, gardiyanların üzerlerine gelmemesi için, kapıda durup gözleyebilirdi. Henüz iki gün önce, bileklerine yepyeni Amerikan kelepçeleri takılmış olmasına rağmen şimdi daha iyi çalışabiliyordu. Liu buraya geldiğinden beri ihtiyatlı davranıp, son günlerde yazmayı tamamen bıraktığından, bugün yazacak çok şeyi vardı.

Merdiven başında bir gölge belirdi. Liu dağlara doğru bakarak hafifçe ıslık çalmaya başladı. Az sonra ortaya çıkan toparlak kafa, Liu buraya ilk geldiğinde Çeng Kang'ı soran küçük oğlana aitti. Liu, o zamanlar kendisinin nereden geldiğini hemen bilen bu zeki çocuğa ilgi duymaya başlamıştı.

"Hey, Turpkafa, derse mi geliyorsun?" diye sordu merdivenin başındaki nöbetçi. Liu, böylece küçüğe "Turpkafa" adının takılmış olduğunu öğrendi. Önündeki duvardan bir şey görememiş, verilen cevabı da anlayamamıştı.

"Barış görüşmeleri sizi özgürlüğe kavuşturacak mı, ne dersin Turpkafa?"

"Barış görüşmeleri mi? Bunların hiçbirisi doğru değil. Gazete Yang Amca'nın nerede olduğunu yazıyor. Ama Yang Amca'yı hâlâ serbest bırakmadılar."

"Bekle biraz, çok sürmez, yakında baban dışarı çıkıp yüksek bir memur olur. Sana da Turpkafa demezler artık o zaman."

"Niye ki?"

"O zaman adın Sung Çen-çung, küçük Sung Bey olur."

"Ben küçük bey değilim."

Liu ayak seslerinin yaklaştığını duydu. Turpkafa'nın babası Sung Çi-yün'ün eskiden General Yang Hu-çeng'in sekreteri olduğunu ve *Kuzeybatı Kültür Haberleri* dergisini çıkardığını Çeng Kang'dan öğrenmişti. Guomintang'ın General Yang'ı gizlice tutuklamasından sonra, Sung Çi-yün'ü ve karısını da tutuklamışlardı. Turpkafa o zamanlar toplama kampına geldiğinde henüz emzikteydi. Onları ilkönce Sifeng toplama kampına götürmüşlerdi. Japonlara karşı kazanılan zaferden sonra Beyaz Saray'a getirip, hepsini yeraltında bir hücreye kapamışlardı. Yıllarca süren tutukluluk hayatı Sung Çi-yün'ü öylesine zayıf düşürmüştü ki, oğluna ders bile veremiyordu. Turpkafa altı yaşına gelince, babası onu okula göndermelerini rica etmiş, fakat çocuğun toplama kampının sefaletini dışarıda anlatacağından korkmuşlar ve izin vermemişlerdi. En sonunda Turpkafa'nın her gün yukarı çıkıp General Huang Yi-şeng'den ders almasına izin verilmişti. General Huang, çocuğa okuma yazma öğretmiş ve onu terbiyeli ve dürüst olarak yetiştirmeye çalışmıştı. Turpkafa her gün öğleden önce Çince ve matematik, öğleden sonra ise Rusça ve resim dersleri alıyordu. Dokuz yaşına bastığında, General Huang ona bir boya kutusu hediye etmişti. O günden beri Turpkafa'nın ödev defterleri rengârenk parılıyordu. Çeng Kang, Liu'ya, Sovyetler Birliği'nde bulunmuş olan General Huang'ın çocuğa oldukça iyi Rusça öğrettiğini anlatmıştı. Birisinin kendilerini dinlediğini hissettikleri zaman, hemen Rusça konuşmaya başlıyorlardı. Bu, casusları çileden çıkarıyor, fakat ellerinden bir şey gelmiyordu. Küçüğün mükemmel bir belleği vardı. Sözlüğündeki bütün işaretleri okuyabiliyor, yazabiliyor ve açıklayabiliyordu. Hatta küçük cep sözlüğünü bazen yanına alarak, büyüklerin de bütün eski ve ender kullanılan işaretleri' bilip bilmediklerini araştırırdı.

Kuş cıvıltıları Liu'yu yine pencereye çekti. Ardiç kuşları birbirlerini kovalıyorlardı. Onlar gibi özgür olmak ne güzel bir şeydi...

Arkasında pranga şakırtıları duydu. Çeng Kang, küçük bir kurşunkalemle ince bir kâğıda durmadan yazıyordu. Liu'nun dikkatini dağıtmaması lazımdı. Görevi pencereyi gözetleyip, muhtemel bir teh-

likeyi hemen bildirmektir. O zaman Çeng Kang yazdığı küçük kâğıdı derhal yutacaktı. Şimdi de, eskiden *İleri*'yi yazdığı gibi yine Sung stilinde yazıyordu. Daha *Beyaz Saray'da İleri*'nin ilk sayısını yazdığı zaman, aşağıdakiler yine Sung stilinde yazmasını istemişlerdi. O zamanlar sebebini anlayamamış olmasına rağmen, istenileni yapmıştı. Şimdi de Liu'nun ona getirdiği bir sürü yeni haberleri, örneğin Tienzin ve Pekin'in kurtarıldığını, barış görüşmeleri için Partinin ileri sürdüğü sekiz şartı ve bunun gibi daha bir sürü başka yenilikleri yazıyordu. Liu, ba kadar ağır işkencelerden geçen, sağlığı böylesine harap olmuş bir insanın, hâlâ bu kadar sıkı bir şekilde çalışabilmesine hayret ediyordu.

Liu yazılanları okuduktan sonra bir öneri de bulundu:

"Sadece *İleri* başlığı eksik. Onu da koyarsak gerçek bir Parti gazetesi olacak."

"Olmaz."

"Neden?"

"Aşağıdakiler buna karşı."

"Kim karşı? Çi Siao-süan mı?"

"Ben de ilkönce başlık, numara ve tarih koymuştum, ama yalnızca bir kez. Ondan sonra beni uyardılar. Çok tehlikeli bir şey diye. Bir defa ele geçirirlerse, başlık, numara ve tarihinden hemen bizim çalışmamızı ortaya çıkartırlar."

Liu, burada kararlı, fakat dikkatli çalışan ve kendisinden daha tecrübeli yoldaşlardan oluşan bir kolektifin varlığını hissetti.

Bu sırada Çeng Kang yazdığı küçük kâğıt parçalarını bir ipe bağlamakla uğraşıyordu. İpi yağmur borusundan aşağı salınca, haberler birkaç saniye içinde yoldaşların eline geçmiş olacaktı. İpin öbür ucunu borunun içine o şekilde tutturmuşlardı ki, dışardan kim senin görebilmesi olanaksızdı. Bu gizli haberleşme yolu yıllardır kullanıldığı halde, gardiyanlar tarafından şimdiye kadar hiç keşfedilmemişti. Düşman ne kadar şeytan olursa olsun, tutukluların bu kadar basit bir yolla birbirleriyle gizli ve emin bir şekilde bağlantı kurabileceklerini aklına bile getiremiyordu.

Kahvaltı saati yaklaşıyordu. Liu duvardaki yan kapının açıldığını gördü. İki karavana dolusu bulaşık suyuna benzeyen çorbayı, bugün

her zamanki gibi sempatik aşçı değil, beyaz saçlı bir ihtiyar getiriyordu. Adam biraz sonra pencerenin önünde belirdi. Liu gelene yakından bakınca, birkaç gün önce duvarların önünde garip bir şekilde koşan delinin sakallı yüzünü tanıdı. İhtiyar, Liu'nun hoşuna gitmemiştir. Yemeği de az getiriyordu.

İhtiyar yine gitti. Koridorda gardiyanla Turpkafa görüldü. Oğlanın dersi yeni bitmişti. Kitaplarını bir kenara koyarak parmaklıklara asıldı, fakat boyu yetişmediğinden, duvarların ardındaki dağları seyredebilmek için ayak parmaklarının ucunda yükseldi ve gardiyana dönerek sordu:

"O dağların arkasında ne var?"

"Ziçiku."

"Oraya gitmişim. Fakat ben o dağı sormuyorum, onun arkasında, bulutların altında ne var?"

"Orası Kuzey Çin."

"Babam bizim Kuzeyde oturduğumuzu söylüyor." Turpkafa birdenbire döndü. Dikkatini başka bir şey çekmişti. Bir şeyin arkasından koşarak, Liu'nun yakınına kadar yaklaştı: Heyecanla seslendi:

"Bak, şuna bak!"

Parlak, yeşil kanatlı, küçücük bir kelebek, parmaklıkların arasından uçarak koridora girmişti. Minicik, şeffaf başında, bir genç kızın başörtüsünü andıran incecik bir başlık vardı. Böyle narin ve sessizce vızıldayarak uçarken, küçük kırmızı boncuk gözlerini bile görmek mümkündü. İlkbaharda sık sık demir parmaklıklardan içeri girerek, yıllardır özgürlüklerinden yoksun olan insanlara arkadaşlık ediyorlardı.

Bir ikincisi daha geldi. Az sonra havada daireler çizerek vızıldamaya başladılar.

Turpkafa, "Ah, ne kadar güzel!" diye heyecanla seslenerek birisini tuttu. İkincisini de yakalamak isterken, hayvancık yeşil kanatlarını çırparak uçup gitti. Turpkafa kelebeği örselememek için avtucunun içinde özenle tutuyordu. Liu Si-yang cebinde sakladığı boş bir kibrit kutusunu çıkararak, dışarı fırlattı. Turpkafa kutuyu açarak, kelebeği dikkatle içine yerleştirdi. Tam kapağını kapatmak istiyordu ki, hayvancığın nasıl heyecanla çırpındığını gördü. Onun özgürlüğünü gasp etmişti. Bunun üzerine kutuyu tekrar açarak, alçak sesle, "Uç, haydi uç!" diye fısıldadı.

Sung Kuang-sün

Kelebek, kanatlarını hafifçe çırparak havalandı. Parmaklıkları aşarak az sonra görünmez oldu. Turpkafa ellerini çırparak sesleniyordu: "Şimdi uçakla evine uçuyor." Sonra Liu'ya dönerek kutusunu geri verdi.

"Eğer buradan kurtarılırsak, biz de uçakla eve gideceğiz."

*

Gece zifiri karanlıktı. Demir parmaklıkların arasından ufacık bir yıldız parıltısı bile düşmüyordu içeri. Turpkafa yatağının başucunda kıvrılarak tostoparлак olmuş ve çoktan derin bir uykuya dalmıştı.

Rüyasında bir şosedede yürüyordu. Gardiyan onu, daha önce de bir defa yaptığı gibi şehre beraberinde götürmüştü. Japonya'ya karşı zaferin kazanıldığı yıldaydı. O zaman sebze satın almak için Ziçiku'ya giden gardiyan, onu da yanına almıştı. Şehre varmak için epeyce yol yürümüşlerdi. Turpkafa o zamana kadar hiç şehir görmemişti, sadece ders kitaplarında "şehir" diye bir sözcüğe rastlamıştı. Huang Amca, ona şehrin çok, çok büyük olduğunu söylemişti. Orada birçok insan ve bir sürü sokak varmış. Gerçekten de şehre yaklaştıkça, onun ne kadar büyük olduğunu fark ediyordu. Duvarları ne kadar da yüksekti! Sonra o çifte mazgallı kocaman şehir kapısı! Duvarların üzerinde herkese korku salan elektrikli tel örgüler vardı. Gardiyan, bir geçiş belgesi gösterdikten sonra içeriye girmelerine izin verildi. Buradaki sokaklar da Beyaz Saray'ın koridorları gibi daracıktı. Burada da her taraf casus ve polis doluydu. Tek farkı, üstünde tavan olmayıştıydı. İnsan yukarı bakınca gökyüzünü görebiliyordu. Caddenin iki yanında uzun sıralar halinde uzanan evlerin kapıları demirlerle sağlamlaştırılmıştı. Kapıların ortasında baş sığacak kadar, dört döşe bir delik vardı. Cadeler gezmeye çıkmış insanlarla doluydu. Turpkafa, bunların da göğüslerinde mavi uçgenler olduğunu görerek şaşırdı.

Ansızın, "Geliyorlar, geliyorlar!" diye bağrışmalar duydu. Bir anda sokaktaki bütün insanlar kaybolmuştu. Ev kapılarının üstünde parlak, kocaman kilitler asılıydı. Herkes başını dört köşe delikten çıkarmış, gökyüzüne bakıyordu. Turpkafa da yukarı baktı. Gökyüzü bulutsuzdu. Sadece birkaç akbaba tepesinde dönüp duruyordu. Ansızın aşağı doğru inmeye başladılar ve Turpkafa, o zaman bun-

ların akbaba değil, kanatlı gardiyanlar olduklarını gördü. Ok gibi aşağı indiler. Gölgelerinin ceddeye düştüğünü gördü. Bir tanesi sivri, kıvrık pençeleriyle bir insana saldırdı. Turpkafa tutuklunun gözlerinin nasıl yerinden fırlayıp, sokakta yuvarlandığını gördü. Kocaman gözlerdi bunlar. Sonunda hareketsiz kalarak Turpkafa'ya bakmaya başladılar. Büyük bir korkuya kapılarak, avazı çıktıkça "Anne! Anne!" diye bağırmaya başladı.

Anasının boynuna sarılmış durumda, ter içinde o korkunç rüyadan uyandı. Anası onu okşayarak yatıştırmaya çalıştı. Fakat tekrar uykuya dalması çok uzun zaman aldı.

Hücreye, küçük bir delikten cansız bir ışık düşüyordu. Yeraltı mahzenini dış dünyadan ayıran kalın duvarların arkasında gün ışımıydı. Turpkafa daha yarıuykudayken hücre kapısının açıldığını duydu. Birisi anasıyla konuşuyordu. Sonra tam uyandı. Öyle kötü rüya görmüştü ki, hâlâ başı ağrıyordu. Anasının yat demesine rağmen, doğrularak yatağın içinde oturdu. Yapacak işleri vardı, onun için kalktı. Anasının uzattığı temiz giysilerini giydi.

Turpkafa dokuz yaşında olmasına rağmen çok çelimsizdi. Anası bu elbiseleri ona iki yıl önce dikmişti, fakat hâlâ büyük geliyordu. Turpkafa büyümüyordu artık. Ancak beş, altı yaşında gösteriyordu. Elleri ufacık ve inceydi, ayakları da küçüktü. Sadece başı çok normal gelişmiş, vücuduna göre olağanüstü büyük duruyordu. Herkes kafasını okşuyor ve ona Turpkafa diyordu. Hatta ana ve babası bile onu öyle çağırıyordu. Sadece bir tek kişi onu öyle çağırmıyordu, öğretmeni Huang Yi-şeng. Yalnız o, küçüklüğünden beri onu asıl adıyla, Sung Çen-çung diye çağırıyordu.

Anası, gardiyanın gözü önünde, birkaç parça çamaşır, birkaç ev eşyası ve oğlunun kitaplarından ibaret olan eşyalarını topladı. En ufak bir iplik parçasına varıncaya dek, hatta Turpkafa'nın küçüken giydiği eski şeyleri bile aldı. Bir daha bunları bile bulamayacağını biliyordu. Turpkafa anasından çok şey öğrenmişti. Bir şeyi yırtıldığında oturur, kendisi yamardı. Anasına severek yardım ederdi. Fakat şimdi elini bile kıpırdatmaksızın, anasının yanında öyle duruyordu.

Anasının iyimser ve şimdiden kırışmış yüzüne baktı. Anası başıyla işaret ederek kapıyı açtı: "Haydi git, Huang Amca'na al-lahaismarladık de!" dedi.

Nis Ver.

Turpkafa avcunun içi gibi tanıdığı uzun ve loş koridorda koşmaya başladı. Karanlıkta bile burada yolunu gündüz gibi bulurdu. Kaşla göz arasında koridorun öbür başına varmıştı. Arkasından bir gardiyan seslendi. Fakat o başını bile çevirmeden merdivenlere kadar koştu. Bir hücrenin penceresi önünde durakladı. "Çi Amca, birazdan seni ziyarete geleceğim!" Sonra merdivenlerden çıkarak, Huang Yi-şeng'in hücresine doğru koştu. Her sabah, ancak general kendisine izin verdikten sonra içeri girebilirdi. Fakat şimdi işi aceleydi. Onun için kapıya varar varmaz alçak sesle seslendi:

"Dobro yutro, Huang Amca!"*

İçerdeki her zamanki gibi sakince cevap verdi. Huang Amca, onun bu sabah ders için gelmediğini ve söyleyecek önemli bir şeyi olduğunu şüphesiz ki bilmiyordu.

Ancak epeyce bir zaman sonra tekrar hücreden dışarı çıktı. Huang Amca da onunla beraberdi. "Çen-çung, babana ve Yang Amca'na benden çok selam söyle" dedi.

Turpkafa uysalca başını salladı. Huang Amca'nın ona verdiği kitabı göğsüne bastırarak elini sıkıp vedalaştı. Sonra yanındaki hücreye koştu. Çeng Kang onun geldiğini görerek, küçük dostunu selamladı. Bugün bu kadar temiz ve düzgün giyindiğine göre önemli bir durum olmalıydı.

Oğlan heyecanlı ve esrarlı bir tavırla fısıldadı: "Biz gidiyoruz."

"Ne zaman?"

"Bugün, şimdi."

Çeng Kang bu küçük bahtsız çocuğa sessizce baktı.

"Babam ve Yang Amca, daha önceki günden uçukla Kveyçov'a gittiler." Turpkafa sesini daha da alçalttı: "Annemle ben de bugün gidiyoruz. Yalnız Huang Amca burada kalıyor."

"Gittiğine seviniyor musun?"

"Hayır, hiç sevinmiyorum. Fakat babam Yang Amca'yla beraber gitti. Dün gece çok garip bir rüya gördüm, biliyor musun?"

Rüyasındaki o garip şeyleri hatırlayınca yine korkmaya başladı ve Çeng Kang'a rüyasını en ince ayrıntılarına kadar anlattı.

* Dobro yutro: Rusça, günaydın.

Çeng Kang hiçbir şey söylemeden dinliyordu. Böyle küçük bir çocuğun ruhu nasıl bu kadar karanlık ve korkunç hayaletler dolu olabilir! Ve bugün gidiyordu böyle ansızın. Bunun altında bir şeyler yatıyordu şüphesiz. Çeng Kang bir süre düşündü, fakat bir şey söylemedi. Küçük dostunu ilk gördüğü günü hatırladı. Neredeyse bir yıl olmuştu. Beyaz Saray'a getirildiği ilk gün, çocuk hücre kapısının önüne gelmiş, orada uzun zaman öyle durmuştu. Hiç gitmeye niyeti yok gibiydi. Sonra yuvarlak kafasını içeri sokarak sormuştu:

"Adın ne senin?"

"Çeng Kang. Ya seninki?"

"Ben Turpkafayım."

Çeng Kang gülmekten kendini alamamıştı. Sahiden de tam bir Turpkafaydı. Ama sonra susmuş ve bu kavruk kalmış küçük çocuğu seyretmişti.

"Sana işkence yaptılar mı?"

"Hayır."

"Yalan söylüyorsun?" Cin gibi gözleri Çeng Kang'ın yüzündeki yara izlerini hemen görüvermişti. Hoşnutsuz bir tavırla, "Ellerini göster bakayım!" demişti Çeng Kang'a. Çeng Kang çocuğun ne demek istediğini anlamadan, ellerini uzatmıştı. Turpkafa, şekilsiz parmaklara bakmış ve yüzünde o yaşta bir çocuğun henüz tanımaması gereken yaşlı ve hüzünlü bir ifadeyle sormuştu:

"Peki, hiçbir şey söylemedin mi?"

"Hayır."

"Öyleyse sen iyi bir insansın."

Çocuk, saf kalbinde insanları birbirinden ayırmak için en basit ölçüyü bulmuştu.

Sonra, "Sen komünist misin?" diye sormuştu.

Çeng Kang bir çocukla böyle şeyleri konuşmak istemiyordu. Fakat bu erken olgunlaşmış çocuğa yalan söylemeye de gönlü elvermemiş ve sormuştu:

"Sen ne dersin, öyle miyim?"

Turpkafa, güven dolu bakışlarını Çeng Kang'a dikerek:

"Ben biliyorum" demişti.

"Ne biliyorsun?"

"Senin... fakat söylemeyeceğim." Küçüğün düşündüğünden çok emin bir tavrı vardı.

"Ne zamandan beri burada... kalıyorsun?" Çeng Kang dilinin ucuna kadar geliveren "tutuklusun" sözünü yutmuştu.

"Küçüklüğümden beri." Turpkafa kendinden değil, ünlü komünistlerden söz etmeye başlamıştı: Ben Luo Şi-ven ve Çe Yao-sien' i tanıyorum. Onlar sorumlu komünistlerdir. Luo Amca bana yazı yazmasını öğretti. Benim için bir alfabe de hazırladı. İlk ders şöyleydi: 'Ben iyi bir çocuğum, Çin Komünist Partisi'ni seviyorum.' Çi Amca'yı ve daha bir sürü komünisti de tanıyorum! Öteki kampta, beni her gün kucaklarına alıp benimle oynuyorlardı."

Birbirlerini tanıdıktan sonra, aşağıdaki arkadaşlarla Çeng Kang arasında ilk ilişkiyi kuran Turpkafa olmuştu. Ve şimdi gidiyordu.

"Bak, bu resmi ben yaptım." Turpkafa Çeng Kang'a bir kâğıt uzattı: "Benden sana hatıra olsun."

Suluboya bir resimdi. Kâğıdın üst tarafında, biraz fazla boya yemiş mavi bir gökyüzü vardı, onun altında altın sarısı dağlar ve yeşil bir orman. Dağların arasında yarım bir güneş sıkışmış, bütün yönlere kıpkırmızı ışıklar yolluyordu. Köşeye "Şafak" yazılmıştı. Resim pek ustaca yapılmamıştı, fakat ne kadar parlak renklerle doluydu kâğıt! Her fırça vuruşunda bu aydınlık özgürlüğe duyulan sonsuz bir hasret parıldıyordu!

"Sayfa küçüktü, onun için her şeyi sığdıramadım" diye özür diledi Turpkafa.

Çeng Kang heyecanını belli etmemeye çalışıyordu.

"Burası Çungking mi? Ama sisi bile boyamamışsın. Sana göre sabah değil, hep öğlen" diyerek güldü ve ressamın resmin adını değiştirmek isteyip istemediğini sordu.

"Hiç de değil, baksana güneş daha yeni doğuyor" diye karşılık verdi Turpkafa. "Siste her şey belli belirsiz görünüyor. Onun için sisi boyamıyorum."

"Boyayamazsın da ondan."

Küçük, ciddi bir tavırla, "Boyayabilirim" diye cevap verdi, "Bir dahaki sefere Kveyçov'dan döndüğünde, sırf senin için biraz da sis boyayacağım." Sonra küçücük, sıcak elini uzattı: "Hoşça kal! Artık gitmeliyim."

Çeng Kang, Turpkafa'nın bütün bu zaman içinde, kendisi ve diğerleri için ne ifade ettiğini şimdi çok iyi hissediyordu. Birçok şeyi anımsamak zorunda kaldı. Ama çocuk, ona bu ayrılığın ne kadar dokunduğunu anlamamalıydı. Küçük eli sıkıca tuttu, uzun zaman sessizce öyle kaldılar.

"Ah, az kalsın unutuluyordum, sana bir şey daha söylemem gerek" diyerek ansızın seslendi çocuk, "Çi Amca, çok önemli bir şeyi öğrenmem için görev vermişti bana. Fakat başaramadım." Birdenbire durdu: "Aslında bunu Çi Amca'nın kendisine söylemem gerekirdi. Fakat orası çok kalabalık. Demin gardiyan da peşimdeydi. Şimdi sana söylüyorum, sen Çi Amca'ya bildirirsin."

Çeng Kang başıyla işaret ederek dikkatle dinlemeye başladı:

"Birkaç gün önce buraya çok önemli birisini getirdiler. Onu bizim hücrenin altındaki kapkaranlık bir zindana kapattılar. Penceresi bile yok. Orada hiç kimse yokken, bir kere bütün bodrumu gözden geçirmiştım. Alçacık ve çok dar, insan doğrulamaz bile. Duvarları hep taş ve çok pis kokuyor. Bir sürü sıçan dolaşüyor ve insanı korkutuyorlar."

Çeng Kang böyle bir bodrumun varlığını ilk kez duyuyordu.

"Onu geceyarısı getirdiler. Ben ancak ertesi günün sabahı koridorda kan lekelerini gördüm." Turpkafa alçak sesle ve çok dikkatli konuşuyordu: "Çi Amca, getirilenin tamamen baygın olduğunu söyledi. Çi Amca onunla ilişki kurmaya çalışmamı istemişti. Ama gardiyanlar çok dikkat ediyorlar. Demir kapılarda hava delikleri bile yok, sımsıkı kapalı. Seslendimse de kimse cevap vermedi. Dün akşam, Kveyçov'a gideceğimizi öğrenince, yine seslendim, ama beni duymadı. Daha sesli bağıramazdım. Şimdiye kadar kim olduğunu öğrenemedim, adını bile bilmiyorum." Turpkafa üzgün bir tavırla başını önüne eğdi. "Dün gardiyanın tembelliği üstündeydi. Ona yemeği kendisi götürmeyip, aşçıyla gönderdi. Aşçının dışarıda biraz yeşillik toplayıp, yemekle beraber içeri götürdüğünü gördüm. Ondan rice edip, bir şey ısmarlayacaktım, fakat aşçının ona yeşillik götürdüğü gardiyanın gözünden kaçmadı. Şimdi o garip deliyle yemek gönderiyorlar, ama korkağın teki o. Ben şimdi gitmeliyim. Çi Amca'ya bunu nasıl haber vereyim?.." Çocuk öyle üzülüyordu ki, gözleri yaşlarla dolmuştu.

Çeng Kang hâlâ susuyordu. Bu karanlık ve havasız bodrumdaki kimdi? Bir kerecik olsun gün ışığına çıkabilsin ve temiz hava alabilsin diye seve seve onun yerine geçerd.

"Sen üzülme, onunla nasıl ilişki kuracağımızı biz biliyoruz."

Turpkafa, yaşlı ve inanmaz gözlerle baktı.

"Sahi söylüyorum, Turpkafacık, sen gitsen de birçok insan burada kalıyor. Kveyçov'a gidince, babana selam söyle. Ve eğer Yang Amca'yı görürsen, bizim hep onu düşündüğümüzü bildir ona."

Turpkafa başını salladı. "Babam giderken, bizim bulunduğumuz yer hakkında gazetede çıkan haber, muhakkak Beyaz Saray'dan gitmiştir dedi."

Çeng Kang'a çabucak bir göz attı. Onun söylemek istediği şeyi anladığını fark edince, başka şeyden söz etmeye başladı: "Yang Amca Kveyçov'a gitmeyi hiç istemiyordu. Çok kızmıştı. 'Eğer gazete benim Çungking'de olduğumu yazıyorsa, o zaman burada kalmayı tercih ediyorum. Ölsün de Çungking'de öleyim, daha iyi!' demişti. Babam da, Yang Amca'nın bütün komünistlere, özellikle Çi Amca'ya, ona yaptıkları bütün yardımlar için teşekkür ettiğini söyledi..."

Çeng Kang başka bir şey sormadan, sadece deminki sözlerini tekrarladı: "Yang Amca'na bizden selam söylemeyi unutma."

"Olur, unutmam."

Çeng Kang küçüğe yolluk olarak ne verebileceğini düşündü. Fakat Turpkafa'nın şimdi acelesi vardı.

"Vakit geldi. Daha Çi Amca'ya ve ötekilere de veda etmem gerek. Şimdi artık sahiden gidiyorum."

"Güle güle Turpkafacık." Çeng Kang avcunun içindeki minik eli hâlâ bırakmamıştı. Gülümsemeye çalıştı: "Eğer geri dönersen, bizim için bir resim daha yap."

"Nasıl bir resim?"

"Çin üzerinde şafağı çizmelisin."

*

Sabah olmuştu. Çeng Kang pencere önünde duruyor ve sevgili Turpkafacığını düşünüyordu. Şimdi neredeydi acaba? Kveyçov kampına mı, yoksa başka bir yere mi götürmüşlerdi? Bir daha buraya geri dönmeyeceklerine şüphe yoktu.

Liu Si-yang elini omzuna koydu.

"Bu kadar çok üzülme."

Liu Si-yang Turpkafa ile pek sık konuşmamıştı. Ama küçüğü o da sevmişti.

"Bir gün gelecek, hesap sorulacak. Sadece Turpkafacığın değil, bütün yoldaşların hesabı sorulacak. Hiçbir şeyi unutmayacağız. Öyle görülüyor ki, bunlar yine yeni bir şeyler kuruyorlar."

Turpkafa'yla vedalaşması Çeng Kang'ın aklına başka bir düşünce getirmişti.

"Sen General Yang Hu-çeng'in burada tutuklu olduğunu gazetelerin yazdığını söylememiş miydin? Bundan korkmuş olmalılar ki, şimdi onu daha gizli bir yere götürdüler."

"Artık sonları geldiğinden şimdi her namussuzluk beklenir onlardan."

Çeng Kang başıyla doğruladı.

Liu, "Bir şey hiç kafamdan çıkmıyor" diye sürdürdü, "Onlar planlarından şüphesiz ki vazgeçmiş değiller. Şu gerçeği söyleten serumu bana yapsalar, bilmiyorum ama Çeng Kang, pek emin değilim kendimden..."

"Korkma Liu. Bu iğne bizden hiç kimseyi etkilemez" diye teminat verdi Çeng Kang. "Birincisi, etkisi çok kısa sürüyor, fakat her şeyden önce tecrübeli bir devrimci, kendine hâkimiyetini o kadar kolay yitirmez. Ayrıca sorular ne kadar tehlikeli olursa, insan o kadar daha uyanık tepki gösteriyor."

"Yine de, nedereyse ağlarına düşecektim."

"Ama senden istediklerini öğrenemediler."

"Bunu da beni tam zaminında uyaran Partiye borçluyum."

Çeng Kang fazla ayakta kalmıştı. Ayak bileklerindeki zincirler, kemiklerine kadar yediğinden, ayakları ağrıyordu. Prangaları eline alarak köşeye oturdu.

"Senden Parti içi meseleleri öğrenmek istemeleriyle, bana o iğneyi vurmaları arasında bir bağlantı görüyor musun?"

"Bağlantı mı? Elbette. Dışarıda olsun, hapisanede olsun, her yola başvurarak Partiye yaklaşmaya çalışıyorlar. Bu yüzden sana da aynı bana sordukları soruları sordular."

"Ve aynı yenilgiye uğradılar." Çeng Kang güldü: "Sen buraya geldiğinde, bana bir casus gönderdiler diye düşünmüştüm. Şimdi bunu da yapıyorlar."

Bir gardiyan gelerek kapıyı açtı. Liu, Çeng Kang'a işaret ederek: "Gel bak, dışarısı günlük güneşlik" dedi.

Hafif bir rüzgâr yaban çiçeklerinin kokusunu ta içeriye kadar getiriyor, sanki ilkbaharın buraya da geldiğini tutuklulara müjdeliyordu. Çeng Kang ve Liu Si-yang her zamanki gibi parmaklıkların yanında durarak uzaklardaki beyaz bulutları seyrettiler.

Liu, hücrelere yemek taşıyan beyaz saçlı ihtiyarı gördü.

Gözleri ile onu işaret ederek, "Bu kim?" diye sordu.

"Adı Hua Zi-liang. On yıldan fazladır buradaymış. Artık akli başında değil."

"Bu adı daha önce de duymuştum. Nasıl bir adam bu?"

Çeng Kang, "Sadece korkağın biri" diye açıkladı. "Kuzey Seçuanlıymış. Tutuklandıktan sonra birkaç yıl Çengtu'da kalmış. Sonra Lua Şi-ven ve Çe Yao-sien'le Sifeng'e, daha sonra da buraya getirmişler. Bu iki yoldaşımız kurşuna dizildiğinde, onu da bağlayarak birlikte götürmüşler. Orada öyle bir şok geçirmiş ki, aylarca tek kelime bile konuşamamış."

"Ödlek!" dedi Liu.

"Öyle sanıyorum ki, o zamanlar kızıl üs bölgesinde yanlışlıkla tutuklanmış olacak." Çeng Kang başka bir yere bakıyordu.

"Peki, niye serbest bırakıyorlar?"

"Buraya giren bir daha çıkamaz. O dört öğrenciden haberin var mı bilmiyorum. 1941'de bir toplama kampının civarında yollarını kaybetmişler ve derhal tutuklanmışlar. Sonra sorguya çekilmişler ve işkence edilmişler. Hâlâ buradalar." Çeng Kang başıyla soluk benizli gençleri gösterdi.

"Her gün ağaçları sulayan kim?"

"Hu Hao, o öğrencilerden biri."

Liu alçak sesle sordu: "Ya, Çi yoldaş hangisi? Onun da güneşe çıkması lazım değil mi?"

"Dur biraz... İşte orada, güneşte, merdivenlerin üstüne oturan. Uzun zamandan beri hastaydı. Şimdi biraz iyileşti herhalde. Fakat daha da zayıfladı."

Demek yaşlı mücadele yoldaşları buydu. Lime lime elbiselerinin içinde bir deri bir kemik kalmış, dermansız bir halde güneşte oturuyordu. Hemen hemen iskelete dönmüştü. Soluk yüzündeki donuk gözleri çukura kaçmıştı. Sadece soluyan, hareketsiz bir heykel gibi öylece oturuyordu. Li üzüntüyle onu seyretti.

"Çi'nin sol yanında oturan Yeni Dördüncü Ordudanmış. General Ye Ding'le birlikte tutuklanmış. Uzun Yürüyüşe katıldığını söylüyorlar. Onu herkes Yüan diye çağırıyor, asıl adını bilen yok. Daha önce Kiangsi'de bir toplama kampındaymış. Şimdiye kadar onun geçekte kim olduğunu hiç kimse öğrenemedi."

Yüan da çok zayıflamıştı, ama Çi kadar değil. Çeng Kang, Liu'ya diğer yoldaşları gösterirken, devrimcilerle aynı hücrelere kapatılan casusları da işaret etti.

Şimdi uzaklardan bir motor gürültüsü geliyordu. Fakat araba sesine hiç benzemiyordu. Biraz dikkatli bakınca, çok aşağılarda, yilankavi bir yoldan sepetli bir motosikletin geldiğini gördüler. Sonra duvardan görünmez oldu. Moturun sesi de kesildi. Muhtemelen taş köprüünün orada durmuştu. Biraz sonra yan kapılardan biri açıldı. Bir sürü gardiyan içeri dalarak 9. Çin-Amerikan Arşivi'ne giden merdivenlerden yukarı çıkmaya başladılar.

Orada mührü sökerek, kapının iki kanadını da ardına kadar açtılar. Çeng Kang ve Liu Si-yang, arşivde kocaman bir kasa ve evrak dolapları gördüler. Dolaplarda ve raflarda nelerin olabileceğini ancak tahmin edebilirlerdi: Sararmış listeler, iki dilde yazılmış dosyalar, tabelalar, hava raporları ve renkli askeri haritalar olmalıydı bunlar.

Nöbetçiler bütün dosyaları dışarıya taşımaya başladılar. Sadece demir kasaya el sürmediler. Tomar tomar kâğıdı aceleyle dışarı çıkararak, bilinmeyen bir yere bırakıyorlar ve yine boş elle geri dönüyorlardı. O kargaşalıkta birçok şey yerlere saçılıyordu. Onları toplamak zahmetine bile katlanmaksızın, çizmeleriyle üstüne basarak geçtiler. Bu arada yere düşen yuvarlak, yeşil renkli, ortası delik bir ebonit plağı da –Amerikan ders plağı– çiğnediler. Taşdıklarının arasında casusluk tekniği, sabotaj tekniği, gözetleme tekniği ve benzeri konular üzerinde iki dilde yazılmış, SACO damgalı ders kitapları da vardı. Bir teneke kutunun içinde Çeng Kang ve Liu Si-yang'ın ne

olduğunu bilemeyecekleri bazı şeyler bulunuyordu: SACO hapishanelerinde çekilmiş belgesel filmler. Böylece yere bir sürü gizli şeyler dökülüp saçılmıştı.

Çeng Kang, yere dağılmış bir deste kartoteks fişini gösterdi. Her kartın üstünde bir genç kızın resmi, altında Çince ve İngilizce olarak adı, yaşı ve numarası yazılıydı.

"Hepsi de iyi aile kızları. Ciplerle buraya getirildiler" dedi Çeng Kang.

"Kim getirdi?"

"Amerikan Ajanları."

Beyaz Saray'ın başgardiyanı, elinde bir deste anahtarla gizli dolapların yanına geldi. Aynı anda, merdiven başında bütün bu olanları seyretmekte olan Çeng Kang ve Liu Si-yang gözüne ilişti. "Derhal hücrelerinize!" diye böğürerek öfkeli bakışlarını onlara dikti.

İkisi, hiçbir şey demeden dudaklarında anlayışlı bir gülümsemeye ağır ağır hücrelerine döndüler. Kapı arkalarından hemen kilitlendi. Parmaklıklı pencerenin önüne dikilerek, yine dışarıda olup bitenleri izlemeye devam ettiler.

Aradan iki saat geçmişti. Gardiyanlar, pis elleriyle alınlarından süzülen terleri silerek çalışmaya devam ediyorlardı. İşleri hâlâ bitmemişti.

Hücrelere bir yanık kokusu doldu. Dışarıda, duvarların ardında, kapkara, yoğun dumanlar yükseliyor, kül ve yanık kâğıt parçaları havada uçuşuyordu.

Bütün gizli evrakları yakmışlardı. Caniler, cinayetlerine delil olabilecek her şeyi şimdi ateşe veriyorlardı.

Liu, "Korkmaya başladılar, şimdi kendi cenaze törenleri için biraz kâğıt para yakıyorlar"* diye alay etti.

"Turpkafacığın buradan götürülmesiyle bunun arasında mutlaka bir ilişki olmalı." Çeng Kang bir süre sustuktan sonra düşüncesini açıkladı: "Ve şimdi bir sürü namussuzca plan kuracaklardır."

*

Kargaşalık sona ermişti. Beyaz Saray'da yine alışıl gelmiş sessizlik hüküm suruyordu. Esen rüzgâr, yanık kâğıt parçalarını

* Geleneksel Çin cenaze törenlerinde para yakmak âdetti.

hücrelere sürüklüyordu. Duvarın arkasındaki ateş yavaş yavaş sönerken, son dumanlar da kayboldu. Liu Si-yang'ın gözüne uyku girmiyordu. Son zamanlarda olup bitenlerin hepsi, şimdi bir sinema şeridi gibi gözünün önünden geçip gidiyordu. Halbuki Çeng Kang ne kadar sakindi! Yatar yatmaz uyumuştı. Liu uyumak için kendini ne kadar zorlarsa, uykusu da o derece kaçıyordu.

Kulağına hafif bir tıkırtı geldi. Neydi bu? Çeng Kang da sesi duymuştu. İkisi de doğrularak oturdular. Tıkırtı köşeden geliyordu. Orada eskiden komşu hücreye açılan bir kapı vardı, fakat çoktan beri kapatılmıştı. Kapının öbür yanında Huang Yi-şeng yatıyordu. Çeng Kang iki kez tıklatarak bekledi. Bunun üzerine öbür taraftaki ses kesildi. Hemen arkasından, kapının altındaki aralıktan beyaz bir şey itildi. Çeng Kang uzatılanı aldı. Bir gazeteydi bu, Huang Yi-şeng'in gazetesi.

Liu, Çeng Kang'ın ona bütün kampta sadece Huang Yi-şeng'e gazete geldiğini söylediğini hatırladı.

Gazetinin içinde küçük bir pusula vardı.

Çeng Kang kâğıdı okumaya çalışırken, Liu sevincinden neredeyse bağıracaktı. Çeng Kang, nöbetçi kulübesinden gelen ölgün ışık gazetenin üstüne düşecek şekilde oturarak, başlığı okudu:

"Komünist Ordu Yangzekiang'ı geçiyor"

Liu parmağıyla bir yeri göstererek fısıldadı: "Şurayı oku."

"Başkan Mao ve Başkomutan Çu Teh Kurtuluş Ordusu'na emir verdiler."

Gazeteyi okudukça, gözlerinin önünde muhteşem bir manzara canlanıyordu: Mao Zedung, Çu Teh ve Halk Kurtuluş Ordusu. Kurtarıcıları, dudaklarında zafer nidalarıyla büyük ırmağı aşıyorlar. Rüzgârda dalgalanan binlerce yelken ve on binlerce kıvılcık bayrak. Muazzam ordu birlikleri güneye doğru ilerliyorlardı!

Dışarıda bir şimşek çaktı, hemen arkasından kulakları sağır edici bir gök gürültüsü her tarafı sarstı. Bunu bir şimşek ve gök gürültüsü daha izledi. Ağır yağmur damlaları damı dövmeye başladılar.

Çabuk gelseydi artık, dünyayı sarsacak olan o büyük ilkbahar fırtınası!

XXI

"Yedinci hücre! Hücrenize dönün!"

Kamptaki durum da, hava gibi çabucak değişmişti. Birkaç gündür sağanak halinde yağmur yağmış, arkasından acı soğuklar bastırmıştı. Daha kısa zaman önce, ortalıkta süt dökmüş kedi gibi sessizce dolaşan Ayı'nın yine ayrıntı kabarmıştı. Gardiyanlar, danalar gibi böğürerek deri kamçılarını yine azgınca sallayıp duruyorlardı.

Yü Sin-ciang hücreğine yeni dönmüştü. O sırada Baykuş'un ve bazı gardiyanların birkaç genci getirdiklerini gördü. Gençler görünüşlerine bakılırsa, ancak lise öğrencisi olabilirlerdi. Avludan geçerek, merdivenlerden yukarı çıkmaya başladılar.

"Dört tane yeni."

"Birisi ağır yaralı."

"Bakın, oradaki daha çocuk!"

Grup koridora varmıştı. Baykuş bağırdı:

"Hepsini yedinci hücreye kapatın!"

Yü, gelenlerin daha çocuk yaşta olduklarını gördü. En küçükleri en fazla on üç, on dört yaşlarında olmalıydı. En büyükleri ise on sekizinden fazla görünmüyordu. Ortalarında, ağır yaralı, baygın birini taşıyorlardı. Yü, yaralıyı hücreye sokmaları için gençlere yardım etti.

En büyükleri, hücrede hiç boş yer olmadığını görünce, terbiyeli bir tavırla, "Sizi daha fazla sıkıştıracağımız için özür dileriz" dedi.

"Yaralıyı buraya getirin. Kapının orası çok cereyan yapıyor."

Yer darlığına rağmen, hücrede örnek bir düzenlilik hüküm sürüyordu. Döşemeler tertemiz silinmiş, küçük bohçalar duvar kenarına sırayla dizilmişlerdi. Burası 2. Şube'nin hücreleri kadar karanlık ve rutubetli

değildi. Oradaki gibi iğrenç haşarat da kaynaşmıyordu burada. Üstelik, tutuklular tarafından candan ve samimi bir şekilde karşılanışları yeni gelenleri öyle utandırmıştı ki, ne söyleyeceklerini bilemiyorlardı.

"Kao yoldaşı ortaya yatıralım, biz burada kalırız" diye karar verdi en büyükleri. Ötekiler onaylarcasına başlarını salladılar. Yü Sin-ciang onlara yaralıyı hangi köşeye yatıracaklarını gösterdi.

"Ona benim battaniyeyi vereyim" dedi Koca Ağabey.

"Battaniyeye senin de ihtiyacın var. Benimkini alın" diye Ding Çang-fa itiraz etti, "Yastığı da verin ona."

Böylece hücrenin rüzgâr tutmayan en rahat köşesinde hastaya yatacak bir yer hazırlayarak, dikkatle oraya yatırdılar. Yü Sin-ciang, yaş bir mendille yaralının yüzündeki kanları sildikten sonra serinletmek için alnına ıslak bir bez koydu. Yaralı yirmi beşinde falan olmalıydı. Zayıf yüzü, fazla kan kaybından balmumu gibi sararmıştı. Gözleri kapalıydı.

"Bu kim? Öğretmeniniz mi?"

Üçü birden başlarını "hayır" der gibi salladılar. En büyükleri cevap verdi: "Ona 2. Şube'nin karanlık bir hücrelerinde rastladık."

"Daha demin aklı başındaydı" diye ekledi saçları kökünden kazınmış olanı, "Fakat arabanın boğucu havasına ve sarsıntıya dayanamadı herhalde."

Yaralının bütün vücudunda kan lekeleri vardı. Kol ve bacaklarında kırbaç izleri görülüyordu. Özellikle sol bacağı çok kötüye benziyordu. Çünkü ayakkabısı ve çorabı tamamen kan içinde kalmıştı. Bacağının üst kısmı alçıya alınmıştı. Yü, alçıdan devamlı damlayan kanları özenle silmeye başladı.

"Bacağı kırılmış mı?"

"Daha kötü" diye cevap verdi en küçükleri. "Üzerine çelik iğneler takılmış bir lastik kırbaçla dövmüşler. Tanıdığı isimleri söylesin diye işkence etmişler."

"Üstelik taze yaraların üstüne ispiрто döktüklerini söyledi."

En büyükleri, yaralının ona anlattıklarını hatırlayarak dudaklarını ısırırdı.

"Bunun bir Amerikan işkencesi olduğunu söyledi. Taze yaraların üstüne yakı yapıştırıyorlar ve sonra parça parça çekip çıkartıyorlarmış."

Hepsi kaygıyla ağır yaralıya baktılar. Yü Sin-ciang onun alınına ıslak bir bez daha koydu. Alçak sesle konuşan üç gence baktı. Bunun üzerine en büyükleri, kendilerini ilkönce hoş geldin diyen Yü Sin-ciang'ın yanına yaklaştı. Yü, ona uzatılan eli gülümseyerek sıktı.

"Tanışalım artık."

Genç sevinçle başını salladı. "Ben en büyükleriyim, yakında on dokuzuma basacağım. Adım Cing Yi-çing. Herkes beni Koca Cing diye çağırır."

"Yalan söylüyor, ona Küçük Cing derler" diye iddia etti en küçükleri. Herkes gülmeye başladı.

Cing Yi-çing ona aldırmayarak sözüne devam etti: "Ben Çungking Üniversitesi'nde öğrenciyim. Elektroteknik okuyorum, daha ilk sömestr. Bunun adı da Huo."

"Rahiptir o! Çünkü kafası kel. Bunun için Kel Rahip derler" diye yine düzeltti en gençleri.

"Şehir lisesine gidiyor. Adı Huo Yi-çang'dır" diye devam etti Cing.

Rahip susuyordu.

"Bu da bizim küçük. On dört yaşına daha yeni bastı. Adı da 'Küçük Ning'dir."

Küçük, "Ben 'Koca Ning'im" diye öfkeyle öne atılarak bütün hücreyi şenlendirdi.

"Bu yoldaş ise..." Cing Yi-çing yerde baygın yatan yaralıyı göstererek, Yü'nün kulağına fısıldadı: "Adı, Kao Pang-cin, gazeteciymiş."

"Niçin her şeyi söylüyorsun?" diye atıldı en küçükleri, "Arabadayken durumunu anlatmamamızı tembih etmedi mi?"

"Onun durumuna ilişkin hiçbir şey anlatmış değilsiniz ki!" Yü gülererek kendini ve Ding Çang-fa'yı tanıttı.

"Onun da başı kabak, ona da 'Kel Rahip' demeli." Küçük gülererek piposunu kemiren Ding Çang-fa'yı gösterdi.

"Kendine gel Ning!" diye uyardı Cing Yi-çing.

Ding Çang-fa bir köşeye çekilerek onları yalnız bıraktı ve çocuklar hemen Yü Sin-ciang'ın yanına çömeldiler.

"Sen çoktan beri mi buradasın?"

"Bir yılı geçiyor."

"Öyleyse hepiniz de eski siyasilerdensiniz" diye saygıyla belirtti Huo Yi-çang.

"Ben mi eskiyim?" diye güldü Yü, "Buradakilerin çoğu, sekiz on yıldan beri tutuklular."

"Ben tutuklanalı bir hafta oldu, ama bir ömür boyu gibi uzun geliyor bana. On yıl nasıl olur acaba?" diye çocuksu bir tavırla başını kaşdı "Rahip".

"Son zamanlarda çok tutuklanan oldu mu?" diye sordu Yü. Gu-omintang barış anlaşmasını imzalamayı reddettiğinden bu yana, işgal altındaki bölgelerde durum son derece nazikleşmişti. Yü, Partinin durumundan ciddi şekilde kaygılanıyordu.

"Hepiniz de öğrenci hareketlerine mi katılmıştınız?"

Yü daha sözünü bitirmemişti ki, en küçükleri korkuyla yerinden fırlayarak sordu:

"Sen nereden biliyorsun bunu?"

"Sanki çok mu zor bunu anlamak?" diye karşılık verdi Huo Yi-çang.

Dışarıdan bir gardiyan geçiyordu. Sadece en küçükleri onu görerek hemen küfür etmeye başladı.

Yü, Sin-ciang küçüğe bir göz işareti yaparak seslendi: "Böyle şeyler yapma, bunlar bir yarar sağlamaz."

Ning şaşırarak sustu.

"Biz 2. Şube'de de casuslarla her gün alay ettik" diye küçüğü savundu "Rahip".

"Kao yoldaş da bizimle birlikte bağırdı" diye açıkladı Cing Yi-çing, "Eğer herkes birden bağırsa, hiçbir şey yapamazlar."

"Öyle tabii" diye somurttu en küçükleri, "Beni kara listeye alıp deliğe tıksalar bile, ben yine söylerim."

"Ama burada 2. Şube'deki gibi bağırp çağıramazsınız" diye Yü sabırla tartışmaya başladı onlarla. Çocukların açık ve samimi tavırları hoşuna gitmişti.

Cing Yi-çing ona hak verdi: "Doğru, biz kamp hakkında henüz çok az şey biliyoruz. Biz daha 21 Nisan'da tutuklandık. Kurtuluş Ordusu Yangzekiang Irmağı'nı geçtiğinden beri, her tarafta bir sürü

insan tutuklandı. Her gün on binden fazla askeri, toplarla ve tanklarla birlikte yola çıkartıyorlardı. Ne su vardı ne de elektrik. Radyoda komünistlere karşı yeni bir temizleme harekâtından söz ettiler."

"Her gün daha fazla insanı tutukluyorlar" dedi Huo Yi-çang alçak sesle, "Bizim okula da bir baskın yaptılar. Bizimle birlikte okul müdürümüzü de 2. Şube'ye götürmüşlerdi."

"2. Şube'de yüzden fazla öğrenci var. İçlerinden bir teki bile komünist değil. Halkın bunu onların yanına koymayacağını söylüyorlar. Belki de yakında serbest bırakılırlar. Bizim durumumuz çok ağır olduğu için toplama kampına gönderdiler."

"Sizin durumunuz mu çok ağır? Ne günlere kaldık yahu!" diye karşı taraftan birisi yarışaka yarıciddi seslendi, "Komünistleri bulamıyorlar, okul bebelerini yakalıyorlar."

Çocuklar biraz mahçup olmuşlar, ama kızmamışlardı. Yü Sinciang onları kırmak istemiyordu. Bu yüzden konuyu değiştirdi.

"2. Şube'de kimleri gördünüz?"

"Hepsi lise ve üniversite öğrencileriydi" diye küçük anlatmaya başladı, "Öyle sıkıştık ki orada! Yerler pislikten geçilmiyordu. Hele o koku!"

"Kao yoldaştan başka kimseyle tanışmadık" diye ekledi Cing Yi-çing. "Kendisi gazeteci ve komünist. Çok şey biliyor. En iyisi ona sor."

Üçü birden kapıya bir göz attıktan sonra, Yü'ye yaklaşarak fısıldadılar: "Birisini daha tanıdık. Fakat kendisini bizzat göremedik. Duvarda onun yazdığı bir şiir vardı: 'General Ye Ding Hapishanede', altında da adı yazılıydı: 'Liu Si-yang.'"

"Liu Si-yang ha! Nerede o şimdi?"

Gençler onun nerede olduğunu bilmiyorlardı. Yü, Liu'yu çok merak ediyordu. Onun akıbeti hakkında hâlâ hiçbir haber alamamışlardı.

Daha sonra gençler, demir parmaklıklı pencereye giderek, nöbetçileri ve gözetleme kulelerini saymaya başladılar. Sonra yere çömelerek tek tek gardiyanlar hakkında fikir yürütmeye, hangisinin en kalleş ve hangisinin en zalim olduğunu ve onları ellerine geçirince ne yapacaklarını tartışmaya başladılar. En küçükleri öneride bulundu:

"İlkönce hepsini hapsedelim, sonra na yapacağımızı düşünüyoruz."

Huo Yi-çang ciddi bir pozla fikrini bildirdi:

"Bence hepsini temizleyelim."

"Ben de aynı fikirdeyim" dedi en büyükleri, "Yalnız yeteri kadar hapis yatırdıktan sonra, hepsini halk mahkemesi önüne çıkarmalıyız."

Yü Sin-ciang çocukların coşkunu tartışmalarını zevkle dinliyordu. Fakat onların tutuklanması, ona şimdi güç bir durumda bulunması gereken Partiyi düşündürüyordu. Partinin taktiğini çoktan değiştirdiğini ve teröre hedef olmaktan sakındığını bilemezdi tabii. Buna karşılık halk arasında faaliyet gösteriyor ve çok yanlı ilişkilerini kullanarak öğrencileri kurtarmaya çalışıyordu.

Hava kararmaya başlamıştı. Sözde baygın yatan tutuklunun, aslında tamamen akli başındaydı. Gözleri kapalı olduğu halde, çevresinde konuşulanların tek sözcüğünü bile kaçırmıyordu. Onun için önemli olan, toplama kampında Partinin izini bulabilmek için tutukluların güvenini kazanmaktı. Pek hoş bir görev sayılmazdı bu. Çünkü siyasi tutuklular arasında casusluk ve bozgunculuk yapmak, aslanın inine girmek gibi bir şeydi.

Sahte Kao Pang-cin'in gözüne bir türlü uyku girmiyordu. İki yıldan beri, Amerikan özel danışmanının emri altında, komünistlerin peşinde bir av köpeği gibi koşturup durmuştu. Her defasında da görevinin, şu esaslı bir şekilde incelemiş olduğu "Psikolojik Savaş Yöntemi"nde öğrenmiş olduklarından çok daha zor olduğunu acı tecrübeler sonunda bellemek zorunda kalmıştı. Düşman hep planlarını suya düşürüyordu. Kendisini Gizli İstihbarat Şubesi'nde çalışan diğer memurlardan kat kat üstün görmekteydi. Bu görevin ona verilmiş olması da bunun kanıtıydı. Fakat, bu da kendine güvenini artırmaya yetmiyordu, çünkü çözemediği bir sorun vardı: Bütün gizli kapaklı Amerikan planlarına rağmen, her seferinde hezimete uğramaktan niçin kurtulamıyordu? İlk defasında güç bela Fu Çi-kao'yu tam avcunun içine almışken, bir Sü Yün-feng'in ortaya çıkması, gizli teşkilatın bütün planlarını bir anda allak bullak etmişti. Yüzde yüz elinde sandığı Çen Sung-lin'i bile kaçırmıştı. Sonra tam bir yıl işçi olarak silah fabrikasına girmiş, fakat bundan da en ufak bir sonuç elde edememişti. Daha sonra, Şö Peng-fe'nin aklına onu "Partinin aracısı" olarak Liu Si-yang'a göndermek gelmişti. Özel

danışman, ona kullanacağı taktiği iyice belletmişti: Güya Liu Si-yang'ın kendisini yalnız ve terk edilmiş hissetmesi gerekiyormuş. Onun bu durumundan yararlanacaktı. Fakat bu da boşa çıkmıştı. Eğer dışarıdaki adamları tam zamanında fark etmemiş olsalardı, şimdi Liu da ırmağı geçip kurtulmuş olacaktı. Şö Peng-fe'nin öfkeden kıvılcımlar saçan bakışları ve buz gibi soğuk sırtışı hâlâ gözlerinin önünden gitmiyordu. Bu görev ona verilen son şanstı ve bu düşünce kendine güvenini güçlendirmekten çok uzaktı. Toplama kampında bu kadar komünistin arasından kazasız belasız bir paçasını kurtarabilseydi!

Ayrıca bu güvensizliği sadece kendinde de görmüyordu. Hatta Şö Peng-fe ve kaşarlanmış özel danışman bile, bu sıkıcı duygudan kendilerini kurtaramıyordu. Her şey örnek bir şekilde planlanmıştı. Hiçbir şeyin ters gitmemesi gerekiyordu. Buna rağmen girilen bütün tertipler birer sabun köpüğü gibi sönüp gitmişlerdi. Tabii, diğer ikisi yenilgilerin suçunu hep astlarına yüklüyorlardı. Bu sefer ona verdikleri görev az şey değildi: Sadece Partinin kamptaki yönetici çekirdeğini bulup çıkarmakla kalmayacak, aynı zamanda dışardaki gizli Partiyle olan ilişkileri de araştıracaktı. Özel danışman ve Şö Peng-fe, bütün diğer tertipleri boşa çıktıktan sonra, en son olarak bu planı tezgâhlanmışlardı. Amerika'dan gelen bir mektubu yine hatırladı. İçinde bir resim de vardı: Li Çi-kang, ütülü, şık bir elbisenin içinde gülümsüyordu. Kendisi ise şimdi aslanın inindeydi. Böyle komünistlerin orta yerinde...

Sahte Kao Pang-cin, ertesi sabah yavaş yavaş baygınlığından ayıldı. Şaşkın bakışlarını çevresinde gezdirdikten sonra, birdenbire doğrulup kalkmaya çalıştı.

"Yat, kalkma Kao. Senin yerin burası." Gençler yanına gelerek kalkmasına engel olmak istediler, fakat o zorla kalkmak istedi.

"Ben burada yatamam" diye inatla diretti. "Yardım edin de kalkayım."

"Neden burada yatmak istemiyorsun? Burası kuytu, rüzgâr tutmuyor."

"Benim burada yatmaya hakkım yok" diyerek ötekileri gösterdi Kao. "Benim üstüm kalın. Yoldaşların üzerlerinde giyecek hemen hemen hiçbir şeyleri olmadığı halde kapının ağzında yatıyorlar. Böyle şey olmaz."

"Ama kapının orası çok cereyan yapıyor."

Fakat Kao itirazlara kulak asmadan kapıya doğru sürünmeye başladı. Gençler ona engel olamayınca, sonunda yardım etmek zorunda kaldılar.

"Battaniyeyi al bari."

"Yastığı da."

"Sağ olun yoldaşlar, bir şey istemem. Sizler burada soğuk alırken ben sadece kendimi düşünemem."

Her şeyi geri çevirerek, ancak bir sürü nazdan sonra, sadece eski bir yastığı aldı. Güçlkle gülümseyerek teşekkür etti ve sonra yastığı Yü ile gençlerin arasına yerleştirerek yavaşça yere uzandı.

Biraz sakinleştikten sonra gençlere alçak sesle sitem etmeye başladı:

"Size söylediklerimin hepsini unuttunuz mu?"

Gençler, derslerini bilemeyen öğrenciler gibi utangaç bir tavırla başlarını önlerine eğdiler.

"Birkaç yaranın ne önemi var ki? Buradakilerin hepsi işkence görmüş insanlar. Benim bir parçacık yaram için bu kadar şamata etmeniz doğru mu?"

"Kao yoldaş" diye birisi söze karıştı, "Gençler iyi niyetle yapıyorlar bunu. Yaralılarla ilgilenmek bizim burada âdettir."

"Fakat benim gerçekten merak edilecek bir durumum yok." Acıyla yüzünü buruşturarak yaralı bacağını tuttu.

Çocuklar merakla sordular: "Yaran yine şişti mi?"

"Yok, bir şey yok." Kao kendinden çok çocuklarla uğraşır görünüyordu: "İnsan yeni bir ortama geldiğinde, her şeyden önce sakince çevreyi inceleyip, dostu düşmandan ayırmayı öğrenmelidir. Hiçbir zaman çok konuşmamak gerek."

Alçak sesle konuşmasına rağmen, Yü Sin-ciang bütün söylenenleri duyuyordu. Kao gözlerini kapatarak, kimseyle bir konuşmaya girmemeye çalıştı. Öğleden sonra açık hava saatinde gençler onu dışarıya çıkarmak istediklerinde, teşekkür ederek reddetti ve hücrede yalnız kaldı. Güçlkle kapıya kadar sürüklenerek, alçılı bacağını duvara dayadı ve küçük, dar avluyu sessizce seyretti. Tutukluların gruplar halinde avluya giriş ve çıkışlarını izledi.

Akşam hemen hemen hiçbir şey yemedi. Kapının yanında kımıldamadan yatıyor, karanlık gökyüzünü seyrediyordu. Akşam sayımından sonra yerine yatarak uykuya daldı.

Bu durum günlerce sürdü. Ara sıra çocuklarla ettiği sohbetlerin dışında, hiçbir konuşmaya katılmak istemiyor gibiydi. Yü Sin-ciang da aynı şekilde suskun bir tavırla onu izliyordu.

Bugün öğleden önce ansızın sorguya götürülmüştü. Akşama geri döndüğünde halinde bir değişiklik vardı. Gece bir türlü uyku tutmamış, zaman zaman inleyip durmuştu.

Yü, yeni gelenin yatağında huzursuzca kıpırdanıp durması üzerine uyandı. Bir zaman sonra alçak sesle sordu: "Kao burada tanıdıkların var mı?"

Kao biraz düşünür gibi yaptıktan sonra, belirsiz bir cevap verdi: "Hem evet, hem hayır."

Yü başka bir şey sormadı.

Biraz sonra Kao kendiliğinden konuşmaya başladı:

"Benim tanıdığım kişinin burada olup olmadığını bilmiyorum. Tanıdığım bir diğeri ise belki beni tanımaz."

"Kimi tanıyorsun?"

"Sü Yün-feng'in adını hiç duydun mu?"

"Eskiden bitişikteki hücrede kalıyordu. Fakat buradan gideli çok oluyor."

"2. Şube'de duyduğuma göre, şimdi özel danışmanın ofisinde tutuluyormuş."

Yü Sin-ciang, ilk defa Sü hakkında bir şey duyuyordu. Fakat yeni gelen bunu nasıl öğrenmişti? Biraz düşündükten sonra, şimdilik bir şey sormamayı yeğledi.

Kao Pang-cing alçak sesle sordu: "Çeng Kang nerede tutuklu biliyor musun?"

"Bilmiyorum."

"Demek burada değil" diye göğüs geçirdi Kao. Canı sıkılmışa benziyordu. "Başka da kimseyi tanımıyorum" dedi.

Bir zaman sonra aklına yeni bir şey gelmiş gibi tekrar konuşmaya başladı:

"Birisi daha var. Fakat burada olup olmadığını bilmiyorum. Burada olsa bile onunla ilişki kurmamız güç. Çünkü o beni tanımaz."

"Kimden söz ediyorsun?"

Kao duraksayarak, "Gazeteci olduğum için, silah fabrikasına sık sık giderdim. Orada geçen yıl biri tutuklanmıştı" dedi.

"Adı ne?"

"Yü Sin-ciang."

"Onu tanıyor musun?" diye sordu Yü. Öteki, Yü'nün şaşkınlığını fark etmemiş gibi davrandı. Yü, zayıf ışık altında, onun sadece başını silktiğini gördü. "Onu şahsen tanımam, o da beni tanımaz. Fakat tutuklandığından beri, fabrikada onu hiç dillerinden düşürmüyorlardı. Dışarıda onun hakkında çok şey anlatıyorlar. Bazıları, onun tutuklandığı gün öldürüldüğünü söylüyor. Daha başkaları ise, toplama kampında olduğunu ileri sürüyor. İşçiler onu kurtarmak için hâlâ çok uğraşılıyor."

"İşçilerin Çin-Amerikan İşbirliği Örgütü'nden ve toplama kampından haberleri var mı?"

"Barış görüşmelerinden önce Guomintang bunu gizli tutuyordu. Fakat şimdi bütün gazeteler açık açık yazıyor." Sesinde tutuklananların akıbetleri hakkında büyük bir kaygı seziliyordu. "O ve Çeng Kang tutuklanıp, işçilerin onları kurtaramamaları üzerine fabrikada, işçilerle Gizli Servis'in ajanları arasında çatışmalar çıktı. İşçiler fabrikadaki bütün gözetimi darmadağın ettiler. Geceleri casuslar birer birer ortadan kayboluyorlardı. Cesetlerini bile bulamadılar. Bu yüzden, ajanlar artık fabrikaya girmeye cesaret edemiyorlar."

"Hiç de fena değil" diye güldü Yü Sin-ciang. "Yü'nün anası her gün fabrikaya gidip ağlıyor ve sövüp sayıyor. Fabrikadaki gözetim memurları onu da tutuklamak istediler..."

"Onu tutuklamak ha?" diye öfkeyle soludu Yü.

"Tutuklayamadılar tabii. Onun arkasında birkaç yüz işçi var. Casuslara temiz bir sopa çektiler."

Konuşma anasından açılınca, Yü'nün gözlerinin önünde, yıkılmaya yüz tutmuş saz kulübeleri belirdi. Kendini toparlayarak, o acı günleri düşünmek istemedi. Bunun yerine, şimdi anasının nasıl olduğunu öğrenmeye çalıştı.

"Peki, sonra ondan öç almaya kalkmadılar mı?"

"Öç almak mı? Onu ne kadar insanın desteklediğini bir bilsen! Yü Sin-ciang, Çeng Kang veya Yang Usta'yı seven herkes ona yardıma koşuyor."

"Yang Usta mı dedin?"

"Yang Usta'nın Sü Yün-feng olduğunu bilmiyor musun? Fabrikada çalışırken kendine bu adı takmıştı. Şimdi fabrikadan ayrılalı birçok yıl geçti. Nerede olduğunu bilen yok. Tutuklandığı haberi fabrikaya ulaştınca, birçok eski işçi ağladı. Bazıları hediye için para topladılar ve Çungking'deki küçük büyük bütün hapishaneleri dolaştılar. Fakat onu hiçbir yerde bulamadılar. Daha sonra gizli toplama kampı duyulunca onu oradan zorla kurtarmak istediler."

"Peki fabrika gözetiminin bunlardan haberi olmadı mı?"

"Kampı basmak isteyenler, sadece o fabrikanın işçileri değildi ki. Sü Yün-feng yoldaş kömür ocaklarında da çalışmış. Oranın işçileri meseleyi öğrenince silah fabrikasıyla ilişki kurarak, oradan bir sürü silah kaçırdılar."

"Sahi mi?"

"Gözetim memurları fabrikanın altını üstüne getirdiler. Ama ne yapabilirlerdi ki? Her gün fabrikaya ne kadar çok kömür kamyonunun girip çıktığını sen de biliyorsun. Ayrıca Çungking civarında bir tane değil, bir sürü kömür madeni var, hangi birini kontrol edecekler?" Kao Pan-cing bütün bunları büyük bir heyecanla anlatıyor ve sık sık gülüyordu.

Yü haberlere çok sevinmişti. Demek fabrikadaki mücadeleye darbe vuramamışlardı. Aksine, işçiler çok daha akıllıca davranmışlardı. Fakat çabucak kendini toparlayarak, sevincini bastırdı ve sordu:

"Bütün bunları nereden biliyorsun, Kao?"

"Ben gazeteciyim dedim ya! Birçok işçi tanıyorum."

"Şimdi Yü ana ne yapıyor?" Yü Sin-ciang sesini daha da alçaltarak, "Ben onun oğluyum" dedi.

"Sen Yü Sin-ciang mısın?"

"Evet."

"Aman bu çok iyi!" Kao Pang-cin Yü'nün elini hararetle sıktı. "Sana burada rastlayacağım kimin aklına gelirdi! Baygınlığım

sırasında birisinin seni Yü diye çağırıldığını duyar gibi olmuşum. Fakat senin Yü Sin-ciang olabileceğin hiç aklıma gelmedi."

Hücrede başka ses yoktu. Gençler çoktan horlamaya başlamışlardı bile. Sadece ikisi alçak sesle konuşuyordu.

Kao'nun çekingenliği kaybolmuş, yerini coşkunun bir canlılığa terk etmişti. Yü Sin-ciang'a bir akrabası gibi güven besliyordu. Gazetede SACO'nun gizli zindanları hakkında yazı yazdığı için tutuklandığını anlattı. Sansüre engel olmak için, haberi baskıdan hemen önce dizgiye vermiş; ayrıca işçilerin şehir halkına yazdığı açık mektubu basan da sadece onun gazetesiymiş; mektubu fabrikadan bizzat kendisi getirmiş; bu da tutuklanmasının ikinci nedeniymiş; tutuklandıktan sonra, haber kaynağını söylemediği ve daha önce Çen Çing adında bir kadın gazetecinin kaçmasına yardımcı olduğu ve ona mektup yazarak tuzağa düşürmeyi reddettiği için, birçok defa işkence yapmışlar...

Kao Pang-cin kısa bir duraksamadan sonra doğrudan sadede girmeye karar verdi. Yü'ye daha da yaklaşarak kararlı ve ısrarlı bir tavırla sordu:

"Ben kamptaki Parti yönetimini bulmak istiyorum, onu bulmam şart. Bana bu konuda yardımcı olabilir misin?"

Gerçi bu soru çok damdan düşer gibi ve aptalca sorulmuş görünüyordu, oysa önceden inceden inceye düşünülmüştü. Çünkü dolaylı sorularla sadece güvensizlik uyandıracağını öğrenmiş bulunuyordu. Bunun yerine özel danışman ona yeni bir taktik tavsiye etmişti: Yü Sin-ciang'ı tam anasını düşündüğü ve tamamen hazırlıksız bulunduğu bir anda gafil avlamalıydı.

Yü gerçekten şaşırılmıştı, fakat gafil avlanmış değildi. Kao'nun sorusuna karşılık o da sordu:

"Bunun gerçekten gerekli olduğuna inanıyor musun, Kao?"

"Benim bildireceğim çok gizli haberlerim var. Acele etmemiz gerek, yoksa önümüzdeki günlerde, Parti büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalabilir. Bu konuda sorumlu bir yoldaşla konuşmalıyım. Haber ancak bu şekilde en kısa zamanda dışarıya çıkabilir. Başkasına söyleyemem."

Yü Sin-ciang düşündü. Kao'nun önemli bir haber vereceği halinden anlaşılıyordu. Fakat hiç kimsenin örgütü açıklamaya yetkisi

yoktu. Sü'nün tavsiyesi üzerine, bu ilke kamptaki Parti çalışmasının bir kanunu haline gelmişti. Yeni gelenle ilişki kurmak üzere Yü Sinciang görevlendirilmişti. Öyleyse örgütü ortaya çıkarmak şöyle dursun, başka tek bir yoldaşın bile adım vermektan kesinlikle kaçınması gerekiyordu. Fazla duraksamadan, soğukkanlı bir tavırla cevap verdi:

"Kamptaki Parti çalışmaları sorumlusu benim."

"Çok güzel!" Kao Pang-cin Yü'ye daha da yaklaştı. "O halde sana hemen bildireyim..."

*

Sabahın ilk güneş ışınları, tel örgülerin ve demir parmaklıkların arasından geçerek tertemiz döşemeye düşüyordu. Kao Pang-cin pencerenin önünde durmuş, sabahın serin havasını içine çekiyordu.

"Haydi kalk artık! Yoksa sabah güneşi kışına vuracak." Ning arkadaşını uyandırmak için sabah sabah çatlak sesiyle yaygarayı basmıştı. Rahibin hâlâ horladığını görünce, okulun uyandırma parolasını kulağına haykırarak onu yerinden sıçrattı.

Cing Yi-çing, işaretparmağını dudaklarına götürerek sus diye uyardı: "Niye bu kadar gürültü yapıyorsun? Herkes okuyor, görmüyor musun?"

Huo Yi-çang öbür yanına dönerek uyumaya devam etti. Cing küçüğü kapının yanına çağırdı. Duvarların arkasındaki dağları seyretmeye başladılar. Fakat küçük bundan çok çabuk bıkarak tekrar geri döndü. Huo Yi-çang'ın ayağını sırtına kıvrarak bağırdı:

"Haydi kalk, Rahip!"

Huo Yi-çang uykulu gözlerini araladı. Ning'i görünce sanki bir şey hatırlamış gibi yaparak, ani bir atılımla onu yakaladı ve uyandırma parolasının öteki yarısını kulağına haykırdı. Üçü de kahkalarla gülmeye başladılar.

"Biraz doğru durun bakalım" dedi Ding Çang-fa ve başını hafifçe iki yana sallayarak Yü'ye bir göz attı. Yü bunun üzerine hemen Kao Pang-cin'e yaklaşıarak alçak sesle konuştu: "Bunun sonu iyi olmaz. Burada bu kadar şamata yapmak ve bütün gün kıkır kıkır gülmek doğru değildir."

"Haklısın. Bu gürültü sadece düşmanı kışkırtır. Gereksiz bir şey" diyerek başıyla doğruladı Kao.

Yü Sin-ciang ona bakarak sustu.

"Ne demek istediğini anlıyorum. Bunu onlara anlatmaya çalışırım" diye ekledi Kao Pang-cin.

Yü başka bir şey söylemedi. Kao Pang-cin öyle ansızın sorumlu yoldaşın kim olduğunu sorduktan sonra, şüpheleri yine uyanmıştı. En çok, Kao'nun elinde oyuncak ettiği gençlere üzülyordu. Parti onu çocuklarla uğraşması ve onları doğru yola sevk etmesi için görevlendirmişti. Her şeyden önce, kısa bir zaman içinde Cing Yi-çing'le etraflıca konuşmalıydı. O hem en büyükleri, hem de gizli Öğrenci Birliği'nin üyesiydi.

Dışarıdan keskin bir düdük sesi duyuldu. Açık havaya çıkma sırası onlara gelmişti.

"Birlikte dışarı çıkacağımızı söylememiş miydin?" diye gençler hemen Kao'nun etrafını çevirdiler.

Kao Pang-cin'in yüzüne son günlerde bayağı renk gelmişti. "Peki çıkalım" dedi, "Biraz hareketlenmeliyiz ki, yaralar daha çabuk kapansın."

Dün küçüğün ona bir yerlerden bulup getirdiği bambu bastonuna dayandı. Fakat Cing Yi-çing ve Huo Yi-çang hemen öne atıldılar: "Biz sana yardım ederiz."

Kao gülümseyerek onların omzuna dayandı. Küçük Ning elinde değnekle onların peşinden geliyordu. Çevresindekilere hiç aldırmadan, tasasızca merdivenleri indiler. Baykuş ve adamları onları kasıtlı olarak öfkeli bakışlarla süzüyorlardı. Diğer tutuklular bu kışkırtıcı davranışı sessizce izliyorlardı.

Yü Sin-ciang, pislik kovasını alarak helaya doğru ilerledi.

Kao Pang-cin alt kattaki hücreleri göstererek, "Bakın bunlar yıllardan beri buradalar" dedi.

"Nereden bildin?" diye sordu Ning.

"Gözlerini ve sırtlarını görmüyor musun?"

"Sırtlarına ne olmuş ki?" diye sormaya devam etti Ning, "Ben bir şey göremiyorum."

"Yıllardır oturmaktan kamburlaşmışlar. Gözleri de artık pek iyi görmüyor."

"Ben bunu hiç fark edemezdim."

"Şu hücreye bakın" diye gençlerin dikkatini çekti Kao. Üçü de gösterilen yana baktılar, fakat Kao'nun neyi kastettiğini anlayamadılar.

"O şiiri hatırlamıyor musunuz? İşte burası iki numaralı hücre, General Ye Ding burada kalmıştı."

Çocuklar büyük bir saygıyla hücreye baktılar. Kao'ya çevrilen bakışlarında hayranlık okunuyordu.

Köşeye vardıklarında Kao Pang-cin, yaralı bacağını dikkatle kaldırarak, mis gibi kokan toprağa bastı.

Baykuş ve adamları bir süre arkalarından baktıktan sonra çekip gittiler.

Huo Yi-çang yüksek sesle, "İşte havuz!" diye bağırdı.

Önlerinde berrak, pırıl pırıl bir su vardı. Su çukuru daha da genişletilmişti. Dağlardan gelen kaynak suyu, şimdi bambu borularla, kayaların üstünden ve tel örgülerin arasından geçerek içeri akıyordu. Gençler hemen yere eğilerek ellerini yüzlerini yıkamaya başladılar. Çamaşırlarını da yıkadılar.

Sabah güneşi bu kuytu köşeyi bayağı ısıtıyordu. Kao bir kenara oturmuş, dalgın bir tavırla bu sakin ve hoş manzarayı seyrediyordu. Fakat içi hiç de sakin değildi. Özel danışmanın taktiği beş para etmezdi! Daha ilk girişiminde Yü'nün şüphesini uyandırmıştı. Artık burada hiçbir iş başaramayacağını ister istemez kabullenmek zorunda kaldı. Kendini gittikçe daha budala buluyordu. Fakat bu onun suçu değildi ki! Yine de aslanın inine girdiğini hissediyor ve başına gelebilecekleri düşündükçe tüyleri diken diken oluyordu.

Çocuklar berrak suyun içinde zevkle oynaşıyorlardı. Huo Yi-çang sevinçle seslendi: "Ne kadar serin su! Ben başımı yıkayacağım!"

Küçüğü kenara itmek istedi. Fakat diğerinin hiç yerinden kıvıldamaya niyeti yoktu. Avuç avuç su içmeye başladı.

"Ne kadar tatlı, biraz daha içeyim..."

"İçme!" diye Cing Yi-çing müdahale etti. "Sonra hasta olursun."

"Şaçma!" Ning eğilerek içmeye devam etti. Bu arada Rahip onu arkasından itince, yakası sıırıslıklam oldu. O da bunun altında kalmayarak, kıkır kıkır gülen Rahibi ıslatmaya girişti. Bunun üzerine ikisi de şen kahkahalarla gülmeye başladılar.

"Dikkat edin, üstünüzü ıslatmayın" diye uyardıya çalışıyordu en büyükleri.

Kao Pang-cin: "Su savaşıını bırakın artık" dedi, "Bu suyun ne mücadeleler sonunda kazanıldığını biliyor musunuz?"

Kao gençlerin çocukluğundan yararlanarak burada bir çatışma çıkarmayı planlamıştı. Ancak bu şekilde Partinin izine rastlayabileceğini umuyordu. Bundan başka ne yapabiliirdi ki? Son kozunu kullanacaktı artık. Avını yakalamak için kendini yem olarak ortaya atmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bunun da son şansı olduğunu biliyordu. Eğer bu kez başaramazsa, gençler üzerinde etkinliğini de yitirecekti.

Küçük ve Rahip hemen susarak, Kao'nun anlatacaklarını beklediler.

"İyi dinleyin" diye suyu ve çevresini göstererek, sanki bunları çoktan tanıyormuş gibi bir tavırla söze başladı Kao. "Burada bir yıl önce, kupkuru topraktan başka hiçbir şey yoktu. Ancak uzun mücadelelerden, kanlı kurbanlardan ve açlık grevinden sonra yüzlerce arkadaş, bu suyu düşmandan söke söke aldılar."

Küçüğün aklına bir şey gelmişti. Hemen sordu:

"Sen kampta Partiyi bulmak istediğini söylemiştin. Bulabildin mi bari?"

Ötekiler de merakla onun cevabını bekliyorlardı. Kao önemli bir karar verecekmiş gibi bir süre düşündükten sonra konuştu:

"Peki siz sır saklayabilir misiniz? Kimseye tek bir kelime dahi söylemeyeceğinize dair bana söz verin."

"Söz veriyoruz" diye hepsi bir ağızdan bağırıldılar.

"Öyleyse söylüyorum: Buldum."

"Tevekkeli değil, her şeyi biliyorsun" diye anlayışlı bir tavırla başını sallayarak, el çırpıtı Ning.

Huo Yi-çang, Cing'i hafifçe iterek güldü.

"Bunu kutlamalısınız!"

Taşkın bir hareketle bir tas dolusu suyu duvara serpti. Aynı anda bir silah mekanizmasının boşaltıldığı duyuldu ve duvarın üstünde bir nöbetçi belirdi.

"Ne aptal herif bunlar yahu! Su dökmek de mi yasak?" diye öfkelenildi Kao Pang-cin, "Verin şu taşı bana!"

Kao'nun yangına körükle gidişi, çocukların çok hoşuna gitmişti. Hepsi kaplarını doldurarak hırsla duvara serpmeye başladılar.

"Hey, ne yapıyorsunuz?"

Nöbetçilerin bağrısları ve üzerlerine çevrilen silah namluları karşısında çocuklar seslerini kestiler.

"Gelin şunlarla gırgır geçelim" diye cüretkâr bir tavırla öne atıldı küçük.

Kao Pang-cin: "Korkmayın istediğiniz kadar bağırın" diye onları teşvik etti, "Eğer siz bağarmaya başlarsanız, bütün hücreler de sizi destekleyecektir."

Cing Yi-çing tereddüt ediyordu.

"Sadece korkaklar mücadeleden kaçarlardı" diye kışkırtmaya devam etti Kao.

Çocuklar aralarında ne söyleyeceklerini kararlaştırdılar. Küçük üçe kadar saydıktan sonra, hepsi bir ağızdan bağarmaya başladılar:

Casus, casus, sersem tavuk

İn aşığı sulan çabuk

Çiang Çie elindeki işini bırakarak pencereye gitti:

"Kim bağılıyor böyle?"

"Bunlar yeni gelen öğrenciler" diye cevap verdi Sun Ming-sia.

"Dinleyin!" dedi Li Çing-cu, "Nöbetçilerle alay ediyorlar galiba."

Eli kanlı casuslar,

Gübreden başka şey yiyemez.

Şefi izin vermezse

Kenefe bile gidemez!

"Bu saçmalık da ne oluyor? Hiç hoşuma gitmedi bu."

"Hepsi daha çok genç, söz anlamıyorlar" dedi Sun Ming-sia. "Ama yine de... Cing Yi-çing üniversite öğrencisi, Çungking Üniversitesi'ne gidiyor, oldukça akıllıdır. Onu ben gizli Gençlik Birliği'ne üye etmişim."

"Çocukları anlıyorum, fakat onları teşvik eden kim?" diye sordu Çiang Çie, "Onlarla beraber suyun yanına geleni tanıyor musunuz?"

"Şu bacağı yaralı olan yeni tutuklu olsa gerek" diye cevap verdi birisi.

"Parti, böyle işlerle uğraşmamamıza karar vermişti" diye öfkeyle konuştu bir başkası.

Çiang Çie bir an bile duraksamadı: "Sun Ming-sia, öteki hücrelere hemen haber ver!" dedi.

Dışarıda ayak sesleri duyuldu. Yü Sin-ciang, Ding Çang-fa ve yedinci hücredeki diğer tutuklular, havuza doğru koşuyorlardı.

Baykuş adamlarıyla birlikte avluya çıkmıştı. Suratı soğuk bir sırıtışla çarpılmıştı. Nihayet siyasi suçlulardan öç almak için eline bir fırsat geçmişti. Gençler tam hücrelerine dönüyorlardı ki, Baykuş böğürmeye başladı:

"Gardiyanlar! 5782, 5784, 5785'in ayaklarına ağır prangalar vurun!" Gençlerin her birini ayrı ayrı süzerek sırttı. "Çingar çıkarmak, disipline karşı gelmek, çok hoşunuza gidiyor galiba! Burası neresi biliyor musunuz siz? Bir daha gürültü çıkartırsanız bütün kamptakilerin dışarı çıkması yasaklanacak."

Çocukların ayaklarına kaşla göz arasında ağır prangalar geçirilmişti. Ayaklarındaki ağırlıklarla birkaç adım atmayı denediler, sonra demirlerini arkalarından sürükleye sürükleye hücrelerine geri döndüler.

Kao Pang-cin öfkesinden kıpkırmızı kesilmişti. Tam bağıra çağıra protesto etmek isterken, Yü onun ağzını kapattı. Bir başkası daha gelip koluna girerek, apar topar hücreye soktular. Hemen avluya koşarak hücreleri gözetlemeye başlayan gardiyanlar, boşuna beklediler. Kampta çıt çıkmıyordu.

Sun Ming-sia: "Bunu niçin yaptılar acaba?" diye hayretle sordu.

"Sence ne olabilir ki?"

"Çiang Çie, Kao Pang-cin Yü'ye, Sü'nün SACO bürosunda bulunduğu söylememiş miydi?"

"Evet söylemiş, sonra?"

"Neyse, nerede olduğu fark etmez. Fakat onu buradan götürdüklerinde çok gizli tedbirler almışlardı. Hiç kimse nereye götürüldüğünü bilmiyor. Nasıl oluyor da Kao, hem de 2. Şube'de, Sü hakkında haber alabiliyor?"

Çiang Çie'nin bakışları, ötekini konuşmaya devam etmek için teşvik ediyordu. "Ben tıp öğrenimi görüyorum. Alçıyla kemik

kırıkları iyileştirilir, kırbaç yaraları değil. Bana göre yeni gelen son derece tehlikeli birisi." Fakat şüphelerinden emin olmadığı için sordu: "Böyle bir şey mümkün mü?"

"Elbette." Çiang Çie, yeni gelenin dün gece şüpheli davrandığı haberini almıştı bile. Bu yüzden cevap verirken hiç duraksamadı: "O Yü ile ilişki halinde, fakat her hareketi dikkatle izlenmeye devam ediliyor. Her şeye rağmen son derece şüpheli bir unsur. Örgütün rızası olmadan ve hiç kimseye haber vermeksizin, kendi başına böyle bir mücadele eylemine nasıl girişebilir? Bizim hiçbir adamımız böyle bir şey yapmaz."

Dışarıdan sesler işitildi. Bir süre sonra kadınlar koğuşu durumdan haberdar edildi: Kao Pang-cin sorguya götürülmüştü.

"Açaba temelli mi götürdüler?" diye hayretle sordu Sun Ming-sia.

Çiang Çie susuyordu. Kao'nun bir daha geri dönmeyeceğine hiç ihtimal veremiyordu. Aklına başka bir düşünce geldi: Tersine, ona yeni talimatlar vereceklerdi. Fakat düşündüklerini açıklamadan, kısa bir cevapla yetindi:

"Merak etme, yine gelecektir."

*

Kao Pang-cin hava kararırken iki gardiyan tarafından geri getirildi. Görünüşte güçlkle ayakta durabiliyordu.

Yedinci hücre hâlâ avluydaydı. Gezinti saatleri henüz bitmemişti. Gençler, ayaklarındaki prangalara aldırmadan, Kao'yu, uzun zamandan beri görüşmemişler gibi kucakladılar. Kao'nun gözlerinde yaşlar parılıyordu. Cing Yi-çing'e, Rahip'e ve cesurca gülümseyen küçük Ning'e sevgiyle baktı.

"Ortak mücadelemiz bizi iyice kaynaştırıyor. Görüyorsunuz ya, yine aranızdayım. Bundan sonra hiçbir kuvvet bizi birbirimizden ayıramaz."

Küçük, yumruğunu sevinçle kaldırarak bağırdı:

"Bizim hiçbir şeyden korkumuz yok!"

"Kao yoldaş ilkönce biraz dinlenmeli" dedi Cing.

Ding Çang-fa gülerek yanlarına geldi.

"Bu okul bebeleri, ayaklarındaki prangalarla kendilerini zor götürebiliyorlar. Ben sana yardım edeyim" dedi.

Kao başıyla doğrularak çocuklara döndü: "Siz dışarıda biraz daha hava alın. Bugünkü işkence pek ağır değildi." Sonra Ding Çangfa ve ötekilerin desteğiyle hücreye doğru ilerledi.

Ayı yedinci hücrenin önünde durmuş, alçak sesle biriyle konuşuyordu. Ayak seslerini duyunca hızla geri döndü ve tutuklulara kötü kötü baktı. Elindeki deri kırbacı bir iki salladıktan sonra aceleyle aşağı indi. Fakat Kao son cümleyi anlamıştı:

"Olmaz, açık hava saatinden sonra kapıyı açamam."

Ötekiler, Kao'yu yerine yatırdıktan sonra, açık hava saatinin son dakikalarından da yararlanmak için dışarı çıktılar.

Kao, hücrede sadece Yü Sin-ciang'ı buldu. Bugün Koca Ağabey bile dışarı çıkmıştı. Yü diz çökmüş, döşemeleri siliyordu. Ayı ile konuşan o olmalıydı. Yü, Kao'nun onu gördüğünü fark edince, ceketinin kollarını aşağıya indirerek sırtından çıkardı. Yatağının üstüne düzgün bir şekilde koyacağı yerde, öyle gelişigüzel bir köşeye atıverdi. Sonra tahta kovayı alarak Kao'ya baktı ve selamladı:

"Geri dönmüşsün bile."

"Sorgu yerinde, Çen Çing'in tutuklandığını söylediler."

"Şimdi su getirmeye gidiyorum, sonra konuşuruz." Kapının yanında tekrar geri döndü: "Açık hava saati şimdi biter, ben hemen geliyorum."

Kao hücrede yalnız kalmıştı. Gözü cekete ilişti. Büyük bir ihtiyatla kapıya doğru yaklaşarak, Yü'nün gittikçe uzaklaştığını gördü. Çevik bir hareketle köşeye atıldı ve ceketi karıştırmaya başladı. Kolundaki bir dikiş yerinde küçük bir kâğıt parçası buldu:

"Mektubu aldım. Getirene anlaştığımız gibi yüz yuan verildi."

Yazıyı çabucak bir daha okuduktan sonra kâğıdı yine eski yerine soktu ve ceketi aynı aldığı şekilde köşeye koydu. Yü elinde dolu su kabıyla geri döndüğünde, o yatağına uzanmıştı. Yü hücreye bir göz gezdirdikten sonra, sanki uzun zamandır yalnız bırakmış gibi, ceketini hemen attığı köşeden aldı. Sonra dikkatsizliğini telafi etmek istermiş gibi, büyük bir hamaratlıkla yerleri silmeye devam etti.

Dışarıdan yine gardiyanların bağrıışları duyuldu. Diğerleri de yavaş yavaş hücreye döndüler.

"Bu kadar çabuk mu? Yine Ayı'nın domuzluğu tuttu herhalde."

Çocuklardan biri, "Benim ondan korkum yok!" diye seslendi.

Küçük, Kao'ya dönerek gardiyanı gösterdi ve alay etmeye başladı:

"Şunun suratına bak, mahkeme duvarı!"

Kao küçüğe eliyle işaret ederek, "Dur, bir de ben bakayım" dedi.

Gençlerin yardımı ile ayağa kalktı. Kapının önünde durarak dışarıya baktılar.

Ning, "Orangutan geliyor!" diye haber verdi.

Birisi uyardı:

"Dikkat edin, bu hayra alamet değildir!"

"Ben göremiyorum ya!" Kao iki eliyle demir parmaklıklara tutunarak ayak parmaklarının ucunda yükseldi.

"İşte orada, görmüyor musun?" Huo Yi-çang ona Orangutan'ı gösterdi: "O bizi çoktan gördü."

"Evet, şimdi görebiliyorum. Bugün her zamankinden daha kalles bir görünüşü var." Kao ellerini aşağı indirdi. Diğerinin verdiği işareti fark ettiğinden emindi.

Az sonra Baykuş, birkaç gardiyanla gelerek, "Yedinci hücre, 5783 numara dışarı çıksın!" diye bağırdı.

Kapı açıldı ve Kao yine götürüldü.

Yarım saat sonra geri döndüğünde, hava iyice kararmıştı. Ayak bileklerine bir çift pranga daha vurmuşlardı. Gençler çevresini alarak alınıdaki taze kan lekelerini sildiler.

"Orangutan mı dövdü seni?" diye kaygıyla sordular.

"Önemi yok." Kao halsizce gülümsedi: "Su sıçratmamız onları deliye döndürdü."

İçini çekerek devam etti:

"Fakat bir daha böyle bir şey yapmayalım. Düşüncesiz bir hareketi ve hiçbir anlamı yoktu."

Yü Sin-ciang hak vererek gülümsedi. Gençler susmuş, başlarını öne eğmişlerdi.

Duvarların dışında ansızın umutsuz çığlıklar yükseldi:

"Ben... ben mektup falan vermedim. Bu iftira. Ben daima Partiye ve devlete sadık kaldım... Katiyen yüz yuan almadım..."

Projektörün beyaz ışığı bağırان adamın yüzüne düşüyordu. Adam, başına üşüşen gardiyanların arasında, yerde kıvranıp duruyordu. Ayı'yı sorguya çekiyorlardı.

Kao Pang-cin korkuyla irkildi. Orangutan nasıl bu kadar aptalca davranabilmişti? Çaktırmadan diğerlerine bir göz attı. Fakat onlar hiçbir şeyi fark etmemiş görünüyorlardı.

Çocuklar derin bir uykuya dalmışlardı. Geceyarısı olduğu halde Yü, Kao'ya hâlâ Çen Çing hakkında bir şey sormamıştı. Kao gözü kapalı yatıyor, gittikçe huzuru kaçıyor. Ayı'nın çılgınlıklarını duymuş olmaları gerekirdi. Ansızın aklına gelen bir düşünceyle sarsıldı: Büyük bir hata yapmamış mıydı? Ya mektup sahteyse? Ya Yü onu tongaya bastırmak istediye? Niye önce iyice düşünüp ondan sonra hareket etmemişti? Ama artık çok geçti. Onu keşfetmişlerdi. Büyük bir tehlike içinde yüzüyordu. Çevresinde düşman gözlerin ona dikildiğini sezer gibi oldu. Şö Peng-fe'nin şeytanca bir sırıtışla çarpılmış kara suratı gözlerinin önünde belirdi. Artık hiçbir şey düşünemez hale gelmişti. Canını kurtarma hırsının tutsağı olmuştu. Buradan çıkmalıydı! Gözlerini açarak, kapıya kadar sürünmek üzere doğrulmak isterken, Yü'nün bakışları onu olduğu yere mıhladı. Diğerleri de hiçbir şey söylemeksizin, yerlerinde birer birer doğrularak oturdular.

"Ayağa kalk, Kao Pang-cin!" diye emretti Yü ve sert bir tavırla sordu: "Artık senin gerçek kimliğini öğrenmek istiyoruz."

Kao önce bir sarsıldı, fakat hemen yine kendini toparladı. Alçak sesi, kendinden emin ve öfkeliydi:

"Kim olduğumu bilmiyor musunuz? Kao Pang-cin, gazeteci."

"Yalan!"

"Ne demek istiyorsun, yoldaş?"

"Burada senin yoldaşın kim lan? En iyisi kim olduğunu söyle bize!"

"Bana böyle davranmaya hakkınız yok. Ben her ne kadar gençleri o saçma hareketi yapmaktan alıkoymadıysam da, kendi insanlarınıza böyle davranamazsınız."

"Kes sesini! Şuraya geç bakalım!" Yü eliyle en dip köşeyi gösterdi.

"Yaralı bir arkadaşınıza böyle davranmanız doğru mu?"

"Geç şuraya dedim ulan sana!"

Kao, lambanın cansız ışığı altında, çevresindeki insanların nasıl değiştiklerini gördü. Eğer kapıyı tutup onu ortalarına alırlarsa, hali dumandı. Kendini oradan oraya atarak, avazı çıktığı kadar bağırarak istedi. Fakat aynı anda demir gibi birkaç el gırtlığına sarıldı.

"Ne oluyor... bu da nesi?.." diye gürültüyle uyanan çocuklar korkuyla sordular. Kao'ya vaktinden önce bir şey belli etmemek için, onlara bir şey söylememişlerdi.

"Doğru dur, senin için en iyisi bu!" diye Kao'yu uyararak onu en dip köşeye götürdüler.

Ning, "O komünist değil mi ki?" diye sordu. Diğer ikisi de şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

"Ne olduğunu şimdi öğreneceksiniz" dedi Yü Sin-ciang.

Ding Çang-fa, "Kapıya iyi dikkat edin" diyerek, her zaman ağzında tuttuğu boş piposunu aldı. "Oturup sakın sakın konuşalım."

"Ben... ben..." diye kekeleyip duruyordu Kao.

"Kimsin sen?" diye tekrar sordu Yü Sin-ciang.

"Ben... korkuyorum..." Kao'da renk diye bir şey kalmamıştı.

"Neden korkuyorsun ki?" diyerek güldü Ding Çang-fa.

"Senin kim olduğunu öğrenmek istiyoruz." Çelik gibi parmaklar Kao'nun boğazına sarıldı.

"Çeng Ke-çang..."

Yü, bu adı daha önce Sü Yün-feng'den duymuştu. Sormaya devam etti:

"Senin sözünü ettiğin Çen Çing nerede?"

"Ben... ben bilmiyorum."

Küçük, şaşkınlıktan faltaşı gibi açılmış gözlerle, "Ne, bu Kao Pang-cin değil mi?" diye sordu.

Huo Yi-çang tükürüncesine konuştu: "Bir casusmuş. Bizi kandırdı. Çing'in gizli Gençlik Birliği'nde olduğunu mutlaka ispiyon etmiştir."

"Partiyi baltalamak için bizi kasıtlı olarak gardiyanlarla alay etmeye sevk etti" dedi Cing Yi-çing.

"Ama bunu bir daha yapamayacak." Ning hırsla yumruklarını sıktı.

Çeng Ke-çang biraz soluk alabilmiş ve gençlerin sözlerini duymuştu. Gırtlığını mengene gibi sıkın parmakların baskısı altında artık itiraf etmek zorunda kaldı.

"Aslında... önce... Şube şefi Şö... basın konferansı... Çen Çing kaçtı..."

"Konuş!" dedi Ding Çang-fa. "Niçin bizim hücreye geldin?"

Kao gittikçe daha fazla kekeliyordu: "Bu..." Koridorda nöbetçilerin ayak seslerinin yaklaştığı duyuldu. Kao nöbetçilerin dikkatini çekebilmek için kendini yerden yere vurmaya başladı.

"Saçmalığı bırak! Eğer nöbetçi bir şey fark ederse, boğuveririz seni" diye fısıldadı Yü. Çeng Ke-çang sapsarı kesilmiş, hareketsiz bir şekilde yerde yatıyordu.

"Konuş!"

"Şube şefi barış görüşmelerinden yararlanmak istedi ve Liu Si-yang'ı evinde göz hapsine aldı. Sonra beni ona gönderdi. Ben Partiyi..."

"Liu Si-yang'ın da başını yaktın ha!" Huo Yi-çang öne doğru atılarak Kao'nun boğazına sarıldı.

"Gebertin onu!" diyerek yumruklamaya başladı Ning.

"Yavaş olun, önce sorguya çekilecek" diye en büyükleri diğerlerini yatıştırmaya çalıştı.

Yü, "Görevin neydi?" diye sakin bir sesle sordu.

Küçük, Çeng Ke-çang'ın saçlarına yapışarak tehdit etti.

"Konuş ulan, yoksa gözlerini oyarım senin!"

"Anlatıyorum... ya. Ben kampta Partiyi... ve onun dışarıyla ilişkisini..."

"Bütün planı öğrenmek istiyoruz" dedi Yü Sin-ciang.

Çeng Ke-çang soluğunun kesildiğini hissetti.

"Her şeyi söylüyorum... Özel danışman..." Artık gizleyemeyeceği her şeyi itiraf etti.

XXII

Radyodan sadece boğuk bir gürültü geliyordu. Yavaş yavaş çok uzaklardan, fakat son derece yakın, son derece güçlü bir zafer nidası duyuldu:

"Halk Ordusu Güneye Doğru İlerliyor"

Titrek parmaklar, radyoyu ancak zorlukla duyulabilecek şekilde ayarladılar. Lu Çing yasak bir şey yaptığını biliyordu. Komünist Partisi'nin cephe haberlerini dinlemek kesinlikle yasaktı. Son zamanlarda sık sık evde kalmıştı. Albay olarak Beyaz Saray'daki günlük işlerle bizzat uğraşmak zorunda değildi. Bu işler için Başgardiyen Yang Cin-sing vardı. Canı sıkın olduğu zamanlar telefonla talimat vermek bile gelmiyordu içinden. Şu anda ne mahyong oynamayı, ne de sohbet etmeyi canı çekiyordu. Misafirlerini cazip karısına bırakarak, düşmanın yayınlarından durum hakkında bir fikir edinebilmek için gizlice odasına kapanmıştı. İhtiyaten *Büyük Çin Casusları* kitabını da açarak dizlerinin üstüne koymuştu.

"Sian ve Vuhan'ı elden çıkardık. Şimdi bu kahrolası Hunan da elden gidiyor" diye homurdandı. Başka bir istasyonu ayarladı. Nazlı bir kadın sesi haberleri okuyordu. "Amerika'nın Sesi" Radyosunun Çince yayınıydı bu. Lu Çing, yumuşacık divana uzanmış, sararmış parmaklarının arasında yarıya kadar yanmış sigarasını tutuyordu. Son zamanlarda çok sigara içmeye başlamıştı. Sinir bozucu *Sinhua* haberlerinden sonra, müttefiklerin programını dinlemek ona bayağı iyi gelmişti. İnsan yeniden güvenini kazanıp, rahat bir soluk alabiliyordu. Bu Amerikalılar hiç olmazsa dosttu. Dilleri, kendi milletinin dilinden daha tok, daha güven vericiydi. Sigara ta parmaklarının ucuna kadar yanmıştı, fakat o hiçbir şey hissetmiyordu. Birdenbire radyodaki kadının sesi inceliyor, titrek bir hal aldı:

"... Komünist Ordusu Şanghay'ı işgal etti. Dünyanın dördüncü büyük şehri böylece elden gitmiş bulunuyor. Amerikan Başkonsolosluğu kurşun yağmuruna tutuldu. Yedi katlı binanın üzerindeki bayrak yarıya indirildi. Başkonsolos'un bildirdiğine göre, bu, eski Savunma Bakanı J.V. Forrestal'ın ölümünün yasını tutmak üzere yapılmıştır. Komünist Ordusu şehre girdikten sonra..."

Radyoyu tiksintiyle kapatarak yeni bir sigara yaktı. Komünistler birkaç gün önce Yangzekiang'da bir İngiliz savaş gemisine saldırdıklarında rahat bir soluk almıştı. Nihayet yabancılar harekete geçeceklerdi. Fakat şimdi komünistlerin ırmağı geçip güneye doğru ilerleyişlerine, Amerikalılar da aynı İngilizler gibi, sadece seyirci kalıyorlardı. Başkonsolosluğa sığınmışlar, kurşunlardan korunmaya çalışıyorlardı.

Eğer Amerikalılar geniş çapta savaşa katılsalar, her şey düzelecekti. Bu üçüncü dünya savaşına yol açardı. Fakat Yankeler Zingtao deniz üssünden bile geri çekilmişlerdi. Komünist orduları ırmağı geçtiklerinden beri, Lu Çing büyük bir kaygı içinde kendi kendine sorup duruyordu: Bunun sonu neye varacaktı? Bereket versin ki, ofisteki özel danışmanın davranışı, Amerikan kara, hava ve deniz kuvvetlerinden ve büyükelçininkinden değişti. Stuart bu zamana kadar Nanking'de kalmış, kızillar elçiliği işgal ettikleri halde, hâlâ Washington'a geri dönmeyi düşünmemişti. Anlaşılan, Washington'un iradesini gerçekten tutarlı bir şekilde temsil eden tek adam, özel danışmandı. Ne yazık ki, büyük bir itinayla hazırladığı bütün ey-lemleri hep başarısızlığa uğruyordu. Hatta Mağaraya gönderdikleri Çeng Ke-çang'la yaptığı plan bile suya düşmüş ve bütün ayrıntılarına kadar meydana çıkmıştı. Bunun üzerine Şö Peng-fe öylesine köpürmüştü ki, Yen Zuy'un yetiştirmesinin işini bitirivermişti.

Lu Çing elindeki sigara izmaritini fırlatarak yeni bir sigara yaktı. Beyaz Saray'da durumun Mağaradakinden daha karışık olduğundan emindi. En küçük bir ize bile rastlayamamıştı. Geçenlerde, gizlice bod-ruma yeşillik götürdüğü için aşçıyı yakalamışlardı. Fakat öldürülünceye kadar dövmelerine rağmen hiçbir şey öğrenememişlerdi. Oysa Beyaz Saray'da bir Parti örgütünün olmaması olanaksız bir şeydi.

Sifeng toplama kampının komutanı olduğu zamanları hatırladı. Daha o zamanlar, bazı tutuklular kaçmamaya söz vermektense, ağır prangalara vurulmayı ve angaryaya koşulmayı yeğlemişlerdi. Özellikle şu Çi Siao-süan, gözünü bile kırpmaksızın yüzüne karşı meydan okumuştı. "Bizi öldürmek veya serbest bırakmak sizin bileceğiniz iştir, fakat şartlarınızı kabul edip etmemek de bizim bileceğimiz iş" demişti.

Kamp komutanı olarak yıllardır edindiği tecrübeler ona böyle insanların siyasi tutuklular arasında çalışmaktan şimdi de kaçınmayacaklarını söylüyordu. Buna rağmen hiçbir iz bulamamışlardı. Ofisin bu konuda yaptığı sayısız araştırmalar ve Çeng Kang'ın sistemli bir şekilde sorguya çekilmesi, hiçbir yarar sağlamamıştı. General Yang Hu-çeng'in Beyaz Saray'da olduğu haberinin dışarıya nasıl çıkarıldığını bile öğrenememişlerdi. Haber Çan Kay-şek'in kulağına kadar gitmiş ve sonunda Şö Peng-fe bile iyi bir zılgıt yemişti. Çan Kay-şek'in generali ve diğerlerini Kveyçov'a gönderme emri, ancak bundan sonra gelmişti.

Her şey bir bilmece gibiydi. Posta kontrolü, barış görüşmeleri sırasında SACO'daki bütün siyasi tutukluların adlarının yazılı olduğu ve Çungking'den Hong-Kong'a gönderilen bir isim listesi ele geçirmişti. Anlaşılan, Parti bununla aslında hiç kimsenin serbest bırakılmadığını göstermek istiyordu. Bu listenin toplama kampından kaçırıldığına şüphe yoktu. Fakat kim tarafından ve nasıl? Çeng Ke-çang'ı bunu öğrenmesi için göndermişlerdi, ama ondan da bir sonuç çıkmamıştı.

Lu Çing'in ufak tefek karısı kapıyı açtı.

"Gel, oyun oynayalım, demin kazandım."

Lu Çing isteksizce başını salladı: "Benim canım istemiyor, git sen misafirlerle uğraş."

Çöp sepetine bakınca aklına yeni bir düşünce geldi. Orada, üstünde "rapor" yazılı bir yazı vardı. Birkaç gün önce sadece ne olup bittiğini öğrenmek üzere eniştesi Şen Yang-çay'ın yanına gitmişti. Fakat onun ağzından da hiçbir laf alamamıştı. Yalnız masanın üzerinde Hong-Kong veya Tayvan'a atanmak isteyenlerin yazdıkları bir sürü dilekçe yığılıydı. Başka bir yazının üstünde, insanın huzurunu kaçıran "Partizan" ve "Komitacı" sözlerini okumuştı.

Şimdi yıllık izinlerin uzatılması için verilen dilekçelerin çoğaldığını biliyordu. Zamanın özelliğini kavrayamayan budalalardan ve mücadele

kaçaklarından geliyordu bunlar. Serseri herifler! Day Li'nin Gizli Servis hakkında söylediklerini unutmuşlar mıydı? İnsan•bir kere Gizli Servis'e girdikten sonra, ancak ölüsü çıkabilirdi oradan. Eğer böyle herifler ecelleriyle ölmüyorlarsa, çok isabet oluyordu. Ama insan, tayin dilekçesi için yeterli gerekçe gösterebilirse, o zaman da hemen "kaypak unsur" olarak görülemezdi herhalde. Acaba Şen Yang-çay ona dilekçeleri kasıtlı olarak mı göstermişti? Fakat Tayvan'a atanması için yazdığı dilekçesi, aradan çok zaman geçmiş olmasına rağmen hâlâ kabul edilmemişti. Şen Yang-çay da bunun kabulü için pek bir şey yapmamıştı herhalde. Ya yeniden bir dilekçe yazması ya da uzman kursu için Amerika'ya gönderilmeye çalışması lazımdı. En iyisi doğrudan Mr. Miles'e yazmaktı. Fakat Amerikalının ona yardım edeceği nereden bilinirdi? En kötü ihtimali bile göz önünde bulundurmak zorundaydı. Eğer gerçekten herkes Tayvan'a çekilip onu Kıta Çin'inde bırakılırsa, şimdiden tedbirini alması gerekiyordu. Büyük bir korkuya kapıldı. Çok insanın kanına girmişti. Komünistlere hiç insaf etmemişti. Hiç değilse, komünistler insana nasıl davranırlar bunu bir bilebilseydi? Eski bir atasözü "Akıllı tavşanın üç yuvası olur" der. Geleceğini şimdiden güvenlik altına alsın, bir zararı olmazdı herhalde. Birdenbire aklına Sifeng'de komünistlerle oldukça yakınlık kurmuş olan birisi geldi. Doğrudan komünistlere gitmektense, onunla konuşması daha kolay olurdu. Fakat bu rizikoyu bile göze alamazdı. Bunu salim kafayla enine boyuna düşünmeliydi. Eğer Tayvan'a atanması kabul edilirse, bütün bu tasalardan kurtulmuş olacaktı. Hatta o zaman giderayak bütün siyasi tutukluları yok edebilirdi.

Kıta Çin'inde kalma korkusu onu için için kemiriyordu. Bu akıbeti önlemek için yapmayacağı şey yoktu.

Lu Çing, mahyong taşlarının sesleri gelen salonun önünden kimseye görünmeden geçerek motosikletine atladı ve Beyaz Saray'ın yolunu tuttu.

On dakika sonra bürosundaydı. Kapıyı açınca yüzüne pis bir koku çarptı. Masanın üstünde bir karış toz birikmişti. Gözü takvimin gösterdiği o korkunç tarihe ilişti: 21 Nisan. Halk Kurtuluş Ordusu o gün Yangzekiang Irmağı'nı geçmişti. Ne zamandan beri buraya uğramamış olduğunu ancak şimdi fark edebildi. O günden beri yazı masasında oturamaz olmuştu. Ancak takvimin yaprağını çevirdikten sonra zile bastı.

"Bay Huang'ı buraya çağırın." Ansızın içine yine bir korku düştü. Çok tehlikeli değil miydi bu? Pencereyi açarak geri döndü ve tekrar zile basmak istedi. Fakat gardiyan çoktan gitmişti bile.

Kafasında bir plan kurdu. Biraz rahat soluk alabilmek için tuktuklara karşı baskıyı da az bir şey gevşetecekti. Onun gibi eski bir kurt için mesele değildi bu. İstediklerini öğrenecek ve düşmanı tongaya bastırarak bir taşla iki kuş vurmuş olacaktı.

Huang Yi-şeng bir asker yürüyüşüyle içeri girdi ve Lu Çing'in selamını bile beklemezsizin hemen yüksek sesle tartışmaya başladı:

"Ben Guomintang üyesiyim ve daha 'Müttefikler Birliği' zamanında devrime katıldım. Sun Yat-sen'in üç program ilkesini destekliyorum. Çan Kay-şek'in bütün yaptıkları, Üç Halk İlkesi'ne tamamen aykırıdır."

Kısa bir aradan sonra devam etti:

"Çan Kay-şek'in takipçiliğini yapmak, size ne kazandıracaktır. Onun Guomintang'ı önünde sonunda geri çekilmek zorunda kalacak. Ne Yankeler, ne de atom bombası onu kurtaramaz artık. Buna karşılık Komünist Partisi halktan en geniş desteği görüyor. Onun uyguladığı gerçekten 'dünyevi adalet'tir. Bu yüzden bütün ülkeyi kurtaracak ve halka mutluluk ve refah içinde bir hayata kavuşabilme umudunu verecek güce sahiptir."

Lu Çing, çok ilgileniyormuş gibi bir poz takınarak, Huang Yi-şeng'in tahlillerini yüzünde anlayışlı bir ifadeyle dinliyordu. Ancak generalin üstünde iyi bir etki bıraktığına emin olduktan sonra, esas konuya girmeye karar verdi.

Huang Yi-şeng ötekinin niyetini hemen kavrayarak öneride bulundu:

"Bence en iyisi, doğrudan doğruya komünistlere başvurmanızdır. Çeng Kang ve Liu Si-yang buraya geleli çok olmadı. Hiç kuşkusuz durumu oldukça iyi biliyorlar."

"Yok yok, buna gerek yok." Lu Çing başını sallayarak pek de kesin olmayan bir tavırla itiraz etti.

"Acaba yakında üçüncü dünya savaşı çıkacak mı dersiniz?" Lu Çing'in bunun kadar gönülden arzuladığı başka bir şey yoktu. Eğer

Kıta Çin'i Sovyetlerle Amerikalılar arasında bir savaş meydanına dönerse, Tayvan'a gitmesine gerek kalmayacaktı. Onun için karşısındakine imada bulundu:

"Yakında Amerika buraya önemli bir heyet gönderecek."

Bu habere Huang Yi-şeng dikkat kesilmişti. Konuşmayı bitirmek için hiç de acele etmiyordu. Bir süre daha konuştuktan sonra, Lu Çing ziyaretçisine dışarıya kadar eşlik etti.

Sonra düşünmeye başladı. Tutuklularla kuracağı bu tür ilişkiler ona hiçbir zarar veremezdi. Mağaradaki Orangutan ve Baykuş'u kafalarını çalıştırmalarını hiç bilmediklerinden, oldum olası hor görürdü. 2. Şubeden gönderilen Yang Cin-sing de onlardan daha akıllı sayılmazdı. Aşçı meselesini keşfeder etmez, önce bütün kampı velleveye vermiş ve ancak ondan sonra kendisine gelmişti. Bu yüzden aşçıyı ortadan kaldırmak zorunda kalmışlardı. O zaman başgardiyana bundan böyle Orangutan gibi beceriksizce davranmaması için talimat vermişti. Öğrendiklerini hemen açığa vurmamasını, aksine bunları kendine saklayarak, gizlice araştırma yapmasını ve uygun fırsat kollamasını söylemişti. Aşçıyla olan mesele gerçekten çok budalaca bir hareketti. Bir şeyler öğrenmek için onun arkasına bir gölge takmaları gerekiyordu. İşte o zaman özel danışmanın ve Şubenin destek ve teveccühü için hiç kaygılanmasına gerek kalmayacaktı. Hatta Şen Yangçay bile o zaman onun hakkında iyi bir söz ederdi.

Arpacı kumrusu gibi düşünmeye başlamıştı ki, kapı büyük bir hışımla açılarak içeriye Yang Cin-sing daldı.

"Şef, onların izini buldum!"

Lu Çing şaşkın bir tavırla sırttı. Başgardiyanın raporunu dinledikten sonra, bütün keyifsizliği bir anda uçup gitmişti. Şimdi artık tutukluların yardımına muhtaç değildi. Tayvan veya Amerika biletini kazanmak için eline çok iyi bir fırsat geçmişti.

*

Yang Cin-sing peşinde iki gardiyan olduğu halde, hücreye daldı. Bu ani ziyaretten ürken Liu Si-yang, dikkatle yerinde doğrulurken, Çeng Kang her zamanki soğukkanlılığını bozmamış, içeri girenlere aldırış bile etmemişti.

"Kimıldamayın!"

Sıkı bir üst baş kontrolünden sonra, yattıkları yerleri aradılar. Bat-taniyeler yırtılarak yerlere atıldı. Hücrenin altı üstüne getirildi. Pislik kovası bile kontrolden kurtulamadı. Yarım saatlik bir aramadan sonra, şüphe çekici hiçbir şey bulamayan gardiyanlar, burunlarından so-luyarak hücreyi terk ettiler ve hırsla kapıyı kilitlediler.

Çeng Kang ve Liu Si-yang, kapının sallanan kilidine bakarak, bu ani ziyaretin nedenini düşünmeye başladılar.

Beyaz Saray'da açık hava saatleri kaldırıldı. Alt ve üst kattaki bütün hücreler, aniden ve aynı anda didik didik edildi. Bu av köpekleri bir koku mu almışlardı acaba? Yoksa *İleri*'de bir hata mı yapmışlardı? Fakat buna ihtimal veremiyorlardı. Çünkü ne yazı mal-zemesi bulunmuş, ne de Liu Si-yang ve Çeng Kang sorguya çekilmişti. Ya aşağıda? Orada da her zaman tetikte bulunan, eski ve tecrübeli yoldaşlar vardı. Aşağıdan tecrit edildikleri için büyük bir huzursuzluk içindeydiler. Casuslar onların düşüncelerini de oku-yamazlardı ya! Huang Yi-şeng'in hücrelerinden her zaman askeri bir titizlikle dakikası dakikasına gelen gazete, bu akşam ilk defa olarak gelmemişti. Gardiyanlar, generalin gazetelerini sayfa sayfa kontrol edip, eksik veya yırtık kısımları olup olmadığını araştırmışlardı. Ve şimdiden sonra artık ona gazete de vermiyorlardı.

Çeng Kang geceyarısı büyük bir dikkatle aşağıyla ilişki kurup ne olup bittiğini öğrenmeye karar verdi. Liu'yu gözcü olarak kapıya gönderdi ve kendisi gizli irtibat yerine gitti. Fakat burada da yeni bir korkuyla yüreği yerinden hopladi: İlişki kesilmiş, kimse gönderdiği pusulayı alınıyordu.

Ne olmuştu? Henüz bilmedikleri ve öğrenemedikleri bir tehlikeyle karşı karşıya oldukları muhakkaktı. Durumu karşılıklı tartıştıktan sonra, kendilerini en kötü ihtimallere karşı hazırladılar.

Aynı saatte bürodaki masanın üstünde küçük bir kâğıt duruyordu. Başlığı şöyleydi:

"7. Parti Kongresi'nin İkinci Genel Kurul Toplantısı başarıyla sona erdi."

Lu Çing bir şey söylemeden pusulayı aldı. Kâğıt iyice buruşmuş, yer yer yırtılmıştı. Kopya kalemiyle yazılan yazılar yer yer nemlenerek karışmış ve mor bir renk almıştı. Ağır ağır okumaya başladı:

"Çin Komünist Partisi'nin 7. Kongresi'nin İkinci Genel Kurul Toplantısı Siçiaçuang yakınlarında yapılmış ve sekiz gün sürdükten sonra, başarıyla sona ermiştir.

"Başkan Mao Zedung Genel Kurul'a bir çalışma raporu sunmuştur.

"İkinci Genel Kurul öncelikle, şimdiki şartlar altında Parti çalışmalarının ağırlığının köylük bölgelerden şehirlere kaydırılması konusunu tartışmıştır.

"Genel Kurul bütün yoldaşları, karşıdevrimci güçleri yendikten sonra, daha büyük bir çalışkanlıkla yeni bir Çin'in inşasına geçebilmek üzere, bundan sonra da alçakgönüllü ve dikkatli olmaya, kibirliliğe ve tedbirsizliğe karşı çıkmaya ve her türlü zorluklara rağmen tutarlı ve mücadelecî bir çalışmaya çağırır."

Dış dünyadan tamamen tecrit edilmiş tutuklular için bir sevinç mesajı olan bu haber, düşman için en büyük tehlike işaretiydi. Şimdiye kadar, her kim illegal faaliyet gösterir veya "kışkırtıcılık" yaparsa, onun derhal kurşuna dizileceğini tekrar edip durmuşlardı. Çok yararı olmuştu sanki! İşte şimdi karşılarına böyle bir bildiriyle çıkıyorlardı!

"Bu Merkez Komitesi'nin bir belgesi. Buradaki tutuklular yazmış olamazlar."

Lu Çing, kırışmış kâğıt parçasını elinden bırakarak, huzursuz bir tavırla odayı arşınlamaya başladı. Bir zaman sonra Yang Cin-sing'e döndü:

"Sadece iki ihtimal var: Ya, Huang Yi-şeng onlara kendi gazetesini verdi ya da Liu Si-yang bu haberi dışarıdan getirdi. Generalin gazetelerinde bir eksik yok. Kaldı ki, böyle bir haber o gazetelerde çıkmış olamaz. Öyleyse ikinci ihtimal daha akla yakın."

"Fakat Yang Hu-çeng'in Beyaz Saray'da bulunduğu haberi, Liu Si-yang buraya gelmeden önce dışarıya sızmıştı" diye tereddüdünü belirtti başgardıyan.

"Doğru. Buna göre, Beyaz Saray ile Parti arasında doğrudan ilişki var." Lu ing, düşüncelerinden pek emin gibiydi. "Her ne halse. Biz Şimdi saldırıya geçmiş bulunuyoruz. Ne yapıp yapıp onları ortaya çıkarmalıyız."

"Bunu rapor etsek nasıl olur? Başarı Őansımız çok büyük."

"Hayır!" Lu ing yumruğunu sıktı. "Ancak onları ele geçirdikten sonra özel danışmana haber vereceğiz. Adamı getirin Şimdi."

Yang Cin-sing başını çevirerek seslendi: "Hu Hao'yu buraya getirin!"

Her zaman avludaki küçük ağaçları sulayan Hu Hao içeri getirildi. Elleri arkasına bağlanmıştı. Ayaklarına ağır prangalar vurulmuştu. Parça parça olmuş kanlı elbiseleri üzerinden sarkıyordu.

"Konuştu mu?" diye yüksek sesle sordu Yang Cin-sing.

Gardiyanlar hep bir ağızdan, "Hayır!" dediler.

"Gel buraya!"

Hu Hao başını dimdik tutarak iki adım yaklaştı. Lu ing, titreyen parmakları arasında bir saatli bomba gibi tuttuğu kâğit parçasını tutukluya doğru uzattı.

"Bunu kim yazdı? Kim verdi bunu sana?"

Cevap yok. Hu Hao ne söyleyeceğini düşünüyordu. Ellerine başka ipucu geirememeliydiler. Kendi dikkatsizliği yüzünden, bu belgeyi veren kimsenin başını yakmaması gerekiyordu. Uzun mücadeleler içinde sevmeyi ve nefret etmeyi öğrenmişti. Ne var ki, uzun süren hapislik yılları, gözlerini de çok fena bozmuŐtu. Son derece miyoptu. Açık hava saatinde yazıyı okumak için hücrenin bir köşesine saklandığında başgardiyanın arkasında durduğunu görmemişti.

"Bunu kimin yazdığını öğrenmek istiyorum!"

"Ben!" Karşısındakinin yüzüne bakarak tekrarladı: "Ben kendim yazdım."

"Sen mi? Sen kim, bunu yazmak kim?" Yang Cin-sing alaycı bir kahkahayla elindeki kırıbacı kaldırdı. Hu Hao komünist değildi, bu metni o yazmış olamazdı. Aslında burada hiç kimse, komünist Merkez Komitesi'nin bir belgesini yazamazdı. Mesajın dışarıdan geldiği açıktı.

Kırbaç havada ıslık çaldı. Kan, tertemiz ovulmuş döşemelere akmaya başladı. Hu Hao'nun sesi gittikçe daha zayıf çıkıyordu.

"Bunu yazan kim?"

"Ben!"

*

O gece hiç kimse uyumadı.

Çeng Kang ve Liu Si-yang gardiyanların böğürtülerinden meseleyi öğrenmişlerdi. Pusulayı gerçekten de Huang Yi-şeng'in gazetesinden yazmışlardı. Gazeteyi fark ettirmeden yine geri gönderebilmişlerdi, ama ne yazık ki casuslar, miyop Hu Hao'yu elinde yazıyla yakalamışlardı. Çaresizlik içinde yumruklarını sıktılar. Şimdi Hu Hao'nun boğazından içeri bir çeşit acı biber özü akıttıklarını biliyorlardı. Bu öz, insana kan kusturduğu gibi, birkaç dakika içinde kalbini de durdurabilirdi.

"Hu Hao kötü belaya çattı." Liu Si-yang büyük bir azap içinde Çeng Kang'ın yanına gitti: "Gidip onlara, yazıyı buraya benim getirdiğimi söyleyeceğim."

"Sen geldiğinde bu duyuru daha açıklanmamıştı."

Bu gece Hu Hao'ya kızgın demirle yaptıkları işkence, hepsinin de kalbini dağlamıştı.

"Dinle bak, hâlâ işkence ediyorlar." Liu artık dayanamıyordu: "Ben gidiyorum, isterlerse kurşuna dizsinler."

"Eğer gerekirse ben giderim." Çeng Kang prangalarını arkasından sürükleyerek bir iki adım attı. Onlara, "Pusulayı ben yazdım" demekten korkmuyordu. Fakat *İleri*'nin aşağıya ulaşmasını nasıl açıklayacaktı? Bunu kesinlikle ele vermemesi gerekiyordu. Ele vermeyeceğine güveniyordu da. Fakat neye yarayacaktı? Onlar sadece kamçılarını değil, kafalarını da kullanmasını biliyorlardı. Sadece aşağıya giden yolu bulmaları yeterdi. O zaman General Huang da dahil olmak üzere, bütün yoldaşları tehlikeye atmış olacaktı. Buna imkân veremezdi.

Ansızın percerenin önünde beliren bir gardiyan "Niye uyuymuyorsunuz?" diye sordu.

"Bağırtınızdan insan uyuyabiliyor mu ki?"

Çeng Kang, Liu'nun gözlerine baktı. Onlar Hu Hao'yu öldüreceklerdi, fakat ne yapabilirlerdi?

"Aşağıyla sözleşmeden, kendi başımıza bir harekete girişemeyiz. Bireysel eylemler yürütmeye hakkımız yok."

"Bireysel eylemler mi?" Çeng Kang haklıydı. Liu heyecanını bastırmaya çalıştı. Tekrar düşünmeye başladı.

"Onlar yalnız pusulayı yazanı bulmak istemiyorlar." Çeng Kang dışarıdaki seslere kulak verdi. "Onların niyeti hâlâ örgütün izini bulmak."

"Fakat Hu Hao'yu ancak içimizden birisi teslim olursa kurabiliriz."

Gürültü dinmek bilmiyordu. Hu Hao sağlam kalmıştı. Düşman hiçbir şey öğrenememişti. Fakat hâlâ yeni işkence aletleri isteyip duruyorlardı. Kasıtlı olarak fazla gürültü çıkarıyorlardı. Kimin sınırlarına hâkim olamayarak ortaya çıkacağını gözetlemek üzere, her yere adamlarını yerleştirmişlerdi.

Kışkırtma apaçık ortadaydı. Ya, Hu Hao işkenceyle ölecekti ya da komünistler Hu Hao'ya işkence yapılmaması için teslim olacaklardı. Çünkü komünistler bir halk çocuğunun suçsuz yere öldürülmesine seyirci kalamazlardı. Hatta, örgütü kurtarmak için, içlerinden birinin kendisini feda edeceğini bile düşünmüşlerdi.

Her zamanki gibi hiçbir şey karşısında tepki göstermeyen deli hariç, bütün tutuklular uyanıktı. Aşağıda Hu Hao'ya pusulayı vermiş olan, kendini feda etmek istedi. Diğerinin çektiği eziyetlere artık katlanamıyordu. Fakat şimdiye kadar susmuş olan Çi Siao-süan alçak sesle fısıldadı: "Buna gerek yok. Ben gidiyorum."

Çi Siao-süan'ın sözleri hesaplı ve kendinden emindi. Planını hazırlamıştı. Erken teslim olmanın bir işe yaramayacağını biliyordu. Bunun Hu Hao'ya yararı dokunmayacak, aksine sadece şüphe uyandıracaktı. Fakat şimdi zamanı gelmişti. Dışarıdaki işkenceci uşakların çaresizlik içinde çılgınca böğürmeleri bunun belirtisiydi. Heyecanlı arkadaşlarını geri çekerek, ağır ağır yerinden doğruldu ve pencereye doğru ilerledi. Oradan seslendi:

"Hey, beni kamp komutanına götürün! O pusulayı Hu Hao'ya ben verdim."

Yang Cin-sing'in çakal gözleri dışarı uğradı. Çi'yi kuşkuyla süzdü.

"Haydi!" dedi Çi ve kapıyı itmek istedi.

Yang Cin-sing önce şefe danışmayı daha emin gördü.

"Komutanım, balık ağa düştü!" diye bağırdı, "Çi Siao-süan."

Yerde baygın yatan Hu Hao'yu tamamen unutmuştu. Lu Çing derhal cevap vermedi. Başını sallayarak, Hu Hao'yu uzaklaştırmalarını söyledi.

"Çi Siao-süan mı? O olamaz."

Çi Siao-süan tehlikeliydi, fakat onu uzun zaman gözetlemişler ve hiçbir şey bulamamışlardı. Başkalarını gizlemek için, araştırmayı yanlış bir ize sürmeyi düşünüyor olmalıydı herhalde.

"Belki de odur." Başgardıyan, bildiri ile General Yang Hu-çeng hakkındaki haber arasında bir bağlantı olduğu ve daha Liu Si-yang buraya gelmeden önce Beyaz Saray'ın dışarıdaki Partiyle düzenli ve sıkı bir ilişkisinin var olduğu düşüncesini bir türlü kafasından söküp atamıyordu.

"Çi Siao-süan gerçekten de iyi bir av." Lu Çing gülümsedi. "Bu bizim ağlarımızı doğru attığımızı gösterir. Eğer şimdi ağı çabucak çekersek, daha çok ve daha büyük balıklar yakalayacağız."

Lu Çing, yakında Partiyi hem kampta, hem de dışarıda eline geçireceğini hesaplıyordu. Şimdi Çi Siao-süan'ın blöf yaptığını kanıtlamalıydı. O zaman komünistler savunma durumuna geçmiş olacaktı. Ve eğer Çi'nin zayıf noktasını yakalayabilirse, o zaman ondan asıl meseleyi söke söke öğrenecekti.

Çi, kamp komutanının bürosuna girdi.

"Doğruyu söyle!" Lu Çing divanın üstünde dimdik oturarak, elindeki sigarayla kan lekelerini gösterdi: "Bunları görüyor musun?"

Çi gülümseyerek, "O pusulayı ben yazdım" dedi.

"Öyleyse şuraya birkaç satır yaz bakalım."

Kâğıt kalem getirdiler. Lu Çing ve avanesi, Çi'yi tongaya bastırmak umuduyla son bir saat içinde bütün tuzakları hazırlamışlardı. Şimdi ilkönce yazıları karşılaştırmak istiyorlardı.

Çi, Lu Çing'e bir göz atarak masaya yaklaştı. Kaleme bakarak, ucunu sivriltmek için bir bıçak istedi. Sonra yazmaya başladı. Yang Cin-sing arkasında durmuş, her hareketini izliyordu.

Çi, Sung stilinde ve okunaklı bir şekilde, birkaç satır yazı yazdı.

"Yeter!" Lu Çing kâğıdı elinden çekerek yakından inceledi. Sonra pusulayla birlikte bir dosyanın içine koyarak gardiyanlardan birine verdi. "Derhal teknik laboratuvara götürülüp incelenсин!"

Teknik laboratuvar, Çin-Amerikan İşbirliği Örgütü'nün özel bir kısmıydı. Orada Amerikalılar Çinlileri, parmak izi tahlilinde, kan izlerinin, yazı örneklerinin ve benzeri şeylerin incelenmesinde yetiştiriyorlardı.

Birkaç saat sonra, inceleme sonucu Lu Çing'in elindeydi. Sonuç açık ve kesindi: Yazılar birbirini tutuyordu.

Siyasi tutukluların hücreleri arasında yıllardan beri gizli ilişkiler var olduğundan, aslında bu tahlilde şaşılacak bir şey yoktu. Çeng Kang buraya getirildiğinde, ona kendileriyle nasıl ilişki kuracağını söylemişlerdi. Büyük arama başlamadan önce, yağmur borusunu, yukarıya giden irtibat yolunun keşfedilmesi ihtimalini önlemek için geçici olarak tıkamışlardı. Eskiden, aşağıya gelen her *İleri*'yi okuduktan sonra derhal yok ederler ve haberleri ağızdan ağıza sözlü olarak verirlerdi. Sadece İkinci Genel Kurul Toplantısı haberi ve Yangze Irmağı'nı geçiş emri gibi önemli belgeleri yok etmeye kıyamamışlardı. Bu mesajların onlar için değeri o kadar büyüktü ki! Fakat daha çok önceden, Çeng Kang'a Sung stilinde yazmasını ve *İleri* başlığını koymamasını tembih etmişlerdi. Gazetenin ilk sayısı çıkar çıkmaz, Çi Siao-süan ve arkadaşları, Çeng Kang'ın yazısının özelliklerini inceleyip, onu taklit edebilmek için uzun zaman çalışmışlardı. Şimdi pusula Çi'nin hücresinde bulunmuştu ve sözleşmelerine göre, örgütü ve yoldaşları korumak için kendisinin ortaya çıkması gerekiyordu.

Yazı karşılaştırmasının sonucu, casusların güvenini sarsmıştı. Tekrar hücreye giderek Çi'nin eşyalarını didik didik ettiler. Gerçekten de yastığının içinde küçük bir kopya kalem ve birkaç parça eski kâğıt buldular. Lu Çing'in suratına alaycı bir gülümseme yayıldı. Bu emin zaferin sevincini gizleyemiyordu.

"Peki şimdi söyle bakalım, bu haberi içeriye kim soktu?"

"Bunu size dışarıdaki gizli adamlarınız getirdi, değil mi?" dedi Yang Cin-sing. "Yang Hu-çeng'in burada olduğunu da siz dışarıya duyurdunuz."

Lu Çing, tehlikeli kâğıt parçasını neredeyse Çi'nin gözlerine sokacaktı. Yıllardır Parti komitesi sekreterliği yapmış olmasına rağmen, bunu Çi'nin kaleme almadığı ortadaydı.

"Dışarıyla olan ilişkinizi anlat bize!" Tabii şimdi Lu Çing'in bütün dikkati, bu pusulanın içeriğini dışarıdan aldığı muhakkak olan Çi'nin üzerinde toplanıyordu.

Çi hafifçe başını sallayarak, karşı tarafın hiç hesaplamadığı, son derece basit ve uygun bir açıklamada bulundu: Aceleyle evrakları yaktıkları o gün, bütün gardiyanlar arşiv odasında meşguldüler, aşağıda sadece bir veya iki nöbetçi kalmıştı. Açık hava saatinde, Çi avluda gezinirken, büro kapısının kilitli olmadığını görmüştü. İçeride de kimse yoktu. Bunun üzerine büroya girerek, siyasi tutukluların serbest bırakılması hakkında bir haber olup olmadığını öğrenmek için oradaki gazeteleri karıştırmış ve bu arada güya İkinci Genel Kurul Toplantısı hakkındaki habere rastlamıştı.

Lu Çing soğuk soğuk sırtarak, "Ezberlemiş gibi anlatıyorsun" dedi.

"Nasıl? Sen uluorta benim büroma mı giriyorsun?" diye dehşetle bağırdı Yang Cin-sing. Suratı hiddetinden pancar gibi kızarmıştı.

"Kilitli değilse tabii" diye hiç umursamaksızın karşılık verdi Çi.

Yang Cin-sing kapıyı kilitlemeyi sık sık unutuyordu. Öfkeden titreyen bir sesle böğürdü:

"Bu imkânsız! Bizim gazeteler sizin haberlerinizi mi basıyorlar?"

"Öyleyse gazetelere bir bakın!" Çi, Çeng Kang'ın bu haberi Huang Yi-şeng'in gazetesinden yazdığını kesinlikle biliyordu.

Ötekiler gazetelerin getirilmesini söylediler.

Çi Siao-süan yavaş yavaş gazeteleri karıştırmaya başladı. Barış görüşmeleri dolayısıyla son zamanlarda, Guomintang birazcık olsun "demokrat" geçinmek ihtiyacını hissediyordu. Sansürün arada sırada biraz gevşetilmesinden yararlanan bazı özel gazeteler, *Sinhua* haberlerini yayımlamışlardı. Beyaz Saray'da çıkan *Ileri* bu haberleri özenle kaydetmişti. Çi, sabırla başlıkları okudu. Bu fırsattan yararlanarak, mümkün olduğu kadar çok bilgi toplamak istiyordu.

"Hâlâ bulamadın mı? Tabii yok ki bulasın!" diye sabırsızca atıldı Yang Cin-sing.

Lu Çing ağzında sigarayla sırtarak, "Bırak, arasın" dedi.

"Okuyun şunu." Çi bir başlığı gösterdi. Orada açık olarak şunlar yazılıydı:

"Çin Komünist Partisi'nin 7. Parti Kongresi İkinci Genel Kurul Toplantısı'na Çağrı"

İkisi de gözlerini gazeteye dikmişler, Çi'nin bu koca sorunu bu kadar kolaylıkla çözüşüne bir türlü inanmak istemiyorlardı. Onlar gazetelere genellikle şöyle üstünkörü bir göz gezdirirlerdi. Şimdi dilleri tutulmuştu.

Çi gülümseyerek ötekilerin afallamış yüzlerine baktı.

Lu Çing, "Sen nerede olduğunu biliyor musun, sen kışkırtıcılığın cezasının ne olduğunu biliyor musun?" diye tehdit edici bir tavırla sordu.

"Biliyorum tabii." Çi'nin sesinde ne duraksama, ne korku vardı. Son derece sakindi. Onların bu bir tek şeyden başka, Parti çalışması hakkında hiçbir şey öğrenemediklerini biliyordu. Yang Hu-çeng'in burada kaldığı haberini kimin dışarıya uçurduğunu da öğrenemeyeceklerdi.

Başını yavaşça kaldırarak, pencereden dışarı baktı. Açık gökyüzünde birkaç küçük bulut parçası görünüyordu. Bakışları uzaklardaki yemyeşil dağlara kaydı. Sonra şu basit sözleri söylemekle yetindi:

"Size sadece bir tek şey söyleyebilirim: O da benim daima komünist kalacağımdır."

*

Lu Çing sigaranın birini söndürüp birini yakıyor, divanın üzerinde kara kara düşünüp duruyordu. Hu Hao'nun kan izleri çoktan temizlenmiş, yerler her zamanki gibi pırıl pırıl parlıyordu.

Yang Cin-sing'in de huzuru kaçmıştı. Özel danışmana haber vermeli miydi? Buna cesaret edemiyordu, çünkü gazete kendi bürosundan alınmıştı. SACO'nun amansız yasalarına göre, işini yitireceğinden korkuyordu.

Lu Çing'in derdi daha da büyüktü. Sorumluluk onun başındaydı. Fakat daha önemli olanı, artık kendi düşüncelerine de güveni kal-

mamıştı. Gerçekten Çi Siao-süan'ın marifeti miydi bu? Her şey bu bir tek tesadüften ibaret olabilir miydi? Yazılar birbirini tutuyordu, haber kaynağı da bulunmuştu. Hepsi doğrudu, fakat buna rağmen bir türlü içi rahat etmiyordu.

"Sahi söylüyorum komutanım, ikimizi de disiplin cezası tehdit ediyor." Yang Cin-sing şimdi artık öyle caka satamaz olmuştu. Divanın üzerinde süt dökmüş kedi gibi oturuyordu.

"Yarın sabah bütün gardiyanları topla!" Lu Çing sözlerine devam etmeden önce bir an durakladı: "Şu andan itibaren bu pusula hakkında kimsenin ağzından bir kelime çıkmayacak!"

"Emredersiniz!" Başgardiyanın yüreğinden bir taş kalkmıştı.

"Bir şey daha var." Lu Çing doğrularak bir sigara yaktı. Sesini alçattı: "Dışarıyla olan ilişki araştırılmaya devam edilecek. Bence en tehlikeli adam Liu Si-yang'dır."

"Çeng Kang da öyle."

"O sayılmaz." Lu Çing, Çeng Kang'ın durumunu SACO'da en ince noktasına kadar incelediklerini biliyordu. Orada serumun etkisi altında verdiği bilgiler, yüzde yüz güvenilir olarak değerlendirilmişti. Amerikan biliminin en son yeniliklerinden kimse şüphe edemezdi. Çeng Kang'ın o zaman anlattıkları, şimdi faal olmadığını kanıtlıyordu.

"Bütün dikkatini Liu Si-yang üzerinde topla. Komünistler şimdi çok fena saldırıyorlar. Her şeyden önce bütün kaçma girişimlerini önlememiz gerek. Bu bizim başgörevimiz. Bütün hücreler derhal değiştirilsin. Komünistler birkaç hücre içinde toplansın. Çift nöbetçi koyup gözetimi sıkılaştırın. Alt ve üst katta dağınık bulunmaları doğru değil. Ancak hepsini bir araya getirirsek, kolaylıkla kontrol edebiliriz. O zaman hiçbir gizli faaliyet olanakları kalmaz."

Fakat Yang Cin-sing'in öyle ilerisini falan düşündüğü yoktu. Bu yeni tedbirlerin nedenlerini pek kavrayamamıştı. Bunun üzerine Lu Çing açıklamaya devam etti:

"Günlük hayatta biraz gevşek davranabiliriz. Mağarada da bir ara böyleydi..."

XXIII

Çeng Kang ve Liu Si-yang'ın ayaklarındaki prangalar ve ellerindeki kelepçeler çıkartıldı. Sonra aşağıdaki bir hücreye götürüldüler. Buna çok sevinmişlerdi. Aşağıdaki arkadaşlar suskundular. Onları kısa ve içten bakışlarla selamlamakla yetindiler.

Yeni hücreleri eskisinden çok daha genişti. Uzunluğu altı metre, genişliği ise beş metre kadar vardı. Mağarada böyle bir hücreye en azından otuz tutuklu sıkıştırırlardı. Fakat Beyaz Saray'da fazla siyasi tutuklu olmadığı gibi, Guomintang'ın adamları da birer ikişer serbest bırakılıyordu. Burada kalanların çoğu bitişikteki küçük bir binaya toplanmışlar, orada özel muamele görüyorlardı. Bu yüzden şimdi yeni hücrelerinde sadece yedi veya sekiz tutuklu vardı.

Beyaz Saray'da, Mağaraya göre daha sıkı yasalar hüküm sürüyordu. Tuğla duvarlara herhangi bir şey asmak yasaktı. Sayısız pencereler, tutukluların sıkı bir kontrol altında tutulmalarını kolaylaştırıyordu. Fakat tutukluların da işine yarıyordu bu. Çünkü sürekli temiz hava alabiliyorlar ve ayrıca kendileri de pencerelerden köşelerde bekleyen casusları gözetleyebiliyorlardı.

Hücre ön tarafta soldaydı. Bitişikteki merdivenler, duvardaki kapıya ve yukarıdaki hücrelere çıkıyordu. Demir parmaklıklı bir pencereden merdivenleri ve kapıyı gözaltında bulundurmak mümkündü. Bu kapı açıldığında, duvarın arkasında bile ne olup bittiğini görebiliyorlardı. Hücrenin yanından, aynı yukarıdaki gibi geniş bir koridor geçiyordu. Geçidin sonunda, yukarıdan gördükleri küçük avlu uzanıyordu. Hücrenin demir parmaklıklı kapısı, bu geçite değil, binanın iç kısmında iki yanına hücreler sıralanmış olan başka bir koridora açılıyordu. Çi Siao-süan'ın hücresi buradaydı. Koridorun avluya açıldığı yerde, devamlı kilitli bulunan büyük demir kapı görünüyordu. Koridorun diğer ucu ise bir duvarla son buluyordu. Duvarda, kocaman

bir çerçeve içinde Çan Kay-şek'in dazlak kafası parlıyordu. Çerçevenin altında gerici şiarlar yazılıydı. Fakat bu çerçevenin bir başka özelliği daha vardı: Resmin alt tarafı duvara dayalıydı. Üst tarafındaysa duvarla çerçeve arasında bir açıklık bırakılmıştı. Herhalde "moruğun" bu şekilde daha iyi göze çarpacağını düşünmüş olmalıydılar. Ne var ki, bu durumda resmin üstündeki cam, sadece loş koridora güneş ışınlarını yansıtmakla kalmıyor, aynı zamanda belli bir mesafede olup bitenleri de ayna gibi gösteriyordu. Hatta avludaki nöbetçileri bile gözlemek mümkündü.

Çeng Kang ve Liu Si-yang, arkadaşlarının yardımı ile yatacak yerlerini hazırlıyorlardı ki, gardiyanlardan biri karşılarındaki hücreye girdi.

"Hu Hao! Eşyalarını topla!"

Hu Hao elinde bohçası olduğu halde, yalınayak kapıda belirdi. Öfkeyle sordu:

"Nereye?"

"Başka bir hücreye." Gardiyan karşı tarafı gösterdi. Hu Hao'yu Çi ile birlikte aynı hücrede bırakmayı çok sakıncalı bulmuşlardı. Hu Hao kayıtsız bir tavırla yeni hücreye girdi ve gardiyan arkasından kapıyı kilitledi.

*

Akşam yemeğinden sonraydı. Kampın üstüne yavaş yavaş karanlık çökmüştü. Koridordan gelen ışıklar, parmaklıklı pencereden hücreye vurup, yere açıklı koyulu gölgeler düşürüyordu. Duvarın arkasındaki nöbetçilerin çizmelerinin çıkardığı gürültülere rağmen tutukluların çoğu uyumuşlardı. Sadece Hu Hao ve bir başkası henüz yatmamıştı. Işığın erişemediği karanlık bir köşeye çekilmişler, alçak sesle konuşuyorlardı.

Çeng Kang ve Liu Si-yang da yatmışlardı, ama daha uykuya dalmamışlardı:

"Çi'nin yanındakiler çok karışık. Hücrede iki de casus var."

"Bizimkilerden çok kimse var mı orada?" diye sordu Liu.

"Çi ve 1941 yılında tutuklanan üç öğrenci, eskiden Hu Hao da vardı. Şimdi iki casusla birlikte sekiz kişiler."

"Biz de Hu Hao ile sekiz kişiyiz."

"Fakat hepsi bizden, casus yok."

Çeng Kang sustu. Belli çok yorgundu. Bir süre sonra köşedekilerin de sesleri kesildi, Liu da uykuya daldı.

Hava ağarmaya başlamıştı. Kimsenin saati yoktu. Fakat güneş ışınlarına bakılırsa, saat yediye geliyor olmalıydı. Herkes kalkarak yataklarını düzeltti. Hu Hao uzun zamandan beri kapıda durmuş, yıllarca kaldığı eski hücrelerine bakıyordu. Gözleriyle sessizce arkadaşlarını selamladı.

Çeng Kang'la Liu Si-yang yan yana oturuyorlardı. Onların da canları sıkılıyordu. Burada yeni oldukları için, nasıl çalışıldığını bilmiyorlardı. Açık hava saatinde Çi ile konuşmayı düşündüler. Fakat onunla hemen temas kurmaları şüphe uyandırabilirdi.

Avludan keskin düdük sesleri geldi. Kapı açıldı ve dışarı çıktılar. Mağarada olduğu gibi, burada da sabahları ve akşamları isim yoklaması yapılıyordu. Eskiden bunu hücrelerde yaparlardı. Birkaç günden beri ise avluda saymaya başlamışlardı. Yoklamadan sonra, yıkanmak ve helaya gitmek için birkaç dakika kadar zamanları oluyordu. Aslında bu yoklama kısa da olsa ikinci bir açık hava saati yerine geçiyordu. Gözetim yukarıdaki kadar sıkı değildi.

Yang Cin-sing yüksek sesle isimleri okuduktan sonra avluyu gözden geçirmeye başladı.

Ellerini yüzlerini yıkadıktan sonra sessizce avluda dolaşmaya başladılar. Çi, bir köşeye oturup sabah güneşinin tadını çıkarırken, Hu Hao yine her zamanki gibi ağaçları sulamaya başlamıştı. Yüan da birçokları gibi volta atıyordu. Dün de her şey böyleydi, geçen ay da, geçen yıl da.

Zaman akıp gidiyordu.

Suluk benizli Hua Zi-liang kahvaltıyı getirdi. Liu onun titrek ellerine ve beyaz saçlarına baktı. Onu hor mu görmeliydi, yoksa acımalı mıydı, buna karar veremiyordu.

Çeng Kang, "Yemek geldi Liu" diye onu daldığı düşüncelerden ayırdı.

Liu Si-yang tam hücreye girmek isterken, dışarıda Hua Zi-liang'ın elinde bir yemek kabıyla geçtiğini gördü. Kimin içindi acaba? Biraz

sonra bodrumun giriş kapısına varmıştı. Işık yanarak bodrumun koridorunu aydınlattı ve Hua Zi-liang aşağı inip gözden kayboldu. Liu'nun kalbi yerinden kopacakmışçasına çarpmaya başladı. Oraya birisini mi hapsedmişlerdi? Niye şimdiye kadar böyle bir şeyi hiç duymamıştı? Çok geçmeden, Hua Zi-liang elinde mavi desenli boş bir kapla geri döndü. Liu onun beyaz bir kapla aşağı indiğini çok iyi hatırlıyordu. Kim vardı aşağıda? Liu yemeğini yedi. Deli adam yemeği yine çok kötü pişirmişti, yarısı çiğ, yarısı yanıktı.

Yemekten sonra sordu: "Bundan haberin var mıydı Çeng Kang?"

Öteki hemen cevap vermedi. Evet, ona ilk kez Turpkafa bu bodrumdan söz etmişti. Kesin bir şey bilmediği için, bunları Liu'ya anlatmamıştı.

"Acaba Hu Hao bir şeyler biliyor mu?"

Çeng Kang bunu sanmıyordu. O zamanlar Turpkafa'nın anlattıklarını aşağıya bildirmiş, onlardan hiçbir cevap gelmemişti.

Liu gördüklerini Hu Hao'ya da anlattı.

Hu Hao başını sallayarak, "Onun kim olduğunu ben de bilmiyorum" dedi. Bu konuda çok az şey öğrenebilmişti. "Buraya geleli epeyce oldu. Yemeğini ayrı götürüyorlar. Eskiden gardiyanın biri götürürdü. Kısa bir süreden beri deli adam götürüyor."

Liu, "Ya aşçı ne oldu?" diye sordu.

"Bilmiyorum." Hu Hao biraz düşündü. "Aşçı, yıllarca önce buraya getirilmişti. İyi bir adamdı. Korkarım..."

İhtiyar şimdi de avluda her zamanki koşusunu yapıyordu. Liu ona bakarak sordu:

"Hua Zi-liang deli olmadan önce de böyle miydi?"

"Daha buraya getirildiğim ilk gün, onu avluda koşuyor gördüm. Buraya geleli on yıldan fazla olmuş."

"Burada onu tanıyan kimse var mı?"

Hu Hao kafasını silkti:

"Bugüne kadar onun hiç kimseyle konuştuğunu görmedim. Tam beş yıl aynı hücrede birlikte kaldık. Bütün bu zaman içinde tek kelime konuşmadı. En kızgın güneş altında, yağmurda, karda, rüzgârda, bir gün bile koşusundan vazgeçmedi. Çok iyi hatırlıyorum, günün birinde öyle bir yağmur yağıyordu ki, bütün avlu dizboyu sular

altında kalmıştı. İliklerine kadar ıslanmış olmasına rağmen, o yine koşusunu yaptı. Hücreye geri döndüğünde, taştan bir heykel gibi çömelip öyle kalakaldı. Akli biraz başına geldikten sonra, bakışları bile değişti. İlk aylarda bir gardiyan gördüğünde tir tir titriyordu."

Hu Hao susarak başını önündeki kitaba eğdi.

Liu Si-yang onun elinde bir kitap tuttuğunu ancak şimdi fark edebilmişti.

Mağarada bir yıldan beri, kendi yazdıkları eğitim metinlerinin dışında hiçbir şey okumamıştı. Kitap bir yana, gazete bile geçmemişti eline. Beyaz Saray'da da şimdiye kadar kitap yüzü görmemişti. Bu yüzden ister istemez Hu Hao'nun elindeki kitaba sarıldı ve başlığını okudu:

Cien Bo-zan, Çin Tarihi, Cilt 2

"Nereden buldun bunu?" diye hayretle sordu. "Bu dışarıda yasak."

Hu Hao şaşırır: "Bunca zamandır burdasınız. Hâlâ kütüphaneden haberiniz yok mu?"

"Kütüphane mi var burada?"

"Tabii."

"Herkeseye açık mı?"

"Evet."

"Nerede?"

"Bekle, birazdan beraber gideriz."

Toplama kampında bir kütüphane!

"Çeng Kang, burada bir kütüphane olduğunu biliyor musun?"

Fakat arkadaşının da başka bir kitap almış olduğunu gördü.

"Hatta pek çok kitap var burada" diye söze karıştı birisi.

Kamp ölü sessizliğine bürünmüştü. Liu Si-yang, kapıdan baktığında, hemen hemen herkesin kitap okumakla meşgul olduğunu gördü. Mağaradayken kitap okumayı ne kadar arzulamıştı! Özgürlük elden gidebilirdi, fakat düşünce gitmemeliydi. Zaten okumak ve öğrenmek de bir mücadele değil miydi?

Fakat burada bir kitaplığın nasıl var olabileceğini bir türlü kavrayamıyordu. Herhalde arkadaşlar bunun için uzun mücadeleler vermiş olmalıydılar. Nihayet açık hava saati geldi. Liu Si-yang ve

Çeng Kang, Hu Hao'nun peşinden kütüphanenin yolunu tuttular. Liu, kalbinin hızlı hızlı çarptığını hissetti.

Kütüphane normal bir hücreye kurulmuştu. Sadece küçücük bir penceresi olduğundan, içerisi karanlıktı. Hücre binanın arka kısmında kaldığı için pek göze çarpmıyordu. Kapı kilitliydi, "kütüphaneci" henüz gelmemişti.

Hu Hao, "Kitaplık Yüan tarafından yönetiliyor" diye açıkladı. "Şimdi gelir."

Liu, Yüan'ın Şangyao kampından buraya getirilmiş olduğunu hatırladı. Fakat düşman asıl adını bile öğrenememişti. Çeng Kang kendisine ondan söz etmişti. Fakat kitaplığı onun yönettiğini o da bilmiyordu.

Az sonra Yüan gözüktü ve kapıyı açtı. Hiçbir şey söylemeksizin içerdeki yazı masasının önüne oturdu.

İçeriye girdiklerinde yüzlerine berbat bir koku çarptı. Her taraf adım başı pislik ve örümcek ağlarıyla doluydu. Burası bir kütüphaneden çok, eski bir şato yıkıntısını andırıyordu. Her an devrilecekmiş gibi sallanan raflarda, kitaplar, dergiler ve eski kâğıtlar, iflah olmaz bir karışıklık içinde üst üste yığılmıştı. Oda, kocaman raflarla öylesine doluydu ki, insan içeride soluk almakta güçlük çekiyordu. Rafların arasından, bir insanın ancak zorlukla geçebileceği kadar ara bırakılmıştı. Yerlerde tomar tomar sararmış dergiler yığılıydı. Liu, eski kâğıt yığınlarının üzerinde kendisine zorlukla bir yer açarak kitap aramaya başladı. Kitaplar düzgün bir şekilde sıralanmamıştı. Bir kitap çekince, ortalığı hemen kalın bir toz bulutu kaplıyordu. Daha kapının yanında aksırınaya başlamıştı. Niçin burasını böyle harap etmişlerdi? Hiç olmazsa kitapları biraz düzene sokup, yerleri silip süpüremezler miydi?

Hu Hao ve Çeng Kang rafların arasına dalmışlardı bile. Her hareketlerinde kalın bir toz tabakası yükseliyordu. Liu girip girmemek için bir an duraksadı, fakat kitap hasreti daha baskın çıktı. Raflarda her şey karmakarışıktı, kitapların çoğu durmaktan sararmıştı.

Uzun süre aradı durdu, ama gözüne ilk ilişenler sadece *Hitler-Dünya Tarihinin Büyük Bir Kahramanı*, *Mussolini'nin Otobiyografisi* ve *Generalissimo'nun Söylevleri* oldu. Bunların yanında, *Gizli*

Çalışma Üzerine, Haber Alma Tekniği, Psikolojik Savaş Yönetimi ve İz Araştırma, Parmak İzi ve Tahrip Tekniği Üzerine İncelemeler gibi kitaplar yer alıyordu. Yerde de buna benzer daha bir sürü kitap vardı. Sonra üzerinde İngilizce kitapların bulunduğu bir rafa rastladı. Çoğu ABD Ordusu'nun İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma cep kitaplarıydı. Ayrıca aşk romanları ve rengârenk resimli Teksas kitapları da burada toplanmıştı. Liu bunlara da el sürmedi. Sonra Çince ve yabancı dilde sözlüklerin bulunduğu bir raf gördü. *Felsefe Sözlüğü* adlı kitap eline geçince çok sevindi ve hemen koltuğunun altına sıkıştırdı. Kalın bir toz tabakasının altında nihayet Turgenyev'in eserlerini bularak arasından *Rudin*'i aldı. Daha aramaya devam etmek istiyordu, fakat öyle kötü öksürmeye başlamıştı ki, daha fazla dayanamadı. Kitapları Yüan'a uzattı. Ama o, kitapları almayarak önüne bir defter sürdü. Aldığı kitapların adlarını kendisinin kaydetmesi gerekiyordu.

Yüan hiç konuşmuyordu.

Liu Si-yang, ancak şimdi masanın üstünde bir fırça ve kocaman bir mürekkep hokkası bulunduğunu gördü. Tutuklandığından bu yana, ilk defa eline bir yazı fırçası alıyordu. Beceriksiz hareketlerle, aldığı kitapları kaydettikten sonra hemen oradan çıktı. Dışarıda güneş altında ilkönce derin bir soluk alarak biraz kendine gelmeye çalıştı.

Çeng Kang'ın yüzü de, saçları da tozdan görünmüyordu. O da iki kitap getirmişti.

Tekrar hücrelerine döndüklerinde Liu, "Orasının gerçekten bir temizliğe ihtiyacı var" demekten kendini alamadı.

Çeng Kang başını kaldırarak sordu:

"Hiçbir şey fark etmedin mi?"

"Ne fark edecektim ki?"

"Düşün bir kere" dedi Çeng Kang, "Hangi gardiyan bu kitaplıktan içeri adımını atar?"

Liu, o zaman pisliğin nedenini anladı.

Felsefe Sözlüğü'nü açarak okumaya daldı. Bu kitap Mağaradaki yoldaşların eline bir geçebilseydi! "Monizm", "Gerçek", "Materyalist Dünya Görüşü", "Zıtların Birliği Kanunu", "Niceliğin Niteliğe Dönüşümü", "İrk", "Devlet", hepsini bir bir okudu. Sonra kitabı bıraktı. Hücrede çit çıkmıyordu. Herkes okumakla meşguldü.

Sonra *Rudin*'e sarıldı. Kâğıt çok kötüydü. Kitap dağılmasın diye cildi onarılmıştı. Birisi fırçayla ve tertemiz bir yazıyla kitabın ilk sayfasına, "Metin iyi, ama kâğıt kötü. Lütfen çok itinalı davranın" diye yazmıştı.

Bunu kim yazmıştı acaba? Kitabı karıştırırken, sararmış yaprakların arasında, bazı beyaz yapraklara da rastladı. Birisi, yırtılan sayfalarındaki metinleri büyük bir özen ve sabırla, sivri uçlu bir kalemle yeniden yazmıştı. İlk sayfadaki yazıyla karşılaştırılınca, iki yazının aynı elden çıkmış olduğunu gördü.

Liu, Hu Hao'nun yanına giderek sordu: "Şuraya bak, bunu kim yazdı, biliyor musun?"

Hu Hao miyop gözleriyle kitabı bir süre inceledi.

"Bu Çö Yao-sien'in yazısı" diye alçak sesle açıkladı. "Kitaplık öyle armut piş ağzıma düş ortaya çıkmadı. Luo Şi-ven ve Çö Yao-sien'in yönettikleri uzun bir mücadelenin ürünüdür o."

Çö Yao-sien 1940 yılında tutuklanmıştı. O zamanlar Partinin Seçuan'da askeri komiseriydi ve Parti eyalet komitesi sekreteri Luo Şi-ven'le birlikte tutuklanmışlardı. Liu bunları Mağarada duymuştu.

"İki yoldaş, Guomintang'la Komünist Partisi arasındaki görüşmelerden yararlanarak, Japonlara karşı zaferin kazanıldığı yıl, tutukluların el konan bütün kitaplarının bir kitaplıkta toplanması için mücadele ettiler. Böylece Sifeng kampında Çö Yao-sien'in yönetimi altında bir kitaplık kuruldu. Sonraları oradaki tutukluların çoğu buraya nakledildiler. Kitapları da beraberlerinde getirdiler. Gardiyanların eski ve yırtık kitapları da toplandı. Çö Yao-sien, her gün eski ciltleri onarırdı. Bu yüzden kitapların çoğunda onun yazısına rastlamak mümkündür. Kitaplıktaki büyük mürekkep hokkası da ondan kalmadır."

"Bak Liu, bu çok güzel bir kitap." Çeng Kang kitabı kapatarak başlığını gösterdi: *Bir İnsan ve Zamanı*.

"Okuduktan sonra bana verir misin?"

Çeng Kang evet anlamında başını salladı.

"Başka ne aldın?"

"*Seçme Tercüme*ler."

Liu kitabı alarak karıştırmaya başladı. Kitap savaştan önce yayınlanmıştı ve içinde birkaç resim de vardı. Özellikle bir Marx resmi dikkatini çekti. Ansızın aklına bir fikir geldi ve alçak sesle sordu: "Hu Hao burada kâğıt ve fırça var mı?"

Hu Hao evet anlamında başını salladı.

Öğleden sonra açık hava saati bitince, Liu kırık saplı bir fırça, mürekkep ve bir sayfa kâğıt eline geçirdi. Sırtı dışarıya dönük olduğu halde bir köşeye çömeldi. Fırçayı diliyle ıslattıktan sonra yavaş yavaş ve büyük bir özenle resmi kopya etti. Bitirdikten sonra, yumuşattığı birkaç pirinç tanesiyle resmi *Seçme Tercumeler*'in kapağına yapıştırdı.

"Baksana Çeng Kang!" diye sevinçle seslendi. "Benzedi mi?"

"Fakat bunu görebilirler."

"İmkânsız, görseler bile kim olduğunu bilemezler" diye kendini savundu Liu, "Kütüphaneye zaten ayak basmıyorlar."

Çeng Kang başını iki yana salladı. Bundan pek hoşlanmışa benzemiyordu.

Liu Si-yang'ın içi içine sığmıyordu. Her şey ona anlamlı ve heyecan verici gözüküyordu. Geceleri uzun süre uyanık kalıyor, düşünüyor, eskileri hatırlıyor ve umut ediyordu...

Geceyarısı olmuştu. Herkes uykuya dalmış, horluyordu. O ise hâlâ yarıuyanıktı. Aşağıya indiği iki gün içinde, ne kadar çok yeni şey öğrenmişti. İlk defa kıtaya giden bir asker gibi, her şeyi heyecanlı buluyordu.

Çok yakınında duyduğu hafif bir gürültü üzerine kulaklarını dikti. Gözlerini yarı açarak sesin geldiği tarafa baktı. Hu Hao yan yatmış, lambanın cılız ışığı altında dikkatle ve hemen hemen hiç gürültü çıkarmaksızın, parmak uçlarıyla bir döşeme tahtasını kaldırıyordu. Açılan delikten bir tomar kâğıt çıkararak içinden birkaç yaprak aldı ve gerisini yine yerine koydu. Sonra kapağı tekrar eski yerine yerleştirdi. Bunların hepsi ancak birkaç saniye sürmüştü. Uzun bir alışkanlığın eseri olduğu belliydi. Liu onun uyuyormuş gibi yan yattığını fark etti. Aslında, elinde kalem, hiç durmadan yazı yazıyordu. Miyop gözlerini neredeyse kâğıda yapıştırmıştı.

Liu ona seslenmek istedi, fakat şimdi onu ürkütüp rahatsız etmenin doğru olmayacağını düşündü. Bütün gece gözüne uyku girmedi. Ortalık ağarmadan az önce, Hu Hao, yazı malzemesini ve kâğıtlarını tekrar döşemenin altına saklayarak uykuya daldı.

Liu bütün gün bu bilmeceyi çözmeye olanak bulamadı. Ertesi gece aynı şeyler yine tekrarlandı. Hu Hao yine hava ağarınca kadar yazı yazdı. Bu gece çalışması, onun hayatının bir parçası haline gelmiş benziyordu. Alışkın ve sistemli bir çalışma tarzı vardı. Hava kararır kararmaz horlamaya başlıyor, fakat tam geceyarısı horlamasını keserek çalışmaya başlıyordu. Her geceyarısı aynı saatte uyanması, onun bu işi çok uzun zamandan beri yaptığını gösteriyordu.

Sabah yoklamasından sonra Liu, gördüklerini Çeng Kang'a anlattı.

"Hiç ilgilenme" dedi Çeng Kang.

"Parti üyesi de olmadığına göre, gizleyecek nesi olabilir ki?"

"Yıllardır bir şeyler yazıp duruyor" diye açıkladı Çeng Kang.

"Çok tehlikeli değil mi bu?"

"Herhalde şifreli yazıyor. Ondan başkası okuyamaz. Bunu yapmaması ona çok söylendi, ama bir türlü vazgeçmiyor. Her halükârda çok dikkatli çalışıyor."

"Fakat ben hemen fark ettim."

"Senden gizlemek istememiştir."

Liu bunu hiç düşünmemiştir: "Ben onunla bir konuşayım."

"Hayır, gereği yok." Çeng Kang sesini iyice alçaltarak fısıldadı: "Bizim uyanık olmamız gerek. En fazla seni gözetliyorlar. Kitap okurken de çok dikkatli olmalısın. Kendini açığa vurmamalısın. Onlara Partinin izini göstermemelisin."

Battaniyenin altından "Partinin Çalışma Tarzını Düzeltelim" yazısını çıkardı. Kapağın üstünde *Çin Coğrafyası* yazılıydı. Broşürü Liu'ya uzattı.

"Okumadığın zamanlar döşemenin altına sakla!"

"Hu Hao'nun oraya mı?"

"Hayır, bizim köşeye. İç taraftan ikinci tahta, kısa olanı. Sadece birazcık kaldırman yeterli. Öbür kitaplar da orada, *Komünist Partisi Manifestosu*, *Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi*... Sadece köşedeki bir tuğlayı kaldırırsın, hepsini orada bulacaksın!"

Liu Si-yang sesini çıkarmadan dinledi. Açık hava saatine kadar Çeng Kang'ın verdiği broşürü okudu.

Ötekilerin hepsi dışarı çıkmıştı. Broşürü saklayarak kendisi de yavaşça hücreden dışarı çıktı. Tam o anda Çeng Kang'ın kitaplık tarafında gözden kaybolduğunu gördü.

Çi de dışarı çıkmıştı. Aheste aheste Liu'nun önünden geçerek, o da kütüphaneye doğru yürüdü.

Liu çevresine bakındı. Nöbetçiler tam o sırada bir konuşmaya dalmışlardı. Diğer gardiyanların da hiçbiri aşağıda değildi. Kendisi de kütüphaneye giderek yeni kitaplar almak istedi. Çeng Kang ve Çi, ona okunmaya değer kitapları önerebilirlerdi.

Kütüphaneye vardığında, Yüan'ı kapıya yaslanmış olarak buldu. Elindeki kitaptan yüksek sesle, Tang Hanedanı zamanından şiirler okuyordu:

*Bambu koruluğunun hoş serinliğinde
Ay ışığı yeryüzünü yıkıyor.
Çimenlerde parıldayan çiğ damlacıkları
Yanında yıldızlar sönük kalıyor.*

Yüan, Liu Si-yang'a hiç aldırmaksızın okumaya devam etti:

*Ateş böcekleri ışıl ışıl uçuşuyorlar,
Su kuşlarının çığlıkları kamışlarda çınlıyor.
Ah, bu koca dünyada hiç huzur yok mu?
Saatler yorun ve mahzun geçip gidiyor.*

Liu, tozu dumana katarak daracık aralıkta ilerlemeye çalıştı. Fakat burada kimsecikler yoktu! Çeng Kang'ın ve Çi'nin bu yana doğru geldiklerini daha demin gözleriyle görmüştü. Nereye kaybolmuşlardı bunlar?

Dışarıda Yüan hâlâ şiir okumaya devam ediyordu.

Liu hayal kırıklığına uğramıştı. Dün Çeng Kang'la birlikte okumuş oldukları kitapları bıraktıkları rafların önünden geçerken, üzerine Marx'ın resmini yapıştırdığı kitabı hatırladı ve onu aramaya başladı. Fakat *Seçme Tercüme*lerinde yoktu. Belki de başka birisi almıştır diye düşündü.

Yavaş yavaş rafların arasında ilerlemeye devam etti. Bir yığın eski gazetenin altında *Anti-Dühring*'i buldu. Kitabı alarak deftere kaydetmek istedi. Birdenbire Yüan okumasını keserek ona döndü:

"Raflardan alınmayanları kaydetmeye gerek yok" dedi.

Liu bir an durakladı. Hayret! Kendisi kitap aradığı süre boyunca Yüan şiir okumuştur. Kitabı raftan almadığını nasıl anlamıştı? Liu defteri karıştırdığında, buraya sadece sıradan kitapların kaydedilmiş olduğunu gördü.

Defteri yerine bırakırken ansızın irkildi. Çünkü kitap masanın üstünde duruyordu. Fakat üzerindeki Marx resmi çıkartılmıştı. Bunu buraya kim koymuş ve resmi kim çıkarmıştı? İçeriye girerken kitabın burada olmadığını çok iyi hatırlıyordu.

"Liu Si-yang yoldaş." Liu başını kaldırıncaya, kendisine azarlar bir ifadeyle bakan bir çift gözle karşılaştı. "Gereksiz yere üzerimize dik-kati çekmemeliyiz. Burada en ufak bir hafifliği bile kanımızla ödeyebiliriz." Yüan çok ciddi konuşuyordu. "Bunun cesaretle hiç, ama hiçbir ilgisi yok."

Yüan, sanki hiç ara vermemiş gibi yine şiirlerini okumaya devam etti.

Liu Si-yang kıpkırmızı kesilerek oradan uzaklaştı. Çok utanmıştı, fakat Yüan'ın haklı olduğunu ve ona yardım etmek istediğini anlamıştı.

Arkasında hâlâ eski, duygulu dizeler duyuluyordu:

Çiçek kokuları ve bir sürahi şarap

Ama yok ki benimle içecek

Aydın şerefine içiyorum o halde

Üçüncü kişi de sen ol gölgem!

XXIV

Liu'nun aradığı iki kişi gerçekten de kütüphanedeydiler, ama döşemenin altında. Tutuklular, birçok hücrede olduğu gibi burada da bazı döşeme tahtalarının çivilerini sökerek, altındaki boşluğu bir buluşma yeri haline getirmişlerdi. Hiçbir gardiyan bunu bilmiyordu, hatta eski tutuklular bile. Sadece Parti örgütü ancak çok acil durumlarda burada toplanıyordu.

Bina, yontma taştan temel duvarları ve taş sütunlar üzerine kurulmuştu. Döşeme tahtalarının altında kalan boşluk, birkaç insanın bir süre kalabileceği büyüklükteydi.

Duvar yıkıkları ve deliklerden, zemin katın altında bulunan bütün hücrelerin altına ulaşmak mümkündü. Binanın dibi, moloz, taş, toprak ve tuğla yığınlarıyla doluydu.

Şimdi döşeme tahtaları yine yerine yerleştirilmişti. Çeng Kang, keskin bir rutubet kokusunun yayıldığı bir moloz yığının üstüne oturmuş, sırtını bir sütuna dayamıştı. Burası oldukça karanlıktı. Sadece duvar aralıklarından sızan çok zayıf bir ışık, Çeng Kang'ın karşısında oturan Çi'nin zayıf ve düşünceli yüzünü belli belirsiz aydınlatıyordu.

Çi'nin sözleri üzerine Çeng Kang da düşünceye dalmıştı. Çi'nin General Huang Yi-şeng'den öğrendiği önemli haberleri dışarıya nasıl çıkarabileceklerdi?

Bütün şehri büyük bir felaket tehdit ediyordu. Amerikalılar ve Çan Kay-şek kliği, şehri terk etmeden önce, bütün fabrikaları, elektrik santallerini ve önemli köprüleri havaya uçurmayı planlıyordu. Ayrıca bütün şehri ateşe vereceklerdi. Milyonluk şehri yerle bir etmeyi düşünüyorlardı. Partinin mutlaka bundan haberdar edilmesi gerekiyordu. Güneybatının bu en önemli şehrinin bir enkaz yığını haline getirilmesine izin verilmemeliydi.

"Lu Çing'in Huang Yi-şeng'e ima ettiğine göre, Amerikalılar gizli bir heyet ve tahrip müfrezesi gönderiyorlarmış."

Çi ansızın konuşmasını keserek, Yüan'ın üstlerinde okuduğu şiire kulak verdi.

"Birisi geliyor." Dinlemeye devam etti. Çeng Kang da hareketsiz kaldı.

"Bizden birisi."

"Belki Liu Si-yang'dır" diye tahminde bulundu Çeng Kang.

"Gitti." Çi kaldığı yerden devam etti: "Şanghay ve Vuhan'ın Halk Kurtuluş Ordusu tarafından alınmasından sonra, şimdi sıra güneyde Fukien ve Kvantung'a geldi. Bunu da Kuzeybatıda Lancu ve Dihua izleyecek. Yakında Güneybatıya doğru ilerleyecekler. Düşmanın ne kadar korktuğunu tahmin etmek zor değil. Amerikalılar, Güneybatının bütün sanayisini ve şehirlerini yakıp kül etmeyi planlıyorlar. Çan Kayşek buraya sırf bu Amerikan taktiğini uygulamak için geliyor. Çungking'deki büyük küçük bütün işletmeler, Zi-gung'daki tuz ocakları, Çengtü, Kunming, Guiyang ve Güneybatıdaki bütün diğer büyük şehirler yok edilecek. Ancak bu bilgileri tam zamanında dışarıya ulaştırabilirsek, Parti, kitleleri buna karşı direnmek için örgütleyebilir."

"Ayrıca kurtuluş da iyice yaklaşıyor." Çeng Kang, Liu Si-yang'dan Mağaranın kaçmak için şimdiden hazırlık yaptığını öğrenmişti. Çi de Beyaz Saray için böyle bir plandan söz etmişti. Bu yüzden Partiye mümkün olduğu kadar çabuk haber yetiştirmeleri gerekiyordu. "Ancak Partiyle ilişki kurabilirsek, Mağara ile birlikte harekete geçebiliriz."

"Önce haberi iletmemiz gerek" dedi Çi. Özellikle, kısa bir zaman önce dışarıdaki Partiyle ilişkileri koptuğu için çok huzursuzdu. Aşçı kuryeleriydi. Kveyçov'dan gelmişti. Parti onunla hemen ilgilenmeye başlamış, sonunda aşçı dışarıya haber götürüp getirmek için bizzat kendisi ricada bulunmuştu. Yoldaşlar ona, sık sık kendilerine fazla yakınlık göstermemesini tavsiye etmişlerdi. Fakat o yine de yoldaşlara arada sırada sebze falan getirmekten bir türlü vazgeçemiyor ve böylece kendini büyük bir tehlikeye atıyordu. Onu katlettiklerinden beri, Beyaz Saray'ın dışarıyla bağı kopmuştu. Çeng Kang dışarıdan geleli henüz o kadar çok zaman geçmediği için, Çi bu konuyu onunla görüşmek istemişti.

"Dışarıdaki eski buluşma yerini de artık kullanamayız. Güvenilir bir adres biliyor musun?" Bu soruya cevap vermek Çeng Kang için çok zordu.

"Adres biliyorum. Ama haberleri dışarıya nasıl çıkaracağız."

"Halen serbestçe dışarı çıkıp girebilen birisi daha var."

"Kim?"

"Aşçının yerine geçen, Hua Zi-liang."

"O deli adam mı? O, daha bir el silah sesi duyunca kışı kırar. O mu bize yardım edecek? İmkânsız!"

"Biz onu birkaç yıldır gözlüyoruz." Çi biraz düşündü. "Aslında onun tavrında hiçbir anormallik göremedik."

"Tutuklanmadan önce Partide miydi?"

"Bunu ortaya çıkaramadık. Fakat onun sahiden Kuzey Seçuanlı olduğunu biliyoruz."

Bu sözler, Çeng Kang'ın Hua Zi-liang hakkındaki kanaatini daha da güçlendirdi. Düşündüklerini söylemekten de çekinmedi: "Onu mutlaka yanlışlıkla tutuklamışlardır. Her ne olursa olsun ona önemli Parti görevleri veremeyiz."

"Bunu neye dayanarak söylüyorsun?"

"Belli şartlar altında insan yalnız mücadele edebilir. Fakat hiçbir şekilde kendi kabuğuna çekilmemelidir. Bizim için Partiye bağlarımızın kopmasından daha kötü hiçbir şey olamaz, bunu ben bizzat yaşadım. Parti büromuz Kızıl Kayalardan çekildikten sonra, Sü'nün gelip tekrar benimle ilişki kurmasına kadar geçen bir aydan biraz fazla bir zaman içinde, nasıl bir cehennem hayatı yaşadığımı ben bilirim. Hua Zi-liang on beş yıldır burada tutuklu ve bugüne dek hiç kimseyle ilişki kurmadığı gibi, kurmak için çaba da göstermemiş. Hatta şimdi, kurtuluşun arifesinde bile hiç oralı olmuyor."

"Peki sonra?"

"Bir deli gibi davranışları var, en azından normal bir adam değil."

"Öyle mi dersin?"

"Eski aşçıyı öldürdükleri veya Hu Hao'ya işkence yaptıkları zaman, herkes üzüntüden deliye dönmüştü. Sadece o soğuk kaldı. Onda duygu diye bir şey yok. Hayır, onun bizimle ortak yanı olamaz."

Çi kafasını sallayarak itiraz etti: "Ben aynı fikirde değilim."

Bu anda yukarıda Yüan çın çın öten bir sesle, bir şiir okumaya başladı. Bu tehlike var demekti. Çeng Kang, "Saklan Çi!" diye seslendi.

Kendisi de yerden koca bir taş kaptı.

Moloz yığınının üzerine bir ışık düştü. Delikte ak saçlı bir kafa belirdi. Birkaç haftalık sakalla kaplı bir yüz ve parıl parıl ışıldayan gözler görüldü.

"Hua Zi-liang!" Çeng Kang korkuyla irkildi. Öne doğru atılarak yeni gelene saldırmak istedi.

"Ağır ol!" diyerek Hua Zi-liang onun koluna yapıştı. Şimdi hiç de deliye benzer bir hali yoktu. Duru gözlerle Çi'ye bakarak gülümsedi. "Seni arıyorum" dedi.

"Onu arıyorsun ha!" Çeng Kang tekrar ihtiyarın gırtlığına sarılmak istedi.

"Dur biraz!" diye işaret etti Çi. "Sen kimsin?"

"Komünist!" Cevap açık ve kesindi.

"Buraya niçin geldin?"

"Partinin şimdi bana ihtiyacı var."

"Kimi görmek istiyorsun?"

"Hücre sekreteri Çi Siao-süan yoldaş."

"Bunu sana kim söyledi?"

"Luo Şi-ven yoldaş."

"Ne zaman?"

"18 Ekim 1946'da. Çö Yao-sien yoldaşla birlikte idam edildiği gün. Ben yanlarındaydım." Hua'nın cevapları sakin ve açıktı. "Bundan on beş yıl önce Huaying Dağları'nda Parti sekreteriydim. Eyalet komitesi sekreteri Luo Şi-ven yoldaş üst yönetim kademesine mensuptu. Ben onun emri altındaydım. Fakat düşmanın gözünde şüpheli bir unsurdan başka bir şey değildim. İdama götürülürken, Luo Şi-ven yoldaş, beni sadece komünist olup olmadığını öğrenmek için birlikte götürdüklerini doğru olarak tahmin etmişti. Bu yüzden bana deli gibi davranmamı ve uzun süre kendimi gizleyerek düşmanı kandırmamı tavsiye etti. Bunun üzerine ilk kurşun patlar patlamaz 'aklımı oynattım'."

Çeng Kang elini gevşetti. Çi sormaya devam etti:

"Peki niçin ancak şimdi Partiyle ilişki kurmaya çalışıyorsun?"

"Eyalet komitesi bana özel bir görev vermişti. Ben ancak çok acil bir durumda ilişki kuracaktım."

"Beni bulamasaydın, ne yapacaktın?"

"Sen idam edilseydin, senin halefin olarak öngörülen Yüan yoldaşa başvuracaktım."

"Peki görevin ne?"

"Düşmanı deli olduğuma inandırmak. Sonra, ilkönce Partiyle ilişki kuracağım ve daha sonra buradan kaçışımızı örgütleyeceğim."

Çeng Kang, onca haksızlık ettiği Hua Zi-liang'ı büyük bir heyecanla dinliyordu.

Fakat Çi umulmadık bir soru daha sordu: "Parolan ne?"

Öteki hiç duraksamadan cevap verdi:

"Haydi ileri, o büyük güne doğru!"

Çi bu sözleri duyunca gözleri yaşardı. Gerçekten de bu parolayı Luo Şi-ven, kurşuna dizilmeden önceki akşam, ona ve Yüan'a görevini devrederken söylemişti. Bu parolayı, Partinin gizlice içeri soktuğu "Koalisyon Hükümeti Üzerine" adlı yazıdan almışlardı. Yazının son cümlesiydi bu.

Heyecanla el sıkışarak bu yeni dostluğu perçinlediler.

"Tam zamanında geldin, yoldaş. Şimdi senin yıllardan beri niçin her gün avluda koşturup durduğunu biliyoruz: Kaçmak içindi değil mi?"

"Beni birkaç yıldan beri izlediğinizi biliyorum. Ama ben Partiyle ilişki kurmayı ancak birkaç gün önce başarabildim." Cebinden bir kâğıt parçası çıkararak Çi'ye uzattı: "Bunu bodrumdaki yoldaş gönderdi."

"Demek onunla ilişki kurdun?" Çi'nin sesi her zamankinin aksine son derece heyecanlıydı. "Kimmiş?"

"Sü Yün-feng."

"Sü, ha?" Çeng Kang korkuyla irkildi. Aynı zamanda sevindi de: "Bodrumdaki o ha?"

Hua Zi-liang başıyla belli belirsiz doğruladı.

Çi kâğıdı açmadan Hua'ya sordu:

"Şimdi neye ihtiyacın var?"

"Bir adrese."

Çi, Çeng Kang'a baktı.

Çeng Kang tereddütsüz cevap verdi: "Lin Sen Caddesi, No: 318, Kaygısız Hayat Sigortası Şirketi."

*

Bodrumdaki zifiri karanlık hücre, soğuk ve rutubetliydi. Hücreyi çevreleyen kalın kayalar, içeriye ne gün ışığı, ne bir solukluk taze hava, ne de insan sesi sızdırıyordu. İnsan diri diri mezara gömülmüştü burada! Sadece ağır ağır duvardan sızan ve arada bir yere damlayan suyun sesinden başka, aylar ve yıllar boyu burada sesizliği bozan hiçbir şey yoktu.

Hemen hemen hiç kimsenin hakkında bir şey bilmediği bu tabutun içinde, Sü Yün-feng aylardan beri gömülüydü. Buna rağmen hiç kimse onu unutmamıştı, ne yoldaşları, ne de düşmanları. Arkadaşları uzun zaman boyunca onun adını bile öğrenememelerine rağmen, birisinin "bodrumdaki yoldaş"ı anınası yetiyordu: O zaman herkes büyük bir saygı ve takdirle onu düşünüyordu. Ona yemek götürüldüğü sürece, onun hayatta olduğunu da biliyorlardı. Guomintang, onu diğerleriyle birlikte hapsetmek şöyle dursun, adını bile açıklamaya cesaret edemiyordu. Yüksek duvarları ve elektrikli tel örgüleri yeterli görmüyorlardı ona: Sadece en iyi ve en sağlam yoldaşlara böyle davranırlardı.

Sü'nün baygınlığından ayılıp kendine geldiğinden bugüne dek aylar geçmişti. Bu bitmez tükenmez gece ve yalnızlık gücünü tüketiyordu. Onun için yoldaşlar yoktu, mücadeleyi sürdürebilmek için herhangi bir imkân yoktu. Hatta uzun zaman nerede ve ne zamandan beri kaldığını bile bilememişti. Fakat çok iyi bildiği bir şey vardı: Mağarayı terk ettiği gün 1949 yılının ilk günüydü. O saatler, daha sonraki bütün işkencelerden daha çok belleğine kazınmıştı. Bunlar, ona şimdi de tek başına mücadele etme gücünü veriyordu.

Şimdi her şeyi uzun uzun düşünmek için yeterince zamanı vardı. Geçmiş ve daha sonraları düşündü. Köleleştirilmiş bir işçinin nasıl devrimci olduğunu düşündü. Partiyi, Yenan'daki öğrenimi sırasında kaldığı mağarayı, Mao Zedung yoldaşla ilk kez karşılaştığı o heyecanlı anı düşündü. Önlerindeki zaferi ve sosyalist inşa çalışmasını da düşünüyordu. Fakat düşünceleri dönüp dolaşıp hep şimdiki zamana dönüyordu, bugünkü mücadelesine, bu çetin ve karmaşık mücadeleye.

Çevresini iyiden iyiye incelemişti. Her taşı santim santim araştırmış, hücrelerini en ufak ayrıntılarına kadar tanımıştı. Karanlık geçen bu uzun günler ve aylar sonunda duyguları ve dokunma duyusu, yavaş yavaş görme duyusunun yerini almıştı. Şimdi her şeyi duyguları ve elleriyle "görüyordu".

Bodrum küçük değildi. Eskiden burada çok sayıda tutuklu kalmış olmalıydı. Rutubet kokulu pirinç saplarının arasında tamamen paslanmış prangalar bulunca, bu düşüncesi güç kazandı. Prangaların taşların sivri kenarlarına sürtülerek kırıldığıнын izlerini açıkça fark etti. Burada hiç kimsenin ruhunun bile duymadığı mücadeleler olmuştu. Bu bilinç varlığını gün ışığı gibi aydınlattı.

Anlaşılan gardiyanlar bodrumu en güvenli yer olarak görüyorlardı. Hiçbir gardiyanın buraya uğradığı yoktu. Sü Yün-feng ta başından beri bundan yararlanması gerektiğini düşünüyordu. Dünyada mucize diye bir şey yoktur. Ama yoldaşlarının genellikle olanaksız diye bilinen işler başardıklarını da biliyordu. Bu zindandan dışarıya bir kaçış yolu kazamaz mıydı acaba? Bu fikir çok saçma görünmesine rağmen, Sü bunu denemeye karar verdi. Duvarların dışında daha hangi engellerin beklediğini bilmeseydi bile, kaybedecek bir şeyi yoktu.

Yüzünü demir kapıya dönerek otların üzerine oturdu ve bodrumun bulunduğu yeri kafasında canlandırmaya çalıştı. Yer yekpare kaydı, buradan çıkış olanaksızdı. Sağında gayri muntazam bir kaya yükseliyordu. Arkasında yine yekpare bir kaya vardı, sağ duvara yaklaştığı yerde, içe doğru kalınlaşarak yerle birleşiyordu. Sadece karşısındaki ve solundaki duvarlar kaya olmayıp, düzensiz yontulmuş taşlardan örülmüştü. Bodrumun bir kaya çıkıntısının üzerine inşa edildiği belliydi. Eğer bir çıkış yolu varsa, o da ancak sol duvar olabilir. Çünkü kapının bulunduğu karşısındaki duvarın da gardiyanların oraya açıldığı muhakkaktı. Sol duvarın ardında ne vardı acaba? Birkaç kattan oluşmuş olamaz mıydı?

Duvarı dikkatle inceledi. Köşeye yakın bir taşın arasında, oldukça geniş bir sıva yeri buldu. Parmaklarıyla kazımaya başladı. Az sonra kireçler dökülmeye başladı. Bu keşfi yaptıktan sonra kesin kararını verdi.

Aradan günler geçti. Parmakları kanayıp yara olmuştu. Ama o çalışmaya devam ediyordu. Harcı kazıdıkça ilerlemesi güçleşiyordu. Parmaklarını aralığa ancak zorlukla sokabiliyor, ellerindeki ve ayaklarındaki prangalar hareket yeteneğini azaltıyordu. Buna rağmen kazımaktan vazgeçmedi.

SACO'nun kamplarından birinde bulunduğu emindi. Belki de o ünlü Beyaz Saray'daydı. Nerede olursa olsun, yalnız hapsedilmemiş olduğu muhakkaktı. Açacağı yolu hiç şüphesiz arkadaşları da kullanabilirlerdi. Her şeyden önce bunu düşünüyordu: Yalnız kendisi için değil, eğer mümkünse herkes için bir kaçış yolu açacaktı. Paslanmış çelik pranga halkasının yarısını kırarak kopardı ve alet olarak kullanmaya başladı. Başkalarına yardım edebilme düşüncesi, onu adeta kanatlandırmıştı. Sadece, tutuklu elbisesi giymiş, ak saçlı ve sakallı ihtiyar yemek getirdiğinde işini bırakarak biraz dinleniyordu. İhtiyar, her gelişinde bakışlarını ona diyor, fakat ağzını açıp tek laf etmiyordu. Yalnız işin garip yanı, her seferinde lambayı açtıktan sonra, giderken sık sık unutulmasıydı. Acaba gerçekten mi unutuyordu? Yoksa onun biraz ışık yüzü görmesi için kasıtlı olarak mı yapıyordu?

Ama şimdi her şeyi öğrenmişti. Sü Yün-feng bu kadar mutlu olduğunu hiç hatırlamıyordu. Dün ona yemek getiren Hua Zi-liang'la ilişki kurmuştu. Artık yalnız değildi. Çeng Kang, Liu Si-yang ve tanımadığı daha birçok yoldaşının hemen yakınında bulduklarını biliyordu. Sonsuz bir sevinç ve heyecanla hemen Beyaz Saray'daki Parti örgütüne kısa bir mektup yazmış ve Hua Zi-liang'a vermişti.

Daha tutuklanmadan önce, burada bir Parti örgütünün varlığından haberdardı. Beyaz Saray'la şehir komitesi arasında ta uzun zamandan beri, gizli, fakat düzensiz ilişkiler mevcuttu. Yalnız eski ilişkinin bu arada koptuğundan ve yenisinin de henüz kurulmamış olduğundan haberi yoktu. Şimdi yoldaşların ona bir cevap yazarak, her şeyi anlatmalarını bekliyordu.

Sü samanların üzerine yan yatmış, elindeki demir parçasıyla harcı kazımaya devam ediyordu. Buradaki Partili yoldaşların güçlerini korumalarının ne kadar önemli olduğunu düşündü: Bu cehennemden kaçıp kurtulmak tek çareydi. Mağaradayken bu konu hakkında Koca Ağabey'le konuşmuşlardı. Fakat onu kaygılandıran bir şey vardı:

Çungking ve çevresinde trafik son derece işlekti. Şehir, askeri polislerle doluydu. Özellikle Çin ve Amerikan gericilerinin kalesi olan SACO'da zamansız girişilecek bir hareket, çok acı bir şekilde sonuçlanabilirdi. Bu yüzden zamanın çok iyi seçilmesi şarttı. Ona göre en uygun zaman, Kurtuluş Ordusu'nun bu yöne doğru harekete geçişinden hemen az öncesiydi. O zaman düşman kendi derdine düşmüş olacak, her taraf ana baba gününe dönecekti. Fakat, işte bu zamanı önceden saptamak çok zordu. Ne çok erken, ne de çok geç olmalıydı. Yoksa düşmanın, tabanları yağlamadan önce, planlı ve insafsızca bir katliama girişme tehlikesi vardı. Ayrıca sadece zamanın saptanmasıyla da iş bitmiyordu. Mağaranın da aynı anda harekete geçmesi ve Partinin dışarıdan silahlı olarak desteklemesi gerekiyordu. Bütün kuvvetlerin uyumlu bir şekilde hareket etmelerini sağlamak ve eylemi bütün yönleriyle uygulayabilmek için, plan dışarıdaki Partinin onayından geçmeliydi.

SACO'nun bu en büyük toplama kampından kaçmanın çocuk oyuncağı olmadığını aklından geçirdi. Çok büyük rizikolardan sakınmalıydı. Her ayrıntı başarıyla ulgulanmak zorundaydı. Aksi takdirde eylemin korkunç bir katliamla sonuçlanması kaçınılmazdı.

Şimdi, onun aracılığıyla kamptaki ve dışarıdaki Partiye bu konudaki düşüncelerini bildirmek üzere, Hua Zi-liang'ı bekliyordu.

Nihayet uzaktan ayak sesleri duyuldu.

Kazınayı bırakarak, aralığı otlarla tıkadı ve yavaşça doğrularak oturdu. Uzakta bir demir kapının açıldığını duydu. Ona gelen koridorda herhalde bunun gibi birçok demir kapı vardı. Az sonra lamba yandı ve Hua Zi-liang ona yemek kabını uzattı.

*

Ziçiku semtinin anacaddesinde havai fişeklerin neşeli cızırtıları ve patlayışları bir sürü genç ve ihtiyar meraklıyı bir araya topluyordu: Burada her çeşit yiyecek maddeleri satan yeni bir bakkal dükkânı açılmıştı. Şişman, kısa boylu dükkân sahibi, baştan aşağı siyah, bayramlık ipekli giysilere bürünmüştü. Elinde kocaman siyah bir yelpaze, zaten yanık olan yüzü iyice kızarmış olduğu halde, saygıyla dört yana eğilerek selam verirken, bir yandan da Seçuan şivesiyle tezgâhtarları oraya buraya koşuşturmayı ihmal etmiyordu.

"Yaklaşın lütfen, bir şey satın almasanız da buyrun."

Kırmızı yağlı boya sütunların üzerinde şu sözler yazılıydı:

*Ticaret ve değişim dört denizi doldurur
Zenginlik ve refah üç ırmaktan akar*

Daha yukarıya, üzerinde dükkân sahibinin adı bulunan bir tabela asılmıştı:

Dükkân, daha ilk günden tıklım tıklımdı. Yeni dükkân oldukça geniş olup, müşteriler akın akın içeriye doluyorlardı. Raflarda, alacalı bulacalı rengârenk, yağ, tuz, sirke ve deniz ürünlerinden, sigara ve içkilere varıncaya kadar, bir evin ihtiyacı olan her şey sıralanmıştı. Dükkân sahibi aynı anda her yerde hazır ve nazırdı. Bir yerde mallarını övüyor, başka bir yerde, müşterilerinin dikkatini bir levhaya çekiyordu:

*Namuslu satış yapılır burada
Ne büyük aldatılır ne de küçük*

Hua Zi-liang'la beraber tuz ve zeytinyağı satın almaya gelen Beyaz Saray'ın gardiyanlarından biri de, dükkâna bir göz atmadan geçemedi.

"Yüzde yirmi indirim! Bozuk mallar değiştirilir!" diye sesleniyordu dükkâncı içeriden.

Gardiyan, orada ucuz bir şey bulup bulamayacağını görmek için kalabalığı yararak dükkâna girdi.

Hua Zi-liang omzunda taşıdığı sebze dolu iki sepet ile gardiyanın peşinden dükkâna girmeye çalıştı.

"Ne itiyorsun be!" diye kızdı birisi, "Dilini mi yuttun, niye cevap vermiyorsun?"

"Aman, ne kadar da pis şey!"

"Delidir o" diye açıkladı gardiyan. Geri dönerek Hua'yı içeri çekti. Yüzünden lütfkârlık akan dükkân sahibi kısa bacaklarının elverdiği kadar çabuk koşarak onları karşıladı.

"Buyrun oturun, Müdür Bey. Çabuk çay getirin!" Çıraklarından biri çay getirerek, sigara ikram etti.

"Dükkânımız daha bugün açılmıştır. Açılış dolayısıyla, üç gün süreyle beşte bir indirim yapıyoruz."

"İsmi âliniz neydi..."

"Bendeniz Ho, Müdür Bey, Ho Ceng-sin. Fiyatlarımız çok düşüktür ve mallarımız da son derece kalitelidir."

İhtiyar, bin bir dalkavuklukla, usta bir bezirgân gibi mallarını övmeye devam ediyordu. Konuşma tarzına bakılırsa gizli bir cemiyet* üyesi olmalıydı. Bakışları Hua Zi-liang'a kaydı. Elbisesinin üzerindeki mavi üçgen ilk bakışta göze çarpıyordu.

"Buyrun oturun, azizim!"

Hua Zi-liang boyun eğici bir tavırla sepetlerinin yanına çöktü.

"Müdür Bey, bendenizi ihya ettiniz" diyerek güldü şişko. "Dost kalbi altındandır, zaman bulup da bendenizi şereflendirseniz çok bah-tiyar olurum!"

Gardiyarı sırtarak, "Hiç merak etmeyin, dost olacağız sizinle" diye karşılık verdi.

"Şüphe mi var efendim, şüphe mi var? Aynen buyurduğunuz gibi. Bugün bir şey arzu eder misiniz?"

"Bildiğiniz gibi dükkândan bol bir şey yok. Eğer fiyatlarınız el-verişliyse, devamlı müşteriniz olabiliriz." "Elverişli fiyat" sözünü anlamlı bir şekilde uzattı.

"Tamamen hemfikiriz efendim. Yerden göğe kadar hakkınız var. Açılış dolayısıyla yüzde otuz indirim yapacağım size. Sırf sizin güzel hatırınız için!" Sonra adamlarına dönerek, "Haydi biraz elinizi çabuk tutun bakayım. Müdür Bey alışveriş etmek istiyor!" diye seslendi.

Biraz sonra Hua'nın sepeti, tuz torbaları ve zeytinyağı te-nekeleriyle doldu. Ayrırlırlarken şişko, gardiyana birkaç paket sigara ve kâğıt para sıkıştırdı.

"Müdür Bey, biz artık eski dost sayılırız. Size hizmet etmek benim için bir şereftir."

Öteki memnuniyetle sırtarak vedalaştı.

"Şişko, müşterisini büyük bir saygı ve gayretkeşlikle kapıya kadar geçirdikten sonra, elini sıkarak yolcu etti. Aynı samimiyetle kalabalık arasına sıkışıp kalan Hua Zi-liang'ın da elini sıkarak, bu arada gizlice

* Eski Çin'de gizli cemiyetler çok yaygındı. Bu cemiyetler Sun Yat-sen'in önderliğindeki burjuva demokratik devrim sırasında önemli rol oynamışlardı. Sonraları bir kısmı Guomintang'a karşı da ÇKP'yi desteklemişlerdir.

bir pusula sıkıştırdı. Hua çaktırmadan kâğıdı cebine soktu. Anlamıştı: Geçenlerde dışarı kaçırdığı mektubun cevabıydı bu. Sepetlerin sırtığını omzuna yerleştirerek, kalabalık arasından kendine bir yol açtı.

*

Açık mavi özel bir otomobil, Çengtu-Çungking yolunda hızla ilerliyordu. Arka tarafta, koyu kahverengi, Avrupai bir takım elbise giymiş, gözlerinde altın çerçeveli gözlükleriyle Li Çing-yüan oturuyordu. Şakakları kırışmıştı. Fakat kararlı ve biraz miyop gözleri şimdi eskisinden daha keskin bakıyordu. Arabanın koltuğuna yan oturmuş, ağzında fildişi bir ağızlık tutuyordu. Bu haliyle bir yüksek memur mu, yoksa işadamı mı olduğunu kestirmek güçtü.

Araba bir dağ virajını tırmanarak, bir tünelin içinden geçti ve sonra düz yolda yine son süratle ilerlemeye başladı. Ormanlık bir yerde askeri polisler bekliyorlardı.

"Çan Kay-şek yine gelmiş!" diye mırıldandı şoför. Li hiç konuşmuyor, elinde birkaç mektup tutuyordu. Akli, şehirden ayrılmadan önce öğrenmiş olduğu şeylerdeydi. Çeng Yao'ya telefon etmiş ve yola çıkmadan önce ihtiyacı olan şeyleri getirmesini istemişti. Çeng Yao, şimdi eskisine göre çok daha olgun ve ciddiydi. Buna rağmen Li hemen sormuştu:

"Bu altı ay içinde büro işine alışabildin mi?"

"Gazetecilikten daha az yorucu. Hayat sigortası yaptırmak için kimse gelmiyor ki! Yakında işsiz kalacağız."

"Son zamanlarda hiç eve gittin mi?"

Çeng Yao "hayır" anlamında başını sallayarak, yüzüne düşen saçlarını eliyle geri itmişti.

"Burada çalışmaya başladığımdan beri hiç dışarı çıkmıyorum."

"O yangında* sizin buraları oldukça tehlikeliydi, değil mi?"

"Bütün Lin Sen Caddesi açıkta kalanlarla doluydu. Her tarafta insanlar ağlaşıp duruyordu." Yangın yine gözlerinin önünde canlanmıştı: Rüzgârın gökyüzüne dek yükselttiği alevler, çöken duvarlar ve evler, her yanı saran dumanlar...

* 2 Eylül 1949'da Guomintang Çungking'de yangın çıkartarak bütün bir semti yakıp kül etti. Bu yangında on binden fazla insan canlarını yitirdi, on binlerce insan evsiz barksız kaldı.

"Yangın bütün gün azgınca sürdü. Söndürmek tamamen olanaksızdı. İtfaiyenin hortumlarında su yerine benzin olduğu söyleniyordu."

"Bütün anacaddeler birer meşaleye dönmüştü. Hepsini planlı uyguluyorlar" diye cevap vermişti Li.

"Evet, şimdi de Çan Kay-şek gelip 'felaket bölgesi'ni ziyaret ediyor!"

"Bu yangın, Beyaz Saray'dan gelen haberin doğru olduğunu kanıtlıyor."

Çeng Yao, "İki kamptan gelen isim listelerini şimdi ezbere biliyorum" demişti, "Ayrıca, Hua Zi-liang'ın Beyaz Saray'dan getirdiği mektubu ağabeyimin yazdığını, daha görür görmez anladım."

"Evet, İleri'de kullandığı. Sung stili yazının aynı. Sahi, Hua Zi-liang'ın kim olduğunu biliyor musun?"

Çeng Yao "hayır" anlamında kafasını sallamıştı.

"Onun senle de yakınlığı var."

"Benle yakınlığı mı var?" diye inanmaz bir tavırla sormuştu genç kız, "Ağabeyimle aynı kampta olduğundan mı yani?"

"O Hua Ve'nin babasıdır."

"Ah, bu gerçekten yepyeni bir şey!"

...

Ormanlık tepeye gittikçe yaklaşıyorlardı. Çingmuguan'a gelmişlerdi. Araba askeri kontrol yerine gelince yavaşlayarak durdu. Şoför, Li Çing-yüan'ın uzattığı kimlik kartını pencereden dışarı verdi. Nöbetçiler, damgalı mavi karta bir göz attıktan sonra, saygıyla iade ettiler ve yol verdiler. Araba şoseden ayrılarak kuzeydeki kaplıcalara giden yola saptı.

Sonbaharın bu son günlerinde, masmavi gökyüzü bir kristal beraklığındaydı. Çialing Irmağı'nın üstündeki ufacık mavi bulutlar, balık pulunu andıran dalgalar ve duru su, manzaraya bambaşka bir çekicilik veriyordu. Araba, ırmağın aktığı yönü izleyerek yüksek kayaların önünden geçti ve kaplıcaların bulunduğu çok güzel bir parka doğru saptı.

Li Çing-yüan şapkasını ve bastonunu alarak arabadan indi ve gölün ortasındaki bir pavyona doğru gürültüyle koşuşan okul

çocuklarının geçmesini bekledi. Ancak çocuklar geçtikten sonra, çok güzel manzaralı bir binaya giden çakıl taşlarıyla döşenmiş yola saptı. Parkı süsleyen selvi ağaçlarını, çiçekleri ve pavyonları merakla seyretti. Pavyona vardığında beyaz üniformalı bir garson da onu karşılamaya çıkmıştı.

Li şoföre işaret etti: "Yemekten sonra seni çağırırım." Sonra garsona şapkasını ve bastonunu uzattı ve sessiz bir huzur vaat eden binaya girdi.

Şoför kendine bir çay ısmarlayarak kapının yanında bir yere oturdu ve belli etmeden çevreyi gözlemeye başladı.

Li Çing-yüan kibar döşenmiş bir özel salonda, kararlaştırdıkları bu buluşma için Huaying Dağları'ndaki birliğini bırakıp gelen Hua Ve'nin anasıyla buluştu.

Li, ona şehir komitesinin Partinin güney merkezi temsilcisinden aldığı talimatı ayrıntılı bir şekilde anlattı. Parti çalışmalarının ağırlığı, çabuk ve kararlı bir şekilde, yaklaşan kurtuluşun hazırlıklarına yöneltilmeliydi.

Partizan önderi anlayışla gülümsedi. Kurtuluşun arifesinde kendi kuvvetlerine hangi görevlerin düştüğünü kavramıştı.

"Düşmandan daha atik davranıp, sanayi şehri Çungking'i korumalıyız" diye konuşmaya başladı. "Yani merkez bizden, 1. Sahra Ordusu ve Kuzey Çin Sahra Ordusu ile ortak harekâtın dışında, kuvvetlerimizle Kuzey Seçuan'dan bu yana ilerlememizi istiyor. Ayrıca Huaying Dağları'ndan da kuvvet çekerek, onları 2. Sahra Ordusu'yla birleşmek üzere Çungking yönüne doğru harekete geçirebiliriz."

Li başını sallayarak kabul etti. "Kurtuluş Ordusu çok çabuk ilerliyor. Bu, karşı tarafta büyük bir kargaşalık yaratabilir. Merkez bunun üzerinde özellikle duruyor, fakat partizanların Kuzey Seçuan'dan orduyu desteklemelerinin zaten yeterince zor bir görev olduğu kanısında. Daha ne kadar kuvvet çekebileceğinizi kendiniz inceleyin, sonra buna göre gerekli kararlar alınacak."

"Gizli Amerikan askeri heyetinin ve şimdi de Çan Kay-şek'in bizat gelmesi, şehri bütünüyle koruma görevimizi güçleştirecektir."

"Elimizden geleni yapacağız!" Li Çing-yüan'ın sözleri kararlı ve inançlıydı. Aynı anda dışardan, sanki bu sözleri desteklemek is-

termişçesine okul çocuklarının seslerini duydular. Çocuklar okullarını nasıl koruyacaklarını tartışıyorlardı. Son zamanlarda Guomindang şehir dışında olup bitenlerle pek ilgilenmiyordu. Bu yüzden çocuklar böyle çekinmeden yüksek sesle tartışıyorlardı.

Yaşlı kadın Li'nin bardağına tekrar çay doldurarak, onu dinlemeye devam etti. Merkezin talimatı üzerine, zindandaki yoldaşları kurtarmak için bütün olanakları araştıracaktı. Merkez, onların uzun sınavlardan geçmiş olağanüstü savaşçılar ve çok değerli yöneticiler olduklarını ve şehrin onların hepsine çok ihtiyacı olduğunu önemle vurgulamıştı. Merkezen gelen temsilci Çungking'deki durumu araştırdıktan sonra, Sü Yün-feng'in önerisini kabul etmişti: Kurtuluşun arifesinde düşmanın içine düştüğü panikten yararlanıp, dışarıdan da gelecek yardımla SACO kamplarından kaçmaya çalışılmalıydı. Merkez temsilcisi ayrıca, Partinin ve partizanların derhal somut hazırlıklara başlamaları gerektiği fikrindeydi. Bundan başka merkez, işi sağlama almak için 2. Sahra Ordusu'ndan bir hücum kıtası göndermeyi planlamıştı.

Hua Ve'nin anası sabırsızca sordu: "Hücum kıtasına kimin kılavuzluk edeceği saptandı mı?"

"Ben birisini düşündüm."

"Kimi?"

"Çen Sung-lin'i."

"Niye onu gönderiyorsun? Fabrikayı korumakla görevli değil mi o? Onun işi başından aşkın. Ben sana başkasını önereyim."

Li gülümseyerek "Peki" dedi.

"Hua Ve. Onun şu anda hiçbir görevi yok."

Li çayını yudumladı. Hua Ve'nin anası, her fırsatta onlara yardım etmeye, ağır yükleri sırtlarından almaya hazırdı.

"Basit bir harita bulabilir miyiz?" diye sordu yaşlı kadın.

Li cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı. Hua Ve'nin anası kâğıdı açınca SACO bölgesinin ayrıntılı bir arazi haritasıyla karşılaştı. Hatta stratejik önemi olan tesisler kırmızı ve mavi kalemle işaretlenmişti.

"Burası Zıçıku. Bu da en dış nöbetçi kordonu..." Yaşlı kadın haritayı hemen ilgiyle incelemeye koyuldu. "Burası 'Mağara'. Buradaki de

'Beyaz Saray', yarıyükseklikte SACO ofisi bulunuyor. Kaçış bu noktadan başlayacak ve sonra şu dağdan aşağı inecekler!" Ananın tecrübeli gözleri, haritanın üzerindeki araziye canlı bir şekilde götür gibiydi.

"Vakit gelince yolu tanıyan birisini daha göndereceğim" dedi Li.

"O gardiyandan başka bir adamımız daha mı var?" diye sordu yaşlı kadın.

Li güldü: "Senden de hiçbir şey saklanmıyor."

"Peki, oldu!" diyerek elini Li'ye uzattı, "Göndereceğiniz kılavuzu bekliyoruz. Bizden de Hua Ve hemen yola çıkacak."

Bu sözler, dışarıda çam ağaçları arasında uğuldayan rüzgârın sesine karıştı.

Hua Ve'nin anası, Partinin, düşman saflarındaki durum hakkında ona sık sık gönderdiği son derece isabetli bilgileri düşündü ve hayranlığını dile getirdi:

"Her gün aslanın inine girip çıkan bu yoldaşlar ne yaman kişiler! Amerikan askeri heyeti hakkındaki haber de onlardan geliyor, değil mi?"

"Hayır, onu toplama kampındaki yoldaşlardan öğrendik, bir buluşma yeri aracılığıyla."

"Böyle yoldaşları ne yapıp yapıp mutlaka kurtarmalıyız. Bunu Partiye gerçekten borçluyuz."

Yaşlı kadın heyecanla pencereye doğru ilerledi.

"Tutukluların katliamına daha önce başlamalarından korkuyorum" dedi Li Çing-yüan ve camlarını temizlemek için gözlüğü çıkardı.

"Çok mümkündür" diyerek onu doğruladı yaşlı kadın ve pencereden dışarıdaki çam ağaçlarını seyretmeye devam etti.

"Özellikle Sü Yün-feng, Çeng Kang ve Çiang Çie tehlikedeler." Li de pencereye yaklaştı. "Ölüm karşısında gözlerini bile kırpmayacaklarına kuşku yok, fakat Partinin onlara ihtiyacı var."

Hua Ve'nin anası, yoldaşların Çiang Çie'yi kurtarmak için nasıl ikide bir kendisini sıkıştırdıklarını hatırladı.

"Çiang Çie'nin çocuğu yakında üç yaşını dolduracak, onu kim büyütüyor?" diye sordu.

"Çeng Kang'ın anası. Daha geçen hafta gördüm, çok güzel bir şey."

Bir süre sustular. Sonra Li yeniden sordu: "Yoldaşların kurtarılmasıyla ilgili başka soruların var mı?"

"Sizinle tamamen aynı fikirdeyim. Merkeze söyle, görevimizi yerine getirmek ve yoldaşları kurtarmak için her şeyi yapacağız."

"Durum şimdi gittikçe sıkılaşıyor. Yönetimle ilişki kurmak için bundan böyle başka bir şifre kullanacaksınız. Şifre anahtarı arabada, sonra sana veririm. Bir dahaki sefere şehirde buluşacağız." Li, Sun Yat-sen Parkı yakınlarında iki buluşma yeri söyledi.

Kadın başını salladı. "Eğer Çungking daha önce kurtarılacak olursa, geri döner dönmez en iyisi birliğin bir kısmını şehir yakınlarına gönderirim."

Li Çing-yüan sanki şu anda yeni bir şey hatırlamıştı. Dikkatle kadına baktı. "Senin için iyi bir haberim var."

"Öyle mi?"

"O yaşıyor."

"Kim?"

"On beş yıl önce Huaying Dağları'ndaki üssün Parti sekreteri: Hua Zi-liang."

"Ne diyorsun?"

"Gerçeği söylüyorum."

"Peki nerede?"

"Beyaz Saray'da."

"Beyaz Saray'da ha! Demek Zi-liang yaşıyor?" Heyecandan dilini yutmuş gibiydi.

"Gardiyanlar alışveriş için onu sık sık beraberlerinde dışarı çıkartıyorlar."

"On beş yıl! Dile kolay. Onu bir kere olsun görmek isterdim." Heyecanını yatıştırmaya çalışıyordu. "Bir kere... çok az ama."

Sonra bakışlarını mücadele yoldaşına çevirdi. Sesi şimdi yine sert ve kararlı çıkıyordu:

"Bütün yoldaşları kurtardıktan sonra onu da göreceğim."

Araba son süratle havaalanına doğru gidiyordu. Mao Yen-feng yarım saat önce Şö Peng-fe'ye bizzat telefon ederek, gizli Amerikan askeri heyetini karşılamak üzere derhal havaalanına gitmesini emretmişti.

Şö kötü düşüncelere dalmıştı. Komünistler Pekin'de Siyasi Danışma Konferansı'nı toplamışlar ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ilan etmişlerdi. Bu olay, aynı bir atom bombasının patlaması gibi zincirleme tepkilere neden olmuştu. Bütün Güneybatıda durum gözle görülecek şekilde kötüye gidiyordu. Mahalli iktidar organları parçalanıyor ve bir "mahalli barış"a hazırlanıyorlardı; gizli Parti örgütü bütün fabrikaları yaklaşan kurtuluşa göre yönlendirdiğinden, ordu ihtiyacı için üretim hemen hemen durmuştu. Şehir merkezinde ve öğretim kuruluşlarında kargaşalıklar çıkıyor, şehrin banliyöleri ise için için kaynıyordu. Ve eğer bütün bu gelişmelerden sonra, bir fırtına kopar ve asayiş tehlikeye girerse, bütün sorumluluk onun üzerine yıkılmakla kalmayacak, daha kötüsü, mevkisi ve geleceği de sallantıya düşmüş olacaktı. Şefte bıraktığı iyi izlenim tersine dönmüştü. Eğer şimdi bir şey olursa, işi bitik demektir.

Güneybatıda artık daha fazla tutunamayacakları açıktı. Savaşın hızlı gelişimi ile birlikte, parti kodamanlarının çoğu Seçuan'da artık diken üzerinde oturur olmuşlardı. Her ne kadar Çan Kay-şek Güneybatıda boy gösterip duruyorsa da, nihai çöküşü önlemek artık onun da elinden gelmezdi. Fakat bütün bunları o kadar fazla kendine dert edindiği yoktu. Onun düşünceleri daha ileriye gidiyordu: Er veya geç Kıta Çin'ini terk etmek zorundaydılar. Bundan sonra hedef Tayvan'dı. Ve Amerika Tayvan'ı, Uzakdoğu'nun komünizm aleyhtarı bir üssü haline getirmeye kararlı olduğunu açıkça belirttiğine göre, onun cinsinden adamlar aç kalmayacak demektir.

Güneybatı bölgesinden en son olarak çekileceklerdi. Onun için daha önünde biraz zamanı vardı. Şimdi asıl mesele, iyi bir temel hazırlamaktı. Gerilla birlikleri oluşturup, üsler kurmak gerekiyordu. Şehirler yerle bir edilmeli ve özellikle siyasi tutuklular ortadan kaldırılmalıydı. Mahalli kadroların ve gelişmiş sanayi şehirlerinin eksikliği komünistleri çok zor duruma sokacak ve Tayvan'a gittiği zaman, kendisinin bunda büyük payı olduğunu göstermesi, herhalde ona büyük çıkarlar sağlayacaktı. Güneybatıdaki şartları onun kadar iyi tanıyan ve sabotaj faaliyetinin bütün iplerini onun gibi elinde tutabilecek başka kimse yoktu. İster istemez kendisine muhtaç olacaktı. Varsın isteyen Taypeh'te yağlı koltukları ele geçirmek için birbirini yesin, onun yeri hazır. İlgili merciler ondan vazgeçemezlerdi. Bu yüzden, bu kötü durum nedeniyle umutsuzluğa kapılan ve sinirleri gerilen kodamanların haline için için sevinmekten kendini alamıyordu. Ve işte sırf bundan dolayı asayişin korunması ve sabotajların planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi için bu kadar çaba harcıyordu. Buna karşılık, Mao Yen-feng'in başkalarının başarıları üzerinde yükselen, yeteneksiz bir insan olduğu söyleniyordu. Şö, birçok işi ona danışmadan kendi başına yürüttüğünü ve her fırsatta Mao Yen-feng'i atlattığını düşününce, kendini tutamayıp gülümsedi. Yetkilerini bu şekilde aşması, ona Washington'un ve özel danışmanın güvenini kazandırabilirdi. Ve eğer ileride Güneybatı Planı başarıya ulaşırsa, Çan Kay-şek bile onun değerini takdir etmek zorunda kalacaktı.

Heyeti büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu. Heyet başkanı, SACO'nun kuruluş zamanlarında kendisinin eski bir amiriydi. Araları çok iyiydi. Fakat Yen Zuy'un da onlarla birlikte gelmesi keyfini kaçırmıştı. Çünkü Yen, sağ kolu olarak Li Çi-kang'a sahipti ve ABD'de yetişmiş olan ranger grubunu yönetiyordu. Belki de biraz alçakgönüllü davranması daha iyi olacaktı. Kendisini çekemeyenlerin ekmeğine yağ sürmemek için, Mao Yen-feng'e karşı itaatkâr olması işine yarayabilirdi.

Araba, tepeleri ardında bırakmış, havaalanının bulunduğu vadiye doğru son hızla ilerliyordu. Uzaktan, havaalanında "Çin-Amerikan" armalı Çan Kay-şek'in gümüş rengi, kocaman özel uçağını tanıdı. Bu, ABD başkanının Çan Kay-şek'e hediyesiydi. Sessizce uçağı seyredirken, böyle bir zamanda beklenmedik tatsız sürprizlerle

karşılaşmaktan kaçınmak için bazı imkânlarla sahip olmanın hiç de fena olmayacağını aklından geçirdi. Çünkü komünistlerin eline düşerse, başına gelecekleri düşünmeye bile cesaret edemiyordu.

Havada bir gürültü onu düşüncelerinden sıyırdı. Pencereden bakınca bulutların arasından bir uçağın yaklaştığını gördü. Beklenen özel uçak bu olsa gerekti. Sabırsızlanarak şoföre emretti: "Daha çabuk sür, daha çabuk!"

Uçak havada bir daire çizerek inişe geçti. Şö, uçakla aynı anda iniş pistine vardı. Arabanın kapısını hızla açarak dışarı fırladı. Az önce yaktığı sigarasını heyecanla çimenlerin üstüne fırlatarak, çabuk adımlarla uçağa doğru yürüdü. Sigarası çimenlerin üzerinde yanmaya devam ediyordu.

Uçağın kapısında ilk olarak, her zamanki gibi terlemiş bir halde, Yen Zuy görüldü. Hemen arkasından, sırtında Amerikan Ordusu'nun üniforması ve yakasında yarbay işaretiyle Li Çi-kang geliyordu. Sonra, tepeden tırnağa Amerikalılaştırmış bütün ranger birliği, sabotajdan cinayete dek bütün teknikleri kusursuz bir şekilde öğrenmiş, özel yetiştirilmiş gangster çetesi uçaktan dökülmeye başladı. Uçaktan sandık sandık silah, telsiz cihazları, patlayıcı maddeler ve daha bir sürü sabotaj malzemesi indirdiler.

"Hey, merhaba!" Yen Zuy el sallayarak Şö Peng-fe'ye doğru ilerledi. İkisi de pek candan davranıp hararetle el sıkıştılar. Bir yandan da karşılıklı birbirlerini süzüyorlardı.

Yen Zuy ötekine bir puro uzatarak, sanki eskiden beri hep iyi dostmuşlar gibi samimi bir tavırla şurdan burdan sormaya başladı.

"Şef gelmedi mi?" Yen Zuy birini arar gibi çevresine bakındı.

Şö, akli tamamen başka yerde olduğu halde, "Siz erken geldiniz" diye cevap verdi. Gelenler arasında hiç Amerikalının bulunmamasına şaşırılmıştı.

"Heyet sizinle beraber gelmedi mi?"

"Yarım saat sonra gelecekler." Yen Zuy güldü. "Onlar geç hareket ettiler."

O zaman her şey yolunda demektir. Şö rahat bir soluk alarak, Yen Zuy ile birlikte bekleme salonuna doğru yürüdü. Orada kahve içerek, dünyadaki genel durum üzerine konuşmaya başladılar.

"Heyet kaç kişiden oluşuyor?"

Yen Zuy soruya cevap vermedi. "Washington'dan hareket etmeden önce heyet başkanı, heyetin stratejik meselelerle uğraşacağını söyledi. SACO bürosu kapatılacak ve orada çalışanların hepsi heyetin emrine geçecek. Özel danışman başkan yardımcısı olacak. İlişkilerin daha iyi kurulabilmesi için, grubun çalışmalarına ben de katılacağım."

"Çok güzel" diye övdü Şö Peng-fe alçakgönüllü bir tavırla, "O zaman ileride güvenle kime başvuracağımı biliyorum demektir."

"İnsan bir yıldan fazla bir zaman uzak kalınca, durumdan tamamen habersiz oluyor." Yen Zuy karşısındakine kısa bir göz attıktan sonra, daha alçak sesle devam etti: "'Moruk', kargaşalıklardan dolayı köpürüyormuş, öyle mi?"

"Şimdi Li Çi-kang adamlarıyla beraber buraya geldiğine göre, artık bu mesele olmaktan çıkar." Şö güldü ve yavaşça sordu: "Heyet benim planları gözden geçirdi mi?"

"Heyet başkanı senin yeteneklerini son derece takdir ediyor" diye pohpohladı Yen Zuy, "Tabii yine eski şefinle beraber çalışacaksın."

"Amerikalılarla ilişkiler konusunda benden çok üstün olduğun şüphe götürmez."

"İltifat ediyorsun. Heyet planlarını genel olarak kabul ediyor, fakat..."

Şö'nün yüz hatlarında hiçbir değişiklik olmadı. Bu "fakat" sözünün arkasında bir şeylerin yattığına emin olmasına rağmen, başka bir şey sormadı.

Yen Zuy kısa bir duraksamadan sonra, imalı konuşmaktan vazgeçti. Sesinin tonu şimdi tamamen resmileşmişti. "Komünistler sık sık insanın en değerli varlık olduğunu söylerler. Öyleyse bizim de bunu göz önünde bulundurup..." Cümlesini bir el hareketiyle bitirdi. "Heyet, planlarında her şeyden önce gizliliğe ve titizliğe dikkat etmeni öneriyor."

Şö belli belirsiz başını salladı, ama bir şey söylemedi.

"Heyetin görüşlerini birkaç kelimeyle toparlayabiliriz." Yen Zuy ötekine yaklaşarak, kulağına fısıldadı: "Zamanından önce –gruplar halinde– tümü birden!"

"Ne zaman başlayacağız?"

"Ne kadar erken olursa o kadar iyi."

Şö Peng-fe'nin düşünceli bakışları, Yen Zuy'un kibirli kayıtsızlığıyla açık bir çelişki teşkil ediyordu.

Tekrar motor homurtuları duyuldu. Yen Zuy başını pencereden çıkararak, "Geliyorlar! İşte 'Uçan Kale' bu!" diye seslendi.

Şö Peng-fe hâlâ düşünceliydi. Hemen hemen ilgisiz bir tavırla o da ayağa kalktı.

Mao Yen-feng ve özel danışmanın arabaları önlerinden hızla geçerek pistin yakınlarında durdu. Şö, inen uçağa bakarak, laf olsun diye sordu:

"Heyet başkanı daha önce Tayvan'da konuştu mu?"

"Çok ilginç bir adam. Her halükârda 'Çin dostu' geçinmek istiyor."

Amerikan armalı dev makine pistin üzerinde turunu tamamladıktan sonra, gümüş rengi pervaneler son bir kez toz kaldırarak durdu.

Mao Yen-feng ve özel danışman, aceleyle, çiçeklerle donatılmış karşılama grubunun en önüne geçtiler. Şö Peng-fe ve Yen Zuy da kalabalığı yararak öne doğru ilerlediler.

Bu arada Şö Peng-fe'nin kafasında yeni bir eylem planı oluşmaya başlamıştı. Uçaktan inenin başını sallaması yeterdi. Hemen uygulamaya geçebilirlerdi.

*

Gece karanlığında, bulutlar arasında uçan nakliye uçaklarının yanıp sönen yeşil ve kırmızı ışıkları görünüyordu. Işıklar, bazen kayan yıldızlar gibi kayboluyorlar, sonra da hep aynı yükseklikte yine beliriyorlardı.

"Elli yedi... elli sekiz..."

Kadınlar koğuşundakiler alçak sesle geçen uçakları sayıyorlardı.

"Geceleyin daha çok uçuyorlar."

"Ve bu gece dünden daha çok."

Motor uğultuları, cılız bir lambanın aydınlattığı hücreden bile duyuluyordu.

"Hepsi Tayvan'a gidiyor! Bugün yine altmış kadar. Yazmaya yarın devam edersin, Çiang Çie."

"Şimdi bitiriyorum."

Başını biraz doğrulttu. Her zamanki gibi sakin, battaniyesinin üstüne çökmüş, uçakların homurtularına kulak bile vermeden, ıslattığı bambu fırçasıyla yazmaya devam ediyordu. Son satırı da yazdıktan sonra fırçanın ucunu temizledi, yazdığı kâğıdı katladı ve ikisini de battaniyesinin altına dikkatle sakladı. Sonra çevreyi düzeltmeye koyuldu. Otları düzelterek temiz eşyalarını özenle bir araya topladı ve en üstüne tutuklandığı sırada üstünde bulunan mavi elbisesiyle kırmızı ceketini koydu. Li Çing-çu, oturduğu yerde, kırık bacağına sardığı battaniyenin ipliklerini söküp, sonra birleştirerek büküyordu.

"Bu geç saatte hâlâ onunla mı uğraşıyorsun?"

"Küçüğün başlığının bir çiçeği eksik."

Çiang Çie sessizce yanına oturarak yardım etti.

Beyaz Saray'la ilişki kurduklarından beri, Parti hücrelerine çeşit çeşit öneriler yapıyorlar ve kaçış hazırlıkları için durmadan uğraşıyorlardı.

Kapının yanında duran birisi, "Sekiz tane daha" diye saymaya devam etti.

Çiang Çie, "Uyuyun artık yoldaşlar" diye seslendi.

"Acaba Kurtuluş Ordusu'nun Seçuan'a gelmesi çok mu yaklaştı dersin?" diye alçak sesle sordu Sun Ming-sia.

"Ne demek istiyorsun?"

"Durumu en iyi, düşmanın yaptıklarına bakarak saptayabiliriz, diye kendin söylemiştin. Ve şimdi panik halinde uçuşlar başladı... Mutlaka Ordu yakında Seçuan'a girecek!"

Çiang Çie, "Artık uyusan iyi olur" diye ikaz etti. Yanından istemeyerek ayrılan genç kızın arkasından baktı.

Li Çing-çu elindeki iplikleri yavaşça bırakarak Çiang Çie'nin soğuk ellerini battaniyenin altına soktu. "Düşündüklerinin hepsini yazdın mı?" diye sorarak sıcak bakışlarını arkadaşına çevirdi.

"Evet, hepsini yazdım. Pekin'de Siyasi Danışma Konferansı toplanıyormuş. Bu konuda gerçekten daha çok şey öğrenmek isterdim."

Li Çing-çu'nun bakışları pencereden dışardaki karanlık geceye doğru kaydı. "Yakında muhakkak daha çok şey öğreniriz."

Kapının önünden bir gardiyanın gölgesi geçti. Hafif ayak seslerini duyan Sun Ming-sia, hemen gözlerini açarak kapıya koştu.

"Çiang Çie!" diyerek çabucak geri döndü, "Yine bir mektup!"

Çiang Çie eğilerek uyuyan Mahpushane Çiçeği'ni öptü ve doğruldu. Sun Ming-sia bakışlarını pusulaya dikmişti. Öteki tutukluların da birçoğu kalkmıştı. Bu gece, nöbetçinin kendilerinden olduğunu bildikleri halde, içlerinden birkaçı sessizce kapıya yanaşarak dışarıyı gözlemeye başladılar.

Genç kız fısıltıyla okumaya başladı:

"1 Ekim'de Başkan Mao Zedung Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu bütün dünyaya ilan etti."

Sevinç çığlıklarını güçlükle bastırdılar.

"Susun, okumaya devam ediyorum: *Bütün dünya halkları yeni Çin'i candan kutluyorlar.*"

"Yaşasın! Yaşasın!" diye sesler yükseldi.

"Çok yaşa başkanımız Mao!"

"Yaşasın Çin Halk Cumhuriyeti!"

"Yaşasın Çin Komünist Partisi!"

Sevinç herkesi sarmıştı. Gece nöbetçilerinin dikkatini çekmemek için, Çiang Çie sessiz olmaya çağırmak zorunda kaldı.

"Okumaya devam et!"

"Çin Halk Cumhuriyeti'nin başkenti..."

"Mutlaka Pekin'dir" diye hemen atıldı birisi.

"Çin Halk Cumhuriyeti'nin bayrağı beş yıldızlı kırmızı bayrak. Bayrak Tien An Men'de dalgalanacak."

"Çiang Çie, bizim de bir kırmızı bayrağımız var. Yıldızları hemen dikelim" diye yalvardı kadınlardan biri.

Sun Ming-sia, "Ben bayrağı getireyim" dedi.

"Bende de iğne iplik var" diye atıldı Li Çing-çu.

Çiang Çie'nin mutluluğu kalbinin her çarpışında biraz daha artıyordu.

Sevinçli haberi okuyan herkes, kırmızı bayrağın açıldığı hücrenin iç tarafına gidiyordu. Bu aziz bayrak Mahpushane Çiçeği'nin anasının, o adsız yoldaşın yadigârıydı. Kadın, kurşunlardan delik deşik olmuş, kan lekeleriyle kaplı bayrağı, eski pamuk bir şiltenin arasına saklamıştı. Ölümünden önce, bayrağı yoldaşlarına teslim edecek zaman bulamamıştı. Ancak uzun zaman sonra eşyalarının arasında bulmuşlardı onu.

Şimdi bir sürü el yıldızları dikmeye başlamıştı. Çiang Çie de diğerlerinin coşkun mutluluğunu paylaşıyor, fakat zafer sevinci içinde bile sakin kalmaya çalışıp, düşünmeye devam ediyordu. Belki şu anda onu ancak Li Çing-çu anlayabilirdi. Zaferi gözlerinin önünde görüyordu Çiang Çie. Fakat önlerindeki sonuncu mücadeleyi de görüyordu. Tutukluların yok edilmelerine karşı ve bu kamptan kaçmak için verecekleri mücadelenin kurban istediğini de biliyordu. Bu kurban belki ilkönce kendisi olacaktı, belki daha başkaları da. Diğer yoldaşları sağsalim Partiye kazandırabilmek için kendisini nasıl seve seve feda ederdi! Ama herkesin, bayrağın karşısında duyduğu genel sevinç karşısında, düşüncelerini içinde saklamayı daha doğru buldu.

"Çiang Çie!" Sun Ming-sia bayrağı katlamış olduğu halde, sevinçle yanına yaklaştı. "Yoldaşlar zaferi senin ilan etmeni ve yeni bayrağımızı senin açmanı istiyorlar."

"Ben mi açayım?" diye sevinçli bir şaşkınlık içinde sordu Çiang Çie.

"Evet sen, Çiang Çie."

"Bunu senin yapman gerek." Li Çing-çu herkesin susmasını bekledi. "Haydi, yoldaşları gücendirme" dedi.

"Peki." Bayrağı alarak bir atılımla açtı. Altın rengi yıldızlar ortaya çıktı. Bayrağı yukarı kaldırarak seslendi: "Bayrağımızı yurdumuzun her karış toprağında dalgalandıralım! Onu buraya, hücremize de dikelim!"

Bu arada uyanmış olan ve gözlerini iri iri açarak, çevresindeki mutlu yüzleri seyreden Mahpushane Çiçeği'ne doğru eğildi:

"Küçüğüm" dedi, "Küçüğüm, bu bayrak sana ananın babanın yadigârıdır. Onu günün birinde çocuklarına teslim etmeden önce, bir kere bak ve bu bayrak için yaşayıp yaşamadığını, onun için mücadele edip etmediğini, onun uğruna hayatını ortaya koyup koymadığını kendi kendine sor!" Çocuğu öptü. Sevinç gözyaşları, küçüğün minicik yüzünü ıslatıyordu.

*

Büyük bir gürültü sabah sessizliğini yırttı. Sesler çevredeki dağlarda yankılandılar. Bir araba kulakları tırmalayan homurtularla kampa yaklaşıyordu.

"Acaba birisini mi götürecekler?" diye korkuyla sordu hücredekilerden biri.

Beton merdivenlerden paldır küldür yukarı çıkan çizmeli ayaklar, kadınlar koğuşunun önüne gelince durdu.

"Kapıyı açın, çabuk!"

Gardiyan, titreyen ellerinde anahtar olduğu halde, kilidi açacağı yerde, kapıyı sarsıyordu.

"Bu da ne demek? Anahtar elinde ya, açsana!" diye Sun Ming-sia onu haşladı.

Gardiyan irkildi. Sonra telaşla kapıyı açarak seslendi:

"Çiang Süe-çın! Li Çing-çu! Eşyalarınızı toplayın, başka yere nakledileceksiniz!"

"Başka yere mi?" diye sordu Sun Ming-sia. "Nereye?"

"Beyaz Saray'a" diye kaçamak bir cevap verdi diğeri.

"Beyaz Saray'a mı?" Genç kız hücrenin iç kısmına doğru ilerlerken, omzunun üstünden seslendi: "Dışarıda kalın! Üstlerini değiştirecekler!"

Çiang Çie adının söylendiğini duyar duymaz, bunun ne demek olduğunu anlamıştı.

Yeni bir gün başlıyordu. Şafağı görmek de kısmet olmuştu. Ne kadar insan bütün ömürleri boyunca bu anı beklemişlerdi! Şimdi sakın ve kendine hâkim bir halde duvardaki ayna kırığının önünde her zamanki gibi saçlarını tararken, içi sadece mutluluk ve güvenle doluydu.

Sun Ming-sia yavaşça yanına yaklaştı: "Sahiden başka yere nakledileceğinize inanıyor musun?"

Çiang Çie ses çıkarmadan, "evet" der gibi başını salladı. Genç kıza büyük acıyı mümkün olduğu kadar esirgemek istiyordu.

"Beyaz Saray'a gidecekmişsiniz. Oradaki yoldaşlara bizden çok selam söyle."

Çiang Çie yine hiçbir şey söylemeden başını salladı.

"Eğer Liu Si-yang'ı görürsen..."

"Biliyorum."

Sun Ming-sia korkunç bir şeyler sezinler gibiydi. Onların nakillerine inanamıyordu. Acıyla kıvranarak Çiang Çie'ye bakıyor ve ne yapması gerektiğini bilemiyordu.

Çiang Çie onun düşüncelerini başka yöne çevirmek için sordu: "Saçlarım düzgün mü?"

Sun Ming-sia, Çiang Çie'nin güzel saçlarına uzun uzun baktı, sonra sadece, "Evet, düzgün" demekle yetindi. Oysa kalbi o kadar doluydu ki!

Birisi heyecanla, "Erkeklerin hücrelerinden de bazılarını götürüyorlar!" diye haber verdi.

Çiang Çie tarağı barıkarak, Sun Ming-sia'dan, tutuklandığı zaman giydiği mavi elbiseyi yastığının altından çıkarmasını rica etti.

"Üstünü mü değiştireceksin? Çok soğuk değil mi?"

"Merak etme."

Çiang Çie mavi elbiseyi ve kırmızı ceketini giydi. Her zaman yaptığı gibi, elbisesinin tozlarını silkerek, kırışıklıklarını düzeltilti.

"Ming-sia, eşyaları toplamak için bana yardım eder misin?"

Sun Ming-sia, Çiang Çie'nin bütün tutukluluğu boyunca da sürdürdüğü tıtizliğini biliyordu. Şimdi bile üzerinden çevresindekilere sessizlik yayılıyordu. Genç kız aceleyle Çiang Çie'nin yanında diz çökerek elbisesindeki birkaç kırışığı düzeltilti. Çiang Çie ayakkabılarını fırçaladı. Genç kızın gözyaşlarını fark etmemişe benziyordu.

Sun Ming-sia gözleri yaşlarla dolu olduğu halde, arkasını dönerek Çiang Çie'nin bohçasını bağladı.

Çiang Çie bu arada uyuyan çocuğun yanına yaklaşarak, onu bir süre seyrettikten sonra eğilerek öptü.

Sun Ming-sia ona bohçasını uzattı: "Eşyaların, Çiang Çie!"

Çiang Çie bohçayı geri verdi: "Bana lazım değil artık."

Bohça yere düştü. Sun Ming-sia hıçkırarak Çiang Çie'nin boynuna sarıldı.

"Ah, Çiang Çie keşke senin yerine ben gidebilsem!"

"Hayır Sun Ming-sia. Zafere kadar metin olmalısınız. Ve eğer bir tek sen bile kalsan, sonuna kadar dayanmalısın."

Dışarıda, aşağı yukarı on kişilik bir erkek grubunun geldiği görüldü. Devrimci sloganlar haykırarak, vedalaşmak için parmaklıkların arasından uzanan elleri sıkıyorlardı.

Vu Fan

Düşman, tutukluları vaktinden önce katletmeye başlamıştı. Bunlar ilk gruptu, bu cehennemden kaçmak için verecekleri son kurtuluş mücadelesine artık katılamayacaklardı.

Genç bir kız katıla katıla ağlamaya başladı.

"Ayrılırken gözyaşı istemez!" Çiang Çie, Sun Ming-sia'nın elini yavaşça omzundan çekerek genç kızın başını doğrulttu.

"Yoldaşlarımıza bak, onların ne kadar metin olduklarını görmüyor musun?" Kendisi ve herkes için düşündüklerini açık açık söyledi: "Bununla Çin proletaryasının zaferine engel olacaklarını mı sanıyorlar? Ne yaparlarsa yapsınlar, zafer bizimdir, bizim ve Partimizin."

Li Çing-çu gülümseyerek başını salladı. Çiang Çie'nin yazdığı mektubu kadınlardan birinin eline sıkıştırarak, kulağına fısıldadı:

"Bunu yedinci hücreye ulaştır."

O da çocuğu öptükten sonra, sakat bacağını sürükleyerek Çiang Çie'ye doğru yürüdü. Omuz omuza kapının önünde durdular. Alıştıkları hücreye, küçücük masaya, yemek kaplarına ve duvardaki kırık aynaya bir kez daha göz attılar. Sonra bütün yoldaşlarının yaşlarla ıslanmış gözlerine son bir kez tek tek baktılar.

"Yoldaşlar, sağlıklı kalın!"

Bu sırada çocuk uyanarak ağlamaya başladı. Çiang Çie tam hücreden dışarı çıkmak isterken durakladı. Sun Ming-sia çocuğu kucaklayarak kapıya getirdi. Çocuk küçük ellerini uzattı ve Çiang Çie'nin kucağına gitmek istedi. Çiang Çie çocuğun iki yanağından öptü, fakat çocuk onun saçlarına yapışarak bırakmak istemedi.

"Ana... ana... gitme!"

"Ana yine gelecek" diyerek gülümsedi Çiang Çie, çocuğu tekrar öptü. "Ana yine gelip seni kucağına alacak."

Tekrar vedalaşarak dışarı çıktı. Li Çing-çu koridorda bekliyordu. Gardiyanlardan biri ona bir değnek uzattı, fakat o elinin tersiyle itti.

"Ben değneksiz de giderim!"

Çiang Çie ona destek oldu. Bir daha başlarını çevirip geriye bakmaksızın, birlikte koridordan aşağı doğru yürüdüler.

XXVI

Ding Çang-fa, uzun zamandan beri pencerenin önünde duran Koca Ağabey'e baktı. Ayağa kalkarak, kilden piposu elinde olduğu halde kapıya doğru gitti. Karşısındaki elektrik yüklü tel örgülerle kaplı duvara ve makineli tüfeklere bakarak düşünmeye başladı. Firar, ayaklanma, bütün bunların ne demek olduğunu biliyordu, tümü başından geçmişti. Daha sonraları ölüme mahkûm edilmiş ve tam idam gününün gecesinde yine kaçmayı becermişti. Fakat burada nasıl olacaktı? Çiang Çie, Li Çing-çu ve daha başkaları şimdiden katledilmişlerdi. Böylece Partinin tüm planı tehlikeye düşmüştü. Düşman, yok etme faaliyetine her an yeniden başlayabilir, tutukluları hücrelerinde kurşundan geçirebilirdi. Duvarlar, elektrikli tel örgüler ve nöbetçi kuleleri bütün çıkış yollarını kesiyorlardı. Ayrıca bütün bölgenin çevresi, kilometreler boyunca sınıksız kuşatılmış, her tarafa nöbetçiler doldurulmuştu. Tek bir sinyal bütün nöbetçileri, karayolu vasıtasıyla birkaç dakika içinde istenilen noktada toplamaya yeterdi. Tek uygun zaman, sadece kurtuluşun arifesinde, her tarafın ana baba gününe döndüğü andı. Ancak o zaman, Kurtuluş Ordusu, Parti ve kamptaki arkadaşlar hep birlikte hücumla geçebilirlerdi. Fakat Guomintang daha o an gelmeden, yoldaşları sistemli bir şekilde katletmeye başlamıştı bile.

"Partizanların SACO bölgesine yürümeleri gerek" diye düşündü Ding Çang-fa, "Ama çok yaklaşmamalılar, yoksa bir kısıpın içine düşerler". Birdenbire koridorun sonunda gözüne bir şey ilişti. Derhal kapıdan ayrılarak, kapının çevresini en iyi şekilde gözetleyebileceği kendi yerine oturdu.

Kadınlar açık hava saatinden yararlanarak, yıkadıkları çamaşırları trabzanlara asıyorlardı. Ding Çang-fa, Sun Ming-sia'nın belli belirsiz bir göz işaretini fark etti.

Cing Yi-çing, "Gördünüz mü?" diye sordu. "En soldaki ceketi işaret etti."

Yü başım sallayarak, "Bir haber..." dedi. "Gözlemeye devam edin."

Fakat kapıları çoktan kapanmıştı. Artık beklemek zorundaydılar. Ding Çang-fa kadınların şimdi doğru bir yönetimden yoksun olduklarını biliyordu. En ufak bir hareketin bile şüphe uyandırdığı böyle bir anda, haberleri artık eski yoldan göndermemeleri gerekirdi. Arkasını dönerek piposunu yine dişlerinin arasına sıkıştırdı. O sırada gözüne duvarda asılı bir elbise ilişti.

Her hücrede tutuklular, duvarın iki tarafına elbise asmak için bambu kamışlar çakmışlardı. Her duvarda bu kamışlardan birinin oynak olduğunu şimdiye kadar gardiyanlardan hiçbiri fark etmemişti. Şimdi altıncı hücreye bitişik duvardaki kamışlardan birine asılı olan mintan sallanıyordu.

"Yü! Altıncı hücreden mektup var."

Yü Sin-ciang sessizce duvara yaklaştı. Ayak parmaklarının ucunda yükselerek mintanı aldı ve kamışı duvardan çekti. Dürülmüş bir pusula eline geçti. Pusulayı açarak okumaya başladı:

"Altıncı hücre diyor ki..."

"Orangutan geliyor!" diye ansızın Cing Yi-çing sözünü kesti.

Yü kamışı tekrar yerine sokarak mintanı üstüne astı. Ayak sesleri iyice yaklaşıyordu.

"Çamaşır kurutuyorsunuz, öyle mi? Hem de tam yedinci hücrenin önünde. Hepsini arayın!"

Yü, pusulayı aceleyle ağzına atarak yuttu.

"Baş üstüne!" Nöbetçi gardiyan, ıslak çamaşırıları aramaya başladı.

Cing Yi-çing sapsarı kesilmişti. Ding Çang-fa bir şey demeden ona bakıyordu. Eğer şimdi önemli bir haber, belki de kaçış planı hakkında bir şey ellerine geçerse, sonlarının ne olacağını kestirmek güçtü. Bütün gözler kapıya dikilmişti. Yü yumruklarını sıktı. Sadece Koca Ağabey hiç sükûnetini bozmuyordu. Yine yerine oturarak, ayaklarını uzatmış, başını duvara dayamıştı.

Şimdi işaret edilen ceket aranıyordu.

Yü, Ding Çang-fa'nın kulağına bir şey fısıldayarak çabucak doğruldu. Fakat öteki onu alıkoymdu: "Yavaş ol, bekle!"

Sonra dışarıdan açık ve kesin bir ses duydular: "Bir şey bulamadım efendim!" Bu hepsini şaşırtmıştı.

"Hiçbir şey yok mu?" diye hayal kırıklığıyla sordu Orangutan, "Yine ara!"

Birdenbire emretti:

"Yedinci hücreyi aç!"

Orangutan içeri dalarak bağırdı: "Burayı da ara!"

Gardiyan hücrenin altını üstüne getirmeye başladı. Orangutan burundan soluyarak hücreyi arşınlayıp duruyordu.

"Durun bakalım, adamlarınız daha gelmediler. Buranın efendisi hâlâ biziz." Başka gardiyanları da çağırarak, yedinci hücreyi iyice aramalarını emretti. Birdenbire bakışları duvarda asılı eşyalara ilişti. Duvara yaklaşarak elbiselerden ikisini çekti aldı.

Küçük Ning korkuyla, "Eşyalarım!" diye bağırarak, gizli irtibat yolunu keşfetmelerine engel olmak için öne atılmak istedi.

Yü demir gibi pençesiyle çocuğun omzunu sımsıkı tutarak gözleriyle uyardı.

Orangutan Ning'in sesini duymuştu. Hırsla geri döndü. Şeytani bakışlarını Yü Sin-ciang'a dikti. Yavaş yavaş onun üzerine doğru yürüdü. Yü'nün kılı bile kıpırdamadı.

"Onu arayın!"

Nöbetçi gardiyan, bu sözü iki ettirmeden, çok titiz bir şekilde Yü Sin-ciang'ın bütün ceplerini aramaya başladı. Sonra sırayla yakalarını, kol ağızlarını, pantolonunun uçkur yerini ve bir şey gizlenebilecek her yeri didik didik aradı.

"Bir şey bulamadım."

Orangutan şaşkına dönmüştü. Yenilgisini bir türlü kabul etmek istemiyordu. Ama en sonunda adamlarıyla birlikte çekip gitmek zorunda kaldı. Kapıda tekrar geri dönerek bağırdı: "Bu andan itibaren bütün binada açık hava saati yasaklanmıştır! Karşı koyan derhal kurşuna dizilecektir. Kaçma girişimleri için de aynı şey geçerli." Eli tabancasının kabzasını sımsıkı kavramıştı.

Yü Sin-ciang, gardiyanları gözden kayboluncaya kadar gözleriyle izledi. Bütün eşyalar döşemenin üzerinde darmadağın bir haldeydi. Fakat şu anda onları toplamak kimsenin aklından geçmiyordu. Yü elini cebine soktu ve ansızın irkildi. Yavaşça cebinden bir kâğıt çıkararak hayretle açtı.

"Çiang Çie kendisi yazmış! Nasıl geldi ki bu?"

Ding Çang-fa kâğıdı okuyunca durumu hemen kavramıştı: "Demin kadınların eşyalarını arayan da aynı gardiyandı" dedi.

Yü derin bir soluk alarak gülümsedi. Eğer bu becerikli "gardiyan" olmasaydı, halleri yamandı. Onun kadınlara sürekli olarak dışarıdan haber getiren gardiyan olduğunu şimdiye kadar bilmiyorlardı.

Ding Çang-fa pusulayı Koca Ağabey'e verdi ve diğerleri kapıda nöbet tutarlarken, üçü konuşmaya başladı.

"Gerçi kadın yoldaşların bizi hemen haberdar etmek isteyişlerini anlıyorum, ama, her ne kadar 'gardiyan'ı tanıyorlarsa da, bu yaptıkları şu an için çok tehlikeli bir şeydi." Koca Ağabey devam etti: "Çiang Çie'nin veda mektubu. Beyaz Saray'la ilişkimizi geliştirmemizi ve bir an önce harekete geçmemizi tavsiye ediyor."

Düşünceli bir tavırla pencereden dışarı bakarak kendi kendine konuşur gibi mırıldandı: "Her şeyi, hatta hayatlarımızı da feda etmek zorunda kalabiliriz. Çiang Çie buna da hazır olmamızı tavsiye ederken çok doğru söylüyor."

Bir süre sustuktan sonra heyecanlı bir sesle konuşmaya devam etti.

"Bu mücadelede galibiyet umudumuz, şehit düşme olasılığıyla başa baştır. Bunu herkes kavramalı. Fakat biz Partiye mümkün olduğu kadar çok insan hayatı kazandırmakla sorumluyuz. Sırf bunu düşünerek sakin ve soğukkanlı hareket etmeliyiz. En değerli yoldaşlarımızı şehit versek bile, hiçbir zaman duygularımıza kapılmamamız gerek."

Yine bir an sustu. Sonra devam etti: "Çiang Çie'nin vasiyetine uymak üzere, hemen bu akşam bütün hücrelere çağrı yapacağız." Ellerini iki adamın omuzlarına koydu: "Bütün hücrelerde hazırlıklar gözden geçirilmeli. Düşmandan önce davranmalıyız!"

Yü, "Ne zaman harekete geçeceğiz?" diye sordu, "Beyaz Saray'la nasıl sözleşeceğiz?"

Koca Ağabey hiç duraksamadan cevap verdi: "En önemlisi, hareket zamanını mümkün olduğu kadar çabuk Partiye bildirmek. Gardiyan çok dikkatli olmalı. Bundan sonra bir terslik her şeyi mahveder."

Beyaz Saray'da telefon acı acı çalıyordu. Eli ahizeye uzanan adam, bu telefonu bekliyordu. Şö Peng-fe, iki saat önce rapor almak üzere Lu Çing'i acele olarak şehre çağırmişti. Yang Cin-sing o zamandan beri sabırsızlıkla şefinin telefonunu bekliyordu.

"Yang Cin-sing, sen misin?" diye sordu Lu Çing'in sesi.

"Evet efendim, dönüyor musunuz?"

"Hayır, ben işin yapılacağı yere gidiyorum. Sen Bay Huang'ı hemen görüşme için hazırla." Son cümle önceden kararlaştırılmıştı.

Yang Cin-sing ahizeyi yerine koyarak, gardiyanlardan biriyle birlikte General Huang Yi-şeng'in hücreğine gitti.

"Demin 2. Şube'den telefon geldi. Şube şefi sizi bir görüşme için rica ediyor."

"Benimle ne görüşecekmiş?" diye aksi bir tavırla sordu general.

"Görüşmek üzere rica ediyor" diye tekrarladı öteki ve sesini biraz daha yükselterek ekledi: "Ve derhal."

General Huang ziyaretçilerine baktı. Onun hakkında hayırlı bir şey düşünmedikleri muhakkaktı. Kısa bir an duraksadıktan sonra, yatağın üstündeki kasketini aldı. O arada hiç sezdirmeden cebine bir şey daha indirdi.

Çevresine bir göz gezdirerek, yıllarca ona yuva olan bu küçük hücreye veda etti ve kapıdan çıktı.

Sadece başgardiyan ve bir nöbetçi ona eşlik ediyordu. Bu "görüşme"nin ardında bir kötü niyet sezmemesi için kelepçe de takmamışlardı.

Beyaz Saray'ı arkalarında bıraktıklarında, general dönüp geriye baktı. Başından kasketini çıkararak salladı, ama bugüne dek aralarında yaşadığı komünistlerden kimseyi göremedi.

Dağların tepeleri yağmur bulutlarıyla kaplıydı. Sadece ara sıra bulutların arasından sızabilen tek tük güneş ışınları uzaklardaki çam ormanlarına düşüyordu.

General, dağın etekleri boyunca ofise doğru giden kaldırımli parke yolu izleyerek, sert asker adımlarıyla yürümeye başladı. Göz ucuyla, hemen yanı başında ve bazen de arkasında yürüyen iki adamı süzüyordu.

Çevre bir ölü sessizliğine bürünmüştü. Hiçbir insan sesi, hatta kuş cıvıltıları bile gelmiyordu kulağına. Sadece çizme topuklarının parke taşlarda çıkardığı boğuk yankılar duyuluyordu.

Dar yol bir dereye doğru kıvrılıyordu. Ağaçların koyu yeşilliğinin ardında, dağın yamacında Amerikan Gizli Servisi'nin kalesi olan SACO ofisi göründü. Dereye geldiklerinde, general eski ve çürük bir köprüyle karşılaştı.

"Dikkat edin Bay Huang, köprü sağlam değildir."

General Huang hiç oralı olmadan yürümeye devam etti.

Aynı anda iki boğuk silah sesi duyuldu, arkasından iki defa daha. Sesin yankıları, sık ağaçlıklar ve derenin çağlayışı arasında kaybolup gitti. General bir an sarsıldı, sonra öne doğru birkaç adım attı ve nihayet olduğu yerde kaldı. Köprünün tahtalarının arasından sızan kan, suyu yavaş yavaş kızıla boyuyordu. General göğsünü göstererek güçlü bir sesle haykırdı:

"Bir daha ateş edin!"

Susturucu takılmış tabanca, hafif bir sesle iki defa daha patladı.

General sallanarak son bir çabayla elini cebine soktu, fakat tekrar dışarı çıkaracak gücü kalmamıştı.

General, Yang Hu-çeng ile Turpkafa ve ailesinin başına gelenleri duyduğundan beri, kendi sonunun da ne olacağını biliyordu. Bu yüzden komünistlerin ona armağan ettikleri silahı yanına almıştı. Fakat onu kallesçe arkadan vuracaklarını tahmin edememişti. Şimdi büyük bir çabayla başını doğrultarak haykırdı:

"Kahrolsun Guomintang faşizmi!" Sonra yere yığıldı.

Yang Cin-sing soğuk soğuk sırtarak cesedi ayağıyla çevirdi. Elinde, namlusundan hâlâ dumanlar tüten tabancası olduğu halde, generalin subay kasketini yerden alarak tozunu silkti ve yanlamasına kendi kafasına geçirdi. Sonra generalin altın kol saatini bileğinden çözerək kulağına tuttu. Tabancasını kemerine soktuktan sonra, saati kendi koluna taktı. Ansızın olduğu yerde hırsla dönerek yanındaki adamına bağırdı:

"Geri döndüğü zaman niçin ateş etmedin, sersem herif!"

Lu Çing elinde fotoğraf makinesi olduğu halde çalılıkların arasından çıktı. Bütün olayı seyretmişti. Gizli Servis'in kurallarına

göre, bütün idamlar fotoğrafla saptanıp, raporla birlikte Tayvan'a gönderilmek zorundaydı. Eğer öldürülenler önemli kişilerse, fotoğrafların bizzat Çan Kay-şek'e gösterilmesi gerekiyordu. Resmini çekmek üzere cesedi düzelttiler.

Yang Cin-sing, generalin cebindeki katılaşmış elini büyük bir güçle dışarı çıkarabildi. Ansızın dehşet içinde geri sıçradı. Alnını soğuk bir ter basmıştı. Generalin kasılıp kalmış elinde pırıl pırıl bir kama parlıyordu.

*

Hua Zi-liang, bir gardiyanın arkasında Beyaz Saray'a kömür taşıyordu. Şehirde sebze alışverişinin dışında, günde bir veya iki kez de kömür ocağına gitmek zorundaydı. Sadece SACO tarafından işletilen bu kömür ocağı, karayolunun üzerinde ve iki toplama kampının ortasında bulunuyordu.

Bazen gardiyanların tembelliği tutunca, onunla birlikte gitmiyorlar, sadece dağın yamacından gözetlemekle yetiniyorlardı. Hua Zi-liang ise hâlâ kafesine alışmış kuş rolünü oynuyor, kafasını çevirip sağına soluna bile bakmaksızın, uslu uslu gidip geliyordu. Hatta daha sonraları, gardiyanlar içki içmeye veya kâğıt oynamaya giderek, onu şehirden sebzelerle kendi başına kampa göndermeye başlamışlardı. Fakat son zamanlarda durum yine değişmişti. Artık onu eskisi gibi yalnız bırakmıyorlardı.

Gökyüzü bulutlarla örtülüydü. Buz gibi bir rüzgâr uğulduyordu. Hua'nın yükü ağırdı. Neredeyse soluğu kesilecekti. Ceketinin önünü açınca, ter içinde kalmış yanık teni ortaya çıktı. Kaburgalarını tek tek saymak mümkündü.

Dağın sırtına varmışlardı. Gardiyan yol kavşağında bir taşın üstüne çöktü.

"Biraz dinlenelim!"

Hua Zi-liang da yükünü indirerek yere çöktü. Gardiyan bir sigara yaktı. Her zamanki gibi hiç konuşuyorlardı.

Hua Zi-liang huzursuzdu. Yeni çıkan zorluklar kafasını kurcalayıp duruyordu. Birkaç aydan beri kömür almaya gittiği zamanlar gördüğü Mağaradan gelen "gardiyan" bugün de gelmemişti. Onun yerine

başkasını göndermişlerdi. Eskiden kendisi henüz mutfakta çalışmazken, bu "gardiyan" izin günlerinde, Mağara ile dışarıdaki Parti arasında haber taşımaktaydı. Hua Zi-liang aşçı olduktan sonra, "gardiyan" daha sık dışarı çıkabilmek için Ziçiku'daki buluşma yeriyle ilişkiyi üstlenmişti. Hua Zi-liang'ın kömür taşıması, o "gardiyan"la ilişkisini sürdürmesine, haber alıp vermesine yarıyordu. Fakat dünden beri artık gelmez olmuştu. Oysa fazla zamanları kalmamıştı. Mağara ile bağın şimdi kopacağı hiç hesapta yoktu. Haberciyi ele geçirmiş olabileceklerine ihtimal veremiyordu, çünkü çok dikkatli bir yoldaşı. Muhtemelen, Guomintang'ın şimdi her yerde uyguladığı gibi, işini değiştirip başka yere atamış olabilirlerdi. Eğer durum böyleyse, o zaman Mağara için temin ettiği kamaları gönderemeyecek ve bağları da tamamen kopmuş olacaktı. En önemlisi, Mağaradaki yoldaşların kaçış için belirledikleri tarihi öğrenemeyeceklerdi.

Şose üzerinden kazma ve küreklele bir birlik onlara doğru yaklaşıyordu. Yol kavşağında ormanın içine saptılar. Birlik komutanı Hua Zi-liang'ın ceketindeki mavi üçgeni görünce hayretle sordu:

"Bu tutuklu dışarı nasıl çıkıyor?"

"Delidir o."

Birlik komutanı uzaklara doğru baktı: "Yine toplantıları mı var? Bir sürü araba park etmiş oraya?"

Gardiyan başıyla doğrulayarak sordu:

"Siz nereye gidiyorsunuz?"

"Tapınağa. Çok acil bir özel görev."

Birlik ormanın içinde gözden kayboldu. Bu sırada çok yakınlarda, susturuculu bir tabancayla peşi peşine ateş edildiğini duydular.

Gardiyan, "Haydi, kıpırda bakalım!" diye bağırdı. Beyaz Saray'a vardıklarında, Hua Zi-liang yükünü daha yere koymamıştı ki, başgardiyan Yang tarafından çağrıldı.

"Seni niye aşçı yaptığımızı biliyor musun?"

Hua hiçbir şey söylemeksizin put gibi duruyordu.

Yang Cin-sing sırtarak, memnun bir tavırla kolundaki altın saati gözden geçirmeye başladı.

"Komünistler geliyorlar, haberin var mı?"

Hua'nın yüz ifadesinde hiçbir değişiklik olmadı.

"Sakın bunun senin için iyi bir şey olduğunu sanmayasın! Ben şimdi komutan oldum ve çeteci olarak dağlara gidiyorum, anladın mı? Sen de beraber geleceksin.

Yine hiçbir cevap alamayınca, ansızın kükredi:

"Karşımda sersem gibi durma. Eğer bir hınzırlık düşünüyorsan, vay haline! Hemen tepelerim seni!"

Hua Zi-liang'da yine bir değişme olmadı.

"Bizim yüz binlerce insandan oluşan bir gerilla ordumuz var. Komünistlerden korkumuz yok. Seni levazım şefliğine tayin ettim. Benimle geleceksin."

"Memur mu olacağım?" diye anlamaz bir tavırla sordu Hua Zi-liang. Bir süre daha alık alık baktıktan sonra, her zamanki gibi yemeği hazırlamak üzere mutfağın yoluna düştü. Hücreesine ancak akşama döndü.

*

Geceyarısı hücrede sadece Hua Zi-liang'ın yanında yatan Çi Siao-süan uyanıktı. Guiyang kurtarılmış, Kurtuluş Ordusu Seçüan'a girmişti. Kuzeyden Çengtu'ya, doğudan Çungking'e doğru ilerliyordu. 2. Sahra Ordusu, Beyazatlar Dağları'nı aşarak süratle şehre yaklaşıyordu. Çungking, düşündükleri zamandan çok önce kurtarılmış olacaktı.

Çi Siao-süan şimdi bu durumda daha da dikkatli ve düşünceliydi. Çünkü mutlu rastlantılar bekleyemezlerdi. En ufak bir hatanın bedelini kanlı kurbanlarla öderlerdi. Çarpışma öncesinde heyecan ve tutukluğu olmayan tecrübeli bir komutan gibiydi. Usta bir satranç oyuncusu gibi genel durumu gözden geçirmeye başladı.

Fakat bu iş kolay değildi. Durum her an değişiyordu. General Yang Hu-çeng ve bütün ailesi, Turpkafa'nın ailesi ve General Huang katledilmişlerdi. Dokuz yaşındaki çocuğu aylar önce Kveyçov'a götürmüşler ve ancak geçenlerde geri getirerek, aynı gece öldürmüşlerdi. Kısa bir süre önce, Çiang Çie'nin ve diğer yoldaşların kurban gittikleri Mağaradaki idamları da duymuştu.

Kurban vereceklerini hep hesaba katmışlardı, ama bu yüzden daha az acı çekmiyordu ki insan! Şehitleri bir türlü aklından çıkaramıyordu.

Hua Zi-liang onu daldığı düşüncelerden ayırdı. Haberlerini bildirebilmek için, her zamanki gibi gecenin sessizliğinden yararlanıyordu. Çi biraz yan dönerek dinlemeye başladı.

Hua Zi-liang uzun uzun anlattıktan sonra, Çi sordu:

"Mağaradan gelen gardiyanı bugün de göremedin demek?"

"Hayır."

Çi düşündü: Eğer bağ kopmuşsa, Partinin ve iki kampın ey-lemlerini birbirine uygun bir şekilde yürütebilmek çok zorlaşıyordu. Her şeyden önce, aynı anda harekete geçebilmek olanaksızdı.

"Bir şey daha oldu. General Huang'ın üstünde kamayı bulmuşlar. Şimdi arıyorlar..."

Bir cep fenerinin ışığı üzerlerinde dolaştıktan sonra, Çi'nin yüzünde durdu. Ama ikisi de hareketsiz yatıyorlar, ışıktan bile uyanmaz görünüyorlardı.

Yarım saat sonra tıtır tıtır mendivenlerden yukarı çıkan lastik ayakkabıların seslerini işittiler. Yang Cin-sing'in aklına geceyarısı hücreleri aramak gelmişti.

"Onlar da uyumuyorlar" diye çok hafif bir sesle güldü Hua Zi-liang.

"Amerikalıların kurduğu komando birliklerine dağlara çıkmaları emredilmiş bile. Bugün Yang Cin-sing..." Hua Zi-liang başgardiyanın söylediklerini anlattı.

Çi sessizce dinliyordu. Karanlıkta yüz ifadesini fark etmek mümkün değildi.

Uzaktan köpek havlamaları işitiliyordu. Pencerenin dışında, ortalık sisler içinde ağarmaya başlamıştı.

"Mezarları kazmak için şimdi daha fazla insan getirdiler, pek acele ediyorlar." Birdenbire aklına geldi: "Sü Yün-feng'i asit havuzuna atmaya karar verdiler."

"Ne zaman atacaklar?"

"Bilmiyorum."

Çi Siao-süan, Hua Zi-liang'ın kulağına yaklaştı: "Ona yemek götürdüğün zaman, bu geceyarısı kaçmasını söyle."

"Kaçmak istemiyor" diye fısıldadı Hua, "Yolu, sadece kendisi için değil, bütün yoldaşları için açtığını söylüyor."

Çi sustu. Yoldaşının büyük kararını anlıyordu. Kendisini değil, bütün yoldaşlarını kurtarmayı yeğliyordu. Düşman, General

Huang'ın üstünde bulunan kamanın nereden geldiğini araştırmaya başlamıştı ve Hua Zi-liang'ı da sabotajcılarla birlikte gitmeye zorluyorlardı. Ayrıca durum öyle değişiyordu ki, Beyaz Saray'la dışarıdaki Parti arasında bulunan bağ da her an kopabilirdi.

Bir süre sonra tekrar fısıldadı:

"Benim yeni bir planım var. Sen gidip Partinin silahlı kuvvetlerine yolu göster."

Ortalık ağarır ağarmaz, Hua Zi-liang yine mutfağa çalışmaya gitti. Ateşi yakıp su kaynattı. Tam pirinçleri kazana atmak isterken, ansızın içeri Yang Cin-sing girdi ve yüksek sesle emretti:

"Bugün kahvaltayı birkaç kişilik daha fazla yap. Yeni gardiyanlar gelecek."

Hua bütün hürelere yemek götürdükten sonra, kapları yıkadı, kazanları ovdu ve her zamanki gibi gardiyanla beraber sebze satın almaya gitmek üzere, sepetlerini bir sırığa takarak omzuna aldı. Eğer bugün Partiye kaçış tarihini haber verebilirse, haberci olarak görevini bitirmiş olacaktı. O zaman Çi'nin tavsiyesine uyup, bugün bir fırsatını kolaylaştırarak gardiyanın elinden kurtulabilir ve Partiyi doğrudan durumdan haberdar edebilirdi. Ayrıca ayaklanmayı dışarıdan destekleyecek olan silahlı kuvvetlere de kılavuzluk etmesi gerekiyordu.

Tam mutfaktan çıkmak isterken, başgardiyan arkasında yeni bir gardiyanla görüldü.

"Hua Zi-liang, dışarı gel!"

Hua sepetlerini yere koyarak ağır ağır mutfaktan dışarı çıktı. Yeni gelen hemen onun görevini devraldı. Hua üstünden kömür tozlarını silkti. "Senin artık burada işin kalmadı. Komutanın emri."

Gözlerini Hua'nın gözlerine dikerek bağırdı:

"Haydi, hemen arabaya bin, sen de birlikte gidiyorsun!"

Buna karşı yapacak bir şey yoktu. Onlar daha önce davranmışlardı.

Birkaç dakika sonra, kendini bir kamyonun içinde buldu. Onunla birlikte, sadece Gizli Servis'te çalışanlar arasından toplanan sabotaj birliği mensupları gidiyordu.

En azından on kamyon dolusu adam, silah ve cephaneye SACO bölgesinden çıkarak, son süratle Çengtu-Çungking karayoluna girdiler. Sonunda ufakta bir toz bulutunun ardında gözden kayboldular.

XXVII

Li Çing-yüan, Lin Sen Caddesi'ne doğru yürürken, güneş batmak üzereydi. İşlerinin çokluğundan, son iki gündür sigorta şirketine uğramaya fırsat bulamamıştı. Artık zafer kapıyı çalmış ve bugün şehir komitesi, yeni sloganı resmen ilan etmişti: "Kurtuluş Doğru İleri!" Bu sloganı ne kadar insan sabırsızlıkla beklemişti!

Birkaç günden beri, fabrikalarda, okullarda ve kitle örgütlerinde, insanlar, fabrikaları ve şehri korumak için hazırlanıyorlar ve düşmanın kaçış kargaşalığı içinde kapıldığı kuduzca tahrip hırsına karşı koymak üzere, mümkün olduğu kadar silahlanıyorlardı. Aynı zamanda Parti siyasetinin propagandası yapılıyor ve düşmanın güçlerini bölmek için çalışılıyordu.

Görev bölümü yaptıkları oturumun sonunda, Li Çing-yüan'a fabrikanın korunmasını ve tutukluların kurtarılmasını örgütleme görevi düşmüştü.

Her iki görev de zor ve karışıktı. Bu yüzden, atacağı adımları saptamak ve hazırlık yapmak üzere yeni bilgiler toplamak için çok acele ediyordu. Yaşlı bir memuru andıran kıyafetiyle, caddedeki kalabalık arasında yine göze batan bir tarafı yoktu.

Tutukluları kurtarma planı kafasını kurcalayıp duruyordu. Arkadaşları aslanın ininden kurtarmak, fabrikaları korumayı örgütlemekle kıyaslanamayacak denli çetin bir işti. Gerçi hazırlıklara uzun süre önce başlamış ve şehir komitesi planını kabul etmişti. Bu plana göre, Kurtuluş Ordusu'nun bir hücum kıtası Hua Ve'nin kılavuzluğunda doğrudan doğruya SACO bölgesine yürüyecekti. Aynı zamanda Hua Ve'nin anası kendi partizanları ile Kuzey Seçuan'dan yardıma gelecekti. Şehir komitesi, silahlı işçilerin de bir kısmını bu görev için ayırmayı kabul etmişti. Ama şimdi, ani saldırının zamanını saptamak için yarın

ya da öbür güne dek kamplardaki yoldaşlarla ilişki kurması gerekiyordu. Eğer bu plan gerçekleşirse, mesele yoktu. Fakat bu, çok ayrıntılı ve karmaşık bir tasarıydı. Ayrıca kamplardaki ilişkiler her an kopabilirdi. Tasası bu yüzdendi.

Şirkete vardığında ortalık hemen hemen kararmıştı. Çeng Yao sabırsızlıkla onu bekliyordu.

"Ana fabrikadan kimse geldi mi?" diye daha oturmadan sordu Li. Bugün her zamankinin aksine biraz heyecanlı gözüküyordu.

"Siao usta geldi" diye karşılık verdi genç kız, "Ben ona her şeyi anlattım. Ama yine de seninle bizzat konuşmak istiyorum."

"Ne olmuş ki?"

"Düşman saflarında olup bitenleri anlatmak istiyor."

Li Çing-yüan başını salladı: "Peki hemen bir buluşma tespit ederiz."

Li, Parti örgütünün Yangze Silah Fabrikası'nın ana işletmesindeki teknik personel arasında iyi bir çalışma yürüttüğünü biliyordu. Ayrıca, iyi bir silah uzmanı olan fabrika müdürünün yurtdışında öğrenim gördüğünü ve Çeng Kang'dan etkilenerek çoktan beri Amerika'nın ve Çan Kay-şek'in vesayetinden memnun olmadığını biliyordu. Şimdi duraksıyor ve Kıta Çin'ini terk etmeye bir türlü gönlü razı olmuyordu. Fabrikadaki Parti örgütü onu kazanmayı mümkün görüyordu.

"Siao usta fabrikadaki gözetim memurlarını, 2. Şube'ye yanlış rapor vermeye zorlamak istediklerini de söyledi. Böylece düşmanın planlarını altüst etmek istiyorlar. Ayrıca Çen Sung-lin'in de mümkünse fabrikada kalması gerektiğini söyledi."

Li hemen cevap vermedi. Şö Peng-fe gibi adamları tongaya bastırmak pek kolay bir iş değildi. Fakat işçiler de aptal değillerdi. Eğer düşmanı yanıltabilirlerse, bu sadece yoldaşlarının kurtarılmasında yararlı olmakla kalmaz, düşmanın bütün planlarını da allak bullak ederdi. Hatta, tutuklulardan, kurtuluştan sonraki çalışmalar için çok yararlı olabilecek bilgiler bile sağlanabilirdi. Bu zeki öneriyi mutlaka Siao usta ile görüşmeliydi.

"Li!" Çeng Yao'nun Li Çing-yüan'a kötü bir haberi vardı. Artık daha fazla dayanamayarak açıkladı: "Mağara ile ilişkimiz koptu."

"Ne zamandan beri?"

"Dün öğrendik. Hua Zi-liang da sıkı bir gözetim altında."

"Peki, Beyaz Saray'la ilişkimiz hâlâ var mı?"

Genç kız "evet" anlamında başını salladı.

Li tekrar odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Bu çok ağır bir darbeydi. Mağaraya gardiyan olarak bir yoldaşı soktuklarından beri, her iki toplama kampıyla da düzenli olarak ilişki halindeydiler. Daha sonra Ziçiku'daki buluşma yerini kurarak, Hua Zi-liang üzerinden, Beyaz Saray, Mağara ve Partinin sıkı bir ilişki halinde bulunabilmesini sağlamışlardı. Kaçış planının tümü bu ilişkinin üzerine inşa edilmişti. Şimdi zincirin bir halkası kopmuştu. Onu daha çok düşündüren, o "gardiyan"ın iki günden beri hiçbir iz bırakmadan kayıplara karışmış olmasıydı. Eğer onun başına bir şey geldiyse, bu, Partinin yeni kurbanlar vermesine neden olabilirdi. Görebildiği kadarıyla, Guomindang'ın yok etme makinesi, şimdiden hızla çalışmaya başlamıştı.

Li kendi kendine konuşur gibi, "Onlardan önce davranmalıyız" dedi. Fakat nasıl yapacaklardı bunu?

Çeng Yao'ya döndü: "Sen ne düşünüyorsun durum hakkında?" diye sordu.

"Düşman azdıkça azıyor" diye üzüntüyle cevap verdi genç kız, "Yoldaşlarımız ise..." Sözlerini bitiremeyerek başını eğdi.

Bir süre sonra tekrar başını doğrulttu: "Çiang Çie'nin öldürüldüğünü duyduğumdan beri, kamplardaki yoldaşlar bir türlü aklımdan çıkmıyor."

"Sü Yün-feng ve daha birçok yoldaş, kaçış için çok iyi hazırlandılar. Ben onların bu yeni durumda da, bütün zorluklara rağmen, kendi güçlerine dayanarak bu işi başaracaklarına eminim."

Çeng Yao da aynı fikirdeydi.

"Okullarda, üniversitelerde ve fabrikalarda da işimiz zor. Ama oralarda halkla birlikte mücadele ediyoruz." Sözlerini vurgulayarak sürdürdü Li: "Görevimiz tahmin ettiğimizden daha güç, fakat Kurtuluş Ordusu süratle ilerliyor ve zaman kazanıyor ve bu durumda zaman galibiyet demektir. Ordu bizi sadece şehrin korunmasında değil, yoldaşlarımızın kurtarılışında da destekleyecektir. Birkaç güne kadar o yalancı pehlivanlardan iz kalmayacak, sen aynı fikirde değil misin?"

Çeng Yao bir şey demeden sadece başını salladı.

"Kurtuluş Ordusu ne kadar hızla ilerliyorsa, kitle hareketleri de o derece hızlı geliyor. Bunu görmek için, Partinin sadece son günlerde başladıklarına bakmak yeter. Her yerde kitlelerin en geniş desteğini sağlıyor."

"Evet, doğru! Çungking Üniversitesi'nin profesörlerini zorla Tayvan'a götürmek istediler. Fakat öğrenciler onların kıllarına bile zarar gelmemesi için var güçleriyle karşı koyuyorlar."

"Evet, bu sadece bir örnek." Li bakışlarını yavaş yavaş genç kıza çevirdi: "Silah nakliyatı için haber verdin mi?"

"Önceki gün verdim."

"Tekrar buluşma yerine git. Onlara Partinin partizanlarla birlikte SACO bölgesine saldırmak üzere, silah fabrikasından daha büyük bir işçi grubunu hazır bulundurmaya karar verdiğini söyle."

"Peki tarihini nasıl öğrenecekler?"

"Silah seslerini duyacaklardır. Buluşma yerini haber ver. Beyaz Saray kaçış tarihini bildirir bildirmez Hua Ve'nin anası yönetimi üstlenecek."

"Peki, hemen gideyim."

"Bekle." Li Çing-yüan sakın bir şekilde açıklamaya devam etti: "Bugün telsizle öğrendiğimize göre, Hua Ve, Kurtuluş Ordusu'nun bir hücum kıtasıyla birlikte yola çıkmış. Hedef: Toplama kampları. Oraya varmaları çok sürmez. Yarın sabah erkenden Çi Irmağı'na giderek onlarla temas kur."

Aslında bu görev için Çen Sung-lin'i göndermek istiyordu. Ama şimdi Siao ustanın isteğini göz önüne alarak kararını değiştirdi. Genç kıza, parolayı, adresi ve diğer ayrıntıları anlattı.

Çeng Yao için bu bir sürpriz olmuştu. Fakat hiç duraksamaksızın hemen bir ricada bulundu: "Onlarla teması sağladıktan sonra, ben de birlikte yürüyüp hücumla katılacağım, olmaz mı?"

Li başını salladı: "Öyle sanıyorum ki, Çungking'deki Parti bürosunda çalışmış olan büyük ağabeyin de hücum kıtasıyla birlikte geliyor."

Genç kız buna çok sevindi. Onu bu kadar çabuk tekrar görebileceğini aklından bile geçirmemişti. Birdenbire zil belli aralıklarla çalmaya başladı.

Li perde aralığında dışarıyı gözlerken, Çeng Yao dışarı çıktı. Esnaf giysili, orta yaşlı bir adam içeri girdi. Ziçiku'daki "dükkân sahibi"ydi bu.

Li bir terslik olduğunu hemen anlamıştı: "Ne oldu?" diye sordu. "Beyaz Saray'la ilişkimiz koptu!"

Li gözlüğünü düzeltti. Hiçbir şey söylemedi.

"Alışverişe başka birisini gönderdiler. Hua Zi-liang gelmedi."

"Tarihi öğrenebildiniz mi bari?"

"Hayır."

Şimdi bütün bağlar kopmuştu işte.

*

"Gayet tabii efendim, hiç şüphesiz!" Şö Peng-fe bacak bacak üstüne atmış, koltuğuna yarızanmış, kahkahalarla gülüyordu: "Hiç merak etmeyiniz, yarım komünist bile elimizden kurtulamayacaktır."

Şö, döner koltuğunu çevirerek, ağzında sigarası, telefonun öbür ucundaki Mao Yen-feng'i dinliyordu. Koltuğuna iyice yaslanarak, resmi bir ifadeyle rapor vermeye başladı:

"Yang Hu-çeng'in, Sun Çi-yün'ün ve ailelerinin fotoğrafları Generalissimo'ya gönderildi. Huang Yi-şeng, Çiang Süe-çin ve diğerlerinin resimleri de şimdi banyo ediliyor. Evet efendim, tam plana göre hareket edildi... Evet tel örgüler sıkı bir kontrolden geçirildi, voltajı yükseltildi ve bölgenin çevresine ayrıca üç sıra daha nöbetçi yerleştirildi. Bölgeyi tam anlamıyla bir çelik duvarla çevirdik."

Şö, aceleyle sigarasından birkaç nefes çekerek devam etti:

"Her iki kamptaki bütün gardiyanlar değiştirildi ve yerlerine yenileri alındı... Ben zaten daima gardiyanların altı aydan fazla aynı yerde kalmamaları gerektiği fikrindeydim efendim. Yoksa çok kolay etkilenebilirler. Eski gardiyanların hepsini çetecilerin arasına kattık. Yola çıktılar bile. Başka bir emriniz var mı, efendim?.. Evet, biliyorum. Derhal geliyorum."

Şö telefonu kapatarak ayağa kalktı.

Saatine baktığında on ikiye geldiğini gördü. Tam bürosundan çıkmak istiyordu ki, Cu Çie bir yığın evrakla içeri girdi.

"Şef, tahrip planları şimdi geldi."

Şö Peng-fe kâğıtları karıştırdıktan sonra, Şen Yang-çay'a telefon etti. Şen, bu sabah gönderilen planların çok geniş kapsamlı olduğu kanısındaydı. Bunları uygulamak için, ne yeterli zaman, ne de teknik olanaklar vardı. Li Çi-kang'ın getirdiği adamlar da yeterli değildi. Ayrıca Savunma Bakanlığı sadece iki bin ton TNT* vermeye razı olmuştu. Tabii bu miktar, planlanan altı yüz büyük hedef için çok azdı.

Şö Peng-fe anlatılanları öfkeyle dinledikten sonra, emretti: Tahrip planları şef ve heyet tarafından hazırlanmıştı. Gelişigüzel değiştirilemezdi. Şen Yang-çay'a, Mao Yen-feng'e başvurup ayrıntılı talimatlar almasını söyledi.

Telefonu hırsıyla kapatarak, büroda bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Kargaşalık daha şimdiden başlamıştı. Yukarıda, Mao Yen-feng'de cesaret diye bir şey yoktu. Hiçbir zaman inisiyatif gösterip büyük işlere girişebilecek adam değildi o. Sabotajların ve komanda birliğinin örgütlenmesi işini de Yen Zuy ile Li Çi-kang'a yüklemişti. Emrindeki adamlar ise, bir planı bile uygulamaktan aciz, hep vasat kalitede insanlardı.

Planları, masanın üstünde yığılı duran evrakların arasına fırlatarak bürodan çıktı.

On dakika sonra arabası bir binanın önünde durdu ve aşağı indi.

Salonda bir ziyafet havası vardı. Mao Yen-feng onu hışımla karşıladı: "Daha erken gelemez miydin?"

"Tam yola çıkacağım sırada, tahrip planları geldi" diye özür diledi Şö. "Onları bir gözden geçirerek, nasıl uygulanacağını inceledim."

"Şen Yang-çay biraz önce telefon etti ve ortaya çıkan zorluklardan dem vurdu." Mao Yen-feng bu can sıkıcı işleri kendinden uzaklaştırmak istercesine kollarını sallayarak bağırmağa başladı: "Patlayıcı madde yok, araç gereç yok, eleman yok, hiçbir şey yok!"

"En önemlisi patlayıcı madde. Halbuki Savunma Bakanlığı'nın depolarında yeteri kadar var."

"Sersem! Niye bize vermiyorlar öyleyse?"

Son zamanlarda Mao Yen-feng her fırsatta bağırıp çağırımıyı âdet edinmişti. Onun bu öfke nöbetlerini yıllardan beri tanıyan Şö Peng-fe bile şaşırıyordu bu duruma. Mao Yen-feng kanepeye bir yumruk indirdi:

* TNT: Trinitrotoluen. En çok kullanılan patlayıcı madde.

"Derhal şefe gideceğim! Nerede görülmüş böyle rezalet? Yoksa patlayıcı maddeleri komünistlere mi bırakmak istiyorlar?"

"Heyete bir telefon etmeniz yeter. Onlardan gelecek bir işaret, başkanlığın pazarlık etme hevesini kursağında bırakır."

"Hımm." Mao Yen-feng biraz sakinleşir gibi olmuştu, fakat hâlâ salonu arşınlamaya devam ediyordu. "Saat on iki oldu. Niye hâlâ gelmiyorlar?"

Şö, "Yen Zuy'un Hong-Kong'a atanacağı söyleniyor" diye sözde kayıtsızca bir laf attı ortaya.

"Amerikalılar onu Çin-Amerikan Gizli İstihbarat Servisi'nin şef yardımcısı olarak Hong-Kong'a göndermek istiyorlar. Kendisi bana anlattı. Bakalım daha düşünüyorum." Mao Yen-feng oturdu.

Şö anlamlı bir gülümseyişle, "Biraz yurtdışında bulunmak, insanın arkasını bayağı güçlendiriyor" dedi.

Bu arada Yen Zuy ile Li Çi-kang da gelmişlerdi. Yen Zuy'un sivilceli yüzü, her zamanki gibi ıslıl ıslıl parlıyordu. Salondakileri başıyla selamladı. Şö, nezaket gereği el sıkılmak için ayağa kalkarken, Mao Yen-feng yerinden kıılmıdamadı.

Yen Zuy, Amerika'dan heyetle birlikte geri döndüğünden beri, kendine güveni bayağı artmıştı. Li Çi-kang'ın ise kibirinden yanına varılmıyordu.

"Silah fabrikasına gittiğimiz için biraz geciktik" diye özür diledi Yen Zuy. "Patlayıcı maddeleri fabrikaya sokamıyoruz."

"O niye öyle?" diye hayretle sordu Mao Yen-feng. "Biz adamlara fabrikayı korumaya gönderilmişler gibi davranmalarını söylemedik mi?"

"İşçiler gözetim birlikleri örgütlemişler."

"Böyle unsurların istisnasız kafalarının ezilmesi emri çoktan verilmişti!" diye Şö Peng-fe hırçın bir tavırla atıldı.

"İstisnasız kafalarının ezilmesini mi buyurdunuz?" Li Çi-kang bu fırsattan yararlanarak içindeki zehiri akıtmadan edemedi: "Sayın Şube şefi, bizzat zahmet edip ortalığı bir teftiş ederlerse, Çungking'de asayiş diye bir şeyin kalmamış olduğunu kendi gözleriyle göreceklerdir."

Yen Zuy üzgün bir tavırla gülümsedi: "İşçi gözetim birlikleri tepeden tırnağa silahlı. Adamlarımız ateş etmeye cesaret edemediler."

"Ya öteki fabrikalarda durum nasıl?" diye sordu Mao Yen-feng.

"Aşağı yukarı aynı. Ama ana işletmede ve özellikle silah fabrikasında durum çok berbat."

Mao Yen-feng'in sesi ancak bir zaman sonra tekrar duyuldu:

"Şef beni bugün öğleden sonra için Tayvan'a çağırdı. İş görüşmesi. Saat yarımaya geliyor, yemek yiyelim."

Mao Yen-feng, karşısında esas duruşta olan Li Çi-kang'a yaklaşıp, onu baştan aşağı süzdü:

"Amerika'dan bize hangi değerli bilgileri getirdin bakalım?"

Öteki put gibi durarak cevap verdi: "Bence yüz milyonlarca nüfusa sahip bir ülke katlanılmaz bir yük altındadır. Dünyanın hiçbir hükümeti Çin'in beslenme sorununu çözemez. Heyetin planları da bu noktadan hareket ediyor" diye sır açıklar bir tavırla teminat verdi: "Komünistler başlarına belayı aldılar. Bizim görevimiz, kızılılara bir harabe yığını bırakmaktır." Aferin beklercesine amirlerine baktı.

Mao Yen-feng başını salladı: "Amerika'ya boşuna gitmediğin belli."

"Bazıları, halkın güvenini yitirdiğimiz için Çin'in yenik düştüğünü iddia ediyorlar. Bu saçmalaktan başka bir şey değil!" diye Li Çi-kang kendinden emin bir tavırla devam etti: "Halkın güveni de neymiş? Bunun bize hiçbir yararı olmaz. Önemli olan dolardır. Dolar olduktan sonra kurtarılmayacak ülke yoktur. Eğer havadan yeterince desteklenirsek, üç yıl içinde Güneybatı eyaletlerini hür dünyanın bir ileri karakolu haline getireceğimize garanti veririm size."

"Yalnız meseleyi çok basit görmemek gerek." Mao Yen-feng Amerikalıların ona hep övdükleri Li Çi-kang'a memnun bir tavırla baktı.

"Komünistlerin de partizan savaşında çırak olmadıklarını unutmamak gerek. Son gelen haberlere göre, komünist orduları sadece Doğu ve Kuzey Seçuan'dan Çengtu ve Çungking'e yürümekle yetinmiyorlar, aynı zamanda Kvangsi ve Kveyçov'dan Tayvan'a ticaret yolumuzu da kesmeye çalışıyorlar."

"Li Çi-kang, yalnızca size veda etmek için buraya geldi" dedi Yen Zuy.

"Onun Çungking'de kaldığını bilmek insanı ferahlatıyor." Mao Yen-feng masayı göstererek tekrar yemeğe davet etti.

Li Çi-kang şarap şişesini alarak, önce üç amirinin kadehlerini ve en sonra da kendisinininkini doldurdu.

Mao Yen-feng ona bakarak sordu: "Hatırladığım kadarıyla, sen Si-feng eğitim kampında yetişmiştin, değil mi?"

"Sifeng mezunları arasında en iyisidir. Bütün teorik ve teknik dallarda birinci." Yen Zuy bu övgülerle aslında kendini över gibiydi.

"Ne zamandan beri Gizli Servistesin?"

"Beş yılı geçti."

"Benim en iyi adamım. O olmasaydı ne yapardım, bilmiyorum!" diye tekrar övdü Yen Zuy.

Mao Yen-feng gülmeye başladı: "Eskilerin dediği gibi, iyi bir general, bin askerden daha zor bulunur. En iyi adamlarımızı Kıta Çin'inde bırakmalıyız, başka yolu yok." Kadehini diğerleriyle tokuşturarak, şarabını içti. Sonra tekrar Li Çi-kang'a döndü: "Güneybatının dört eyaletindeki sabotaj çalışmalarının planlarını gözden geçirdin mi?"

Li Çi-kang başını salladı: "Seçuan ve Sikang için kesinlikle hiçbir endişem yok."

"Öyleyse çok iyi." Sonra Mao Yen-feng doğrularak resmi bir edayla ilan etti: "Generalissimo'nun adına, Seçuan ve Sikang eyaletlerini, bunlara ait bütün radyo ve telsiz istasyonları, Gizli Servis görevlileri ve diğer bütün yeraltı grupları ve yöneticileriyle birlikte senin emrine veriyorum. Partinin ve halkın sana olan güvenini boşa çıkarmayacağını umut ederim."

"Bütün gücümü hür Çin'in ve Generalissimo'nun hizmetine koyacağıma söz veririm!"

"Ayrıntılar hakkında heyet seninle konuşmuştu zaten. Eğer dört beş yıl içinde yeni bir dünya savaşı çıkarsa, birkaç atom bombası atmak yeter. O zaman durum hemen değişecektir. Dün 'moruk', heyetle konuşurken, bunu çok isabetli bir şekilde ifade etti: İyi günler gelinceye dek dayanmalıyız!" Mao Yen-feng, Li Çi-kang'ın gözlerinin içine bakarak kelimelerin üstüne basa basa devam etti: "İyi günler gelecektir. Bunun için, zor da olsa, dayanmalıyız! Gerekirse, on yıl, yirmi yıl dayanmaya kararlı olmalısın. Ama bakarsın, birkaç ay içinde de durum değişebilir. Unutma ki Washington, kızıkların Asya'da yayılmalarına Birleşmiş Milletler'in seyirci kalamayacağını, 'moruğa' açıkça belirtmiş bulunuyor."

Yen Zuy başıyla doğruladı: "Amerika'dakiler her şeyi düşündüler. Abluka, sabotajlar... Birkaç sınır çatışması da yaratmak gerekiyor!"

"Sadece sınır çatışması değil." Mao Yen-feng içkisinden bir yudum aldıktan sonra, büyük bir kurumla ekledi: "Büyük tarihi kahramanların zamanı gelmiş bulunuyor. Şimdi eylem adamlarına ihtiyacımız var. Ne yazık ki, kuzeydoğuda bunların çoğunu yitirdik."

"Komünistler, hep kendi yöneticilerinin korkusuz ve boyun eğmez oluşlarıyla övünüyorlar. Bizim onlardan aşağı kalacağımızı sanmasınlar. Li Çi-kang ve adamları, kızıkların eline düşseler bile, bunu kanıtlayacaklardır."

"Ne yazık ki, yeterince bu cins adamımız yok. Kaç yaşındasın sen, Li?"

"Otuz iki, efendim."

"Gençliğimizin önünde büyük bir gelecek var" diye kehanette bulunarak bir şişe eski pirinç rakısı açtı Mao Yen-feng. "İçki içeceksen yalnız Maotay rakısı içeceksin. Kırmızı şarap hiç kafayı tutmuyor."

Şimdiye dek hiç sesini çıkarmadan, kadehleri birbiri ardına diken Şö Peng-fe de söze karıştı: "Yemek ve şaraplar enfes, sadece kadın ve müzik eksik."

Mao Yen-feng kahkahayla gülererek, "Haydi, birer kadeh daha!" diye seslendi. "O meseleye gelince, Taypeh'teki küçük Japon dilberleri, senin güzel üçüncüden daha lezzetlidir."

Bir yaverin salona girmesiyle kahkahalar kesildi.

"Komutan Li'yi telefonda istiyorlar."

Mao Yen-feng başını sallayarak, Li'nin yaverle beraber gitmesine izin verdi. Sonra elinde kadehiyle Yen Zuy'a dönerek, onu tebrik etti:

"Esaslı bir delikanlı. Çok esaslı. İyi adam seçiyorsun, bu inkâr edilmez doğrusu."

"Yıllardır benim yanımda çalışıyor." Yen Zuy suratını ekşiterek gülümsemeye çalıştı: "Aslında, Çungking'de kalacağına Tayvan veya Hong-Kong'a gönderilse, daha yararlı olabilirdi!"

"Kıta Çin'inde kalacak adamlara da ihtiyacımız var" diye karşılık verdi Mao Yen-feng, "O, bu iş için yetiştirilmiş. Ayrıca Amerikalıların da güvenine sahip."

"Yalnız rütbesi çok düşük... Korkarım yarbay olarak çok zorluk çeker."

"Tabii, onu albaylığa terfi ettirmek gerek!" diye Şö de ansızın sesini yükseltti.

"Albaylığa mı?" Mao Yen-feng kadehini bırakarak, düşünceli bir tavırla salonun içinde gidip gelmeye başladı. Sonra ikisine doğru döndü: "Bu kez kuralları bozalım. Tuğgeneral, evet aynı sizin gibi tuğgeneral yapalım onu." Sonra bu fikir çok hoşuna gitmiş olacak ki, kahkahalarla gülmeye başladı.

Şö Peng-fe kaşlarını çattı ve bir daha da konuşmadı. Mao Yen-feng'in nasıl bir taşla iki kuş birden vurmak istediğini sezmişti. Böylece, sadece Yen Zuy'un sağ kolu Li Çi-kang'ı onun elinden almakla kalmıyor, aynı zamanda kendisinin iktidar alanını da daraltmış oluyordu. Çünkü, Li Çi-kang'ın, şimdi kendisi ve Yen Zuy'la aynı rütbeğe yükseltilmesi ve iki eyaletteki bütün yeraltı çalışmalarının emrine verilmesi, artık Yen Zuy'un sözünün daha az geçmesi ve kendisinin de Gizli Servise kafasında canlandırdığı gibi tek başına hükmedememesi demekti.

Fakat Yen Zuy'un bundan pek canı sıkılmışa benzemiyordu. Oynanan oyunu anlamıyor muydu acaba? Gülümseyerek piposunu içmeye devam ediyordu. Yoksa buna seviniyor muydu ne?

Pencere kenarındaki telefon acı acı çalmaya başladı.

Yen Zuy ahizeyi kaldırdı, "Alo, evet benim. Yes, yes" diyerek ahizeyi yine yerine koydu.

"Heyetten telefon ediyorlar. Derhal oraya gitmem gerek."

Mao Yen-feng başıyla onayladı. "Peki git. Yalnız öğleden sonra, ben hareket etmeden önce, bana tekrar bir görün."

Yen Zuy buna söz verdi. Sonra Şö Peng-fe'nin elini sıkarak veda etti ve salondan çıktı.

Şö, Mao Yen-feng'in anlamlı anlamlı gülümseyen gözlerinin kendisine çevrilmiş olduğunu gördü.

"Li Çi-kang'ın terfisi hakkında ne düşünüyorsun?"

Şö, "Çok memnun oldum" diye kısaca kesip attı. Oysa içinden kuduruyordu. Kadehini bir dikişte boşalttıktan sonra, masanın üstüne öyle bir hırsıyla koydu ki, kadeh paramparça oldu.

Mao kaygılı bir tavır takındı: "Şö, yoksa sarhoş mu oldun?"

"Merak etmeyin."

Mao Yen-feng yavaş yavaş doğruldu.

"Güneybatıda durum çok karışık ve tehlikeli. Her şeyi hesaba katmalıyım." Bir an ara verdikten sonra devam etti: "Buraya daha fazla yatırım yapmamız gerekiyor. Yen Zuy burada kalacak. Yunnan'a gidip, oradan Hindiçini ile ilişkileri garanti altına alacak." Şö Peng-fe'ye doğru ilerleyerek karşısında durdu. "Sen de burada kalıyorsun. Hatırladığıma göre, sen Dalay Lama'nın* başkentinde birkaç yıl temsilci olarak çalışmıştın."

"Evet, irtibat subayı olarak. Tam üç yıl sefalet içinde pinekledim orada!"

Mao Yen-feng gülümsedi: "Bu yüzden Amerikalı dostlarımız da benimle aynı fikirdeler."

"Sizinle aynı fikirdeler mi?" diyerek Şö Peng-fe birdenbire amirinin sözünü kesti ve sandalyesini iterek, ateş saçan gözlerle ayağa fırladı: "Bu vahşiler cehennemine beni mi göndermek istiyorsunuz?"

"Neden cehennem olsun?" diye sıırıttı öteki. "Bir cennettir orası." Terleyen kafasını serinletmek için pencereyi açtı. "Bu sözün tüm anlamını kavramıyor musun? İngilizler Hong-Kong'dan vazgeçeriz, Tibet'ten vazgeçemeyiz demişlerdi, unuttun mu?"

Şö sustu.

Li Çi-kang tekrar içeri girdi. Topuklarını birbirine çarparak esas duruşa geçti ve rapor vermeye başladı:

"Silah fabrikasındaki gözetim memurları, işçilerin fabrikayı savunduklarını ve patlayıcı maddelere el koyduklarını bildiriyorlar. Bizim özel birliğimizden beş kişi yaralanmış."

Mao Yen-feng afallayarak kadehini masanın üstüne koydu.

Şö Peng-fe'nin kaşları, alnında tek bir çizgi haline gelinceye kadar çatıldı. Çungking'de durumun, kendi kendilerine itiraf etmeye cesaret

* Dalay Lama: Tibet'te köleci toplumun dayanağı Budist başrahip. 1959'da Hint gericilerinin ve ABD emperyalistlerinin desteğiyle, köleci toplumu yaşatmak üzere Tibet'te gerici bir ayaklanma çıkarttıktan sonra, Halk Kurtuluş Ordusu karşısında yenilerek Hint gericilerine sığındı. Çin ile Hindistan arasındaki bu çatışmada Kruşçev revizyonistleri de Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı Hint gericilerini desteklediler.

edebildiklerinden çok daha ciddi olduğunu çoktan kavramıştı. Birkaç yıldır Amerikalılarca kabul edilen bütün planları etkisiz kalmış, bir balon gibi patlayıp sönmüştü. Şimdiye kadar Sü Yün-feng'den ve bir isimden başka bir şey eline geçirememişti. İsmi sahibi Li Çing-yüan'ın ise en ufak bir izini bulamamıştı. Partinin gizli şehir komitesi, örgütlenmesi ve eylemleri hakkında hiçbir şey öğrenememişti. Nerede kalmış ki, bu kitle eylemlerinin önüne geçecekti!

Fakat aczini itiraf etmeye de asla yanaşmadığından çabucak bir öneri getirdi:

"Sessiz çalışmalıyız, bu doğru. Fakat gerektiği zaman, gürültü çıkarmaktan da çekinmemeliyiz. Hatta kargaşalıkları bastırmak için, çok büyük bir gürültü kopartmamız şart!"

Bu sözler üzerine diğer iki adam kulaklarını diktiler.

"İbret için bir kellenin uçurulmasını öneriyorum."

"Kimin kellesi?"

"Parti sekreteri Sü Yün-feng'in. Onu silah fabrikasında herkesin gözü önünde idam etmeliyiz."

Mao Yen-feng düşünmeye başladı. Komünistleri sessiz sedasız bertaraf etme ilkesini çiğnemeyi hiç sevmezdi. Tereddüdünü belirtti: "Bu, işleri daha da karıştırır. Korkarım, bunun bazı tepkileri olacaktır."

Tekrar telefon çaldı.

Li Çi-kang telefonu dinledikten sonra, Şö Peng-fe'ye uzattı: "Silah fabrikasından acil bir haber."

Şö, ahizeyi yerine koyarken, amirine dönerek anlatmaya başladı:

"Bir komünist unsur keşfetmişler: Çen Sung-lin. Bir toplantı düzenliyormuş. Bütün civar fabrikalardan akın akın işçiler geliyor. On dakika önce, iki kişiyi daha izlemişler: Orta yaşlı, gözlüklü, Li adında bir adam ve yirmi yaşlarında bir genç kız..."

"Ne..." Mao Yen-feng'in gözleri faltaşı gibi açıldı.

"Gözlüklü adam Li Çing-yüan olsa gerek. Partinin önemli yöneticilerinden biri" diye tahminde bulundu Şö. Ama bu bilgilerin bu sefer bu kadar kesin ve çabuk gelmesine o da şaşırılmıştı.

Li Çi-kang heyecanla atıldı: "Öteki de mutlaka Çeng Yao'dur!"

Şö hemen canlanıverdi. "Derhal harekete geçmeliyiz. Eğer Li Çing-yüan'ı ele geçirirsek, şehirdeki Parti öndersiz kalır."

Eğer birkaç ay önce olsaydı, hiç gözünü kırpmadan bizzat kendisi koştururdu. Son zamanlardaysa çok dikkatli olmuştu. Yüzde yüz emin olmadığı sürece, kesinlikle şahsen ortaya çıkmıyordu. Şimdi de öyle oturuyor, kılını bile kıpırdatmıyordu.

Li Çi-kang "Ben gideyim!" dedi, "Hepsini derhal tutuklatacağım."

"Tanıyor musun onları?" diye sordu Mao Yen-feng.

"Tabii Çeng Yao, Çeng Kang'ın kız kardeşidir. Onu Çungking Üniversitesi'nden tanırım."

Mao Yen-feng razı oldu: "Peki öyleyse, sen git!"

Hemen fırlayıp gitmek isteyen Li'yi alıkoyarak, bir kadeh daha içmeye zorladı. Li kadehini bir dikişte boşalttı.

"Fabrikanın altı üstüne gelecek. En iyisi yanına birkaç adam daha al" diye öneride bulundu Mao Yen-feng.

"Gereği yok. Çen Sung-lin'i çoktan gözüme kestirmiştım. Çeng Yao ise daha dünkü çocuk. Onlar elimden kurtulamazlar!"

"Öyleyse başarılar ve muzaffer bir dönüş dilerim!"

Li Çi-kang tekrar hazır ol durumuna geçerek askerce bir selam verdi ve tabancasını sımsıkı kavradı. Sonra sert bir dönüş yaparak, salondan dışarı fırladı.

XXVIII

Her hücrenin kapısında bir kilit asılıydı. Tüm binada, sadece gardiyanların ayak sesleriyle bozulan bir ölüm sessizliği hüküm sürüyordu. Dışarıda, tel örgülerin ardında küme küme bulutlar birikmişti. Yakın bir fırtınanın habercisi olan boğucu bir sıcaklık vardı havada.

Liu Si-yang, Hu Hao'yu izliyordu. Tam da böyle bir zamanda yine herkesten kaçmaya başlamış, bir köşeye çekilerek, sanki büyük bir derdi varmış gibi dalgın bakışlarını yere dikmiş, sessiz sedasız oturuyordu. Liu, onun geceyarıları gizli gizli yazı yazmasını doğru bulmadığını kendisine söylemişti. Fakat Hu Hao dün gece de yine uzun uzun yazmıştı. Niye böyle yapıyordu? Şu anda küçük bir dikkatsizlik, hepsi için büyük bir tehlike yaratabilirdi. Liu bunları alçak sesle Çeng Kang'a söyledi. Hu Hao'yla mutlaka konuşmak gerekiyordu. Çeng Kang ona hak verdi. Belki de Hu Hao'nun bir derdi vardı. Yoksa bir şey mi gizlemek istiyordu?

"Ben onunla konuşacağım" dedi Çeng Kang. "Sen bu arada kapıyı gözle."

Çeng Kang, gözüyle Hu Hao'ya işaret etti. Hu Hao sessizce gidip yanına oturdu. Çeng Kang'ın alçak sesle sorduğu sorulara önce hiç karşılık vermedi. Sadece önüne bakıp, susmakla yetiniyordu. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra büyük bir acıyla konuştu: "Partiden bana güvenmesini rica ediyorum."

"Sana güvenilmediğini kim söyledi?"

"Benimle tutuklanan diğer üç kişiye kamalar verildi" diye hemen cevap verdi Hu.

"Partinin güvenini isteyen, ilkönce kendisi Partiye güvenir."

"Ben bir kama istiyorum" diye inatçı bir tavırla elini uzattı Hu Hao.

"İhtiyacın yok senin" diye kararlı bir ifadeyle karşılık verdi Çeng Kang. "Gözlerin çok bozuk."

Hu Hao sarsıldı. Miyop gözleri yaşlarla doldu.

"Ben bu çevreyi iyi tanıyorum." Sesi titriyordu. "Zamanı gelince, izin verin, ben de bir komünist gibi... Parti beni sınasın."

Birdenbire titreyen elleriyle göğüs cebinden düzenli bir şekilde katlanmış bir mektup çıkararak, Çeng Kang'ın eline sıkıştırdı.

"Niye yazılı veriyorsun ki? Sözlü daha iyi olmaz mı?"

Hu Hao başını önüne eğerek sustu.

Çeng Kang okumaya başladı:

"Sevgili yoldaşlar, size böyle hitap etmeme lütfen izin verin!"

Çeng Kang yan dönerek mektubu bir kitabın arasına koydu ve okumaya devam etti:

"Sevgili yoldaşlar, sizlere çoktandır bir şey söylemek istiyordum, fakat şimdiye kadar bir türlü söyleyemedim.

"Japonya'ya karşı savaş sırasında, öğrenci olarak Şantung'dan Seçuan'a geldim. O zamanlar on beş on altı yaşlarındaydım. Yurduma ihanet etmek istemediğim için benimle aynı yaşlarda ve aynı benim gibi bilgisiz birkaç gençle birlikte, bir şeyler öğrenmek ve kendimi yurdumun hizmetine adanmak amacıyla cephe gerisine geldim. Ama yanlış yolu izlemiştik. O zamanlar Japon aleyhtarı bütün mücadelelerin üssü olan Yenan'a gitmediğim için, şimdi öyle pişmanım ki!

"O zamanlar öyle bilgisiz ve aptaldık ki, Guomindang'ın da Japonya'ya karşı savaştığına inanıyorduk. Ancak tutuklandıktan sonra, kimin Japon saldırganlarına karşı ve kimin halka karşı savaştığını yavaş yavaş anlayabildim.

"O büyük haksızlığı ömrüm boyunca unutmayacağım: 1941 yılında bir meslek okulunun giriş imtihanlarına katılmak üzere, dört arkadaş Chungking'e doğru yola çıkmıştık. Yol paramız olmadığından yaya gidiyorduk. Bu arada yanlışlıkla SACO bölgesine girmişiz. O zamanlar henüz elektrikli tel örgüler yoktu, fakat bu bizim suçumuz değildi ki!

"Bizi sorgusuz sualsiz tutukladılar. En ağır işkenceler altında bile, söyleyecek hiçbir şeyimiz yoktu. Ayrıca onlara elimizdeki imtihana giriş belgelerini de göstermiştik. Bizim zararsız öğrenciler olduğumuzu çok iyi biliyorlardı. Buna rağmen, dışarıda onların yaptıkları canilikleri anlatırız korkusuyla, bizim komünist casuslar olduğumuz iddiasında ısrar ettiler. Sonra bizi, bütün vücudumuz kan ve yara bere içinde olduğu halde, bu yeryüzü cehennemine attılar.

"Buradaki yoldaşlara teşekkür ederiz! Hayatını devrime atlayan ve bizim gözlerimizi açan hepsine teşekkür ederiz! Biz burada umudu bulduk. Partimizi ve ülkümüzü bulduk. Uğradığımız bütün felakete rağmen, Guomintang hâkimiyeti altında yaşayan öğrenci arkadaşlarımıza kıyasla, ne kadar mutluyuz! Bence o cehennem, o çaresizlik ve umutsuzluk dünyası, buradaki işkencelerden daha katlanılmazdır.

"Ben Komünist Partisi'nin üyesi değilim. Fakat bütün güvenim ve inancım komünizme ve halkın Partisine aittir.

"Tutuklandığımız günden bu yana dokuz yıl geçti. Genç bir insanın önünde daha buna benzer nice dokuz yıllar vardır. Gerçeğin zaferinin özlemine çeken bir insan, nasıl bir kenarda durabilir, nasıl olur da kendini bu davaya adanmaz?

"Ben gece gündüz okudum, öğrendim ve düşündüm. Ve sonunda şu karara vardım: Eğer bir gün bu zindandan çıkarsam, hayatımı devrime adayacağım.

"Ne kadar arkadaşımız şehit düştüler! Ben artık gözyaşı dökemiyorum, içimde sadece kin var. Yaşadığım süre mücadele edeceğim. Kendi gözlerimle gördüğüm bütün bu zulmü yazmaya, bir tanık olarak bu vahşeti bütün halkıma anlatmaya ve yargılamaya kararlıyım. Yıllardan beri sayısız komünistin devrim uğruna, insanlık ülküleri uğruna canlarını verdiklerini gözlerimle gördüm. Yıllardan beri bu donuk ışık altında her gece yazıyorum... Gözlerim böyle bozuldu, son derece miyop oldum. Fakat bu yüzden hiçbir zaman pişmanlık duy-

mayacağım. Bana o kadar eziyet ettiler ki, daha yirmi beş yaşında saçlarım ağardı, ama daha güçlendim. Şimdi intikam için yaşıyorum, cinayetleri teşhir etmek için yaşıyorum ve zafer için yaşıyorum. Pişman değilim, şikâyet etmiyorum, sadece tek bir şey istiyorum: Bir savaşçı, bir komünist olmak.

"Onların bize ve sayısız devrimcilere ve genç insanlara yaptıklarını asla unutmamalıyız. Onların yaptıkları ancak kanla yıkanır.

"Zafer yaklaştı. Benim yolum açıktır: Bu cehennemden sağ olarak kurtulup devrim saflarına katılmak istiyorum. Belki şehit düşerim, fakat o zaman bile, bizden sonra gelecek olanlara şöyle sesleneceğim: Silahlarınızı elinizden bırakmayın, henüz bütün dünyada gericilik yenilmiş değildir!

"Bu mektup benim Partiye kabul dilekçemdir. Partinin benim kararlılığımı ve bütün hareketlerimi sinamasını rica ediyorum."

Çeng Kang mektubu okurken son derece duygulanmıştı. Böyle bir kabul dilekçesini bütün yoldaşlara okumayı ne kadar isterdi! Ama şimdi imkânsızdı bu.

Kitabı kapatarak başını kaldırdı ve Hu Hao'nun huzursuz gözlerine baktı. Hu Hao'nun yıllarca tutukluluktan sonra konuşmayı hemen hemen unutmuş olduğunu ve düşüncelerini hep yazıyla ifade etmeye alıştığını anlamıştı. Çeng Kang'ın sıcak bakışları, Hu Hao'nun dile getirilmeyen sorusuna bir cevaptı.

Hu Hao elini sessizce cebine atarak, Çeng Kang'a küçük bir şey uzattı.

Çeng Kang elini açınca bir anahtarla karşılaştı, hücre kapısının anahtarı. Hiç sesini çıkarmadan anahtarı cebine koydu. "Bunu çok doğru yaptın, herkes böyle bilinçli hareket etmelidir" diyordu bakışları.

Ayak seslerinin yaklaştığını duydular.

Hu Hao tekrar yerine döndü ve Çeng Kang pencereden dışarıyı seyretmeye başladı. Yeni gardiyan yemeği getirmişti.

Liu Si-yang ve Çeng Kang, kapıları ve yemeği almak üzere kapıya gittiler.

"Onunla konuştun mu?"

Çeng Kang başını salladı.

"O deli nerede kaldı? Niye şimdi yemeği başkası getiriyor.

Hua Zi-liang'ın nerede olduğundan kimsenin haberi yoktu. Çeng Kang sadece kısa bir cevap verdi:

"O kayıplara karıştı."

"Acaba onu da dağlara mı götürdüler?"

Liu, son günlerde birçok arabanın sabotaj birlikleriyle yola çıktığını biliyordu.

Çeng Kang tereddütle, "Eğer öldürülmediyse, mutlaka öyledir" diye karşılık verdi.

Liu, Hua Zi-liang'ın onlardan olduğunu bilmiyordu. Onun önemli bir görevi olduğundan ise, tabii hiç haberi yoktu. Hua Zi-liang'ın böyle birdenbire kaybolması hepsinin durumunu çok güçleştirmişti. Fakat Çeng Kang bu konuda konuşmadı. O, tecrübeli yoldaşlardan, başkalarını huzursuzlandırmamak için kaygılarını içinde saklamasını öğrenmişti.

*

"Komutanım!" Yang Cin-sing, beti benzi uçmuş bir halde, paldır küldür büroya dalarak kekelemeye başladı: "Hua... Hua Zi-liang... kaçmış!"

O anda katliam planlarıyla meşgul olan Lu Çing, bakışlarını, Sü Yün-feng ve Çeng Kang'ın isimlerinden ayırarak şaşkın bir ifadeyle sordu:

"Ne dedin?"

"Demin telefon geldi. Dün dağlarda... adamlar gece molası için çadır kurarlarken, Hua Zi-liang ortalıktan kaybolmuş."

"Ee, ne yapalım yani? Alt tarafı delinin biri..." Fakat birdenbire içine bir şüphe düştü. Gerçekten deli miydi acaba? Deliyse nasıl kaçabilirdi?

"Ne zaman kaçmış?"

"Kimse bilmiyor. Ancak bu sabah farkına varmışlar. 2. Şube ardına köpekler takmış, izini arıyorlar."

Lu Çing sersemlemişti, bu da mı gelecekti başına? Aklına gelen

bir başka düşünceyle yüzü kireç gibi bembeyaz kesildi: Hua Zi-liang her gün bürosunu süpürmüş, kâğıtlarını yakmıştı. Hatta Yang Cin-sing'le arasında geçen konuşmaları da duymamış olamazdı.

Ve o, General Huang'ın üstünde kama bulunduktan sonra, Hua Zi-liang'ı yine hücreye tıkacağı yerde, başgardiyanın aptalca tavsiyesini dinlemişti!

"Telefon 2. Şubeden mi geldi?"

"Evet, Şö köpürüyor" diye süt dökmüş kedi gibi cevap verdi Yang.

Lu Çing koltuğunda kötü kötü düşünüyordu.

"Şube onu bulmaya çalışacak." Yang Cin-sing her şeyi anlatmayı daha doğru buldu: "Şube şefi Şö haberi duyar duymaz yumruğunu masaya indirdi. Şimdi buraya geliyor. Çok öfkeli. Demin ondan habersiz telefon ettiler. Kimse gözüne görünmeye cesaret edemiyor."

"Buraya mı geliyor?" Lu Çing ayağa fırlayarak bağırmaya başladı: "Hua Zi-liang kiminle görüşüyordu? Onu yöneten kimdi?"

"Onun hiç kimseyle konuştuğunu gören olmadı." Yang adım adım geri çekilmeye başladı.

"Sen başgardiyansın! Kimin emrinde çalışıyordu o, söyle!"

"Ben... ben..." Yang geri geri giderek kapıya dayanmıştı.

Masanın üstündeki telefon çalmaya başladı.

Lu Çing istemeye istemeye ahizeyi kaldırdı. Telefon eden Yen Zuy idi.

Alnına biriken soğuk terleri silerek saygıyla cevap verdi.

"Baş üstüne efendim, olur efendim. Şube şefi Şö daha gelmedi. Söylerim efendim. Buraya gelir gelmez heyete telefon etsin, peki efendim..."

*

Bütün binada büyük bir faaliyet göze çarpıyordu. Birkaç gardiyan, yıllardan beri açılmayan kampın ana kapısının üzerindeki paslanmış kilidi alarak, gıcırtyla kapının demir kanatlarını açtılar.

Liu Si-yang yavaşça, "Çeng Kang!" diye seslendi. "Birisi geliyor."

Lu Çing'in bir grup adamı kampa soktuğunu gördüler.

Çeng Kang cevap vermedi. Cebinden bir kitap çıkararak yavaş yavaş açtı. Hücredekilerin çoğu, sanki dışarıda olağanüstü hiçbir şey olmuyormuş gibi, çok sakin görünüyorlardı.

Yan taraflarında kılıçları sallanan ziyaretçilerin önünde Şö Peng-fe yürüyordu.

"Burada ne arıyor acaba?"

"Kim bilir?"

Şö Peng-fe hücrelerin arasında bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. En sonunda Liu'nun durduğu pencerenin önünde durakladı.

Lu Çing yavaşça: "Sayın şefim, Hua Zi-liang bunun karşısındaki hücrede kalıyordu" diye açıkladı.

Şö Peng-fe onu dinlemedi bile. Hücredekilerin hepsini tek tek gözden geçirerek, sonunda bakışlarını Çeng Kang'a dikti. O hiç orali değilmiş gibi, yerinde oturmuş kitap okuyordu.

Biraz sonra karşıdaki hücreye yöneldiler. Şö Peng-fe yine hücredeki her şeyi inceden inceye gözden geçirerek, alçak sesle kamp komutanı ile konuşmaya başladı.

Liu Si-yang bütün bunlardan hiçbir şey anlayamıyordu. Şö'nün buraya geliş nedenini bir türlü bulamamıştı.

Hâlâ karşı taraftaydılar. Şö, hücrenin içini görebilmek için kapıya yaklaştı. Orada da hiç kimsenin bu "ziyaret"e aldırış ettiği yoktu. Başını kaldırıp bakan bile olmadı.

Liu geri döndüğünde, Çeng Kang'ın bakışlarının kendisine dikildiğini fark etti. Daha ağzını açmasına zaman kalmadan Çeng Kang sordu: "Buraya niçin geldiğini tahmin edebiliyor musun?"

Liu omzunu silkti.

Çeng Kang gülümseyerek alçak sesle fısıldadı: "Hua Zi-liang'ın kaçtığını haber veriyor bize." Sesi sevinç doluydu.

Liu bundan bir şey anlayamamıştı. Bunun üzerine Çeng Kang kulağına fısıldayarak açıkladı:

"Hua Zi-liang bizdendir."

Liu bunun hepsi için ne demek olduğunu derhal kavradı.

Hu Hao alçak sesle haber verdi: "Gidiyorlar."

Grup, en önde Şö Peng-fe olmak üzere teftişini sürdürdü. Alçak binaya geldiklerinde Lu Çing öne geçerek bilgi verdi:

"Burada bizim adamlarımız tutuklu bulunuyor."

"Hainlerin hepsi idam edildi mi?"

Lu Çing gayretkeş bir edayla başını salladı.

Şö Peng-fe, özel muamele gören Guomindang adamlarının kaldıkları hücreye girdi. İçerdeki karamsarlık ve eziklik havasını fark edince, suratını buruşturdu.

Lu Çing, "Sayın Şube şefi sizi bizzat teftişe geldiler!" diye seslenerek, tutuklulara yüksek sesle ilan etti: "Affınızı onun âlicenaplığına borçlusunuz! Bundan böyle hepinizin Generalissimo'ya hizmet ve sadakatte kusur etmeyeceğinizi umut ediyor. Şimdi herkes derhal eşyalarını toplayarak, 2. Şubeye başvursun."

Haber kimilerini sevindirmişti, kimileri ise ne düşündüklerini açığa vurmuyorlardı. Hepsisi aceleyle eşyalarını toplamaya giriştiler.

Dışarıda Lu Çing bir öneride bulundu:

"Sayın şefim, Sian toplama kampının eski komutanını da aşağıya çağıralım mı?"

"Onun için sonra bir araba göndeririz."

Ansızın yukarıdan cırlak bir ses duyuldu: "Sayın Şube şefi! Bana haksızlık yapıldı!"

Şö başını yukarı çevirdi. Sakat bir adam trabzanlardan aşağı sarkıyordu. Suçsuzluğunu kanıtlamak için bir fırsat çıktığını duymuş ve şimdi elinde bir kâğıdı sallayarak çaresizlik içinde yalvarıp duruyordu:

"Raporumu okuyun, memleketi komünistlerin elinden kurtaracak bir planım var. Elimin altında çok önemli bilgiler bulunuyor: Komünistler burada bir ayaklanma planlıyorlar!"

Şö Peng-fe öfkeyle sordu: "Bu herif de kim?"

"Generalissimo'nun eski muhafız kıtası komutanı."

"Bana haksızlık yapıldı. Kurtarın beni, sayın Şube şefi! On yıldan beri suçsuz olarak tutuklu bulunuyorum. Beni serbest bırakın. Ben de çetecilere katılacağım. Komünistlerle nasıl başa çıkılacağını bilirim. Ben Generalissimo'ya daima sadık kaldım..."

"Budala!" Şö Peng-fe tiksiniş bir tavırla geri döndü.

Lu Çing hiddetle yukarıya bağırdı: "Kes sesini, yoksa kurşuna dizdiririm seni!"

"Benim ölümden korkum yok! Ben Üç Halk İlkesinin sadık bir taraftarıyım!"

Çaresiz seslenişler, sonunda hırslı hiçkırıklara döndü. Sakat bacağı kıvrılarak yere yığıldı.

"Beni serbest bırakmıyor musunuz, Şube şefi? Peki, öyle olsun! Artık yaşamak istemiyorum, intihar edeceğim. Beni radyoevine götürün, kendimi herkesin gözü önünde öldürmek istiyorum. Sizi alçaklar! Komünistlerle başa çıkamayacaksınız! Memleketin geleceğini mahvettiniz, parti ve vatan hainleri! Bütün dünya önünde, kendimi parti ve devlet için öldürdüğümü ilan ediyorum. Ben ölümsüz olacağım..."

Lu Çing'in bir göz işareti üzerine, Yang Cin-sing merdivenlerden yukarı fırlayarak sakat adamın gırtlığına sarıldı.

Şö Peng-fe bir pencerenin önünde durarak, tozlu kitap raflarına baktı.

"Bu da nesi?"

"Kütüphane, efendim" diye cevap verdi Lu Çing.

"Kütüphane, ha?" Şö'nün sesi buz gibiydi.

Lu Çing'in tüyleri diken diken oldu. Şö'nün bağırıp çağırmasını, bu soğuk sırıltısına tercih ederdi.

"Hepsi eski. İşe yaramaz şeyler" diye kekeledi. "Hani barış görüşmeleri sırasında dizginleri biraz gevşetmiştik ya... İşte o zamandan kalma..."

"Kapatın!" diye kestirip attı Şö.

Gardiyanın biri Lu Çing'in kulağına bir şeyler fısıldadı.

Şö Peng-fe, "Ne oluyor?" diye sorarak, şaşkına dönmüş kamp komutanını payladı.

"Sizi heyetten arıyorlarmış efendim." Telefonun Yen Zuy'dan geldiğini söylemeye cesaret edememişti.

Kısa bir duraklamadan sonra, Şö büroya giderek telefonu eline aldı. Karşısındaki Yen Zuy değil, Şen Yang-çay'dı. Heyet, Li Çi-kang'ı mutlaka bulması için onu görevlendirmiş ve şimdi cevap bekliyordu.

Öteki daha sözünü bitirmeden, Şö yüksek sesle açıklamaya başladı: "Li Çi-kang'ın her şey hakkında bilgisi var. Sabotaj faaliyetleri hakkındaki bütün planlar onun elinde. Eğer açığa çıkarsa, çok tehlikeli olur." Görünmeyen üçüncü bir kişiye de duyurmak istemişçesine, daha yüksek sesle konuşmaya başladı: "Bu ortadan kaybolma olayı çok garip. Ayrıldığından beri, hakkında en ufak bir haber alamadık. Öyle sanıyorum ki, öbür tarafa geçti."

Şen Yang-çay korkuyla, "Hayır, bu imkânsız!" diye karşı koydu. "Ofise göre, onun ortadan kayboluşu, sadece Güneybatıda durumun ne kadar arap saçına döndüğünü gösteriyor. Li Çi-kang çok şey biliyor. Bu yüzden onu ölü veya diri olarak mutlaka bulmalıyız."

"Li Çi-kang, Yen Zuy'un adamıdır. Ondan o sorumludur." Şö sinirinden kıpkırmızı kesilmişti. Yen Zuy'un Şen Yang-çay'ın yanında olup bütün konuşulanları dinlediğinden emindi. Bu yüzden daha da ileri gitti: "Biz bu işe karışmıyoruz."

Uzun bir sessizlik oldu. Telefonun öbür ucundaki tekrar konuşmaya başladığından, sesinden yeni emirler aldığı anlaşılıyordu. "Bizim kaçak yakalandı mı? Siyasi tutuklularla bile başa çıkamıyoruz, bu kadar da laçkalık..."

Bu sözler Şö'yü beyninden vurmuştu.

Şö Peng-fe artık ne yapacağını şaşırmıştı. Parti, hem dışarıda, hem de kamplarda çalışmasına devam ediyordu. Li Çi-kang'ın ve Hua Zi-liang'ın kaybolması bunun ispatıydı. Bu iki hezimetini de sineye çekmekten başka bir şey gelmiyordu ellerinden. Tam ötekinin bitip tükenmez konuşmasını kesip, Hua Zi-liang'ı aradıklarını bildirmek isterken, ansızın şimdi heyetin başkan yardımcısı olan özel danışmanın telefona geçerek, akıcı bir Çince ile konuşmaya başladığını işitti: "Sü Yün-feng derhal öldürülsün!" Sesi çok sinirli ve kızgındı.

"Bu akşam sıra onunla Çeng Kang'da zaten" diye ezilerek cevap verdi Şö. "Aynı sizin onayladığınız plana göre hareket ediyoruz."

"Plan da ne oluyormuş şimdi?" Özel danışmanın sabrı taşmış, kızıp köpürüyordu: "Beyazatlar Dağları'nda bütün cephe darmadağın olmuş. Kumanda heyetiniz çoktan belli olmayan bir hedefe doğru kışıriş kırmış. Bütün siyasilere derhal bugün idam edilsinler!"

"Peki, peki efendim!" Fakat tereddüdünü de bildirmekten kendini alamadı: "Ama zaman yetersizliğini ve yeterince adamımızın olmadığını da göz önünde bulundurmalıyız."

"Derhal idamları uygulayacak bir komando kıtası teşkil edilsin!" Özel danışman hiç gevşemiyordu.

Şö, eldeki bütün güçleri derhal bu iş için seferber etmek zorundaydı. Önce Mağaradakiler, sonra da Beyaz Saraydakiler öldürülecekti. Cesetler yakılacak ve bu akşama kadar onlardan hiçbir iz kalmayacaktı.

Ancak uzun pazarlıklardan sonra, özel danışman birkaç alev makinesi göndermeye söz vererek, Şö'nün en büyük derdini hafifletti.

Şö telefonu kapattı. Şu anda hissettiklerini hayatı boyunca hissetmemişti. Her taraf aynı anda tutuşmaya başlamıştı. Sabotaj birliği, çeteciler, tahrip komandoları, hepsi adam istiyorlar, kuvvetlerini parçalayıp dağıtıyorlar ve talimatlarını altüst ediyorlardı. Bu yüzden, şimdi idamları uygulamak için bir komando kutasını nereden bulup çıkartabileceğini bir türlü kestiremiyordu. Elinin altında kala kala sadece gardiyanlar ve kendi şubesinde bulunan birkaç adam kalmıştı. Kurtuluş Ordusu süratle ilerliyor, bütün planlarını mahvediyordu. Herkes ricat halindeydi, her şey iflah olmaz bir çözülme halindeydi. Çaresizlik içinde gözlerini Lu Çing'e dikerek, birdenbire bağırdı:

"Eğer idam sırasında bir tek kişi bile kaçarsa, seni hemen vururum!"

Lu Çing iyice sindi ve yavaş yavaş geri çekildi. "Benim... benim servise başvurmam gerek."

"Sen de mi Amerika'ya kirişi kırmak istiyorsun? Yok öyle şey! Li Çi-kang'ın kaybolması yeter. Onun görevini sen üstleneceksin."

Şö, feleğini şaşırılmış bir halde alık alık kendisine bakan Lu Çing'e doğru bir adım atarak, gözlerinin içine baktı. Kamp komutanının gözlerindeki umutsuz korkuyu sezince, ansızın kendinden geçerek, suratına sağlı sollu iki tokat indirdi.

Sonra kollarını kavuşturarak odayı arşınlamaya başladı. Biraz sakinleşmeye çabalayarak, yapılacak işleri düşünmeye çalıştı. Birkaç dakika sonra, yine her zamanki gibi kayıtsız bir tavırla konuşabilecek kadar kendini toparlayabilmişti.

"Sü Yün-feng ve Çeng Kang'ın idamı için derhal adamları hazırlayın!"

Lu Çing taş kesilmiş gibi duruyordu. Güçlkle başını sallayabildi.

"Ve güvenlik tedbirlerini alın!"

"Baş üstüne efendim."

"Asit havuzu hazırlandı mı?"

"Hazır efendim." Lu Çing başgardiyana kısa bir göz attı. Başgardiyana eses duruşa geçerek sordu:

"İkisini derhal getireyim mi?"

Şö Peng-fe kapıya doğru yürüdü ve iterek açtı: "Sü Yün-feng'in yanına gitmek istiyorum. Yolu gösterin bana!"

Şö yine hücrelerin arasından geçerek, adamlarıyla birlikte bodrumun girişinde gözden kayboldu. Yang Cin-sing önden koşarak ışığı yaktı.

Şö Peng-fe mendiliyle burnunu tutarak, Turpkafa'nın ailesinin eskiden kaldığı hücrenin önünden geçip ilk demir kapıya geldi. Yang Cin-sing kilidi açarak, önden yürümeye devam etti. Bir demir kapıdan daha geçtikten sonra, rutubetli merdivenlerden aşağı indiler. Sonra dört köşe bir demir levhadan ibaret olan bodrum kapısının önünde durdular. Bu kapının ardında da birkaç merdiven indikten sonra, nihayet asıl bodruma, o karanlık taş cehenneme varmışlardı.

Yüzlerine soğuk ve pis bir hava çarptı. Üstlerindeki kaya yarıklarından ara sıra yere damlayan suların sesi duyuluyordu.

Bodrumun en dibinde, çürümüş bir kucak ot yığınının üstünde, kupkuru birisi büzülmüş yatıyordu.

Şö Peng-fe biraz daha yaklaşarak burnundan mendili çekti.

"Bay Sü!"

Cevap veren olmadı.

Bir adım daha ilerleyerek alaycı bir sesle tekrar seslendi:

"Bay Sü Yün-feng!"

Yerdeki, ancak şimdi yavaş yavaş dönerek gelenleri gözden geçirdi.

Mağaradan ayrılıp, onu dış dünyadan tamamen tecrit eden bu karanlık ve rutubetli zindana gireli, hemen hemen bir yıl oluyordu. Bu bir yıl içinde iyice kuvvetten düşmüştü. Çehresi bir ölü yüzünü andırıyordu. Elmacık kemikleri dışarı fırlamıştı. Tanınacak durumda değildi. Ama bakışları hâlâ korkusuzdu.

"Size iyi haberler getirdim."

Sü Yün-feng prangalarını şakırdatarak doğrulup oturdu. Lambanın cılız ışığı altında, Şö Peng-fe'nin şeytanca sırıtan suratını tanıdı. Çok uzun zamandan beri hiç konuşmamıştı. Şimdi de dudakları kapalı kaldı.

Şö Peng-fe gülümseyerek devam etti: "Belki de geçen yıl içinde olanlar hakkında iyi bilgi edinememişsinizdir. Şimdi size gerçeği söyleyebilirim: Komünist orduları Doğu ve Kuzey Seçu'an'dan buraya doğru ilerliyorlar. Biz artık bütün cephelerde geri çekiliyoruz ve Çungking çok yakın bir zamanda..." Cebinden bir paket sigara çıkararak, Sü Yün-feng'e ikram etti.

Sü Yün-feng hiç oralı olmadı.

Şö bunun üzerine kendisi bir sigara yaktı. Derin bir nefes çekip du-manlarını havaya üfledikten sonra sordu:

"Herhalde bu habere seviniyorsunuzdur, değil mi?"

"Elbette seviniyorum." Sü Yün-feng sevincini gizlemeye hiç de gerek duymuyordu.

"Her şey, sizin daha o zamanlar söylediğiniz şekilde gelişti. Gu-omindang'ı kurtarmak artık imkânsız. Ama benim anlatacağım başka şeyler var: Biz bazı hazırlıklar yaptık, örneğin, patlayıcı maddeler, mayınlar, saatli bombalar vb. Komünist ordusu şehre girince, ünlü Çungking şehrini yerinde bulamamaları çok mümkündür. Galiplerin de aynı akıbete uğramayacakları ne malum?"

Sü Yün-feng ansızın öyle bir kahkaha attı ki, öteki korkuyla irkildi ve aynı kahkahayı daha önce ve daha başka bir yerde de duyduğunu istemeyerek hatırlamak zorunda kaldı. Kendine pek de hâkim olamayarak, bakışlarını Sü Yün-feng'e dikti ve sinirli bir sesle sordu:

"Yarın sabah şafak sökmeden önce, bütün şehrin havaya uçacağına sevinmiyorsunuzdur herhalde?"

"En ufak bir kaygı duyduğum yok ki. Bana sorarsanız, yok olacak olan şehir değil, onun üstüne çökmüş olan veba salgınıdır. Halk, canilere engel olacak ve şehrine sahip çıkacaktır."

"Ama sizden küçücük bir haberi daha gizlemek istemiyorum." Şö Peng-fe tekrar şeytanca sırıttı. "Komünistlerin galip geleceğine şüphe yok. Fakat insanın yıllarca uğraştıktan sonra, bu zaferden hiçbir şey tadamaması, çok acı değil mi? Bay Sü Yün-feng şu anda kendilerini nasıl hissediyorlar acaba?"

Sü Yün-feng kayıtsızca gülümsedi: "Bunu merak ediyorsun, öyle mi? Memnuniyetle söyleyebilirim sana: Ben sıradan bir işçiyi devrimciliğe götüren yolu izledim ve bu yolu tuttuğum için gurur du-

yuyorum. İşçi sınıfının Çin'de kazandığı zaferi de gördüm, bu bana yeter. Benim ve halkımın ülkülerinin gerçekleştiğini bizzat yaşamak mutluluğuna eriştim. Bu bana güç veriyor. Her insan bir defa ölür, fakat her kim işçi sınıfının devrimci davası uğruna ölürse, mutlu ölür, işte ben kendimi şu anda böyle hissediyorum."

Sü Yün-feng yavaş yavaş yerinde doğrularak düşmanına doğru ilerledi. Onun gözlerinin içine bakarak gülümsedi: "Peki ya sen? Sen kendini nasıl hissediyorsun?"

Böyle bir soruya hiç hazır değildi Şö Peng-fe. Sustu.

"Belki ordumuzun önünden kaçabilirsin, fakat tarihin önünden kaçamazsın." Sü Yün-feng tam yarayı deşmişti. "Sen kabul etmek istemiyorsun. Fakat istesen de istemesen de, sonunda şunu anlamak zorunda kalacaksın ki, sizin sınıfınız, sizin hâkimiyetiniz ve gücünüz tarihin çarkları arasında bir daha iflah olmamacasına ezilip yok olacaktır. Sizi bu sondan ne Amerikan uçakları ve topları, ne de fesatçılık ve baltalama eylemleriniz kurtarabilir. Eşkıya olarak dağlara çıkabilirsiniz, fakat bununla neyi kurtaracaksınız? Buna sen kendin bile inanmıyorsun. Halkın gücünü ensenizde hissediyorsunuz. Onun zaferini hiçbir gücün durduramayacağını bizzat yaşıyorsunuz. Beni korkmadığına mı inandırmak istiyorsun? Şu anda dehşet ve çaresizlik batağının içinde debelenip durmadığına mı? Sizi bekleyen şey, sadece zalim bir gece ve zifiri karanlıktır."

Sü Yün-feng sustu. Artık söyleyeceklerini söylemişti.

Ölüm mü? Ölüm ona ne yazardı?

Prangalarını ardından sürükleyerek korkusuz adımlarla ilerledi. Taş basamaklardan yukarı çıkarken, yolun iki yanına sıralanan gardiyanlara başını çevirip bakmadı bile.

Ancak yukarıdaki kapıya vardığı zaman, geri dönerek güçlü bir sesle emretti:

"Haydi! Yolu gösterin bana!"

XXIX

Gece. Dağlardan esen buz gibi bir rüzgâr ortalığı kasıp kavuruyor, yaprakları gökyüzüne savurarak, koridordaki cılız lambayı sallıyordu.

Yü Sin-ciang kapıda durmuş, kaygılı bakışlarla, dışarıda birkaç gündür hüküm süren hummalı faaliyeti seyrediyordu. Demin büroya daha aydınlık bir ampul takmışlardı.

Dışarıdaki Parti ile ilişkileri koptuğundan beri olup bitenlerden hiç haberleri yoktu. Kurtuluş Ordusu'nun ne kadar ilerlediğini de bilmiyorlardı. Dışarıdan yardım kesilmiş, şimdi kendi güçlerine dayanmaktan başka çareleri kalmamıştı.

Artık harekete geçme zamanının geldiğini hissediyorlardı. Bunu, düşmanlarının bu akşamki telaşlı faaliyetlerinden anlamışlardı.

Yedinci hücrede, Yü Sin-ciang ve gençler nöbet tutarlarken, öbürleri her an harekete geçmeye hazır bir halde, suskun bekliyorlardı.

Dışarıda uğuldayan soğuk rüzgâr Yü'yü titretti. Damı döven sesler duyuldu. Yağmur mu yağıyordu? Yağmur olamazdı bu. Çünkü çok şiddetli dövüyordu.

"Dolu" dedi birisi.

Yü de dolu tanelerinin damda çıkarttığı gürültülere kulak kabarttı. Ansızın dolu seslerinin arasına bir başka sesin daha karıştığını duydu. Bazen yükselen, bazen azalan boğuk gümbürtülerdi bunlar. Bu gümbürtüleri daha dolu başlamadan önce de duyduğunu hatırladı. Fakat o zaman bu kadar yakın, bu kadar açık işitilmiyorlardı. Gök mü gürlüyordu acaba? Ama artık kış yaklaşıyordu, bu mevsimde gök gürültüsü olamazdı. Yoksa fabrikaları mı havaya uçuruyorlardı? Şehri mi tahrip ediyorlardı? Hayır! Birdenbire yüzünde bir mutluluk ışığı belirdi. Ansızın geri döndü.

"Dinleyin! Top sesleri! Kurtuluş Ordusu'nun topları!"

Sözlerini doğrularmış gibi, aynı anda uzaklardan yine boğuk gümbürtüler duyuldu. Bunu kaç gün ve geceden beri bekleyip durmuşlardı! Kurtuluş Ordusu'nun Seçuan'a girdiğini, birkaç gün önce henüz Partiyle ilişkileri mevcutken öğrenmişlerdi. Ve işte bu akşam zaferin müjdecisi top gürleyişlerini duyuyorlardı.

Şu anda herkes aynı şeyi hissediyordu.

"Hemen harekete geçelim, Koca Ağabey" dediler.

"Yoldaşlar!" Koca Ağabey'in sesi heyecanlıydı. Top sesleri güç ve güven getirmişti. Yerinden kalkarak hücrenin ortasına geldi: "Yoldaşlar, derhal hazırlanın!"

Bu anda, döşemedeki yarıklar ve duvardaki delikler vasıtasıyla gizlice bütün hücreleri dolaşan bir pusula geçti ellerine.

Koca Ağabey pusulayı okudu: "Düşman muhtemelen bu geceyarısı katliama başlayacaktır. Bizim önerimiz..."

"Başlıyor muyuz?" Yü Sin-ciang'ın dudakları belli belirsiz kıpırdıyordu.

Koca Ağabey başını kaldırarak uyardı:

"Acele etme. En uygun anı seçmeliyiz. Düşman bunu bize belli edecektir."

Ding Çang-fa Koca Ağabey'in sözünü tamamladı:

"Burada ilk silah patlar patlamaz, Beyaz Saray bizim harekete geçtiğimizi anlayacaktır."

Yü Sin-ciang, Kurtuluş Ordusu, dışarıdaki Parti ve iki kamp arasındaki sessiz anlaşmayı, bütün bu güçleri birleştiren ve hiçbir şekilde kopartılması olanaksız olan o görünmez bağların varlığını ta derinden hissetti.

Dışarıdan yine bambu tıkırtıları duyuluyordu. Arkasından bir motor sesi işittiler. Bir cipin yaklaştığı ışıklarından anlaşılıyorrdu.

Biraz sonra, kapıda nöbet tutan Küçük Ning seslendi:

"Projektörler!"

Gerçekten de projektörlerin ışığı avluyu bir anda gündüz gibi aydınlatıvermişti.

Parlak ışığın ortasında birisi belirdi.

"Sayın hücre sakinlerinin bir dakika bana kulak vermelerini rica ediyorum. Sizlere iyi, son derece iyi bir haberim var!"

Orangutan'ın sesiydi bu! Bütün çehresiyle sırtıyordu.

"Ne diyor, duyuyor musun?" Ding Çang-fa gençleri sakinleştirmek için kapıya yaklaşarak, elini Huo Yi-çang'ın saçsız kafasına koydu.

Orangutan dört bir yanına eğilip selam vererek konuşmaya devam etti:

"2. Şubeden şimdi bir haber aldım, aklınıza getirebileceğiniz haberlerin en iyisi. Güneybatı Yönetim Bürosu, Kurtuluş Ordusu'nun bütün taleplerini kabul etmiş bulunuyor. Çungking ve bütün Güneybatı barışçı bir şekilde kurtarılıyor. On dakika önce ateşkes emri verildi. Emre göre, 2. Şube burada bulunanların tümünün korunmasını ve mutlak güvenliklerinin garanti altına alınmasını üstlenmiş bulunuyor. Sizi Kurtuluş Ordusu'nun karargâhına götürecek olan arabalar, iki saat içinde burada olacaklardır."

"Barışçı yoldan mı kurtarılacağız?" diye Küçük Ning sevinçli bir şaşkınlıkla sordu.

"Candan tebrikler! Hepinizi tebrik ederim!" Orangutan safdil ve alçakgönüllü bir tavırla devam etti: "Benim görevim süresince bazı esef verici anlaşmazlıklarımız oldu tabii, bunu üzülenerek kabul ediyorum. Fakat şuna inanın ki, savaşın sona ermesinden ve yeniden barışmamızdan benim kadar mutlu olan hiç kimse yoktur."

Öne doğru ilerleyerek, ellerini havaya kaldırdı.

"Herkesten eşyalarını toplamalarını rica ediyorum. Güneybatı Yönetim Bürosu, kısa süre sonra sizleri uğurlamak üzere temsilcilerini gönderecektir."

Ding Çang-fa seslendi: "Öyleyse, gel önce kapıyı aç!"

Orangutan irkildi, sonra gayretkeş bir tavırla başını salladı:

"Sevinçli heyecanınızı anlıyorum tabii. Yalnız temsilciler gelinceye kadar sizlerin güvenliğinizden ben sorumluyum. Asayişin bozulmaması için azıcık daha sabredin."

"Namussuz sahtekârlar!" Huo Yi-çang hileyi anlamış ve yüzündeki sevinç ifadesi kaybolmuştu.

Şimdi Koca Ağabey kapıya geldi. İki eliyle demir parmaklıkları tutarak yüksek sesle uyarıda bulundu:

"Yoldaşlar, sakin olun!"

Gözlerini kamp komutanına çevirerek emreder bir tonla konuştu:

"Barışçı yoldan kurtuluş haberi çok sevindirici. Fakat bizim de siyasi tutukluların korunması sorumluluğunu taşıdığımızı unutmayın. Asayişi sağlamak için, atılacak somut adımları bizimle görüşmek üzere temsilciler göndermenizi bütün tutuklular adına telep ediyorum."

"Temsilci bizat benim" diye teminat verdi Orangutan.

"Bir kamp komutanının Guomintang adına konuşmaya hakkı yoktur. Biz doğrudan doğruya barış şartlarını kabul etmiş olan Yönetim Bürosu'nun temsilcileriyle görüşmek istiyoruz."

Öteki hoşnutsuz bir tavırla gülümsemeye çalıştı. Kısa bir an duraksadıktan sonra, büyük bir nezaketle eğilerek tekrar selamladı: "Yalnız, temsilciler henüz burada yoklar. Onun için biraz bekleseniz nasıl olur?"

Koca Ağabey bütün hücrelere dönerek:

"Yoldaşlar! Hemen arabalara binebilmeniz için eşyalarınızı derhal hazır edin!" diye seslendi.

Sonra sordu: "Hepiniz duydunuz mu?"

"Evet, duyduk!"

Orangutan sevinçle başını salladı.

Bunun üzerine Koca Ağabey azarlar bir tavırla tekrar kamp komutanına döndü: "Gardiyenlarınız, sanki düşmanmışız gibi hâlâ silahlarını üzerimize çevrili tutuyorlar. Bu nasıl iş?"

Öteki: "Doğru, haklısınız" diye teminat verdi, "2. Şubeden derhal gereken talimatları alacağım."

Tekrar yerlere kadar eğilerek ortadan kayboldu.

*

Orangutan bürosuna varınca, alnında biriken soğuk terleri sildi. Sonra Baykuş'a bir göz attı.

"Gördün mü?" diye sordu.

"Gördüm." Baykuş amirinin zekâsına hayran kalmıştı. "Şube şefi Şö sizin telefonunuzu bekliyor."

Orangutan koltuğuna kurularak, her şeyin plana uygun şekilde yürüdüğünü bildirmek üzere, rahat bir tavırla telefona el attı.

"Onları sakinleştirdim, şimdilik sesleri çıkmıyor. Fakat şimdi çok acele etmek gerek. Kurşuna dizme komandosu ne zaman burada olur?"

Durumun her an değişebileceğini biliyordu. Hepsinin hemen bu gece idam edilmesi için aniden alınan karar, sadece kendisinin değil, Şö Peng-fe'nin de iki ayağını bir pabuca sokmuştu. Ve şimdi, her şeyin bitmesine birkaç saat kala, kulağına gelen bu top gürleyişleri sinirlerini öyle bozuyordu ki, sanki her şey elinden kayıyor gibiydi. Geceyarısı olmasına rağmen, adamlar hâlâ gelmemişlerdi. Şö Peng-fe'nin tutukluları oyalama emrini yerine getirmişti. Fakat onların bir şey fark edecekleri ve oynadığı oyunun açığa çıkacağı korkusu, ona bir türlü rahat vermiyordu.

"Pazarlığa girişmek isteyecekleri hesapta yoktu. Elebaşları sahidin de yedinci hücrede bulunuyor. O faka bastı artık."

Telefonun öbür ucundan gelen emirleri dinlerken, boyuna başını sallıyordu. "Evet, onları inandırmak için gardiyanları geri çekeceğiz."

Baykuş içeri girerek kulağına bir şeyler fısıldadı:

"Demin bakmaya gittim. Hepsi hücrelerinde eşyalarını bağlıyorlar."

Orangutan da telefonda konuşmaya devam etti.

"Bütün binadakilerin elebaşısı sahidin de o. Buna hiç şüphe kalmadı. Yarım saat sonra, görüşmek için dışarı çağırırız. Çıkar çıkmaz sessizce işini bitiririz. Onu elimize geçirdikten sonra, ötekiler başsız kalır."

Telefonu kapatarak Baykuş'a sırtıttı. "Komandolar bir saate kadar burada olacaklar. Yarım saat sonra onu dışarı çağırırısın."

O anda gök gürültüsünü andıran bir gumbürtü ikisini de yerinden sıçrattı. Baykuş korkuyla tabancasının kabzasını kavrayarak, amirinin yüzüne şaşkın şaşkın baktı.

"Heyet başkanı, daha önceki gün kızıkların ilerleyişini yıl sonuna kadar durdurabileceklerini söylememiş miydi?"

Orangutan onu doğruladı: "Tabii. Toplantıda Şö de aynı şeyi söyledi..."

Öteki, şefinin sözünü bitirmesini beklemeden atıldı: "Komutanım, korkarım, gardiyanları geri çekersek..."

Orangutan kısa bir an duraksadı. Sonra, "Bir şey olmaz" diye kararını verdi. "Geri çekelim. Ancak onları kandırabilirsek sakin kalırlar."

Başgardıyanı tekrar geri çevirdi. "Gözlemek için yanına birkaç adam al." Son cümleyi fısıltıyla söyledi: "Eğer bir şey olursa, derhal ateş edin!"

Biraz sonra, Orangutan bütün gardiyanları ve nöbetçileri büroya çağırttı. Onlara görevlerini kısa ve kesin olarak açıkladıktan sonra sordu:

"Her şey hazırlandı mı?"

"Her şey hazır" diye içlerinden birisi cevap verdi.

"Her hücre için en azından bir makineli tüfek ve iki karabina hazır bulundurulsun. Komandolar avluya girer girmez, bütün gardiyanlar onlara katılıp ateş etmeye başlayacaklar. Alev makineleri ve elektrik şebekesi kontrol edildi mi?"

Başlarıyla onayladılar.

"Hepsinin mutlaka ölmesine ve cesetlerden hiçbir iz kalınmasına dikkat edin. Bu işin bütünü doğrudan doğruya Amerikan heyeti tarafından planlandı. Tek bir kişi bile kurtulursa halimiz duman olur."

Dışarıdaki top gürleyişleriyle tekrar irkildiler.

Orangutan kendini sakın olmaya zorlayarak, aceleyle devam etti: "Bunlar top sesleri değil. Bu gece bir sürü cephane deposu havaya uçuruluyor."

Sonra pencereden seslendi:

"Yang, durum nasıl?"

"Her şey yolunda."

"İyi. Başgardıyanın emrini duyuncaya kadar bekleyin. Her şey bittikten sonra hepiniz mükâfatlandırılacaksınız."

Tekrar pencereye gitti. "Başgardıyan!" Gözlerini karanlığa dikti. Şimdi kampa hâkim olan sessizlik de onu ürkütüyordu. Korkunç bir şeylere gebe olduğunu seziyordu bu sessizliğim. "Bir şey daha var. Gelecek adamlar, arabalardan dağın arkasında insinler. Projektörleri de şimdilik söndürün. Tutukluları vaktinden önce uyarmamak için, hiçbir gürültü çıkartılmasın."

*

"Düşman bize vaktin ne zaman olduğunu söyledi." Koca Ağabey çevresinde diğer yoldaşlar olduğu halde, köşede duruyordu. Hücre kapısı açılır açılmaz harekete geçiyoruz.

Heyecanlarını bastırmaya çalışarak, sessizce başlarını salladılar.

"Yü, derhal bütün hücrelere haber ver!"

Ötekiler yerlerine geçip, kendi yaptıkları ilkel silahlarını kavrayıp beklerlerken, Yü Sin-ciang, duvar ve döşemelerdeki gizli delikler aracılığıyla öteki hücrelerle ilişki kurmaya başladı.

Koca Ağabey herkesi ayrı ayrı süzdü. Sonra hücrenin ortasına giderek durdu.

"Biz, dışarıdaki Partiyle ilişkimiz olmadan eyleme geçiyoruz."

Şimdiye kadar içinde sakladığı her şeyi anlatmaya başladı: "Durum kötü bir şekilde geliyor yoldaşlar. Fakat biz, buna rağmen Amerika'nın ve Çan Kay-şek'in köpeklerinin bu çemberini yaracağımıza inanıyoruz. Kaçmayı başarabilen yoldaşlar, hepimizin adına bütün güçlerini yeni Çin'in inşası uğruna kullansınlar!"

Yaşlı yoldaşlarının bu kararlı sözleriyle tümünün yürekleri daha hızlı çarpmaya başlamıştı.

"Şimdi nasıl hareket edeceğimizi açıklıyorum: Onlar hücreye girer girmez, derhal silah ve anahtarları ele geçireceğiz. Yü Sin-ciang, anahtar ve silahları aşağıdaki birinci ve ikinci hücrelere verecek ve sonra kadınların kaçmalarına yardımcı olacak. Ding Çang-fa düşmanın dışarıdan içeri girmesini engellemek için, küçük bir grupla birlikte, mümkün olduğu kadar çabuk duvardaki demir kapıyı tutacak. Birinci ve ikinci hücrelerdeki yoldaşlar yetişinceye kadar, bu grubun her ne pahasına olursa olsun, düşmanı geri püskürtmesi ve diğerlerinin kaçışını koruması gerek. Yedinci hücredeki diğer yoldaşlar, üst ve zemin kattaki diğer hücrelerin kapılarının açılmasına yardım edip, sonra onlarla birlikte arka cepheye yetişecekler. Orada su havuzunun yakınında duvarı delerek, tel örgüleri tahrip etmeli ve dışarıya yol açmalıyız."

Bir an sustuktan sonra, uygulayacakları taktiği basit bir şekilde açıkladı:

"Ön tarafta gürültü çıkartıp, arka taraftan saldıracağız. Birinci ve ikinci hücrelerin ve Ding Çang-fa'nın grubunun görevi zordur. Siz düşmanın esas güçlerini hareketsiz hale getirip, onların bütün dikkatlerini üstünüze çekeceksiniz. Hücumunuz öyle şiddetli olmalı ki, düşman bizim bu yönden kaçmak istediğimiz kanısına varmalı. Eğer ancak bunu başarabilirsek, o zaman güçlerini dağıtmayacaklar ve diğer yoldaşlar aksi yönden kaçabileceklerdir."

Koca Ağabey Ding Çang-fa'ya doğru yaklaşarak ciddi bir tavırla, "Parti size teşekkür ediyor..." dedi ve daha sözünü bitirmeden yoldaşını kucakladı. "Bunu aşağıdaki yoldaşlara da söyle. Ding, cesur ve akıllı davranmalısınız. Esas güçlerimiz duvarı yardıktan sonra, siz de düşmanın şaşkınlığından yararlanarak kaçmaya çalışın."

Yoldaşını bir kere daha kucakladı. Ancak bir süre sonra ondan ayrılarak sordu:

"Herkes hazır mı?"

Ding Çang-fa başını salladı.

Hücrenin kapısına giderek Cing Yi-çing'le beraber dışarıya baktı.

Genç adam alçak sesle sordu: "Ding yoldaş, daha ne kadar bekleyeceğiz."

Küçük Ning de sabırsızlıkla ona baktı.

"Neden öyle acele ediyorsunuz?" diyerek gülümsedi Ding Çang-fa ve sevgi dolu bakışlarla piposuna baktı. "Mutlaka daha bir parti satranç oynayacak kadar zamanımız vardır."

Bu iyimser ve sakin sesi, şimdi çok daha yakından duyulan top sesleri izledi.

Ding Çang-fa dışarıya kulak verdi, ama dolu bu arada dinmişti.

Cing Yi-çing, "Kurtuluş Ordumuz hücum ediyor!" diye sevinçle seslenerek, demir parmaklıklara sarıldı. "Toplarımız onların barış palavralarına kanmıyorlar."

Gençlerin heyecanı yavaş yavaş yatıştı. Şimdi daha sakinler.

Ding Çang-fa tam onlarla sohbete başlamak isterken, birisi yavaşça seslendi:

"Geliyorlar!"

Koridorda ağır ayak sesleri duyuldu.

"Dikkat!"

Baykuş iki adamla birlikte geliyordu. Hücre kapısının önünde durarak, içeriyi dikkatle gözden geçirdiler. Fakat şüphelerini çekecek hiçbir şey fark etmediler.

"Temsilci bey!" Baykuş yavaşça kilidi açtı. "Lütfen dışarı gelin."

Koca Ağabey doğrularak kapıya doğru ilerledi. Baykuş kapıyı açtı. Ağzından ancak bir "lütfen" kelimesi çıkabilmişti ki, koskoca bir taş kafasının üzerinde patladı. Öbürleri daha bağırmaya fırsat bulamadan, demir gibi sert parmaklar boğazlarına sarıldı.

Yü Sin-ciang kaşla göz arasında anahtarları eline geçirmişti bile. Anahtarların üzerinde hücre numaralarını gösteren, küçük tahta levhacıklar asılıydı. Yü aceleyle üç hücrenin anahtarlarını ayırarak, geri kalan anahtar destesini Koca Ağabey'in eline sıkıştırdı. Sonra Ding Çang-fa'nın ele geçirdiği iki tabancayı alarak hücreden dışarı fırladı.

Ortalıkta derin bir sessizlik hâkimdi. Bütün gardiyanlar duvarların dışında bulunuyorlardı. Bu durum girişimleri açısından son derece uygundu. Eğilerek koridor boyunca merdivenlere kadar koştu. Lambanın cılız ışığında, gölgesi koridora ancak belli belirsiz vuruyordu.

Henüz düşman durumun farkına varamadan, çabucak merdivenleri indi. Son basamaklardan sıçrarken, farkında olmadan yere birkaç sayfa yazılı kâğıt düşürdü. Liu Si-yang'ın ayrılırken ona hediye ettiği *Demir Parmaklıklar Arkasından Şiirler*'di bunlar.

Birinci hücrenin önüne varınca, kendisine uzanan bir ele aceleyle anahtarı ve tabancalardan birini sıkıştırdı. Sonra kapıyı açmak için ikinci hücreye koştu. Tabancayı, Lung Kuang-hua'nın arkadaşı, Yeni Dördüncü Ordu'da takım komutanı Vang'a uzattı.

Aynı anda, Ding Çang-fa da prangalı kollarını havaya kaldırmış olduğu halde, kendi grubuyla birlikte, duvardan büroya açılan demir kapıya varmıştı. Kapı sadece dayalıydı. Eğer buradan saldırırlarsa, düşmanın bütün komando birliği allak bullak olacaktı.

Kapının arkasında gölgeler dolaşıyordu. Ding Çang-fa kapıyı itti. "Kim var orada?"

İki el tabanca atışı, kapının arkasındaki nöbetçileri yere serdi. Ding Çang-fa geriye dönünce takım komutanı Vang'ı gördü.

"Hücum yoldaşlar!"

Vang bir ve ikinci hücrelerdeki tutukluları ileri sürdü. Ding Çang-fa'nın adamlarıyla birlikte hep beraber hücumla geçtiler.

Aynı anda, hücrelerin kapı pencerelerinin taşlar ve prangalarla kırıldığını duydular. Ayaklanma, bentleri yıkarak aşan azgın seller gibi başlamıştı.

Projektörler yandı. Kapının önündeki adamlar, göz kamaştırıcı ışık altında kalmışlardı. Makineli tüfekler derhal şiddetli bir ateşe başladı.

"Hücum! İleri!"

"Silahları ele geçirin! Çabuk!"

Ellerine demir pranga, taş, ne geçerse fırlatarak, makineli tüfeklerin saflarında açtıkları boşlukları doldurmak için ileri atıldılar. Kapıya hücum etmek istediklerinden, tamamen makineli tüfeklerin ateşi altındaydılar.

Yü Sin-ciang kadınlar koğuşunu açmakla meşguldü. Silah sesleri ve bağırmalar onu heyecanlandırmıştı. Kilit bir türlü açılmak bilmiyordu. Hırsla anahtarı çevirdi ve anahtar kırılıverdi. Etrafına kurşun yağıyordu. Büyük bir öfkeye kapılarak, bütün gücünü kullanıp kilidi zorla kırdı. Kadınlar da içeriden zorlayıp duruyorlardı. Nihayet kapı açılınca, hepsi dışarı fırlayarak koşmaya başladılar.

"Çabuk, çabuk, arkadaki havuza koşun!" Bir kol hareketi ile onlara gidecekleri yönü gösterdi.

Kucağında çocukla birisi bir an önünde belirdi ve sonra hemen karanlıkta kayboldu. Entarisinde kan lekeleri olan bir başkası, elindeki kızıl bayrağı yukarı kaldırmıştı. Yü'nün yanına vardığında, ansızın koluna bir şey çarpar gibi oldu. Artık bayrağı kaldıramıyordu. Yü öne doğru atılarak kadını destekledi. Kadın tekrar doğrularak, bayrağı yeniden havaya kaldırdı. Yü Sin-ciang, Sun Ming-sia'nın kanlar içindeki yüzünü tanıdı.

Yü daha sormaya vakit bulamadan genç kız seslendi:

"Çabuk, içeride kimse kalmadı!"

Koşarken, yerde gözüne beyaz bir şey ilişti. Belki de kâğıdı arkadaşlarından birisi düşürmüş olabilirdi. Bunların demin Yü'nün düşürdüğü Liu Si-yang'ın şiirleri olduğunu bilmeksizin, eğilerek kâğıtları kaldırdı ve cebine soktu.

Kadınlar gittikten sonra, Yü bir an ne yapması gerektiğini düşündü. Duvarı ve tel örgüleri tahrip etmeye ve dışarıya bir yol açmaya yardım etmek üzere Koca Ağabey ve esas güçlerin yanına mı koşmalıydı, yoksa burada kalıp Ding Çang-fa'ya ve diğerlerine mi yardım etmeliydi?

Ateş gittikçe şiddetlenmişti. Kurşunlar hücrelerden girip duvarlara çarparak sekiyorlar ve etrafta vızıldayıp duruyorlardı. O kadar sık kurşun yağıyordu ki, duvarlar arı peteğine dönmüşlerdi. Hücre kapıları ve demir parmaklıklar kurşunlardan çatlamış, havayı kesif bir kan ve barut kokusu sarmıştı. Yü Sin-ciang'ın gözleri, çok kısa bir an için, hücre kapılarının önlerine yığılmış vücutlara ilişti. Bazıları ayağa kalkmak için uğraşıyorlardı.

Makineli tüfekler yeniden takırdamaya başladı. Yü iyice kulak kabarttı. Ateşi, asıl darbenin geleceğini sandıkları yönde yoğunlaştırıyorlardı.

Bu anda ansızın duvarların üstündeki bütün ışıklar söndü. Her taraf zifiri bir karanlığa gömüldü. Demek esas güçler, duvardaki elektrikli tel örgüleri tahrip etmeyi başaramışlardı. Birkaç dakikaya kadar Koca Ağabey'le birlikte duvarı yaracaklar ve ötekilerin hiç beklemedikleri bir yerden dışarı çıkacaklardı. Bunu düşününce, içinde güçlü bir sevinç dalgasının kabardığını hissetti.

Fakat kapının yanından gelen sesler gittikçe daha zayıf çıkıyorlardı. Yeri orasıydı!

Kapı açık ve terk edilmişti. Mücadele artık dışarıda sürüyordu. Yü, tam kapıdan geçip, kurşunların en sık düştüğü yere doğru koşmak isterken, birdenbire gözlerinin önü aydınlandı ve bir alev dalgası üzerine akınmaya başladı. Kızgın hava benzin kokuyordu. Yü sendeleyerek yere düştü. Tekrar bir alev dalgası yaklaştı ve birkaç saniye içinde her taraf yanmaya başladı. Alevin sardığı duvarlar ve direkler, basınç ve kızgın havanın etkisiyle gürültüyle çöküyorlardı.

Yü Sin-ciang'ın bütün vücudu yanıyordu. Yüzünde ve kollarında kocaman kanlı kabarcıklar oluşmuştu. Duman ve alevler hoyuna dalga dalga yaklaşıp soluğunu kesiyor ve derisini kavuruyordu. Her buklüm olarak alevleri boğmak için yerde yuvarlanmaya başladı. Çevresinde birçok kanlı vücudun yattığını ancak şimdi fark edebilmişti.

Yü Sin-ciang aldığı yaralara rağmen, oradan oraya sıçramaya devam etti. Fakat tek bir canlı arkadaşına bile rastlayamadı.

"Yü!"

Tam duvar köşesini dönmek isterken, birisi kolundan yakaladı. Başını çevirip bakınca, gölgeye saklanmış olan Ding Çang-fa'yı tanıdı.

Sessizce orada durarak çevresine bakındı. Önlerinde ağaçlar ve çiçek tarhlarıyla bezenmiş bir bahçe uzanıyordu. Onun arkasında, nöbetçiler büroya kapanmışlardı. Projektörler kurşunlarla söndürülmüştü. Düşman büroya mevzilenmiş ve pencerelerden aralıksız ateş ediyordu. Fakat duvar köşesi kurşunları ve alevleri tutuyordu. Bütün bahçe, ağaçlar ve çiçeklerle birlikte cayır cayır yanıyordu. Çiçek tarhlarının arkasında, şehit düşen arkadaşlarının vücutları alevler içindeydi.

Li Shao - yen

Gardiyanlardan, yanan bahçe ile ayrılmışlardı. İki taraf da birbirlerine yaklaşıyordu. Bürodan hâlâ aralıksız ateş ediliyordu.

Yü Sin-ciang ile Ding Çang-fa yapayalnızdılar.

Yü yavaşça, "Hücum edelim!" dedi.

Ding Çang-fa, "Hayır, bırak onlar gelsin" diye ötekini yatıştırdı. "Onların orada kapalı kalması bizim için daha iyi."

Bu doğruydü. Düşman büroda sıkışıp kaldıkça, arka taraftan duvarı yarararak kaçmaya çalışanları durdurabilmesi mümkün değildi. Yü içeriden silah sesleri arasında bağırmalar duydu.

"Yine telefon ediyorlar" dedi Ding Çang-fa. "Varsın, yardım çağırınlar. Keşke Beyaz Saray'daki bütün nöbetçileri de buraya gönderseler!"

Ansızın ön tarafta bazı gölgeler belirdi. Arkalarına saklanan Oran-gutan tarafından sevk ediliyorlardı. Ding Çang-fa dişlerini sıkarak kuvvetli kollarıyla Yü'yü geri çekti. Kendisi duvarın köşesinde her an atlamaya hazır bekliyordu.

Adamlar gittikçe yaklaşıyorlardı. Her an yanlarına ulaşabilirlerdi.

Ding Çang-fa ağızındaki piposunu çıkartarak yere attı. Ağır demir prangalarını iki eliyle kavrayarak, omuzlarının üstünden yukarı kaldırdı. Sonra öne doğru atılarak, var gücüyle ilk gelenin üstüne savurdu. Fakat öteki bu öldürücü darbeden sıyrılıp kurtulmuştu. Birkaç el birden ateş edildi. Ding Çang-fa sarsıldı. Bir kurşun daha isabet ettiğinde hâlâ dimdik duruyordu. Bir eliyle göğsünü tutarak, son kalan gücüyle öteki elini havaya kaldırdı ve katilinin tepesine indirdi. Adam, boş bir çuval gibi ayaklarının dibine yığıldı.

Ötekiler korkuyla bağıarak geri çekildiler.

Yü Sin-ciang eğilerek ölen gardiyanın makineli tüfeğini almak isterken, alışkın bir el ondan çabuk davrandı ve makineliyi kaptığı gibi kaçanların ardından kurşun yağdırmaya başladı.

Ding Çang-fa eliyle yarasını bastırmıştı. Ateş edenin takım komutanı Vang olduğunu gördü. Yavaş yavaş duvarın dibine çökerek, sonunda hareketsiz kaldı.

Yü ona destek olmak isterken, kampın arka tarafından kulağına bir gümbürtü geldi. Yoldaşların zafer nidaları ta buraya kadar çınliyordu.

Duvarı yarımışlardı! Fakat bağışmaların arasına şiddetli silah sesleri karıştı. şimdi nöbetçilere karşı savaş başlamıştı.

"Ding ang-fa! Duvar yıkıldı!" diye haykırdı Y.

Ding ang-fa cevap vermiyordu.

Y korkuyla ötekinin bileğini kavradı. Ding ang-fa'nın nabzı artık atmıyordu.

"Y, geri gel!" diye seslendi Vang.

Bu arada düşmanın korkusu geçmiş, birçok makineli tüfek yine büronun penceresinden ateşe başlamıştı. Ding ang-fa'yı hedef alıyorlardı. Y Sin-ciang ansızın omzunun duyarlığını yitirdiğini fark etti. şırıl şırıl kan akıyordu.

Birisi seslendi: "abuk geri ekil!" Biri koluna girdi. Birlikte demir kapıyı geçip koşmaya başladılar. Takım komutanı Vang kapıyı hızla iterek, arkasından srgledi. Böylece düşmanın kaçan yoldaşları izlemesini engellemek istiyordu.

Öbür taraftan Orangutan'ın bğrts duyuluyordu: "Kim geri çekilirse vururum! Onları izleyin, haydi!"

"Hücum! ldrn onları!" Eşkıyalar kendi kendilerine cesaret vermek için bağırıp çağırıyorlardı.

Vang kapının arkasına yatmış, parmaklıkların arasından nişan alıyordu. Ancak ilerleyen gölgeler yeteri kadar yaklaştıktan sonra, ateş açtı. Bu anın en önemli an olduğunu biliyordu. Düşmanı oyaladığı her dakika, arkadaşlarından biri daha takipten kurtulabilirdi.

Saldırganlar, birbiri ardına düşmeye başladılar. Fakat arkalarından hep daha fazla insan geliyor ve kapıyı makineli tüfeklerle yaylım ateşine tutuyorlardı.

Vang ansızın sarsılarak, elindeki silahını düşürdü. Y Sin-ciang düşen silahı hemen kaparak etrafına ölüm kusmaya başladı.

Hücum edenler duvarın köşesinde durmuşlardı. Daha ne gelmeye cesaret edemiyorlardı. Bunun zerine Orangutan kudurmuş gibi bağırarak, yangın makinelerini istedi.

Y Sin-ciang sıccak kanın ellerine aktığını hissetti. Vang tam alnından vurulmuştu.

Gözleri yaşlarla dolarak, silahı duvarın arkasındaki haydut sürusüne doğrulttu. Artık gözüne hiçbir şey görünmüyordu. Öç almak istiyordu sadece.

Bir alev dalgası ona doğru yaklaştı. Aynı anda Yü, arkasında ayak sesleri işitti. Hızla geri dönünce, Cing Yi-çing'in kanlı yüzünü tanıdı.

"Beni Koca Ağabey yolladı" dedi Cing soluk soluğa. "Duvarı geçtik. Derhal hepinizin geri çekilmenizi söyledi."

XXX

Çungking'in villalar semtindeki kumanda merkezinde, geceyarısı hummalı bir faaliyet hüküm sürüyordu. Birçok telefon aynı anda çalıyor, sinirli soruların, sövüp saymaların ve bağırıp çağırımların ardı arkası kesilmiyordu.

Şö Peng-fe içindeki huzursuzluğu bütün çabasıyla yenmeye çalışarak, ikide bir saatine bakıyordu. Şehirde asker namına bir şey kalmamıştı. Her şey altüst olmuştu. Şö, Mao Yen-feng de ortalıktan kaybolduktan sonra, ne olur ne olmaz diye, daha emin gördüğü şehrin dışındaki bu yere sığınmıştı.

Aralıksız sigara içiyor, birini söndürüp, birini yakıyordu. Kafese kapatılmış bir vahşi hayvan gibi, sinirli sinirli oradan oraya gidip geliyordu.

Demin Savunma Bakanlığı'ndan bir haber almıştı. Komünist ordusunun bir öncü birliği, hiç beklenmedik bir anda, Çungking ile Çiangçin arasında, Yangze Irmağı'nı geçmişti. Hu Zung-nan komutasındaki cephe, bütün hat boyunca dağılmış ve Çiangçin havaalanı kızılar tarafından işgal edilmişti. Bütün savaş uçakları düşmanın eline geçmişti. Komünist ordusu Çengtu-Çungking yoluna yaklaşıyor ve Çungking savunma birliklerinin ricat yolunu kesmeye çalışıyordu.

Düşmanı durdurarak durumu kurtarmak artık imkânsızdı. Bu nedenden bakanlık, bütün askeri birliklerin ve idari makamların yarın sabahdan önce geri çekilmelerini emretmişti.

Şö tekrar saatine baktı. Sadece birkaç saatlik bir zamanı kalmıştı. Hırsla çay bardağına sarılarak aceleyle birkaç yudum aldı. Kızılların ilerleyiş hızını tamamen yanlış tahmin eden Amerikan heyetine ve Çan Kay-şek'e öyle kızıyordu ki, çayın acılığını bile fark etmemişti.

Hiçbir belli niyeti olmaksızın radyoyu açtı. Tatlı bir kadın sesi Tayvan Radyosundan haberleri okuyordu.:

"... Çungking cephesinden haberler: Generalissimo şehre bizzat geldiğinden beri, General Hu Zung-nan ve Sung Si-lien komutasındaki tümenler büyük bir başarıyla savaşıyorlar. Hunan'dan Seçuan'a giren komünist birlikler, bugün Beyazatlar Dağları'nda durdurulmuş ve yenilmiştir. Ordularımız bütün cephede zaferden zafere koşuyorlar. Çungking'in savunması güvenli ellerde bulunuyor..."

"Hay Allah belanızı versin sizin!" Şö hırsla radyoyu kapattı.

Siyasi tutukluların işinin zamanında bitirilememesinden korkuyordu. Bu yüzden tekrar sormak istedi.

Tam bu anda hazır kuvvet komutanı içeri girerek, komando birliğinin yola çıkmaya hazır olduğunu bildirdi.

"Acele etsinler!" diye seslenerek Mağaraya telefon etmek üzere telefona sarıldı Şö. Öbür tarafta kimse telefonu açmıyordu. Buna karşılık SACO'nun nöbetçi amirliğini aradığında, hemen irtibat kuruluverdi.

"Komando birliği yola çıktı. Önce Mağara, sonra da Beyaz Saray yok edilecek. Nöbetçi kordonu çok sıkı bir şekilde gözden geçirilsin! Tüm SACO bölgesini kuşatın! Komünist ordusu Çungking'den çok uzaklarda bulunuyor. Emir almadan kimse yerinden ayrılmayacak!" Hattın öbür ucundakinin söylediklerini sabırsızlıkla dinledikten sonra öfkeyle bağırdı: "Öyle şey olmaz. Kızılardan bir teki bile kaçarsa, kelleni yok bil!"

Telefonu henüz kapatmıştı ki, yeniden acı acı çalmaya başladı.

"Alo... evet benim. Ne?.. Çi Irmağı'nın üstündeki büyük köprüyü uçurmadınız mı? Komünist birlikleriyle mi karşılaştınız? Şimdi neredeler?"

Köprüleri uçurarak düşman birliklerinin ilerlemesini önlemek üzere yola çıkmış olan diğeri, telaşla anlatmaya devam etti: Daha ırmağa varmadan komünist birliklerle karşılaşmışlar. Üç kamyon dolusu patlayıcı madde onların eline geçmiş. Kendi canını zor kurtarabilmiş. Haydang Geçidi'nin civarı ise ana baba gününe dönmüş. Ortalığa birçok söylenti yayılmış ve vapur seferleri durdurulmuş. Ayrıca Çungking ahalisinin de Kızıl Ordu'yu karşılamak üzere ırmak kıyısına geldiklerini duymuş.

Şö anlatılanları sabırsızca dinledikten sonra emir verdi: "Irmağı geçerek buraya gelmeye çalış!"

Adamını bu kıyıya geçirmek için bir deniz motoru vermelerini söylemek üzere derhal nehir yolları şirketine telefon etmek istedi.

"Ne? Şirket emri dinlemiyor mu? Bütün vapurlar kaçmışlar mı? Buna isyan derler! Hepsini kurşuna dizin!"

Gittikçe köpürüyordu. Ancak aradan bir süre geçtikten sonra kendine gelebildi.

"Beni silah fabrikasına bağlayın! Yen Zuy ile konuşmak istiyorum... Evet Yen Zuy ile!"

Telefonda bir çıtırtı duyuldu. Santral memuru bildirdi:

"Yarım saatten beri orayla irtibat kurulamıyor."

"Budala! Derhal bağlayın!" İçinden telefonu paramparça etmek geldi. Sonra araya başka birisi girdi. Zıçıku'dan telefon ediyordu.

"Ne var? Hiçbir şey anlamıyorum! Komünistlerin silahlı kuvvetleri mi? Firar mı? Çifte tabancalı yaşlı kadın mı? Benim başka adamım kalmadı, olmaz. Yardım falan gönderemem."

Yine santralı aradı:

"Mağarayı bağla! Çabuk Beyaz Saray'ı bağla! Nöbetçi amirliğini!"

Fakat SACO ile irtibat ansızın kesilmişti. Oradaki adamlarına beklenmedik olayları da bildiremiyordu. Yoksa komünistler kabloyu mu kesmişlerdi? "Çifte tabancalı muhterem hatun"dan cehennemden korkar gibi korkuyordu. Bu yüzden SACO hattının kontrol edilmesi için bağırıp çağırmaya başladı.

Tekrar telefon çaldı.

Cu Çie havaalanından telefon ediyordu. Silah fabrikası müdürünün havaalanına gelmediğini bildirdi. Ya bir yere saklanmış ya da komünistlerin tarafına geçmişti. Cu Çie birdenbire sesini alçalttı.

"Heyet gidiyor mu dedin? Miss Mary özel danışmanla beraber mi? Yen Zuy da Amerikalılarla tüyüyor, ha? Korkak herif!" Şö çılgın gibi gülmeye başladı: "Amerikalılar kaçıyor! Ha ha ha, kahramanlar kırıyordu!" Çay bardağını alarak aceleyle sonuna kadar içti ve bir sinir nöbeti içinde bardağı pencereden dışarı fırlattı.

Sonra kendini toparlayarak adamlarından birini çağırdı.

"Daha kaç adamımız kaldı? Fabrikadakilerin hepsini geri çekin! Buraya gelsinler. Hayır... doğrudan doğruya şubeye gitsinler. Ben de oraya gidiyorum. Nöbetçiler de beraber gelsin."

Telefon yine çaldı. Ahizeyi küfrederek kaldırdı. Fakat sonra hemen hazır ola geçerek adını söyledi:

"Evet efendim, benim, Peng-fe."

Hattın öbür ucundaki ses öyle bağırıyordu ki, Şö ahizeyi kulağından uzaklaştırmak zorunda kaldı. Öteki çatlak bir sesle havlıyordu:

"Neden hâlâ havaya uçurulmuyor? Ne?"

Telefondaki bir süre sustu ve sonra öfkeyle sordu:

"Su, elektrik, hâlâ sapsağlam. Ne iş yapıyorsunuz siz? He?"

"Baş üstüne sayın Generalissimo!" Şö dili dolaşarak kekeledi: "Derhal, derhal havaya uçurulacak..."

Bu anda kulakları sağır edici bir gürültüyle pencere camları çatladı. Bir parça cam çerçeveden koparak döşemenin üzerinde paramparça oldu. Şö'nün yüreğinden bir taş kalkmıştı. Alnındaki soğuk terleri silerek hemen bildirdi.

"İnfilaklar başladı efendim!"

Patlamalar iki dakika bile sürmeden yavaş yavaş azaldı ve sonra tamamen kesildi.

"Hepsi bu kadar mıydı?" diye öfkeli bir ses duyuldu telefonun öbür ucundan. "Benim uçağım havalanmadan önce altı yüz hedefin hepsi de havaya uçurulmuş olacak, anladın mı?"

Şö ahizeyi elinde sımsıkı tutuyordu. Uzaklardan tekrar patlamalar duyuldu, fakat hemen yine kesildi.

"Ahmak!" diye sövdü telefondaki ses. "Eğer doğru dürüst havaya uçurulmazsa, kelleni şimdiden Tayvan'a postalayabilirsin!" Arkasından telefon kapandı.

"Baş üstüne! Emredersiniz efendim!"

Şö ötekinin telefonu kapattığının farkında bile olmamıştı. Bunu fark eder etmez, ahizeyi hırsla çarparak seslendi:

"Şen Yang-çay!"

Şen, yandaki büroda oturuyordu. Kısa bacaklarının izin verdiği ölçüde çabuk koşarak, apar topar içeri girdi.

"Ne oluyor? Niye hâlâ havaya uçurulmuyor?"

"Emir çok geç geldi" diye kekeledi Şen Yang-çay. "Ve ayrıca..."

"Daha ne kadar yeri havaya uçurabiliriz?"

"Yüzden fazla hedef planlanmıştı. Şimdi bilinmiyor.. "

"Vururum seni!" diye böğürdü Şö ansızın ve eliyle yanan lambayı gösterdi. "Elektrik işletmesi derhal havaya uçurulsun!"

"Elektrik işletmesi silahlı işçiler tarafından korunuyor. Adamlarımız içeri giremiyorlar."

"Hay Allah kahretsin! Kızıklar her tarafı sardılar mı?" Çaresizlik içinde yumruğunu masaya vurdu. "Sular idaresini havaya uçurun!"

"Oraya... oraya da giremiyoruz. Adamlarımız hiçbir iz bırakmadan, patlayıcı maddelerle birlikte ortadan kayboldular."

Şö yumruğunu Şen Yang-çay'ın burnuna uzatarak sallamaya başladı, öteki korkuyla geri geri çekildi.

Pencereden esen buz gibi kuzey rüzgârı Şö'yü yavaş yavaş sakinleştirdi. Fakat o anda gözü, Çialing Irmağı'nın karşı kıyısında ışıl ışıl parlayan silah fabrikasına ilişti.

Bu fabrikanın öncelikle havaya uçurulması gerekiyordu, oysa şimdi sanki nispet yaparmışçasına aydınlık ve huzur içinde karşısında duruyordu, üstelik bütün ırmağı da aydınlatıyordu! Zehirli bir örümcek tarafından sokulmuş gibi, hışımla geri döndü.

"Şuna bak şuna! Niye hâlâ orada duruyor?"

"O işi Yen Zuy bizzat üstlenmişti."

"Telefon et! O sefil köpeği arayıp bulsunlar." Yen Zuy'un Amerikalılarla çoktan uçup gittiğini tamamen unutmuştu.

Şen Yang-çay tabii Yen Zuy'u bulamadı.

"Ahmak! O çoktan kirişi kırdı!" Yen Zuy'un kaçtığı ancak şimdi aklına gelmişti. Hemen Şen Yang-çay'a emretti: "Bu işi derhal sen üstleneceksin!"

"Şimdi... şimdi mi?" Şen Yang-çay çaresizlik içinde geri geri çekilmeye başladı. Şimdi silah fabrikasında görünmesinin hayatıyla oynamak demek olduğunu çok iyi biliyordu.

Tekrar telefon çaldı.

"Alo, kimsiniz?"

"Burası silah fabrikası" diye telefonda çok açık bir ses duyuldu.

"Evet, ben Şö Peng-fe. Orası fabrika gözetim birliği mi? Kim? Çen Sung-lin mi?" Şö neredeyse oynatacaktı.

Karşı taraftaki, kesin ve yüksek bir sesle konuşmaya başladı:

"Sen hâlâ tüymedin mi? Yoksa fabrikaya mı geleceksin? İlk telefon ettiğimizde, bize Li Çi-kang'ı gönderdiniz, şimdi sıra sende. Yangze Silah Fabrikası'nın halkın eline geçtiğini sana resmen bildiriyorum. Dünyanın öbür ucuna da kaçsanız, halkın adaletinden kurtulamazsınız!"

Ahize Şö Peng-fe'nin elinden kaydı. Cu Çie'nin anlattıkları aklına geldi. Anlaşılan, çok değerli bir silah uzmanı olan fabrika müdürü de komünistlerin tarafına geçmişti.

"Demek Li Çi-kang tuzağa düştü!" diye dehşetle mırıldandı Şen Yang-çay.

Şö aptal aptal önüne bakıyordu. Korkusu biraz geçtikten sonra, bağırmağa başladı: "Fabrika derhal havaya uçurulacak! Git git!" Şen Yang-çay'ın yakasına yapışarak sarsmaya başladı. Sesi, içine düştüğü çaresizliği artık gizleyemiyordu.

"Gitmek istemiyor musun? Vuracağım seni!"

Telefonun tekrar çalması, Şö'yü daha da çılgına çevirdi. Şen Yang-çay'ın yakasını bırakarak telefona kükredi. "İtoğluitler! Artık bir şey duymak istemiyorum!" Telefonu parçalamak isterken, ansızın kulaklarını dikti. Sonra külçe gibi koltuğuna yığıldı. "Mağarada isyan mı var? Kaçtılar mı? Kızıl partizanlarla mı birleştiler? Sizi... sizi çapulcular sizi! Komünistleri kaçıyorsunuz..." Çılgınca kahkahalarla gülmeye başladı.

"Beyaz Saray'daki gardiyanları geri çekmeni sana kim söyledi?" Bir an henüz her şeyin kaybolmadığını düşündü. Son kozunu da oynayacaktı. "Yang Cin-sing adamlarıyla birlikte derhal Beyaz Saray'a dönsün! Komandoları toplayın. Beyaz Saray yok edilecek."

Ahize yere düştü ve iki parçaya ayrıldı.

"Bu başgardiyan olacak serseri! Vatan haini! Onu derhal kurşuna dizesinler!" Şö ellerini havaya kaldırmış, pencereden dışarı bağırıyordu. Sesi boğuk yankılar yapıyordu. Sanki şu anda bizzat bir ölüm kalım mücadelesi veriyormuş gibi, vahşice hareketlerle çırpınıp duruyordu.

"Hepsinin kökünü kazımak gerek! Öldürün! Öldürün!" Yumruklarıyla masanın üstündeki cama gümbür gümbür vurup duruyordu. Sonunda cam paramparça oldu. Cam parçaları elini kesmişti, fakat o bunun farkında değildi. Hâlâ kanlı elini sallıyor, tepiniyor, tepiniyordu...

Fakat bilmediği bir şey vardı: Kurtuluş Ordusu şu anda havaalanına yaklaşıyordu. Onu götürecektir olan son uçak birkaç dakikaya kadar havalanacaktı. Bilmediği ikinci şey ise, Parti tarafından yönetilen bir öncü birliğinin şu anda şehre girdiği ve halkın şehrin yönetimini eline almaya başladığıydı. Çungking halkı özgürlüğe ilk adımını atmıştı.

*

Hücrede, uzaklardan gelen silah sesleri, top gürleyişleri ve köpek havlamaları işitiliyordu. Bunların dışında her şey sakindi.

"Liu" diye fısıldadı Hu Hao. O da en az Liu Si-yang kadar heyecanlıydı: "Şimdi tam sırasıdır, gardiyanların hepsi dışarıda."

Liu cevap vermedi. Derin bir soluk alarak, kendine hâkim olmaya çalıştı. "Yarım saat daha bekleyelim."

"Silah seslerini dinlesene, Mağarada başlamışlar bile."

Doğruydur. Kendisi de orada bulunmuştu. O yönü ve iki kamp arasındaki mesafeyi çok iyi biliyordu. Fakat bu silah sesleri isyanın işareti miydi acaba? Yoksa düşmanın gaddarca katliama başladığını mı gösteriyordu? Çeng Kang'ın ondan ebediyen ayrılmadan önce söylediklerine kesinlikle inanıyordu. Vedalaşmalarını düşününce metin olmaya çalıştı ve Hu Hao'ya bilgi verdi.

Öteki hiçbir şey söylemeden dinledi.

"Hua Zi-liang bizden ha?"

"Evet bizden." Liu şimdi, hücrede henüz resmen Parti üyesi olmayan tek kişiye de, Çeng Kang'ın kararını anlattı: Hua Zi-liang, dışarıdaki Partiye harekete geçme zamanını vaktinde bildirecekti. Tam o anda dağlardan bir hücum borusu çalacaktı. Yarım saate kadar bu sesi duymaları gerekiyordu.

Hu Hao duygularını sözlerle anlatmaya alışkın olmadığından, sadece Liu'nun elini kuvvetle sıkmakla yetindi.

Liu Si-yang Partinin silahlı kuvvetlerinin tam zamanında yetişeceğinden emindi. Burada, kampta da en uygun anı kollayacaklar ve mümkün olduğu kadar az kurban vererek hedeflerine ulaşmaya çalışacaklardı. Fakat önlerinde hâlâ yarım saat vardı ve bu dakikalar içinde zaman sanki durmuş gibiydi.

"Ya bir terslik olursa?" diye sordu Hu Hao.

Liu inançlı bir sesle, "İşaret mutlaka tam zamanında verilecektir" dedi.

Bir müddet sonra ekledi:

"Eğer şimdi birimizi götürmeye gelirlerse, derhal silahlarını ele geçirelim."

Hu Hao başka bir şey sormadı. Herkes gibi o da sessizce yere oturdu. O kadar iyi tanıdığı döşeme tahtasını kaldırarak, yıllardan beri yazdığı yazıları dışarı çıkardı. Büyük bir özenle onları kemeriyile beline bağladı. Sonra Çeng Kang'ın ona bıraktığı kamayı kavradı.

Dakikalar dayınılmaz derecede ağır ilerliyordu.

Ansızın karşı hücreden üç defa hızlı hızlı öksürüldüğünü duydular. Liu Si-yang elinde olmayarak irkildi; bu başlama işaretiydi. Dışarıya kulak verdi, fakat beklenen boru sesini duyamadı. Buna karşılık, bütün diğer hücrelerin kapı kilitlerinin nasıl sessizce açıldığını duydu.

"Haydi açsana!" diye alçak sesle uyardı birisi.

Derhal ayağa kalkarak Çeng Kang'ın bıraktığı anahtarla hücre kapısını açtı.

Donuk ışığın altında, herkes hücrelerinden dışarı akın ederek koridorda buluşuyordu. Liu Si-yang en son kişinin de hücreden çıkmasını bekledikten sonra, anahtarı, bir gün mutlaka müzeye konulacak olan bu korkunç zamanın anısını cebine koydu.

Koridorda Çi Siao-süan'ı fark etti, her zamanki gibi sakin ve kararlıydı. Birisinin kulağına bir şey fısıldaması üzerine, Çi belli belirsiz başını salladı.

Liu, yoldaşların önceden sözleşildiği gibi hemen gruplaştıklarını ve hazırlandıklarını gördü.

Çi'ye sordu:

"İşareti beklemiyor muyuz?"

"Durum değişti. Mağaradaki isyan, planımızı kolaylaştırıyor."

Çi, Liu'nun omzuna vurarak yavaşça sordu:

"Demin motor seslerini duymadın mı? Yang Cin-sing bir sürü gardiyanla birlikte Mağaraya gitti."

Çi, her zamanki gibi durumu bir bütün olarak değerlendiriyordu. Sözlerine devam etti:

"Buradaki kuvvetlerini sadece geçici olarak çekiyorlar. Birazdan taktiklerini değiştirip, planlarını hiç olmazsa burada uygulayabilmek için, bütün kuvvetleriyle Beyaz Saray'a saldıracaklardır."

Liu bu anın gerçekten de en uygun an olduğunu şimdi anlamıştı.

"Beni dinleyin yoldaşlar!" Yüan konuşuyordu. "Gözcülerimiz, geri kalan bütün gardiyanların duvarın dış tarafına toplanmış olduklarını tespit ettiler. Ana ve yan kapılar makineli tüfeklerle tutulmuş."

Geride kalan gardiyanların az olmalarına ve içeri girmeye cesaret edememelerine rağmen, durum çok zordu. Çünkü burada duvarlar çok kalın yontma taşlardan örülmüştü. Cereyanlı tel örgüler ve makineli tüfeklerle birlikte hemen hemen aşılmaz bir engel oluşturuyorlardı.

"Kaçmak için gizli bir yol kullanacağız" dedi Çi.

"Gizli yol mu?" diye birçok insan şaşkınlıkla sordu.

"Si-yang, sen benimle gel" dedi Çi alçak sesle.

Sessizce öne doğru ilerlediler. Büronun önünden geçerek, bodrum kata giden koridora geldiler. Çi elektrik düğmesini çevirdi. Dar koridor bir anda öyle aydınlandı ki, ilk anda hepsinin gözleri kamaştı. Berbat bir koku adamların soluğunu kesti.

Çi Siao-süan önden yürüyordu. Turpkafa'nın kalmış olduğu bodrumu geçerek, demir kapının önünde durdular. Çi cebinden çıkardığı bir anahtarla, bunu ve bundan sonra gelen kapıları açtı.

Liu, anahtarların her gün bodruma yemek taşıyan Hua Zi-liang tarafından temin edilmiş olması gerektiğini düşündü. Şö Peng-fe ve adamlarının koridora geldikleri sırada, Çeng Kang'ın kendisine kaçış planını anlatışını hiç unutamayacaktı.

Çi, kaygan merdivenlerden inerlerken, "Dikkat!" diye uyardı. Sonunda yerde dört köşe bir demir levhayla karşılaştılar. Çi levhayı kaldırdı. Birkaç basamak daha indikten sonra, bodrumdaki zindana geldiler.

Tavandan alınına düşen buz gibi bir su damlası, Liu Si-yang'a bu cehennemnin bütün soğukluğunu hissettirdi. Kim bilir kaç yoldaş, burada yıllarca diri diri gömülü kalmıştı.

Çi çevresine bakınarak bir an düşündü. Cebinden küçük bir kâğıt parçası çıkararak açtı.

"Oradaki otları kenara çekin."

Liu hemen söyleneni yaptı. Otları kaldırırken burnuna berbat bir koku çarptı.

"Üçüncü taş..."

"Üçüncü taş mı?" Liu o taşta hiçbir fark göremedi. Diğerlerine tıpa tıp benziyordu. Ancak çok dikkatlice bakınca, yarıklardaki harçların biraz değişik olduğunu gördü. Eliyle yokladığında, harçların yarıklara gevşek bir şekilde sıkıştırılmış olduğunu fark etti. Daha elini sürer sürmez hepsi yere dökülmüştü. Yarığın arkası bomboştu.

"Sü mü yaptı bunu?"

"Evet, o kendini feda etti" diye onayladı Çi.

Ötekiler de gelerek taşı dışarı itmek için yardım ettiler. Taşın üzerinde kalan kireçlerde kan izlerine rastladılar, Sü burayı tırnaklarıyla kazımişti.

Liu alçak sesle sordu:

"Arkasında ne var?"

"Dört metre yüksekliğinde bir kaya" dedi Çi. "Buradan, binayı çevreleyen duvarın alt tarafındaki bir kaya çıkıntısının üzerine çıkacağız. Düşmanın bizim orada olduğumuzu sanması olanaksız.

Taş, kayalıklar arasından akan bir dereye yuvarlandıktan sonra, içeriye temiz ve ılık bir hava aktı. Tabutu kırmışlardı. Aynı anda, dışarıdan onları güçlü top gürleyişleri selamladı.

"Sen önden git" dedi Çi Siao-süan, Yüan'a. "Ben arkada kalacağım."

Yüan sessizce Çi'nin elini sıktı ve battaniyelerden ördükleri bir ipi bileğine dolayarak dışarı çıktı. Diğerleri de onu izlediler.

"Ben gidip haydutlara telefonla kaçtığımızı haber vereyim. O zaman Mağaradaki kuvvetlerini çekerler ve oradaki yoldaşların işleri kolaylaşmış olur" diye önerdi Liu.

Bu anda uzaklardan motor gürültüleri duyuldu. Dağlardaki silah sesleri şimdi daha seyrelmişti.

Çi başını silkti: "Artık gereği yok. Az sonra burada olurlar" dedi. Zindanda son olarak sadece Çi ile Liu kalmıştı.

"Haydi!" Çi indi. Liu da onu izledi.

Liu'yu aşağıdan kuvvetli kollar destekledi. Çi olamazdı bu, çünkü o daha aşağı atlamamıştı.

"Ben de sizinle geliyorum," dedi bir ses. Hu Hao'ydu bu.

"Dur! Kim var orada?" diye bir nöbetçi bağırdı.

"Çabuk!" diye seslendi Çi ve zifiri karanlık kayaların arasında el yordamıyla ilerledi.

Liu, miyopluğu yüzünden Hu Hao'nun kayaların arasında kolay kolay yolunu bulamayacağından korkuyordu. Oysa Hu Hao daha çabuk koşuyor ve karanlıkta yolunu ondan daha iyi buluyordu.

Arkalarından paldır küldür ayak sesleri işitildi ve el fenerleri yandı.

"Çabuk, ipi öndekine ver!" Çi ipi Hu Hao'ya uzattı.

Bir fenerin ışığı, ansızın öndeki kayaya tırmanan adamları aydınlattı.

"Durun, yoksa vururuz!" diye bağıırıyordu gardiyanlar, fakat hemen peşlerine düşmeye de cesaret edemiyorlardı.

Silah sesleri duyuldu. Liu Si-yang hiç aldırış etmedi. Kaya yarıklarının arasındaki otlara sarılarak kendini yukarı doğru çekti. Serin gece rüzgârı, ateş gibi yanan yüzünü okşuyordu. Ve o anda özgürlüğünün bilincine vardı. Demir kafesi kendi elleriyle parçalamışlar ve kendi ayaklarıyla bu cehennemden kurtulmuşlardı. Ve şimdi, yağmur gibi yağın kurşunlara rağmen, ciğerlerini özgürlük havasıyla dolduruyorlardı.

Tam bir çalılığın üstünden atlamak isterken, birdenbire hafifçe inledi.

"Ne oldu?" diye sordu Çi ve hemen ona destek oldu.

Liu cevap vermedi. Eli yavaş yavaş göğsüne gitti. Hafifçe titriyordu. Ama sonra, Çeng Kang, Sü Yün-feng ve Çiang Çie gözlerinin önünde belirdiler. Hiçbir iz bırakınamacasına ebediyen aralarından kaybolan bütün yoldaşlarını düşündü, Sun Ming-sia'yı da düşündü. Dikenler üstünü yırtıyordu. Çi dikkatlice onu yere yatırdı.

"Çabuk! Çabuk gidin! Benimle uğraşmayın..." Elleriyle üstünü yoklayarak, bir dolma kalep bulup çıkardı ve Çi'ye uzattı. "Bu... Sü Yün-feng'in hediyesidir. Bununla yazarsın... yazarsın..."

Top sesleri daha da yaklaşıyor gibiydi. Mağaradaki yangının alevleri ta buralara kadar geliyor, Liu'nun yüzünü aydınlatıyordu. Şimdi Liu'nun içinde, sanki kan ve ateşle yoğrulan bir türkü yükseliyordu. Gittikçe sönükleşen bir sesle söylemeye başladı:

*Dinleyin yoldaşlar!
Bir bahar fırtınası gibi
Gürlüyor topları Kurtuluş Ordumuzun
Halkım özgür,
Halkım muzaffer!*

Bu arada, ayaklarının altındaki şose, farlarla aydınlandı. Motor sesleri gittikçe yakınlaşıyordu. Birkaç kamyon Beyaz Saray'ın önünde durarak, içinden gardiyanlar aşağı atladılar.

Çi ayağa kalkarak koşmaya devam etti.

Önlerinde yalçın bir kaya yükseliyordu.

"Buradan yukarı çıkacağız" dedi Yüan diğerlerine. "Polis köpekleri kayanın üzerine tırmanamazlar."

Tüm kaçış yolunu önceden iyice belirlemişlerdi.

En öndekilerden biri, diğerinin omzuna basarak güçlkle kendini yukarı çekti. Bunu başardıktan sonra, ötekilerin çıkması için ipi aşağı sarkıttı.

Beyaz Saray çevresindeki bütün projektörler şimdi ıslıl ıslıl yanıyorlardı. Keskin ışıklar, kaçanların arkasından dağları tarıyordu.

Yukarı tırmananlar, "Çabuk olun!" diye bağırdılar.

Bir ışık dalgası yavaş yavaş üzerlerinden geçti, fakat hemen yine geri dönerek, hepsini göz kamaştırıcı bir aydınlığa boğdu.

Aşağıdaki haydut sürüsü, "Durun kaçmayın!" diye bağıırıp duruyordu. Makineli tüfeklerle ateş açarak, kaçanların peşine düştüler.

Sayırsız kurşun kayalara çarpıyor, etrafa dolu gibi taş parçaları yağıyordu.

Projektörler şimdi hâlâ kayanın dibinde duran Hu Hao ile Çi'yi aydınlatıyordu.

"Liu Si-yang nerede?"

Çi cevap vermedi. Yüzünden, şu anda neler hissettiğini anlamak olanaksızdı. Birdenbire olduğu yerde hafifçe sarsıldı.

İp, kurşun yağmuru altındaydı. Yukarıdakiler sesleniyorlardı. Çi, Hu Hao'ya önden çıkması için işaret etti. Fakat Hu Hao itiraz etti:

"Önce sen çık, sen yaralısın."

Çi'nin etrafına kurşunlar çarpıp duruyordu. Taş parçaları yüzünü kan içinde bırakmışlardı. Sessizce ipe sarılarak yukarı tırmandı. İpi tekrar aşağı sarkıttı. Hu Hao ipi yakalayarak, tırmanmak üzere sıçradı. Aynı anda bir yaylım ateşi duyuldu. Hu Hao ipi bırakarak kendini yere attı. Elini tekrar ipe doğru uzattı. Fakat ipi henüz yakalayamamıştı ki, hemen arkasında köpek havlamaları duydu ve karanlıkta bir köpeğin üzerine sıçramaya hazırlandığını gördü. Kolunu kaldırıp, elindeki kamayı canavarın boğazına saplamaya ancak vakit bulabildi. Köpek acı acı uluyarak, kama ile birlikte bayırdan aşağı yuvarlandı. Hu Hao geri dönerek tekrar ipe sarıldı.

"Kımıldama!"

Bir tabanca namlusunun sırtına dayandığını hissetti. Hızla geri döndü.

"Eller yukarı!"

Hu Hao soğukkanlılıkla gülümsedi. Ansızın öne doğru atıldı. Öteki ateş etmek veya geri çekebilmek için davranıncaya kadar, Hu Hao ona sımsıkı sarılmıştı bile. İkisi birden karanlık uçuruma doğru yuvarlandılar.

Çi, kalbini kemiren büyük bir acıyla geri dönerek, diğerleriyle birlikte istemeye-istemeye kayanın üzerinden uzaklaştı.

Şimdi bir sürü köpek kayaya sıçrayarak, hırlayıp uluyordu. Takipçiler de bu arada yetişmişler, kaçanların ardından ateş ediyorlardı.

Projektörler, kaçanları dağın tepesine kadar izleyerek, orada yakaladı. Dağın zirvesi sıkı bir kurşun yağmuru altındaydı. Önden gidenlerin çoğu düşüyorlardı.

"Daha çabuk!" diye haykırdı Çi var gücüyle. "Tek tek koşun! Işıktan kaçının!"

Fakat projektörler kaçanların peşini bırakmıyorlardı. Yine birçoğu yere yığıldı.

Ön taraftan birisi, geri koşarak heyecanla haber verdi:

"Yüan ağır yaralandı. Önümüzde elektrikli bir tel örgü ve iki korugan var."

"Koruganların etrafından dolaşın! Tel örgüleri tahrip edin!" Çi, çok kan kaybetmişti, güçlükle konuşabiliyordu: "Yönetimi sen eline al. Mutlaka kaçmalısınız. Ben sizi koruyacağım."

"Sen mi?"

"Acele et! Adamlara yol göster ve benimle uğraşma!"

Karanlığın içinde vınlayan kurşunlar, kaçanların peşini bırakmıyordu.

Birdenbire bir ışık dalgası Çi Siao-süan'ı yakaladı. Fakat Çi, ışıktan kaçınmak için hiçbir girişimde bulunmadı. Gittikçe uzaklaşan arkadaşlarının ardından son bir defa daha baktıktan sonra, geri döndü. Kaçan yoldaşlar zaman kazanmalıydı. Bacaklarını gererek bir kayanın üzerine dikildi ve haykırdı:

"Haydi ateş edin! Kurşunlar bir komünisti dize getiremez!"

Solgun ve kanlı yüzüne üstün bir gülümseyiş yayılmıştı. Yaralarından akan kanlar, ayaklarının dibindeki kayayı kızıla boyuyordu.

Ansızın tiz ve güçlü bir hücum borusu duydu. Bu zafer demekti! Ne kadar yakındı işaret! İçinin ne kadar derinliklerinde çınlıyordu.

"Kurtuluş Ordusu!"

"Hua Zi-liang Kurtuluş Ordusu'yla geliyor!"

Yoldaşlarının seslenişlerini duydu. İçini derin bir sevinç kaplamıştı. Zaferi getiren tüfeklerin, dağın eteklerindeki şeytanları nasıl kaçırdıklarını işitti.

Projektörler birdenbire söndü. Fakat Çi Siao-süan hâlâ kızıl kayanın üstünde hareketsiz duruyordu. Ayaklarının altında muhteşem bir manzara uzanıyordu: Mağarayı yutan alevlerin görüntüleri dağlardaki ağaçlara vurmuştu. Alevler, Beyaz Saray'ı çevreleyen yüksek duvarları ıslık ıslık aydınlatıyorlardı. SACO cehennemi her bir köşesinden tutuşmuş, yanıp kül haline geliyordu.

Bakışlarını uzaklara çevirdi. Ve gözlerinin önünde altın yıldızlı kızıl bayraklardan bir deniz belirdi. Dudakları belli belirsiz oynadı. Gülümsüyordu.

Doğuda kıpkızıl güneş küresi, ilk ışınlarını yemyeşil Çialing Irmağı'na serpiştiriyordu. Masmavi, engin gökyüzünde tek bir bulut yoktu. Şafak, milyonlarca ışığını özgür bir ülkenin üzerine saçıyordu.

SON SÖZ

ÇİN'İN KURTULUŞU

Kızıl Kayalar romanı, Çin'in kurtuluşunun arifesindeki mücadeleleri birlikte yaşamamızı sağlayan canlı ve sürükleyici bir belgedir.

Kızıl Kayalar'da canlandırılan olaylar, tarihi bir dönüm noktasını simgeleyen bir zamanda geçiyor. Emekçi Çin halkının Çin Komünist Partisi'nin önderliği altında 1947 yılı ortalarından 1949 sonuna kadar verdiği kahramanca mücadele, Çan Kay-şek'in halk düşmanı iktidarını nihai olarak yendi ve Çin'in yüz yıldır yabancı emperyalist devletler tarafından kölelik ve sömürü altında tutulmasına son verdi.

Ama bu zaferi kazanmak için, Çin işçi ve köylüleri, Çin Komünist Partisi'nin önderliğinde on yıllar süren mücadeleler vermek zorunda kaldılar. Çin uzun yıllar yabancı devletlerce yağma edilen ve ezilen bir yarısömürgeydi. Son olarak Japon emperyalistleri tüm Çin'i boyundurukları altına almaya çalıştılar. 1931'den 1945'e kadar Japon birlikleri ülkeye azgınca saldırdılar. İşçiler ve köylüler, 1921 de kurulan Çin Komünist Partisi önderliğinde Japonya'ya Karşı Direnme Savaşı yürütmek üzere bir Halk Kurtuluş Ordusu'nda toplanıp örgütlendiler. Bunun yanı sıra işçi ve köylü kitleleri, köylük bölgelerdeki toprak ağalarının ve şehirlerdeki bürokrat kapitalistlerin feodal ve kapitalist sömürsünden de kurtulmak için mücadele ediyorlardı. Çin burjuvazisinin ve toprak ağalarının boyunduruğundan kurtulmak ve yabancı haydutları ülkeden kovmak; bu iki hedef birbirine sınıksıkı bağlıydı.

Gerici unsurlar, başlangıçta devrimci bir örgüt olan Guomindang içinde yuvalanmışlardı. Çan Kay-şek'in emri altındaki Guomindang, Japon birliklerine karşı hemen hemen hiçbir direniş göstermedi. Tam

tersine, Guomintang birliklerinin esas gücü, şehirlerde açlığa, işsizliğe ve baskıya karşı girişilen işçi isyanlarına ve kırlık bölgelerde feodal şartların devrimci dönüşümüne karşı seferber edildi. Kırlık alanlarda, Halk Kurtuluş Ordusu'nun fakir köylülere gerekli askeri desteği sağlayabildiği bölgelerde, ağaların topraklarına el konuyor ve topraklar kendi ihtiyaçlarını karşılamaları için yoksul köylülere dağıtılıyordu. Aynı zamanda, feodal hâkimiyetten kurtarılan bu bölgelerin demokratik yönetimi için köylü birlikleri oluşturuluyordu.

Böylece emekçi Çin halkı, Başkan Mao Zedung'un başında bulunduğu Çin Komünist Partisi önderliğinde, bir yandan Japonya'ya Karşı Direnme Savaşını sürdürürken, aynı zamanda Guomintang ve emperyalist efendileri tarafından zorlanan bir iç savaş vermek zorunda kalmıştı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte Japon emperyalizmi, Çin'de de, etkisi, uygun uluslararası şartlarla daha da güçlenen Halk Kurtuluş Ordusu'nun başarılı mücadeleleri karşısında teslim olmak zorunda kaldı. 1945'e kadar Çin'de durum şuydu: Guomintang, güneydeki dağlarda birkaç partizan bölgesi hariç Çin'in Yangze Irmağı'nın güneyinde kalan kısmını, kuzeybatıdaki dağlık bölgenin bazı kısımlarını ve deniz sahilinde, kuzeyde ve kuzeybatıdaki büyük şehirlerin tümünü, yani 300 milyonluk nüfusu içeren bir bölgeyi kontrolü altında bulunduruyordu. Guomintang, Nanking'de Çan Kay-şek'in başkanlığı altında gerici bir hükümet kurmuştu.

Komünist Partisi ve Halk Kurtuluş Ordusu ise, Kuzey ve Kuzeydoğu Çin'in kırlık bölgelerinde 100 milyonluk bir halk arasında kök salmıştı.

İşçi ve fakir köylü kitleleri, Japon işgalcilerine karşı zaferden sonra, toprak ağalarının ve bürokrat kapitalistlerin hâkimiyetlerinden kurtulmak için mücadeleye devam etmek isterlerken, Çan Kay-şek, Çin'de şehir ve köylük bölgelerdeki sömürücülerin zalim sınıftan ayakta tutmaya ve direnme savaşı sırasında yüksek bir siyasi bilinç seviyesine ulaşan halk kitlelerini tekrar ezmeye ve varını yoğunu sömürmeye uğraşıyordu.

İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra, ABD, yenilen Alman ve Japon emperyalizminin yerini aldı. Çin halkı Japon hâkimiyetinden henüz kurtulmuştu ki, ABD emperyalistleri Çin'i bir ABD sömürgesi haline getirmeye çalışarak, bütün Asya'nın efendisi olmak ve Avrupa cephesiyle birlikte, o zamanlar henüz sosyalist olan Sovyetler Birliği'ni kısıkaç içine almak istediler. Çan Kay-şek'in görevi, onlara bu amaçlarında kukla olarak hizmet etmektir. ABD emperyalistleri ona esas olarak para, silah ve danışman, o ise asker sağlayacaktı.

Japonya teslim olduktan sonra, Guomintang'ın güçlerini bir iç savaş için silahlandırmak üzere zamana ihtiyacı olduğundan, Çan Kay-şek, 10 Ocak 1946'da Çin Komünist Partisi'yle bir ateşkes anlaşması imzalamaya razı oldu. Bu anlaşma Çan Kay-şek'e, Guomintang birliklerinin ABD tarafından silahlandırılmalarını maskeleyen bir perde olarak hizmet ediyordu. 1946 Haziran'ına kadar ABD, Guomintang ordusunun 45 tümenini silahlandırdı, 150 bin kişilik askeri personel eğitti ve Kurtarılmış Bölgelere saldırmak üzere 540 bin askeri cepheye sürdü. 90 bin kişilik ABD birlikleri Çin'e çıkararak, başka yerlerin yanında Şanghay ve Pekin'i de işgal ettiler.

Çan Kay-şek 1946 Haziran'ında iç savaşı ülke çapında başlattı. Emri altında dört milyon asker bulunuyordu. Buna karşılık halk kurtuluş güçleri başlangıçta sadece 1 200 000'den ibaretti. Mücadeleler, Çin'in kuzey ve kuzeydoğusundaki altı savaş cephesinde yoğunlaşıyordu. Guomintang birliklerinin yanında, toprak ağalarından ve mahalli zalimlerden –hepsi de Halk Kurtuluş Ordusu önünden kaçmışlardı– oluşan gerici silahlı eşkıya çeteleri de, Kurtarılmış Bölgelere saldırıyorlardı. Komünist Partisi usta ve son derece çevik bir partizan savaşı taktiğiyle Guomintang birliklerinin saldırılarını def ediyordu. Kararlı ve geniş kapsamlı bir şekilde yürütülen ağaların topraklarına el koyma ve topraksız köylülere dağıtma işlemi, işçilerin ve yoksul köylülerin Çin Komünist Partisi önderliğindeki kendi kurtuluş orduları etrafında daha yoğun bir şekilde toplanmalarına ve Çan Kay-şek'in tarruzunu yenilgiye uğratmak için bütün güçlerini seferber etmelerine en büyük etken oluyordu. Sekiz ay sonra Halk Kurtuluş Ordusu, sayıca kendisinden çok üstün olan Guomintang birliklerine ağır kayıplar verdirmiş, düşmanın 710 bin askerini saf dışı bırakabilmişti. Artık, adım adım

devrimci silahlı kuvvetlerin karşıtaarruzu gelişmeye başlamıştı. Halk Kurtuluş Ordusu 1947 yılı ortalarında ülke çapında taarruza geçti. Halk Kurtuluş Ordusu'nun esas güçleri, 1947 yılı sonlarında Guomintang bölgelerine girmeye başladılar. Bundan sonraki 1948 yılı, askeri alanda, emekçi halkın Guomintang gericilerine karşı zaferi için bir garanti teşkil eden önemli bir dönüşüm getirdi: Kurtuluş silahlı güçleri, Guomintang birlikleri üzerinde sayıca da üstünlüğü sağladılar. Giderek daha fazla yok-sul köylü ve işçi, Halk Kurtuluş Ordusu'na katılıyordu. Guomintang birlikleri peşi peşine Çan Kay-şek'in halk düşmanı çizgisini terk ederek, devrimci tarafa geçiyorlardı. 1948 yılı sonuna kadar düşman birlikleri kuzeydoğuda tamamen yok edilmiş, Kuzey Çin'de çok ağır bir hezimete uğratılmıştı. Doğu Çin'de ve merkezi ovalık bölgelerde ise, gericilerin çok az birlikleri kalmıştı.

Kendileri için gittikçe daha tehlikeli olan bu durum karşısında Guomintang gericileri, ABD emperyalistleriyle ittifak halinde, özellikle şehirler üzerindeki baskılarını artırdılar. Çungking'de olduğu gibi diğer şehirlerde de, Guomintang gericileri, işçi sınıfının açlığa, polis baskısına, iç savaşa ve ABD müdahalesine karşı yükselen mücadelelerini artık kontrol altına alamaz olmuşlardı. Bu şartlar altında, Komünist Parti'nin Guomintang şehirlerindeki çalışması büyük bir önem kazandı. Çungking örneği, işçi kitlelerinin mücadelelerine, ilerici aydınlara ve diğer halk tabakalarına, Guomintang'ın şiddete dayanan iktidarı karşısında muhtaç oldukları iç dayanışmayı, doğru yönü ve taktik ustalığı kazandırmanın Parti olduğunu gösterir. Parti, özellikle Guomintang şehirlerindeki direniş mücadelesini, Mao Zedung'un başında bulunduğu Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından yönetilen emekçi halkın genel mücadelesi ve bütün ülkeyi kaplayan kurtuluş savaşıyla birleştirmekte başarılı olmuştur. Böylece devrimci kurtuluş savaşı, düşman hâkimiyeti altında bulunan bölgelerin göbeğinde bile, Halk Kurtuluş Ordusu'yla birlikte şehirlerdeki Guomintang gericilerine son öldürücü darbeyi vurmak için bütün hazırlıkları yapan üslere sahip olmuştur.

Çan Kay-şek nihai yenilgiden kurtulmak, toprak ağalarıyla bürokrat kapitalist sınıfın iktidarını ayakta tutabilmek ve Guomintang birliklerini yeni bir karşıdevrimci darbe için toparlayabilmek üzere biraz soluk alabilmek amacıyla 1 Ocak 1949'da

bir barış anlaşması teklif etti. Çin Komünist Partisi, Çan Kay-şek'in gerçek niyetini derhal fark etmişti. Mao Zedung, Çan Kay-şek'in barış şartlarının geniş işçi ve köylü kitlelerinin sömürü ve baskının ortadan kaldırılması, Çin'deki gerici sınıfların yok edilmesi ve toprak ağalarıyla büyük burjuvazinin devletinin yıkılması isteklerine tamamen aykırı düştüğüne işaret etti. (Bkz. Mao Zedung, "Savaş Suçlularının Barış Dilemesi Üzerine", *Seçme Eserler*, c.4.) Bu yüzden, barışı değil, savaşın sürdürülmesini ifade eden bu barış şartları ikiyüzlülük diye reddedildi. Buna karşılık Çin Komünist Partisi, on yıllardan beri kurtuluşu için savaşan emekçi halkın taleplerine uyan gerçek barış şartlarını sıraladı. Daha 1947 yılında Mao Zedung "Şimdiki Durum ve Görevlerimiz" adlı yazısında (*Seçme Eserler*, c.4) emekçi Çin halkının iç savaş şartlarındaki isteklerini akıllı ve tutarlı bir siyasi program içinde yoğunlaştırmıştı. Buna göre, her tarafta ağaların topraklarına kararlı bir şekilde el konacak ve topraklar genellikle eşit bir şekilde topraksız köylülere kendi ihtiyaçları için işlemek üzere dağıtılacaktı. Feodal sömürünün yıkılması şiarı "Toprak işleyenindir!" diyordu. Başlıca dört ailenin elinde toplanmış bulunan sanayi sermayesine el konacak ve bu, bundan böyle sömürücülerin devleti değil, işçi sınıfının fakir köylülerle ittifakının aracı olacak devletin tasarrufuna verilecekti. Mao Zedung, bu programı, Çin'de sosyalizmin bütün alanlarda ve geniş kapsamlı bir şekilde inşası aşamasına geçiş özelliğini göstermek için yeni demokratik devrim olarak isimlendirdi.

Bir barış, ancak halkın desteğini kazanmış bulunan bu program temelinde gerçekleşebilirdi. Bu bakımdan Çin Komünist Partisi, barış için ileri sürdüğü sekiz madde arasında, bürokrat sermayeye el konmasını, toprak mülkiyeti sisteminin düzeltilmesini, bütün gerici birliklerin demokratik ilkelere göre yeniden örgütlenmesini ve nihayet bütün gerici unsurların dışında demokratik bir koalisyon hükümetinin oluşması için bir konferansın toplanmasını talep etti.

Çan Kay-şek'in, barış sahtekârlığı manevrasını görünüşte durdurarak, 1949 Nisan'ında barış için sekiz madde temelinde Çin Komünist Partisi'yle görüşmelere girmekten başka çaresi kalmamıştı.

Çin Komünist Partisi, Çan Kay-şek'in barış isteğini ikiyüzlülük ve sahtekârlık olarak isimlendirirken ne kadar haklıydı. 1949'un Ocak ve Nisan ayları arasında Çan Kay-şek, birliklerinin yerlerini değiştirerek, Yangze Irmağı boyunca acele bir cephe hattı teşkil etmişti. Bundan sonra barış için sekiz maddeyi açıkça reddetti. Şimdi artık emekçi halkın kurtuluş mücadelesi, zaferini nihai olarak savaş meydanında kazanmak zorundaydı. Mao Zedung'un emri üzerine 1949 Nisan'ının sonlarında halkın silahlı kurtuluş güçleri, geniş bir cephe boyunca Yangze Irmağı'nı geçtiler. Halk Kurtuluş Ordusu'nun esas darbesi, doğu sahillerinde Nanking ve Şanghay şehirlerini ve Çin'in güneyindeki Kanton şehrini almaya yöneliyordu. Birkaç ay sonra Çin'in güneydoğusu kurtarılmıştı. Aynı zaman içinde Yangze Irmağı'nın kuzeyindeki henüz kurtarılmamış bölgeler de Guomintang birliklerinden temizlendi. Guomintang birliklerinin barış taraftarı komutanları sekiz barış maddesini kabul ettiklerinden, bazı eyaletler barışçı yoldan kurtarılabilir.

1949 sonbaharına kadar gerici birlikler büyük ölçüde yenilmiş ve Çin şehirlerinin büyük çoğunluğu ile kırlık bölgeler Guomintang iktidarının boyunduruğundan kurtarılmıştı. Bunun üzerine 1 Ekim 1949'da Pekin'de Mao Zedung tarafından Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu ilan edildi. Fakat Guomintang gericileri Yangze kıyısındaki Çungking'i hâlâ son kaleleri olarak ellerinde tutuyorlardı. 1949 Kasım'ına kadar Çungking'in kuzey ve güneyindeki bölgeler halkın eline geçmiş ve Çungking kuşatılmıştı. Nihayet 30 Kasım 1949'da Çungking, Guomintang gericilerinin elinden alındı. Sömürü iktidarının son kalesi de düşmüştü. Çan Kay-şek, savaş canileri, katiller ve hainlerden oluşan taraftarları ve toprak ağaları ve büyük kapitalistlerin tüm halk düşmanı klikleri, tüm ABD emperyalistleriyle birlikte soluğu Tayvan Adası'nda aldı. Orada ABD emperyalistleri, halkın haklı cezasından kaçmak isteyen bu it kopuk takımını hemen himayeleri altına aldılar.

Böylece gericilerin iktidarı, Kıta Çin'inde tamamen yıkıldı. Halk demokrasisi –köylüler ve diğer halk tabakalarıyla ittifak halinde olan proletarya diktatörlüğünün özel bir şekli– galip geldi. Çin'in işçi ve köylü kitleleri o zamandan beri ülkelerinin efendisidirler.

ÇENGTU-ÇUNGKİNG BÖLGESİNİN BUGÜNKÜ DURUMU

"Seçuan yolu zordur, gökyüzüne çıkmaktan daha zordur!" Eski zamanlarda bir Çin ozanı, Seçuan'a giden zahmetli ve son derece tehlikeli yolu böyle dile getiriyordu. Seçuan eyaleti, Çin'in güneybatısındadır. Doğu kısmında, etrafı 1 000-3 000 metre yüksekliğinde dağlar ve yaylalarla çevrili meşhur Seçuan havzası bulunur. Bu havzanın tabanında, iki şehri ve bu şehirlerin arasında ve çevresindeki araziye kapsayan Çengtu-Çungking bölgesi bulunur.

Pekin-Tienzin bölgesi, İnci Irmağı deltası ve Şanghay-Nanking-Hangçov bölgesi gibi Çengtu-Çungking bölgesi de, Çin'in en yoğun nüfuslu bölgelerinden biri olup, aynı zamanda önemli bir sanayi ve tarım merkezidir. Bu bölgenin batı kısmını 6 bin kilometrekareye yaklaşan yüzölçümüyle, sık bir akarsu ağıyla kaplanmış olan verimli Çengtu Ovası, orta kısmını ise sıradağlar oluşturur. Bol ormanlı ve birçok akarsu ve göllerle kaplı vadiler, birbirine paralel olarak doğuya doğru uzanırlar. Yangze, bu bölgenin güney kısmı boyunca akar. Üç büyük kolu olan Min, Tao ve Çialing, kuzeyden gelerek onunla birleşirler. Seçuan ve Hupeh'in yüksek dağları arasında kendine yol açarak oluşturduğu ünlü Üç Yangze Boğazı'ndan geçerek, çağlayıp köpürerek doğuya doğru akar Yangze.

Çengtu-Çungking bölgesinde kışları ılık, yazları çok sıcak yarıtropikal muson iklimini hüküm sürer. Yılın donsuz geçen günleri 300'ü bulur, yıllık yağış miktarı 1 metre küp kadardır. Bütün mevsimlerde her çeşit tarım bitkileri yetişir. Çengtu Ovası'nda sulama iyi gelişmiştir. Daha bundan 2 200 yıl önce, Çinli emekçiler orada ünlü Duciangyen su tesislerini inşa etmişlerdir. Bu eski tesisler bugün hâlâ Çengtu Ovası'nın geniş ve verimli tarlalarını sulamaktadır. Bu yüzden

Seçuan havzası eskiden beri "Cennet Bölgesi" diye adlandırılır. Kurtuluştan önce, halkın yaşamıyla zerre kadar ilgilenmeyen Guomintang gericileri, bu tesislere hiç bakmadıkları için, sulanabilen arazi gittikçe küçülmüştü. Kurtuluştan beri, özellikle Büyük Proleter Kültür Devrimi'nden sonra, Duciangyen tesisleri esaslı bir şekilde düzene sokulmuş ve böylece sulanan arazi, kurtuluştan önce ancak 2 milyon *mu*'nun (15 *mu*= 1 ha) biraz üstüneyken, kurtuluştan hemen sonra 7 milyon *mu*'nun üstüne çıkartılmıştır. Çengtu-Çungking bölgesi, ülkemizin en önemli pirinç ve buğday üreten bölgelerinden biridir. Sanayide kullanılan önemli tarım ürünlerinin arasında şeker kamışı, pamuk ve kolza (tohumlarından yağ çıkartılan lahana cinsi bir bitki) sayılabilir. Bunlardan daha ünlü olarak eskiden beri bu bölgenin portakal ve mandalinaları vardır. İpekböcekçiliği de çok gelişmiştir. Daha Batı Han Hanedanı zamanında, Seçuan'ın sırmalı dibaları bütün ülkede ün yapmıştı. Çengtu-Çungking bölgesi zengin yeraltı servetlerine sahiptir. Toprağın derinliklerinde büyük miktarda kömür, demir madeni, petrol, doğalgaz, tuz kaynakları, fosfat ve daha başka maden yatakları bulunur. Buna rağmen burada sanayi, kurtuluştan önce çok geriydi. Yirmi iki yıldan beri bu bölge halkı, bağımsızlık ve kendi gücüne güvenme ruhuyla sanayiye geliştirmiştir. İki bin yıllık bir tarihi olan Çengtu, gericileri memurların ve toprak ağalarının cenneti olmaktan çıkmış ve adım adım, birçok sanayi dallarından ve özellikle tekstil ve makine yapım sanayisinden oluşan bir sanayi üssü haline gelmiştir. Şehir aynı zamanda Seçuan eyaletinin bir ulaşım ve kültür merkezidir. Bin yıldan beri kaynaklarından tuz çıkartılan Zigung şehri, özellikle tuz ruhunun çok yanlı kullanımına dayanan bir kimya sanayisi merkezi haline gelmiştir. Çoğu zaman "şeker şehri" diye isimlendirilen Neciang, şeker fabrikalarının merkezidir. Nançung ve Loşan'ın ipekleri ülkenin her bir etrafına sevk edilmektedir.

Dağ şehri Çungking, bugün Güneybatı Çin'in en büyük iç limanı ve en önemli sanayi ve ticaret şehridir. Japon istilasına karşı direnme savaşı sırasında Çungking, gericileri Guomintang iktidarının merkezi haline gelmişti. Çin Komünist Partisi, direnme savaşının sona ermesinden sonra, imkânları çerçevesinde barışı kazanmaya çalıştı. Bu çabalar sırasında, sözde barış, fakat gerçekte iç savaş isteyen ABD emperyalizminin ve Guomintang gericilerinin maskeleri indirildi. Bu,

bütün ülke halkının birleştirilmesi ve eğitimi için faydalı oldu. 1945 Ağustos'unda büyük nder Başkan Mao, Guomintang'la barış görüşmelerinde bulunmak üzere bizzat Çungking'e geldi. Başkan Mao, ungking'de Partimiz tarafından kurulan 8. Yol Ordusu'nun bürosunda ikmet etti. Bugün, "Kızıl Kayalar" köyündeki büronun o zamanki yeri müze haline getirilmiştir.

Bu bölgenin ulaşım içlerinde de kurtuluştan bu yana büyük gelişmeler kaydedilmiştir. ing Hanedanı'nın ve Guomintang gericilerinin halka 40 yıl boyunca söz verdikleri, fakat kurtuluşa kadar hiçbir teşebbüste bulunmayıp, sadece bu bahaneyle emekçilerin kanını emdikleri Çengtu-ungking demiryolu hattı, 1952'de işletmeye açıldı. Bundan hemen sonra, Baoci-engtu, Neciang-Yibing ve ungking-Guiyang demiryolu hatları da bitirildi. Karayolları ağı Çengtu-ungking bölgesinden bütün yönlere yayılmıştır. Yangze ve üç büyük kolu, nehir ulaşımının can damarlarıdır. engtu ve Çungking şehirleri havayolları ağının merkezleridir. Seçuan yolunun "gökyüzüne çıkmaktan daha zor" olduğu zamanlar ebediyen geride kalmıştır.

Resimlerle Çin Dergisi, Haziran 1972.

LUO KUANGPİN
YANG YİYEN

Kızıl Kayalar

İlk basımı

1976 yılında Bora Yayınları'ndan çıkan *Kızıl Kayalar* romanı,

Türkiye'de büyük bir yankı yarattı.

Binlerce insan, devrimci edebiyatın

güçlü bir örneği olan bu romanı coşkuyla okudu.

Kızıl Kayalar, devrimci duyguları güçlendirdi ve

iyi bir öğretmen görevi yaptı.

Bu roman, baskıya, sömürüye, işkenceye karşı

halk mücadelesinin parlak bir örneğidir.

Bu roman,

burjuvazinin gerici ve yoz sanatına karşı

halkın güçlü bir silahıdır.